

SPRAWOZDANIE

z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego
oraz Komisji Nadzoru Finansowego w 2020 roku

Zgodnie z art. 4 ust. 2 Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 2059 oraz z 2021 r. poz. 680) Urząd Komisji Nadzoru Finansowego przedstawia Prezesowi Rady Ministrów coroczne sprawozdanie ze swojej działalności oraz działalności Komisji Nadzoru Finansowego w terminie do dnia 31 lipca następnego roku. Realizując powyższy obowiązek ustawowy, Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 30 kwietnia 2021 r. przyjęła „Sprawozdanie z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego w 2020 roku” w zakresie swojej właściwości. W dniu 10 maja 2021 r. „Sprawozdanie z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego w 2020 roku” zatwierdził Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego, działając na podstawie art. 3 ust. 4 pkt 2 Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym.

SPIS TREŚCI

LIST OD PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO	4
1. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO I KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO W 2020 ROKU	6
2. URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO I KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO	12
3. RYNEK FINANSOWY W POLSCE – PODSTAWOWE INFORMACJE	19
4. SEKTOR BANKOWY	25
5. SEKTOR SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH (SKOK)	48
6. SEKTOR USŁUG PŁATNICZYCH	51
7. POŚREDNICY KREDYTU HIPOTECZNEGO I ICH AGENCI	59
8. RYNEK KAPITAŁOWY I TOWAROWY	61
9. RYNEK UBEZPIECZENIOWY	111
10. DZIAŁANIA O CHARAKTERZE MIĘDZYSEKTOROWYM	131
11. ORGANIZACJA URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO	195
12. ANEKSY	208
SPIS TABEL	244
SPIS WYKRESÓW	249

LIST OD PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Kluczowym wydarzeniem, które zdominowało uwagę całego świata i zarazem wyzwaniem, w tym także dla polskiego sektora finansowego w 2020 roku, był wybuch globalnej epidemii, a następnie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2, wywołującego chorobę COVID-19. Jej wpływ okazał się być niejednorodny względem poszczególnych sektorów rynku finansowego w Polsce. Obserwowany był m.in. odpływ środków finansowych z nisko oprocentowanych depozytów bankowych w kierunku alternatywnych form lokowania kapitału. Beneficjentem tego odpływu były m.in. fundusze inwestycyjne odnotowujące dzięki temu dodatnie salda napływu kapitału. Otoczenie niskich stóp procentowych przyczyniło się do zwiększonej aktywności inwestorów nieprofesjonalnych, czego potwierdzeniem był wzrost liczby nowych rachunków maklerskich oraz wzrost obrotów giełdowych. Negatywne skutki pandemii COVID-19 odczuł sektor ubezpieczeniowy. Pogorszenie sytuacji przedsiębiorstw przełożyło się na powstanie ryzyk związanych ze spadkiem sprzedaży umów ubezpieczeń, wzrostu szkodowości w ubezpieczeniach i gwarancjach ubezpieczeniowych dla branż szczególnie dotkniętych wprowadzonymi w 2020 r. ograniczeniami w działalności.

Urząd KNF już na samym początku epidemii podjął zdecydowane działania, aby wesprzeć działalność nadzorowanych sektorów: bankowego, kapitałowego oraz ubezpieczeniowego. Opracowany i opublikowany został #PIN, czyli Pakiet Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju. U podstaw

#PIN legło dążenie do zapewnienia niezbędnej równowagi między odpowiednimi wskaźnikami stabilności polskiego systemu finansowego a wsparciem aktywności gospodarczej, w szczególności zaś utrzymaniem dostępności kredytu dla przedsiębiorstw. Wykazaliśmy przy tym jako nadzór pragmatyzm w tych obszarach, w których dotychczas wykazywaliśmy daleko idący konserwatyzm. W ramach otwartego, konstruktywnego dialogu z rynkiem wypracowaliśmy pragmatyczne rozwiązania pozwalające działać elastycznie, ale zarazem bezpiecznie. Pozostając w stałym kontakcie z nadzorowanymi sektorami, udało nam się na bieżąco reagować na liczne sytuacje wymagające wyjaśnienia czy też podjęcia szybkich i zdecydowanych działań. Przyczyniło się to do wypracowania nowych standardów współdziałania, przez co udało się wspólnie złagodzić negatywny efekt gospodarczy pierwszej fali pandemii, zarówno z punktu widzenia klientów, jak i samego sektora finansowego.

Wprowadzony w Urzędzie kompleksowy system zarządzania organizacją pracy pozwolił na zapewnienie bezpieczeństwa epidemicznego pracowników przy równoczesnym zachowaniu ciągłości działania realizowanych procesów. Warto także zaznaczyć, że z inicjatywy Urzędu w ustawie o nadzorze nad rynkiem finansowym wprowadzone zostały przepisy umożliwiające zdalny tryb posiedzeń Komisji Nadzoru Finansowego lub zdalny udział w posiedzeniu poszczególnych jej członków, co było szczególnie ważne dla zapewnienia ciągłości działania organu kolegialnego

w warunkach obostrzeń stanu pandemii. Odpowiadając na potrzeby rynku, związane m.in. z pandemią, Urząd rozwinął wykorzystanie elektronicznych środków komunikacji, które znalazły zastosowanie także w prowadzonych postępowaniach administracyjnych.

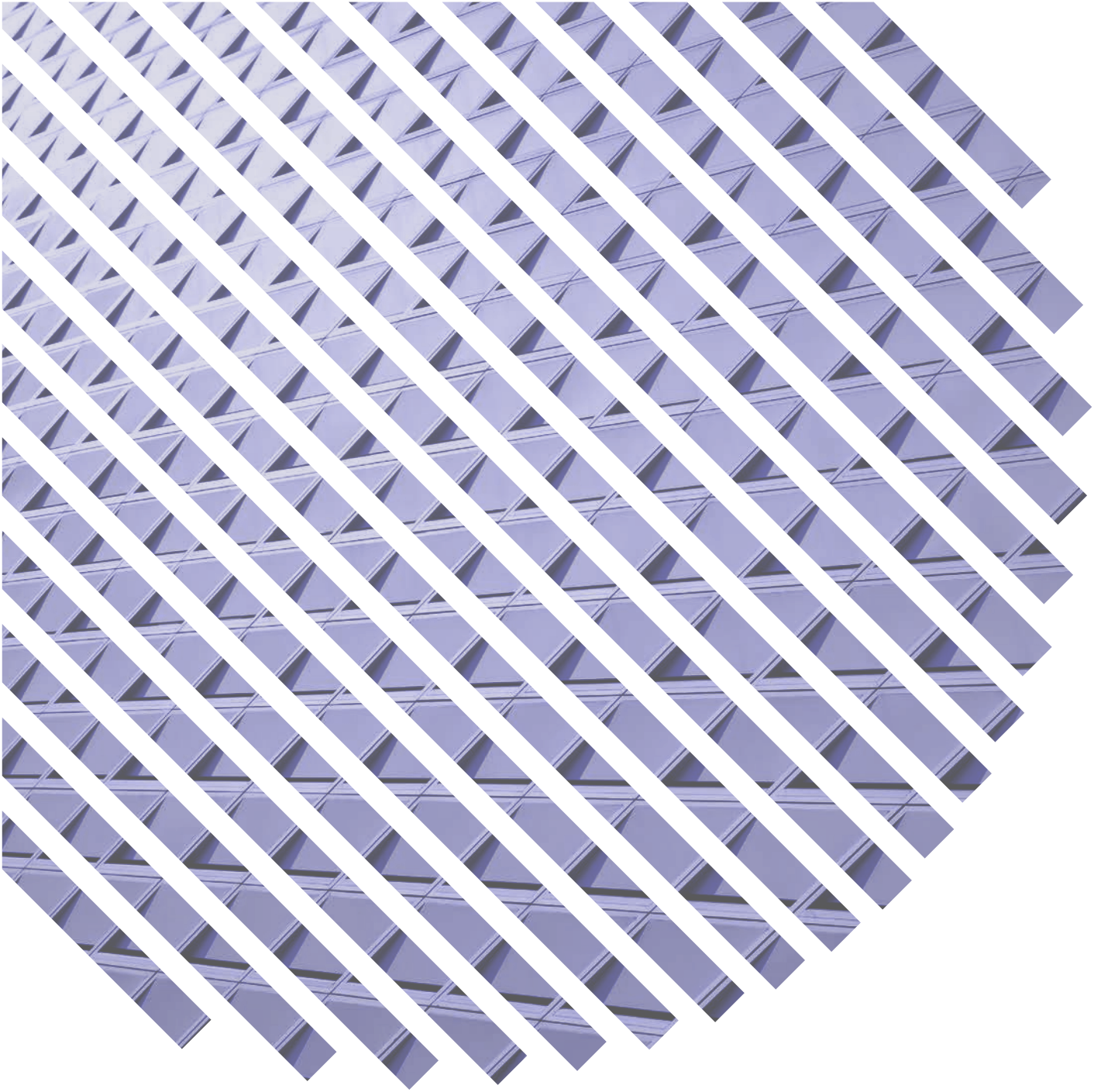
2020 rok upłynął także pod znakiem dalszych działań zainicjowanych w Urzędzie KNF na początku mojej kadencji, mających na celu wzmocnienie nadzoru nad rynkiem finansowym w Polsce, przez jego profesjonalizację oraz nadrobienie opóźnień organizacyjnych i technologicznych w wielu obszarach jego funkcjonowania. Dokonuje się to nadal w sposób ciągły, poprzez zaopatrzenie Urzędu w nowe narzę-

dzia oraz oprogramowanie wspierające mechanizmy nadzorcze, a także w specjalistyczne kadry niezbędne do sprawnego i efektywnego sprawowania nadzoru nad rynkiem finansowym w Polsce.

Jacek Jastrzębski

Przewodniczący
Komisji Nadzoru Finansowego

1.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA URZĘDU
KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
I KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
W 2020 ROKU

1.1. DZIAŁANIA OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE SKUTKI PANDEMII

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego w obliczu sytuacji związanej z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2, z którą w 2020 roku mierzyły się rynki finansowe na całym świecie, dostrzegł szczególną potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa i stabilizacji rynku finansowego. Biorąc to pod uwagę, UKNF przygotował – dla podmiotów podlegających nadzorowi KNF – pakiet propozycji mających ułatwić im działanie w zmienionym środowisku rynkowym, funkcjonujących pod wspólną nazwą #PIN – Pakiet Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju:

- Pakiet Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju – zestaw działań wzmacniających odporność sektora bankowego i możliwości finansowania gospodarki;
- Pakiet Impulsów Nadzorczych ws. finansowania przez banki klientów korporacyjnych w obliczu pandemii koronawirusa – w celu umożliwienia bankom utrzymania lub zmian warunków (w tym: wydłużenia harmonogramu lub zwiększenia kwoty) finansowania przez banki klientów korporacyjnych (nieobjętych zakresem szczególnych regulacji ustawowych wprowadzanych dla mikro oraz małych i średnich przedsiębiorców w ramach Tarczy Antykryzysowej) w obliczu pandemii COVID-19, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, w uzgodnieniu ze środowiskiem bankowym, przedstawił stanowisko dotyczące interpretacji i stosowania art. 70 ust. 2 ustawy – Prawo bankowe;
- Pakiet Impulsów Nadzorczych ws. finansowania przez banki mikro oraz małych i średnich przedsiębiorców – zaproponowano bankom podejście z jednej strony otwierające możliwość bezpiecznego finansowania podmiotów MŚP, które mimo posiadania dobrej historii działalności nie legitymują się pozytywną oceną kredytową dokonaną w lub po 30 września 2019 r., a z drugiej strony zapewniające właściwą alokację ryzyka i rozkład bodźców ekonomicznych pomiędzy bankami finansującymi a takimi klientami MŚP i ich właścicielami;
- Pakiet Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju w obszarze rynku kapitałowego¹ – przygotowano propozycje legislacyjne wydłużające:
 - termin sporządzania, zatwierdzenia i publikacji rocznych sprawozdań finansowych oraz rocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych podmiotów podlegających nadzorowi KNF;
 - termin przekazania raportów kwartalnych i skonsolidowanych raportów kwartalnych emitentów za pierwszy kwartał roku obrotowego rozpoczynającego się 1 stycznia 2020 r.;
 - termin na przeprowadzenie Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy;
 - termin na zatwierdzanie polityki wynagrodzeń;
- Pakiet Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju w obszarze rynku ubezpieczeniowego – pozwolił skupić się podmiotom nadzorowanym na reorganizacji działalności przy przejściu na pracę zdalną.

1.2. ROZWÓJ INNOWACJI FINANSOWYCH²

W ramach Cyfrowej Agendy Nadzoru (CAN) UKNF wyjaśnił przetwarzanie informacji w chmurze obliczeniowej, zasady funkcjonowania platform crowdfundingowych, świadczenie usług robo-doradztwa, a także zajął stanowisko wobec wydawania i obrotu kryptowalutami. Szczegółowe wytyczne znajdują się w następujących dokumentach:

- komunikacie z 23 stycznia 2020 r. dotyczącym przetwarzania przez podmioty nadzorowane informacji w chmurze obliczeniowej publicznej lub hybrydowej,
- stanowisku z 9 kwietnia 2020 r. dotyczącym zasad funkcjonowania tzw. platform crowdfundingu inwestycyjnego,
- stanowisku z 4 listopada 2020 r. w sprawie świadczenia usługi robo-doradztwa,

¹ Zob. więcej w podrozdz. 8.2.1. *Najważniejsze działania.*

² Zob. więcej w podrozdz. 10.1.3. *Działania wspierające rozwój innowacji finansowych (FINTECH).*

– stanowisku z 10 grudnia 2020 r. w sprawie wydawania i obrotu kryptoaktywami.

UKNF uruchomił Piaskownicę Wirtualną PSD2 – środowisko testowe pozwalające na symulowanie wybranych operacji bankowych i testowanie rozwią-

zań bazujących na interfejsie Open API³. Podmiot planujący zaoferować innowacyjne usługi płatnicze może za jej pomocą przetestować swoje rozwiązanie w teleinformatycznym środowisku testowym, symulującym podstawowe usługi przewidziane w dyrektywie PSD2, tj. PIS, AIS i CAF.

1.3. DZIAŁANIA W ZAKRESIE WYKRYWANIA OSZUSTW

Powołanie specjalistycznej komórki dla zadań OSINT – UKNF priorytetowo traktując dążenie do wzrostu i szybkości wykrywalności oszustw o charakterze finansowym, których detekcja miałyby odbywać się głównie technikami OSINT (ang. *open-source intelligence*), w 2020 r. powołał komórkę zajmującą się analizą danych jawnoźródłowych na temat podmiotów kontaktujących się z Urzędem. Komórka ta przeprowadza analizy na zlecenie innych komórek organizacyjnych UKNF.

Jednocześnie, w zakresie funkcjonowania struktur zajmujących się analizą sygnałów o nieprawidłowościach, zoptymalizowano lub wprowadzono modyfikacje dotychczasowych formuł działania. Podejmowane działania miały na celu usprawnienia w zakresie identyfikacji narastającego zjawiska nielegalnego pośrednictwa na rynku kapitałowym⁴, a także intensyfikację współpracy z organami ścigania w zakresie wymiany informacji.

1.4. DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH SEKTORA BANKOWEGO ORAZ SEKTORA UBEZPIECZENIOWEGO

Sytuacja związana z pandemią COVID-19 spowodowała istotne wyzwania organizacyjne związane z realizacją, prowadzonych w dużej skali, czynności kontrolnych w podmiotach sektora bankowego⁵, co wynika zarówno z dużej liczby prowadzonych jednocześnie czynności kontrolnych, jak również szerokich zakresów inspekcji/kontroli. Podjęte działania, dotyczące określenia nowych rozwiązań organizacyjnych, zapewniły sprawny i efektywny przebieg czynności kontrolnych w podmiotach objętych czynnościami. Przyjęte rozwiązania umożliwiły prowadzenie działań inspekcyjnych w bezpiecznej i efektywnej formule z wykorzystaniem w maksymalnym stopniu pracy zdalnej.

UKNF brał udział w pracach Zespołu Roboczego Rady Rozwoju Rynku Finansowego ds. analizy roz-

wiązań prawnych dotyczących instrumentów finansowych, które mogłyby być zaliczane do kapitału Additional Tier 1 (AT1). W wyniku prac tego Zespołu przygotowano projekt ustawy o zmianie ustawy o obligacjach oraz niektórych innych ustaw (UC 32), który to projekt na przełomie 2020/2021 nadal podlegał konsultacjom międzyresortowym, w których brał udział UKNF. Projekt wprowadza instrumenty, które będą mogły być zaliczane przez banki i domy maklerskie do kapitału dodatkowego Tier 1 oraz do środków własnych RT1 zakładów ubezpieczeń i reasekuracji.

UKNF prowadził prace nad projektem „Reforma modelu banków hipotecznych”. Potrzeba rozpoczęcia tych prac wynikała z konieczności implementacji Dyrektywy CBD oraz zgłaszanych przez sektor bankowy

³ Zgodnym z wymaganiami dyrektywy PSD2 oraz standardem Polish API.

⁴ Zob. więcej w podrozdz. 10.5.2. *Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa*.

⁵ W tym odnoszących się też do postępowań walidacyjnych. Zob. więcej w podrozdz. 4.3.3.2. *Nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych*.

propozycji zmian regulacyjnych w zakresie obniżenia kosztów działania banków hipotecznych mających w konsekwencji doprowadzić do zwiększenia wolumenu emisji listów zastawnych.

W ramach projektu UKNF przygotował szczegółową analizę:

- przedstawianych przez banki hipoteczne propozycji zmian w prawie;
- możliwości wprowadzenia proponowanych zmian do Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach za-

stawnych i bankach hipotecznych (ULZBH) oraz Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe.

Rozważane były głównie kwestie dotyczące różnic w uregulowaniach rynku listów zastawnych w Polsce w stosunku do innych rynków europejskich. W wyniku prac UKNF zaproponował znaczące zmiany do ULZBH w kontekście outsourcingu bankowego w ramach grup kapitałowych oraz inne ułatwienia w prowadzeniu działalności banków hipotecznych. Prace nad reformą będą kontynuowane w 2021 r.

1.5. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W OBSZARZE RYNKU KAPITAŁOWEGO I TOWAROWEGO

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego dostrzegając szczególną potrzebę zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku kapitałowego, w tym bezpieczeństwa, przestrzegania reguł uczciwego obrotu oraz ochrony inwestorów, przygotował dla podmiotów nadzorowanych pakiet propozycji mających ułatwić im funkcjonowanie w zmienionym na skutek pandemii środowisku rynkowym.

UKNF zainicjował również serię spotkań z poszczególnymi grupami podmiotów rynku kapitałowego, podczas których omawiana była sytuacja towarzystw funduszy inwestycyjnych, powszechnych towarzystw emerytalnych, agentów transferowych, domów i biur maklerskich w związku z wystąpieniem pandemii, dla wypracowania najlepszych dla rynku i podmiotów rozwiązań organizacyjnych i prawnych.

W dniu 31 marca 2020 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podpisał Ustawę o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw. W znowelizowanych przepisach znajdują się rozwiązania ujęte w Pakiecie Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju w obszarze rynku kapitałowego przygotowanym przez Urząd KNF.

Wśród rozwiązań, które dotyczą wszystkich podmiotów, w tym:

- spółek publicznych,
- domów maklerskich,
- agentów firm inwestycyjnych,

- przedsiębiorstw energetycznych,
 - towarowych domów maklerskich,
 - PTE,
 - TFI,
- znalazły się przepisy umożliwiające wprowadzenie zmian w terminach wykonywania obowiązków wymaganych przepisami rynku finansowego.

W ramach działalności edukacyjnej przygotowano dwie kampanie społeczne: *Inwestuj świadomie*, której celem było zwrócenie inwestorom uwagi na kluczowe ryzyka związane z inwestowaniem w instrumenty finansowe oraz *Weksle inwestycyjne*, dotyczącą ostrzeżenia przed inwestowaniem w produkt spoza rynku kapitałowego⁶. W odpowiedzi na zaobserwowany w 2019 r. trend jakim była rosnąca liczba ofert publicznych w Polsce przeprowadzanych w formule crowdfundingu, w 2020 r. UKNF zainicjował *kampanię informacyjną dotyczącą crowdfundingu inwestycyjnego*. Kampanię skierowano do inwestorów, platform crowdfundingowych oraz emitentów, którzy planowali wybrać crowdfunding jako sposób pozyskiwania kapitału na rozwój. Kampania ukierunkowana była na podnoszenie poziomu ochrony inwestorów i wspomaganie rozwoju tego segmentu rynku kapitałowego. Inicjatywa UKNF wpłynęła na wypracowanie standardów dla infrastruktury wykorzystywanej przy promowaniu zarówno ofert publicznych, jak i w zakresie reklamy czy treści dokumentu ofertowego, który stanowi podstawowe źródło wiedzy o emitencie i oferowanych przez niego papierach wartościowych.

UKNF uczestniczył w pracach podejmowanych przy realizacji zadań wynikających ze Strategii Rozwoju

⁶ Zob. więcej w podrozdz. 10.11.2. Kampanie społeczne.

Rynku Kapitałowego w ramach grup ds. goldplatingu, produktów strukturyzowanych czy wypracowaniu koncepcji jednolitej licencji bankowej. W ramach tych działań dokonano także przeglądu stosowania wymogów z zakresu zarządzania produktowego i badania adekwatności oraz odpowiedniości. Weryfikacji poddano sposób wdrożenia tzw. sprzedaży krzyżowej usług i produktów w firmach inwestycyjnych oraz w bankach z art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, jak również stosowania interwencji produktowej w zakresie realizacji obowiązków dotyczących ochrony praw klienta.

UKNF przygotował projekt przepisów w zakresie nadzoru nad działalnością crowdfundingową i aktywnie uczestniczył w implementacji wymogów dyrektywy nr 2019/2034 w sprawie nadzoru ostrożnościowego nad firmami inwestycyjnymi oraz zmieniającej dyrektywy 2002/87/WE, 2009/65/WE, 2011/61/UE, 2013/36/UE, tzw. dyrektywy IFD. Do ważnych działań podejmowanych przez UKNF w 2020 r. należała również analiza działalności segmentu ofert publicznych realizowanych w ramach crowdfundingu udziałowego.

W celu przygotowań do raportowania zgodnego z wymogami ESEF w 2020 r. UKNF dostosował Elektroniczny System Przekazywania Informacji (ESPI) do odbioru, walidacji technicznej oraz przekazywania do publicznej wiadomości raportów rocznych sporządzonych zgodnie z ESEF. W październiku 2020 r. zostały przeprowadzone testy infrastruktury z udziałem emitentów.

W ramach UKNF został ujednoczony nadzór nad usługami inwestycyjnymi świadczonymi przez banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, i firmami inwestycyjnymi w zakresie wdrożenia Dyrektywy MiFID II.

W związku z wdrożeniem nowych regulacji, UKNF przygotował także stanowisko w zakresie doradztwa inwestycyjnego, serię odpowiedzi na pytania dotyczące rejestru akcjonariuszy⁷ i tzw. raportu sprzedażowego⁸.

W związku z wprowadzeniem wymogu uzyskania zgody KNF na powołanie członków zarządu towarzystwa funduszy inwestycyjnych nadzorujących system zarządzania ryzykiem i podejmowanie decyzji inwestycyjnych, UKNF skierował do towarzystw funduszy inwestycyjnych stanowisko w zakresie wdrożenia nowych regulacji dotyczących powoływania ww. członków zarządu.

Wraz z wejściem w życie umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE C 144 I z 25.04.2019, str. 1) z upływem dnia 31 grudnia 2020 r. Zjednoczone Królestwo utraciło status państwa członkowskiego w myśl przepisów prawa Unii Europejskiej. Dlatego konieczne było dostosowanie statutów funduszy inwestycyjnych otwartych i specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych do przepisów ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi w zakresie wskazania rynków zorganizowanych w Zjednoczonym Królestwie jako rynków w państwie niebędącym państwem członkowskim. W IV kwartale 2020 r. do UKNF wpłynęło blisko 60 wniosków w powyższym zakresie. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone do dnia 31 grudnia 2020 r., to jest przed upływem okresu przejściowego.

Z dniem 1 stycznia 2020 r. UKNF zastąpił dotychczasową Ewidencję instrumentów finansowych Systemem Ewidencji Akcji (SEA). Nowy system zawiera podstawowe dane o ofertach publicznych akcji oraz o dopuszczeniu akcji do obrotu na rynku regulowanym/wprowadzeniu akcji do obrotu w alternatywnym systemie obrotu. W 2020 r. 250 emitentów złożyło ponad 600 wpisów do SEA.

W obszarze sprawowania nadzoru nad obrotem instrumentami finansowymi w 2020 r. UKNF przeprowadził projekt pod nazwą Inicjatyw STOR 2020, który dotyczył wykrywania i raportowania o naruszeniach rozporządzenia MAR przez podmioty nadzorowane w ramach implementacji wytycznych ESMA. W ramach Inicjatywy UKNF przeprowadził analizy w zakresie wykrywania i raportowania o nadużyciach przez podmioty do tego zobowiązane na mocy przepisów rozporządzenia MAR. W ich wyniku UKNF zrealizował 18 działań skierowanych do trzech grup uczestników rynku, które zostały opisane w Raporcie „Inicjatywa STOR 2020”. Do drugiej inicjatywy, uzupełniającej, wyodrębniono prace nad formularzem online ESPI do zgłaszania STOR.

Najważniejsze działania w obszarze podmiotów infrastruktury rynku kapitałowego i towarowego⁹:

– KNF zezwoliła Krajowemu Depozytowi Papierów Wartościowych (KDPW) na działalność centralnego depozytu papierów wartościowych zgodnie z rozporządzeniem CSDR,

⁷ Zob. więcej w podrozdz. 10.4.2.2. Wybrane stanowiska Komisji Nadzoru Finansowego i Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz stanowiska w formie komunikatów UKNF.

⁸ Zob. więcej w podrozdz. 10.4.2.2. Wybrane stanowiska Komisji Nadzoru Finansowego i Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz stanowiska w formie komunikatów UKNF.

⁹ Zob. więcej w podrozdz. 8.2.6. Działania KNF wobec podmiotów infrastruktury rynku kapitałowego i towarowego.

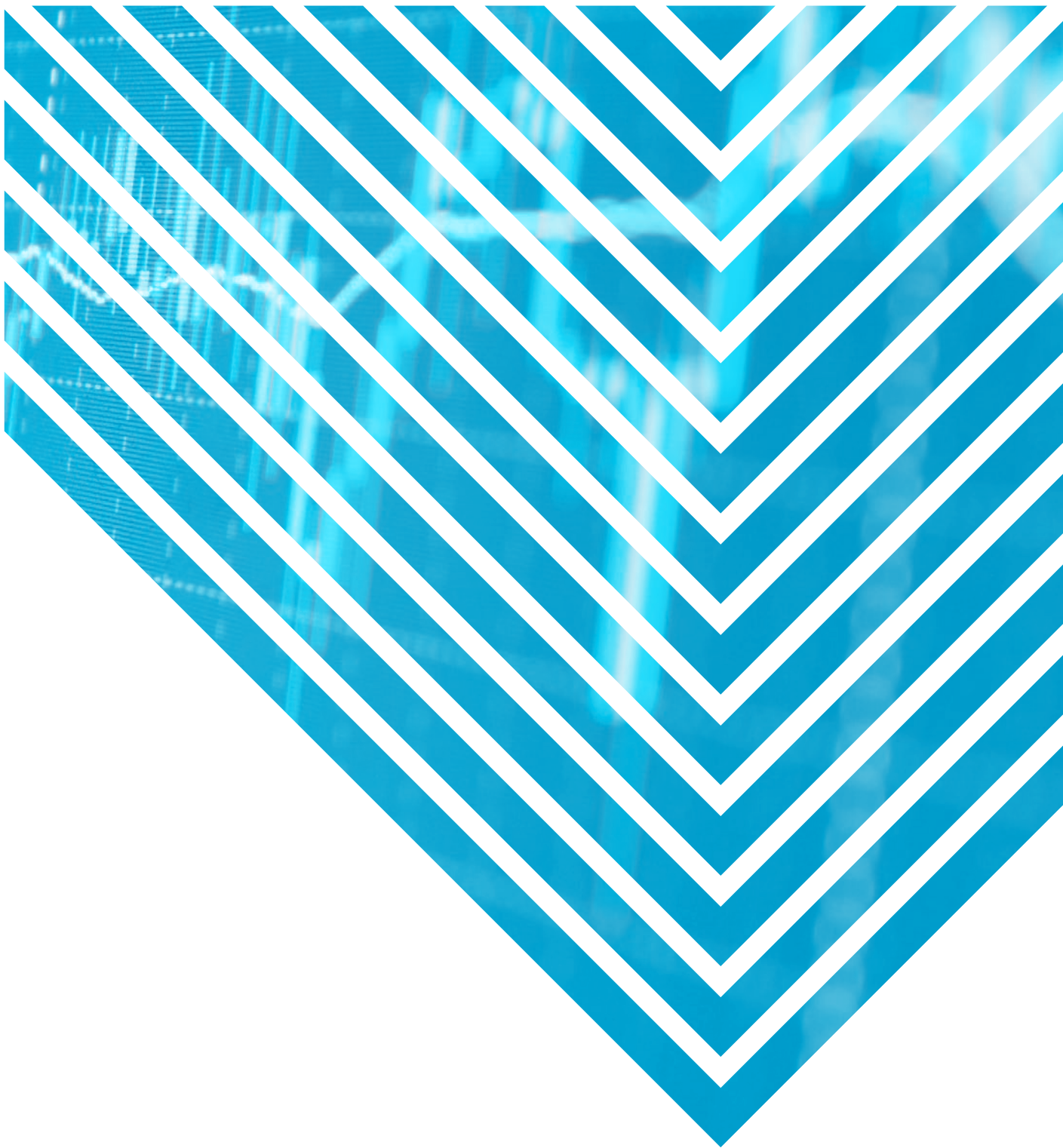
- KNF zezwoliła na świadczenie przez KDPW niebankowej usługi pomocniczej, tj. usługi wsparcia w zakresie raportowania do repozytorium transakcji,
- KNF zezwoliła Towarowej Giełdzie Energii na prowadzenie OTF,
- KNF zezwoliła Towarowej Giełdzie Energii na prowadzenie platformy aukcyjnej, na której prowadzony będzie obrót pierwotny Uprawnieniami do Emisji CO₂.

1.6. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM BRAKU ZGODNOŚCI W UKNF¹⁰ ORAZ DZIAŁANIA W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZMU

W 2020 r. Urząd przyjął „Politykę Zarządzania Ryzykiem Braku Zgodności w UKNF”. Wzmocniono także nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu ter-

roryzmu, poprzez utworzenie dedykowanej przedmiotowemu obszarowi sekcji analitycznej i sekcji współpracy międzynarodowej.

¹⁰ Zob. więcej w rozdz. 11. Organizacja Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego.

2.

URZĄD KOMISJI NADZORU
FINANSOWEGO I KOMISJA NADZORU
FINANSOWEGO

2.1. PODSTAWY PRAWNE DZIAŁANIA URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO I KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego i Komisja Nadzoru Finansowego działają na podstawie Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym¹¹, zwanej dalej: „ustawą o nadzorze nad rynkiem finansowym”. UKNF ma status państwowej osoby prawnej, której organami są KNF i Przewodniczący KNF. Przewodniczący KNF kieruje pracami Komisji i działalnością Urzędu oraz reprezentuje je na zewnątrz.

KNF jest właściwa w sprawach nadzoru nad rynkiem finansowym, który według stanu prawnego na 31 grudnia 2020 r. obejmował:

- nadzór bankowy,
- nadzór emerytalny,
- nadzór ubezpieczeniowy,
- nadzór nad rynkiem kapitałowym,
- nadzór nad instytucjami płatniczymi, biurami usług płatniczych, instytucjami pieniądza elektronicznego, oddziałami zagranicznych instytucji pieniądza elektronicznego,
- nadzór nad agencjami ratingowymi,
- nadzór uzupełniający nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego,
- nadzór nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową,
- nadzór nad pośrednikami kredytu hipotecznego oraz ich agentami,
- nadzór w zakresie przewidzianym przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniającego dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014¹² oraz nadzór w zakresie przewidzianym

przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2402 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie ustanowienia ogólnych ram dla sekurytyzacji oraz utworzenia szczególnych ram dla prostych, przejrzystych i standardowych sekurytyzacji, a także zmieniającego dyrektywy 2009/65/WE, 2009/138/WE i 2011/61/UE oraz rozporządzenia (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 648/2012¹³.

Celem nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku. Cel ten realizowany jest również poprzez rzetelną informację dotyczącą funkcjonowania rynku, przez realizację celów określonych w szczególności w Ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe¹⁴, Ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym¹⁵, Ustawie z dnia 15 kwietnia 2005 r. o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego¹⁶, Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym¹⁷, Ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych¹⁸ oraz Ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych¹⁹.

Ustawowo wyznaczone zadania Komisji, poza sprawowaniem nadzoru nad rynkiem finansowym, obejmują także w szczególności:

- podejmowanie działań służących prawidłowemu funkcjonowaniu rynku finansowego oraz działań mających na celu rozwój rynku finansowego i jego konkurencyjności, a także wspieranie rozwoju innowacyjności rynku finansowego,
- podejmowanie działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku finansowego, jego zagrożeń oraz podmiotów na nim

¹¹ W dniu 5 lutego 2020 r. został ogłoszony tekst jednolity ustawy (Dz. U. z 2020 r. poz. 180), zmiany tekstu jednolitego w 2020 r. zostały ogłoszone w Dz. U. poz. 284, 568 i 695. W dniu 20 listopada 2020 r. został ogłoszony nowy tekst jednolity ustawy (Dz. U. z 2020 r. poz. 2059).

¹² Dz. Urz. UE L 171 z dnia 29.06.2016, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 137 z dnia 24.05.2017, str. 41.

¹³ Dz. Urz. UE L 347 z 28.12.2017, str. 35.

¹⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1896.

¹⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 207.

¹⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 1413.

¹⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1400 z późn. zm.

¹⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1643 z późn. zm.

¹⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 794 z późn. zm.

funkcjonujących w celu ochrony uzasadnionych interesów uczestników rynku finansowego, w szczególności poprzez nieodpłatne publikowanie – w formie i czasie przez siebie określonym – ostrzeżeń i komunikatów w publicznym radiu i telewizji²⁰,

- udział w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym,
- stwarzanie możliwości polubownego i pojednawczego rozstrzygnięcia sporów między uczestnikami rynku finansowego, w szczególności sporów wynikających ze stosunków umownych między podmiotami podlegającymi nadzorowi Komisji a odbiorcami usług świadczonych przez te podmioty.

KNF jest także organem właściwym do spraw cyberbezpieczeństwa dla sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa²¹.

Ustawowym zadaniem Urzędu jest zapewnienie obsługi KNF i Przewodniczącego KNF. Nadzór nad działalnością UKNF, jako państwowej osoby prawnej, sprawuje Prezes Rady Ministrów.

Status państwowej osoby prawnej, który UKNF posiada od 1 stycznia 2019 r., ma służyć przede wszystkim zapewnieniu większej niezależności finansowej Urzędu. Koszty funkcjonowania UKNF są pokrywane bezpośrednio z wpłat nadzorowanych podmiotów. Urząd prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na podstawie rocznego planu finansowego uchwalanego przez KNF i zatwierdzanego przez Prezesa Rady Ministrów. Roczne sprawozdanie finansowe Urzędu podlega badaniu przez firmę audytorską, której wyboru dokonuje Prezes Rady Ministrów.

Sprawozdanie to podlega zatwierdzeniu przez Prezesa Rady Ministrów.

Organizację wewnętrzną Urzędu określa statut nadany w drodze zarządzenia nr 15 Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2019 r. Zgodnie z § 2 statutu UKNF Urzędem kieruje Przewodniczący Komisji przy pomocy Zastępców Przewodniczącego Komisji, Dyrektora Generalnego, dyrektorów zarządzających, którzy kierują pionami, oraz dyrektorów komórek organizacyjnych. Zastępcy Przewodniczącego Komisji, a także Dyrektor Generalny mogą bezpośrednio nadzorować pionów lub komórki organizacyjne niewchodzące w skład pionów. Zasady organizacji i funkcjonowania Urzędu Komisji oraz podział zadań pomiędzy komórki organizacyjne określa regulamin organizacyjny nadawany w drodze zarządzenia przez Przewodniczącego Komisji.

W Urzędzie wyodrębnionych jest siedem pionów:

- Pion Nadzoru Bankowego,
- Pion Nadzoru Ubezpieczeniowego,
- Pion Nadzoru nad Rynkiem Kapitałowym,
- Pion Strategii i Współpracy Międzynarodowej,
- Pion Zarządzania i Organizacji,
- Pion Innowacji i Technologii,
- Pion Prawno-Regulacyjny.

Prace komórek organizacyjnych wchodzących w skład pionów koordynują i nadzorują dyrektorzy zarządzający. W skład pionów wchodzi większość departamentów Urzędu. W 2020 r. poza strukturą pionów pozostawało pięć komórek organizacyjnych. Schemat organizacyjny Urzędu według stanu na 31 grudnia 2020 r. znajduje się w rozdziale 11. *Organizacja Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego*.

2.2. SKŁAD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

KNF jest organem kolegialnym. W skład Komisji wchodzi Przewodniczący, jego Zastępcy oraz dziewięciu członków, w tym sześciu członków Komisji z prawem głosu i trzech członków Komisji z głosem doradczym:

CZŁONKOWIE KOMISJI Z PRAWEM GŁOSU

- Minister właściwy do spraw instytucji finansowych albo jego przedstawiciel
- Minister właściwy do spraw gospodarki albo jego przedstawiciel

- Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego albo jego przedstawiciel
- Prezes Narodowego Banku Polskiego albo delegowany przez niego członek Zarządu Narodowego Banku Polskiego
- Przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
- Przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów

²⁰ Dz. U. z 2020 r., poz. 805.

²¹ Dz. U. z 2020 r., poz. 1369.

CZŁONKOWIE KOMISJI Z GŁOSEM DORADCZYM

- Przedstawiciel Bankowego Funduszu Gwarancyjnego
- Przedstawiciel Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
- Przedstawiciel ministra – członka Rady Ministrów właściwego do spraw koordynowania działalności służb specjalnych lub Przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów

W 2020 r. KNF działała w następującym składzie osobowym:

Przewodniczący Komisji

Jacek Jastrzębski

Zastępcy Przewodniczącego Komisji

Rafał Mikusiński

Dagmara Wieczorek-Bartczak

Członkowie Komisji:**Przedstawiciel ministra właściwego do spraw instytucji finansowych**

Krzysztof Budzich

Przedstawiciel ministra właściwego do spraw gospodarki

Jan Pawelec

Przedstawiciel ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego

Jan Wojtyła

Delegowany przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego członek Zarządu NBP

Andrzej Kaźmierczak – Członek Zarządu NBP – do 13 sierpnia 2020 r.

Paweł Szałamacha – Członek Zarządu NBP – od 13 sierpnia 2020 r.

Przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Robert Tomanek – od 24 stycznia 2020 r. do 29 października 2020 r.

Wojciech Dyduch – od 30 października 2020 r.

Przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów

Maciej Tomczak – od 8 czerwca 2020 r.

Przedstawiciel Bankowego Funduszu Gwarancyjnego

Mirosław Panek – Prezes Zarządu BFG

– do 10 marca 2020 r.

Piotr Tomaszewski – Prezes Zarządu BFG

– od 12 marca 2020 r.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Marek Niechciał – Prezes UOKiK – do 27 stycznia 2020 r.

Tomasz Chróstny – Prezes UOKiK – od 27 stycznia 2020 r.

Przedstawiciel ministra – członka Rady Ministrów właściwego do spraw koordynowania działalności służb specjalnych

Maciej Wąsik – do 9 października 2020 r.

Stanisław Żaryn – od 9 października 2020 r.

2.3. TRYB PRACY KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

KNF w zakresie swojej właściwości podejmuje uchwały, w tym wydaje decyzje administracyjne i postanowienia. Uchwały KNF podejmowane są zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym, w obecności co najmniej pięciu osób wchodzących w jej skład, w tym Przewodniczącego Komisji lub jego Zastępcy. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Komisji, a w razie jego nieobecności – głos Zastępcy Przewodniczącego upoważnionego do kierowania pracami Komisji. Członkowie Komisji z głosem doradczym nie biorą udziału w głosowaniu, ani nie są uwzględniani przy liczeniu kworum.

W związku z ogłoszeniem w Polsce stanu epidemii konieczne stało się wprowadzenie zmian w trybie pracy Komisji, umożliwiających efektywną realizację ustawowych zadań, przy jednoczesnej minimalizacji zagrożeń wynikających z bieżącej sytuacji epidemiologicznej. W pierwszym okresie, po wprowadzeniu stanu epidemii, Komisja zdecydowała o dokonaniu zmiany zasad podejmowania decyzji w ramach gło-

sowania obiegowego. W miejsce pisemnego trybu obiegowego wprowadzono, na czas trwania epidemii, zasadę głosowania za pośrednictwem poczty elektronicznej, co istotnie skróciło i ułatwiło proces głosowania obiegowego. Wskutek zmiany ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym Komisja uzyskała możliwość zdalnego odbywania posiedzeń przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej zapewniających komunikację w czasie rzeczywistym. W czerwcu 2020 r., w wykonaniu ww. uprawnienia, KNF przyjęła nowy regulamin Komisji, który określił zasady organizacji posiedzeń zdalnych i wprowadził jako stałe rozwiązanie elektroniczny tryb obiegowy. Zmiany te znacznie usprawniły prace Komisji. W efekcie, w warunkach stanu epidemii wszystkie posiedzenia odbywają się w formie zdalnej, a materiały niezbędne do podjęcia uchwały mają wyłącznie formę elektroniczną. Większość uchwał Komisji, w tym decyzji i postanowień administracyjnych, jest podpisywana kwalifikowanymi podpisami elektronicznymi i wydawana w postaci dokumentu elektronicznego.

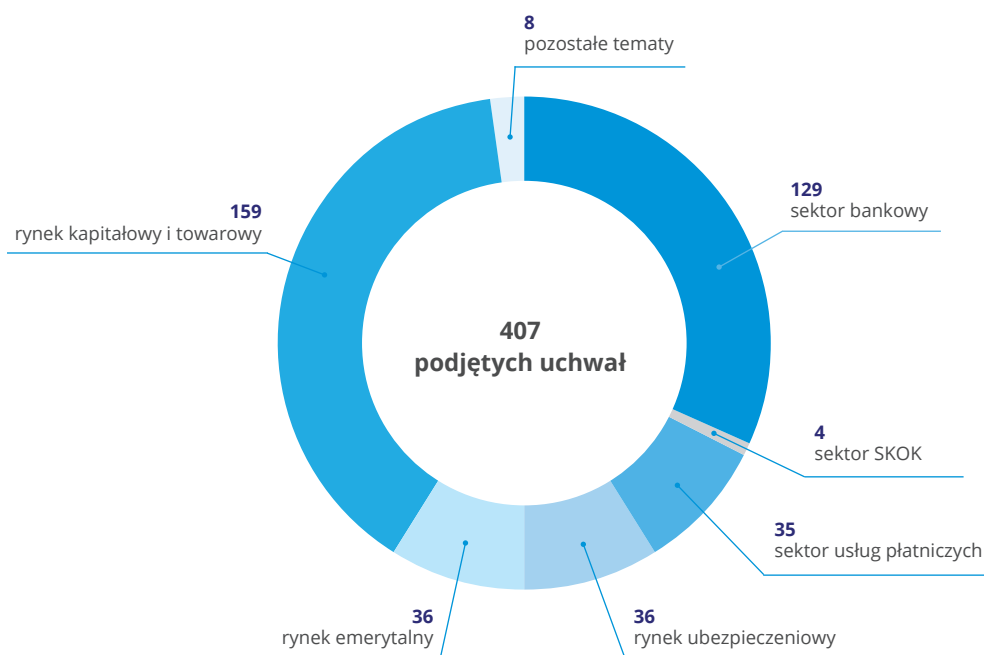
Stosowane są przy tym rozwiązania zapewniające zachowanie bezpieczeństwa i poufności tych materiałów. Porównując sytuację do roku poprzedniego – istotnie wzrosła liczba spraw rozpatrywanych w trybie obiegowym, a posiedzenia Komisji zwoływane są głównie na potrzeby spraw szczególnie istotnych lub wymagających przeprowadzenia dyskusji, a także w razie wniosku członka Komisji o przekazanie sprawy do omówienia na posiedzeniu.

W 2020 r. przeprowadzono 26 posiedzeń KNF:
 – 8 stacjonarnych (wszystkie zostały przeprowadzone przed 13 marca 2020 r., to jest przed dniem ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego w Polsce),
 – 18 w trybie zdalnym.

Ponadto przeprowadzono 27 głosowań w trybie obiegowym.

W 2020 r. KNF podjęła 407 uchwał, spośród których 314 miało postać decyzji, a 3 postanowień.

Wykres 1. Liczba uchwał podjętych przez KNF w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Szczegółowe informacje dotyczące liczby podjętych uchwał w podziale na przedmiot sprawy znajdują się w tabeli 12.1.1. w Aneksie 12.1.

2.4. POSTANOWIENIA WYDANE PRZEZ PRZEWODNICZĄCEGO KNF

W 2020 r. Przewodniczący KNF wydał 75 postanowień o wszczęciu postępowania administracyjnego z urzędu lub o rozszerzeniu

zakresu przedmiotowego postępowania na podstawie art. 13 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym²².

²² Dz. U. z 2020 r., poz. 1400 z późn. zm., dalej: ustawa o nadzorze nad rynkiem kapitałowym.

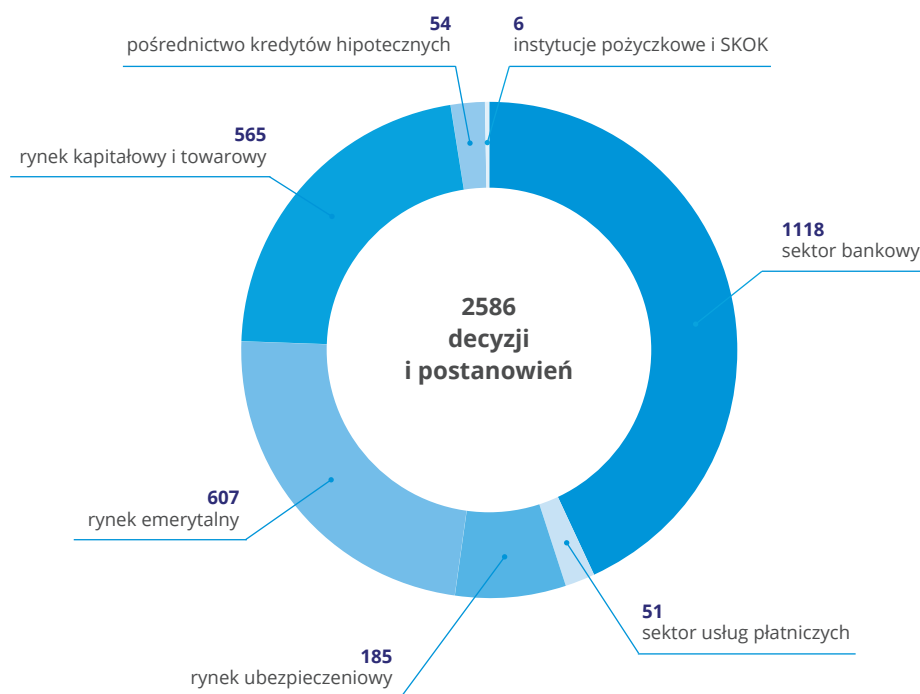
2.5. POSTANOWIENIA I DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE Z UPOWAŻNIENIA KNF

Zgodnie z artykułem 12 ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym KNF może upoważnić Przewodniczącego Komisji, Zastępców Przewodniczącego Komisji oraz pracowników Urzędu do podejmowania działań w zakresie właściwości Komisji, w tym do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych. Komisja udzieliła takiego upoważnienia zarówno Przewodniczącemu Komisji, jak

i jego Zastępcom. Są to upoważnienia, które zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym pozwalają na udzielanie dalszych upoważnień innym pracownikom UKNF.

W 2020 r. na podstawie upoważnienia udzielonego przez KNF wydano 2586 postanowień i decyzji administracyjnych.

Wykres 2. Liczba decyzji oraz postanowień wydanych w 2020 r. z upoważnienia KNF

Źródło: opracowanie własne UKNF

Szczegółowe informacje dotyczące liczby decyzji oraz postanowień wydanych w 2020 r. z upoważnienia KNF oraz Przewodniczącego KNF w podziale

na przedmiot sprawy znajdują się w tabeli 12.1.2 w Aneksie 12.1.

2.6. DZIENNIK URZĘDOWY KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Dziennik Urzędowy KNF jest jednym z dzienników urzędowych w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych²³. Począwszy od 2019 r. podmiotem wydającym Dziennik Urzędowy KNF jest Przewodniczący Komisji. Zgodnie z art. 12 ust. 1a ww. ustawy w Dzienniku Urzędowym KNF ogłasza się: uchwały i decyzje KNF, obwieszczenia, ogłoszenia, komunikaty oraz inne akty lub dokumenty, a także rejestry (listy) – jeżeli wynika to z odrębnych przepisów prawa. W przypadku gdy z przepisów odrębnych nie wynika obowiązek ogłoszenia uchwały KNF w Dzienniku Urzędowym KNF, Komisja może zdecydować o ogłoszeniu podjętej uchwały w Dzienniku Urzędowym KNF. Także Przewodniczący KNF może kierować do ogłoszenia obwieszczenia, ogłoszenia lub komunikaty, o ile są związane z zadaniami organów Urzędu.

W 2020 r. Dziennik Urzędowy KNF dostosowano do rekomendowanego przez Komisję Europejską standardu dostępu do informacji prawnej ELI (ang. *European Legislation Identifier*). ELI służy podnoszeniu jakości i wiarygodności informacji prawnej dostępnej online oraz wspomaga interoperacyjność systemów informacyjnych. W tym standardzie wydawane są także inne dzienniki urzędowe w Polsce.

W roku 2020 w Dzienniku Urzędowym KNF ogłoszone zostały dwie uchwały KNF w zakresie rekomendacji dla sektora bankowego. Były to odpowiednio: Uchwała nr 173/2020 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 14 lipca 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wydania Rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie (poz. 19) oraz Uchwała nr 289/2020 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 9 października 2020 r. w sprawie wydania Rekomendacji Z dotyczącej zasad ładu wewnętrznego w bankach (poz. 29).

W Dzienniku Urzędowym KNF, w przypadkach przewidzianych w ustawie o nadzorze nad rynkiem

finansowym, ogłaszane są również decyzje administracyjne KNF o zastosowaniu sankcji wobec podmiotów nadzorowanych, przede wszystkim o nałożeniu kar pieniężnych – w 2020 r. było 5 takich ogłoszeń i dotyczyły głównie kar pieniężnych nakładanych na towarzystwa funduszy inwestycyjnych.

Poza decyzjami sankcyjnymi ogłoszono decyzję Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie udzielenia Instytutowi Rynku Finansowego sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie zezwolenia na prowadzenie działalności jako administrator wskaźników referencyjnych stóp procentowych (sygn. DAS-DASZ2.4000.1.2019) oraz decyzję Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie udzielenia GPW Benchmark S.A. z siedzibą w Warszawie zezwolenia na prowadzenie działalności jako administrator wskaźników referencyjnych stóp procentowych, w tym kluczowych wskaźników referencyjnych (sygn. DAS-DASZ2.4000.2.2019).

Większość pozycji w Dzienniku Urzędowym KNF stanowiły komunikaty ogłaszane zgodnie z odrębnymi przepisami. W styczniu ogłoszony został komunikat Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie wysokości maksymalnej stopy technicznej dla zakładów ubezpieczeń. W Dzienniku Urzędowym KNF ogłaszane są ponadto komunikaty Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie kosztów nadzoru nad poszczególnymi sektorami rynku finansowego – w 2020 r. ogłoszono 12 takich komunikatów. W Dzienniku Urzędowym KNF ogłaszane są także komunikaty komisji egzaminacyjnych przeprowadzających egzaminy zawodowe dla maklerów papierów wartościowych oraz doradców inwestycyjnych – w 2020 r. ogłoszonych zostało 10 komunikatów komisji egzaminacyjnych.

W 2020 r. w Dzienniku Urzędowym KNF ogłoszono łącznie 32 akty. Wykaz pozycji Dziennika Urzędowego KNF ogłoszonych w 2020 r. zamieszczony został w Aneksie 12.3.

²³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1461.

3.

RYNEK FINANSOWY W POLSCE – PODSTAWOWE INFORMACJE

Duże znaczenie, dla funkcjonowania rynku finansowego w Polsce w 2020 roku, miała globalna pandemia COVID-19. Pandemia ta przyczyniła się do głębokiej recesji gospodarczej, która ma swoje źródło przede wszystkim we wprowadzonych na dużą skalę ograniczeniach (lockdown), mających na celu minimalizowanie rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2. Szok gospodarczy wywołany pandemią COVID-19 porównywany jest do największych kryzysów, które dotknęły światową gospodarkę w ciągu ostatniego wieku. Recesja wzmogła niektóre tendencje obecne na rynku wcześniej, przede wszystkim przyczyniając się do dalszego obniżenia stóp procentowych i wypłaszczenia krzywej dochodowości. W obliczu pandemii Rada Polityki Pieniężnej zdecydowała się trzykrotnie obniżyć stopy procentowe. Stopa referencyjna została obniżona łącznie o 140 punktów bazowych i znajduje się obecnie na rekordowo niskim poziomie 0,1%.

Nawiązując do otoczenia makroekonomicznego, według wstępnych szacunków Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), PKB Polski w cenach stałych spadł w 2020 r. o 2,7% (wobec wzrostu PKB na poziomie 4,5%, w 2019 r. oraz 5,4% w 2018 r.). Pierwsza recesja gospodarcza w Polsce – po wielu latach intensywnego wzrostu – była spowodowana pandemią COVID-19. Niemniej biorąc pod uwagę poziom spadku PKB w 2020 r. Polska jest jednym z państw europejskich, które w najmniejszym stopniu ucierpiały wskutek globalnej pandemii. Jak pokazują dane szczegółowe struktury PKB, głównym czynnikiem wpływającym na spadek krajowego poziomu Produktu Krajowego Brutto w 2020 r. był spadek popytu krajowego (w tym spożycie w sektorze gospodarstw domowych). Szacuje się, że popyt krajowy zmniejszył się o 3,9% w porównaniu do roku poprzedniego, w którym zanotowano wzrost o 3,5%. Ponadto odnotowano znaczący spadek poziomu akumulacji brutto, która w porównaniu z 2019 rokiem zmniejszyła się o 12,8%, w tym nakłady brutto na środki trwałe zmniejszyły się o 8,4% (w 2019 r. akumulacja brutto wzrastała o 0,1%, a nakłady brutto na środki trwałe o 7,2%). Dodatkowo pomimo spadku poziomu eksportu towarów i usług o 0,5% w stosunku do 2019 r., to większy spadek – na poziomie 2,6% – odnotowano w przypadku poziomu importu towarów i usług. Wynika z tego, że skalę spadku PKB w minionym roku łagodził eksport netto, którego kontrybucja była dodatnia. Pandemia negatywnie wpłynęła również na kształtowanie się innych wskaźników makroekonomicznych. Na krajowym rynku pracy stopa bezrobocia rejestrowanego w grudniu 2020 r. wyniosła 6,2% (pod koniec 2019 r. było to 5,2%). Oznacza to zatrzymanie – trwającego od 2013 r. – pozytywnego trendu w zakresie spadku stopy bezrobocia. Średnioroczna inflacja CPI w 2020 r. ukształtowała się natomiast na poziomie równym 3,4% wobec 2,3% w 2019 r.

Skumulowane saldo obrotów na rachunku bieżącym z poprzednich dwunastu miesięcy wyniosło

w grudniu 2020 r. 81,4 mld zł (wobec 11,2 mld zł w grudniu 2019 r.). Różnice w stosunku do roku poprzedniego obserwowane były w szczególności w obszarze obrotów towarowych, których saldo było o 47,2 mld zł wyższe niż w tym samym okresie roku poprzedniego.

W 2020 r. odnotowano osłabienie się kursu złotego wobec euro i franka szwajcarskiego. Na koniec roku średni kurs złotego (PLN) względem euro (EUR) wyniósł 4,61 wobec 4,30 na początku roku, franka szwajcarskiego (CHF) 4,26 (wobec 3,90). Waluta krajowa umocniła się natomiast względem dolara amerykańskiego (USD). Na koniec 2020 r. średni kurs złotego wobec dolara wynosił 3,76 wobec 3,90 na początku 2020 r. Na koniec roku oprocentowanie dziesięcioletnich obligacji Skarbu Państwa wyniosło 1,25% i było znacznie niższe niż przed rokiem (2,06%).

Suma bilansowa sektora bankowego na koniec grudnia 2020 r. wyniosła 2355,6 mld zł i była wyższa niż w roku poprzednim (2000,1 mld zł) o 17,8%. 89,6% sektora bankowego stanowią banki komercyjne z oddziałami zagranicznymi, ich suma bilansowa na koniec 2020 r. wyniosła 2111,6 mld zł, a w przypadku banków spółdzielczych było to 167,2 mld zł. Banki w omawianym okresie wypracowały zysk w łącznej wysokości 7,6 mld zł i był on o ok. 45,3% niższy niż w roku poprzednim (13,8 mld zł).

Według stanu na koniec 2020 r. w Polsce funkcjonowały 23 spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe (SKOK). Wartość aktywów tych podmiotów na koniec grudnia 2020 r. wynosiła ponad 9,5 mld zł. Według danych sprawozdawczych sektor SKOK w 2020 r. odnotował zysk netto w wysokości 2,9 mln zł. Wysokość funduszy własnych kas liczona według ustawy o SKOK na koniec 2020 r. wyniosła 468,3 mln zł. Przedstawione dane sektora bankowego oraz SKOK mają charakter wstępny, nie zostały zaudytowane przez biegłego rewidenta i mogą ulec zmianie.

Suma bilansowa sektora ubezpieczeniowego wzrosła w ciągu roku o 5,5% i na koniec grudnia 2020 r. wyniosła 204,7 mld zł, z czego 95,3 mld zł przypadało na zakłady z działu I – ubezpieczenia na życie, a 109,5 mld zł na zakłady z działu II – pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe. W omawianym okresie ubezpieczyciele wypracowali zysk w wysokości 6,09 mld zł (z czego 2,2 mld zł przypadało na dział I, a 3,9 mld zł na dział II), który był niższy niż w roku poprzednim o 15,7%.

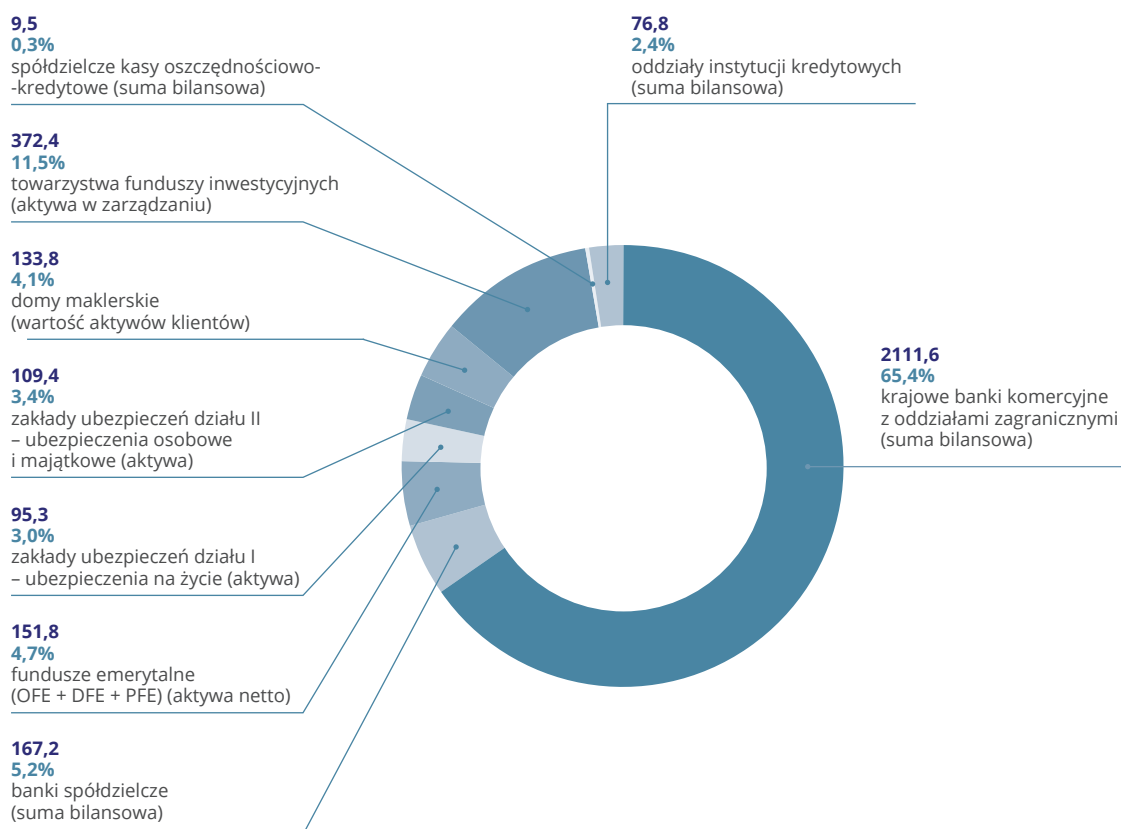
Łączna wartość aktywów netto OFE (otwarte fundusze emerytalne), DFE (dobrowolne fundusze emerytalne) i PFE (pracownicze fundusze emerytalne) według stanu na 31 grudnia 2020 r. wyniosła 151,8 mld zł i była niższa od wartości na koniec roku poprzedniego (157,3 mld zł) o 3,5%.

W 2020 r. odnotowano dużą zmienność indeksów na warszawskiej giełdzie. Wartość indeksu WIG zmalała w ciągu roku o 1,4% i pod koniec roku uplasowała się na poziomie 57 025,84. Minimalną wartość tego indeksu (35 588,11) odnotowano w marcu, a maksymalną (59 298,22) w styczniu. Wartość indeksu WIG20 w 2020 r. spadła natomiast o 7,73%. Wartość obrotów akcjami wynosiła 297 mld zł i była aż o 55,2% wyższa niż w roku poprzednim (191 mld zł). Na koniec 2020 r. kapitalizacja spółek krajowych wynosiła 538,8 mld zł, co stanowiło spadek o 2,1% w stosunku do poprzedniego roku. Kapitalizacja spółek zagranicznych wyniosła natomiast 529,9 mld zł wobec 553,6 mld zł w roku poprzednim. W omawianym okresie odnotowano 7 debiutów (w tym jednej spółki zagranicznej) oraz

23 wycofania – w efekcie piąty rok z rzędu liczba notowanych spółek w ciągu roku nie wzrosła.

Wartość aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych wyniosła na koniec 2020 r. 372,4 mld zł i była o 16,2% wyższa niż na koniec roku poprzedniego (320,4 mld zł). Wartość aktywów klientów zapisanych na rachunkach w domach maklerskich według stanu na koniec 2020 r. wynosiła 133,8 mld zł i była prawie dwukrotnie wyższa (tj. o 96,6%) niż na koniec 2019 r. (68,1 mld zł). Tak duży przyrost wartości aktywów klientów zapisanych na rachunkach w domach maklerskich mógł wynikać m.in. z odpływu środków finansowych z nisko oprocentowanych depozytów bankowych.

Wykres 3. Struktura aktywów polskiego sektora finansowego według stanu na koniec 2020 r. (w mld zł)*

Źródło: opracowanie własne UKNF

*Prezentowane dane za 2020 r. nie są audytowane.

Tabela 1. Liczba podmiotów podlegających nadzorowi KNF według stanu na 31 grudnia 2020 r.

Rodzaj podmiotu	Liczba podmiotów
Banki komercyjne (w tym 1 bank państwowy i 2 banki zrzeszające)	30
Banki spółdzielcze	530
Przedstawicielstwa banków zagranicznych i instytucji kredytowych	9
Systemy Ochrony Instytucjonalnej (IPS)	2
Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	23
Krajowe instytucje płatnicze	38
Instytucje pieniądza elektronicznego	1
Dostawcy świadczący wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku	4
Małe instytucje płatnicze	82
Biura usług płatniczych	1340
Pośrednicy kredytu hipotecznego	715
Agenci pośredników kredytu hipotecznego	7025
Domy maklerskie	37
Banki prowadzące działalność maklerską	9
Agenci firm inwestycyjnych	258
Banki powiernicze	11
Podmioty infrastruktury rynku kapitałowego (GPW SA, KDPW SA, KDPW_CCP SA, BondSpot SA)*	4
Emitenci, których instrumenty finansowe zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym****, w tym: – emitenci akcji, dla których Polska jest państwem macierzystym, – emitenci obligacji i listów zastawnych, – emitenci zagraniczni	471
Emitenci, których papiery wartościowe są wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu**	460
Fundusze inwestycyjne	737
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	56
Zarządzający ASI	196
Inne podmioty prowadzące obsługę funduszy inwestycyjnych lub alternatywnych funduszy inwestycyjnych, w tym podmioty, którym zostało powierzone wykonywanie obowiązków towarzystwa funduszy inwestycyjnych lub zarządzającego ASI w rozumieniu ustawy o funduszach inwestycyjnych***	292
Podmioty infrastruktury rynku towarowego (Towarowa Giełda Energii SA, Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych SA)	2
Towarowe domy maklerskie	1
Podmioty posiadające zezwolenie na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych	58
Otwarte fundusze emerytalne	10
Powszechne towarzystwa emerytalne	10
Pracownicze fundusze emerytalne	2
Pracownicze towarzystwa emerytalne	2

Rodzaj podmiotu	Liczba podmiotów
Depozytariusze funduszy emerytalnych	6
Agenci transferowi funduszy emerytalnych	7
Dobrowolne fundusze emerytalne	7
Dobrowolne fundusze emerytalne zdefiniowanej daty	32
Zakłady ubezpieczeń działu I (ubezpieczenia na życie)	27
Zakłady ubezpieczeń działu II (ubezpieczenia osobowe oraz majątkowe) oraz zakłady reasekuracji	33
Brokerzy ubezpieczeniowi, w tym – osoby fizyczne, – osoby prawne	1417, w tym: 886 531
Brokerzy reasekuracyjni, w tym – osoby fizyczne, – osoby prawne	56, w tym: 14 42
Agenci ubezpieczeniowi	30 975
Osoby wykonujące czynności agencyjne	239 242

Źródło: opracowanie własne UKNF

*Podmioty wymienione w art. 5 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym, a mianowicie: spółki prowadzące rynek regulowany, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA, spółki prowadzące izbę rozliczeniową, spółki prowadzące izbę rozrachunkową, spółka, której Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1–6 lub ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, centralny depozyt papierów wartościowych w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia 909/2014.

** Nadzór bezpośredni nad obowiązkami informacyjnymi tych emitentów sprawują spółki prowadzące rynek regulowany, które organizują alternatywny system obrotu.

*** Podana liczba zawiera liczbę dystrybutorów jednostek uczestnictwa, agentów transferowych, depozytariuszy funduszy, zewnętrznych podmiotów wyceniających, podmiotów posiadających zezwolenie na zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego.

**** Z wyłączeniem funduszy inwestycyjnych zamkniętych, których certyfikaty inwestycyjne są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym.

Tabela 2. Liczba podmiotów, wobec których KNF nie sprawuje nadzoru, a zostały wpisane do stosownych rejestrów/list prowadzonych przez KNF według stanu na 31 grudnia 2020 r.

Rodzaj podmiotu	Stan rejestru
Aktuariusze	413
Maklerzy papierów wartościowych	3174
Doradcy inwestycyjni	783
Pośrednicy kredytu konsumenckiego	35 367
Institucje pożyczkowe	504
Podmioty prowadzące działalność określoną w art. 6 pkt 11 ustawy o usługach płatniczych, do których zastosowanie ma art. 6c ust. 1 ustawy o usługach płatniczych	4
Podmioty prowadzące działalność określoną w art. 6 pkt 12 ustawy o usługach płatniczych, do których zastosowanie ma art. 6d ust. 1 ustawy o usługach płatniczych	8
Zagraniczne firmy inwestycyjne bez oddziału ²⁴	1947

Źródło: opracowanie własne UKNF

²⁴ Zob. więcej w podrozdz. 10.2.6. Sprawozdania.

Tabela 3. Liczba podmiotów, które notyfikowały działalność w Polsce w formie oddziału, według stanu na 31 grudnia 2020 r.

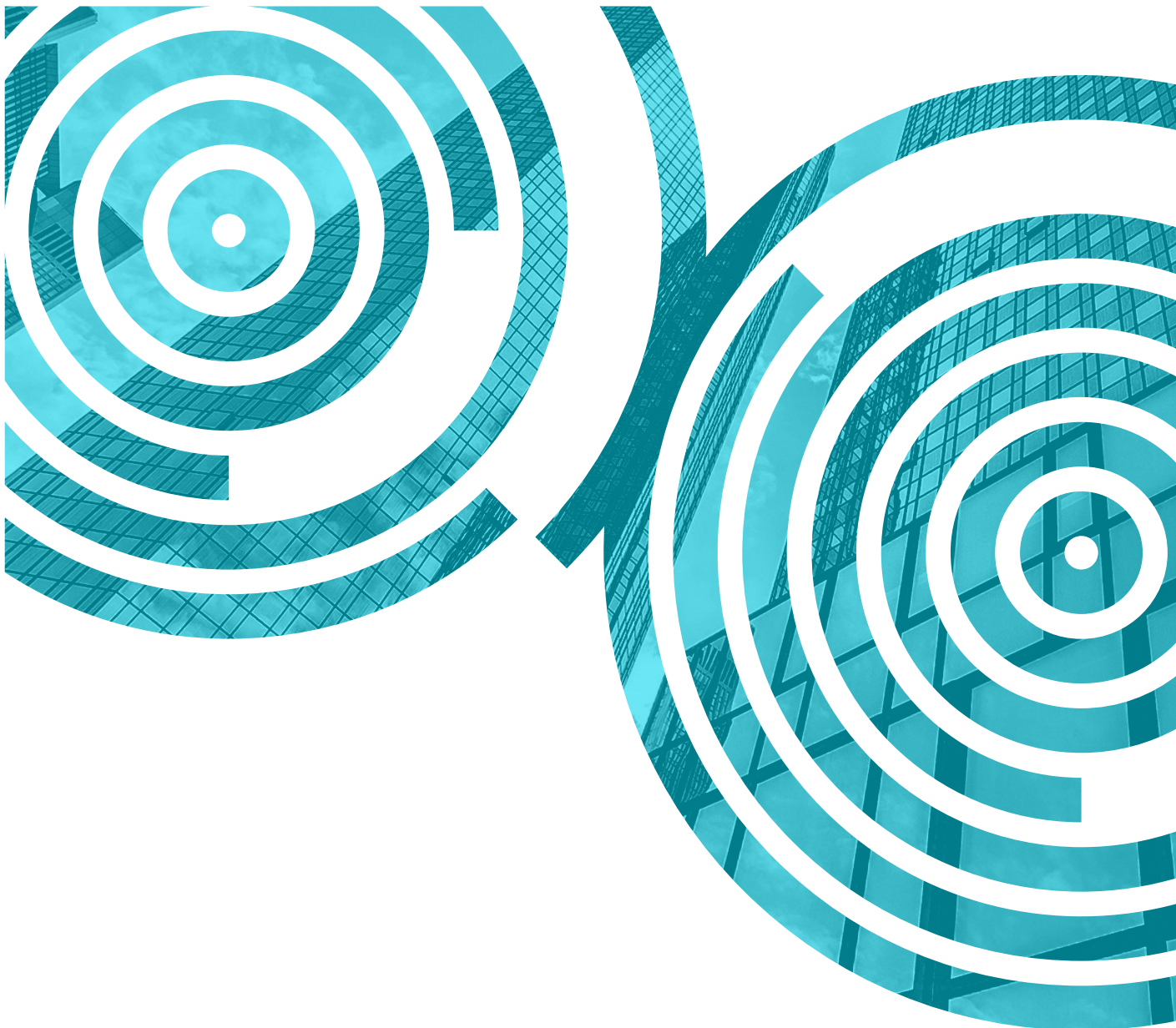
Rodzaj podmiotu	Liczba podmiotów
Institucje kredytowe ⁱ	37
Institucje płatnicze ⁱ	10
Institucje pieniądza elektronicznego ⁱ	4
Zakłady ubezpieczeń ⁱⁱ , w tym	27
– w zakresie ubezpieczeń na życie,	5
– w zakresie ubezpieczeń majątkowych	22
Zakłady reasekuracji ⁱⁱ	1
Firmy inwestycyjne ⁱ	17*

Źródło: opracowanie własne UKNF

ⁱ Zasadą jest, że nadzór nad oddziałami sprawuje organ nadzoru państwa macierzystego, a w ograniczonym zakresie, określonym w ustawach sektorowych, nadzór państwa goszczącego.

ⁱⁱ Nadzór nad oddziałami zakładów ubezpieczeń i reasekuracji z siedzibą w innym niż RP państwie członkowskim UE sprawuje organ nadzoru państwa macierzystego.

* Z dniem 31.12.2020 skończył się okres przejściowy dotyczący wyjścia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej w związku z czym przestały obowiązywać dotychczasowe prawa wynikające z członkostwa – swoboda świadczenia usług inwestycyjnych i prowadzenia działalności inwestycyjnej na terytorium Unii Europejskiej. Podmioty ze Zjednoczonego Królestwa działające w Rzeczypospolitej Polskiej w formie oddziału nie mogą kontynuować tej działalności po 31.12.2020 r.

4.

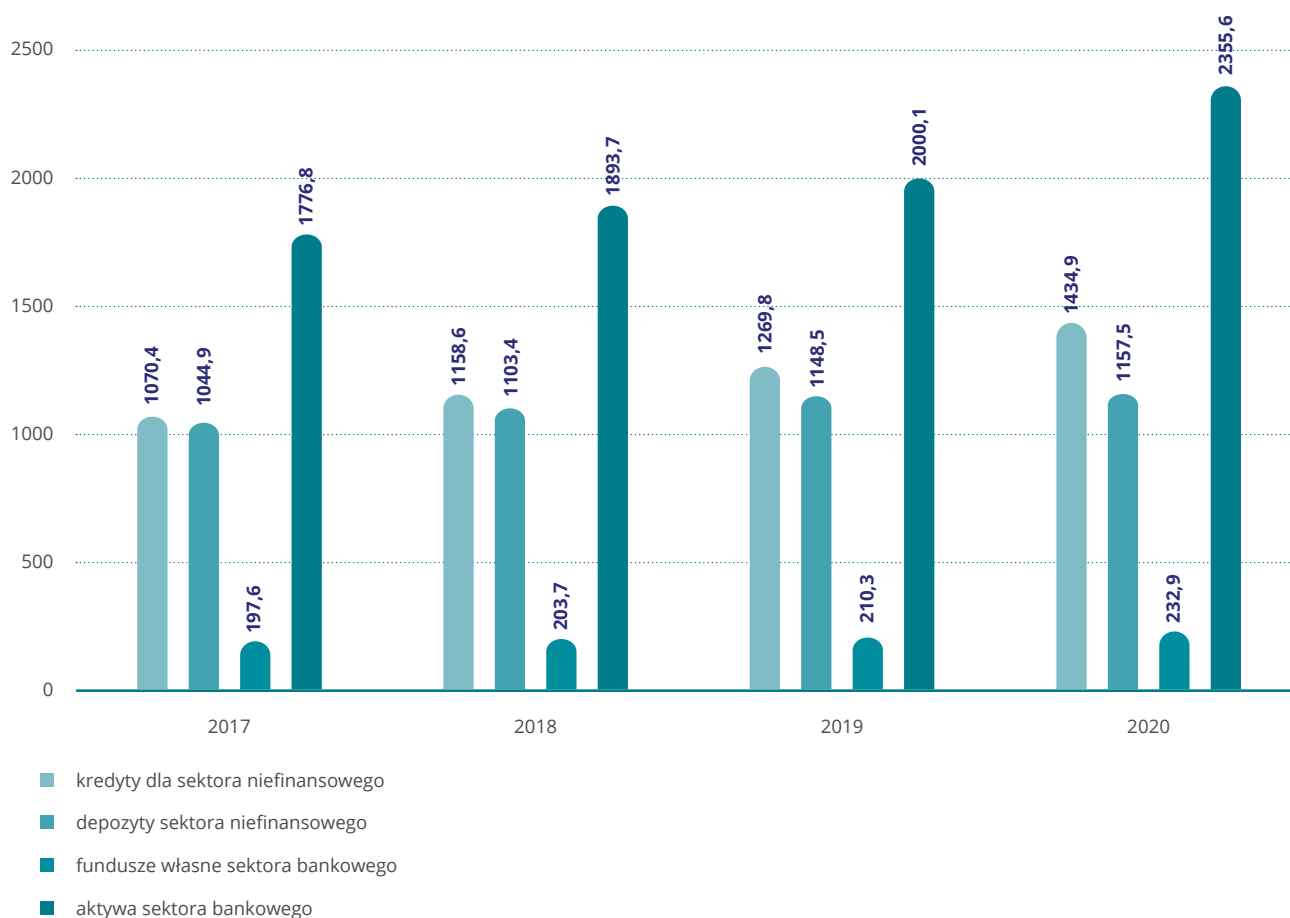
SEKTOR BANKOWY

4.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Na koniec 2020 r. Komisja Nadzoru Finansowego nadzorowała 30 banków komercyjnych (w tym 1 bank państwowy i 2 banki zrzeszające), 2 systemy ochrony instytucjonalnej, 530 banków spółdzielczych oraz 37 oddziałów instytucji kredytowych.

W roku 2020 Komisja Nadzoru Finansowego udzieliła zgody na przeprowadzenie procesów łączeniowych w przypadku czterech banków spółdzielczych.

Wykres 4. Podstawowe dane sektora bankowego w Polsce w latach 2017–2020 (w mld zł)

Źródło: opracowanie własne UKNF

Prezentowane dane za 2020 r. pochodzą ze sprawozdawczości miesięcznej banków za grudzień 2020 r. i nie są audytowane. Dane za poprzednie lata mogą różnić się od publikowanych we wcześniejszych sprawozdaniach ze względu na korekty dokonywane przez same banki, jak również późniejszy proces audytorski.

Suma bilansowa polskiego sektora bankowego na koniec grudnia 2020 r. wyniosła 2355,6 mld zł (wzrost o 17,8% w relacji do końca grudnia 2019 r.). Na krajowe banki komercyjne (z oddziałami zagranicznymi) przypada 89,6% wartości aktywów sektora, 3,3% na oddziały instytucji kredytowych, a 7,1% na banki spółdzielcze.

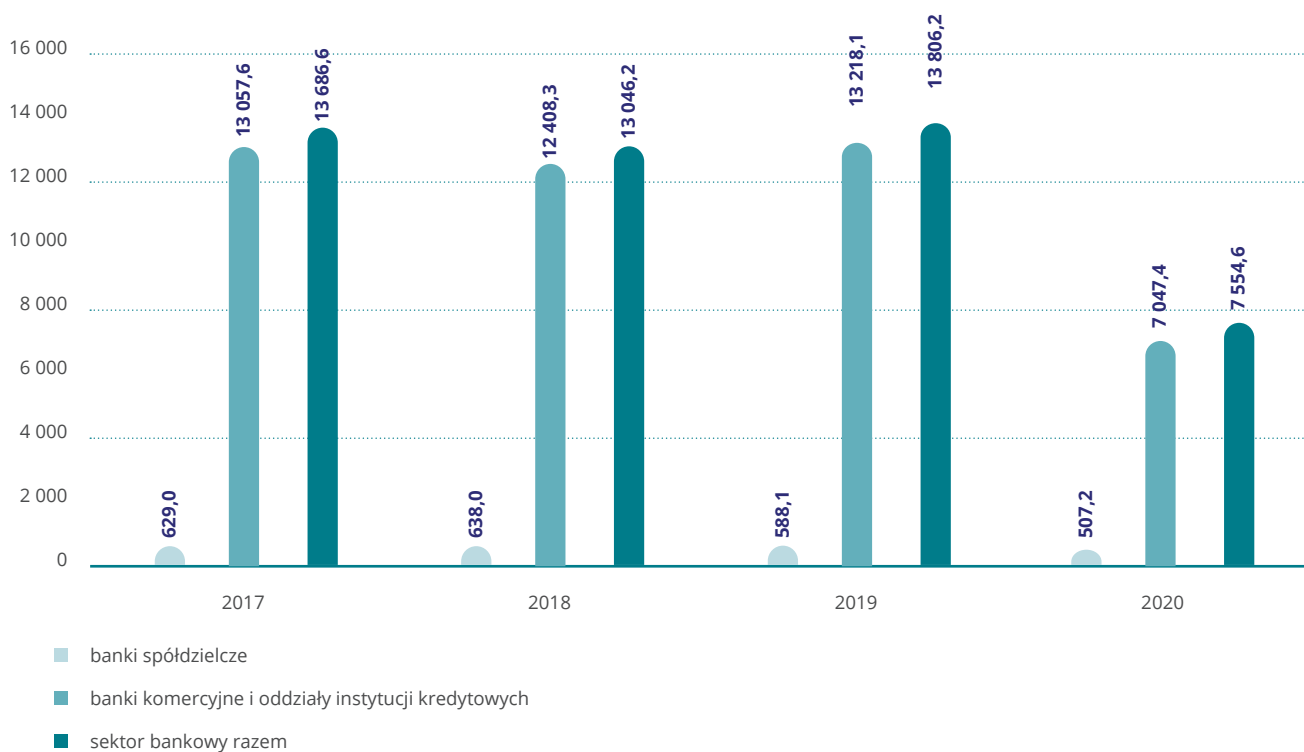
W strukturze aktywów 57,3% (1350,4 mld zł) stanowiły kredyty i inne należności, 20,7% (487,9 mld zł) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, 1,5% aktywa finansowe przeznaczone do obrotu (35,4 mld zł), a 4,8% (112,7 mld zł) – kasa, środki w bankach centralnych i inne depozyty płatne na żądanie. Po stronie pasywów depozyty stanowiły 72,1% sumy bilansowej (1697,9 mld zł), a kapitały 9,7% (227,6 mld zł).

Należności brutto od sektora niefinansowego wzrosły w 2020 r. o 0,8%, osiągając na koniec grudnia 2020 r. wartość 1157,5 mld zł.

Istotnym składnikiem aktywów sektora bankowego są kredyty mieszkaniowe, w tym denominowane we franku szwajcarskim (CHF) bądź indeksowane do tej waluty. W 2020 r. następował – kolejny rok z rzędu – wyraźny spadek wolumenu kredytów w CHF – ich suma w walucie oryginalnej zmniejszyła się z 25,0 mld

CHF na koniec grudnia 2019 r. do 22,7 mld CHF na koniec grudnia 2020 r., co oznacza spadek o 9,1%, a w perspektywie pięcioletniej – spadek o 34,9% (z poziomu 34,9 mld CHF na koniec grudnia 2015 r.). Jednocześnie jakość kredytów mieszkaniowych, w tym denominowanych w CHF, pozostaje dobra – w 2020 r. była na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego. Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytów mieszkaniowych ogółem jest najniższy ze wszystkich portfeli kredytów.

Wykres 5. Wynik finansowy netto sektora bankowego w latach 2017–2020 (w mln zł)

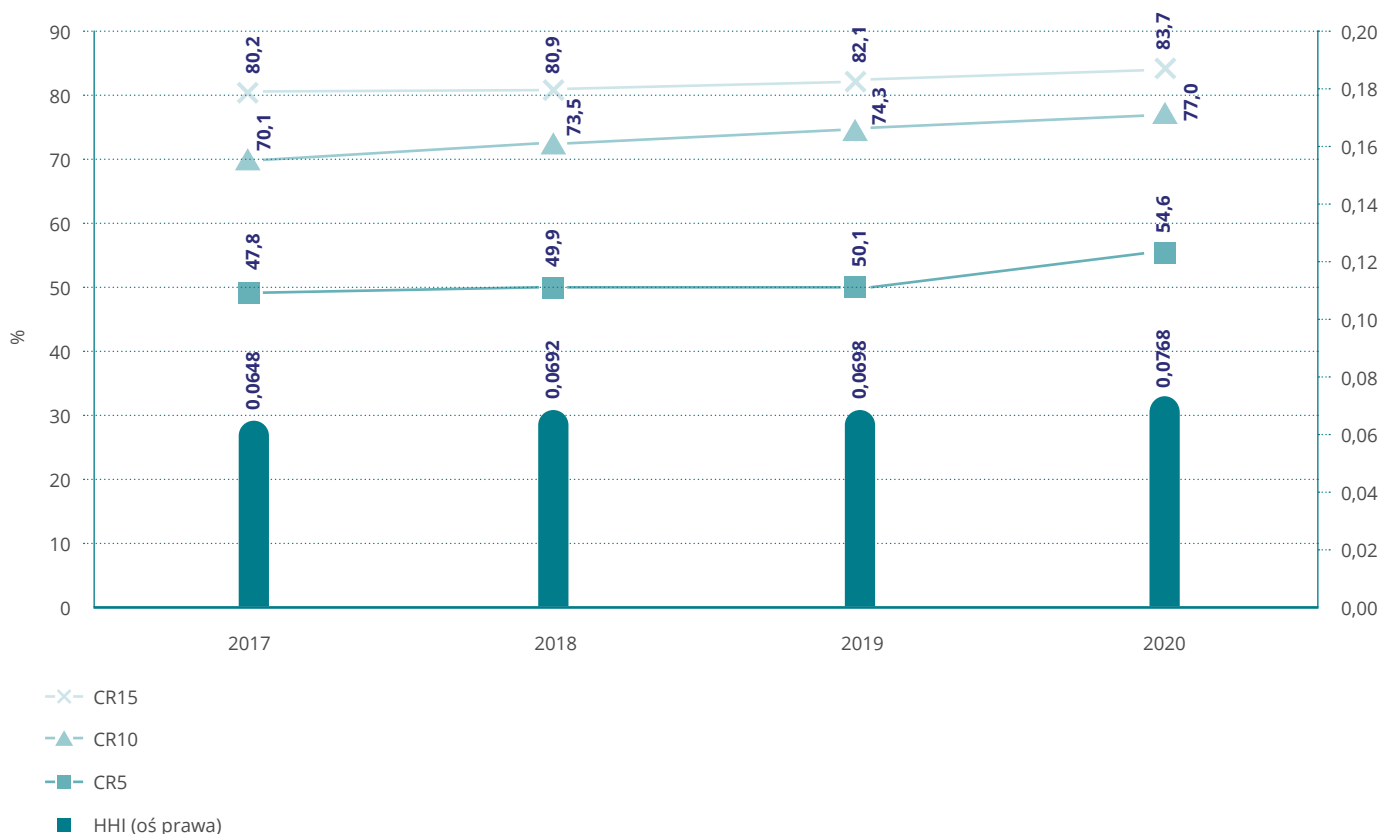
Źródło: opracowanie własne UKNF

Prezentowane dane za 2020 r. pochodzą ze sprawozdawczości miesięcznej banków za grudzień 2020 r. i nie są audytowane. Dane za poprzednie lata mogą różnić się od publikowanych we wcześniejszych sprawozdaniach ze względu na korekty dokonywane przez same banki, jak również późniejszy proces audytorski.

Wynik finansowy netto sektora bankowego w 2020 r. wyniósł 7,6 mld zł i był niższy o 45,3% w porównaniu z 2019 r. W 2020 r. 16 banków komercyjnych i 8 oddziałów instytucji kredytowych zapłaciło łącznie 4,5 mld zł podatku bankowego. Jest to o 0,44 mld zł (+108%) więcej niż w 2019 r. Wynik z tytułu odsetek był równy 47,0 mld zł (–4,3% r/r), z czego przychody odsetkowe wyniosły 56,6 mld zł

(–14,3% r/r), a koszty odsetkowe 9,6 mld zł (–43,4%). Wynik z tytułu prowizji ukształtował się na poziomie 14,9 mld zł (+11,1% r/r). Koszty działania banków były o 0,4% niższe w stosunku do roku poprzedniego i wyniosły 34,7 mld zł, a odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych zwiększyły się o 34,1% r/r do 11,8 mld zł.

Wykres 6. Koncentracja aktywów w latach 2017–2020

Źródło: opracowanie własne UKNF

CR5, CR10, CR15 – wskaźniki określające udziały 5, 10 oraz 15 największych banków w sumie aktywów sektora bankowego ogółem.

HHI – wskaźnik Herfindahla-Hirschmana (suma kwadratów udziałów banków w aktywach sektora bankowego), będący miarą koncentracji rynku, wykorzystywaną do oceny poziomu konkurencji na danym rynku. Wskaźnik ten uwzględnia nie tylko liczbę podmiotów, ale ich względną wielkość. HHI na poziomie 0,0768 opisuje rynek konkurencyjny.

Prezentowane dane za 2020 r. pochodzą ze sprawozdawczości miesięcznej banków za grudzień 2020 r. i nie są audytowane. Dane za poprzednie lata mogą różnić się od publikowanych we wcześniejszych sprawozdaniach ze względu na korekty dokonywane przez same banki, jak również późniejszy proces audytorski.

4.2. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

4.2.1. BADANIE WPŁYWU PANDEMII COVID-19 NA PORTFELE KREDYTOWE BANKÓW

W związku z rozwojem pandemii COVID-19 w 2020 r. UKNF prowadził ciągły monitoring wpływu kryzysu wywołanego pandemią na sytuację poszczególnych banków. Cykliczną analizą objęto środki pomocowe stosowane przez banki w odpowiedzi na kryzys wywołany pandemią COVID-19, w tym wykorzystanie

przez poszczególne banki moratoriów ustawowych i pozaustawowych, podejmowanie innych działań restrukturyzacyjnych oraz wykorzystanie programów gwarancji publicznych. Celem tych działań było odpowiednio wczesne wychwycenie sytuacji potencjalnie zagrażających bezpieczeństwu poszczególnych podmiotów sektora bankowego oraz zagrożeń stabilności całego sektora oraz umożliwienie podjęcia działań prewencyjnych.

4.2.2. BADANIE PORTFELI RRE(FX)

W związku ze znaczącym wzrostem liczby spraw spornych dotyczących portfela walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych w 2020 r. prowadzony był bieżący monitoring wpływu rosnącego ryzyka prawnego na sytuację poszczególnych banków. Prowadzona była również okresowa analiza ryzyka prawnego wynikającego z portfela zabezpieczonych hipotecznie kredytów oraz pożyczek we franku szwajcarskim oraz euro dla gospodarstw domowych. Celem tych działań było odpowiednio wczesne wychwycenie sytuacji potencjalnie zagrażających bezpieczeństwu poszczególnych podmiotów sektora bankowego oraz zagrożeń stabilności całego sektora oraz umożliwienie podjęcia działań prewencyjnych.

4.2.3. TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH (STRESS TESTY)²⁵

Podobnie jak w poprzednich latach, w 2020 r. UKNF przeprowadzał testy warunków skrajnych w sektorze banków komercyjnych, które pozwalają na ocenę odporności banków na potencjalne szoki makroekonomiczne. Banki przekazywały swoje szacunki sytuacji kapitałowej opierając się na scenariuszach makroekonomicznych NBP na przygotowanym przez UKNF arkuszu sprawozdawczym. Otrzymane wyniki UKNF weryfikował pod kątem ich wewnętrznej spójności oraz realności projekcji finansowych. Szczególną uwagę poświęcono projekcjom w zakresie ryzyka kredytowego, jakości portfela aktywów i pokrycia odpisami ekspozycji niepracujących. Analizowano poziom rezerw na ryzyko walutowych kredytów hipotecznych. Korygowano również prognozy m.in. w zakresie przychodowości aktywów, prowizji czy kosztów finansowania.

4.3. BANKI I INSTYTUCJE KREDYTOWE

4.3.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

4.3.1.1. UTWORZENIE BANKU I ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI

KNF w dniu 16 czerwca 2020 r. podjęła w formie uchwały decyzję zezwalającą na utworzenie banku w formie spółki akcyjnej pod firmą „Millennium Bank Hipoteczny Spółka Akcyjna”. W ramach zezwolenia KNF zatwierdziła skład pierwszego zarządu wyżej wymienionego banku oraz określiła warunki, których spełnienie będzie przesłanką do wydania zezwolenia na rozpoczęcie przez wspomniany bank działalności operacyjnej.

W dniu 23 grudnia 2020 r. KNF wydała decyzję w sprawie zezwolenia na utworzenie w Rzeczypospolitej Polskiej oddziału banku zagranicznego pod firmą „FCE Bank Spółka Akcyjna Oddział w Polsce” oraz związane z utworzeniem wspomnianego oddziału banku zagranicznego dwie decyzje – w sprawie: powołania dyrektora i zastępcy dyrektora tego Oddziału.

FCE Bank Spółka Akcyjna Oddział w Polsce jest oddziałem banku zagranicznego utworzonym na podstawie zezwolenia KNF wydanego w dniu 23 grudnia 2020 r. Ze względu na wystąpienie z dniem 1 lutego 2020 r. Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej (brexit) brytyjskie banki świadczące usługi na terytorium Unii Europejskiej w ramach swobody świadczenia usług przestały być instytucjami kredytowymi, a w rozumieniu polskich przepisów stały się bankami zagranicznymi. Do dnia 31 grudnia 2020 r. FCE Bank Spółka Akcyjna Oddział w Polsce świadczył usługi jako instytucja kredytowa, natomiast z uwagi na brak umowy regulującej przyszłe stosunki pomiędzy Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem w zakresie zasad funkcjonowania po okresie przejściowym przedsiębiorców korzystających wcześniej z zasady swobody przedsiębiorczości oraz brak uregulowania w polskim prawie statusu tych przedsiębiorców po dniu 31 grudnia 2020 r., koniecznym było uregulowanie dalszego funkcjonowania FCE Bank Spółka Akcyjna Oddział w Polsce na podstawie istniejących przepisów krajowych określających tworzenie i działalność banków zagranicznych w Polsce.

²⁵ Zob. więcej w podrozdz. 4.3.2.5. Testy warunków skrajnych (stress testy).

4.3.1.2. ZADANIA DOTYCZĄCE ZMIAN WE WŁADZACH BANKÓW

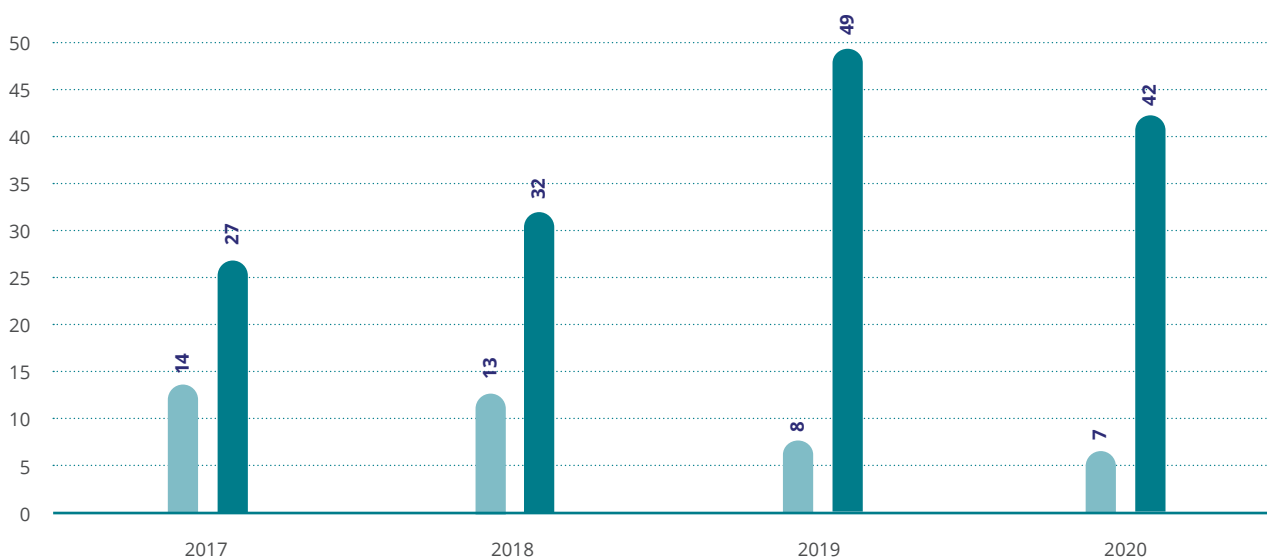
Komisja Nadzoru Finansowego w 2020 r. podjęła w formie uchwał 50 decyzji w sprawie zgody na powołanie lub powierzenie funkcji członków zarządów, w tym prezesów, z czego:

- 1 decyzję w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesa zarządu banku działającego w formie spółki akcyjnej,
- 40 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesów zarządów banków spółdzielczych,
- 5 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powierzenie funkcji członków zarządów nadzorujących zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banków w formie spółki akcyjnej,
- 2 decyzje w sprawie wyrażenia zgody na powierzenie funkcji członków zarządów nadzorujących

- zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banków spółdzielczych niezrzeszonych, w których na podstawie art. 22a ust. 4 w zw. z art. 20a ust. 1 ustawy Prawo bankowe wyodrębni się stanowisko członka zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banku,
- 1 decyzję odmawiającą wyrażenia zgody na powierzenie funkcji członka zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banku w formie spółki akcyjnej,
 - 1 decyzję w sprawie powołania prezesa zarządu lub członka zarządu spółdzielczego systemu ochrony.

Ponadto w wyżej wskazanych sprawach zostało wydanych 6 decyzji umarzających postępowania. Jednocześnie należy wskazać, że do końca 2020 r. wszczęto 6 procesów oceny odpowiedniości *ex post* oraz 6 procesów oceny odpowiedniości wtórnej.

Wykres 7. Liczba decyzji wydanych w formie uchwał, rozstrzygających co do istoty sprawy, w sprawie zgody na powołanie lub powierzenie funkcji członków zarządów, w tym prezesów banków komercyjnych oraz banków spółdzielczych w latach 2017–2020

- banki w formie spółki akcyjnej
- banki spółdzielcze

Źródło: opracowanie własne UKNF

4.3.1.3. ZADANIA DOTYCZĄCE ZMIAN W STRUKTURZE AKCJONARIATU I ŁĄCZENIA BANKÓW – SPÓŁEK AKCYJNYCH

Komisja Nadzoru Finansowego w 2020 r. podjęła w formie uchwały 1 decyzję w sprawie stwierdzenia braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec planowanego nabycia akcji banku lub stania się podmiotem dominującym względem banku krajowego.

4.3.1.4. ZMIANY W STATUTACH BANKÓW

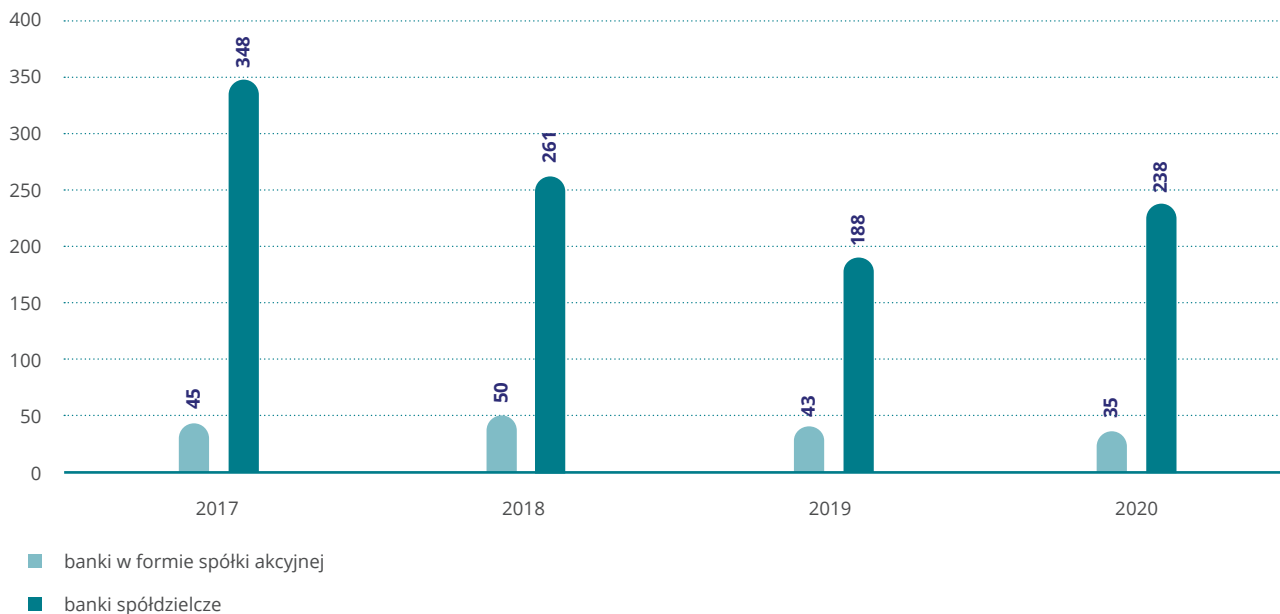
W 2020 r. Komisja Nadzoru Finansowego przeprowadziła 284 postępowania administracyjne wszczęte

z wniosków banków o zezwolenie na zmiany w ich statutach. W wyniku rozstrzygniętych postępowań wydanych zostało:

- 35 decyzji zezwalających na dokonanie zmian w statutach banków w formie spółki akcyjnej,
- 238 decyzji zezwalających na dokonanie zmian w statutach banków spółdzielczych.

W 11 sprawach Komisja Nadzoru Finansowego umorzyła postępowanie.

Wykres 8. Liczba wydanych decyzji rozstrzygających co do istoty sprawy, zezwalających na zmiany w statutach banków komercyjnych oraz banków spółdzielczych w latach 2017–2020

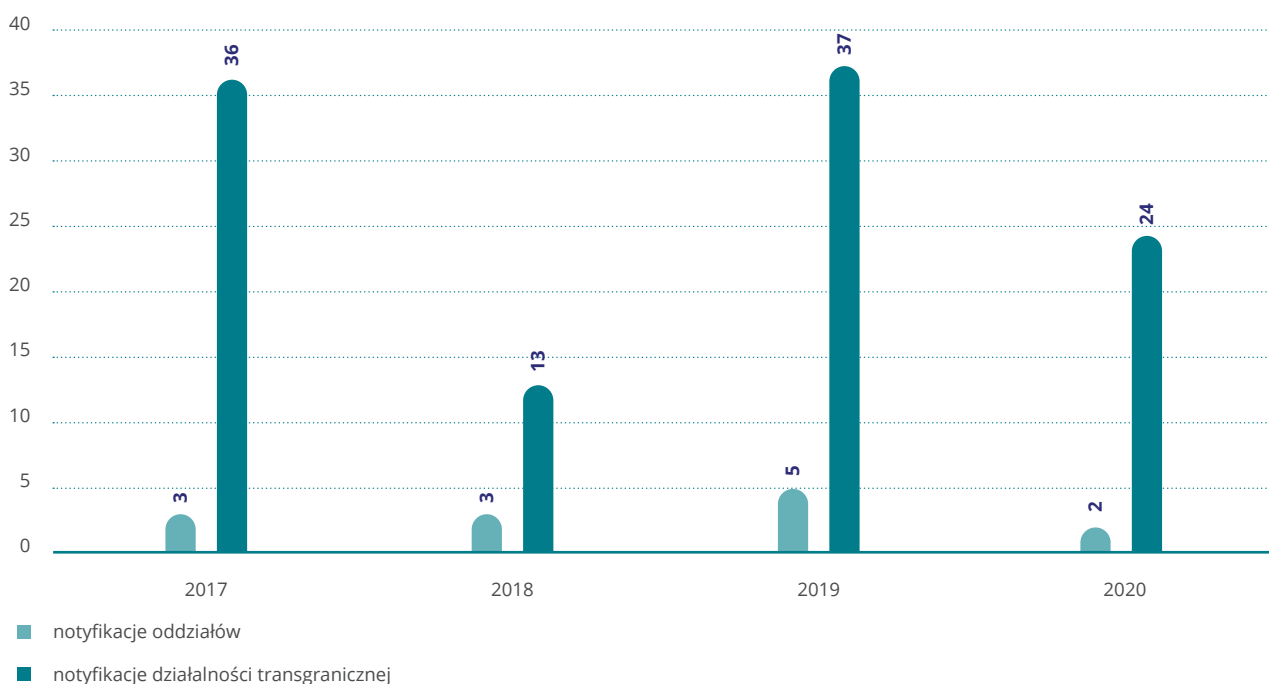
Źródło: opracowanie własne UKNF

4.3.1.5. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI W RAMACH DZIAŁALNOŚCI TRANSGRANICZNEJ

W 2020 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęły:

- 24 zawiadomienia instytucji kredytowych o zamiarze prowadzenia działalności transgranicznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 26 zawiadomień instytucji kredytowych o zmianie notyfikacji dotyczących działalności transgranicznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Wykres 9. Liczba nowych notyfikacji instytucji kredytowych i instytucji finansowych działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez oddział i w ramach działalności transgranicznej w latach 2017–2020

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2020 r. dwie instytucje kredytowe notyfikowały Komisji Nadzoru Finansowego prowadzenie działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez oddział. Wobec tych podmiotów Komisja Nadzoru Finansowego wydała 2 decyzje wskazujące warunki, które w interesie dobra ogólnego każdy z oddziałów instytucji kredytowych musi spełniać przy prowadzeniu działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto do Komisji Nadzoru Finansowego w 2020 r. wpłynęły 24 zawiadomienia instytucji kredytowych o zmianie dotychczas przyjętych notyfikacji działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez oddział.

W 2020 r. również banki krajowe notyfikowały Komisji Nadzoru Finansowego zamiar prowadzenia działalności transgranicznej na terytorium państwa należącego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w łącznej liczbie 5 zawiadomień.

4.3.1.6. PRZEDSTAWICIELSTWA INSTYTUCJI KREDYTOWYCH I BANKÓW ZAGRANICZNYCH W POLSCE

W 2020 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała jedną decyzję zezwalającą na otwarcie w Rzeczypospolitej Polskiej przedstawicielstwa instytucji kredytowej.

4.3.1.7. POZOSTAŁE ROZSTRZYGNIĘCIA W OBSZARZE LICENCYJNYM SEKTORA BANKOWEGO

W 2020 r. wydane zostały także 4 inne rozstrzygnięcia w formie uchwał Komisji Nadzoru Finansowego oraz 23 inne rozstrzygnięcia w formie decyzji i postanowień wydanych z upoważnienia Komisji.

4.3.2. DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

4.3.2.1. NADZÓR OSTROŻNOŚCIOWY NAD BANKAMI KRAJOWYMI

Czynności nadzorcze podjęte w 2020 r. przez UKNF polegały na bieżącym monitorowaniu oraz kwartalnej analizie sytuacji ekonomiczno-finansowej banków. Na jej podstawie nadawano kwartalnie oceny banku w systemie KOBRA. W 2020 r. ocenie poddane zostały wszystkie banki komercyjne, przygotowano 104 kwartalne analizy banków komercyjnych. W 2020 roku kontynuowano proces cyklicznego przeglądu i oceny nadzorczej banków spółdzielczych i zrzeszających. Przygotowano 2090 analiz kwartalnych banków spółdzielczych oraz 6 analiz kwartalnych banków zrzeszających.

Oprócz oceny kwartalnej banki są objęte analizą w ramach procesu BION, tj. Badania i Oceny Nadzorczej. Szczegółowe informacje na temat oceny BION w sektorze bankowym przedstawione zostały w sekcji Badanie i Ocena Nadzorcza (BION).

W ramach nadzoru skonsolidowanego analizowano skonsolidowane sprawozdania finansowe banków, sytuację ekonomiczno-finansową holdingów oraz podmiotów dominujących wobec banków. W ramach bezpośredniego nadzoru analitycznego typowano banki do inspekcji kompleksowych i problemowych, a następnie przekazywano te informacje do komórek organizacyjnych UKNF odpowiedzialnych za prowadzenie działań inspekcyjnych.

Prowadzono działania nadzorcze m.in. w następującym zakresie:

- wzmocnienia bazy kapitałowej, w tym rekomendacja zatrzymania wypłacania dywidendy,
- procesów przekształceniowych,
- postępowań administracyjnych, w tym wniosków o zaliczenie do funduszy zobowiązań podporządkowanych, zysków okresowych,
- monitorowania sytuacji płynnościowej,
- sprawdzania odporności banków na możliwe negatywne zmiany w otoczeniu makroekonomicznym (stress testy),
- planów postępowania naprawczego (PPN), w tym w zakresie oceny stopnia ich realizacji czy zakończenia PPN,
- procesów akceptacji planów naprawy, a także monitorowania ich realizacji,
- nadawania ocen BION,
- realizacji zaleceń wydanych w ramach inspekcji, procesu BION oraz innych wydanych w ramach nadzoru „zza biurka”,
- analizy struktury geograficznej i branżowej należności banków krajowych i oddziałów instytucji kredytowych.

W 2020 r. KNF zapoznała się z opracowaniami dotyczącymi sektora bankowego, w tym m.in.:

- Raportem o sytuacji banków w 2019 r.,
- Informacją o sytuacji banków w I kwartale 2020 r.,
- Informacją o sytuacji banków w II kwartale 2020 r.,
- Informacją o sytuacji banków w III kwartale 2020 r.,
- Informacją nt. nadzwyczajnych środków pomocowych stosowanych w odpowiedzi na kryzys wywołany pandemią COVID-19 w polskim sektorze bankowym wg stanu na 30.06.2020 r.,
- Wynikami kapitałowych stress testów w polskim sektorze bankowym w 2020 r.,
- Wynikami płynnościowych stress testów w polskim sektorze bankowym w 2020 r.,
- Informacjami dotyczącymi portfeli RRE (FX),
- Informacją o sytuacji bankowego sektora spółdzielczego w 2019 r.,
- Informacją o sytuacji bankowego sektora spółdzielczego w I kwartale 2020 r.,
- Informacją o sytuacji bankowego sektora spółdzielczego w II kwartale 2020 r.,
- Informacją o sytuacji bankowego sektora spółdzielczego w III kwartale 2020 r.,
- Raportem BION dla sektora banków spółdzielczych i zrzeszających za 2020 r.,

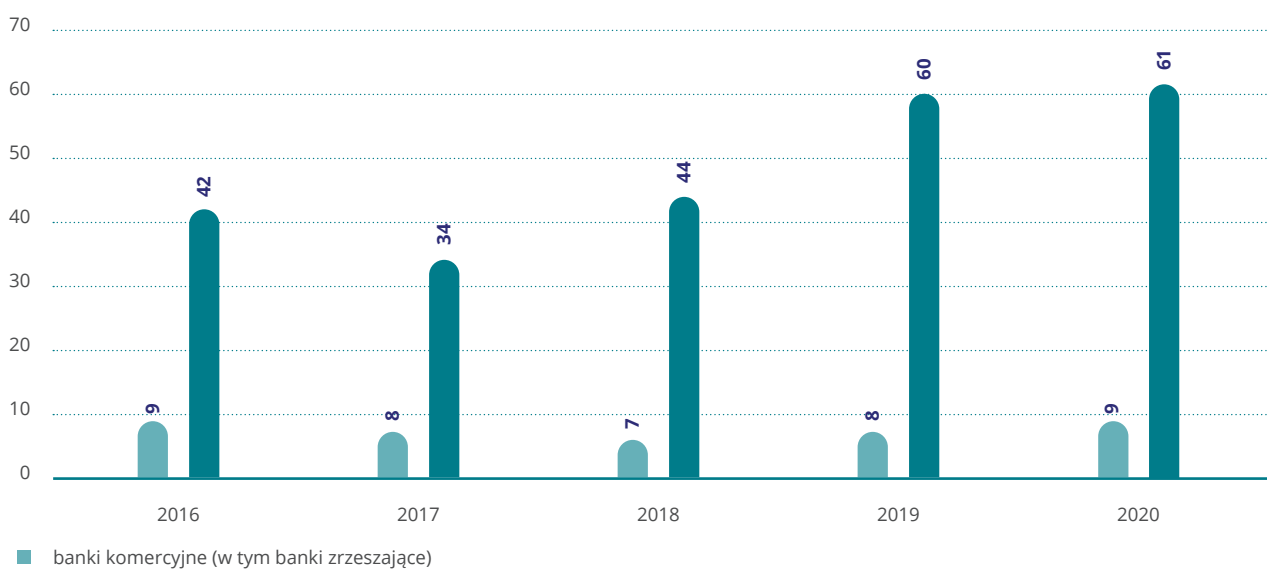
– Informacją o podziale zysku wypracowanego przez banki spółdzielcze w 2019 r.

Jednocześnie w 2020 r. UKNF przygotował 204 analizy/raporty/informacje/zagregowane dane statystyczne prezentowane na posiedzeniach KNF/publikowane na stronie internetowej KNF w związku z bieżącą pracą nadzorczą. Dokonano 29 567 analiz raportów finansowych/sprawozdań/informacji sprawozdawczych przekazywanych przez podmioty nadzorowane.

4.3.2.2. NADZÓR NAD BANKAMI OBJĘTYMI POSTĘPOWANIEM NAPRAWCZYM

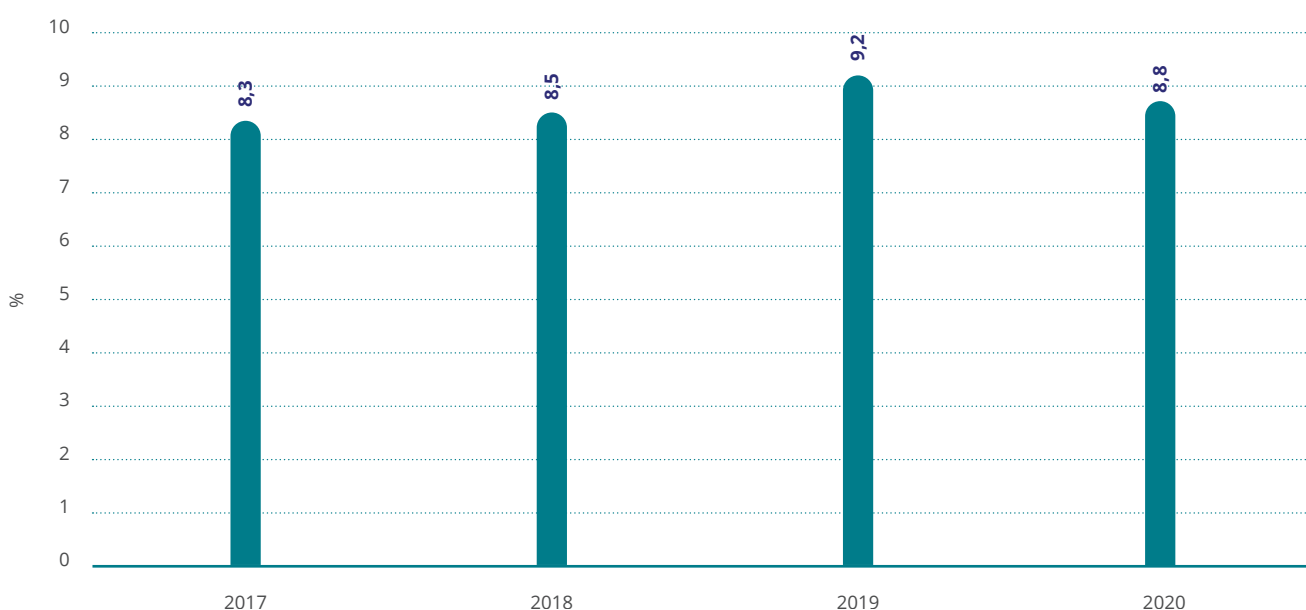
W 2020 r. postępowaniem naprawczym objętych było 7 banków komercyjnych, z których na koniec roku program postępowania naprawczego realizowały 3 banki komercyjne, a 4 miały wdrożony plan naprawy. Na początku 2020 r. działaniom naprawczym podlegało 59 banków spółdzielczych oraz dwa banki zrzeszające. Natomiast na koniec 2020 r. działaniami naprawczymi objętych było 61 banków spółdzielczych oraz dwa banki zrzeszające.

Wykres 10. Liczba banków komercyjnych i spółdzielczych objętych postępowaniem naprawczym w latach 2017–2020

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 11. Udział aktywów banków komercyjnych i spółdzielczych objętych postępowaniem naprawczym w aktywach sektora bankowego (w %) w latach 2017–2020

Źródło: opracowanie własne UKNF

Udział aktywów banków spółdzielczych objętych postępowaniem naprawczym w aktywach sektora bankowego wyniósł na koniec 2020 r. 0,9%.

4.3.2.3. DECYZJE W ZAKRESIE FUNDUSZY WŁASNYCH

Decyzje wydane w 2020 r. w sprawach indywidualnych związane były z:

- zezwoleniem na zaliczenie do kapitału Tier 2 banków zysku za dany okres – 29 decyzji,
- zezwolenie do zaklasyfikowania wyemitowanych akcji do kapitału podstawowego Tier I – 3 decyzje,
- wyrażeniem zgody na zaklasyfikowanie do kapitału Tier I zobowiązań wynikających z wyemitowanych przez bank instrumentów finansowych – 87 decyzji,
- zezwolenie na obniżenie funduszy własnych – 474 decyzje,
- zezwoleniem na obniżenie funduszy własnych – zgoda uprzednia – 46 decyzji,
- zgoda na zakwalifikowanie środków pieniężnych banku pozyskanych z emisji obligacji długoterminowych i pożyczek podporządkowanych, jako instrumenty w kapitale Tier II – 6 decyzji.

4.3.2.4. DECYZJE W ZAKRESIE POŁĄCZEŃ I USTANOWIENIA KURATORA

Komisja Nadzoru Finansowego zezwoliła na połączenie:

- Lubelskiego Banku Spółdzielczego (bank przejmujący) z Bankiem Spółdzielczym w Księżpolu (bank przejmowany),
- Mikołowskiego Banku Spółdzielczego w Mikołowie (bank przejmujący) z Rybnickim Bankiem Spółdzielczym (bank przejmowany),
- Tatrzańskiemu Banku Spółdzielczego (bank przejmujący) z ETNO Bankiem Spółdzielczym oraz Bankiem Spółdzielczym Muszyna Krynica Zdrój (banki przejmowane).

Ponadto KNF podjęła decyzję o przejęciu Banku Spółdzielczego w Dołhobyczowie (bank przejmowany) przez Powiatowy Bank Spółdzielczy w Zamościu (bank przejmujący), za zgodą banku przejmującego.

Komisja Nadzoru Finansowego na posiedzeniu w dniu 15 maja 2020 r. jednogłośnie zdecydowała o ustanowieniu z dniem 18 maja 2020 r. kuratora w Warszawskim Banku Spółdzielczym.

4.3.2.5. TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH (STRESS TESTY)

Jednym z głównych narzędzi wykorzystywanych w ocenie stabilności i adekwatności kapitałowej banków są testy warunków skrajnych (stress testy). Pozwalają one na ocenę odporności banków na potencjalne szoki makroekonomiczne.

Podobnie jak w poprzednich latach, w 2020 r. UKNF przeprowadzał testy warunków skrajnych w sektorze banków komercyjnych. Banki przekazywały

swoje szacunki sytuacji kapitałowej opierając się na scenariuszach makroekonomicznych NBP, na przygotowanym przez UKNF arkuszu sprawozdawczym. Otrzymane wyniki UKNF weryfikował pod kątem ich wewnętrznej spójności oraz realności projekcji finansowych. Szczególną uwagę poświęcono projekcjom w zakresie ryzyka kredytowego, jakości portfela aktywów i pokrycia odpisami ekspozycji niepracujących. Analizowano poziom rezerw na ryzyko walutowych kredytów hipotecznych. Korygowano również prognozy m.in. w zakresie przychodowości aktywów, prowizji czy kosztów finansowania.

Ponadto dwa największe pod względem sumy bilansowej banki z polskiego sektora bankowego uczestniczą w ogólnoeuropejskich testach warunków skrajnych koordynowanych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego. Edycja 2020 została przełożona na rok 2021 z powodu pandemii COVID-19. Przedstawiciele UKNF biorą aktywny udział w grupach roboczych, które odpowiedzialne są za przygotowanie pakietu stress testowego (metodologia badania, arkusze sprawozdawcze, scenariusze makroekonomiczne). Udział w stress testach na poziomie UE, poza standardową oceną sytuacji kapitałowej banków, pozwala na porównanie banków krajowych z analogicznymi instytucjami z innych krajów UE.

Dodatkowo w 2020 r. UKNF przeprowadził drugą edycję nadzorczych stress testów płynnościowych. Celem badania w ramach stress testów płynnościowych była analiza wrażliwości krótkoterminowej pozycji płynnościowej banków, weryfikacja posiadanych przez banki buforów płynnościowych, a także oszacowanie ewentualnych niedoborów aktywów płynnych do spełnienia regulacyjnej normy LCR.

4.3.2.6. BADANIE I OCENA NADZORCZA (BION)

Celem procesu badania i oceny nadzorczej (proces BION) jest identyfikacja wielkości i charakteru ryzyka, na jakie narażony jest bank, ocena jakości procesu zarządzania ryzykiem, ocena poziomu kapitału pokrywającego ryzyko wynikające z działalności banku oraz zarządzania bankiem, w tym zgodności działalności banku z przepisami prawa regulującymi działalność banków. Obowiązek przeprowadzania przez nadzór co najmniej raz w roku badania i oceny nadzorczej banku albo przeglądu i weryfikacji wyników poprzedniego badania i oceny nadzorczej wynika z art. 133a ust. 1 ustawy – Prawo bankowe.

W 2020 r. proces BION realizowany był w sposób nieco odbiegający od standardowego, w związku z przyjętym przez nadzór priorytetem zapewnienia sprawnego funkcjonowania sektora bankowego i ochrony jego klientów przed negatywnymi skutkami pandemii COVID-19. Realizacja procesu badania i oceny nadzorczej banków w warunkach kryzysu COVID-19 przebiegała z zachowaniem:

- postanowień Pakietu Impulsów Nadzorczych na Rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju ogłoszonym przez Urząd KNF w dniu 18 marca 2020 r. (PIN),
- koncentracji na kluczowych zagrożeniach dla stabilności i zdolności prowadzenia działalności operacyjnej przez banki w warunkach pandemii COVID-19,
- konwergencji procesu na poziomie europejskim, szczególnie istotnej w przypadku banków działających w ramach grup kapitałowych z podmiotem dominującym z siedzibą w UE.

W czerwcu 2020 r. na stronie internetowej KNF opublikowana została Metodyka Badania i Oceny Nadzorczej banków komercyjnych, zrzeszających oraz spółdzielczych (dalej: Metodyka BION) wraz z Aneksem. Nowelizacja Metodyki BION dotyczyła m.in. katalogu regulacji w zakresie krajowych i unijnych przepisów oraz wytycznych/rekomendacji dotyczących banków obowiązujących na 31 grudnia 2019 r., z uwzględnieniem publikacji rozporządzenia CRR II²⁶ oraz Dyrektywy CRD V²⁷. Natomiast w ramach Aneksu do Metodyki BION 2020 wskazano elementy procesu badania i oceny nadzorczej specyficzne tylko dla oceny nadzorczej w 2020 r. w związku z zaistnieniem kryzysu wywołanego pandemią COVID-19, tj. datę BION określoną na 30 czerwca 2020 r. – ze względu na dynamiczne zmiany sytuacji gospodarczej kraju obserwowane od początku 2020 r., stosowanie trybu uproszczonego dla wszystkich banków komercyjnych (dla których nie została przeprowadzona inspekcja kompleksowa) – w ramach odstępstwa od reguł intensywności procesu BION określonych w Metodyce BION 2020, zakres objęty badaniem i oceną nadzorczą w ramach procesu BION banków w 2020 r. uwzględniający opublikowane stanowiska:

- Urzędu KNF zawarte w PIN z dnia 18 marca 2020 r.,
- Europejskich Organów Nadzoru, w zakresie bezpośrednio dotyczącym procesu przeglądu i oceny nadzorczej (ang. *Supervisory Review and Evaluation Process – SREP*), w tym w szczególności komunikaty Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego z dnia 12 marca 2020 r.²⁸ oraz 22 kwietnia 2020 r.²⁹.

Prowadzony corocznie przez UKNF proces BION uwzględnia w sposób komplementarny i spójny ustalenia z czynności analitycznych i inspekcyjnych wykonywanych przez nadzór w bankach.

Intensywność procesu BION w poszczególnych bankach uzależniona jest przede wszystkim od oceny końcowej BION nadanej w ramach poprzedniego cyklu BION oraz grupowania banków w trakcie procesu kategoryzacji. Metodyka BION zakłada ciągłość aktualizacji ocen BION w ramach kwartalnych analiz „zza biurka” oraz dialog nadzoru z bankami. Podobnie jak w poprzednich latach, w badaniu i ocenie nadzorczej realizowanej w warunkach kryzysu COVID-19, były uwzględnione również wyniki analiz ad hoc prowadzonych przez organ nadzoru, np. w trybie badań ankietowych.

W cyklu BION 2020 bankom komercyjnym nadano 27 ocen końcowych BION, natomiast bankom zrzeszającym oraz spółdzielczym 415 ocen końcowych BION.

4.3.2.7. PLANY NAPRAWY

Podstawowym celem planu naprawy jest wprowadzenie rozwiązań pozwalających na uniknięcie eskalacji negatywnych zjawisk mogących prowadzić w skrajnych przypadkach do upadłości banku lub uruchomienia narzędzi przymusowej restrukturyzacji przez organ przymusowej restrukturyzacji oraz zabezpieczenie kontynuacji działalności w obszarach uznanych za krytyczne.

W związku z ogłoszeniem stanu epidemii wywołanej przez COVID-19 UKNF podjął decyzję o wydłużeniu czasu na aktualizację planów naprawy przez banki do dnia 31 lipca 2020 r. Jednocześnie UKNF wskazał, że banki powinny w szczególności uwzględnić w scenariuszach testowych wpływ COVID-19, a także wpływ pandemii na opcje naprawy. Ponadto UKNF zobowiązał banki do comiesięcznego raportowania poziomu wskaźników zawartych w planie naprawy.

W 2020 r. KNF w przypadku banków komercyjnych zatwierdziła 4 plany naprawy, w tym jeden grupowy oraz wydano jedną odmowę zatwierdzenia planu naprawy.

4.3.2.8. MONITOROWANIE PRZESTRZEGANIA PRZEZ BANKI OBOWIĄZUJĄCYCH REGULACJI

UKNF na bieżąco monitoruje „zza biurka” sytuację finansową banków, w tym płynnościową i kapitałową. W 2020 r. po raz kolejny szczególnie nacisk położono na zachowanie przez banki dobrej jakości kapitałów

²⁶ Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego (UE) 2019/876 zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni, wskaźnika stabilnego finansowania netto, wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rynkowego, ekspozycji wobec kontrahentów centralnych, ekspozycji wobec przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, dużych ekspozycji, wymogów dotyczących sprawozdawczości i ujawniania informacji, a także rozporządzenie (UE) nr 648/2012.

²⁷ Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2019/878 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniające dyrektywę 2013/36/UE w odniesieniu do podmiotów zwolnionych, finansowych spółek holdingowych, finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej, wynagrodzeń, środków i uprawnień nadzorczych oraz środków ochrony kapitału.

²⁸ <https://eba.europa.eu/eba-statement-actions-mitigate-impact-covid-19-eu-banking-sector>

²⁹ <https://eba.europa.eu/eba-provides-further-guidance-use-flexibility-relation-covid-19-and-calls-heightened-attention-risks>

własnych oraz ich odpowiedniej wysokości. Kapitały własne zapewniają bankowi bezpieczeństwo na wypadek niepożądanych zdarzeń zewnętrznych, które mogą zaistnieć na przykład w związku z kryzysem w sferze realnej lub zawirowaniami na międzynarodowych rynkach finansowych.

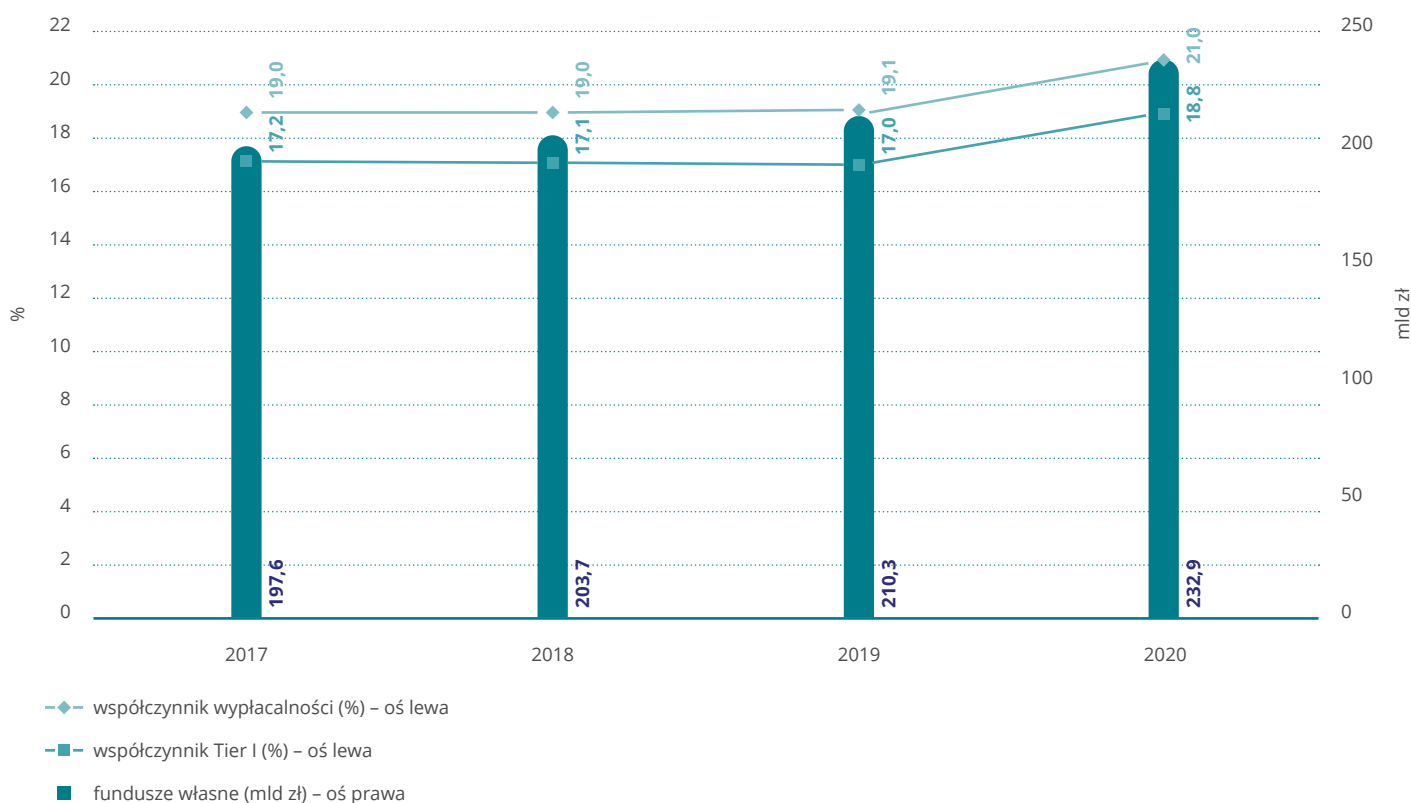
4.3.2.9. POLITYKA DYWIDENDOWA I DODATKOWY WYMÓG KAPITAŁOWY

Celem polityki dywidendowej jest zapewnienie stabilności sektora bankowego poprzez dostosowywanie bazy kapitałowej banków do poziomu ponoszonego przez nie ryzyka oraz ochrona odbiorców usług finansowych, w tym deponentów. Zgodnie ze stanowiskiem EBA³⁰ związanym z łagodzeniem wpływu pandemii COVID-19 na europejski sektor bankowy oraz istotną niepewnością co do dalszego rozwoju

wydarzeń KNF zarekomendowała zatrzymanie całości wypracowanego w 2019 r. zysku oraz zaleciła, aby wszelkie działania mogące skutkować osłabieniem bazy kapitałowej, w tym również: wypłata dywidendy z niepodzielonego zysku z lat ubiegłych oraz wykup akcji własnych, każdorazowo wymagały uprzedniej konsultacji z organem nadzoru.

Wzorem lat ubiegłych na banki istotnie zaangażowane³¹ w walutowe kredyty hipoteczne dla gospodarstw domowych nałożone zostały (w formie decyzji administracyjnych) dodatkowe wymogi kapitałowe. Wymogi te wpływają na powiększenie obowiązujących wartości minimalnych regulacyjnych współczynników kapitałowych. Takie podejście wpływa bezpośrednio na zwiększenie bezpieczeństwa sektora finansowego.

Wykres 12. Fundusze własne i adekwatność kapitałowa krajowego sektora bankowego w latach 2017–2020

Źródło: opracowanie własne UKNF

Prezentowane dane za 2020 r. pochodzą ze sprawozdawczości miesięcznej banków za grudzień 2020 r. i nie są audytowane. Dane za poprzednie lata mogą różnić się od publikowanych we wcześniejszych sprawozdaniach ze względu na korekty dokonywane przez same banki, jak również późniejszy proces audytorski.

³⁰ https://www.knf.gov.pl/aktualnosci?articleId=69433&p_id=18

³¹ Banki w przypadku których: kredyty walutowe udzielane kredytobiorcom niezabezpieczonym (z kategorii gospodarstw domowych) stanowią co najmniej 10% całego portfela kredytów banku dla sektora niefinansowego oraz portfel kredytów dla sektora niefinansowego stanowi co najmniej 25% sumy aktywów banku.

4.3.2.10. IDENTYFIKACJA INNYCH INSTYTUCJI O ZNACZENIU SYSTEMOWYM (O-SII)

Zgodnie z Ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym³² Komisja Nadzoru Finansowego została zobowiązana do identyfikacji innych instytucji o znaczeniu systemowym oraz do nałożenia na nie stosownych buforów kapitałowych. Dodatkowo, zgodnie z ww. ustawą, KNF ma obowiązek corocznego przeglądu adekwatności wskaźnika bufora innych instytucji o znaczeniu systemowym.

KNF – w wyniku przeglądu adekwatności wskaźnika bufora innych instytucji o znaczeniu systemowym i po uwzględnieniu opinii Komitetu Stabilności Finansowej, decyzją z 29 października 2020 r. – potwierdziła identyfikację dziewięciu banków jako innych instytucji o znaczeniu systemowym. Na tej podstawie KNF zdecydowała również o utrzymaniu lub zmianie stosownych buforów kapitałowych.

Także 29 października 2020 r. KNF, zgodnie z przepisami ww. ustawy, po uwzględnieniu opinii Komitetu Stabilności Finansowej, zidentyfikowała jedną dodatkową instytucję o znaczeniu systemowym, w porównaniu do przeglądu dokonanego w 2019 r.

4.3.2.11. BADANIE PORTFELA KREDYTÓW KONSUMPCYJNYCH GOSPODARSTW DOMOWYCH WEDŁUG STANU NA KONIEC 2019 R. ORAZ ŚRÓDROCZNIE WG STANU NA KONIEC WRZEŚNIA 2020 R.

Badanie portfela kredytów konsumpcyjnych UKNF przeprowadza z częstotliwością roczną od 2008 r., dodatkowo od 2019 r. realizowane są śródroczne ankiety w tym zakresie. W badaniu wzięły udział banki i oddziały instytucji kredytowych, których wartość portfela kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych przekroczyła 100 mln zł.

W badaniu rocznym wzięło udział 26 podmiotów. Łączna wartość bilansowa brutto kredytów konsumpcyjnych³³ znajdujących się w portfelach tych banków na koniec 2019 r. wynosiła 171,6 mld zł (zmiana +4,4% r/r). 40,2% wartości kredytów konsumpcyjnych stanowiły kredyty wysokokwotowe (o wartości nominalnej powyżej 50 tys. zł) o długim pierwotnym okresie spłaty (powyżej 5 lat). Wartość nominalna kredytów konsumpcyjnych udzielonych w 2019 r. wynosiła 88,0 mld zł i była wyższa o 745,5 mln zł niż wartość kredytów udzielonych w 2018 r. (przyrost o 0,9%).

Badaniem śródrocznym zostało objętych 28 podmiotów. Ze względu na sytuację związaną z wy-

stąpieniem COVID-19 badanie śródroczne zostało przesunięte w czasie o jeden kwartał i objęło trzy kwartały 2020 r. Nacisk został położony na akcję kredytową banków w 2020 r. W pierwszych trzech kwartałach 2020 r. banki udzieliły gospodarstwom domowym kredytów konsumpcyjnych o wartości nominalnej 52,5 mld zł, o 13,8 mld zł mniej niż w analogicznym okresie 2019 r. Ponadto zakres badania obejmował warunki kredytowania, strukturę akcji kredytowej oraz jakość portfela kredytów konsumpcyjnych.

4.3.2.12. BADANIE PORTFELA KREDYTÓW MIESZKANIOWYCH GOSPODARSTW DOMOWYCH WEDŁUG STANU NA KONIEC 2019 R. ORAZ ŚRÓDROCZNIE WG STANU NA KONIEC WRZEŚNIA 2020 R.

Badanie portfela kredytów mieszkaniowych UKNF przeprowadza z częstotliwością roczną od 2008 r., dodatkowo od 2019 r. realizowane są śródroczne ankiety z tego zakresu. W badaniu wzięły udział banki i oddziały instytucji kredytowych, których wartość portfela kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych przekroczyła 100 mln zł.

W badaniu rocznym wzięło udział 27 podmiotów. Wartość bilansowa brutto kredytów mieszkaniowych znajdujących się w portfelach tych banków wynosiła na koniec 2019 r. 432,2 mld zł (zmiana +6,3% r/r). Kredyty złotowe stanowiły 72,1%, kredyty frankowe 22,7% portfela wszystkich kredytów mieszkaniowych (udziały wg wartości bilansowej brutto). W 2019 r. banki udzieliły 220,7 tys. (zmiana +6,1% r/r) kredytów mieszkaniowych o łącznej wartości nominalnej 60,9 mld zł (zmiana +16,0% r/r).

Badaniem śródrocznym zostało objętych 28 podmiotów. W pierwszych trzech kwartałach 2020 r. banki udzieliły gospodarstwom domowym kredytów mieszkaniowych o wartości nominalnej 43,4 mld zł, o 2,2 mld zł mniej niż w analogicznym okresie 2019 r. W badaniu główny nacisk położono na akcję kredytową, jej strukturę, warunki udzielania kredytów mieszkaniowych oraz wybrane aspekty związane z ryzykiem kredytowym ponoszonym przez banki.

4.3.2.13. ANALIZA DZIAŁALNOŚCI SPRZEDAŻOWEJ BANKÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 70 UST. 2. UOIF

W 2020 r. Urząd wzmocnił nadzór nad działalnością sprzedażową firm inwestycyjnych i banków prowadzących działalność na podstawie art. 70 ust. 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instru-

³² Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1513, z późn. zm.).

³³ Wycenianych wg zamortyzowanego kosztu.

mentami finansowymi. W ramach nowych działań rozpoczęto opracowanie raportów analitycznych dotyczących sprzedaży instrumentów finansowych wykonywanej przez banki prowadzące działalność na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy. Podstawą do raportów są kwartalne sprawozdania przekazywane przez podmioty nadzorowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z 22 lutego 2019 r. w sprawie zakresu, trybu i formy oraz terminów przekazywania Komisji Nadzoru Finansowego informacji przez firmy inwestycyjne, banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, i banki powiernicze.

4.3.2.14. KOMPENSOWANIE UMOWNE (CRR)

W związku z wystąpieniami przedstawicieli sektora bankowego i podnoszonymi postulatami o zastosowanie pragmatycznego i elastycznego podejścia w zakresie oceny przez KNF umów o kompensowaniu, podjęte zostały prace nad zbadaniem zagadnienia oraz wypracowaniem podejścia, które wyjdzie na przeciw oczekiwaniom sektora bankowego, z zachowaniem standardów wyznaczonych przez przepisy prawa.

W efekcie KNF ustaliła sposób postępowania, który miał na celu ograniczenie obciążeń administracyjnych, przy zachowaniu zgodności z wymogami rozporządzenia CRR, w tym zakresie (o czym banki zostały poinformowane pismem do sektora bankowego w dniu 17 lutego 2020 r.).

Przyjęty przez Komisję sposób postępowania umożliwia uznanie umów o kompensowaniu, które bank traktuje lub zamierza traktować jako umowy ograniczające ryzyko, w trybie odformalizowanych działań nadzorczych, bez potrzeby stosowania procedury wnioskowej i reguł postępowania dowodowego, wynikających z przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

Rozwiązanie zaproponowane przez UKNF w znaczący sposób ułatwiło korespondencję z nadzorem oraz ograniczyło czasochłonność związaną z formalnościami, na których licznosc wcześniej wskazywał sektor bankowy.

4.3.2.15. OBOWIĄZEK STOSOWANIA SILNEGO UWIERZYTELNIANIA KLIENTA

W 2020 r. kontynuowano realizację zadań wynikających z wdrażania przez sektor bankowy poszczególnych planów migracji do stanu zgodności z wymogami SCA (zgodnie z art. 32i Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych i odpowiednimi przepisami europejskimi), w szczególności w zakresie raportowania przez banki harmonogramu realizacji.

4.3.3. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

4.3.3.1. CZYNNOŚCI KONTROLNE W BANKACH KOMERCYJNYCH – INFORMACJE OGÓLNE

Czynności kontrolne w bankach komercyjnych w 2020 r. realizowano na podstawie przepisów prawa i rekomendacji ostrożnościowych KNF, z uwzględnieniem wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) i Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego (BCBS), opierając się na jednolitych standardach i procedurach badania zawartych w metodykach odnoszących się do prowadzenia czynności kontrolnych.

Czynności kontrolne realizowano w formie inspekcji kompleksowych, problemowych, postępowań wyjaśniających oraz walidacyjnych. Szczególnym obszarem zainteresowania inspekcji, mającym bezpośredni wpływ na prezentowaną przez banki sytuację ekonomiczno-finansową, było badanie zarządzania ryzykiem kredytowym z uwzględnieniem wyceny aktywów wg MSSF³⁴.

Tabela 4. Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w bankach komercyjnych w 2020 r.³⁵

Czynności kontrolne	Liczba
Inspekcje kompleksowe	1
Inspekcje problemowe	15

Źródło: opracowanie własne UKNF

W przypadku inspekcji kompleksowej czynności kontrolne koncentrowały się przede wszystkim na badaniu procesu zarządzania przez bank poszczególnymi rodzajami ryzyka, w szczególności ryzykiem

kredytowym, płynności, rynkowym i operacyjnym oraz ocenie adekwatności kapitałowej banku i zarządzania bankiem – z uwzględnieniem przestrzegania przepisów prawa regulujących działalność bankową,

³⁴ Rozporządzenie Komisji (UE) 2016/2067 z dnia 22 listopada 2016 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1126/2008 przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 9.

³⁵ Niniejsza tabela nie obejmuje postępowań walidacyjnych (przeprowadzanych w bankach komercyjnych).

standardów nadzorczych w tym zakresie, statutu i spełnienia warunków określonych w zezwoleniu na utworzenie banku.

W ramach inspekcji problemowych przeprowadzonych w bankach komercyjnych badaniem były objęte, w szczególności, następujące obszary/zagadnienia:

- realizacja wybranych zaleceń wydanych po inspekcjach przeprowadzonych w poprzednich latach,
- zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania,
- zarządzanie ryzykiem rynkowym i ryzykiem ogólnym stóp procentowych w portfelu bankowym,
- zarządzanie ryzykiem operacyjnym,
- adekwatność kapitałowa,
- zarządzanie bankiem, w tym wybrane aspekty współpracy z podmiotem dominującym.

W tabelach 5–10 zamieszczona została syntetyczna informacja nt. zidentyfikowanych istotnych nieprawidłowości (które w różnym stopniu dotyczyły kontrolowanych podmiotów) w odniesieniu do istotnych zagadnień badanych w trakcie inspekcji problemowych i kompleksowych.

4.3.3.2. NIEPRAWIDŁOWOŚCI STWIERDZONE PODCZAS CZYNNOŚCI KONTROLNYCH W BANKACH KOMERCYJNYCH

4.3.3.2.1. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KREDYTOWYM Z UWZGLĘDNIENIEM WYCENY AKTYWÓW WG MSSF9

Tabela 5. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2020 r. w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym z uwzględnieniem wyceny aktywów wg MSSF9

Zarządzanie ryzykiem kredytowym z uwzględnieniem wyceny aktywów wg MSSF9

1.	Nieprawidłowości dotyczące szacowania oczekiwanej straty kredytowej oraz odpisów i rezerw: – błędny sposób wyznaczenia (lub brak uwzględniania) behawioralnego okresu życia ekspozycji, – niewłaściwe szacowanie zdyskontowanych przepływów pieniężnych w wyniku: • braku stosowania co najmniej dwóch scenariuszy zakładających ryzyko lub prawdopodobieństwo wystąpienia straty kredytowej, • braku uwzględnienia informacji dotyczących prognoz przyszłych warunków makroekonomicznych.
2.	Nieprawidłowości dotyczące identyfikacji utraty wartości aktywów finansowych: – niewłaściwe kryteria klasyfikacji do Fazy 3, – brak lub niewłaściwe zasady klasyfikacji wewnętrznej ekspozycji restrukturyzowanych.
3.	Nieprawidłowości dotyczące identyfikacji znacznego wzrostu ryzyka kredytowego: – brak lub niewystarczające kryteria ilościowe i jakościowe, – brak identyfikacji (powiązania) zdarzeń kwalifikujących na listę wczesnego ostrzegania (Watch Listę) z znacznym wzrostem ryzyka kredytowego.
4.	Niewłaściwe zasady lub brak identyfikacji aktywów POCL, w tym brak rozpoznawania aktywów kredytowych objętych restrukturyzacją o charakterze modyfikacji istotnej jako aktywów POCL.
5.	Brak stosowania obiektywnego kryterium ilościowego (tzw. test 10%) przy ocenie istotności modyfikacji.
6.	Zastrzeżenia do zasad klasyfikacji instrumentów finansowych do kategorii instrumentów finansowych charakteryzujących się niskim ryzykiem kredytowym.
7.	Nieprawidłowości w procesie oceny zdolności kredytowej w zakresie: – przyjmowania zbyt niskiego poziomu miesięcznych spłat z tytułu zobowiązań wynikających z posiadanych kart kredytowych i kredytów o charakterze odnawialnym, – braku właściwej weryfikacji źródła i wysokości dochodów oraz badania stabilności uzyskiwanych dochodów, w tym nieuwzględnienie faktu przejścia na zaopatrzenie emerytalne, – braku lub zbyt niskiego poziomu bufora na ryzyko stopy procentowej.
8.	Zastrzeżenia w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym dotyczące: – braku zasad lub niewłaściwych założeń przeprowadzanych testów warunków skrajnych, – niewystarczającego zakresu limitów wewnętrznych.

Źródło: opracowanie własne UKNF

4.3.3.2.2. ZARZĄDZANIE BANKIEM Z UWZGLĘDNIENIEM SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

Tabela 6. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2020 r. w zakresie zarządzania z uwzględnieniem systemu kontroli wewnętrznej

Zarządzanie bankiem z uwzględnieniem systemu kontroli wewnętrznej

1.	Nieprawidłowości dotyczące organizacji i funkcjonowania organów banku oraz struktury organizacyjnej banku, w tym: – uwagi do zasad i procesu przeprowadzania oceny odpowiedniości członków organów banku i osób pełniących funkcje kluczowe, – brak zapewnienia niezależności zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania na drugim poziomie.
2.	Brak lub niewłaściwy sposób dokonywania przez radę nadzorczą rocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem.
3.	Nieprawidłowości dotyczące polityki zmiennych składników wynagrodzeń, w tym: – brak uwzględnienia członków rady nadzorczej w ramach listy osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka banku, – brak niezależnego wewnętrznego przeglądu wdrożenia polityki wynagrodzeń w banku, – zastrzeżenia do zasad dotyczących wypłat i odraczania zmiennych składników wynagrodzeń.
4.	Niepełny zakres informacji zarządczej w raportach dla zarządu i rady nadzorczej banku.
5.	Uwagi do procesu zarządzania konfliktem interesów, w związku z niepełnym dostosowaniem się banków do standardów nadzorczych.
6.	Nieprawidłowości dotyczące procesu wprowadzania nowych produktów, w tym brak dokonywania analizy zgodności produktu ze strategią zarządzania bankiem i strategią zarządzania ryzykiem oraz brak zatwierdzenia przez zarząd banku wprowadzenia do oferty banku nowych produktów.
7.	Zastrzeżenia do zasad anonimowego zgłaszania przez pracowników przypadków naruszeń przepisów prawa oraz obowiązujących w banku procedur wewnętrznych i standardów etycznych, w tym brak zapewnienia ochrony przed działaniami o charakterze represyjnym bezwzględnie każdemu zgłaszającemu nieprawidłowość.
8.	Nieprawidłowości w zakresie organizacji systemu kontroli wewnętrznej (dalej: SKW), w tym: – niewłaściwa organizacja i funkcjonowanie SKW w zakresie mechanizmów kontrolnych oraz niezależnego monitorowania ich przestrzegania i raportowania w ramach funkcji kontroli, – zbyt ogólne kryteria wyodrębnienia procesów istotnych, – niejednoznaczne kryteria kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez SKW, – brak dokonywania przez radę nadzorczą rocznej oceny efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności, – niezapewnienie pełnej niezależności funkcji zapewniania zgodności (compliance), w szczególności brak uczestnictwa kierującego komórką ds. zgodności lub osoby zastępującej w niektórych posiedzeniach zarządu lub/i rady nadzorczej, – zbyt szeroki zakres informacji przekazywanych do komórki audytu podmiotu dominującego.
9.	Nieprawidłowości dotyczące różnych aspektów wypełniania obowiązków wobec posiadaczy rachunków oraz innych uprawnionych osób, związane z nieprzestrzeganiem wymogów Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1896 z późn. zm.) dotyczące tzw. „rachunków uśpionych” oraz terminowego odbierania i wysyłania odpowiedzi z/do Centralnej Informacji.

Źródło: opracowanie własne UKNF

4.3.3.2.3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PŁYNNOSCI I FINANSOWANIA

Tabela 7. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2020 r. w obszarze zarządzania ryzykiem płynności i finansowania**Zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania**

1.	Nieprawidłowości dotyczące systemu limitów wewnętrznych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająco konserwatywny poziom przyjętych limitów, – brak udokumentowanych analiz będących podstawą do określenia limitów, – niekompletność systemu limitów, np. w zakresie limitu płynności śróddziennej, – brak mechanizmów kontrolnych dla limitów zabezpieczających przed przekroczeniem apetytu na ryzyko płynności.
2.	Nieprawidłowości odnoszące się do testowania warunków skrajnych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – brak zatwierdzenia zasad przeprowadzania testów przez radę nadzorczą, – przyjęcie niewystarczająco konserwatywnych założeń testów niezapewniających pełnego oszacowania ryzyka płynności, – niewystarczający zakres scenariuszy testów, – brak zapewnienia spójności założeń testów z planem awaryjnym płynności, – brak wykorzystania wyników testów w procesie zarządzania ryzykiem płynności, – niewystarczająca częstotliwość przeprowadzania testów.
3.	Nieprawidłowości odnoszące się do awaryjnego planu utrzymania płynności, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – przyjęcie nieodpowiednich kryteriów uruchomienia planu, – niewystarczający zakres monitorowania i raportowania wskaźników/przesłanek uruchomienia planu, – brak przeprowadzania cyklicznego, kompleksowego testu generowania puli wierzytelności w celu sprawdzenia gotowości operacyjnej banku do przeprowadzenia tego procesu, – niedostosowanie się do oczekiwań NBP i KNF dot. warunków zaciągnięcia kredytu refinansowego, – niewystarczający zakres przeprowadzanych testów planu awaryjnego płynności w odniesieniu do możliwości uruchomienia, innych niż kredyt refinansowy, awaryjnych źródeł finansowania, – brak sporządzania cyklicznych, szczegółowych zestawień oszacowanego wypływu środków i pozyskania środków dla poszczególnych scenariuszy planu, – brak zdefiniowania zakresu raportowania zapewniającego wewnętrzną koordynację i bieżącą wymianę informacji pomiędzy poszczególnymi liniami biznesowymi i lokalizacjami w sytuacji kryzysowej.
4.	Nieprawidłowości dotyczące obliczania wskaźnika LCR związane z nieprzestrzeganiem wymogów rozporządzenia 2015/61 ³⁶ , polegające na: <ul style="list-style-type: none"> – ujmowaniu wpływów z ekspozycji kredytowych bez wyłączenia środków przeterminowanych oraz ekspozycji, w przypadku których można oczekiwać niewykonania zobowiązania w perspektywie 30 dni kalendarzowych, – braku dokonywania regularnych ocen prawdopodobieństwa i potencjalnej wielkości wpływów w odniesieniu do oferowanych produktów i usług pozabilansowych zgodnie z art. 23 rozporządzenia 2015/61, – niewłaściwej identyfikacji depozytów na rachunkach transakcyjnych, – nieuwzględnianiu dodatkowych wpływów odpowiadających potrzebom w zakresie zabezpieczenia, które wynikałyby ze scenariusza niekorzystnych warunków rynkowych na operacje banku w ramach transakcji na instrumentach pochodnych, – niewłaściwej identyfikacji depozytów operacyjnych.

Źródło: opracowanie własne UKNF

³⁶ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych (z późn. zm.).

4.3.3.2.4. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM RYNKOWYM I RYZYKIEM OGÓLNYM STÓP PROCENTOWYCH W PORTFELU BANKOWYM

Tabela 8. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2020 r. w obszarze zarządzania ryzykiem rynkowym i ryzykiem ogólnym stóp procentowych w portfelu bankowym

Zarządzanie ryzykiem rynkowym i ryzykiem ogólnym stóp procentowych w portfelu bankowym

1.	Nieprawidłowości w zakresie identyfikacji i pomiaru ryzyka, polegające m.in. na: <ul style="list-style-type: none"> - braku mechanizmów kontrolnych dot. terminowości rejestracji przez dealerów transakcji zawartych przez telefon w systemie <i>front office</i> oraz poprawności działania modelu VaR, - niekompletnej analizie ryzyka opcyjnego oraz nieprawidłowości w pomiarze ryzyka bazowego i ryzyka terminów przeszacowania w zakresie ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym, - braku włączania otwartych pozycji walutowych w spółkach zależnych do pomiaru ryzyka walutowego w ujęciu skonsolidowanym.
2.	Nieprawidłowości dotyczące systemu limitów polegające m.in. na braku: <ul style="list-style-type: none"> - podjęcia skutecznych działań celem wyeliminowania przekroczeń limitów, - udokumentowania analiz będących podstawą do określenia wysokości ustalonych limitów, - wskazania w raportach zarządczych przekroczeń limitów, - ustalenia limitu na zmianę wartości ekonomicznej kapitału oraz całkowitą pozycję walutową, - uwzględnienia wyników TWS w procesie okresowej weryfikacji limitów, - określenia w regulacjach wewnętrznych zasad postępowania i raportowania przekroczeń limitów.
3.	W zakresie testów warunków skrajnych (dalej: TWS) nieprawidłowości dotyczyły m.in. braku: <ul style="list-style-type: none"> - uwzględnienia scenariuszy dot. pandemii COVID-19 oraz jej skutków w odniesieniu do ryzyka rynkowego, - uwzględniania odpowiednich scenariuszy w zakresie ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym, - przeprowadzania odwróconych TWS w zakresie ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym.
4.	Nieprawidłowości w procesie zawierania skarbowych transakcji klientowskich, polegające m.in. na braku: <ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwania wystarczającej informacji o zaangażowaniu klienta w instrumenty pochodne w innych bankach, - weryfikacji celu zawieranej transakcji w przypadku zawierania transakcji zabezpieczonych depozytem, - ustalenia w regulacjach wewnętrznych zasad rolowania transakcji, - identyfikacji klienta za pomocą hasła.
5.	Nieprawidłowości w procesie weryfikacji rynkowości cen transakcyjnych polegające m.in. na: <ul style="list-style-type: none"> - niewystarczającym zakresie dokumentowania wyjaśnień dla transakcji, które zostały zidentyfikowane jako potencjalnie zawarte po cenie nierynkowej, - niskiej skuteczności lub braku mechanizmów kontrolnych w ramach systemu kontroli wewnętrznej (w tym uznaniowość procesu, brak pełnej niezależności), - braku objęcia niektórych transakcji procesem weryfikacji, - przyjęciu założeń nieadekwatnych względem warunków rynkowych, - niekompletności regulacji wewnętrznych.
6.	Nieprawidłowości w zakresie systemu informacji zarządczej (SIZ), w tym: <ul style="list-style-type: none"> - niewystarczający jego zakres ze względu m.in. na brak uwzględnienia: <ul style="list-style-type: none"> • informacji o wykonanych transakcjach <i>roll-over</i> oraz przyczynach rolowania, • informacji o przekroczeniu limitu pozycji walutowej, • wyjaśnień przyczyn przekroczeń cen rynkowych zawieranych transakcji w ramach procesu badania rynkowości cen transakcyjnych, • informacji dot. otwartych pozycji walutowych w spółkach zależnych, • wyników <i>backtestingu</i> modelu VaR oraz rachunkowości zabezpieczeń, - niewystarczająca częstotliwość SIZ w zakresie wyceny transakcji pochodnych oraz poziomu wykorzystania limitów skarbowych, - niska jakość raportów zarządczych (w tym błędy interpretacyjne, błędy w danych).

Źródło: opracowanie własne UKNF

4.3.3.2.5. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM OPERACYJNYM

Tabela 9. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2020 r. w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym**Zarządzanie ryzykiem operacyjnym**

1.	Nieprawidłowości w zakresie monitorowania ryzyka operacyjnego: – brak zatwierdzenia zestawu wskaźników KRI oraz ich poziomów referencyjnych przez właściwy komitet lub zarząd banku, – brak kompleksowego przeglądu wskaźników KRI, w tym brak informowania kierownictwa banku o wynikach tego przeglądu.
2.	Nieprawidłowości dotyczące bazy zdarzeń operacyjnych: – nieterminowa rejestracja zdarzeń operacyjnych, – zbyt długi termin lub brak określenia terminu na rejestrację zdarzeń operacyjnych.
3.	Nieprawidłowości dotyczące procesu zarządzania ciągłością działania: – braki w procedurach składających się na system zarządzania ciągłością działania, – niepełne przeprowadzenie testów weryfikujących skuteczność planów utrzymania ciągłości działania dla krytycznych procesów biznesowych.
4.	Niewystarczający zakres regulacji wewnętrznych (brak zasad wykrywania i klasyfikacji poważnych incydentów operacyjnych związanych z usługami płatniczymi, braki proceduralne dot. określenia terminu przeprowadzania testu systemu wyliczania BFG).
5.	Brak lub niepełne sformalizowanie zasad szacowania i zatwierdzania rezerw na sprawy sądowe dotyczące walutowych kredytów hipotecznych, w tym niewłaściwy tryb zatwierdzania ich poziomu.
6.	Niewłaściwe zarządzanie procesem reklamacji (braki proceduralne, błędy w rejestrze, reklamacje rozpatrywane po ustawowym terminie).
7.	Nieprawidłowości w zakresie zarządzania przez banki ryzykiem modeli wynikające z niepełnego dostosowania działalności banków do standardów Rekomendacji W KNF dotyczącej zarządzania ryzykiem modeli w bankach, polegające na: – niezapewnieniu aktualności i/lub kompletności informacji zawartych w rejestrze modeli oraz w dziennikach modeli, – braku określenia minimalnych kryteriów akceptacyjnych (miar progowych) jakości działania stosowanych przez bank modeli, – braku spójnych i miarodajnych kryteriów klasyfikacji modeli do odpowiednich klas istotności, – braku metodyk monitorowania dla wszystkich funkcjonujących w banku modeli, – braku lub nieregularnym i/lub nieterminowym przeprowadzaniu monitoringu modeli, – braku lub zbyt długim okresie pomiędzy przeprowadzonymi walidacjami, – braku, w katalogu działań zaradczych i naprawczych zawartych w metodykach monitoringu modeli, podziału na działania potencjalne i obligatoryjne do podjęcia w odpowiedzi na wystąpienie określonych okoliczności w stosunku do danego modelu, – brak objęcia badaniami audytowymi wszystkich aspektów procesu funkcjonowania zarządzania ryzykiem modeli.

Źródło: opracowanie własne UKNF

4.3.3.2.6. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

Tabela 10. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2020 r. w obszarze adekwatności kapitałowej**Adekwatność kapitałowa**

1.	<p>Nieprawidłowości dotyczące obliczania wymogów kapitałowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - błędny sposób dokonywania segmentacji ekspozycji kredytowych oraz przypisywania wag ryzyka: <ul style="list-style-type: none"> • błędna klasyfikacja ekspozycji wobec funduszy inwestycyjnych otwartych do kategorii ekspozycji wobec instytucji z wagą ryzyka 50%, zamiast do kategorii ekspozycji wobec przedsiębiorstw z wagą 100%, • nieuprawnione stosowanie wagi ryzyka 0% w odniesieniu do ekspozycji kredytowych wobec domu maklerskiego, • brak identyfikacji powiązań pomiędzy klientami w przypadku ekspozycji detalicznych, uniemożliwiający weryfikację warunków klasyfikacji do tej kategorii, • błędne stosowanie kategorii ekspozycji wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych zamiast ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego, • błędne przypisanie ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach do mieszkalnych, a nie komercyjnych, • nieprawidłowe stosowanie wagi ryzyka 100% dla ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości mieszkalnej, w przypadku których występowała niezgodność waluty kredytu z walutą dochodu klienta i których jednocześnie dotyczyło niewykonanie zobowiązania, - nieprawidłowe obliczanie korekt z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego, - błędne przypisywanie współczynnika wsparcia MŚP (0,7619), - błędne przypisywanie zobowiązaniom pozabilansowym współczynnika CCF o wysokości 0%, zamiast 20% lub 50%, - błędy w wyliczaniu wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego, polegające na braku uwzględnienia odpowiednich danych ze sprawozdań finansowych.
2.	<p>Nieprawidłowości związane z procesem szacowania kapitału wewnętrznego, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak identyfikacji niektórych istotnych rodzajów ryzyka podczas przeglądów ICAAP, - wadliwe kryteria oceny istotności ryzyka, np. zbyt ogólne kryteria, - brak udokumentowania procesu oceny istotności ryzyka, - błędy w szacowaniu kapitału wewnętrznego na niektóre rodzaje ryzyka, np. zaniżenie wielkości kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne, - brak odzwierciedlenia obowiązującej w banku praktyki w zakresie przeprowadzania procesu przeglądu ICAAP w regulacjach wewnętrznych.
3.	<p>Zastrzeżenia dotyczące planowania kapitałowego i awaryjnego planowania kapitałowego, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak kompletności planu kapitałowego, - nieprawidłowe określenie symptomów sytuacji kryzysowej, w tym określenie poziomu wskaźników uruchamiających plan awaryjny na poziomie niepozwalającym na odpowiednio wczesną detekcję potencjalnych zagrożeń, - brak przeprowadzania okresowej analizy możliwych do pozyskania kwot kapitałów w wyniku zastosowania poszczególnych działań naprawczych, - brak określenia kwoty obniżenia ekspozycji na ryzyko, w wyniku podjęcia zdefiniowanych działań naprawczych.
4.	<p>Nieprawidłowości związane z testami warunków skrajnych, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zbyt niska częstotliwość przeprowadzania testów warunków skrajnych, - niewystarczający zakres przeprowadzanych testów warunków skrajnych, - brak dostosowania odwróconych testów warunków skrajnych do Wytocznych EBA/GL/2018/04 z dnia 19.07.2018 r. dotyczących testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje.
5.	<p>Nieprawidłowości związane z systemem limitów wewnętrznych, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak udokumentowania analiz będących podstawą określenia wysokości limitów, - brak określenia zasad ustalania i aktualizowania wysokości limitów.

Źródło: opracowanie własne UKNF

4.3.3.2.7. WALIDACJA NADZORCZA METOD WEWNĘTRZNYCH WYKORZYSTYWANYCH DO OBLICZANIA WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH ORAZ MODELI WEWNĘTRZNYCH

Realizowane w 2020 r. – w ramach analizy z za biurka i/lub w toku czynności kontrolnych wykonywanych w formule zdalnej – postępowania walidacyjne w zakresie metod wewnętrznych w odniesieniu do banków krajowych obejmowały działania w ramach fazy aplikacyjnej (wnioskowanie przez bank o uzyskanie zezwolenia na stosowanie metody wewnętrznej) oraz w ramach fazy poaplikacyjnej (szereg różnorodnych działań realizowanych po uzyskaniu przez bank zezwolenia na stosowanie metody wewnętrznej). W zakresie metody IRB³⁷ priorytetem działań były: ocena wniosku ws. zezwolenia na stosowanie metody wewnętrznej oraz ocena wniosków (oraz spraw procedowanych w innym trybie niż decyzja) realizowanych we współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym (dalej: EBC) jako nadzorem macierzystym dla niektórych banków krajowych, w szczególności związanych z dostosowywaniem się banków krajowych do nowych wymogów dotyczących definicji niewykonania zobowiązania kredytowego. W zakresie metody AMA³⁸ działania koncentrowały się na ocenie wniosków w fazie poaplikacyjnej oraz weryfikacji realizacji oczekiwań nadzorczych wynikających z wcześniejszych działań nadzoru. Łącznie zostało przeprowadzonych 15 postępowań w zakresie metod wewnętrznych, gdzie w odniesieniu do 1 sprawy została wydana decyzja KNF, a w zakresie 12 spraw sformułowano opinię KNF lub stanowisko.

W zakresie postępowań dotyczących modeli wewnętrznych KNF wydała 3 decyzje w zakresie wniosków banków dotyczących uzyskania zezwolenia na stosowanie własnych modeli wyceny opcji pozagiełdowych do celów obliczania ekwiwalentów delta. Przeprowadzono również postępowanie wyjaśniające, w wyniku ustaleń którego została podjęta uchwała KNF dotycząca indywidualnego modelu ryzyka kredytowego na potrzeby szacowania rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi.

4.3.3.3. INSPEKcje W BANKACH SPÓŁDZIELCZYCH

4.3.3.3.1. INSPEKcje W BANKACH SPÓŁDZIELCZYCH – INFORMACJE OGÓLNE

Czynności kontrolne w bankach spółdzielczych w 2020 r. realizowano na podstawie przepisów prawa i rekomendacji ostrożnościowych KNF, z uwzględnieniem wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) i Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego (BCBS), opierając się na jednolitych standardach i procedurach badania zawartych w metodykach odnoszących się do prowadzenia czynności kontrolnych.

Czynności kontrolne w bankach spółdzielczych realizowano w formie inspekcji problemowych, a podstawowym obszarem badania było ryzyko kredytowe.

Tabela 11. Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w bankach spółdzielczych w 2020 r.

Czynności kontrolne	Liczba
Inspekcje problemowe	32

Źródło: opracowanie własne UKNF

³⁷ Metoda wewnętrznych ratingów (ryzyko kredytowe) – zezwolenie posiadają 4 banki krajowe.

³⁸ Metoda zaawansowanego pomiaru (ryzyko operacyjne) – zezwolenie posiadają 3 banki krajowe.

4.3.3.3.2. NIEPRAWIDŁOWOŚCI STWIERDZONE PODCZAS CZYNNOŚCI KONTROLNYCH W BANKACH SPÓŁDZIELCZYCH

Tabela 12. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach spółdzielczych w obszarze ryzyka kredytowego w 2020 r.

Ryzyko kredytowe

1.	<p>Nieprzestrzeżenie Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2020 poz. 1896; dalej: ustawa – Prawo bankowe), wynikające z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nieprawidłowej oceny zdolności kredytowej, związane m.in. z brakiem na moment udzielania kredytu: <ul style="list-style-type: none"> • przyjmowania minimalnych kosztów utrzymania gospodarstwa domowego na poziomie nie niższym od wskaźników cyklicznie publikowanych przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, • weryfikacji danych ilościowych prezentowanych przez klientów oraz prognoz finansowych na cały okres kredytowania, • pozyskiwania lub oceny planów naprawy gospodarki lub brakiem ustanowienia szczególnego sposobu zabezpieczenia w przypadku, gdy klient nie posiadał zdolności kredytowej, – braku oceny przez bank sytuacji finansowej i gospodarczej klienta w przypadku zmiany określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu.
2.	<p>Nieprawidłowości w klasyfikacji ekspozycji kredytowych do kategorii ryzyka, skutkujące nieprawidłową prezentacją portfela kredytowego, wystąpieniem brakujących rezerw celowych i odpisów aktualizujących, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – brak rozpoznania znaczącego pogorszenia sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, – brak rozpoznania znacznych, negatywnych odchyień od prognoz finansowych zawartych we wnioskach kredytowych w porównaniu z rzeczywistymi wynikami z działalności, – klasyfikowanie ekspozycji do kategorii ryzyka „pod obserwacją” ze względu na sytuację ekonomiczno-finansową kredytobiorcy.
3.	<p>Nieprawidłowości w procesie wyceny zabezpieczeń, skutkujące, w niektórych przypadkach, wystąpieniem brakujących rezerw celowych i odpisów aktualizujących, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pomniejszanie podstawy naliczania rezerw celowych i odpisów aktualizujących na podstawie nieaktualnych operatów szacunkowych nieruchomości komercyjnych lub bez uwzględnienia wcześniejszych obciążeń w księdze wieczystej, – nieuwzględnianie ograniczeń prawnych, ekonomicznych i faktycznych mogących wpłynąć na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się banku z przedmiotu zabezpieczenia, – brak wykorzystywania wiarygodnej, międzybankowej bazy danych o rynku nieruchomości, – brak lub niska jakość danych w wewnętrznej bazie danych o nieruchomościach.
4.	<p>Nieprawidłowości w procesie kredytowym odnoszące się do stosowanych odstępstw m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w procesie udzielania kredytów: <ul style="list-style-type: none"> • osobom/podmiotom nieposiadającym zdolności kredytowej bez przyjęcia szczególnego zabezpieczenia oraz bez przedstawienia programu naprawy sytuacji ekonomiczno-finansowej, • przy ocenie punktowej w BIK wskazującej, że klient jest niewiarygodny, • z niższym od wymaganego wkładem własnym, – w zakresie przyjmowanych zabezpieczeń, np. przekroczenie maksymalnego poziomu wskaźnika LtV, – brak przeprowadzania analiz i monitorowania wpływu zastosowanych odstępstw na poziom ryzyka kredytowego i wynik finansowy banku, – brak raportowania (na poziom zarządu i rady nadzorczej) informacji nt. zakresu, skali i wpływu stosowanych odstępstw.
5.	<p>Nieprawidłowości wynikające z ograniczonego zakresu uregulowań wewnętrznych, co mogło wpływać na niewłaściwą identyfikację ryzyka kredytowego, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – brak określenia branż, które w ocenie banku wymagają szczególnej uwagi, – brak opracowania zasad dotyczących procesu restrukturyzacji zadłużenia, w tym klasyfikowania i reklasyfikacji ekspozycji zrestrukturyzowanych, – brak zasad w zakresie stosowania odstępstw od procedur kredytowych, w tym określenia katalogu dopuszczalnych odstępstw i limitu na łączną kwotę kredytów udzielonych z tymi odstępstwami.

Ryzyko kredytowe

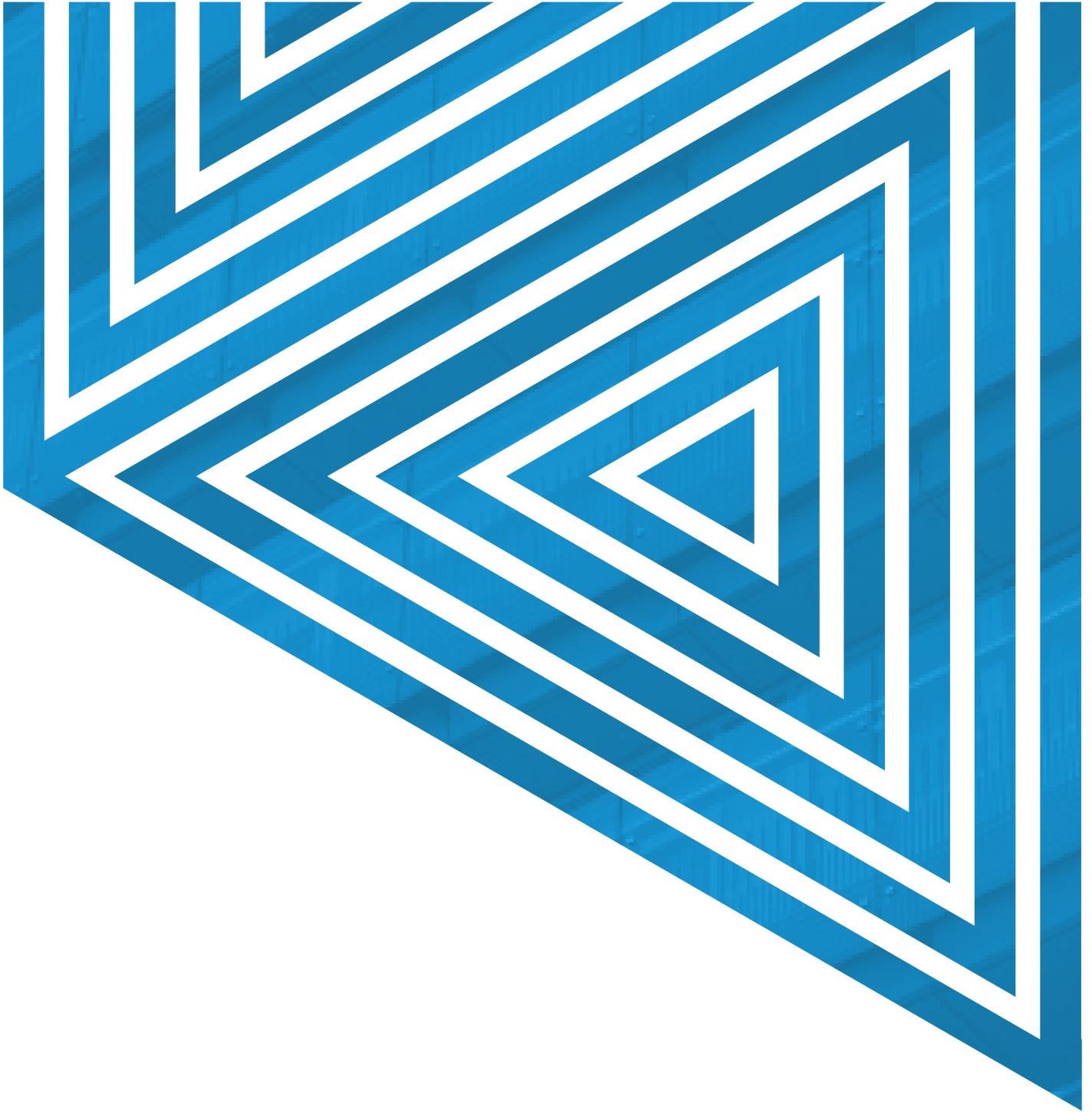
6.

- Pozostałe identyfikowane nieprawidłowości w obszarze ryzyka kredytowego:
- brak lub nieprawidłowa identyfikacja grup podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, w tym przekraczanie limitu określonego w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012,
 - brak lub niewłaściwa identyfikacja działań o charakterze restrukturyzacji zadłużenia,
 - brak lub niepełne wdrożenie Wytycznych EBA/GL/2018/06 dot. zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanyymi i restrukturyzowanymi,
 - brak niezależności zarządzania ryzykiem kredytowym na pierwszym i drugim poziomie.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Pozostałe istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach spółdzielczych w 2020 r. odnosiły się do procesu zarządzania bankiem. W szczególności dotyczyły one organizacji i funkcjonowania organów banku, polityki wynagrodzeń, organizacji systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, powiadamiania o nadużyciach oraz tzw. rachunków uśpionych. Wyżej wymienione nieprawidłowości były m.in. konsekwencją nieuwzględniania przez banki części wymogów wynikających z Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach (Dz. U. z 2017 poz. 637), ustawy – Prawo bankowe oraz standardów

Rekomendacji H KNF dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach. Negatywnie oceniono m.in. brak określenia przez zarząd banku akceptowalnego ogólnego poziomu ryzyka, niedostosowanie do skali i charakteru działalności systemu limitów oraz możliwość podjęcia przez zarząd decyzji o przekroczeniu obowiązujących limitów wewnętrznych. Zastrzeżenia budziła organizacja i funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej, które nie były w pełni skuteczne i nie zapewniały właściwej efektywności działania banków, przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem kredytowym oraz zgodności działania banków z przepisami prawa, rekomendacjami nadzorczymi i regulacjami wewnętrznymi. Zastrzeżenia budził również proces obsługi tzw. rachunków uśpionych, w świetle obowiązków nałożonych ustawą – Prawo bankowe.

5.

SEKTOR SPÓŁDZIELCZYCH KAS
OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH
(SKOK)

5.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Na koniec 2020 r. Komisja Nadzoru Finansowego nadzorowała 23 spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową. Komisja w 2020 r. wyraziła zgodę na połączenie dwóch kas z innymi kasami.

Największy wpływ na działalność kas w 2020 r. miały skutki pandemii COVID-19. Nowa sytuacja rynkowa, w jakiej funkcjonowały kasy, charakteryzowała się w szczególności obniżoną rentownością, spowodowaną głównie znaczącą obniżką stóp procentowych, pogorszeniem się zdolności kredytowej kredytobiorców oraz pogorszeniem się jakości portfela kredytowego. W warunkach znacznego spadku aktywności gospodarczej koszt ryzyka kredytowego,

szczególnie w I poł. 2020 r., wzrósł. Istotny wpływ na rentowność kas w 2020 r. miały również konsekwencje wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) z dnia 11 września 2019 r. w sprawie C-383/18 dotyczącej prawa konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej jego spłaty.

Aktywa spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych na koniec 2020 r. wynosiły 9,50 mld zł, a sektor SKOK odnotował zysk netto w wysokości 2,90 mln zł. Wysokość funduszy własnych kas, liczona według ustawy o SKOK, na koniec 2020 r. wyniosła 468,30 mln zł. Przedstawione dane mają charakter wstępny, nie zostały zaudytowane przez biegłego rewidenta i mogą ulec zmianie.

Tabela 13. Wybrane dane finansowe spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych w mln zł w okresie IV 2019–IV 2020

Wyszczególnienie	2019 IV	2020 I	2020 II	2020 III	2020 IV
Liczba kas działających (szt.)	25	25	25	24	23
Suma bilansowa (mln zł)	9 431,0	9 215,1	9 188,9	9 297,3	9 535,7
Fundusze własne wg ustawy o SKOK (mln zł)	537,7	525,6	541,0	532,9	468,3
Depozyty (mln zł)	8 711,9	8 535,9	8 523,1	8 589,5	8 863,9
Pożyczki i kredyty brutto (mln zł)	6 711,6	6 723,2	6 797,1	7 046,2	7 192,2
Zysk/strata netto (mln zł)	9,3	-4,6	3,4	-6,1	2,9

Źródło: opracowanie własne UKNF

5.2. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

Podjęte w 2020 r. działania nadzorcze wobec kas były nakierowane przede wszystkim na monitorowanie bieżącej płynności oraz sytuacji finansowej, poprawę jakości zarządzania, zwłaszcza w zakresie ograniczenia zwiększonego ryzyka kredytowego, poprawy efektywności działania oraz zapewnienia efektywności funkcjonowania mechanizmów płynnościowo-stabilizacyjnych w sektorze. W kontekście powyższego, w sektorze spółdzielczych

kas oszczędnościowo-kredytowych w 2020 r. kontynuowano wsparcie procesów restrukturyzacyjnych, w tym łączeniowych, których celem była ochrona depozytów i zmniejszanie ryzyka osłabienia sektora w wyniku problemów podmiotów znajdujących się w trudnej sytuacji. W efekcie sektor uniknął upadłości kas, a jednocześnie deponentom zapewniona została ciągłość dostępu do powierzonych kasom środków pieniężnych.

5.3. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

W 2020 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała 1 decyzję dotyczącą zatwierdzenia zmiany statutu spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej oraz 2 decyzje dotyczące zgody

na powołanie prezesa zarządu SKOK. Ponadto wydano 1 decyzję umarzającą postępowanie administracyjne w przedmiocie zmiany decyzji KNF w sprawie odmowy zatwierdzenia prezesa zarządu kasy.

5.4. DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

Komisja Nadzoru Finansowego w 2020 r. zezwoliła na połączenie na podstawie art. 74a ust. 1 Ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych dwóch kas, tj.: Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej „Poznaniak” (kasa przyłączająca) ze Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową „Beskidy” (kasa przyłączana) oraz Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej „Szopienice” (kasa przyłączająca) z Międzyzakładową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową w HPR Dąbrowa Górnicza (kasa przyłączana).

Po zakończeniu procesu połączeń liczba funkcjonujących kas zmniejszyła się na koniec 2020 r. do 23 podmiotów, z czego 12 kas objętych było postępowaniami naprawczymi.

W 2020 r. Komisja Nadzoru Finansowego zapoznała się z pięcioma raportami o sytuacji sektora SKOK odpowiednio za: III kwartał 2019 r., IV kwartał 2019 r., I kwartał 2020 r., II kwartał 2020 r. oraz III kwartał 2020 r. Ponadto KNF zapoznała się z raportami na temat sytuacji kas zobowiązanych do realizacji programów postępowania naprawczego za II półrocze 2019 r. oraz za I półrocze 2020 r.

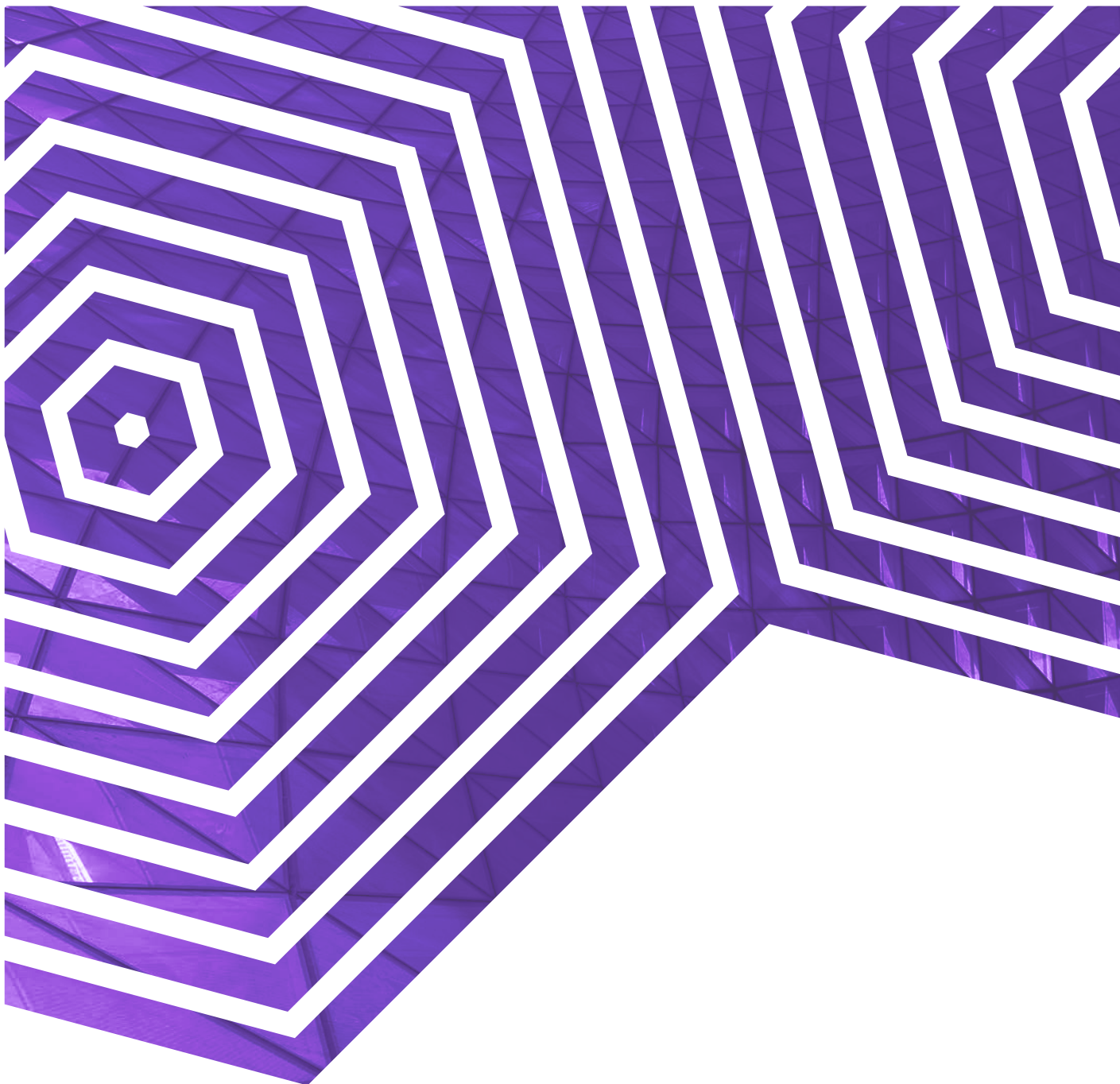
5.5. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

5.5.1. KONTROLE W SPÓŁDZIELCZYCH KASACH OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH – INFORMACJE OGÓLNE

W 2020 r. w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych przeprowadzono 2 kontrole (1 kontrola w zakresie oceny jakości aktywów i zarządzania ryzykiem kredytowym oraz 1 kontrola kompleksowa). W ich wyniku wniesiono zastrzeżenia do jakości zarządzania działalnością tych podmiotów, w szczególności ze względu na stwierdzone nieprawidłowości w procesie identyfikacji, pomiaru i kontroli ryzyka kredytowego. W tym kontekście istotne nieprawidłowości dotyczyły:

- wyceny ekspozycji pożyczkowo-kredytowych skutkującej brakującymi odpisami aktualizującymi (niejednolita klasyfikacja wszystkich należności dłużnika; zbyt wczesna klasyfikacja należności, której warunki spłaty zostały zmienione w wyniku zawarcia nowej umowy do niższej kategorii ryzyka; brak kwartalnego monitoringu wg kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej),

- procesu oceny zdolności kredytowej/oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej na potrzeby restrukturyzacji (udzielenie kredytów bez zdolności kredytowej i restrukturyzacja zadłużenia niedostosowana do możliwości finansowych dłużnika; brak oceny stabilności dochodów w całym okresie kredytowania; zbyt niski poziom minimalnych kosztów utrzymania gospodarstwa domowego oraz przyjmowanego poziomu zobowiązań odnawialnych; udzielanie kredytów inwestycyjnych bez biznes planu),
- procesu restrukturyzacji (niewłaściwa definicja ekspozycji restrukturyzowanych oraz nieprawidłowy proces identyfikacji takich ekspozycji),
- systemu zabezpieczeń ekspozycji kredytowych (zbyt ogólne lub niekompletne zapisy regulacji opisujących proces wyceny zabezpieczeń ekspozycji kredytowych),
- zarządzania ryzykiem koncentracji (brak szczegółowych uregulowań; niewłaściwa identyfikacja podmiotów powiązanych ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie),
- procesu rozpatrywania reklamacji (reklamacje rozpatrywane po ustawowym terminie).

6.

SEKTOR USŁUG PŁATNICZYCH

6.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. zezwolenia posiadało łącznie 38 krajowych instytucji płatniczych i 1 instytucja pieniądza elektronicznego. W rejestrze usług płatniczych wg stanu na 31 grudnia 2020 r. wpi-

sanych było 1340 biur usług płatniczych. W rejestrze małych instytucji płatniczych wg stanu na 31 grudnia 2020 r. zarejestrowanych było 82 małych instytucji płatniczych. Natomiast do rejestru dostawców

Wykres 13. Porównanie łącznej liczby i wartości transakcji płatniczych zrealizowanych przez MIP i KIP za okres od IV kwartału 2019 r. do IV kwartału 2020 r.

Źródło: opracowanie własne UKNF

świadczących wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku wpisane zostały 4 podmioty. Z przekazanych KNF danych sprawozdawczych wynika, że pomimo dużej i wciąż rosnącej liczby zarejestrowanych MIP, ich skala działalności mierzona łączną liczbą oraz łączną wartością realizowanych transakcji płatniczych jest znacząco mniejsza niż w przypadku KIP, a dysproporcja ta pogłębia się.

Zauważalny jest wzrost liczby i wartości transakcji płatniczych w sektorze KIP – odpowiednio o ok. 10,55% i 43,75%, porównując IV kwartał 2020 r. do IV kwartału 2019 r., na co najprawdopodobniej znaczący wpływ miały skutki pandemii COVID-19, związane ze zwiększonym zainteresowaniem płatnościami bezgotówkowymi.

6.2. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

Podejmowane w 2020 r. działania nadzorcze wobec instytucji płatniczych skupione były przede wszystkim na dopuszczaniu do działalności na rynku usług płatniczych (działania licencyjne i rejestrowe), analizie przestrzegania regulacji przez podmioty nadzorowane (w szczególności w zakresie wdrożenia

zasad silnego uwierzytelniania klienta przy świadczeniu usług drogą elektroniczną) i podejmowaniu w związku z tym środków nadzorczych oraz identyfikowaniu naruszeń ustawy przez podmioty działające bez wymaganych uprawnień.

6.3. KRAJOWE INSTYTUCJE PŁATNICZE, KRAJOWE INSTYTUCJE PIENIĄDZA ELEKTRONICZNEGO, MAŁE INSTYTUCJE PŁATNICZE, DOSTAWCY ŚWIADCZĄCY WYŁĄCZNIE USŁUGĘ DOSTĘPU DO INFORMACJI O RACHUNKU, BIURA USŁUG PŁATNICZYCH

6.3.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA I REJESTROWA

W 2020 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło 14 wniosków dotyczących zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej, w tym 7 wniosków dotyczących zmiany wydanego wcześniej zezwolenia. W tym okresie została wydana 1 decyzja w sprawie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej i 6 decyzji w sprawie zmiany takiego zezwolenia, 2 postępowania zostały zawieszono (na żądanie wnioskodawców), zaś 4 wnioski w sprawie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych zostały wycofane.

KNF podtrzymała 1 decyzję w sprawie cofnięcia zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze KIP oraz cofnęła 1 zezwolenie na świadcze-

nie usług płatniczych w charakterze KIP (na wniosek podmiotu).

Według stanu na koniec 2020 r. zezwolenie posiadało 38 krajowych instytucji płatniczych i 1 instytucja pieniądza elektronicznego.

W 2020 r. przekazano do innych państw członkowskich UE 6 notyfikacji krajowych instytucji płatniczych dotyczących działalności transgranicznej i 1 notyfikację dotyczącą działalności oddziału oraz 1 notyfikację działalności transgranicznej dostawcy świadczącego usługę dostępu do informacji o rachunku.

W 2020 r. zostały wydane 2 decyzje w sprawie braku sprzeciwu co do zamiaru bezpośredniego lub pośredniego nabycia lub objęcia akcji lub udziałów krajowej instytucji płatniczej w liczbie zapewniającej osiągnięcie lub przekroczenie odpowiednio 20%, 30%

lub 50% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym lub udziału w kapitale zakładowym.

W 2020 r. do rejestru małych instytucji płatniczych zostało wpisanych 39 małych instytucji płatniczych, dokonano 16 zmian we wpisach dotyczących tych podmiotów, natomiast wykreślone zostały 3 podmioty. W tym okresie KNF wydała 2 decyzje w sprawie odmowy wpisu do rejestru małej instytucji płatniczej. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. były zarejestrowane 82 małe instytucje płatnicze.

W 2020 r. do rejestru dostawców, świadczących wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku, zostały wpisane 2 podmioty i wg stanu na 31 grudnia 2020 r. zarejestrowanych było 4 takich dostawców.

W 2020 roku do rejestru biur usług płatniczych zostało wpisanych 109, natomiast wykreślonych 135 biur usług płatniczych. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. wpisanych było 1340 biur.

W 2020 r. do KNF wpłynęło 5 zawiadomień od podmiotów prowadzących działalność w ramach tzw. ograniczonej sieci w zakresie usług płatniczych i KNF zarejestrowała 4 takie podmioty.

W 2020 r. do KNF zostało skierowane 1 zawiadomienie przedsiębiorcy korzystającego z wyłączenia dla operatorów telekomunikacyjnych od stosowania do prowadzonej działalności przepisów dotyczących usług płatniczych i na koniec 2020 r. było zarejestrowanych 8 takich podmiotów.

W 2020 r. do KNF wpłynęło 186 zawiadomień od właściwych władz nadzorczych dotyczących notyfikacji działalności unijnych instytucji płatniczych i 157 dotyczących działalności unijnych instytucji pieniądza elektronicznego w Polsce w formie oddziału, za pośrednictwem agentów i w ramach działalności transgranicznej. Znaczna część tych zawiadomień była związana ze zmianami wynikającymi z wpływem okresu przejściowego dotyczącego wystąpienia Wielkiej Brytanii z UE (brexit).

6.3.2. DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

6.3.2.1. NADZÓR BIEŻĄCY

W ramach nadzoru bieżącego nad krajowymi instytucjami płatniczymi KNF dokonuje analizy danych finansowych oraz innych danych o działalności instytucji płatniczych, w kontekście wymogów ustawowych

i planów finansowych i na tej podstawie podejmuje działania i środki nadzorcze. Działania nadzorcze KNF wobec MIP i BUP obejmują analizę i monitorowanie terminowości przekazywania informacji sprawozdawczych, a także monitorowanie przestrzegania obowiązku ochrony środków klientów oraz stosowania się do wymogów ograniczenia skali działalności w zakresie ustawowych limitów.

W 2020 r. do podmiotów sektora usług płatniczych UKNF skierował 10 pism sektorowych dotyczących prowadzenia działalności na rynku zgodnie z prawem.

Na posiedzenia KNF przedłożono następujące opracowania dotyczące podmiotów sektora usług płatniczych:

- Informację o sytuacji KIP, MIP i BUP w I kwartale 2020 r.,
- Informację o sytuacji KIP, MIP i BUP w II kwartale 2020 r.,
- Informację o sytuacji KIP, MIP i BUP w III kwartale 2020 r.

6.3.2.1.1. KRAJOWE INSTYTUCJE PŁATNICZE (KIP)

Analiza przekazanych KNF danych sprawozdawczych, dotyczących krajowego rynku usług płatniczych, prowadzi do wniosku, że pozycja dominująca w tym obszarze należy do kilku KIP o ugruntowanej pozycji rynkowej, które prowadzą działalność na szeroką skalę. Krajowe instytucje płatnicze, świadczące wyłącznie usługę przekazu pieniężnego (Grupa C), zrealizowały w IV kwartale 2020 r. 1,48% wszystkich transakcji płatniczych (8,49 mln transakcji). Druga grupa podmiotów (Grupa B), które poza usługą przekazu pieniężnego świadczą także inne usługi płatnicze, m.in. polecenia przelewu i zapłaty zrealizowały w tym okresie 0,02% (0,13 mln transakcji). Zdecydowana większość transakcji płatniczych, tj. 98,50% (566,63 mln transakcji), zrealizowana została przez Grupę A – KIP, które poza świadczeniem usług płatniczych z ww. Grupy B działają także jako agenci rozliczeniowi świadczący usługę *acquiringu*, tj. usługę polegającą na umożliwianiu akceptowania instrumentów płatniczych oraz wykonywania transakcji płatniczych, zainicjowanych przez akceptanta lub za jego pośrednictwem, instrumentem płatniczym płatnika, polegających w szczególności na obsłudze autoryzacji, przesłaniu do wydawcy instrumentu płatniczego lub systemów płatności zleceń płatniczych płatnika lub akceptanta, mających na celu przekazanie akceptantowi należnych mu środków.

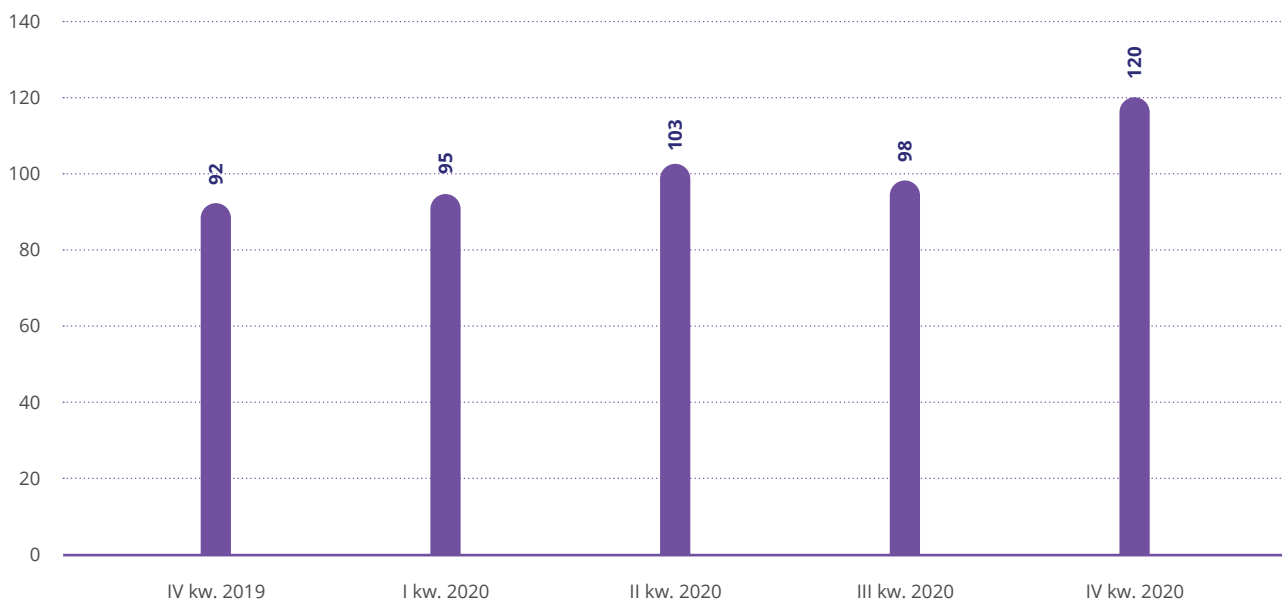
Tabela 14. Liczba i wartość transakcji płatniczych wykonanych przez KIP

KIP	Liczba transakcji (mln)				
	IV kw. 2019	I kw. 2020	II kw. 2020	III kw. 2020	IV kw. 2020
Grupa A	510,09	477,80	522,18	594,01	566,63
Grupa B	0,11	0,11	0,11	0,12	0,13
Grupa C	10,17	10,33	8,67	8,65	8,49
suma	520,37	488,24	530,96	602,78	575,25

KIP	Wartość transakcji (mln zł)				
	IV kw. 2019	I kw. 2020	II kw. 2020	III kw. 2020	IV kw. 2020
Grupa A	45 943,79	43 875,99	52 895,41	56 812,03	66 640,47
Grupa B	182,71	211,01	276,50	432,35	623,90
Grupa C	1 915,66	2 062,37	1 749,02	1 791,12	1 769,64
suma	48 042,16	46 149,37	54 920,93	59 035,50	69 034,01

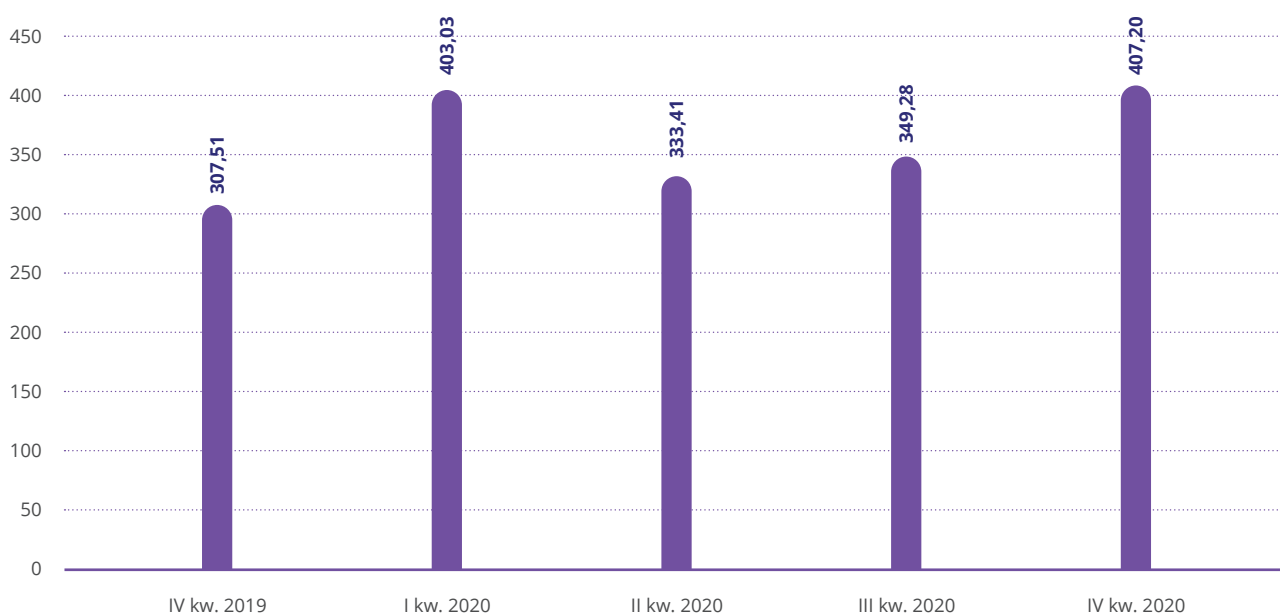
Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 14. Średnia wartość pojedynczej transakcji wykonanej przez KIP (w zł)

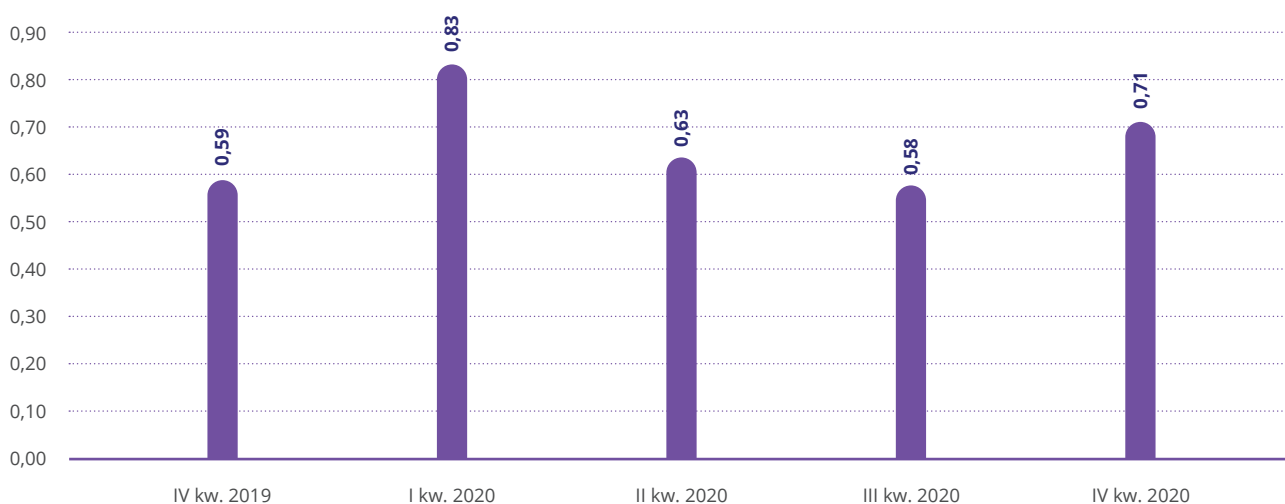
Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 15. Wartość pobranych opłat i prowizji przez wszystkie KIP (w mln zł)

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 16. Średnia wysokość opłat i prowizji od transakcji (w zł)

Źródło: opracowanie własne UKNF

Fundusze własne KIP po pomniejszeniach, na koniec IV kwartału 2020 r., wyniosły łącznie 674,6 mln zł. Dwa KIP-y nie spełniły w IV kwartale warunku wymogu kapitałowego wskazanego w art. 76 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych, nakazującego KIP

posiadanie w każdym czasie funduszy własnych dostosowanych do rozmiaru prowadzonej działalności i rodzaju usług płatniczych, jakie mogą świadczyć na podstawie posiadanego zezwolenia.

Tabela 15. Zestawienie funduszy własnych KIP

Pozycja	IV kw. 2019 (mln zł)	I kw. 2020 (mln zł)	II kw. 2020 (mln zł)	III kw. 2020 (mln zł)	IV kw. 2020 (mln zł)
Fundusze własne, w tym:	813,12	880,49	961,17	971,99	957,42
- kapitał założycielski	408,05	423,69	427,68	410,15	421,59
- kapitał z aktualizacji wyceny	5,49	0,00	1,80	1,80	1,80
- niepodzielony zysk z lat ubiegłych	10,70	21,42	39,87	56,72	10,72
- zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego	0,99	15,58	46,79	2,93	20,61
- kapitał zapasowy	219,69	253,63	271,28	278,95	280,98
- pozostałe kapitały rezerwowe	168,20	166,18	173,75	221,44	221,72
Pomniejszenia funduszy własnych:	232,11	222,31	222,34	218,78	282,80
- akcje lub udziały własne posiadane przez instytucję płatniczą, wycenione według wartości bilansowej, pomniejszone o odpisy spowodowane trwałą utratą ich wartości	0,00	0,00	0,00	0,00	-
- wszelkie zobowiązania z tytułu emisji akcji uprzywilejowanych	0,18	0,00	0,00	0,00	-
- wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej	116,00	114,36	112,05	103,56	156,01
- strata z lat ubiegłych	93,16	80,98	79,26	93,00	92,85
- strata w trakcie zatwierdzania	6,61	15,73	14,81	0,00	1,55
- strata netto bieżącego okresu	16,15	11,24	16,22	22,22	32,40
Fundusze własne (po pomniejszeniach)	581,01	658,18	738,83	753,21	674,61

Źródło: opracowanie własne UKNF

6.3.2.1.2. INSTYTUCJE PIENIĄDZA ELEKTRONICZNEGO (KIPE)

Zgodnie z oświadczeniem jedynej instytucji pieniądza elektronicznego (KIPE) od lutego 2020 r. rozpoczęła ona działalność operacyjną w zakresie wydawania pieniądza elektronicznego.

Tabela 16. Skala działalności KIPE

Wyszczególnienie	I kw. 2020	II kw. 2020	III kw. 2020	IV kw. 2020
liczba transakcji wykonanych pieniądzem elektronicznym	3 288	7 494	14 849	18 135
wartość transakcji wykonanych pieniądzem elektronicznym (zł)	705 430	1 110 569	1 501 119	1 751 857
wartość pobranych prowizji i opłat z tytułu transakcji wykonanych pieniądzem elektronicznym (zł)	9 290	44 921	111 148	103 667

Źródło: opracowanie własne UKNF

6.3.2.1.3. MAŁE INSTYTUCJE PŁATNICZE (MIP)

Na koniec IV kwartału 2020 r. sprawozdanie dotyczące liczby i wartości wykonanych transakcji przekazało 38 MIP, wykazując realizację 1,52 mln transakcji płatniczych o łącznej wartości 202,12 mln zł. Średnia wartość pojedynczej transakcji płatniczej w MIP wyniosła 133,19 zł.

6.3.2.1.4. BIURA USŁUG PŁATNICZYCH (BUP)

Począwszy od 2020 r. zmieniły się zasady wypełniania obowiązków sprawozdawczych przez biura usług płatniczych. Od 1 stycznia 2020 r. BUP nie mają obowiązku składania sprawozdań kwartalnych. Natomiast, zgodnie z art. 128 ust. 1 pkt. 2) ustawy o usługach płatniczych, biuro usług płatniczych obowiązane jest do przekazywania KNF informacji o łącznej wartości i liczbie transakcji płatniczych wykonanych, w tym także przez jego agentów, w poszczególnych miesiącach danego roku – w terminie do dnia 31 stycznia następnego roku. Oznacza to, że BUP zobowiązane są do przekazania danych wyłącznie raz w roku.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. zarejestrowanych było 1340 BUP. Szacowana na podstawie dostępnych danych sprawozdawczych liczba wykonanych przez BUP transakcji wyniosła ok. 36,6 mln, a ich wartość – ok. 7,3 mld zł, przy średniej wartości pojedynczej transakcji na poziomie ok. 200 zł.

Na gruncie obowiązujących przepisów, regulujących funkcjonowanie krajowego rynku usług płatniczych, organ nadzoru nie posiada uprawnień, które umożliwiłyby mu wykreślenie z rejestru tych BUP, które nie wywiązują się z ciężących na nich obowiązków, o których mowa powyżej.

6.3.3. INSPEKCJE W KRAJOWYCH INSTYTUCJACH PŁATNICZYCH

6.3.3.1. KONTROLE W KRAJOWYCH INSTYTUCJACH PŁATNICZYCH ORAZ MAŁYCH INSTYTUCJACH PŁATNICZYCH (KIP/MIP) – INFORMACJE OGÓLNE

W 2020 roku w krajowych instytucjach płatniczych (obejmujących krajowe instytucje płatnicze oraz małe instytucje płatnicze w rozumieniu Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych; dalej: ustawa o usługach płatniczych) przeprowadzono 3 kontrole w zakresie badania jakości systemu zarządzania (w tym systemu kontroli wewnętrznej), zgodności ich działalności z ustawą o usługach płatniczych oraz badania jakości zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w KIP/MIP dotyczyły:

- prowadzenia działalności z naruszeniem przepisów ustawy o usługach płatniczych (brak przestrzegania wymogów odnoszących się do MIP, brak dokonywania oceny sposobu funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej),
- procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym (w tym zarządzania ciągłością działania i ryzykiem związanym z powierzaniem czynności podmiotom zewnętrznym),
- wadliwego funkcjonowania organów spółki, skutkującego naruszeniem przepisów prawa, w tym Ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks Spółek Handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1526),
- procesu rozpatrywania reklamacji (braki proceduralne, brak przekazania do Rzecznika Finansowego sprawozdania, o którym mowa w art. 33 Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2279),
- braku uwzględnienia części standardów Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych.

7.

POŚREDNICY KREDYTU
HIPOTECZNEGO I ICH AGENCI

Zgodnie z ustawą o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz. U. z 2020 r., poz. 1027; dalej: ustawa o kredycie hipotecznym) pośrednicy kredytu hipotecznego i ich agenci są objęci nadzorem KNF.

Odnosnie do pośredników kredytu hipotecznego ustawa o kredycie hipotecznym przewiduje dwa tryby ich rejestracji:

- wydanie zezwolenia (na wniosek podmiotu), którego konsekwencją jest dokonanie wpisu pośrednika kredytu hipotecznego do działu I rejestru pośredników kredytowych;
- dokonanie wpisu pośrednika kredytu hipotecznego do działu I rejestru pośredników kredytowych na wniosek kredytodawcy w trybie art. 57 ustawy o kredycie hipotecznym (bez zezwolenia).

W 2020 roku KNF dokonała wpisu 98 pośredników kredytu hipotecznego do działu I rejestru pośredników kredytowych, z czego:

- 10 pośredników kredytu hipotecznego wpisano na podstawie udzielonego zezwolenia (10 decyzji w sprawie wydania zezwolenia);
- 88 pośredników kredytu hipotecznego wpisano na podstawie wniosków kredytodawców.

W 2020 r. KNF dokonała wykreślenia 177 pośredników kredytu hipotecznego z działu I rejestru pośredników kredytowych, z czego:

- 34 pośredników wykreślono na podstawie decyzji o cofnięciu zezwolenia;
- 143 pośredników wykreślono na podstawie wniosków kredytodawców o wykreślenie zgłoszonych przez nich pośredników.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. do rejestru było wpisanych 715 pośredników kredytu hipotecznego.

W ramach postępowań toczących się wobec pośredników kredytu hipotecznego należy wskazać, iż w 2020 r. KNF wydała: 10 decyzji w sprawie wydania zezwolenia na prowadzenie działalności pośrednictwa w zakresie kredytu hipotecznego, 1 decyzję o umorzeniu postępowania w sprawie wydania zezwolenia, 33 decyzje o cofnięciu zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie pośrednictwa kredytu hipotecznego, 2 decyzje podtrzymujące decyzje o cofnięciu zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie pośrednictwa kredytu hipotecznego, 1 decyzję uchylającą decyzję o cofnięciu zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie pośrednictwa kredytu hipotecznego i umarzającą postępowanie o cofnięcie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie pośrednictwa kredytu hipotecznego, 10 decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie cofnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie pośrednictwa kredytu hipotecznego oraz 1 decyzję umarzającą postępowanie odwoławcze wszczęte wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy (wnioskodawca wycofał wniosek).

W 2020 r. do rejestru powiadomień paszportowych dotyczących działalności pośredników kredytu hipo-

tecznego na terytorium RP, korzystających ze swobody świadczenia usług, wpisane zostały 2 podmioty – 1 z Finlandii i 1 ze Słowacji, tym samym według stanu na 31 grudnia 2020 r. do przedmiotowego rejestru było wpisanych 8 podmiotów.

W ramach nadzoru nad pośrednikami kredytu hipotecznego, w roku 2020 UKNF skierował pismo sektorowe dotyczące prowadzenia działalności na rynku zgodnie z prawem.

W roku 2020 realizowano także proces elektroniczacji prowadzonych rejestrów – w ramach I etapu realizowanego projektu elektroniczacji Urzędu i usprawniania procesów w UKNF, wdrożona została m.in. bezpieczna i efektywna platforma informatyczna, służąca do prowadzenia rejestracji pośredników kredytu hipotecznego i ich agentów oraz mająca na celu usprawnienie procesu nadzorczego nad tymi podmiotami. W ramach nowej platformy wdrożony został rejestr pośredników kredytu hipotecznego, rejestr agentów pośredników kredytu hipotecznego oraz rejestr wniosków składanych przez te podmioty. Docelowo, w kolejnych etapach prac, narzędzie będzie bezpośrednio zintegrowane z tworzoną na stronie internetowej UKNF platformą do prezentacji aktualnych danych z tych rejestrów oraz do wyszukiwania, w prosty i intuicyjny sposób, pośredników kredytu hipotecznego i ich agentów, a także z interaktywnymi formularzami elektronicznymi, przeznaczonymi w szczególności do składania wniosków przez zainteresowane podmioty.

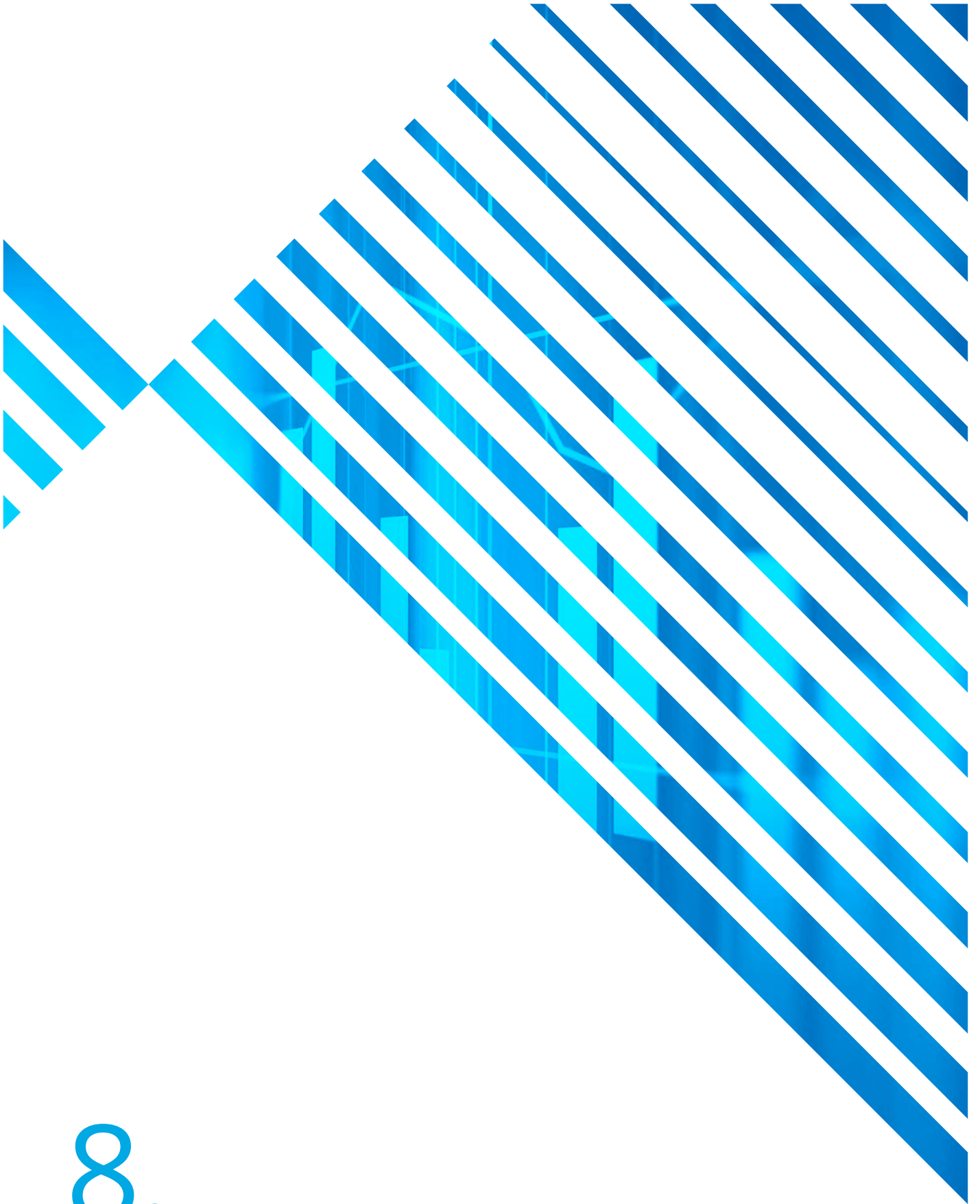
W kwestii istotnego warunku formalnego dla wydania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie pośrednictwa kredytu hipotecznego dotyczącego złożenia z wynikiem pozytywnym egzaminu na pośrednika kredytu hipotecznego, o którym mowa w art. 49 ust. 1 pkt 1 lit. d w związku z art. 53 ustawy o kredycie hipotecznym należy wskazać, że Komisja Egzaminacyjna dla Pośredników Kredytu Hipotecznego, o której mowa w art. 52 ustawy o kredycie hipotecznym, działała w 2020 r. w stałym składzie i przeprowadziła 2 egzaminy (w dniu 2 marca i 18 września 2020 r.), do których przystąpiło łącznie 27 osób, z czego egzamin złożyło z wynikiem pozytywnym 18 osób.

Odnosnie do agentów pośredników kredytu hipotecznego ustawa o kredycie hipotecznym przewiduje dokonanie wpisu agenta do działu I rejestru pośredników kredytowych na wniosek pośrednika kredytu hipotecznego.

W 2020 r. KNF dokonała:

- wpisu 1607 agentów (každorazowo na wniosek pośrednika kredytu hipotecznego);
- wykreślenia 1514 agentów (každorazowo na wniosek pośrednika kredytu hipotecznego).

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. do rejestru było wpisanych 7025 agentów pośredników kredytu hipotecznego.

8.

RYNEK KAPITAŁOWY
I TOWAROWY

8.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Nadzorowany przez Komisję Nadzoru Finansowego rynek kapitałowy i towarowy, tworzą podmioty prowadzące działalność na rynku papierów wartościowych i innych instrumentów fi-

nansowych, instytucje zbiorowego inwestowania oraz podmioty prowadzące działalność na rynku towarowym.

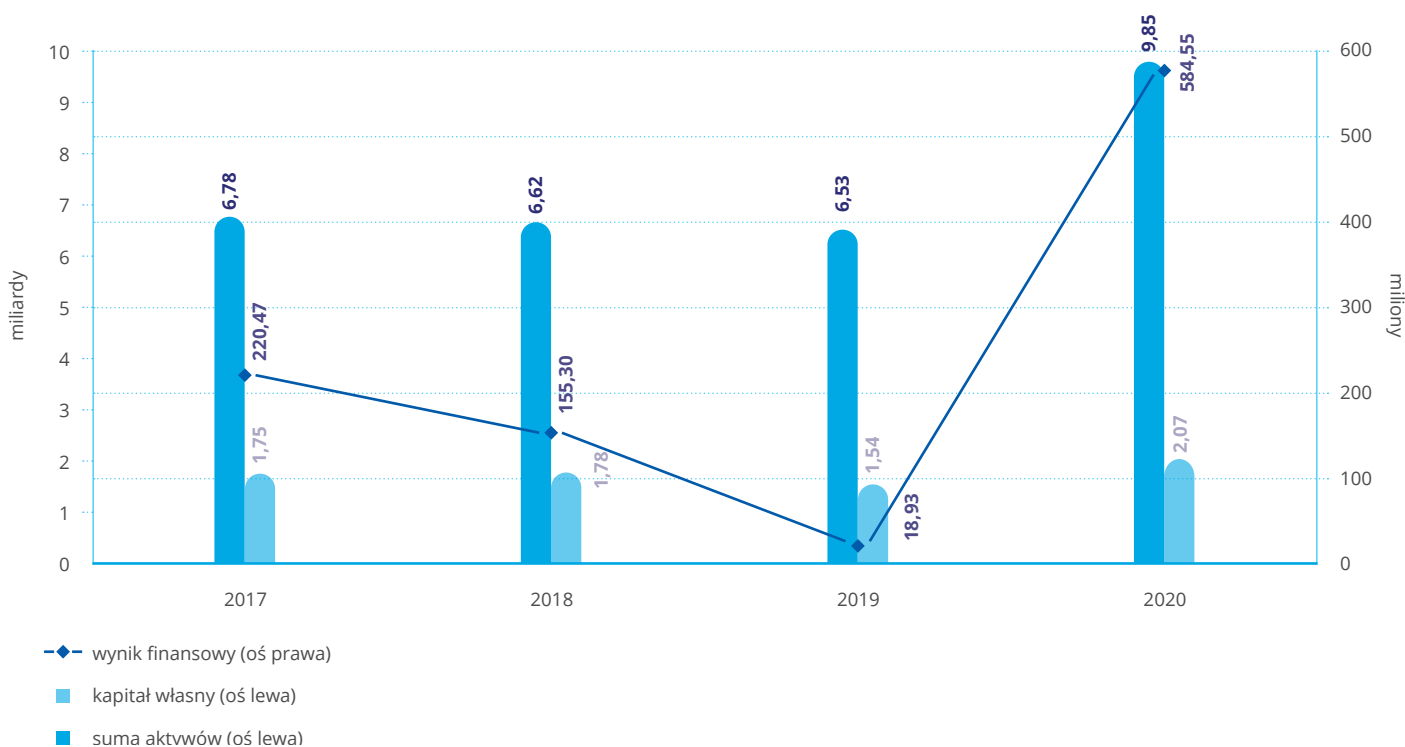
8.1.1. DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKA I POWIERNICZA

Tabela 17. Liczba podmiotów prowadzących działalność maklerską i powierniczą w latach 2017–2020

Rodzaj podmiotu	2017	2018	2019	2020
Domy maklerskie	44	40	38	37
Towarowe domy maklerskie	1	1	1	1
Banki prowadzące działalność maklerską	11	9	9	9
Banki powiernicze	13	12	12	11
Razem	69	62	60	58

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 17. Podstawowe dane sektora domów maklerskich w latach 2017–2020

Źródło: opracowanie własne UKNF

Dane z lat 2017–2018 pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych.

Dane dotyczące 2019 r. co do zasady pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych, z wyjątkiem wstępnych danych 2 domów maklerskich, które zakończyły działalność w 2020 r. Dane dotyczące 2020 r. pochodzą z miesięcznych sprawozdań MDF wg stanu na 31.12.2020 r.

Dane nie obejmują danych domu maklerskiego, którego rok obrotowy nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym. Ww. dane uwzględniają zmieniającą się liczbę domów maklerskich działających w latach 2017–2020.

Tabela 18. Liczba rachunków klientów domów i biur maklerskich w latach 2017–2020

Wyszczególnienie	Liczba rachunków klientów				Udział w wartości ogółem (w%)
	2017	2018	2019	2020	2020
Domy maklerskie	744 399	714 964	594 294	621 700	30,43
Banki prowadzące działalność maklerską	1 192 413	1 113 066	1 335 851	1 421 078	69,57
Razem	1 936 812	1 828 030	1 930 145	2 042 778	100

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 19. Rejestr agentów firm inwestycyjnych na koniec lat 2017–2020

Agenci firm inwestycyjnych	2017	2018	2019	2020
Osoby fizyczne	187	244	226	215
Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	36	41	47	43
Razem	223	285	273	258

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 20. Liczba osób wpisanych na listę maklerów papierów wartościowych oraz łączna liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych w latach 2017–2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba osób wpisanych na listę maklerów papierów wartościowych w danym roku	37	63	73	32
Łączna liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych	3 008	3 070	3 142	3 174

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 21. Liczba osób wpisanych na listę doradców inwestycyjnych oraz łączna liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych w latach 2017–2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Lista osób wpisanych na listę doradców inwestycyjnych w danym roku	87	51	45	31
Łączna liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych	657	708	752	783

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 22. Liczba podmiotów posiadających zezwolenie na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych na koniec lat 2017–2020

Rodzaj podmiotu	2017	2018	2019	2020
Przedsiębiorstwa energetyczne	53	56	58	58

Źródło: opracowanie własne UKNF

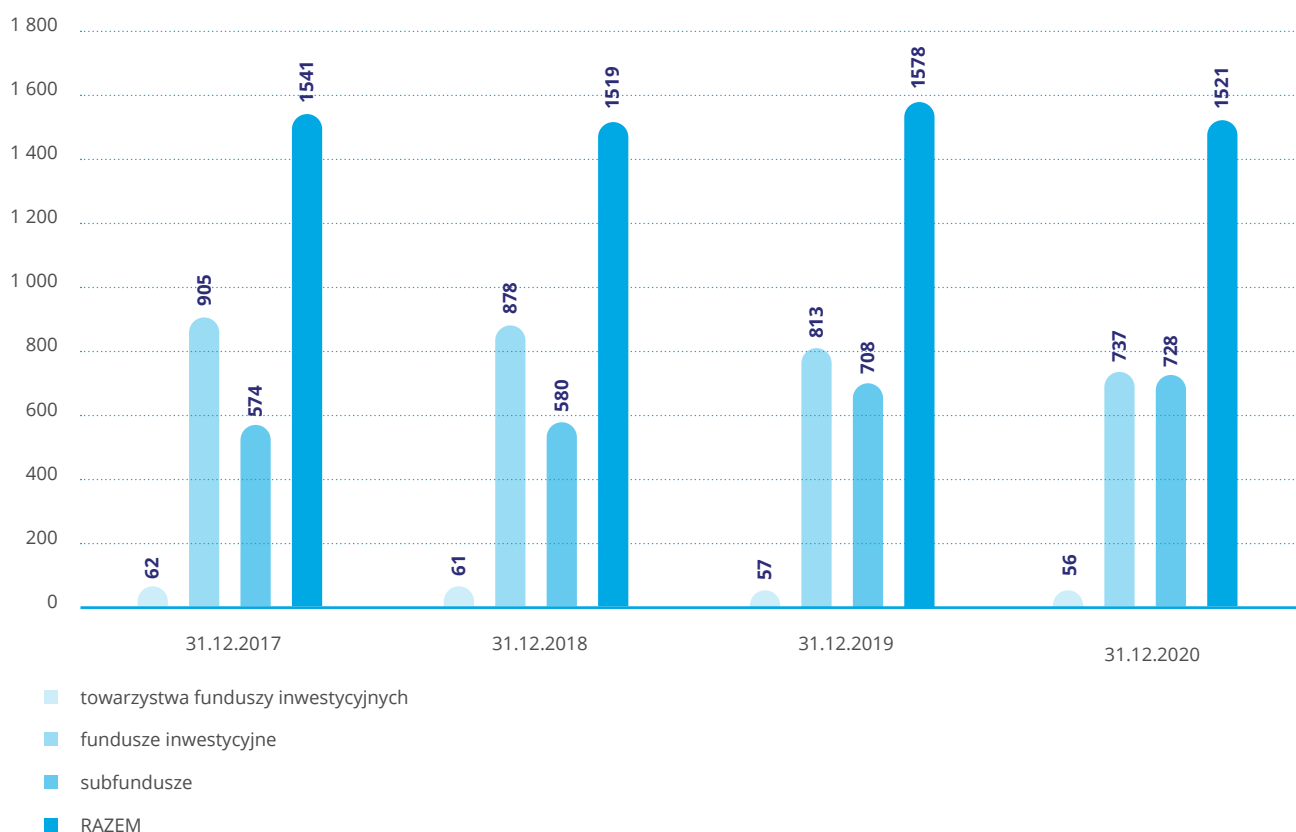
8.1.2. INSTYTUCJE ZBIOROWEGO INWESTOWANIA

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego posiadało 56 towarzystw funduszy inwestycyjnych, zarządzających łącznie 737 funduszami inwestycyjnymi, w tym: 47 funduszami inwestycyjnymi otwartymi, 68 specjalistycznymi fun-

duszami inwestycyjnymi otwartymi oraz 622 funduszami inwestycyjnymi zamkniętymi.

Rok 2020 był rokiem, w którym zaobserwowano spadek liczby towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych, ale nastąpił wzrost liczby subfunduszy.

Wykres 18. Łączna liczba nadzorowanych towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych i subfunduszy na koniec lat 2017–2020 (narastająco z podziałem na rodzaje)

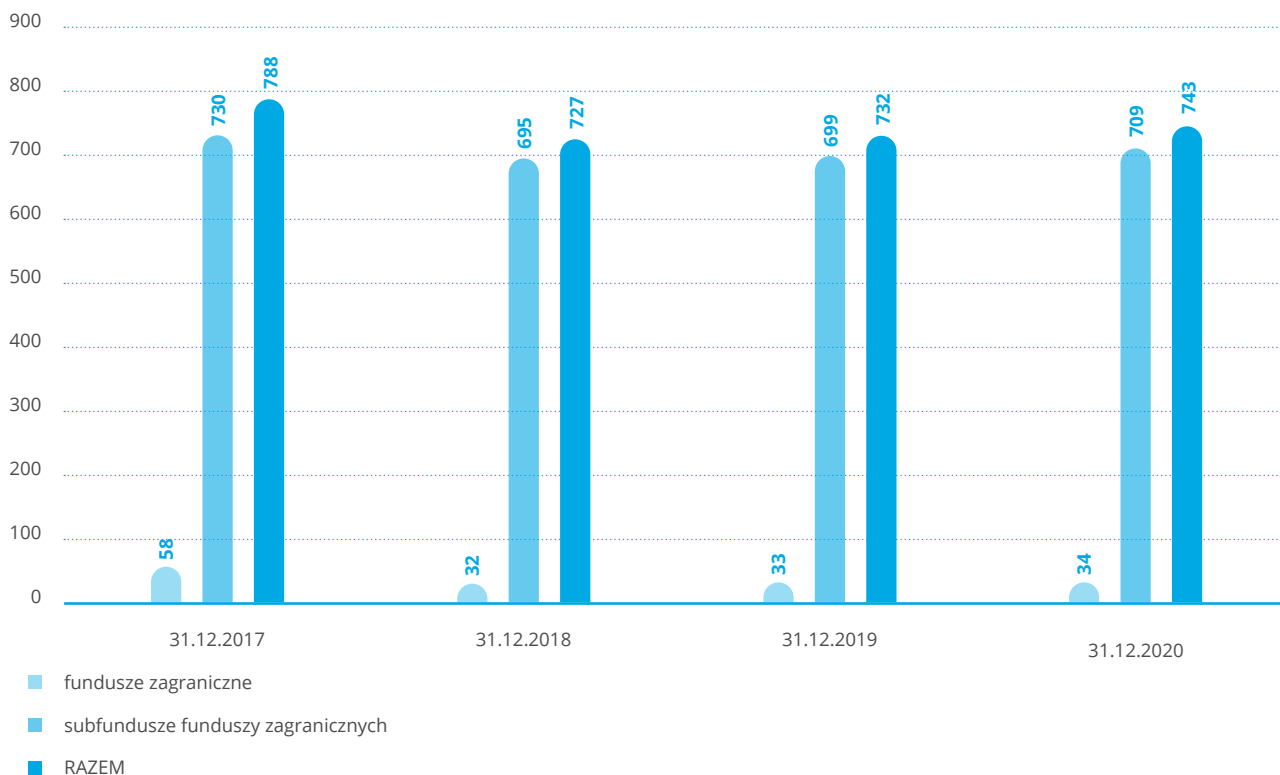

Źródło: opracowanie własne UKNF

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. do rejestru zagranicznych funduszy inwestycyjnych typu UCITS, prowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego,

zostały wpisane 34 fundusze zagraniczne i 709 subfunduszy wchodzących w skład zagranicznych funduszy inwestycyjnych.

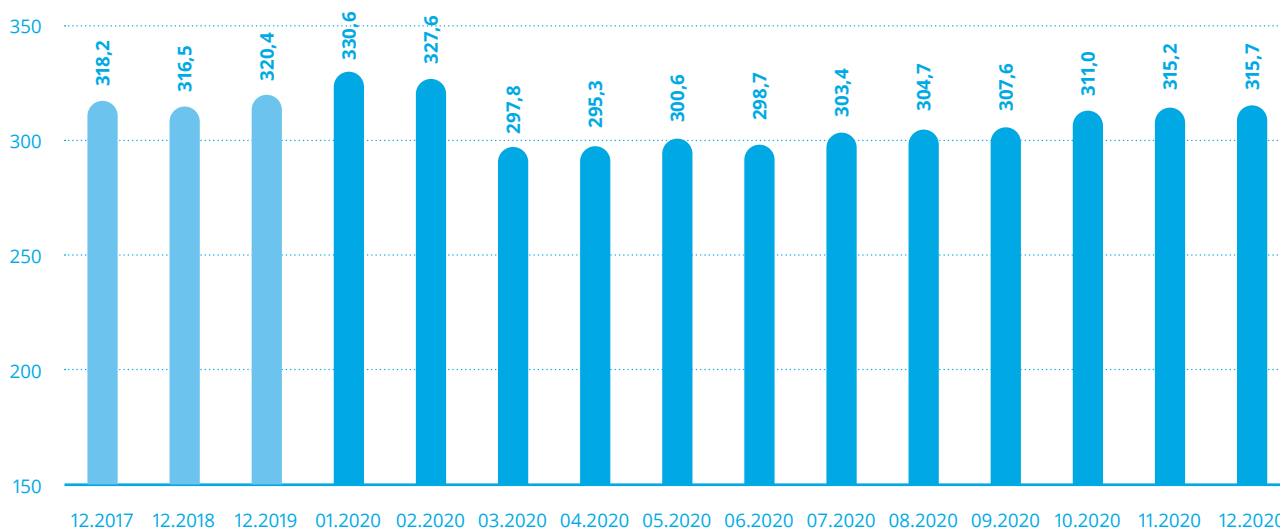
Wykres 19. Łączna liczba nadzorowanych zagranicznych funduszy inwestycyjnych (typu UCITS) i subfunduszy wchodzących w skład zagranicznych funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2017–2020 (narastająco z podziałem na rodzaje)

Źródło: opracowanie własne UKNF

Mimo zanotowanego w styczniu 2020 roku znacznego wzrostu wartości aktywów funduszy inwestycyjnych wynoszącego 10,2 mld zł, w kolejnych trzech miesiącach utrzymywał się trend spadkowy, spowodowany pandemią. Do największego obniżenia ich poziomu doszło w marcu, kiedy wartość aktywów zmniejszyła się o 29,8 mld zł, co stanowiło spadek o 9% w porównaniu do stanu na koniec poprzedniego miesiąca.

Łącznie w okresie od lutego do kwietnia 2020 roku suma aktywów funduszy inwestycyjnych zmniejszyła się o 35,3 mld zł. Natomiast w drugim półroczu obserwowany był stopniowy wzrost wartości aktywów funduszy inwestycyjnych, średnio o około 3 mld zł na miesiąc. Ich suma na koniec grudnia 2020 roku była jednak o 4,7 mld zł niższa w porównaniu do poziomu z końca 2019 roku.

Wykres 20. Aktywa funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2017–2019 oraz w 2020 r. (w mld zł)³⁹

Źródło: opracowanie własne UKNF

W związku ze znacznym spadkiem wartości aktywów funduszy inwestycyjnych w marcu 2020 roku średni poziom wartości aktywów według stanu na koniec poszczególnych miesięcy 2020 roku był niższy niż w roku poprzednim, co wpłynęło na obniżenie sumy przychodów wypracowanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Suma przychodów

ogółem w 2020 roku wyniosła 3444 mln zł, o 3,2% mniej niż w 2019 roku. Natomiast suma kosztów ogółem była równa 2389 mln zł, o 0,8% więcej niż w roku poprzednim. Ze względu na spadek przychodów i jednocześnie zwiększenie kosztów zagregowany wynik finansowy netto TFI za 2020 rok był niższy o 11,5% niż w 2019 roku i wyniósł 847 mln zł⁴⁰.

Tabela 23. Zagregowane koszty, przychody i wynik finansowy netto towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2017–2020 (w mln zł)⁴¹

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	
Przychody ogółem	3 884	3 940	3 559	3 444	–
Koszty ogółem, w tym:	3 036	2 794	2 371	2 389	100,00%
– koszty stałe	1 158	1 243	1 190	1 290	54,00%
– koszty zmienne, w tym:	1 878	1 551	1 181	1 099	46,00%
– koszty zmienne dystrybucji*	1 398	936	521	490	20,51%
Wynik finansowy netto	546	911	957	847	–

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Koszty pozostające w bezpośrednim związku z przyjmowaniem i realizowaniem zleceń zbycia, odkupienia lub zamiany jednostek uczestnictwa lub przyjmowaniem zapisów na certyfikaty inwestycyjne i ich przydziałem, stanowiące wynagrodzenie dystrybutorów lub poniesione z tytułu promocji lub marketingu funduszu.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na zarządzanie alternatywnymi spółkami inwestycyjnymi (ASI) posiadała jedna spółka akcyjna, zaś wpis do rejestru zarządzających ASI posiadało łącznie 195 podmiotów.

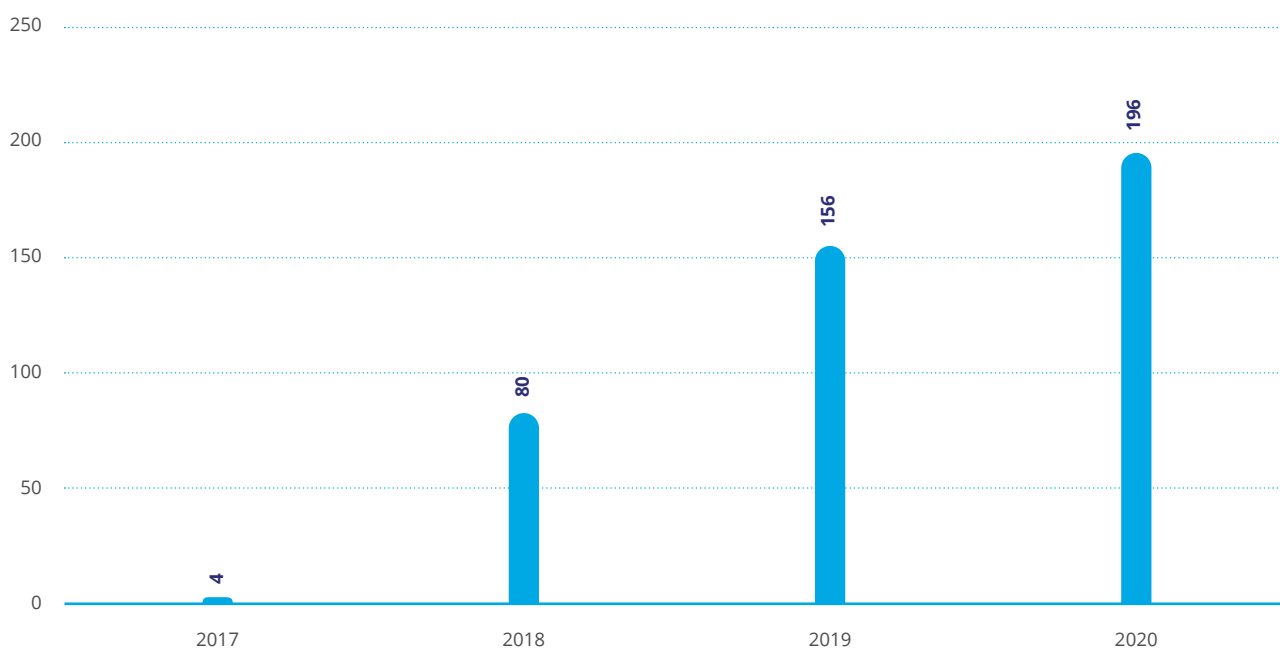
Rok 2020 był rokiem, w którym zaobserwowano dalszy wzrost liczby spółek wykonujących działalność zarządzającego ASI oraz dalszy wzrost wartości aktywów pozostających w zarządzaniu tych podmiotów.

³⁹ Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, w związku z czym zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

⁴⁰ Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, a zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

⁴¹ Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, w związku z czym zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

Wykres 21. Liczba nadzorowanych zarządzających ASI na koniec lat 2017–2020 (narastająco)

Źródło: opracowanie własne UKNF

8.1.3. PODMIOTY INFRASTRUKTURY RYNKU KAPITAŁOWEGO I TOWAROWEGO

Spółkami tworzącymi infrastrukturę rynku kapitałowego i towarowego w Polsce są:

- Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA (GPW),
- BondSpot SA (BondSpot),
- Towarowa Giełda Energii SA (TGE),
- Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych SA (IRGiT),
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA (KDPW),
- KDPW_CCP SA (KDPW_CCP).

8.1.3.1. GIEŁDA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH W WARSZAWIE SA

Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA prowadzi obsługę następujących rynków:

- Rynek regulowany – Główny Rynek GPW. Przedmiotem obrotu na tym rynku są przede wszystkim:

- papiery wartościowe, tj. akcje, obligacje, prawa poboru, prawa do akcji, certyfikaty inwestycyjne oraz
- instrumenty finansowe niebędące papierami wartościowymi, tj. kontrakty terminowe, opcje, jednostki indeksowe;
- Alternatywny system obrotu – NewConnect i ASO Catalyst, które posiadają status Rynku Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Rynek ten jest dedykowany młodym firmom o stosunkowo niewielkiej kapitalizacji. Głównym przedmiotem obrotu na rynku NewConnect są akcje oraz prawa do akcji małych i średnich spółek. Głównym przedmiotem obrotu na ASO Catalyst są instrumenty dłużne.

W 2020 r. nastąpił nieznaczny spadek kapitalizacji spółek notowanych na GPW w porównaniu z poprzednim rokiem. Kapitalizacja spółek wyniosła ogółem ponad 1068 mld zł, co odpowiada spadkowi o ponad 3% w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Tabela 24. Kapitalizacja Główny Rynek GPW na koniec lat 2017–2020 (mln zł)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Spółki krajowe	670 976	578 937	550 243	538 752
Spółki zagraniczne	708 882	549 571	553 603	529 899
Razem	1 379 858	1 128 508	1 103 846	1 068 651

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.gpw.pl/podstawowe-statystyki-gpw>

W 2020 r. nastąpił gwałtowny wzrost kapitalizacji spółek notowanych na NewConnect w porównaniu z poprzednim rokiem. Kapitalizacja spółek wyniosła

ogółem ponad 19 mld zł, co odpowiada wzrostowi o ponad 103% w porównaniu z rokiem 2019.

Tabela 25. Kapitalizacja NewConnect na koniec lat 2017–2020 (mln zł)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Spółki krajowe	9 409	7 151	9 095	18 669
Spółki zagraniczne	208	235	610	1 091
Razem	9 617	7 386	9 714	19 760

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://newconnect.pl/podstawowe-statystyki-newconnect>

W 2020 r. zarówno na rynku GPW, jak i NewConnect obserwujemy znaczący wzrost obrotu akcjami w porównaniu do poprzedniego roku.

Tabela 26. Wartość obrotu akcjami (mln zł) – Główny Rynek i NewConnect

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Wartość obrotu – Główny Rynek	260 979	211 850	195 266	311 124
Wartość obrotu – NewConnect	1 468	1 660	1 533	14 942

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.gpw.pl/podstawowe-statystyki-gpw>

8.1.3.2. BONDSPOT S.A.

BondSpot S.A. prowadzi działalność w ramach:

- rynku regulowanego – głównym przedmiotem obrotu są obligacje skarbowe, obligacje korporacyjne, obligacje spółdzielcze oraz inne papiery dłużne,
- alternatywnego systemu obrotu – przedmiotem obrotu mogą być zdematerializowane obligacje, listy zastawne i inne dłużne instrumenty finansowe inkorporujące prawa majątkowe odpowiadające prawom wynikającym z zaciągnięcia długu,

– Treasury BondSpot Poland (TBSP) – jest to hurtowy rynek obrotu obligacjami skarbowymi oraz bonami skarbowymi (minimalna jednostka obrotu wynosi 5 mln PLN), organizowany w formule alternatywnego systemu obrotu. TBSP prowadzony jest na podstawie umowy z Ministrem Finansów.

Największą wartość obrotów obserwujemy na rynku TBSP, która na przestrzeni ostatnich lat ulega wyraźnemu spadkowi.

Tabela 27. Wartość obrotu (mld zł) – TBSP BondSpot S.A.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Wartość obrotów	534	407	282	169

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://www.bondspot.pl/statystyki_TBSPoland

8.1.3.3. TOWAROWA GIEŁDA ENERGII S.A.

Towarowa Giełda Energii S.A. prowadzi następujące rynki:

- Rynek Dnia Następnego (RDN) (obróć kontraktami godzinowymi i blokowymi z fizyczną dostawą z kontraktowanej energii elektrycznej w dniu następnym w ramach rynku krajowego oraz Szwecji i Litwy),
- Rynek Dnia Bieżącego (XBID) (transgraniczny obrót kontraktami godzinowymi na dostawę energii elektrycznej w dniu bieżącym i następnym w ramach 21 krajów UE),

- Rynek Dnia Następnego gazu (RDNg) (obróć kontraktami blokowymi z fizyczną dostawą gazu zakontraktowanego w ciągu następnej doby gazowej),
- Rynek Dnia Bieżącego gazu (RDBg) (obróć kontraktami godzinowymi na dostawę gazu w dniu bieżącym),
- Rynek Praw Majątkowych (RPM) (obróć prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia energii z OZE oraz prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw efektywności energetycznej w rozumieniu ustawy o efektywności energetycznej),
- Rynek Towarów Rolno-Spożywczych (RTRS) (obróć kontraktami z fizyczną dostawą pszenicy).

- TGE jako OTF prowadzi następujące rynki:
- Rynek Terminowy Produktów z dostawą energii elektrycznej (RTPE) (rynek terminowy z fizyczną dostawą energii elektrycznej),
 - Rynek Terminowy Produktów z dostawą gazu (RTPG) (rynek terminowy z fizyczną dostawą gazu),
 - Rynek Terminowy Praw Majątkowych (RTPM) (rynek terminowy z fizyczną dostawą praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii z OZE).

TGE jako rynek regulowany prowadzi Rynek Instrumentów Finansowych (RIF), na którym aktualnie w obrocie znajdują się Uprawnienia do Emisji EUA (obróć kasowy Uprawnieniami do Emisji).

W największym stopniu rozwinięty jest giełdowy obrót energią elektryczną i gazem ziemnym. Na przestrzeni okresu 2017–2020 liczba członków TGE uległa stabilizacji. W tym okresie doszło do istotnego zwiększenia wolumenu obrotu energią elektryczną i gazem ziemnym z poziomu 251 TWh w 2017 r. do poziomu 394 TWh w 2020 r.

Tabela 28. Liczba członków i wolumen obrotu energią elektryczną i gazem ziemnym (TWh) – rynek towarowy TGE

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba członków	72	76	77	76
Wolumen obrotu	251	369	375	394

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.tge.pl/>

8.1.3.4. IZBA ROZLICZENIOWA GIEŁD TOWAROWYCH S.A.

Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych S.A. (IRGiT) rozlicza wszystkie transakcje zawierane na rynkach prowadzonych przez TGE.

W ramach izby rozliczeniowej i rozrachunkowej IRGiT rozlicza transakcje zawierane na rynku regulowanym oraz na zorganizowanej platformie obrotu (instrumenty finansowe).

W ramach giełdowej izby rozrachunkowej IRGiT rozlicza wszystkie transakcje zawierane na giełdzie towarowej oraz na zorganizowanej platformie obrotu (hurtowe produkty energetyczne niebędące instrumentami finansowymi).

W 2020 r. KNF sprawował nadzór licencyjny oraz bieżący nad IRGiT w związku z prowadzoną przez podmiot działalnością.

8.1.3.5. KRAJOWY DEPOZYT PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH S.A.

Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. jest centralną instytucją odpowiedzialną za prowadzenie i nadzorowanie systemu depozytowo-rozrachunkowego w zakresie obrotu instrumentami finansowymi. KDPW jest centralnym depozytem papierów wartościowych autoryzowanym na podstawie przepisów UE. Do zadań KDPW należy również m.in.:

- prowadzenie repozytorium transakcji,
- wspieranie przetwarzania zdarzeń korporacyjnych spółek,
- prowadzenie agencji numerującej, odpowiedzialnej za nadawanie numerów ISIN, FISN, CFI dla papierów wartościowych oraz kodów LEI stanowiących

unikalny identyfikator dla podmiotów prawnych prowadzących działalność w obrocie instrumentami finansowym,

- świadczenie usługi zatwierdzonego mechanizmu sprawozdawczego (ang. *Approved Reporting Mechanism – ARM*), polegającej na pośrednictwie w przekazywaniu do organu nadzoru informacji o szczegółach transakcji zawieranych w obrocie instrumentami finansowymi.

Działalność prowadzona przez KDPW w powyższym zakresie podlega nadzorowi licencyjnemu oraz bieżącemu KNF. W 2020 r. KNF prowadził określone przepisami prawa czynności nadzorcze wobec tego podmiotu.

8.1.3.6. KDPW_CCP S.A.

Na podstawie uzyskanego zezwolenia KNF, KDPW_CCP S.A. świadczy usługi centralnego rozliczania – CCP (centralny kontrahent). KDPW_CCP przejmuje zobowiązania stron rozliczanych transakcji, stając się kupującym dla każdego sprzedającego i sprzedającym dla każdego kupującego (nowacja), zabezpieczając jednocześnie rozliczane transakcje majątkiem własnym.

KDPW_CCP dokonuje rozliczeń transakcji zawieranych:

- w obrocie zorganizowanym (papiery wartościowe i instrumenty pochodne):
 - na rynkach regulowanych organizowanych przez GPW oraz BondSpot,
 - w alternatywnych systemach obrotu prowadzonych przez GPW oraz BondSpot,
- w obrocie niezorganizowanym – OTC (instrumenty dłużne, kontrakty pochodne odnoszące się do stóp procentowych – interest rate, transakcje repo albo sell/buy-back).

KDPW_CCP rozlicza transakcje w PLN oraz EUR.

KDPW_CCP organizuje system zabezpieczania płynności rozliczeń transakcji, w skład którego wchodzi:

- depozyty zabezpieczające pobierane od uczestników rozliczających,
- wpłaty uczestników do prowadzonych przez KDPW_CCP funduszy zabezpieczających,
- kapitał własny KDPW_CCP.

Powyższe usługi świadczone przez KDPW_CCP podlegają nadzorowi licencyjnemu oraz bieżącemu KNF.

8.1.3.7. OFERTY PUBLICZNE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH INNYCH NIŻ CERTYFIKATY INWESTYCYJNE

W wyniku wejścia w życie w dniu 21 lipca 2019 r. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1129 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie prospektu, który ma być publikowany w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych lub dopuszczeniem ich do obrotu na rynku regulowanym

oraz uchylecia dyrektywy 2003/71/WE uległa zmianie definicja oferty publicznej papierów wartościowych, która rozszerzyła przypadki, w których do niej dochodzi. W myśl nowej definicji, która obowiązuje już od połowy 2019 r., ofertą publiczną jest komunikat skierowany do odbiorców (a więc do co najmniej 2 osób) w dowolnej formie i za pomocą dowolnych środków, przedstawiający wystarczające informacje na temat warunków oferty i oferowanych papierów wartościowych, w celu umożliwienia inwestorowi podjęcia decyzji o nabyciu lub subskrypcji tych papierów wartościowych. W wyniku zmiany definicji oferty publicznej, w roku 2020 r. nastąpił znaczący wzrost liczby i wartości ofert publicznych akcji przeprowadzonych na terenie RP w porównaniu z poprzednimi latami.

Liczba przeprowadzonych ofert w 2020 r. zgłoszonych do KNF w Systemie Ewidencji Akcji wzrosła prawie pięciokrotnie i wyniosła 364, natomiast wartość ofert publicznych akcji wyniosła ogółem ponad 13 887,95 mln zł, co stanowiło znaczący wzrost w porównaniu z rokiem ubiegłym (z poziomu 1 045,73 mln zł).

Tabela 29. Wartość i liczba ofert publicznych o charakterze gotówkowym w latach 2017–2020

Rok	2017		2018		2019		2020	
	Wyszczególnienie	Liczba ofert	Wartość (w mln zł)	Liczba ofert	Wartość (w mln zł)	Liczba ofert	Wartość (w mln zł)	Liczba ofert
Publiczne emisje akcji	71	2 184,62	46	1 047,71	58	683,40	250	3 440,16
Publiczne oferty sprzedaży akcji	51	7 047,82	20	331,27	19	362,33	114	10 447,79
Publiczne oferty razem	122	9 232,44	66	1 378,98	77	1 045,73	364	13 887,95
w tym								
Pierwsze oferty publiczne*	10	7 501	9	312	6	50,8	18	11 075,28

Źródło: opracowanie własne UKNF

*Rozumiane jako pierwsza oferta publiczna związana z debiutem na GPW lub NC.

Rok 2020 był okresem zdecydowanie wyróżniającym się na tle poprzednich lat w odniesieniu do liczby i wartości przeprowadzonych ofert. Wzrost zanotowano zarówno w zakresie liczby i wartości pozyskanego kapitału poprzez oferty publiczne akcji, jak i sprzedaży akcji w wyniku przeprowadzonych ofert publicznych.

Łączna wartość przeprowadzonych w 2020 r. ofert publicznych akcji wyniosła 13 887,95 mln zł, w tym wartość subskrypcji akcji wyniosła 3 440,16 mln zł, a wartość publicznych ofert sprzedaży akcji

10 447,79 mln zł. Rekordowo wysoka była wartość przeprowadzonych w 2020 r. pierwszych ofert publicznych, wyniosła ona ponad 11,075 mld zł, w porównaniu do zaledwie prawie 51 mln zł w 2019 r. Tak znaczący wzrost spowodowany był przede wszystkim pierwszą ofertą publiczną spółki Allegro.eu.

Rok 2020 był także rokiem, w którym odnotowano rekordową liczbę ofert publicznych, uruchomionych przy udziale platform crowdfundingowych. W ramach 50 uruchomionych w 2020 r. ofert publicznych akcji pozyskano blisko 76,8 mln PLN.

Mimo pandemii COVID-19, która rozpoczęła się na przełomie pierwszego i drugiego kwartału 2020 r., w drugim kwartale 2020 r. odnotowano największą liczbę wpłat na akcje oraz największą liczbę aktywnych ofert publicznych na platformach; 1/5

emitentów, którzy zdecydowali się na prowadzenie w 2020 r. oferty w formule crowdfundingu, korzystała z usług platform po raz drugi, 40% z uruchomionych w 2020 r. ofert na platformach osiągnęła 100% zakładanego przez emitentów celu emisji.

8.2. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

8.2.1. INFORMACJE DOTYCZĄCE PAKIETU INICJATYW NADZORCZYCH (PIN) W ZWIĄZKU Z PANDEMIĄ COVID-19

Na mocy Ustawy z dnia 31.03.2020 r. zmieniającej ustawę z dnia 02.03.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374, z późn. zm.) zniesiono wymóg zatwierdzania memorandum informacyjnego, o którym mowa w art. 38b ust. 1 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. W związku z tą regulacją emitenci zobowiązani są jedynie do sporządzania i publikowania takiego memorandum informacyjnego w warunkach wskazanych w ustawie o ofercie bez obowiązku jego zatwierdzenia przez KNF. Rozwiązanie to weszło w życie z dniem 31 marca 2020 r. i obowiązywać będzie w okresie stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii i miesiąc po ich zniesieniu.

Ponadto w ramach Pakietu Impulsów Nadzorczych dla Rynku Kapitałowego UKNF wydłużone zostały terminy sporządzania, zatwierdzenia i publikacji rocznych sprawozdań finansowych oraz rocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych podmiotów podlegających nadzorowi KNF; termin przekazania raportów kwartalnych i skonsolidowanych raportów kwartalnych emitentów za pierwszy kwartał roku obrotowego rozpoczynającego się 1 stycznia 2020 r., termin na przeprowadzenie Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy oraz termin na zatwierdzanie polityki wynagrodzeń.

8.2.2. URUCHOMIENIE SYSTEMU EWIDENCJI AKCJI (SEA)

Z dniem 1 stycznia 2020 r. UKNF uruchomił System Ewidencji Akcji (SEA) zawierający podstawowe dane o ofertach publicznych akcji oraz o dopuszczeniu akcji do obrotu na rynku regulowanym/wprowadzeniu akcji do obrotu w alternatywnym systemie obrotu. SEA zastąpił dotychczasową Ewidencję instrumen-

tów finansowych. W odróżnieniu od dotychczas prowadzonej ewidencji SEA nie obejmuje innych papierów wartościowych takich jak np.: obligacje, listy zastawne, certyfikaty inwestycyjne, zaś wpisów dotyczących ofert i dopuszczenia/wprowadzenia dokonują samodzielnie emitenci. UKNF dokonuje weryfikacji wpisu pod kątem kompletności i następnie publikuje go w terminie do 5 dni roboczych w ogólnodostępnym rejestrze na stronie internetowej KNF pod adresem ewidencjaakcji.knf.gov.pl.

8.2.3. ESEF (JEDNOLITY EUROPEJSKI FORMAT RAPORTOWANIA)

Pierwotne założenia prawa Unii Europejskiej przewidywały, że emitenci papierów wartościowych będących przedmiotem obrotu na rynku regulowanym będą sporządzać swoje raporty roczne w Jednolitym Europejskim Formacie Raportowania (ang. *European Single Electronic Format – ESEF*), począwszy od raportów za rok 2020. Najważniejszym oraz najbardziej wymagającym elementem ESEF jest obowiązek szczegółowego znakowania (tagowania) pozycji głównych części skonsolidowanych sprawozdań finansowych sporządzanych zgodnie z MSSF/MSR. W celu przygotowania do raportowania zgodnego z wymogami ESEF w 2020 r. UKNF dostosował Elektroniczny System Przekazywania Informacji (ESPI) do odbioru, walidacji technicznej oraz przekazywania do publicznej wiadomości raportów rocznych sporządzonych zgodnie z ESEF. W październiku 2020 r. zostały przeprowadzone testy rozwiązania z udziałem emitentów.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. instytucje Unii Europejskiej procedowały zmianę przepisów umożliwiających odroczenie obowiązku raportowania zgodnego z ESEF. Niezależnie od powyższego emitenci, preferujący sporządzenie w formacie ESEF swoich raportów rocznych za ostatni rok obrotowy i przekazanie ich do publicznej wiadomości, mają taką możliwość.

8.2.4. PROJEKT CAN – CROWDFUNDING

Zadaniem zespołu UKNF, uczestniczącego w projekcie „Nowe zjawiska na rynku finansowym”, realizowa-

nym w ramach Cyfrowej Agendy Nadzoru (CAN), było przygotowanie projektu przepisów adaptujących do polskiego porządku prawnego przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1503 z dnia 7 października 2020 r. w sprawie europejskich dostawców usług finansowania społecznościowego dla przedsięwzięć gospodarczych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/1129 i dyrektywę (UE) 2019/1937 Dz. Urz. UE L 347 z 20.10.2020.

Prace UKNF polegały przede wszystkim na dostosowaniu obowiązujących regulacji do zmian związanych z podwyższeniem progu kwotowego wpływów z tytułu emisji papierów wartościowych, który zwalnia z obowiązku sporządzenia prospektu, z kwoty 2,5 mln EURO na kwotę 5 mln EURO – w zakresie wszystkich ofert publicznych, niezależnie od formy w jakiej są prowadzone.

Dodatkowo UKNF opracowywał projekt przepisów pozwalających na ujednoczenie wymogów informacyjnych spoczywających na emitencie, niezależnie od tego czy korzysta z pośrednictwa firmy inwestycyjnej, czy dostawcy usług finansowania społecznościowego, poprzez zastąpienie memorandum informacyjnego oraz dokumentu informacyjnego przez Arkusz kluczowych informacji inwestycyjnych – jeżeli oferta prowadzona będzie za pośrednictwem firmy inwestycyjnej.

8.2.5. PRACE ZESPOŁU ROBOCZEGO UKNF WS. GOLD PLATINGU

W 2020 r. przedstawiciele zespołu roboczego Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego ws. gold platingu uczestniczyli w konsultacjach z podmiotami wszystkich sektorów rynku kapitałowego w celu zidentyfikowania przepisów nadmiarowych w stosunku do regulacji unijnych. Zespół ten analizował przepisy, które zostały wskazane podczas wspomnianych konsultacji, oraz weryfikował, czy rzeczywiście noszą one znamiona gold platingu, a także oceniał, czy regulacje te stanowią barierę dla rozwoju polskiego rynku kapitałowego. Ponadto członkowie zespołu brali udział w przygotowaniu i opiniowaniu propozycji modyfikacji przepisów, które zostały uprzednio zakwalifikowane jako przepisy nadmiarowe.

8.2.6. DZIAŁANIA KNF WOBEC PODMIOTÓW INFRASTRUKTURY RYNKU KAPITAŁOWEGO I TOWAROWEGO

– Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. (KDPW) uzyskał zezwolenie KNF na działalność centralnego depozytu papierów wartościowych zgodnie z rozporządzeniem CSDR. Uzyskując autoryzację, KDPW potwierdził gotowość do świadczenia usług w zakresie m.in. rejestracji papierów wartościowych, prowadzenia systemu depozyto-

wego oraz systemu rozrachunku papierów wartościowych. W efekcie, podmioty korzystające z usług KDPW, uzyskały partnera spełniającego najwyższe standardy europejskie. Uzyskane zezwolenie pozwala KDPW na oferowanie usług na całym rynku europejskim.

- KNF przeprowadziła postępowania notyfikacyjne działalności KDPW, zgodnie z wnioskiem Spółki, na terytorium innych krajów europejskich. W wyniku przeprowadzonych postępowań notyfikacyjnych, od dnia uzyskania autoryzacji, KDPW jest uprawniony do pierwszej rejestracji papierów wartościowych emitentów mających swoją siedzibę na terytorium Holandii, Cypru i Luksemburga.
- KNF przeprowadziła postępowanie w przedmiocie rozszerzenia zakresu działalności KDPW S.A. jako centralnego depozytu papierów wartościowych w zakresie świadczenia przez KDPW S.A. niebankowej usługi pomocniczej, tj. usługi wsparcia w zakresie raportowania do repozytorium transakcji. Udzielenie zezwolenia w przedmiotowym zakresie ułatwi podmiotom działającym na rynku realizację obowiązków ciążyących na nich na mocy przepisów prawa brytyjskiego, które są związane z koniecznością zgłaszania szczegółowych informacji o zawartych transakcjach. Na skutek wydanej decyzji KDPW jest uprawnione do świadczenia usługi w zakresie przekazywania, w imieniu swoich klientów, danych o transakcjach do brytyjskiego repozytorium transakcji.
- KNF przeprowadziła, na wniosek KDPW S.A., postępowanie w przedmiocie dostosowania Regulaminu KDPW do dyrektywy SRD II oraz przepisów ją implementujących. Zatwierdzone zmiany do Regulaminu ułatwią przepływ informacji pomiędzy spółką a jej akcjonariuszami w związku z organizacją walnego zgromadzenia, jak również ułatwią spółce identyfikację jej akcjonariuszy, co w efekcie powinno przyczynić się do poprawy komunikacji pomiędzy spółką a akcjonariuszami.
- Towarowa Giełda Energii S.A. (TGE) uzyskała zezwolenie KNF na prowadzenie OTF. Uzyskanie przez TGE zezwolenia na prowadzenie OTF stanowi potwierdzenie dostosowania działalności TGE do wymagań wynikających z unijnego pakietu prawodawczego MiFIDII/MIFIR. Jest to również pierwszy w Polsce system obrotu instrumentami finansowymi funkcjonujący w formule OTF.
- TGE uzyskała zezwolenie KNF na prowadzenie platformy aukcyjnej, na której prowadzony będzie obrót pierwotny Uprawnieniami do Emisji CO₂. Unijny system handlu Uprawnieniami do Emisji jest oparty na sprzedaży przez Państwa Członkowskie przysługujących im wolumenów Uprawnień do Emisji na platformach aukcyjnych. Zezwolenie KNF dla TGE umożliwi sprzedaż na platformie aukcyjnej prowadzonej przez TGE polskiego wolumenu Uprawnień do Emisji. TGE jest jedynym – obok giełdy EEX w Lipsku – rynkiem regulowanym w UE, który posiada takie zezwolenie.

– KDPW_CCP udostępnił usługę rozliczeń transakcji IRS na WIBOR 1M o tenorze wydłużonym do 20 lat. Do tej pory usługa rozliczeń obejmowała wyłącznie tenor do 3 lat. W związku z powyższym tenor ak-

ceptowanych do rozliczeń transakcji jest ten sam dla wszystkich transakcji IRS opartych o WIBOR 1M, 3M i 6M i wynosi 20 lat.

8.3. FIRMY INWESTYCYJNE I BANKI POWIERNICZE, AGENCI FIRM INWESTYCYJNYCH, MAKLERZY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH, DORADCY INWESTYCYJNI

8.3.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

8.3.1.1. FIRMY INWESTYCYJNE I BANKI POWIERNICZE

W 2020 r. KNF wydała 1 decyzję w przedmiocie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej dla podmiotu nieposiadającego statusu firmy inwestycyjnej, 5 decyzji w przedmiocie rozszerzenia działalności maklerskiej, 1 decyzję w przedmiocie uchylenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej i 3 decyzje o uchyleniu zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej w części, 1 decyzję w przedmiocie uchylenia zezwolenia na prowadzenie działalności powierniczej oraz 3 decyzje w sprawie wyrażenia zgody na powołanie członka zarządu domu maklerskiego odpowiedzialnego za nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem.

KNF wydała również 14 decyzji w przedmiocie umorzenia postępowania – 3 decyzje dotyczące rozszerzenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej oraz 11 decyzji dotyczących wyrażenia zgody na powołanie prezesa zarządu domu maklerskiego lub członka zarządu domu maklerskiego odpowiedzialnego za nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem. W tym okresie 1 postępowanie w sprawie rozszerzenia działalności maklerskiej i 1 postępowanie w sprawie wyrażenia zgody na powołanie członka zarządu ds. ryzyka zostało zawieszona.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w trakcie rozpatrywania były 3 wnioski o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej złożone przez podmioty nieposiadające statusu firmy inwestycyjnej, 6 wniosków na rozszerzenie działalności maklerskiej oraz 4 wnioski o wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu domu maklerskiego lub członka zarządu domu maklerskiego odpowiedzialnego za nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem.

W 2020 r. rozpatrzono 1 zawiadomienie o zamiarze nabycia lub objęcia akcji domów maklerskich, KNF nie zgłosiła sprzeciwu.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w trakcie rozpatrywania były 2 postępowania w sprawie zawiadomienia o zamiarze nabycia lub objęcia akcji domu maklerskiego.

8.3.1.2. AGENCI FIRM INWESTYCYJNYCH

Rejestr agentów firm inwestycyjnych wg stanu na 31 grudnia 2020 r. zawierał 258 podmiotów, w tym 43 osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej oraz 215 osób fizycznych.

W 2020 roku do rejestru agentów firm inwestycyjnych zostało wpisanych 7 osób fizycznych oraz 3 osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. Na podstawie art. 79 ust. 9 pkt 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, Komisja wydała 25 decyzji w przedmiocie skreślenia z rejestru agentów firm inwestycyjnych. Komisja umorzyła 4 postępowania w przedmiocie wpisu do rejestru agentów firm inwestycyjnych.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w trakcie rozpatrywania było 12 wniosków w przedmiocie wpisu do rejestru agentów firm inwestycyjnych.

8.3.1.3. MAKLERZY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych wynosiła 3174 osoby. Na listę maklerów papierów wartościowych w roku 2020 wpisane zostały 32 osoby.

W 2020 r. odbył się 1 egzamin na maklera papierów wartościowych. Do egzaminu tego przystąpiło 105 osób, a zdało go 27 osób. Dotychczas egzamin na maklera papierów wartościowych zdały 3351 osób.

8.3.1.4. DORADCY INWESTYCYJNI

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych wynosiła 783 osoby. Na listę doradców inwestycyjnych w 2020 roku wpisanych zostało 31 osób.

Z uwagi na konieczność zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19, w 2020 r. odbył się 1 egzamin cząstkowy egzaminu na doradcę inwestycyjnego. Był to pierwszy etap przeprowadzony w dniu 13 września 2020 r. Egzamin ten zdało 5 osób. Ponadto odbył się również 1 sprawdzian umiejętności, który zdało 6 osób. Rozporządzenie Rady Ministrów z 9 października 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii wskazuje katalog egzaminów państwowych, które mogą zostać przeprowadzone w stanie epidemii. Egzamin na doradcę inwestycyjnego nie został ujęty jako wyjątek w ww. rozporządzeniu.

8.3.1.5. DZIAŁALNOŚĆ MAKLESKA I POWIERNICZA

W roku 2020 jeden podmiot uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej, a na wniosek 2 domów maklerskich, zostały wydane decyzje o uchyleniu zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej. Ponadto, w związku z ograniczeniem zakresu działalności maklerskiej przez jeden z domów maklerskich, wydano 1 decyzję dotyczącą przeniesienia instrumentów finansowych i środków pieniężnych oraz dokumentów związanych z prowadzeniem rachunków, o których mowa w art. 69 ust. 4 pkt 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Na wniosek jednego banku została wydana decyzja uchylająca zezwolenie na prowadzenie działalności powierniczej.

8.3.1.6. NOTYFIKACJE FIRM INWESTYCYJNYCH

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego przekazała 1 informację dotyczącą zamiaru prowadzenia przez firmę inwestycyjną działalności maklerskiej bez otwierania oddziału na terytorium innego państwa członkowskiego. Dwa domy maklerskie zrezygnowały z prowadzenia działalności transgranicznej na terytorium Zjednoczonego Królestwa w związku z brexitem.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. Komisja nie prowadziła żadnego postępowania w sprawie zawiadomienia o zamiarze prowadzenia przez polskie firmy inwestycyjne działalności maklerskiej na terytorium innych państw członkowskich.

Do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęły 2 zawiadomienia o zamiarze prowadzenia działalności maklerskiej w formie oddziału na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zagraniczną firmę inwestycyjną. 3 zagraniczne firmy inwestycyjne zakończyły prowadzenie działalności maklerskiej na terytorium RP w formie oddziału. Dodatkowo, w związku z zakończeniem okresu przejściowego dotyczącego wyjścia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej w dniu 31.12.2020, przestały obowiązywać dotychczasowe prawa wynikające z członkostwa Zjednoczonego Królestwa w Unii Europejskiej, tzn. swoboda świadczenia usług inwestycyjnych i prowadzenia działalności inwestycyjnej na terytorium Unii Europejskiej. W związku z czym 7 podmiotów, które notyfikowały zamiar prowadzenia działalności maklerskiej w formie oddziału na terytorium RP ze Zjednoczonego Królestwa, z końcem 2020 roku nie mogą prowadzić tej działalności na terytorium RP.

Tabela 30. Liczba notyfikowanych zagranicznych firm inwestycyjnych na koniec lat 2017–2020

Rodzaj podmiotu	2017	2018	2019	2020
Zagraniczna firma inwestycyjna – oddział	14	15	18	17*

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Z dniem 31.12.2020 skończył się okres przejściowy dotyczący wyjścia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej w związku z czym przestały obowiązywać dotychczasowe prawa wynikające z członkostwa – swoboda świadczenia usług inwestycyjnych i prowadzenia działalności inwestycyjnej na terytorium Unii Europejskiej. Podmioty ze Zjednoczonego Królestwa działające w Rzeczypospolitej Polskiej w formie oddziału nie mogą kontynuować tej działalności po 31.12.2020 r.

Tabela 31. Liczba polskich firm inwestycyjnych, które notyfikowały zamiar prowadzenia działalności maklerskiej poza terytorium RP na koniec lat 2017–2020

Rodzaj podmiotu	2017	2018	2019	2020
Dom maklerski (liczba oddziałów)	2 (8)	2 (8)	2 (8)	3 (9)
Dom maklerski bez oddziału	11	12	11	11

Źródło: opracowanie własne UKNF

8.3.2. DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

8.3.2.1. NADZÓR BIEŻĄCY NAD FIRMAMI INWESTYCYJNYMI

W 2020 r. w ramach nadzoru nad działalnością firm inwestycyjnych poddano analizie raporty miesięczne i raporty bieżące 38 domów maklerskich oraz 7 banków prowadzących działalność w formie biur maklerskich, a także roczne sprawozdania finansowe za rok 2019, półroczne sprawozdania finansowe za I półrocze 2020 r. oraz raporty z zakresu adekwatności kapitałowej domów maklerskich. W sumie analizie poddano łącznie ponad 5,5 tys. raportów przekazanych za pośrednictwem Elektronicznego Systemu Przekazywania Informacji. W 2020 r. analizie podlegały również, przekazane zgodnie z obowiązującymi przepisami, skonsolidowane sprawozdania finansowe za 2019 rok oraz raporty dotyczące skonsolidowanych norm adekwatności kapitałowej domów maklerskich. Wśród wskazanych 38 domów maklerskich 2 domy maklerskie zakończyły prowadzenie działalności maklerskiej w 2020 r.

W wyniku prowadzonych analiz podjęto szereg działań o charakterze nadzorczym, wyjaśniając powstające wątpliwości, jak również wydając ustalenia

w ramach procesu badania i oceny nadzorczej, mające na celu poprawę efektywności wdrożonych przez podmioty nadzorowane systemów wewnętrznych oraz eliminację zidentyfikowanych niedoskonałości.

W ramach nadzoru nad stosowaniem przez domy maklerskie przepisów prawa z zakresu adekwatności kapitałowej, w wyniku postępowań prowadzonych na wniosek domów maklerskich wydano 13 decyzji oraz 1 postanowienie.

W ramach realizowanego nadzoru bieżącego aktualizowano także prezentowane na stronie internetowej KNF dane podmiotów podlegających nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego. Zamieszczono również kwartalne dane finansowe oraz kwartalne dane z zakresu adekwatności kapitałowej domów maklerskich. Na posiedzeniu KNF przedłożono „Raport dotyczący sytuacji finansowej domów maklerskich w 2019 r.”.

Analiza sprawozdawczości finansowej wskazuje na poprawę sytuacji sektora w 2020 r., która wynikała ze wzrostu zainteresowania klientów inwestycjami w instrumenty finansowe wobec niskiego poziomu stóp procentowych. W tabelach 32–34 zaprezentowano podstawowe informacje dotyczące sytuacji finansowej oraz adekwatności kapitałowej sektora.

Tabela 32. Średnia wartość funduszy własnych (w mln zł), łącznej kwoty ekspozycji (w mln zł) i łącznego współczynnika kapitałowego w domach maklerskich w latach 2017–2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Średni poziom funduszy własnych	34,83	39,30	38,80	44,70
Średnia łączna kwota ekspozycji na ryzyko	141,54	127,14	155,19	162,86
Łączny współczynnik kapitałowy	24,61%	30,91%	25,00%	27,45%

Źródło: opracowanie własne UKNF

Dane pochodzą ze sprawozdań kwartalnych COREP wg stanu na 31.12.2017 r., 31.12.2018 r., 31.12.2019 r. i 31.12.2020 r. Ww. dane uwzględniają zmieniającą się liczbę domów maklerskich działających w latach 2017–2020.

Tabela 33. Podstawowe dane z bilansu domów maklerskich (w mln zł) w latach 2017–2020

Bilans	2017	2018	2019	2020
I. Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	4 391,39	4 437,24	4 207,57	6 321,63
II. Należności krótkoterminowe	1 608,56	1 425,81	1 642,08	2 338,85
III. Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	260,81	223,72	286,90	834,40
IV. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	14,77	14,86	15,95	17,85
V. Udzielone pożyczki krótkoterminowe	8,13	18,40	11,85	2,43
VI. Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	93,21	100,55	26,03	28,47
VII. Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	225,91	230,37	179,94	138,53
VIII. Należności długoterminowe	6,58	9,04	16,47	22,69
IX. Udzielone pożyczki długoterminowe	8,09	8,77	15,99	8,95
X. Wartości niematerialne i prawne	33,66	33,65	22,34	25,32

Bilans	2017	2018	2019	2020
XI. Rzeczowe aktywa trwałe	67,00	62,21	65,26	58,02
XII. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	58,05	52,53	40,34	50,48
XIII. Należne wpłaty na kapitał podstawowy	0,00	0,00	0,00	0,00
XIV. Udziały własne	2,35	1,20	1,19	0,00
SUMA AKTYWÓW	6 778,51	6 618,35	6 531,91	9 847,62
I. Zobowiązania krótkoterminowe	4 884,31	4 717,30	4 892,55	7 631,10
II. Zobowiązania długoterminowe	6,63	9,52	18,75	15,67
III. Rozliczenia międzyokresowe	57,49	43,39	25,97	40,83
IV. Rezerwy na zobowiązania	64,70	53,66	54,77	92,77
V. Zobowiązania podporządkowane	13,06	13,84	0,71	1,77
VI. Kapitał własny	1 752,32	1 780,64	1 539,16	2 065,48
SUMA PASYWÓW	6 778,51	6 618,35	6 531,91	9 847,62

Źródło: opracowanie własne UKNF

Dane z lat 2017–2018 pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych.

Dane dotyczące 2019 r. co do zasady pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych, z wyjątkiem wstępnych danych 2 domów maklerskich, które zakończyły działalność w 2020 r.

Dane dotyczące 2020 r. pochodzą z miesięcznych sprawozdań MDF wg stanu na 31.12.2020 r.

Dane nie obejmują danych domu maklerskiego, którego rok obrotowy nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym. Ww. dane uwzględniają zmieniającą się liczbę domów maklerskich działających w latach 2017–2020.

Tabela 34. Podstawowe dane z rachunku zysków i strat domów maklerskich (w mln zł) w latach 2017–2020

Rachunek zysków i strat	2017	2018	2019	2020
I. Przychody z działalności podstawowej w tym:	775,29	640,28	456,11	624,78
1. Przychody z działalności maklerskiej	724,90	569,90	401,45	566,51
2. Przychody z pozostałej działalności podstawowej	50,39	70,38	54,66	58,27
II. Koszty działalności maklerskiej	889,10	857,36	725,07	885,58
III. Zysk (strata) z działalności podstawowej (I–II)	-113,81	-217,08	-268,96	-260,80
IV. Przychody z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	419,21	391,81	330,05	1 081,96
V. Koszty z tytułu instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	45,02	37,53	30,78	136,15
VI. Zysk (strata) z operacji instrumentami finansowymi przeznaczonymi do obrotu (IV–V)	374,19	354,28	299,27	945,81
VII. Przychody z instrumentów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności	1,90	2,06	0,49	0,45
VIII. Koszty z tytułu instrumentów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności	0,48	0,21	0,01	0,01
IX. Zysk (strata) z operacji instrumentami finansowymi utrzymywanymi do terminu zapadalności (VII–VIII)	1,42	1,85	0,48	0,44
X. Przychody z instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	31,50	37,75	12,15	23,49
XI. Koszty z tytułu instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	13,19	8,46	22,67	11,76
XII. Zysk (strata) z operacji instrumentami finansowymi dostępnymi do sprzedaży (X–XI)	18,31	29,29	-10,52	11,73

Rachunek zysków i strat	2017	2018	2019	2020
XIII. Pozostałe przychody operacyjne	29,22	29,87	26,62	43,21
XIV. Pozostałe koszty operacyjne	35,76	41,18	27,69	36,85
XV. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (III+VI+IX+XII+XIII-XIV)	273,57	157,03	19,20	703,54
XVI. Przychody finansowe	48,13	55,30	42,19	32,06
XVII. Koszty finansowe	48,21	18,20	14,16	20,64
XVIII. Zysk (strata) brutto (XV+XVI-XVII)	273,49	194,13	47,23	714,96
XIX. Podatek dochodowy	53,02	38,83	28,57	130,40
XX. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	0,00	0,00	-0,27	0,01
XXI. Zysk (strata) netto (XVIII-XIX-XX)	220,47	155,30	18,93	584,55

Źródło: opracowanie własne UKNF

Dane z lat 2017–2018 pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych.

Dane dotyczące 2019 r. co do zasady pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych, z wyjątkiem wstępnych danych 2 domów maklerskich, które zakończyły działalność w 2020 r.

Dane dotyczące 2020 r. pochodzą z miesięcznych sprawozdań MDF wg stanu na 31.12.2020 r.

Dane nie obejmują danych domu maklerskiego, którego rok obrotowy nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym. Ww. dane uwzględniają zmieniającą się liczbę domów maklerskich działających w latach 2017–2020.

8.3.2.2. BADANIE I OCENA NADZORCZA (BION) DOMÓW MAKLESKICH

Opracowano metodykę BION dla badania domów maklerskich w 2020 r. W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono proces nadawania oceny nadzorczej domom maklerskim. Badaniu podlegało 36 domów maklerskich. Ze względu na sytuację epidemiologiczną związaną z rozprzestrzenieniem się COVID-19 wprowadzone zostały szczególne zasady przeprowadzania badania i oceny nadzorczej w 2020 roku. Wszystkie domy maklerskie zostały objęte badaniem w formule uproszczonej na podstawie analizy informacji przekazywanych przez domy maklerskie w ramach wypełniania obowiązków informacyjnych wynikających z przepisów prawa oraz informacji pozyskanych z domów maklerskich na temat wykonania ustaleń poprzedniego procesu BION. Badanie zostało przeprowadzone według stanu na 31.12.2019 r.

Na posiedzeniu KNF przedłożono raport dotyczący procesu badania i oceny nadzorczej (BION) domów maklerskich w 2019 r.

8.3.3. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

8.3.3.1. KONTROLE DOMÓW MAKLESKICH, AGENTÓW FIRM INWESTYCYJNYCH I BANKÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 70 UST. 2 USTAWY O OBROTCIE INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI

W 2020 r. zakończono 4 kontrole rozpoczęte w 2019 r. i do 31 grudnia 2020 r. przeprowadzono 6 kolejnych kontroli. W związku z wymogami stanu epidemii od II kwartału 2020 r. kontrole prowadzone były przede wszystkim z wykorzystaniem środków komunikacji

elektronicznej. Zgodnie z Pakietem Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju w obszarze rynku kapitałowego, liczba planowych kontroli została ograniczona, a czas ich trwania został wydłużony z uwagi na tryb zdalny pracy podmiotów nadzorowanych i konieczność zapewnienia przez te podmioty w pierwszej kolejności stałej obsługi klientów.

Wśród podmiotów skontrolowanych w 2020 r. były: 3 domy maklerskie, 3 banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, 2 agenci firmy inwestycyjnej, 1 bank prowadzący działalność maklerską, 1 bank działający na podstawie art. 113 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

Kontrole podmiotów w 2020 r.:

- miały charakter problemowy i obejmowały wybrane zagadnienia z zakresu działalności licencjonowanej na terytorium RP,
- uwzględniały ocenę stanu faktycznego pod kątem przepisów, co do zasady, już po wdrożeniu zmian implementujących Dyrektywę MiFID II,
- służyły ustaleniu, czy podmiot kontrolowany działa w najlepiej pojętym interesie klienta i w jaki sposób to zapewnia.

W podmiotach skontrolowanych w 2020 r. sprawdzeniu poddano:

- świadczenie usługi oferowania, uwzględniając przy tym badanie emitenta, rzetelność przy sporządzaniu dokumentów ofertowych i współpracę z innymi podmiotami przy poszukiwaniu inwestorów,
- świadczenie usługi przyjmowania i przekazywania zleceń, w tym w związku z usługą oferowania,
- przygotowanie i przeprowadzenie kwalifikacji do grup docelowych oraz określenie strategii dystry-

bucyjnej w związku z obowiązkiem zarządzania produktowego,

- utrwalanie czynności wykonywanych w stosunku do klientów w związku ze świadczeniem usług maklerskich, w tym w ramach kontaktów bezpośrednich z klientami,
- szkolenie i kwalifikowanie pracowników autoryzowanych oraz nadzór nad pracownikami nieautoryzowanymi,
- przyjmowanie i przekazywanie tzw. zachęt,
- wykonywanie czynności przez agenta firmy inwestycyjnej,
- nadzór firmy inwestycyjnej nad agentem firmy inwestycyjnej.

Poza tematyką wyszczególnioną wyżej, przeprowadzone kontrole były poświęcone następującym obszarom działalności:

- strukturze organizacyjnej i warunkom technicznym prowadzonej działalności, w tym systemów IT,
- funkcjonowaniu systemu kontroli wewnętrznej, systemu nadzoru zgodności działalności z prawem oraz systemu audytu wewnętrznego,
- nadzorowi biura maklerskiego nad wykonywaniem czynności przez bank z art. 113 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi,
- wykonywaniu działalności przez bank prowadzący działalność maklerską w wyodrębnionej jednostce organizacyjnej,
- wykonywaniu czynności maklerskich w związku ze świadczeniem usług maklerskich,
- wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi,
- postępowaniu w kontaktach z klientem.

Tematyka poszczególnych kontroli zależna była od zakresu i rozmiaru prowadzonej działalności, z uwzględnieniem zdarzeń i zjawisk odnotowanych na rynku kapitałowym w związku ze świadczeniem usług maklerskich.

W kontrolach uwzględniono również sprawdzenie sposobu i zakresu stosowania przez podmioty kontrolowane m.in.:

- stanowiska UKNF w sprawie przyjmowania i przekazywania „zachęt” w związku ze świadczeniem usług przyjmowania i przekazywania zleceń, których przedmiotem są jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, z dnia 21 grudnia 2018 r. wraz z uzupełnieniem z dnia 20 grudnia 2019 r.,
- stanowiska UKNF w sprawie wybranych aspektów świadczenia przez firmy inwestycyjne oraz banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy, usług doradztwa inwestycyjnego z dnia 14 lutego 2020 r.,
- wytycznych ESMA dotyczących wymogów w zakresie zarządzania produktami zgodnie z MiFID II (ESMA 35-43-620).

Ustalenia kontroli wskazały na naruszenia przez kontrolowane podmioty:

- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 86, z późn. zm.),
- Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy (Dz. Urz. UE. L. z 2017.87.1),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1112),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych i organizacyjnych dla firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, i banków powierniczych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1111),
- regulaminów wewnętrznych firm inwestycyjnych, regulaminów świadczenia usług maklerskich oraz umów zawartych przez firmy inwestycyjne z klientami w zakresie świadczenia usług maklerskich.

Tabela 35. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2020 r., w obszarze struktury organizacyjnej, funkcjonowania i warunków technicznych prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi

Struktura organizacyjna, funkcjonowanie i warunki techniczne prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne lub banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi

1.	Brak identyfikacji zgodności działalności z przepisami prawa w banku, o którym mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie.
2.	Brak weryfikowania zgodności funkcjonowania firmy inwestycyjnej z jej decyzjami i procedurami poprzez ustanowienie, wdrożenie i utrzymanie nieefektywnego mechanizmu kontroli wewnętrznej.
3.	Brak wdrożenia mechanizmów kontroli weryfikujących wypełnienie obowiązków dotyczących inwestowania w instrumenty finansowe przez osoby zaangażowane.
4.	Brak właściwego przeprowadzenia oceny ryzyka w obszarze usług maklerskich w związku z opracowaniem i wdrożeniem nadzoru zgodności działalności z prawem w firmie inwestycyjnej.
5.	Umowne ustalanie wynagrodzenia dla Inspektora Nadzoru w sposób, który potencjalnie może wpłynąć na jego obiektywizm przy wykonywaniu powierzonej funkcji.
6.	Brak wprowadzenia procesów dokumentujących powołanie oraz odwołanie audytora wewnętrznego, zasad sporządzania raportów dokumentujących pracę audytora wewnętrznego oraz wiarygodnych rozwiązań dystrybucji danych raportów z audytu wewnętrznego kierownictwu wyższego szczebla w firmie inwestycyjnej.
7.	Brak właściwego zabezpieczenia danych elektronicznych powstałych w czasie wykonywania czynności z zakresu działalności maklerskiej, wdrożenia adekwatnych procedur oraz procesu kontrolnego.
8.	Brak opracowania i wdrożenia Planu Ciągłości Działania, który adekwatnie mitygowałby ryzyka wystąpienia niekorzystnych zdarzeń wewnętrznych i zewnętrznych mogących zakłócić działalność firmy inwestycyjnej.
9.	Brak opracowania i wdrożenia adekwatnych procedur regulujących dostęp do systemów i podsystemów informatycznych oraz kontrolę tego dostępu, w aspekcie bezpieczeństwa systemów informatycznych przed przestępczymi próbami uzyskania dostępu do tych systemów.
10.	Brak analizy notatek sporządzanych po spotkaniu z klientem pod kątem utrwalenia istotnych informacji związanych z rozmowami w bezpośredniej obecności klienta.
11.	Brak rejestrowania, przechowywania i archiwizowania korespondencji elektronicznej pomiędzy pracownikami banku a klientami w zakresie wykonywania czynności z art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie.
12.	Umożliwienie pracownikom prowadzenia z klientami korespondencji elektronicznej w postaci sms oraz mms, przy jednoczesnym braku zdefiniowania i uregulowania tych kanałów jako dopuszczalnej komunikacji elektronicznej, co skutkuje tym, iż korespondencja z klientami, nie jest rejestrowana i archiwizowana oraz kontrolowana.
13.	Prowadzenie rozmów telefonicznych, przesyłanie lub otrzymywanie korespondencji przez pracowników przy użyciu sprzętu, który nie zapewnia odpowiednio rejestracji rozmów lub archiwizowania komunikacji elektronicznej oraz nie został dopuszczony do używania przez firmę inwestycyjną lub bank, o którym mowa w art. 70 ustawy o obrocie.
14.	Brak przeszkolenia pracowników w zakresie udzielania porad o charakterze ogólnym.
15.	Brak powierzania osobom zaangażowanym wykonywania czynności z zakresu działalności maklerskiej prowadzonej przez firmę inwestycyjną w sposób, który umożliwia wykonywanie tych czynności właściwie, uczciwie i rzetelnie z uwagi na brak precyzyjnego wskazania zakresu powierzonych im obowiązków.
16.	Brak zapewnienia, aby zasady wynagradzania obowiązujące w firmie inwestycyjnej miały zastosowanie przy opracowaniu, wdrożeniu i monitorowaniu strategii wynagradzania pracowników agenta firmy inwestycyjnej.

Struktura organizacyjna, funkcjonowanie i warunki techniczne prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne lub banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi

17.	Brak analizy miejsc i wykonywanych czynności przez pracowników agenta firmy inwestycyjnej, w przypadku zatrudnienia ich u innych niż agent pracodawców lub prowadzenia własnej działalności gospodarczej, w związku z możliwością wystąpienia potencjalnych konfliktów interesów.
18.	Brak zapewnienia przez firmę inwestycyjną rozwiązań organizacyjnych i technicznych zapewniających bezpieczeństwo świadczonych usług maklerskich oferowania instrumentów finansowych poprzez powierzenie wykonywania czynności związanych z tymi usługami osobom zaangażowanym (zleceniobiorcom) poza siedzibą firmy inwestycyjnej i brak należytego nadzoru nad tymi czynnościami.
19.	Brak skutecznego nadzoru firmy inwestycyjnej nad agentem firmy inwestycyjnej z uwagi na dopuszczenie do udzielania przez agenta będącego osobą fizyczną dalszych pełnomocnictw (niedozwolona subagencja).
20.	Brak nadzoru firmy inwestycyjnej w zakresie konfliktu interesów w związku z zatrudnieniem pracowników agenta firmy inwestycyjnej, będącego osobą prawną, u innych pracodawców lub prowadzenia przez nich własnej działalności gospodarczej.
21.	Brak zapewnienia rejestracji wszystkich istotnych informacji związanych z rozmowami agenta firmy inwestycyjnej w bezpośredniej obecności klienta.
22.	Brak dostatecznego nadzoru nad działalnością agenta firmy inwestycyjnej.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 36. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2020 r., w obszarze postępowania w kontaktach z klientem przez firmy inwestycyjne, agentów firmy inwestycyjnej i banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi

Postępowanie w kontaktach z klientem

1.	Brak skutecznego monitorowania przyjętych procedur w obszarze stosowania przepisów dotyczących zarządzania produktowego.
2.	Przyjęcie w procesie obsługi klienta rozwiązań umożliwiających nabycie lub objęcie instrumentu finansowego, nawet jeżeli na podstawie posiadanych informacji i danych firma inwestycyjna oceni, że dany instrument finansowy nie odpowiada potrzebom i cechom obecnych lub przyszłych klientów.
3.	Proponowanie nabycia instrumentów finansowych klientom, dla których dany produkt jest nieodpowiedni.
4.	Podejmowanie działań zachęcających klienta lub potencjalnego klienta do nieprzedstawiania informacji pozwalających ocenić, czy oferowany instrument finansowy jest dla klienta lub potencjalnego klienta odpowiedni.
5.	Kierowanie do klientów informacji nierzetelnych i wprowadzających w błąd, w tym również za pośrednictwem agenta firmy inwestycyjnej.
6.	Brak właściwej kwalifikacji działań zmierzających do nabycia instrumentu finansowego spoza grupy docelowej jako podjętych z własnej inicjatywy klienta.
7.	Przedstawianie klientom oferty instrumentów finansowych z negatywnej grupy docelowej, w szczególności w związku z oferowaniem instrumentów finansowych lub przyjmowaniem i przekazywaniem zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych.
8.	Brak przekazywania powiadomienia w formie elektronicznej zawierającego adres strony internetowej oraz wskazanie miejsca na tej stronie, gdzie można znaleźć wymagane przepisami informacje przed terminem, w którym klienta lub potencjalnego klienta zaczyna obowiązywać umowa na świadczenie usług inwestycyjnych lub usług dodatkowych albo przed terminem świadczenia takich usług.
9.	Brak poinformowania klienta o treści zmiany regulaminu świadczenia usług maklerskich w takim terminie, aby klient mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem okresu wypowiedzenia, a rozwiązanie umowy mogło nastąpić przed dniem wejścia w życie zmian.

Postępowanie w kontaktach z klientem

10.	Brak informowania klientów o istniejącym konflikcie interesów związanym ze świadczeniem usługi maklerskiej.
11.	Brak ujawniania klientom dostatecznie szczegółowych informacji o istniejącym konflikcie interesów związanym z wykonywaniem czynności przyjmowania i przekazywania zleceń w zakresie przyjęcia zapisu na instrumenty finansowe emitenta należącego do tej samej grupy kapitałowej co firma inwestycyjna oraz prezentowanie tych informacji w sposób niepozwalający klientowi na podjęcie świadomej decyzji co do zawarcia umowy.
12.	Brak rejestracji istotnych informacji związanych z rozmowami w bezpośredniej obecności klienta.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 37. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2020 r., w obszarze świadczenia usług maklerskich przez firmy inwestycyjne lub banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi

Świadczenie usług maklerskich

1.	Brak prawidłowej redakcji Regulaminu świadczenia usług maklerskich, poprzez nieuwzględnienie wszystkich wymogów w zakresie sposobu świadczenia usług, ustanawiania pełnomocników przez klientów, trybu oraz terminów przekazywania klientowi informacji dotyczących świadczonej na jego rzecz usługi maklerskiej, jak również zakresu tych informacji.
2.	Brak przestrzegania przez pracowników procedur ochrony informacji prawnie chronionych (np. tajemnicy zawodowej, tajemnicy bankowej).
3.	Brak uwzględnienia w Regulaminie organizacyjnym czynności wykonywanych przez bank na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy, w szczególności poprzez nieprecyzyjne nakreślenie zadań i obowiązków jednostek organizacyjnych w tym zakresie oraz niejednoznaczne przypisanie tym jednostkom zakresu obowiązków.
4.	Kierowanie do klientów nierzetelnych informacji o fakcie zabezpieczenia obligacji, pomimo iż emisja zgodnie z dokumentacją ofertową nie była zabezpieczona rzeczowo na nieruchomości podmiotów trzecich.
5.	Udostępnienie klientowi informacji o ofercie i oferowanych instrumentach finansowych przed przekazaniem propozycji nabycia instrumentu finansowego.
6.	Przeprowadzenie oferty instrumentów finansowych w sposób niezgodny z umową zawartą z emitentem.
7.	Brak uwzględnienia w regulaminie zarządzania konfliktami interesów wszystkich czynników mogących powodować powstanie konfliktu interesów, o których firma inwestycyjna wie lub powinna wiedzieć, a które wynikają ze struktury organizacyjnej oraz rodzaju działalności innych członków grupy kapitałowej, w skład której wchodzi firma inwestycyjna.
8.	Brak określenia w regulaminie zarządzania konfliktami interesów okoliczności wynikających ze struktury organizacyjnej oraz rodzaju działalności innych członków grupy kapitałowej, w skład której wchodzi firma inwestycyjna, które w odniesieniu do poszczególnych czynności z zakresu działalności maklerskiej powodują lub mogą powodować powstanie konfliktu interesów związanego z istotnym ryzykiem naruszenia interesów klienta.
9.	Brak regularnego uaktualniania rejestru konfliktów interesów.
10.	Brak rejestrowania sposobu, w jaki świadczenia pieniężne, w tym opłaty i prowizje, lub świadczenia niepieniężne przyjmowane lub przekazywane przez firmę inwestycyjną, lub które firma inwestycyjna zamierza wykorzystać w celu poprawy jakości świadczonych usług, poprawiają jakość usług świadczonych na rzecz klientów lub potencjalnych klientów.
11.	Brak prowadzenia rejestru dokonanych ocen adekwatności dla klientów.
12.	Brak wdrożenia lub stosowania prawidłowego procesu przyjmowania i rozpatrywania skarg klientów firmy inwestycyjnej poprzez brak zapewnienia udziału Inspektora Nadzoru, uwzględniania pełnego stanu faktycznego, archiwizacji dokumentów z procesu rozpatrywania skarg.

Źródło: opracowanie własne UKNF

W wyniku przeprowadzonych kontroli, wobec skontrolowanych podmiotów wydano zalecenia pokontrolne. Wobec jednego z banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, wydano upomnienie na podstawie prze-

pisów ustawy – Prawo bankowe. W odniesieniu do jednego z podmiotów nadzorowanych, prowadzona jest dalsza analiza w zakresie wszczęcia postępowania administracyjnego w związku ze stwierdzonymi naruszeniami przepisów prawa.

8.4. PODMIOTY RYNKU EMERYTALNEGO

8.4.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

8.4.1.1. OTWARTE FUNDUSZE EMERYTALNE I POWSZECHNE TOWARZYSTWA EMERYTALNE

Według stanu na koniec 2020 r. zezwolenie na prowadzenie działalności posiadało 10 otwartych funduszy emerytalnych (OFE) i tyle samo zarządzających nimi powszechnych towarzystw emerytalnych (PTE).

Tabela 38. Wartość aktywów netto OFE w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia)

Otwarty fundusz emerytalny	Aktywa netto (w mln zł)				Udział w rynku (w %)
	2017	2018	2019	2020	
Aegon OFE	15 479,4	13 620,0	13 391,0	12 970,5	8,7
Allianz Polska OFE	8 090,6	7 152,3	7 160,2	6 773,1	4,5
Aviva OFE Aviva Santander	39 468,9	34 493,3	33 803,3	32 380,2	21,8
AXA OFE	11 555,5	10 126,9	9 829,6	9 485,0	6,4
Generali OFE	8 803,8	7 825,8	7 679,6	7 284,8	4,9
MetLife OFE	14 256,7	12 391,7	12 064,3	11 436,0	7,7
Nationale-Nederlanden OFE	44 576,6	39 748,0	39 632,0	38 740,1	26,1
Pekao OFE	2 655,2	–	–	–	–
PKO BP Bankowy OFE	8 074,9	7 046,0	6 922,3	6 544,5	4,4
OFE Pocztylion	3 234,2	2 809,9	2 727,0	2 626,8	1,8
OFE PZU „Złota Jesień”	23 333,5	22 120,1	21 606,8	20 363,1	13,7
Razem	179 529,3	157 334,9	154 816,1	148 604,1	100,0

Źródło: opracowanie własne UKNF na podstawie sprawozdań dziennych OFE

Na koniec 2020 r. aktywa netto otwartych funduszy emerytalnych osiągnęły wartość 148,6 mld zł i były niższe o 6,2 mld zł (4%) niż rok wcześniej.

Rok 2020 był rokiem szczególnym dla instytucji zajmujących się zarządzaniem aktywami finansowymi, w tym również dla OFE. Rozprzestrzeniająca się na całym świecie pandemia COVID-19 przyczyniła się do spadku kursów wielu spółek notowanych na giełdach w Polsce i na całym świecie, jak również do osłabienia sytuacji finansowej tych spółek. W efekcie tego OFE w 2020 r. odnotowały istotnie niższe przychody, w tym między innymi z tytułu dywidend i udziałów w zyskach, jak również z tytułu odsetek od depozytów i udziałowych papierów wartościowych. W 2020 r.

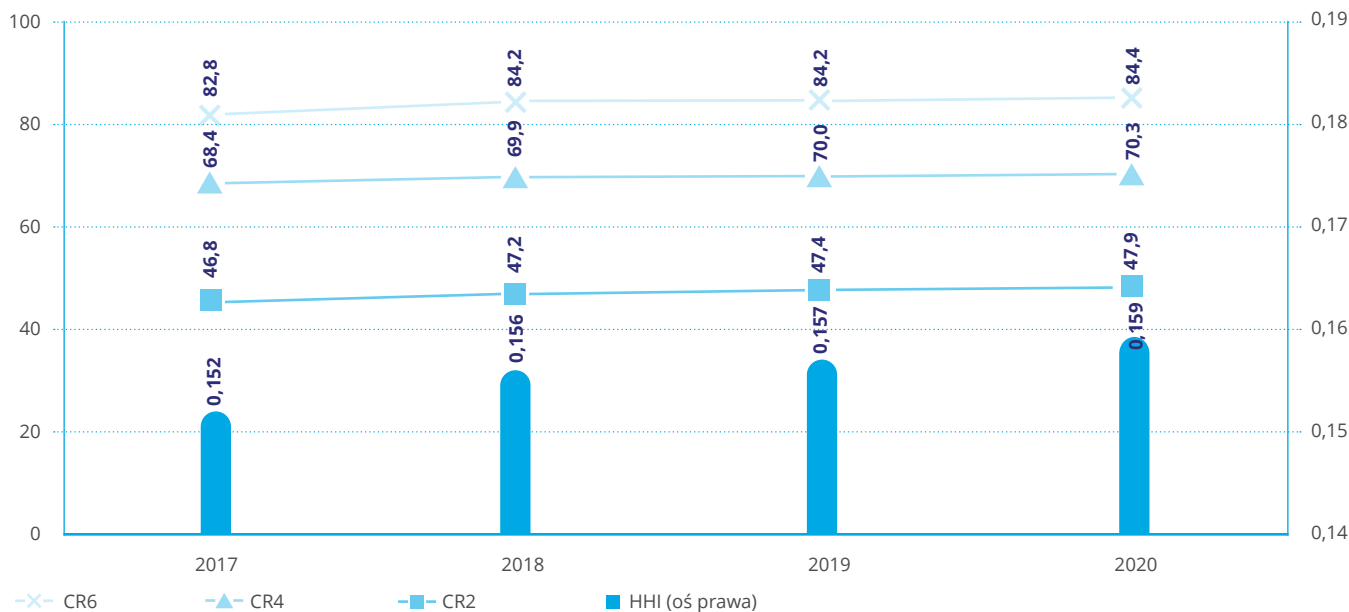
spadła również wartość wyceny spółek pozostających w portfelach inwestycyjnych OFE. Dodatkowym czynnikiem, który wpłynął na spadek wartości aktywów netto OFE w 2020 r. było ujemne saldo rozliczeń pomiędzy OFE a ZUS. W 2020 r. OFE przekazały do ZUS 5,7 mld zł, o 1,2 mld zł mniej niż w 2019 r. w ramach tzw. suwaka bezpieczeństwa, czyli mechanizmu sukcesywnego przekazywania środków z rachunku członków, którym do osiągnięcia wieku emerytalnego pozostało mniej niż 10 lat. W tym samym okresie ZUS przekazał do OFE 3,3 mld zł składek, o 0,2 mld zł więcej niż w ubiegłym roku.

Udział w rynku dwóch największych funduszy emerytalnych mierzony wartością aktywów w ciągu

2020 r. wzrósł o 0,5 pkt. proc. (do poziomu 47,9%), czterech największych funduszy emerytalnych wzrósł o 0,3 pkt. proc. (do poziomu 70,3%), sześciu najwięk-

szych funduszy emerytalnych wzrósł o 0,2 pkt. proc. (do poziomu 84,4 %). Wskaźnik HHI osiągnął poziom 0,159 (w 2019 r. 0,157).

Wykres 22. Koncentracja aktywów netto OFE w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia)

Źródło: opracowanie własne UKNF

CR2, CR4, CR6 – wskaźniki określające udziały 2, 4 oraz 6 największych OFE w sumie aktywów ogółem.

HHI – wskaźnik Herfindahla-Hirschmana: miara koncentracji rynku określająca szacunkowy poziom zagęszczenia w danej branży obliczany jako suma kwadratów udziałów w rynku poszczególnych podmiotów (np. suma kwadratów udziałów poszczególnych OFE w aktywach OFE ogółem).

Na koniec 2020 r. do OFE należało 15,4 mln osób. W ciągu całego roku po raz kolejny nastąpił spadek liczby członków o 0,3 mln osób. Łączny udział

w rynku 3 największych funduszy marginalnie spadł (o 0,1 p.p.) w stosunku do poprzedniego roku, osiągając prawie połowę całego rynku (49,8%).

Tabela 39. Liczba członków OFE w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia)

Otwarty fundusz emerytalny	Liczba członków (w tys.)				Udział w rynku (w %)
	2017	2018	2019	2020	
Aegon OFE	1 829,7	1 804,0	1 776,9	1 747,7	11,3
Allianz Polska OFE	1 059,6	1 050,7	1 032,0	1 020,6	6,6
Aviva OFE Aviva BZ WBK	2 577,2	2 539,4	2 496,1	2 447,9	15,9
AXA OFE	1 130,8	1 119,4	1 106,3	1 091,5	7,1
Generali OFE	980,4	970,4	959,6	948,7	6,1
MetLife OFE	1 554,2	1 536,2	1 516,8	1 496,8	9,7
Nationale-Nederlanden OFE	3 013,5	2 981,6	2 945,0	2 904,8	18,8
Pekao OFE	327,0	-	-	0,0	0,0
PKO BP Bankowy OFE	922,9	912,6	901,4	889,8	5,8
OFE Pocztylion	573,4	567,6	561,3	554,8	3,6
OFE PZU „Złota Jesień”	2 133,9	2 420,0	2 375,0	2 328,3	15,1
Razem	16 102,6	15 901,9	15 670,4	15 430,9	100,0

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych

W 2020 r. średnia stopa zwrotu wypracowana przez otwarte fundusze emerytalne była ujemna i wyniosła -2,1%, w przeciwieństwie do 2019 r., kiedy była ona dodatnia. Wszystkie OFE osiągnęły w 2020 r. ujemną stopę zwrotu. Zmienność wyników inwestycyjnych jest rezultatem silnego zaangażowania

funduszy w krajowe instrumenty udziałowe, co jest konsekwencją znacznego uzależnienia osiąganych wyników od koniunktury na rynku akcji. Indeks szerokiego rynku na GPW w Warszawie SA – WIG spadł w 2020 r. o 1,4%, a indeks największych spółek WIG20 spadł w 2020 r. o 7,7%.

Tabela 40. Stopy zwrotu OFE w latach 2017–2020 (w %)

Otwarty fundusz emerytalny	2017	2018	2019	2020
Aegon OFE	16,4	-9,3	0,8	-1,0
Allianz Polska OFE	17,8	-9,5	1,9	-4,2
Aviva OFE Aviva BZ WBK	19,8	-9,4	1,2	-1,5
AXA OFE	18,8	-9,9	-0,7	-1,6
Generali OFE	19,4	-8,8	0,0	-4,1
MetLife OFE	19,4	-9,3	0,8	-2,5
Nationale-Nederlanden OFE	19,6	-9,4	0,7	-1,8
Pekao OFE	19,6	-	-	-
PKO BP Bankowy OFE	17,5	-10,0	0,8	-3,5
OFE Pocztylion	17,8	-9,3	0,5	-0,8
OFE PZU „Złota Jesień”	20,9	-10,7	1,5	-2,6
Średnia	18,8	-9,6	0,9	-2,1

Źródło: opracowanie własne UKNF na podstawie sprawozdań dziennych OFE

W 2020 r. dominującymi kategoriami w rachunku wyników powszechnych towarzystw emerytalnych były przychody i koszty związane z zarządzaniem funduszami emerytalnymi (OFE i DFE), w tym:

- przychody z opłaty za zarządzanie OFE (69,4% przychodów),
- przychody z opłat od składek do OFE (5,6% przychodów),
- przychody z tytułu zwrotu nadpłaty ze środków Funduszu Gwarancyjnego (13,5% przychodów) oraz koszty:
- ogólne zarządzania PTE (30,7% kosztów),
- agenta transferowego OFE i DFE (17,2% kosztów),
- akwizycji na rzecz OFE i DFE (13,6% kosztów).

8.4.1.2. PRACOWNICZE FUNDUSZE I TOWARZYSTWA EMERYTALNE

W 2020 r. funkcjonowały 2 pracownicze towarzystwa emerytalne zarządzające pracowniczymi funduszami emerytalnymi (PFE). Według stanu na 31 grudnia 2020 r. pracownicze towarzystwa emerytalne zarządzały 2 PFE, do których należało 31,2 tys. członków, o 1 tys. mniej (spadek o 3,1%) niż rok wcześniej. W okresie objętym sprawozdaniem na rachunki członków PFE przekazano składki podstawowe i dodatkowe w kwocie 105,1 mln zł, o 2,8 mln zł mniej niż w 2019 r. Wartość aktywów netto zgromadzonych w pracowniczych funduszach emerytalnych na koniec 2020 r. wyniosła 2,0 mld zł. W stosunku do 2019 r. wartość aktywów netto PFE wzrosła o 130,9 mln zł, tj. o 7,0%.

Tabela 41. Aktywa netto PFE w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia)

Pracowniczy fundusz emerytalny	Aktywa netto (mln zł)				Udział w rynku (w %)
	2017	2018	2019	2020	
PFE „Nowy Świat”	466,4	406,0	401,9	392,6	19,5
PFE Orange Polska	1 396,0	1 394,2	1 476,5	1 616,7	80,5
PFE Unilever Polska	0,6	0	-	-	-
Razem	1 863,0	1 800,2	1 878,4	2 009,3	100,0

Źródło: pracownicze fundusze emerytalne

Obydwa pracownicze fundusze emerytalne funkcjonujące na koniec 2020 r. uzyskały w okresie sprawozdawczym dodatnie stopy zwrotu.

Tabela 42. Stopy zwrotu PFE w latach 2017–2020 (w %)

Pracowniczy fundusz emerytalny	2017	2018	2019	2020
PFE „Nowy Świat”	8,9	-2,7	1,6	1,8
PFE Orange Polska	8,2	-1,1	5,6	8,4

Źródło: pracownicze fundusze emerytalne

8.4.1.3. DOBROWOLNE FUNDUSZE EMERYTALNE

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. zezwolenie na prowadzenie działalności posiadało 7 dobrowolnych funduszy emerytalnych (DFE), które były zarządzane przez powszechne towarzystwa emerytalne. Wszystkie działające DFE gromadziły wpłaty od oszczędzających w ramach umów o prowadzenie indywidualnych kont zabezpieczenia emerytalnego (IKZE), natomiast 5 z nich prowadziło również indywidualne konta emerytalne (IKE). Od 1 lipca 2019 r. powszechne towarzy-

stwa emerytalne zarządzają również dobrowolnymi funduszami emerytalnymi zdefiniowanej daty (FZD).

Na koniec 2020 r. do DFE należało 66,6 tys. członków (spadek w stosunku do roku poprzedniego o 0,4%), którzy gromadzili w nich oszczędności w formie IKE lub IKZE. Wartość zagregowanych aktywów netto zgromadzonych w DFE wyniosła na koniec 2020 r. 785,1 mln zł, co stanowiło wzrost o 42,7% w porównaniu do roku poprzedniego (głównie spowodowany napływem składek do DFE w kwocie 183 mln zł).

Tabela 43. Aktywa netto DFE w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia)

Dobrowolny fundusz emerytalny	Aktywa netto (w mln zł)				Udział w rynku (w %)
	2017	2018	2019	2020	
Allianz Polska DFE	11,7	13,5	16,7	20,0	2,6
Generali DFE	0,3	0,5	0,7	1,4	0,2
MetLife DFE	33,4	30,5	34,9	46,1	5,9
Nationale-Nederlanden DFE	69,5	98,7	152,6	250,8	31,9
DFE Pekao	82,0	-	-	0,0	0,0
PKO DFE	55,0	67,8	86,9	117,9	15,0
DFE Pocztylion Plus	1,4	2,4	4,0	5,8	0,7
DFE PZU	45,6	168,4	254,5	343,1	43,7
Razem	298,9	381,8	550,3	785,1	100,0

Źródło: dobrowolne fundusze emerytalne

W 2020 r., w przeciwieństwie do 2019 r., wszystkie DFE osiągnęły dodatnie stopy zwrotu. Duże zróżnicowanie wyników inwestycyjnych DFE było spowodowane niejednorodnością w stosowanych przez zarządzających strategiach inwestycyjnych. Poszczególne

fundusze różniły się zarówno poziomem alokacji poszczególnych klas aktywów, doborem pojedynczych instrumentów finansowych, jak również tempem zmiany składu portfela.

Tabela 44. Stopy zwrotu DFE w latach 2017–2020 (w %)

Dobrowolny fundusz emerytalny	2017	2018	2019	2020
Allianz Polska DFE	* 11,5	* -6,6	* 5,4	* 2,9
Generali DFE	6,4	-10,4	16,5	21,0
MetLife DFE	6,6	-16,6	9,7	33,3
Nationale-Nederlanden DFE	* 9,0	* -8,6	* 8,9	* 15,3
DFE Pekao	6,8	-	-	-
PKO DFE	8,6	-6,7	0,1	11,0
DFE Pocztylion Plus	-1,0	-4,8	1,0	8,0
DFE PZU	14,7	-9,9	3,4	1,6

Źródło: dobrowolne fundusze emerytalne

* Stopa zwrotu wyliczona na podstawie jednostki rozrachunkowej typu A.

8.4.1.4. PRACOWNICZE PROGRAMY EMERYTALNE, INDYWIDUALNE KONTA EMERYTALNE I INDYWIDUALNE KONTA ZABEZPIECZENIA EMERYTALNEGO

Pracownicze programy emerytalne (PPE), indywidualne konta emerytalne (IKE) oraz indywidualne konta zabezpieczenia emerytalnego (IKZE), w których uczestnictwo jest dobrowolne, mają – w przeciwieństwie do pozostałych form dobrowolnego gromadzenia oszczędności z przeznaczeniem na cel emerytalny

– charakter instytucjonalny, a środki są w nich gromadzone na zasadach określonych przepisami prawa.

Rozwój tego elementu systemu emerytalnego jest wzmacniany poprzez zachęty w postaci zwolnień podatkowych i możliwość korzystania z ulg w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne.

Rozwój rynku PPE w latach 2017–2020 przedstawia tabela 45.

Tabela 45. Rozwój PPE w latach 2017–2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba PPE	1 054	1 230	1 907	2 110
Liczba uczestników (w tys.)	396	425	613	632
Wartość zgromadzonych aktywów (w mln zł)	12 643	12 735	14 547	17 016

Źródło: opracowanie własne UKNF, instytucje zarządzające środkami pracowniczych programów emerytalnych

Rok 2020 cechował się dużą aktywnością pracodawców w obszarze pracowniczych programów emerytalnych. Skutkowało to wszczęciem w Urzędzie KNF 583 postępowań administracyjnych w przedmiocie dokonania wpisu w Rejestrze pracowniczych programów emerytalnych lub dokonania w nim zmian. W konsekwencji takiej sytuacji liczba rozstrzygnięć w obszarze PPE w 2020 r. jest porównywalna z rokiem 2018, kiedy rejestracja programów przekroczyła liczbę trzycyfrową.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. funkcjonowało 2110 pracowniczych programów emerytalnych, w tym:

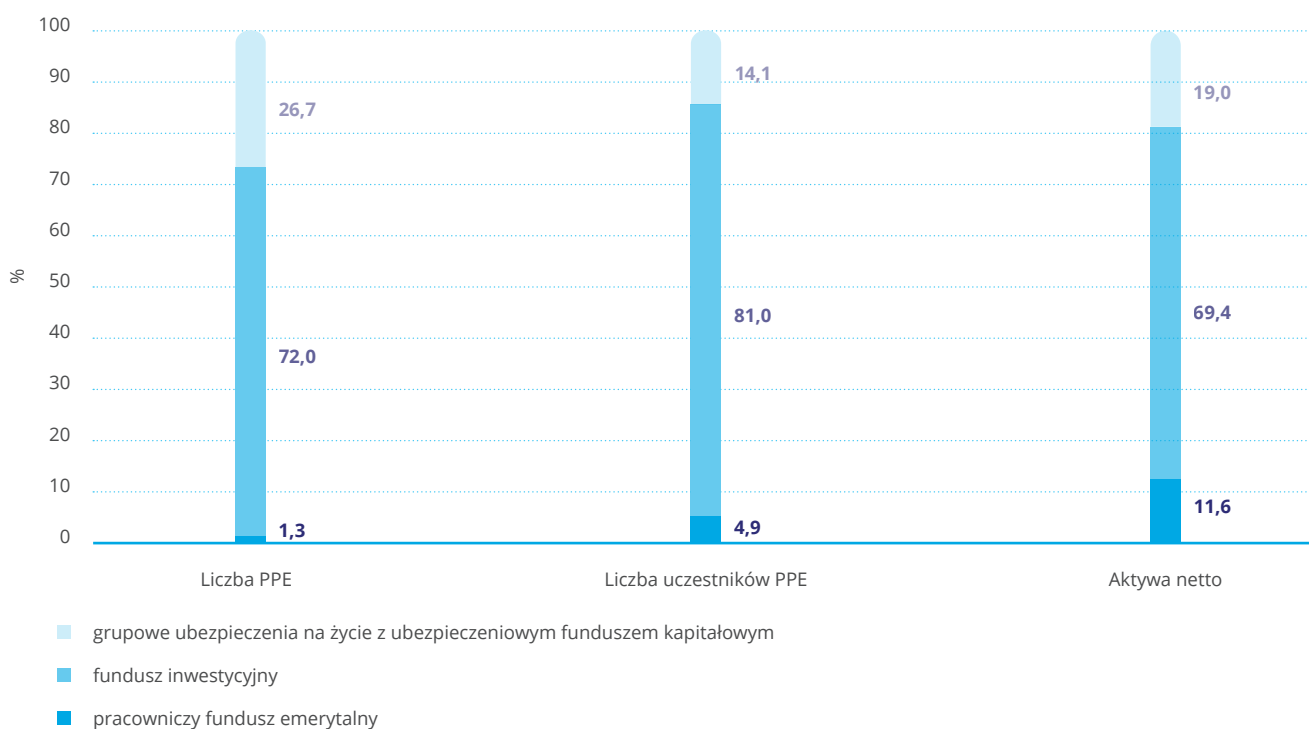
– 564 w formie umowy grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym,

– 1519 w formie umowy o wnoszenie przez pracodawcę składek pracowników do funduszu inwestycyjnego,
– 27 w formie pracowniczego funduszu emerytalnego.

W PPE uczestniczyło na koniec 2020 r. blisko 632 tys. osób, a wartość zgromadzonych aktywów wyniosła 17 016 mln zł, co oznacza wzrost wartości aktywów zgromadzonych na rachunkach uczestników PPE o 2468 mln zł w stosunku do 2019 r. (blisko 17%).

Udział poszczególnych form w rynku PPE obrazuje wykres 23.

Wykres 23. Struktura rynku PPE w 2020 r. (w %)

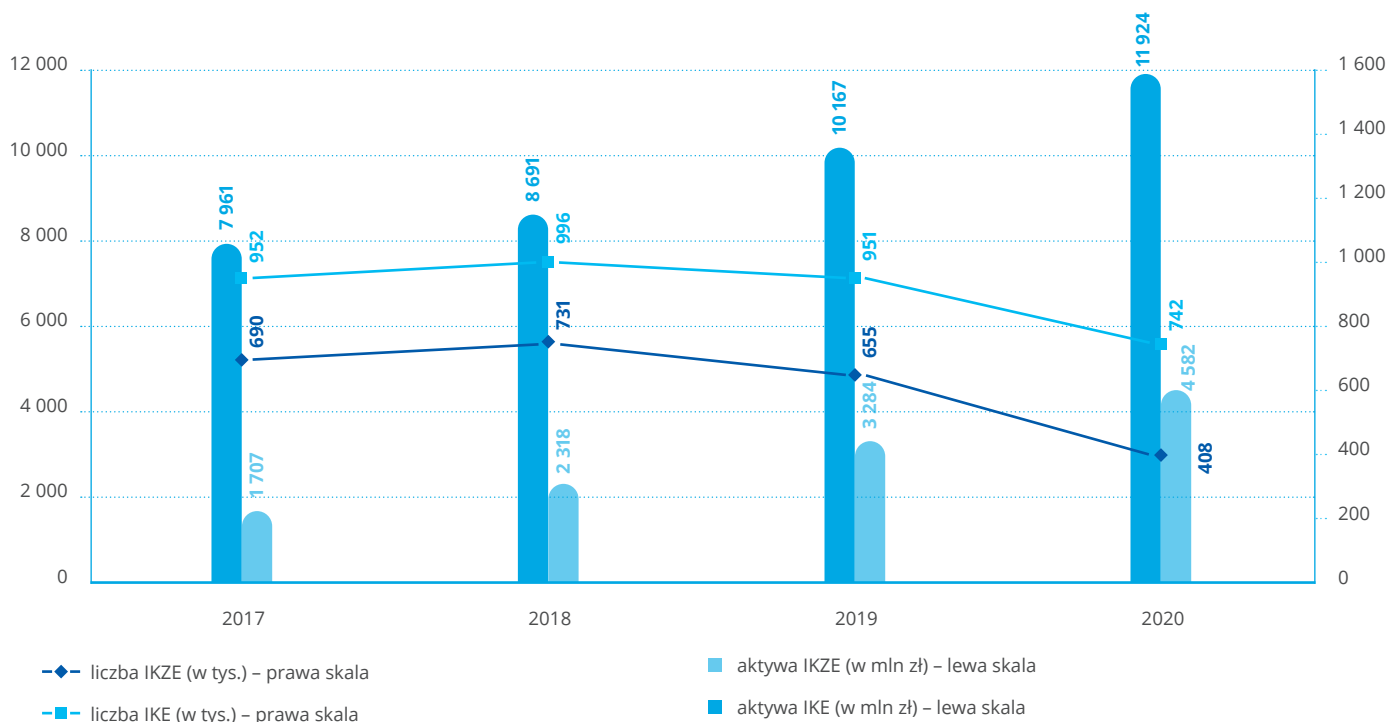

Źródło: opracowanie własne UKNF, instytucje zarządzające środkami pracowniczych programów emerytalnych

IKE i IKZE są to dobrowolne, a zarazem indywidualne formy oszczędzania na cele emerytalne. Okres ich funkcjonowania jest różny: IKE funkcjonują od 2004 r., natomiast IKZE od 2012 r.

Na posiedzenie KNF przedłożono raport „Raport emerytalny w Polsce (stan na koniec 2019 roku)”.

Wykres 24. Wartość aktywów oraz liczba kont IKE i IKZE w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia)

Źródło: opracowanie własne UKNF, instytucje prowadzące IKE lub IKZE

Według stanu na koniec 2020 r. podmioty uprawnione do prowadzenia IKE lub IKZE obsługiwały 741,6 tys. IKE i 407,6 tys. IKZE, na których zgromadzono aktywa odpowiednio w wysokości 11,9 mld zł

i 4,6 mld zł. W 2020 r. oszczędzający wpłacili na konta IKE 2,0 mld zł, natomiast na konta IKZE 1,2 mld zł, łącznie o 19,1% więcej niż rok wcześniej.

Tabela 46. Liczba kont oraz aktywa IKE w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia)

Podmioty prowadzące IKE	Liczba kont (w tys.)				Udział w rynku (w%)	Wartość aktywów (w mln zł)				Udział w rynku (w%)
	2017	2018	2019	2020		2017	2018	2019	2020	
Zakłady ubezpieczeń	568,5	562,5	462,2	199,9	27,0	2 591,9	2 582,7	2 738,9	2 932,3	24,6
Fundusze inwestycyjne	275,8	317,1	355,0	393	53,0	2 447,0	2 725,0	3 266,4	3 970,2	33,3
Podmioty prowadzące działalność maklerską	30,4	32,6	39,0	55,8	7,5	1 285,1	1 434,7	1 784,7	2 438,9	20,4
Banki	71,9	78,3	88,5	85,7	11,5	1 581,2	1 886,5	2 296,7	2 465,5	20,7
Dobrowolne fundusze emerytalne	4,9	5,3	6,1	7,2	1,0	56,1	62,7	80,7	116,8	1,0
Ogółem	951,5	995,8	950,8	741,6	100,0	7 961,3	8 691,6	10 167,4	11 923,7	100,0

Źródło: opracowanie własne UKNF, instytucje prowadzące IKE

Tabela 47. Liczba kont oraz wartość aktywów IKZE w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia)

Podmioty prowadzące IKZE	Liczba kont (w tys.)				Udział w rynku (w%)	Wartość aktywów (w mln zł)				Udział w rynku (w%)
	2017	2018	2019	2020		2017	2018	2019	2020	
Zakłady ubezpieczeń	448,9	447,3	376,8	96,4	23,7	545,4	635,1	783,6	956,2	20,9
Fundusze inwestycyjne	120,2	150,9	175,0	191,7	47,0	719,8	1 086,1	1 608,7	2 257,6	49,3
Podmioty prowadzące działalność maklerską	8,5	11,2	16,8	31,5	7,7	94,3	119,4	197,2	392,3	8,5
Banki	18,1	20,3	24,4	28,2	6,9	106,7	156,2	224,3	307,0	6,7
Dobrowolne fundusze emerytalne	94,3	101,4	61,4	59,8	14,7	240,7	320,8	470,0	668,8	14,6
Ogółem	690,0	731,1	654,4	407,6	100,0	1 706,9	2 317,6	3 283,8	4 581,8	100,0

Źródło: opracowanie własne UKNF, instytucje prowadzące IKZE

8.4.1.5. PRACOWNICZE PLANY KAPITAŁOWE

Na mocy Ustawy z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych od dnia 1 lipca 2019 r. funkcjonują pracownicze plany kapitałowe (PPK). Uczestnikiem PPK jest osoba fizyczna, która ukończyła 18. rok życia, w imieniu i na rzecz której podmiot zatrudniający zawarł umowę o prowadzenie PPK z instytucją finansową. Na koniec 2020 r. w ewidencji PPK zamieszczono 20 instytucji finansowych uprawnionych do prowadzenia PPK:

- 16 towarzystw funduszy inwestycyjnych,
- 3 powszechne towarzystwa emerytalne (w tym 1 PTE zawieszono),
- 1 zakład ubezpieczeń.

W 2020 r. PFR S.A. na wniosek KNF zawiesił udział Aegon PTE S.A. w ewidencji PPK na skutek przejęcia zarządzania Aegon PPK dobrowolnymi funduszami zdefiniowanej daty przez Pocztylion-Arka PTE S.A. KNF po wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w dniu 18 grudnia 2020 r. wydał decyzję o usunięciu z ewidencji PPK Aegon PTE S.A.

Zgodnie z informacjami otrzymanymi od instytucji obsługujących PPK na koniec 2020 r. liczba osób, które przystąpiły do PPK, wyniosła 1,5 mln. W tym okresie wpłacono do PPK kwotę 2,2 mld zł. Na dzień 31 grudnia 2020 r. na rachunkach PPK zgromadzono aktywa o wartości 2,8 mld zł. Z uwagi iż PPK rozpoczęły funkcjonowanie w II połowie 2019 r., nie przedstawiono porównania w stosunku do 2019 r. Wtedy do PPK przystąpiło 0,3 mln uczestników, wpłacono 86,3 mln zł, a wartości zgromadzonych aktywów netto wyniosła 84,7 mln zł.

8.4.2. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

8.4.2.1. FUNDUSZE EMERYTALNE I TOWARZYSTWA EMERYTALNE

W ramach wykonywania funkcji licencyjnych przeprowadzono na rynku emerytalnym postępowania administracyjne zakończone wydaniem 52 decyzji administracyjnych. Względem podmiotów rynku emerytalnego wydano również 23 postanowienia. Liczba oraz przedmiot wydanych decyzji i postanowień zostały przedstawione w tabeli 12.1.1 oraz w tabeli 12.1.2 w Aneksie 12.1.

NABYCIE 100% AKCJI AXA PTE S.A.

W 2020 r. miała miejsce na rynku emerytalnym istotna zmiana właścicielska. Po uzyskaniu zezwolenia KNF, w dniu 15 października 2020 r., UNIQA Österreich Versicherungen AG nabyła od Société Beaujon SAS wszystkie akcje w kapitale zakładowym AXA Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego S.A.

UMOWA W SPRAWIE PRZEJĘCIA ZARZĄDZANIA FUNDUSZAMI ZDEFINIOWANEJ DATY

Zmiany rynkowe spowodowały zainicjowanie pierwszego procesu konsolidacyjnego na rynku instytucji oferujących PPK, tj. przejęcia zarządzania funduszami zdefiniowanej daty prowadzonymi przez Aegon PTE S.A. na rzecz Pocztylion-Arka PTE S.A.

8.4.2.2. PRACOWNICZE PROGRAMY EMERYTALNE (PPE)

W okresie objętym sprawozdaniem Urząd KNF stwierdził:

- spadek liczby wniosków o wpis programu do rejestru o ponad 59% (252 wnioski w 2020 r. i 620 wniosków w roku poprzednim),
- spadek liczby wniosków o wpis zmian programu do rejestru o blisko 15% (202 wnioski w 2020 r. i 237 wniosków w roku poprzednim),
- wzrost liczby wniosków o wykreślenie programu z rejestru o ponad 93% (58 wniosków w 2020 r. i 30 wniosków w roku poprzednim),
- wzrost liczby zawiadomień o zmianie danych pracodawcy lub zarządzającego o ponad 136% (71 zawiadomień w 2020 r. i 30 zawiadomień w roku poprzednim).

Liczba i przedmiot wydanych w 2020 r. decyzji dotyczących PPE, z upoważnienia KNF, przedstawia tabela 12.1.2 w Aneksie 12.1.

8.4.3. NADZÓR NAD PRACOWNICZYMI PROGRAMAMI EMERYTALNYMI (PPE)

Pracodawca realizujący PPE ma obowiązek corocznie przedkładać organowi nadzoru informację o realizacji prowadzonego przez niego PPE za dany rok kalendarzowy. W ten sposób organ nadzoru uzyskuje istotne informacje o funkcjonowaniu poszczególnych PPE, a po agregacji sprawozdań – dane dotyczące rynku, istotnych zjawisk oraz trendów.

Na koniec 2020 r. funkcjonowało 2110 PPE, przy czym część PPE ma charakter międzyzakładowy, w których uczestniczy więcej niż 1 pracodawca, co oznacza, że obowiązek złożenia sprawozdania o prowadzonym PPE za rok 2020 ciąży na 2370 pracodawcach, którzy według stanu na 31 grudnia 2020 r. prowadzili PPE.

W 2020 r. na 6 pracodawców prowadzących pracownicze programy emerytalne nałożono kary pieniężne w związku z nieprzekazaniem przez pracodawców rocznych informacji.

8.4.4. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

W 2020 roku nie były prowadzone czynności inspekcyjne w podmiotach rynku emerytalnego.

8.5. TOWAROWE DOMY MAKLERSKIE ORAZ PODMIOTY PROWADZĄCE RACHUNKI LUB REJESTRY TOWARÓW GIEŁDOWYCH

8.5.1. DZIAŁANIA LICENCYJNE

W 2020 r. udzielono 4 zezwoleń dla przedsiębiorstw energetycznych na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych, wydano 2 decyzje w przedmiocie zmiany decyzji w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych, 2 decyzje w przedmiocie uchylenia tego zezwolenia i 1 decyzję stwierdzającą wygaśnięcie decyzji w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie przedmiotowej działalności. Umorzone zostało 1 postępowanie w przedmiocie udzielenia zezwolenia na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych, a 2 wnioski w sprawie udzielenia tego zezwolenia pozostawiono bez rozpoznania.

W tym okresie Komisja wydała 1 decyzję w sprawie wyrażenia zgody na nabycie lub objęcie akcji towaro-

wego domu maklerskiego oraz 1 decyzję w sprawie umorzenia postępowania w przedmiocie uchylenia zezwolenia na prowadzenie działalności przez towarowy dom maklerski, a 1 postępowanie w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie obrotu towarami giełdowymi zostało zawieszono.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. Komisja nie prowadziła żadnego postępowania w zakresie obrotu towarami giełdowymi, natomiast zezwoleniem na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych legitymowało się 58 przedsiębiorstw energetycznych, a zezwoleniem na prowadzenie działalności w zakresie obrotu towarami giełdowymi – 1 towarowy dom maklerski.

8.6. PODMIOTY RYNKU FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I ALTERNATYWNYCH SPÓŁEK INWESTYCYJNYCH

8.6.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

W 2020 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała:

- 1 zezwolenie na utworzenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego,
- 2 zezwolenia na utworzenie publicznego funduszu inwestycyjnego zamkniętego.

W 2020 r. KNF w zakresie sektora funduszy inwestycyjnych wydała 13 decyzji w sprawie utworzenia publicznych funduszy inwestycyjnych zamkniętych wraz z zatwierdzeniem prospektów oraz aneksów/suplementów, w tym:

- 7 decyzji zatwierdzających prospekty certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte,
- 6 decyzji zatwierdzających aneksy/suplementy do prospektów certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte.

W 2020 r. cofnięto 2 zezwolenia na wykonywanie działalności przez następujące towarzystwa funduszy inwestycyjnych:

- ALTUS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.,
- Copernicus Capital Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.

W 2020 r. uchylono na wniosek zezwolenie na wykonywanie działalności przez:

- CORUM Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.

W 2020 r. zostało zarejestrowanych 12 funduszy inwestycyjnych zamkniętych, których certyfikaty inwestycyjne zgodnie ze statutem funduszu nie będą oferowane w drodze oferty publicznej ani dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, ani wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu.

W 2020 r. organ nadzoru wydał 266 decyzji i postanowień dotyczących podmiotów rynku funduszy inwestycyjnych.

Liczbę i przedmiot przyjętych uchwał oraz decyzji i postanowień, wydanych z upoważnienia Komisji Nadzoru Finansowego w 2020 r., przedstawiono odpowiednio w tabeli 12.1.1 oraz tabeli 12.1.2 w Aneksie 12.1.

W 2020 r. Przewodniczący KNF wydał 12 postanowień o wszczęciu postępowania z urzędu lub o rozszerzeniu zakresu przedmiotowego postępowania – z art. 13 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1400, dalej: ustawa o nadzorze nad rynkiem kapitałowym).

8.6.1.1. NABYCIE LUB OBJĘCIE AKCJI LUB PRAW Z AKCJI

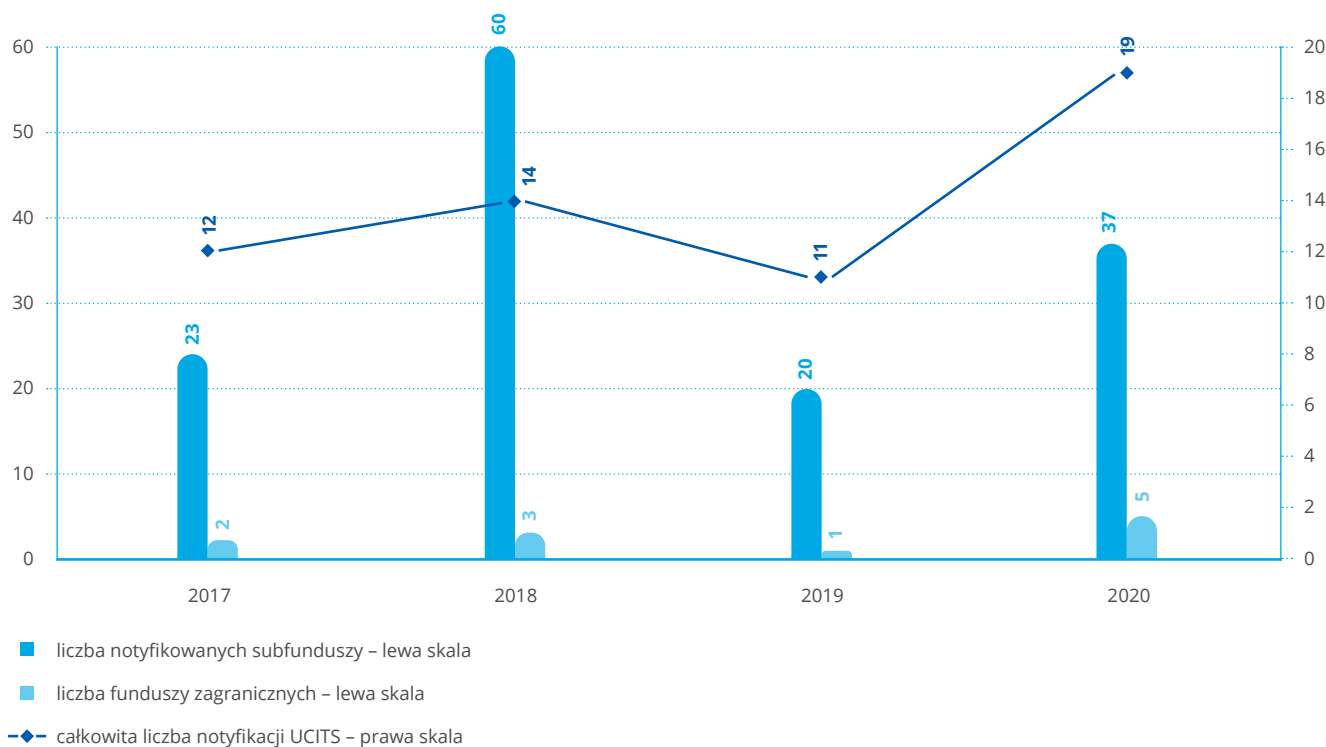
W 2020 r. rozpatrzono 4 zawiadomienia o zamiarze nabycia lub objęcia akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych. W 2 przypadkach wydano decyzję o braku sprzeciwu wobec zamiaru nabycia lub objęcia akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych i wyznaczeniu terminu, w ciągu którego nabycie lub objęcie może

zostać dokonane i w 2 przypadkach wydano decyzje o umorzeniu postępowania przez wzgląd na jego bezprzedmiotowość. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w toku rozpatrywania znajdowały się 4 postępowania w sprawie zawiadomienia o zamiarze nabycia lub objęcia akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych. W porównaniu z 2018 r. i 2019 r., w 2020 r. odnotowano dalszy wzrost liczby zawiadomień o zamiarze nabycia akcji towarzystw funduszy inwestycyjnych.

8.6.1.2. DZIAŁALNOŚĆ TRANSGRANICZNA

W 2020 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło drogą elektroniczną 19 kompletnych zawiadomień o zamiarze zbywania tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które dotyczyły 5 nowych funduszy zagranicznych i 37 nowych subfunduszy funduszy zagranicznych. Dla porównania, w 2019 r. wpłynęło 11 kompletnych zawiadomień dotyczących 1 nowego funduszu zagranicznego i 20 nowych subfunduszy wydzielonych w funduszach zagranicznych.

Wykres 25. Fundusze inwestycyjne typu UCITS w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)

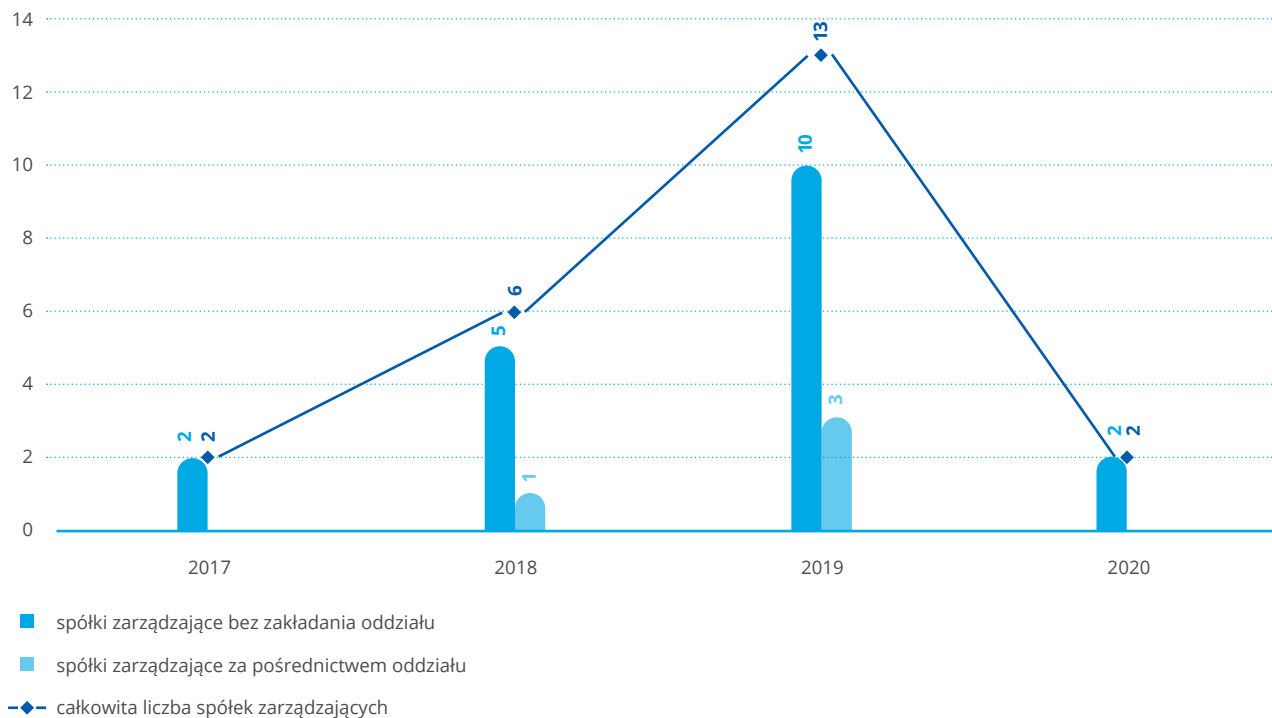

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2020 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęły 2 notyfikacje spółek zarządzających (podmioty zarządzające funduszami typu UCITS) zamierzających prowadzić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność na zasadzie swobody świadczenia usług (tj. bez zakładania oddziału). Natomiast, brak było notyfikacji spółek zarządzających zamierzających prowadzić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dzia-

łalność w formie oddziału. Dla porównania w 2019 r. wpłynęło 10 notyfikacji spółek zarządzających zamierzających prowadzić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność na zasadzie swobody świadczenia usług i 3 notyfikacje spółek zarządzających zamierzających prowadzić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność w formie oddziału.

Wykres 26. Spółki zarządzające w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)

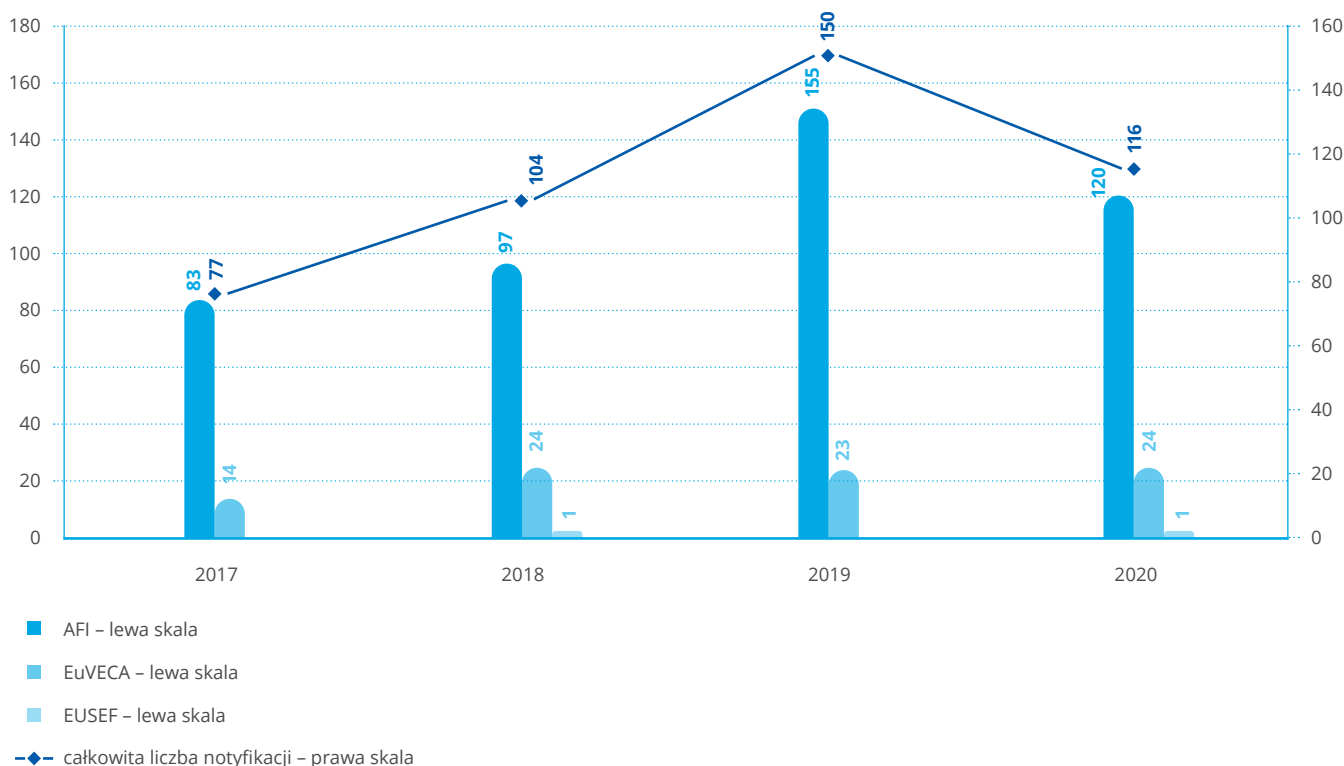

Źródło: opracowanie własne UKNF

W odniesieniu do alternatywnych funduszy inwestycyjnych (tj. niebędących funduszami typu UCITS) z siedzibą w państwie Unii Europejskiej innym niż Rzeczpospolita Polska, w 2020 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło 116 kompletnych zawiadomień o zamiarze wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej 120 alternatywnych funduszy inwestycyjnych, 24 europejskich funduszy venture capital (EuVECA) oraz 1 europejskiego fun-

duszu przedsiębiorczości społecznej (EuSEF). Dla porównania w 2019 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło 150 kompletnych zawiadomień o zamiarze wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej 155 alternatywnych funduszy inwestycyjnych, 23 europejskich funduszy venture capital (EuVECA), natomiast nie odnotowano zawiadomień europejskich funduszy przedsiębiorczości społecznej (EuSEF).

Wykres 27. Alternatywne fundusze inwestycyjne AFI, EuVECA, EUSEF w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)

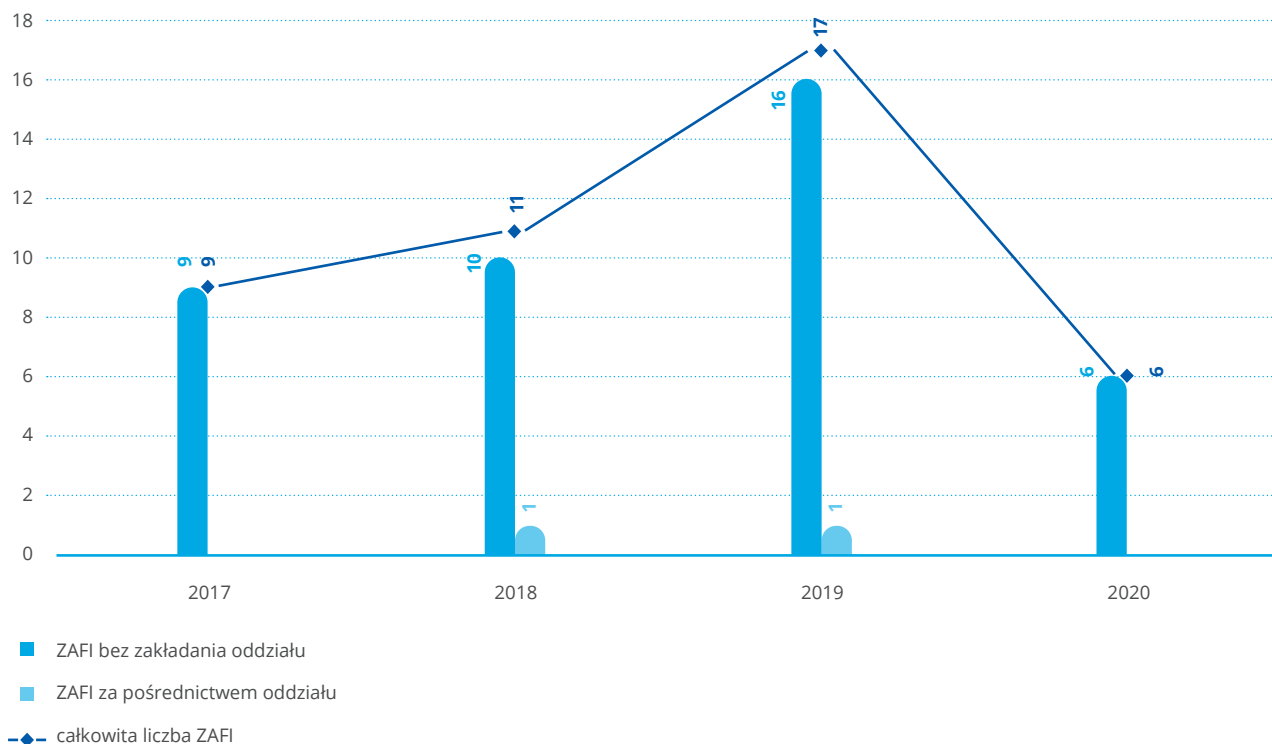

Źródło: opracowanie własne UKNF

Ponadto w 2020 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęły notyfikacje 6 zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi z siedzibą poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o zamiarze prowadzenia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez zakładania oddziału. Dla porównania w 2019 r. wpłynęło 16 notyfikacji dotyczących

zamiaru wykonywania działalności bez zakładania oddziału oraz 1 notyfikacja zarządzającego alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi z siedzibą poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o zamiarze prowadzenia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w formie oddziału.

Wykres 28. Zarządzający alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)

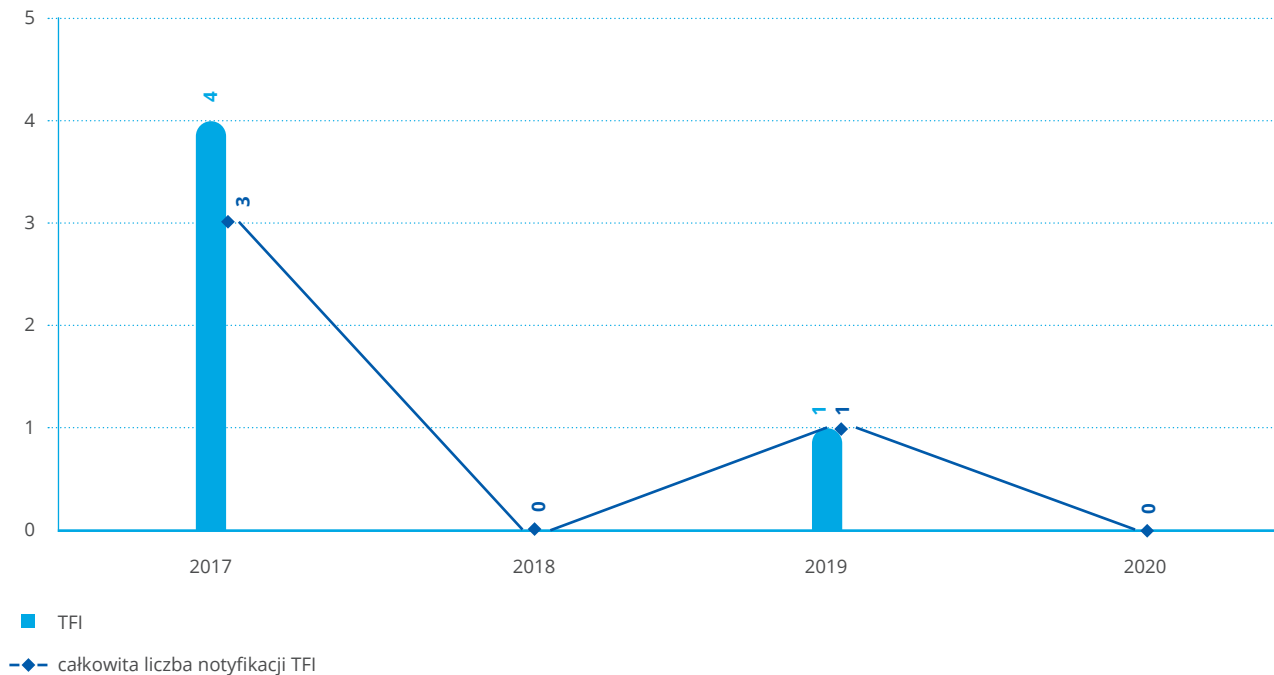

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2020 r. nie odnotowano zawiadomień towarzystw funduszy inwestycyjnych zamierzających prowadzić działalność na terytorium innego państwa Unii Europejskiej niż Rzeczpospolita Polska oraz tych dotyczących zamiaru wprowadzania zarządzanych przez siebie funduszy do obrotu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Dla porównania w 2019 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęła 1 notyfikacja towarzystwa funduszy inwestycyjnych zamierzającego prowadzić działalności na terytorium innego

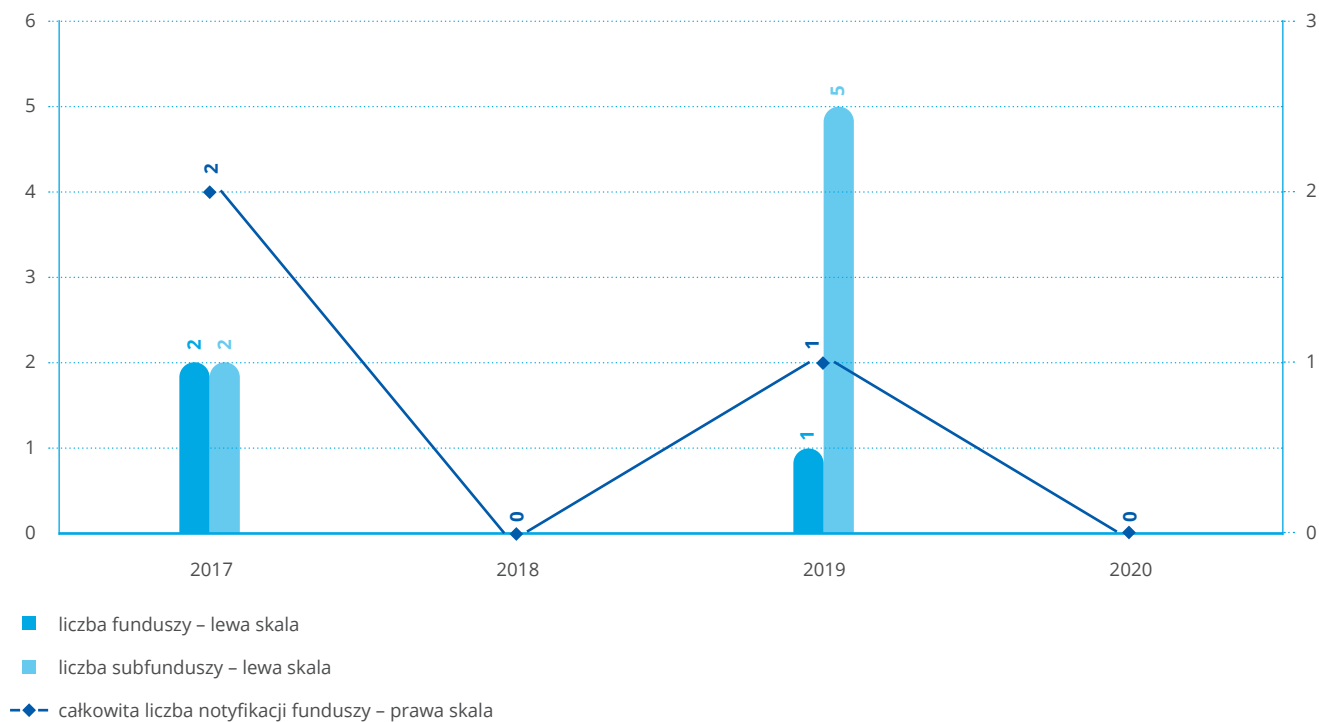
państwa Unii Europejskiej niż Rzeczpospolita Polska, w zakresie zarządzania alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi utworzonymi na terytorium tego państwa. Ponadto wpłynęły 2 notyfikacje towarzystw funduszy inwestycyjnych, o zamiarze wprowadzania zarządzanych przez siebie funduszy do obrotu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Notyfikacje te dotyczyły 2 funduszy inwestycyjnych oraz dwóch państw UE (Luksemburg, Niemcy).

Wykres 29. Towarzystwa funduszy inwestycyjnych w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 30. Fundusze inwestycyjne w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)

Źródło: opracowanie własne UKNF

8.6.1.3. ZARZĄDZAJĄCY ASI I ALTERNATYWNE SPÓŁKI INWESTYCYJNE

W 2020 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała jedno zezwolenie na wykonywanie działalności zarządzającego ASI, co nastąpiło 14 lipca 2020 r. W 2020 roku Komisja Nadzoru Finansowego wpisała do rejestru zarządzających ASI 43 podmioty oraz wykreśliła z tego rejestru 4 zarządzających ASI.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r., od momentu objęcia nadzorem zarządzających ASI, do UKNF wpłynęło w sumie 351 wniosków, w tym 339 wniosków dotyczących wpisu do rejestru zarządzających ASI, 1 wniosek o wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności zarządzającego ASI, 8 wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją KNF w przedmiocie odmowy wpisu do rejestru zarządzających ASI oraz 3 wnioski o wykreślenie z rejestru zarządzających ASI.

Tabela 48. Liczba wniosków, które wpłynęły do KNF w latach 2017–2020

Typ wniosku	2017	2018	2019	2020	2017–2020
Wnioski o wpis do rejestru zarządzających ASI	174	73	40	51	338
Wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy	1	6	1	0	8
Wniosek o wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności zarządzającego ASI	1	0	0	0	1
Wnioski o wykreślenie z rejestru zarządzających ASI	0	0	0	3	3
Razem	176	79	41	54	350

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2020 roku w zakresie rynku alternatywnych spółek inwestycyjnych Komisja Nadzoru Finansowego wydała 26 decyzji i postanowień, w tym:

- 6 decyzji w przedmiocie odmowy wpisu do rejestru zarządzających ASI,
- 1 decyzję w II instancji w przedmiocie utrzymania w mocy decyzji KNF w sprawie odmowy wpisu do rejestru zarządzających ASI,
- 9 decyzji w przedmiocie umorzenia postępowania na wniosek strony, w tym 4 decyzje w przedmiocie umorzenia postępowania odwoławczego,
- 5 decyzji w przedmiocie wykreślenia zarządzającego ASI z rejestru zarządzających ASI,
- 1 decyzję w przedmiocie udzielania zezwolenia na wykonywanie działalności przez zarządzającego ASI,
- 4 postanowienia w przedmiocie wszczęcia postępowania w sprawie wykreślenia z rejestru zarządzających ASI.

Rok 2020 obejmował przede wszystkim realizację przez Komisję zadań związanych z rozpatrywaniem wniosków o wpis do rejestru zarządzających ASI. Kontynuowane były również działania analityczne związane z prawnymi i faktycznymi aspektami związanymi z funkcjonowaniem ASI i ich zarządzających, w tym zwłaszcza zagadnieniami zgłaszanymi przez uczestników rynku kapitałowego. W 2020 roku, w stosunku do lat ubiegłych, wykreślono większą liczbę podmiotów z rejestru zarządzających ASI na skutek ich likwidacji lub niewykonywania działalności zarządzającego ASI.

Ponadto w 2020 roku, w konsekwencji znacznej liczby wpisów do rejestru zarządzających ASI dokonanych w ubiegłych latach, prowadzone były zintensyfikowane czynności związane z weryfikacją obowiązków sprawozdawczych zarządzających ASI za 2019 rok.

8.6.1.4. PODMIOTY POŚREDNICZĄCE W ZBYWANIU I ODKUPYWANIU JEDNOSTEK LUB TYTUŁÓW UCZESTNICTWA

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych, mogą być zbywane i odkupywane za pośrednictwem podmiotu z siedzibą lub miejscem zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. lista dystrybutorów jednostek uczestnictwa lub/i tytułów uczestnictwa posiadających zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego obejmowała 71 podmiotów.

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego wydała 8 decyzji stwierdzających wygaśnięcie decyzji w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie przedmiotowej działalności.

8.6.2. NADZÓR NAD INSTYTUCJAMI ZBIOROWEGO INWESTOWANIA

Działania nadzorcze Komisji Nadzoru Finansowego wobec towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz

funduszy inwestycyjnych, po uzyskaniu przez te podmioty stosownych zezwoleń, obejmują m.in. monitorowanie bieżącej sytuacji tych podmiotów, poprzez analizę raportów bieżących, informacji bieżących, sprawozdań okresowych oraz raportów okresowych.

Tabela 49. Liczba przeanalizowanych raportów bieżących i okresowych funduszy inwestycyjnych i towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz informacji od depozytariuszy w latach 2017–2020

Rodzaj raportu/informacji	2017	2018	2019	2020
Raporty bieżące i okresowe towarzystw funduszy inwestycyjnych	5 791	5 990	4 746	6 452
Raporty bieżące i okresowe funduszy inwestycyjnych	28 851	29 072	24 588	23 208
Informacje od depozytariuszy	4 398	4 506	4 135	5 513
Razem	39 040	39 568	33 469	35 173

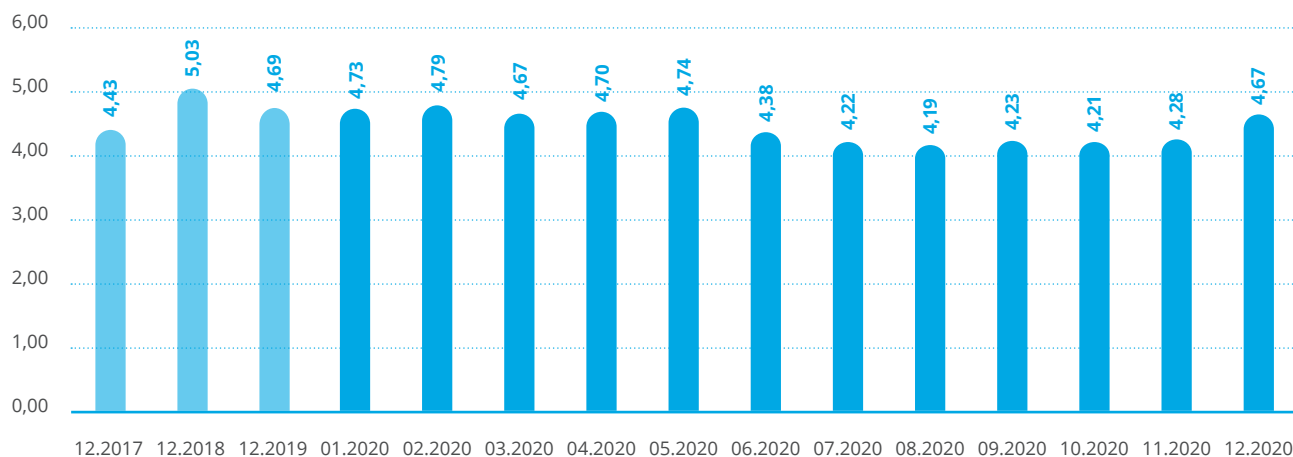
Źródło: opracowanie własne UKNF

Analiza raportów bieżących i okresowych prowadzona jest zarówno pod kątem terminowości ich przekazywania, jak i ich treści. W przypadku pozyskania niepełnych lub budzących wątpliwości informacji prowadzona jest dalsza korespondencja nadzorcza w celu doprecyzowania bądź uzyskania dodatkowych wyjaśnień. Informacje dotyczące sytuacji nadzorowanych podmiotów były również przedmiotem ko-

respondencji pomiędzy komórkami organizacyjnymi Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, umożliwiając w ten sposób podjęcie stosownych działań zgodnie z właściwością merytoryczną departamentów.

W ramach sprawowanego nadzoru KNF monitoruje również wypełnianie przez TFI wymogów kapitałowych.

Wykres 31. Średnia wartość współczynnika pokrycia kapitału towarzystw funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2017–2019 oraz w 2020 r. (kapitał własny/minimalny wymóg kapitałowy)⁴²

Źródło: opracowanie własne UKNF

Po wzrostach średniej wartości współczynnika pokrycia minimalnego wymogu kapitałowego sektora towarzystw funduszy inwestycyjnych do poziomu 4,79 w pierwszych dwóch miesiącach 2020 roku, w marcu uległ on obniżeniu w związku ze wzrostem kursu euro i tym samym poziomowi wymogu kapitałowego. W kwietniu oraz maju osiągnięta została poprawa wskaźnika do poziomu zbliżonego do notowanego w pierwszych miesiącach 2020 roku. Do naj-

wiejszego spadku średniej wartości współczynnika pokrycia wymogu kapitałowego doszło w czerwcu 2020 roku, co spowodowane było wypłatami dywidend dokonywanymi przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych z zysków za 2019 rok. W kolejnych miesiącach poziom wskaźnika utrzymywał się na zbliżonym poziomie, po czym w ostatnich miesiącach 2020 roku wzrósł do poziomu 4,67.

⁴² Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, w związku z czym zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

Na posiedzenia KNF przedłożono następujące raporty dotyczące działalności podmiotów rynku funduszy inwestycyjnych:

- Raport dotyczący sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych w 2019 r.,
- Raport na temat procesu BION towarzystw funduszy inwestycyjnych za 2019 r.,
- Informację w zakresie założeń dotyczących stanowiska organu nadzoru w sprawie polityki dywidendowej towarzystw funduszy inwestycyjnych w 2021 r.,
- Raport dotyczący ogólnej wielkości aktywów w zarządzaniu przez zarządzających ASI.

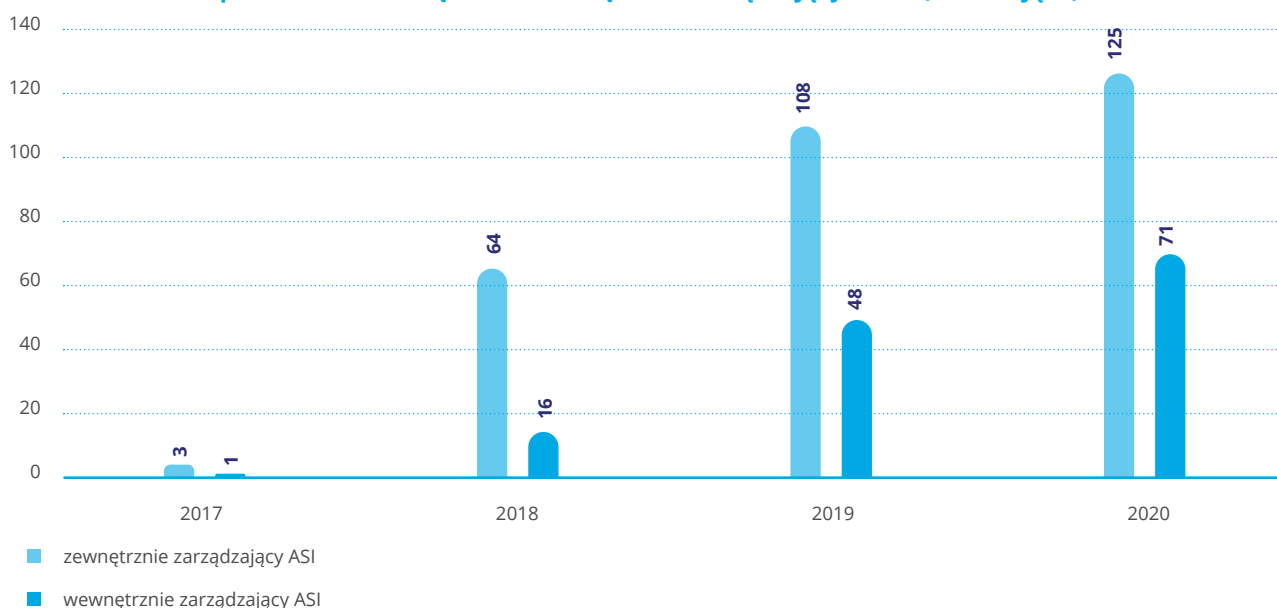
8.6.2.1. ZARZĄDZAJĄCY ASI ORAZ ALTERNATYWNE SPÓŁKI INWESTYCYJNE

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. na rynku kapitałowym działalność zarządzającego ASI prowadziło

196 podmiotów, w tym: 195 na podstawie wpisu do rejestru zarządzających ASI (125 zewnętrznie zarządzających i 70 wewnętrznie zarządzających ASI) oraz jeden podmiot – na podstawie zezwolenia na wykonywanie działalności przez zarządzającego ASI, jako wewnętrznie zarządzający ASI.

Wszystkie podmioty objęte nadzorem KNF jako zarządzający ASI zostały wpisane do rejestru zarządzających ASI lub uzyskały zezwolenie w latach 2017–2020. Jednocześnie podkreślenia wymaga, że wpis do rejestru zarządzających ASI jest czynnością materialno-techniczną i nie wymaga wydania władczego aktu administracyjnego, jakim jest decyzja administracyjna.

Wykres 32. Liczba zarządzających ASI wykonujących działalność zarządzającego ASI w latach 2017–2020 w podziale na wewnętrznie i zewnętrznie zarządzających ASI (narastająco)

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Wewnętrznie zarządzający to jeden podmiot, który jest zarówno zarządzającym ASI i ASI.

W 2020 r. Komisja dokonała wpisu do rejestru zarządzających ASI 43 podmiotów, z czego 19 zewnętrznie zarządzających ASI oraz 24 wewnętrznie zarządzających ASI oraz dokonała wykreślenia 4 podmiotów z rejestru zarządzających ASI. Ponadto Komisja udzieliła jednemu podmiotowi zezwolenia na wykonywanie działalności przez zarządzającego ASI, jako wewnętrznie zarządzającego ASI.

8.6.2.1.1. ZARZĄDZAJĄCY ASI WYKONUJĄCY DZIAŁALNOŚĆ NA PODSTAWIE WPISU DO REJESTRU ZARZĄDZAJĄCYCH ASI

Zarządzający ASI, działający na podstawie wpisu do rejestru zarządzających ASI, są zobowiązani do prze-

kazywania rocznych sprawozdań z działalności inwestycyjnej odrębnie – zarządzającego ASI oraz każdej z zarządzanych alternatywnych spółek inwestycyjnych w terminie do 31 stycznia roku następnego po roku, za który składane jest sprawozdanie.

Ze względu na obowiązującą ww. podmioty roczną częstotliwość oraz termin przekazywania sprawozdań, według stanu na 31 grudnia 2020 r. dostępne były dane dotyczące wartości aktywów w zarządzaniu przez zarządzających ASI za rok 2019. Dane dotyczące ogólnej wartości aktywów w zarządzaniu przez zarządzających ASI za 2020 r. powinny zostać przekazane do dnia 31 stycznia 2021 r.

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. wartość aktywów w zarządzaniu przez zarządzających ASI, wpisanych do rejestru zarządzających ASI, wynosiła 877,18 mln zł, przy czym 400,70 mln zł aktywów było w zarządzaniu przez wewnętrznie zarządzających ASI, zaś 476,48 mln zł przez zewnętrznie zarządzających ASI. Dane te dotyczyły 96,5% wszystkich ZASI zobligowanych do przesłania sprawozdania za 2019 r. Do podmiotów, które nie wywiązały się z tego obowiązku, kierowane były wezwania w celu uzupełnienia sprawozdania za rok 2019.

Dla porównania na 31 grudnia 2018 r. wartość aktywów w zarządzaniu przez zarządzających ASI wynosiła 171,24 mln zł, co oznacza, że w ciągu 2019 r. wartość aktywów w zarządzaniu wzrosła ponad czterokrotnie (412%). Jest to wynikiem wzrostu liczby podmiotów wpisanych do rejestru zarządzających

ASI w roku 2019 oraz rozwoju działalności inwestycyjnej podmiotów wpisanych w latach poprzednich.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. wstępna wartość aktywów w zarządzaniu przez zarządzających ASI, wpisanych do rejestru zarządzających ASI, ustalona na podstawie prawidłowych sprawozdań ZASI (78,5% wszystkich ZASI zobligowanych do przesłania sprawozdania za 2020 rok) wynosiła 2,2 mld zł, przy czym 862 mln zł aktywów było w zarządzaniu przez wewnętrznie zarządzających ASI, zaś 1,4 mld zł przez zewnętrznie zarządzających ASI. Na podstawie tych niepełnych danych widać zatem, że w porównaniu do 2019 r. wartość aktywów w zarządzaniu wzrosła 2,5 krotnie (256%). Jest to wynikiem wzrostu liczby podmiotów wpisanych do rejestru zarządzających ASI w roku 2020 oraz rozwoju działalności inwestycyjnej podmiotów wpisanych w latach poprzednich.

Tabela 50. Wartość aktywów w zarządzaniu przez zarządzających ASI w latach 2017–2020

Wartość aktywów w zarządzaniu przez zarządzających ASI (w mln zł)	2017	2018	2019	2020
Zewnętrznie zarządzający ASI	40,77	89,07	476,48	1 386,55
Wewnętrznie zarządzający ASI	53,63	82,17	400,70	862,39
Ogółem	94,40	171,24	877,18	2 248,94

Źródło: opracowanie własne UKNF

8.6.2.1.2. ZARZĄDZAJĄCY ASI WYKONUJĄCY DZIAŁALNOŚĆ NA PODSTAWIE ZEZWOLENIA NA WYKONYWANIE DZIAŁALNOŚCI PRZEZ ZARZĄDZAJĄCEGO ASI

Na rynku polskim funkcjonuje jeden podmiot, który uzyskał zezwolenie Komisji na wykonywanie działalności przez zarządzającego ASI, jako wewnętrznie zarządzający ASI.

Do sprawozdań okresowych licencjonowanych zarządzających ASI należą m.in.:

- sprawozdania miesięczne,
- roczne sprawozdania finansowe.

W związku z faktem, że decyzja Komisji w przedmiocie udzielenia zezwolenia na wykonywanie działalności zarządzającego ASI została wydana w lipcu 2020 r., podmiot, który ją uzyskał przekazał Komisji raporty za niepełny rok, tj. złożył 6 sprawozdań miesięcznych dotyczących wartości aktywów w zarządzaniu przez zarządzającego ASI.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. wartość aktywów w zarządzaniu przez zarządzającego ASI działającego na podstawie zezwolenia wynosiła 1,7 mld zł.

8.6.2.2. BADANIE I OCENA NADZORCZA (BION) TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

W związku z epidemią koronawirusa SARS-CoV-2 w 2020 r. została podjęta decyzja o przeprowadzeniu procesu oceny nadzorczej BION towarzystw funduszy inwestycyjnych za 2019 r. w formule uproszczonej. Ocenie BION podlegały 54 towarzystwa funduszy inwestycyjnych.

8.6.3. KONTROLE PODMIOTÓW RYNKU FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

W okresie objętym sprawozdaniem rozpoczęto, przeprowadzono lub zakończono łącznie 15 kontroli, w tym 11 kontroli w towarzystwach funduszy inwestycyjnych oraz w zarządzanych przez nie funduszach inwestycyjnych, 2 kontrole w podmiotach zarządzających sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych, 1 kontrolę u agenta transferowego oraz 1 kontrolę w podmiocie, któremu towarzystwo powierzyło wykonywanie czynności związanych z działalnością prowadzoną przez towarzystwo.

Tabela 51. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w towarzystwach funduszy inwestycyjnych oraz w zarządzanych przez nie funduszach inwestycyjnych w 2020 r.

Zgodność prowadzonej działalności towarzystw funduszy inwestycyjnych z prawem, statutem i regulacjami wewnętrznymi oraz z udzielonym zezwoleniem, a w szczególności z Ustawą z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 95), dalej jako Ustawa o funduszach

1.	Naruszenia przepisów Ustawy o funduszach oraz Rozporządzenia 231 ⁴³ w zakresie, w jakim towarzystwa nie zatrudniały wystarczającej liczby pracowników posiadających umiejętności, wiedzę specjalistyczną i doświadczenie niezbędne do wykonywania przydzielonych im obowiązków.
2.	Naruszenia Rozporządzenia 1312 ⁴⁴ w zakresie, w jakim regulacje wewnętrzne przyjęte przez towarzystwa zawierały rozwiązania niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa.
3.	Naruszenia obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej przez TFI.
4.	Prowadzenie działalności przez towarzystwa z naruszeniem Ustawy o funduszach w zakresie, w jakim towarzystwa nie weryfikowały raportów z wyceny i nie dokonywały analizy poprawności dokumentów źródłowych przyjętych do wyceny składników lokat funduszy, czym nie działały w sposób rzetelny i profesjonalny, z zachowaniem należytej staranności i zgodnie z zasadami uczciwego obrotu, a także nie działały w interesie uczestników funduszy, których były organem.
5.	Naruszenia Ustawy o funduszach poprzez niezapewnienie odpowiednich mechanizmów dot. weryfikacji decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez podmiot zarządzający portfelem funduszu, w tym decyzji inwestycyjnych realizowanych za pośrednictwem spółek portfelowych funduszu.
6.	Naruszenia Ustawy o funduszach oraz Rozporządzenia 231 w zakresie powierzenia czynności zarządzania funduszami osobom trzecim, a w szczególności brak nadzoru nad podmiotami zarządzającymi, jak również brak przeprowadzania w tych podmiotach kontroli.
7.	Naruszenie Ustawy o funduszach w zakresie, w jakim towarzystwo faktycznie powierzyło wykonywanie funkcji zarządzania ryzykiem podmiotowi zewnętrznemu bez uzyskania stosownej zgody KNF.
8.	Naruszenia przepisów Rozporządzenia 1444 ⁴⁵ , Rozporządzenia 1312, Rozporządzenia 231 oraz regulacji wewnętrznych w zakresie przyjętego systemu nadzoru zgodności działalności z prawem.
9.	Naruszenia Rozporządzenia 231 w zakresie, w jakim towarzystwa nie ustanowiły i nie wdrożyły spójnego obszaru zarządzania ryzykiem operacyjnym, nie prowadziły regularnej sprawozdawczości wewnętrznej dotyczącej ekspozycji na ryzyko operacyjne i poniesione straty, jak również nie ustanowiły i nie wdrożyły ilościowych lub jakościowych limitów ryzyka obejmujących przynajmniej ryzyko rynkowe, utraty płynności oraz ryzyko operacyjne.
10.	Naruszenia Rozporządzenia 231 oraz Rozporządzenia 1312 w zakresie, w jakim towarzystwa nie prowadziły rejestru zawierającego konflikty interesów oraz rejestru rodzajów działalności wykonywanej przez towarzystwo w imieniu własnym lub działalności wykonywanej przez inny podmiot na rzecz towarzystwa, w związku z którymi powstał lub może powstać konflikt interesów związany z istotnym ryzykiem naruszenia interesów funduszu lub inwestorów funduszu.
11.	Naruszenia Ustawy o funduszach oraz Rozporządzenia 1312 poprzez brak prawidłowego dokumentowania źródeł stanowiących podstawę decyzji inwestycyjnych.
12.	Naruszenie przepisów Ustawy o funduszach i postanowień statutów funduszu w zakresie, w jakim wartość wynagrodzenia za zarządzanie funduszami była obliczana niezgodnie z przepisami prawa oraz postanowieniami statutów funduszy.
13.	Naruszenia Ustawy o funduszach oraz statutów funduszy w zakresie, w jakim fundusze nie prowadziły działalności zgodnie z zasadami ograniczenia ryzyka inwestycyjnego.
14.	Naruszenia Rozporządzenia 231 w zakresie, w jakim towarzystwo nie zapewniło, aby strategia inwestycyjna, profil płynności oraz polityka umarzania Certyfikatów Inwestycyjnych funduszy były dostosowane i umożliwiały wszystkim uczestnikom skuteczne umarzanie Certyfikatów Inwestycyjnych (wyjście z inwestycji w fundusz) z zachowaniem sprawiedliwego traktowania wszystkich uczestników funduszy.

⁴³ Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) nr 231/2013 z dnia 19 grudnia 2012 r. uzupełniające Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE w odniesieniu do zwolnień, ogólnych warunków dotyczących prowadzenia działalności, depozytariuszy, dźwigni finansowej, przejrzystości i nadzoru (Dz.U.UE.L.83.1 z 22.03.2013).

⁴⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 lipca 2019 r. w sprawie sposobu, trybu oraz warunków prowadzenia działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1312).

⁴⁵ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 20 lipca 2017 r. w sprawie sposobu, trybu oraz warunków prowadzenia działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1444).

Tabela 52. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach zarządzających sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych w 2020 r.**Zgodność prowadzonej działalności z prawem, statutami funduszy inwestycyjnych, umowami zawartymi z towarzystwami funduszy inwestycyjnych, regulacjami wewnętrznymi oraz z udzielonym zezwoleniem**

1.	Wykonywanie działalności zarządzającego sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy inwestycyjnych z naruszeniem wybranych postanowień umów o zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami.
2.	Prowadzenie działalności zarządzania sekurytyzowanymi wierzytelnościami w sposób nienależycie zabezpieczający interes uczestników funduszu poprzez wykonywanie przez tę samą osobę funkcji w Zarządzie TFI, które powierza zarządzanie oraz funkcji zarządzania ryzykiem w podmiocie zarządzającym sekurytyzowanymi wierzytelnościami.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 53. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych u agenta transferowego w 2020 r.**Zgodność prowadzonej działalności w zakresie wykonywania obowiązków podmiotu prowadzącego rejestr uczestników funduszy inwestycyjnych z zawartymi umowami o prowadzenie rejestru uczestników funduszy inwestycyjnych, statutami funduszy inwestycyjnych, a także przepisami prawa**

1.	Wykonywanie działalności agenta transferowego z naruszeniem wybranych postanowień umów o prowadzenie rejestru uczestników funduszu inwestycyjnego.
----	--

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 54. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiocie, któremu towarzystwo funduszy inwestycyjnych powierzyło wykonywanie czynności związanych z działalnością prowadzoną przez towarzystwo w 2020 r.**Zgodność prowadzonej działalności z umowami zawartymi z towarzystwami funduszy inwestycyjnych, a także z prawem oraz ze statutami funduszy inwestycyjnych**

1.	Wykonywanie działalności na podstawie umów zawartych z TFI, w których zakres obowiązków wynikających z umów o świadczenie usług nie odpowiada zakresowi faktycznie wykonywanych przez podmiot czynności, a w konsekwencji może powodować wątpliwości co do charakteru umowy i zakresu wykonywanych usług.
----	---

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2020 r. przygotowano zalecenia pokontrolne dla 8 podmiotów nadzorowanych. Zweryfikowano wyko-

nanie zaleceń pokontrolnych dla 14 podmiotów nadzorowanych.

8.7. NADZÓR NAD SPÓŁKAMI STANOWIĄCYMI INFRASTRUKTURĘ RYNKU KAPITAŁOWEGO I TOWAROWEGO

W ramach nadzoru nad spółkami infrastruktury rynku kapitałowego i towarowego Komisja Nadzoru Finansowego podejmuje decyzje w zakresie udzielenia lub rozszerzenia licencji oraz zatwierdza lub udziela zgody, w szczególności na:

- dokonanie zmian w regulaminach: Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA, Towarowej Giełdy Energii SA, BondSpot SA, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA oraz KDPW_CCP SA,
- dokonanie zmian w statutach: Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA, Towarowej Giełdy Energii SA i BondSpot SA,

- dokonanie zmian w składzie zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA, Towarowej Giełdy Energii SA oraz BondSpot SA,
- zlecenie przez spółkę prowadzącą rynek regulowany wykonywania najważniejszych funkcji operacyjnych (outsourcing),
- dopuszczenie instrumentów finansowych niebędących papierami wartościowymi do obrotu na rynku regulowanym.

Tabela 55. Liczba decyzji wydanych w latach 2017–2020

Podmiot będący stroną decyzji	2017	2018	2019	2020
Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA	6	5	8	4
BondSpot SA	2	4	1	4
KDPW SA	4	2	6	8
KDPW_CCP SA	4	3	5	5
Towarowa Giełda Energii SA	2	5	7	9
Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych SA	–	1	1	–
Razem	18	20	28	30

Źródło: opracowanie własne UKNF

Liczba i przedmiot decyzji ujętych w tabeli 55 zostały przedstawione w tabeli 12.1.2 w Aneksie 12.1.

Przedstawiciele Komisji Nadzoru Finansowego wzięli udział w 36 posiedzeniach Rad Nadzorczych i 3 Walnych Zgromadzeniach Akcjonariuszy:

- 8 posiedzeniach Rady Nadzorczej GPW w Warszawie SA,
- 7 posiedzeniach Rady Nadzorczej KDPW SA,
- 2 posiedzeniach Walnego Zgromadzenia KDPW SA,
- 6 posiedzeniach Rady Nadzorczej KDPW_CCP SA,
- 6 posiedzeniach Rady Nadzorczej BondSpot SA,
- 4 posiedzeniach Rady Nadzorczej TGE SA,
- 5 posiedzeniach Rady Nadzorczej IRGiT SA,
- 1 posiedzeniu Walnego Zgromadzenia IRGiT SA.

Ponadto do zadań Komisji Nadzoru Finansowego, w zakresie nadzoru nad spółkami stanowiącymi infrastrukturę rynku kapitałowego, należy przeprowadzanie działań inspekcyjnych, do których zalicza się:

- przeprowadzanie czynności kontrolnych w siedzibach nadzorowanych instytucji,

- sporządzanie protokołów z przeprowadzonych kontroli.

W 2020 r. zakończono 1 kontrolę w podmiocie infrastruktury rynku kapitałowego.

KNF przeprowadziła również 1 postępowanie notyfikacyjne zagranicznego centralnego depozytu papierów wartościowych posiadającego już zezwolenie na świadczenie usług depozytowych na terytorium UE. Udzielona notyfikacja zapewnia zagranicznemu podmiotowi możliwość świadczenia usługi również na terytorium RP, w zakresie objętym przedmiotem notyfikacji.

8.8. ZATWIERDZANIE PROSPEKTÓW INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH INNYCH NIŻ CERTYFIKATY INWESTYCYJNE

W 2020 r. KNF wydała 40 decyzji w sprawie zatwierdzenia prospektów oraz aneksów/suplementów aktualizujących treść prospektów, w tym:

- 16 decyzji zatwierdzających prospekty papierów wartościowych innych niż certyfikaty inwestycyjne (sporządzone w formie jednego lub trzech dokumentów),

- 24 decyzje zatwierdzające aneksy/suplementy do prospektów papierów wartościowych innych niż certyfikaty inwestycyjne.

Dane dotyczące liczby zatwierdzonych prospektów oraz aneksów/suplementów do prospektów w latach 2017–2020 przedstawia tabela 56.

Tabela 56. Liczba zatwierdzonych prospektów oraz aneksów/suplementów do prospektów w latach 2017–2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba zatwierdzonych prospektów	37	25	18	16
Liczba zatwierdzonych memorandów informacyjnych	3	2	0	0
Liczba zatwierdzonych aneksów/suplementów	96	71	53	24

Źródło: opracowanie własne UKNF

W okresie objętym sprawozdaniem do KNF wpłynęło również 48 potwierdzeń zatwierdzenia prospektu od organów nadzoru innych państw członkowskich.

W toku prowadzonych w 2020 r. 38 postępowań o zatwierdzenie prospektu, KNF wystosowała ponad 4400 uwag do składanych dokumentów.

Ponadto KNF wydała 3 postanowienia o zawieszeniu postępowań administracyjnych w sprawie zatwierdzenia prospektu, 2 postanowienia o podjęciu zawieszonych postępowań oraz 8 decyzji w sprawie umorzenia postępowania administracyjnego w sprawie zatwierdzenia prospektu (aneksu/suplementu do prospektu).

Zestawienie emitentów, których prospekty zostały zatwierdzone przez KNF w 2020 roku, zamieszczono w tabeli 12.2.1 w Aneksie 12.2, natomiast aktualna lista prospektów zatwierdzonych przez KNF znajduje się na stronie internetowej Komisji.

8.9. UDZIELANIE ZEZWOLEŃ NA WYCOFANIE AKCJI Z OBROTU NA RYNKU REGULOWANYM LUB W ALTERNATYWNYM SYSTEMIE OBROTU

W 2020 r. do UKNF wpłynęło 29 wniosków o zezwolenie na wycofanie akcji z obrotu na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu, na podstawie art. 91 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (ustawa o ofercie publicznej). W 2020 r. Komisja udzieliła 25 zezwoleń na wycofanie akcji

z obrotu – w tym dwa zezwolenia zostały wydane w odniesieniu do wniosków, które wpłynęły do UKNF jeszcze w 2019 r. Ponadto w 2020 r. 3 postępowania administracyjne w przedmiocie udzielenia zezwolenia na wycofanie akcji z obrotu zostały umorzone – poza jednym, orzeczenia te zostały wydane w ramach postępowań zainicjowanych wnioskami, które wpłynęły do UKNF pod koniec 2019 r.

Tabela 57. Liczba decyzji udzielających zezwolenia na wycofanie akcji spółki z obrotu na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu (art. 91 ust. 1 i 2 ustawy o ofercie publicznej), wydanych przez KNF w latach 2017–2020

2017*	2018*	2019*	2020
21	22	16	25

Źródło: opracowanie własne UKNF

*Wskazane dane dotyczą liczby decyzji udzielających zezwolenia na przywrócenie akcjom formy dokumentu.

8.10. NADZÓR NAD EMITENTAMI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH NIEBĘDĄCYCH FUNDUSZAMI INWESTYCYJNYMI

W ramach nadzoru nad emitentami papierów wartościowych niebędących funduszami inwestycyjnymi UKNF sprawuje w szczególności nadzór na poprawnym i terminowym wykonywaniem obowiązków informacyjnych, komitetami audytu, przekazywaniem informacji niefinansowych, ofertami publicznymi oraz nad wypełnianiem obowiązków dotyczących ogłoszenia i przeprowadzenia wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółek publicznych.

8.10.1. NADZÓR NAD OBOWIĄZKAMI INFORMACYJNYMI

W 2020 r. UKNF zweryfikował pod względem zgodności z przepisami prawa 1513 zawiadomień przekazanych przez osoby nabywające i zbywające znaczne pakiety akcji spółek publicznych na podstawie art. 69 ustawy o ofercie publicznej, a także 3100 zawiadomień przekazanych przez podmioty zobowiązane na podstawie art. 19 rozporządzenia MAR – dotyczących

transakcji osób pełniących obowiązki zarządcze oraz osób blisko z nimi związanych.

W 2020 r. spółki publiczne przekazały do publicznej wiadomości ponad 29 tys. raportów bieżących, okresowych, informacji poufnych oraz informacji dotyczących wykazu akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% głosów na walnym zgromadzeniu. W wyniku prowadzonego przez KNF w 2020 r. nadzoru nad zgodnością wykonywania obowiązków informacyjnych z określonymi przepisami ustawy o ofercie publicznej oraz rozporządzenia MAR podjęto 424 interwencji w przypadkach podejrzenia nienależytego wykonywania obowiązków informacyjnych przez emitentów. KNF skierował do spółek publicznych 232 zalecenia w celu zaprzestania naruszania obowiązków informacyjnych. Zalecenia te dotyczyły nieprawidłowości dotyczących: raportów okresowych (49 zaleceń, w tym 4 zalecenia w zakresie informacji niefinansowych); informacji poufnych (67 zaleceń), wykazu akcjonariuszy

uprawnionych do udziału w walnym zgromadzeniu spółki lub wykazu akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% liczby głosów na walnym zgromadzeniu, które się odbyło (15 zaleceń); raportów bieżących (99 zaleceń), innych informacji publikowanych przez spółki (2 zalecenia).

W 2020 r. w ramach prowadzonego nadzoru nad sprawozdawczością emitentów papierów wartościowych niebędących funduszami inwestycyjnymi m.in.:

- przeanalizowano sprawozdania finansowe (w tym skonsolidowane) 59 emitentów, pod kątem ich zgodności z obowiązującymi standardami rachunkowości, w szczególności MSSF, tj. Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi Interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, wybranych opierając się na metodach selekcji (wyboru), o których mowa w Wytycznych ESMA w sprawie nadzoru nad informacją finansową (ESMA32-50-218, 04.02.2020). Na podstawie wyników przeprowadzonej analizy sporządzany jest raport, który publikuje się na stronie internetowej KNF,
- opracowanych i przekazanych zostało 141 stanowisk i opinii dla podmiotów zewnętrznych, dotyczących m.in.: stosowania MSSF, prawidłowości wypełniania przez emitentów obowiązków informacyjnych w zakresie raportów okresowych oraz wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek zainteresowania publicznego,
- wydanych zostało 25 zaleceń w celu zaprzestania naruszania obowiązków informacyjnych, w zakresie sprawozdań finansowych.

8.10.2. NADZÓR NAD KOMITETAMI AUDYTU

Nadzór nad komitetami audytu jednostek zainteresowania publicznego (JZP) będących emitentami papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym w 2020 r. obejmował 410 podmiotów. W 2020 r. podjęto następujące działania w zakresie monitorowania przestrzegania przepisów dotyczących powołania, składu i funkcjonowania komitetu audytu albo rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego, w przypadku powierzenia im funkcji komitetu audytu:

- zweryfikowano 67 JZP w zakresie obowiązku powołania przez JZP komitetu audytu, zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o biegłych rewidentach⁴⁶,
- zweryfikowano 92 JZP pod kątem zgodności składu komitetu audytu lub rady nadzorczej pełniącej jego funkcję, z wymogami ustawy o biegłych rewidentach w zakresie niezależności oraz posiadania od-

powiedniej wiedzy i umiejętności przez członków komitetu audytu/rady nadzorczej,

- zweryfikowano ostatnie raporty roczne 66 emitentów w zakresie sposobu wypełnienia wymogu informacyjnego, dotyczącego składu i funkcjonowania komitetu audytu albo rady nadzorczej pełniącej jego funkcję, zawartego w § 70 ust. 6 pkt 5 lit. l) rozporządzenia w sprawie informacji bieżących i okresowych⁴⁷,
- zweryfikowano 11 JZP pod kątem funkcjonowania komitetu audytu w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy o biegłych rewidentach.

W 2020 r. KNF wydała 7 z zaleceń w stosunku do emitentów w celu zaprzestania naruszania obowiązków wynikających z ustawy o biegłych rewidentach lub z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77, z późn. zm.).

8.10.3. NADZÓR NAD INFORMACJAMI NIEFINANSOWYMI

Prowadzona w 2020 r. przez UKNF analiza raportów rocznych za rok 2019 wykazała, że obowiązkowi ujawnienia informacji niefinansowych podlegało 150 emitentów, których papiery wartościowe zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, z czego 66 podmiotów sporządziło oświadczenia na temat informacji niefinansowych na podstawie art. 49b ust. 1 ustawy o rachunkowości⁴⁸, 74 emitentów sporządziło odrębne sprawozdania na temat informacji niefinansowych, 4 podmioty przekazały raporty zintegrowane, a 6 emitentów skorzystało ze zwolnienia przewidzianego w art. 49b ust. 11 ustawy o rachunkowości. W 2020 r. w ramach nadzoru nad informacją niefinansową UKNF dokonał weryfikacji 100 sprawozdań niefinansowych, przekazanych do publicznej wiadomości przez emitentów dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, pod kątem zgodności z art. 49b ustawy o rachunkowości. W wyniku ww. działań nadzorczych KNF skierował 4 zalecenia do emitentów przekazania do publicznej wiadomości raportów rocznych zawierających oświadczenia/sprawozdania na temat informacji niefinansowych w zakresie określonym przepisami prawa.

8.10.4. NADZÓR NAD OFERTAMI PUBLICZNYMI

W 2020 r. w celu identyfikacji ofert publicznych, prowadzonych bez obowiązku sporządzenia i publi-

⁴⁶ Ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1415).

⁴⁷ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 poz. 757).

⁴⁸ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351, z późn. zm.).

kacji prospektu lub memorandum informacyjnego zatwierdzonego przez KNF, UKNF prowadził bieżący monitoring największych platform crowdfundingowych w Polsce, prasy oraz mediów elektronicznych. W ten sposób zidentyfikowano 70 ofert publicznych; 64 oferty publiczne dotyczyły akcji, a 6 obligacji. 50 ofert prowadzono przy udziale platform crowdfundingowych. W 64 ofertach UKNF skierował do emitentów wezwania do złożenia wyjaśnień lub modyfikacji informacji zamieszczonych w opublikowanym w związku z ofertą dokumencie ofertowym lub materiałach reklamowych. W jednym przypadku skierowano do emitenta zalecenie z uwagi na stwierdzenie naruszenia prawa niewielkiej wagi. W dwóch przypadkach podjęto działania nadzorcze związane z doprowadzeniem do wstrzymania ogłoszonej oferty publicznej akcji, obydwaj emitenci dobrowolnie odstąpili od dalszego prowadzenia oferty. Podstawą takiego działania były, w przypadku emitenta prowadzącego ofertę na platformie crowdfundingowej, prowadzenie oferty bez odpowiedniego dokumentu ofertowego, w drugim przypadku prowadzenie oferty bez podstawy prawnej. Konsekwencją identyfikacji ww. naruszeń było podjęcie przez UKNF działań w celu skierowania do organów ścigania za wiadomości o możliwości popełnienia przestępstwa i wpisania emitentów na listę ostrzeżeń publicznych.

W związku z rosnącą liczbą ofert publicznych, prowadzonych przy udziale platform crowdfundingowych, w ramach nadzoru prewencyjnego, UKNF przeprowadził kampanię edukacyjną dotyczącą crowdfundingu inwestycyjnego. Jednym z elementów kampanii było opublikowanie przewodnika dla emitentów zawierającego wskazówki jak prawidłowo reklamować oferty publiczne na platformach. O praktykach jakie zaobserwowano w zakresie niepożądanych działań marketingowych emitentów UKNF informował także UOKiK.

8.10.5. NADZÓR NAD WYPEŁNIANIEM OBOWIĄZKÓW DOTYCZĄCYCH OGŁOSZENIA I PRZEPROWADZENIA WEZWAŃ DO ZAPISYWANIA SIĘ NA SPRZEDAŻ LUB ZAMIANĘ AKCJI SPÓŁEK PUBLICZNYCH

W 2020 r. ogłoszono 38 wezwań do zapisywania się na sprzedaż akcji spółek publicznych, które zostały poddane analizie formalno-prawnej; 10 wezwań do zapisywania się na sprzedaż akcji zostało ogłoszonych w związku z przekraczaniem progu 33% w ogólnej liczbie głosów w spółkach publicznych, natomiast 27 wezwań ogłoszono na wszystkie pozostałe akcje spółek.

KNF podjęła czynności nadzorcze w związku z ogłoszeniem wezwania do zapisywania się na sprzedaż akcji spółki publicznej notowanej na GPW, w którym, pomimo spoczywającego na wzywającym obowiązku,

nie uwzględniono przy ustalaniu ceny za jedną akcję przeprowadzonej wcześniej transakcji pośredniego nabycia akcji tej spółki. W wyniku działań KNF wzywający podwyższył cenę za jedną akcję zaproponowaną w wezwaniu do poziomu uwzględniającego wymogi prawa, co przyczyniło się do poszanowania interesu i praw akcjonariuszy mniejszościowych. W okresie objętym sprawozdaniem ogłoszono również 1 wezwanie w związku z zamiarem wycofania z obrotu na rynku regulowanym prowadzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej akcji zagranicznej spółki publicznej, której akcje notowane były również na rynku regulowanym w innym państwie członkowskim UE.

W 2020 r. Komisja Nadzoru Finansowego na podstawie art. 78 ust. 1 ustawy o ofercie publicznej w przypadku 2 wezwań ogłosiła żądanie zmiany treści wezwania, natomiast w przypadku 10 wezwań zgłosiła żądanie przekazania wyjaśnień dotyczących treści wezwania. Wartość akcji będących przedmiotem wezwań ogłoszonych w 2020 r. wyniosła ponad 14,2 mld zł. Dla porównania wartość wezwań ogłoszonych w 2019 r. wyniosła prawie 11,2 mld zł, w 2018 r. wyniosła prawie 4,5 mld zł, natomiast w 2017 r. wyniosła ponad 11,7 mld zł.

8.10.6. INNE CZYNNOŚCI NADZORCZE PODJĘTE WOBEC EMITENTÓW PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH NIEBĘDĄCYCH FUNDUSZAMI INWESTYCYJNYMI

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego podjęła:

- uchwałę w sprawie przekazania do publicznej wiadomości informacji o środkach prawnych podjętych przez Komisję Nadzoru Finansowego w celu przeciwdziałania naruszeniu przepisów rozporządzenia 596/2014 w związku z obrotem akcjami spółki publicznej,
- dwie uchwały w sprawie przekazania do publicznej wiadomości informacji o środkach prawnych podjętych przez Komisję Nadzoru Finansowego w celu przeciwdziałania naruszeniu przepisów ustawy o ofercie publicznej w związku z ogłoszeniem wezwania do zapisywania się na sprzedaż akcji spółki publicznej.

W 2020 r. Komisja wydała ponadto, na podstawie przepisów ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, 15 decyzji administracyjnych w przedmiocie żądania od Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA zawieszenia obrotu instrumentami finansowymi wyemitowanymi przez spółki publiczne w związku z możliwością naruszenia interesów inwestorów, w szczególności poprzez niewykonanie obowiązków informacyjnych w terminie lub brak przekazania pełnych informacji wymaganych przepisami prawa dotyczących sytuacji finansowej emitenta.

8.11. NADZÓR INWESTYCJI EMERYTALNYCH

Celem nadzoru nad działalnością statutową podmiotów rynku emerytalnego jest przede wszystkim ochrona interesów członków funduszy emerytalnych. Analitycznym nadzorem objęta jest zatem sytuacja finansowa oraz działalność inwestycyjna i operacyjna towarzystw i funduszy emerytalnych (tzw. II i III filara systemu emerytalnego, w tym dobrowolnych funduszy emerytalnych, w ramach których prowadzone są IKE i IKZE). Organ nadzoru monitoruje także zgodność funkcjonowania wspomnianych instytucji z przepisami prawa i ich statutami oraz wypełnianie obowiązków informacyjnych.

8.11.1. MONITOROWANIE SYTUACJI FINANSOWEJ ORAZ DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ I OPERACYJNEJ TOWARZYSTW FUNDUSZY EMERYTALNYCH

Zadania z zakresu nadzoru nad działalnością finansową oraz operacyjną i polityką inwestycyjną otwartych, pracowniczych i dobrowolnych fundu-

szy emerytalnych oraz działalnością statutową powszechnych i pracowniczych towarzystw emerytalnych wykonywane były poprzez analizę danych sprawozdawczych przekazywanych do UKNF przez podmioty podlegające nadzorowi KNF. Innym kluczowym zadaniem organu nadzoru jest obowiązek każdorazowej weryfikacji przesyłanych przez fundusze emerytalne szczegółowych metodologii wycen instrumentów finansowych, dla których nie jest określony rynek wyceny lub nie jest możliwe dokonanie wyceny w sposób rynkowy, z zachowaniem zasady ostrożności. W okresie objętym sprawozdaniem, ocenie organu nadzoru podlegało 746 wycen przedstawionych przez OFE, PFE, DFE w ramach IKE lub IKZE i DFE w ramach PPK.

Tabela 58. Metodologie wyceny przekazane przez fundusze emerytalne do akceptacji KNF w latach 2017–2020

Rodzaj funduszy	Liczba przesłanych metodologii			
	2017	2018	2019	2020
OFE	344	285	307	429
PFE	16	5	16	31
DFE i FZD*	54	50	90	286
Razem	414	340	413	746

Źródło: opracowanie własne UKNF

*Od 2019 r. łącznie, dobrowolne fundusze emerytalne z funduszami zdefiniowanej daty.

Znaczna część działań nadzorczych wobec pracowniczych towarzystw emerytalnych – ze względu na duży udział ich bieżącego i sukcesywnego finansowania przez pracodawców – realizowana jest w ramach nadzoru pośredniego. Jest to warunek bezpieczeństwa finansowego i ciągłości funkcjonowania tych podmiotów. Specyfiką pracowniczych towarzystw jest też większy niż w powszechnych towarzystwach emerytalnych udział procesów realizowanych przez podmioty ze-

wewnętrzne, co powoduje, iż część działań nadzorczych obejmuje podmioty inne niż towarzystwa emerytalne.

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego dwukrotnie ustaliła i podała do publicznej wiadomości wysokość średniej ważonej stopy zwrotu wszystkich otwartych funduszy emerytalnych za okresy od 31 marca 2017 r. do 31 marca 2020 r. oraz od 29 września 2017 r. do 30 września 2020 r.

Tabela 59. Ustawowe stopy zwrotu OFE wyliczone i opublikowane przez KNF w 2020 r. (w %)

Nazwa OFE	Stopy zwrotu za okres od 31.03.2017 r. do 31.03.2020 r.	Nazwa OFE	Stopy zwrotu za okres od 30.09.2017 r. do 30.09.2020 r.
Allianz Polska OFE	-23,723	AEGON OFE	-20,561
Aviva OFE Aviva Santander	-23,860	MetLife OFE	-21,523
MetLife OFE	-24,010	OFE Pocztylion	-21,708
AEGON OFE	-24,100	Allianz Polska OFE	-22,092
Nationale-Nederlanden OFE	-25,056	Aviva OFE Aviva Santander	-22,348
OFE Pocztylion	-25,855	Nationale-Nederlanden OFE	-22,563
Generali OFE	-26,146	OFE PZU „Złota Jesień”	-24,018
AXA OFE	-26,224	AXA OFE	-24,393
PKO BP Bankowy OFE	-26,402	Generali OFE	-24,535
OFE PZU „Złota Jesień”	-26,837	PKO BP Bankowy OFE	-24,563
Średnia ważona stopa zwrotu	-25,141	Średnia ważona stopa zwrotu	-22,836

Źródło: opracowanie własne UKNF

Na podstawie wszystkich informacji przesyłanych do UKNF w 2020 r. regularnie opracowywano i publikowano miesięczne, kwartalne lub roczne dane statystyczne i finansowe o rynku OFE, PPE i IKE/IKZE oraz informacje o transferach członków OFE.

Na posiedzenia KNF przedłożono następujące raporty dotyczące działalności podmiotów rynku emerytalnego:

- „Sytuacja finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych w 2019 roku”,
- „Raport emerytalny w Polsce (stan na koniec 2019 roku)”.

8.11.2. NADZÓR NAD PRZESTRZEGANIEM PRZEPISÓW PRAWA PRZEZ TOWARZYSTWA I FUNDUSZE EMERYTALNE ORAZ INNE PODMIOTY RYNKU EMERYTALNEGO

Nadzór realizowany przez UKNF, w obszarze monitorowania zgodności działalności funduszy emerytalnych i towarzystw emerytalnych z przepisami prawa, obejmował między innymi następujące czynności:

- spełnianie wymogów kapitałowych towarzystw emerytalnych określonych przepisami prawa,
- badanie zgodności zaangażowania aktywów funduszy emerytalnych w określone przez przepisy prawa kategorie lokat,
- monitorowanie wysokości kosztów pokrywanych z aktywów funduszy emerytalnych,
- realizację wypełniania obowiązków informacyjnych przez podmioty nadzorowane wobec organu nadzoru.

Tabela 60. Przepisy prawa w zakresie limitów inwestycyjnych naruszone przez fundusze emerytalne w 2020 r.

Przepis prawa	Liczba przekroczeń*
Art. 141 ust. 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych	139
Art. 142 ust. 1 pkt 1a) ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych	3
Art. 142 ust. 1 pkt 4) ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych	3
Art. 142 ust. 1 pkt 5) ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych	176
§ 2 ust. 1 w związku z ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie dodatkowych ograniczeń w zakresie prowadzenia działalności lokacyjnej przez fundusze emerytalne	796
§ 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie dodatkowych ograniczeń w zakresie prowadzenia działalności lokacyjnej przez fundusze emerytalne	3
Art. 37 ust. 5 ustawy o pracowniczych planach kapitałowych	48
Art. 37 ust. 11 pkt 1) ustawy o pracowniczych planach kapitałowych	530
Art. 37 ust. 11 pkt 2) ustawy o pracowniczych planach kapitałowych	1154
Art. 37 ust. 13 pkt 1) ustawy o pracowniczych planach kapitałowych	698
Art. 37 ust. 13 pkt 2) ustawy o pracowniczych planach kapitałowych	614
Art. 37 ust. 13 pkt 3) ustawy o pracowniczych planach kapitałowych	607
Art. 37 ust. 13 pkt 4) ustawy o pracowniczych planach kapitałowych	864
Art. 37 ust. 8 ustawy o pracowniczych planach kapitałowych	212
Art. 40 ust. 1 pkt 3) ustawy o pracowniczych planach kapitałowych	116
Art. 40 ust. 1 pkt 4) ustawy o pracowniczych planach kapitałowych	238
Art. 40 ust. 1 pkt 5) ustawy o pracowniczych planach kapitałowych	695
Art. 96 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi	210
Art. 96 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi	344
Art. 96 ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi	9
Art. 96 ust. 5 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi	344
Art. 100 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi	4

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Naruszenia tego samego przepisu prawa przez ten sam fundusz w zakresie tego samego instrumentu lub grupy instrumentów występujące w następujących po sobie dniach wyceny są do celów sprawozdawczych traktowane jako kolejne przekroczenia limitu inwestycyjnego. Kontrola naruszeń przepisów wykazała, że powstały one w następstwie zmiany cen rynkowych stanowiących podstawę wyceny aktywów i zobowiązań funduszy, kursów walut albo powiązań organizacyjnych lub kapitałowych między podmiotami, których instrumenty finansowe są przedmiotem lokaty aktywów funduszu albo w następstwie innych okoliczności, na które fundusz nie miał bezpośredniego wpływu.

W ramach nadzoru wykonywania obowiązków informacyjnych, weryfikacji UKNF podlegała terminowość i poprawność dziennych i kwartalnych raportów finansowych, raportów operacyjnych funduszy emerytalnych, sprawozdań finansowych towarzystw emerytalnych, jak również publikowanych przez OFE

miesięcznych, półrocznych i rocznych struktur aktywów. Przyjmowanie oraz weryfikacja poprawności przekazanych raportów dziennych oraz innych informacji było wykonywane na bieżąco – wraz z równoczesnym wyjaśnianiem ewentualnych błędów stwierdzonych w przesyłanych danych.

Tabela 61. Raporty elektroniczne dotyczące działalności finansowej i operacyjnej wraz z korektami przesłane i zweryfikowane w ramach realizacji obowiązków informacyjnych funduszy i towarzystw emerytalnych otrzymane w 2020 r.

Rodzaj przesłanych raportów	Raporty poprawne	Raporty błędne
Raporty finansowe OFE	37 604	220
Raporty operacyjne OFE	2 541	26
Raporty finansowe DFE* i FZD**	11 501	165
Raporty operacyjne DFE* i FZD**	127	8
Raporty finansowe PrFE	76	5
Raporty operacyjne PrFE	16	1
Raporty PTE	439	18
Raporty PrTE	8	0
Razem	52 312	443

Źródło: opracowanie własne UKNF

*Dobrowolny fundusz emerytalny prowadzący IKE lub IKZE.

**Dobrowolny fundusz emerytalny zdefiniowanej daty w ramach PPK.

Wyniki przeprowadzonych weryfikacji oraz analiz wskazują, iż towarzystwa emerytalne, co do zasady prawidłowo i terminowo wypełniały powyższe obowiązki informacyjne. Prowadzony monitoring sytuacji finansowej i inwestycyjnej towarzystw emerytalnych oraz zarządzanych przez nie funduszy emerytalnych pozwoliły na stwierdzenie, że:

- sytuacja finansowa towarzystw emerytalnych była stabilna,
- fundusze emerytalne prawidłowo realizowały obowiązki ustawowe, w tym miały zapewnioną zdolność do terminowej realizacji wypłat dla członków oraz realizacji cyklicznych wypłat do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Realizacja przez towarzystwa emerytalne i fundusze emerytalne obowiązków informacyjnych, w tym sprawozdawczych, podlegają stałej kontroli i weryfikacji oraz analizie. Wyniki tej analizy, w zależności od istotności i charakteru, stanowią podstawę do podejmowania dalszych indywidualnych decyzji nadzorczych oraz wspierają proces oceny BION PTE.

Nadzór UKNF obejmował również badanie zgodności z przepisami prawa działalności podmiotów innych niż towarzystwa i fundusze emerytalne:

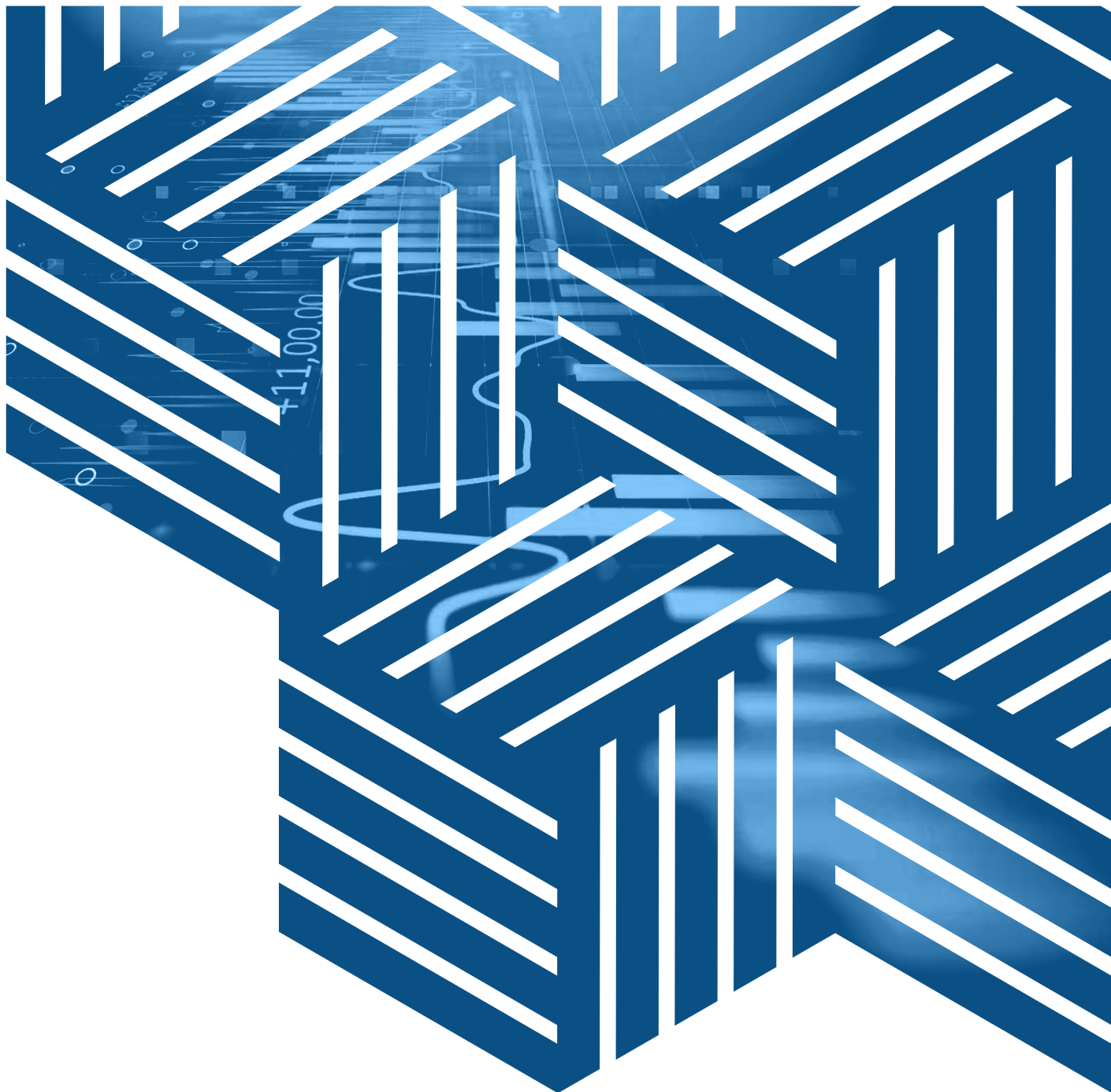
- banków depozytariuszy w zakresie wykonywania przez te podmioty obowiązków w zakresie przechowywania aktywów funduszy emerytalnych oraz obowiązków informacyjnych względem organu nadzoru,
- agentów transferowych w zakresie wykonywania czynności powierzonych przez fundusz lub towa-

rzystwo emerytalne (w szczególności prowadzenie rejestru członków, prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz realizację obowiązków informacyjnych względem członków funduszu i organu nadzoru),

- podmiotów, którym pracownice fundusze emerytalne powierzyły zarządzanie aktywami,
- Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych w zakresie administrowania Funduszem Gwarancyjnym.

8.11.3. BADANIE I OCENA NADZORCZA (BION) POWSZECHNYCH TOWARZYSTW EMERYTALNYCH

Badanie i ocena nadzorcza (BION) jest całościowym procesem wykorzystującym wszelkie dostępne informacje powzięte przez organ nadzoru w toku wykonywania nadzoru bezpośredniego w ramach działań inspekcji w siedzibach podmiotów nadzorowanych oraz nadzoru pośredniego realizowanego poprzez czynności związane z licencjonowaniem, analizą danych sprawozdawczych i dodatkowych zapytań kierowanych do PTE w formie wezwań nadzorczych bądź ankiet. W 2020 r. z uwagi na epidemię COVID-19 i konieczność pracy zdalnej nie tylko pracowników UKNF, lecz również pracowników podmiotów nadzorowanych, przeprowadzono uproszczony (w porównaniu do lat ubiegłych) proces oceny nadzorczej BION powszechnych towarzystw emerytalnych za 2019 r. Ocenę nadzorczą nadano 10 PTE i 20 października 2020 r. przekazano jej wyniki zarządom 10 podmiotów prowadzących działalność na dzień wysyłki korespondencji.

9.

RYNEK
UBEZPIECZENIOWY

9.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

9.1.1. PODMIOTY RYNKU UBEZPIECZENIOWEGO

Według stanu na koniec 2020 roku zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Polsce posiadało 60 krajowych zakładów ubezpieczeń – 27 zakładów ubezpieczeń działu I (ubezpieczenia na życie) i 32 zakłady ubezpieczeń działu II (pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe) oraz 1 zakład reasekuracji.

Wśród krajowych zakładów ubezpieczeń, według stanu na koniec 2020 roku, działalność ubezpieczeniową prowadziło 26⁴⁹ zakładów ubezpieczeń na życie, 32 zakłady ubezpieczeń osobowych i majątkowych oraz 1 zakład reasekuracji.

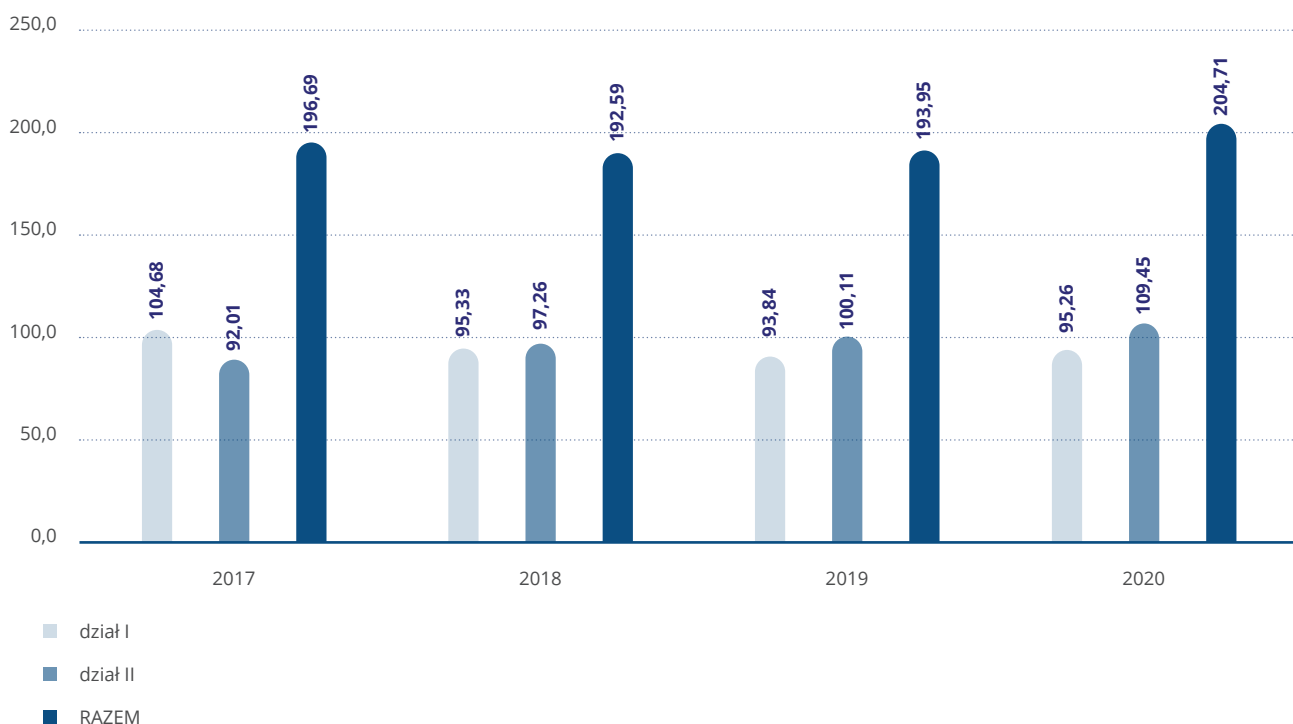
9.1.1.1. BILANS ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

Wartość aktywów zakładów ubezpieczeń w 2020 roku wyniosła 204,71 mld zł i wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem o 5,55%, tj. o 10,76 mld zł.

Aktywa zakładów ubezpieczeń na życie, równe 95,26 mld zł, wzrosły o 1,52% (tj. o 1,42 mld zł) w porównaniu z poprzednim okresem.

W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość aktywów wyniosła 109,45 mld zł, co w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego stanowiło wzrost o 9,32%, tj. o 9,33 mld zł.

Wykres 33. Suma bilansowa w latach 2017–2020 (w mld zł)

Źródło: opracowanie własne UKNF

Prezentowane dane za 2020 r. pochodzą ze sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji za IV kwartały 2020 r. i należy je traktować jako wstępne. Dane za poprzednie lata mogą różnić się od publikowanych we wcześniejszych sprawozdaniach ze względu na korekty dokonywane przez same zakłady.

Główną pozycją aktywów zakładów ubezpieczeń są lokaty, stanowiące 63,82% sumy bilansowej, oraz aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający, których udział

w sumie bilansowej wynosi 23,73%. W strukturze pasywów dominują rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto, stanowiące 74,62% pasywów, oraz kapitały własne wynoszące 22,91%.

⁴⁹ W dniu 31 lipca 2020 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie AMERIGO Życie TUW podjęło uchwałę o rozwiązaniu Towarzystwa i otwarciu jego likwidacji (17 kwietnia 2020 r. – decyzja KNF zatwierdzająca przeniesienie portfela MACIF ŻYCIE TUW do SALTUS TU na ŻYCIE SA; 21 maja 2020 r. – wpis do KRS zmiany nazwy z MACIF ŻYCIE TUW na AMERIGO ŻYCIE TUW).

9.1.1.2. PRZYCHODY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

W 2020 roku składka przypisana brutto, będąca głównym źródłem przychodów zakładów ubezpieczeń, wyniosła 63,42 mld zł, co oznacza, że rynek ubezpieczeń zanotował w stosunku do 2019 r. spadek równy 0,62%. Na tę zmianę wpłynęło obniżenie składki przypisanej brutto dla zakładów działu I o 0,53 mld zł, tj. o 2,42% (składka osiągnęła wysokość 20,75 mld zł), przy jednoczesnym nieznacznym wzroście składki zakładów ubezpieczeń osobowych i majątkowych (działu II) o 0,12 mld zł, tj. o 0,28% (składka równa 42,68 mld zł).

W portfelu ubezpieczeń bezpośrednich działu I dominowały ubezpieczenia grupy 1 (ubezpieczenia na życie) ze składką równą 7,96 mld zł i stanowiły one 38,35% łącznej składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich zakładów działu I. W grupie tej zanotowano wzrost składki przypisanej brutto o 0,12 mld zł. Ubezpieczenia grupy 5 (ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe, jeśli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1–4) ze składką równą 6,64 mld zł (roczny wzrost o 0,32 mld zł) stanowiły 31,99% ubezpieczeń bezpośrednich działu I.

Wykres 34. Struktura portfela ubezpieczeń działu I w latach 2017–2020

Źródło: opracowanie własne UKNF

W przypadku zakładów ubezpieczeń osobowych i majątkowych wzrost składki miał miejsce w 10 z 18 grup ubezpieczeń. Największy wzrost składki przypisanej brutto zanotowano w grupie 8 (ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami, obejmujące szkody rzeczowe nieujęte w grupach 3–7), o 0,39 mld zł do poziomu 3,94 mld zł (10,99% r/r) oraz w grupie 13 (ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej nieujętej w grupach 10–12), o 0,17 mld zł do wartości 2,55 mld zł (6,95% r/r). Warto również zauważyć wzrost w grupie 3 (auto-casco), o 0,13 mld zł do wartości 8,80 mld zł (1,48% r/r).

7 z pozostałych 10 grup ubezpieczeń działu II odnotowało wzrost składki na łącznym poziomie 0,15 mld zł (grupy: 1, 4, 5, 7, 14, 17, 18).

Spośród 18 grup ubezpieczeń działu II spadek składki miał miejsce w ośmiu grupach, z czego szczególną uwagę należy zwrócić na ubezpieczenia komunikacyjne, czyli grupę 10 (OC komunikacyjne), gdzie zanotowano spadek o 0,29 mld zł (tj. o 1,96% r/r) do wartości 14,63 mld zł oraz na grupę 2 (ubezpieczenia choroby), w której spadek wynosił 0,24 mld zł (23,41% r/r) do poziomu 0,78 mld zł. Pozostałe spadki zanotowano w grupie 16 (ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych) o 0,14 mld zł (tj. o 15,03% r/r) do wartości 0,80 mld zł, a także w grupach: 6, 9, 11, 12, 15 na łączną wartość 0,09 mln zł.

W strukturze ubezpieczeń działu II nadal dominują ubezpieczenia komunikacyjne (OC i AC), które stanowią 58,97% portfela ubezpieczeń bezpośrednich.

Wykres 35. Struktura portfela ubezpieczeń działu II w latach 2017–2020

Źródło: opracowanie własne UKNF

9.1.1.3. WYNIKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

Rynek ubezpieczeń ogółem odnotował zysk techniczny równy 6,10 mld zł (niższy o 1,52% w porównaniu z 2019 r.) oraz zysk finansowy równy 6,09 mld zł (niższy o 15,67% niż w roku ubiegłym).

W dziale ubezpieczeń na życie wypracowano zysk techniczny w wysokości 2,97 mld zł (niższy o 9,03% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego) oraz zysk finansowy w wysokości 2,21 mld zł (niższy o 14,25% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego). Z punktu widzenia wyników poszczególnych grup ubezpieczeń, o pogorszeniu wyniku technicznego zdecydował spadek zysku technicznego w grupie 1 (ubezpieczenia na życie) – o 0,59 mld zł (73,87%).

W ubezpieczeniach pozostałych osobowych i majątkowych osiągnięto zysk techniczny równy 3,13 mld zł (wyższy o 6,84% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego) oraz zysk finansowy netto równy

3,88 mld zł (niższy o 16,45% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego). Z punktu widzenia wyników w poszczególnych grupach ubezpieczeń, o wzroście zysku technicznego na przestrzeni roku zdecydowało głównie polepszenie się wyniku w grupie 3 (auto-casco) – największy wzrost w dziale II o 0,35 mld zł oraz w grupie 8 (ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami, obejmujące szkody rzeczowe nieujęte w grupach 3–7) – wzrost o 0,14 mld zł w porównaniu do roku ubiegłego. Dodatkowo warto zwrócić uwagę na wzrost wyniku technicznego w ramach reasekuracji czynnej (wzrost o 0,14 mld zł, tj. o 134,90% r/r). W przypadku pozostałych siedmiu grup, w których nastąpiła poprawa wyniku technicznego, dla żadnej z nich zmiana nie przekroczyła wartości 0,09 mld zł. Zanotowano natomiast znaczące pogorszenie wyniku technicznego w grupie 10 (OC komunikacyjne) o 0,38 mld zł (spadek o 42,35% r/r) oraz w grupie 9 (ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych, nieujęte w grupach 3–7, ale wywołane przez inne żywioły niż w grupie 8) o 0,11 mld zł (spadek o 33,70% r/r).

Tabela 62. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń działu I w latach 2017–2020 (dane finansowe w mld zł)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Wybrane pozycje bilansowe				
Lokaty (pozycja B)	40,67	39,77	40,36	41,75
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	59,13	50,76	49,05	48,57
Kapitał własny	11,93	11,54	11,46	12,82
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	88,84	80,63	78,94	78,83
Suma bilansowa	104,68	95,33	93,84	95,26
Wybrane pozycje rachunków wyników				
Składki przypisane brutto	24,56	21,70	21,28	20,75
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	20,44	21,50	18,33	17,26
Koszty działalności ubezpieczeniowej	5,34	5,10	5,08	5,03
Koszty akwizycji	3,87	3,59	3,46	3,40
Koszty administracyjne	1,65	1,64	1,71	1,72
Wynik techniczny	3,04	3,08	3,26	2,97
Zysk (strata) netto	2,28	2,44	2,57	2,21

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 63. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń działu II w latach 2017–2020 (dane finansowe w mld zł)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Wybrane pozycje bilansowe				
Lokaty (pozycja B)	72,16	77,14	79,50	88,90
Kapitał własny	24,65	26,17	28,54	34,08
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	60,91	65,99	70,31	73,92
Suma bilansowa	92,01	97,26	100,11	109,45
Wybrane pozycje rachunków wyników				
Składki przypisane brutto	37,78	40,46	42,56	42,68
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	17,81	19,50	20,40	20,66
Koszty działalności ubezpieczeniowej	8,39	9,17	9,98	10,39
Koszty akwizycji	7,94	8,99	9,69	10,03
Koszty administracyjne	2,04	2,03	2,22	2,30
Wynik techniczny	2,07	2,93	2,93	3,13
Zysk (strata) netto	3,49	4,24	4,64	3,88

Źródło: opracowanie własne UKNF

9.2. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

Mając na uwadze sytuację związaną z ogłoszonym w Polsce stanem epidemii oraz możliwymi dalszymi negatywnymi konsekwencjami gospodarczymi tego stanu, jak również ich spodziewanym wpływem na sektor ubezpieczeniowy, podjęto liczne działania i inicjatywy:

- opracowanie Pakietu Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju w obszarze rynku ubezpieczeniowego, który pozwolił skupić się podmiotom nadzorowanym na reorganizacji działalności przy przejściu na pracę zdalną,
- wzmocnienie bazy kapitałowej zakładów ubezpieczeń poprzez wydanie stanowiska w zakresie dywidendy (zatrzymanie dywidendy) i zmiennych kosztów wynagrodzeń (odroczenie w czasie),
- wprowadzenie dziennego raportowania o wykupach z tytułu produktów z UFK (badanie i monitorowanie ryzyka płynności) oraz dodatkowej sprawozdawczości tygodniowej/dwutygodniowej dotyczącej identyfikacji ryzyk/zagrożeń związanych z COVID-19,
- zmodyfikowanie procesu i metodyki testów warunków skrajnych w sektorze ubezpieczeń, w szczególności w zakresie testów prospektywnych, które z wyprzedzeniem miały pokazać m.in. wpływ drugiej fali pandemii COVID-19.

Podjęto działania mające na celu zdiagnozowanie bieżącej sytuacji w zakresie produktów z UFK i przeciwdziałanie powstawaniu nieprawidłowości w przyszłości, obejmujące m.in.:

- badanie stosowanych na rynku rozwiązań w zakresie oferowania umów z UFK, w szczególności związanych ze stosowaniem analiz adekwatności produktu oraz nadzoru nad agentami ubezpieczeniowymi działającymi na rzecz zakładów ubezpieczeń oraz wydawanie stanowisk w tym zakresie,

- wprowadzenie dodatkowej sprawozdawczości dot. produktów z UFK,
- dokonanie oceny wartości produktu ubezpieczeniowego dla klientów.
- kontynuowanie intensywnych prac zmierzających do wydania interwencji produktowej (pierwsza interwencja ubezpieczeniowa w Europie) w sprawie zakazu wprowadzania do obrotu, dystrybucji oraz sprzedaży ubezpieczeń na życie z UFK, produktów nadmiernie ryzykownych, niezrozumiałych lub nieprzynoszących korzyści klientom.

Kontynuowano reformę BION ubezpieczeniowego pod kątem zwiększenia roli nadzoru konsumentckiego w ocenie, proporcjonalności i nadzoru opierając się na analizie ryzyka. Zwiększono nacisk na prospektywną ocenę ryzyka, większe uwzględnienie w ocenie specyfiki działalności i charakteru poszczególnych zakładów, wprowadzenie elementów oceny ryzyka makro (nowe oraz pojawiające się zagrożenia w ujęciu makro), podział na grupy rówieśnicze określające istotność systemową poszczególnych zakładów, wprowadzenie dwóch rodzajów oceny BION (BION uproszczony – ocena ta obejmuje jedynie ocenę ilościową) oraz BION pełny.

W efekcie wdrożenia nowego modelu nadzoru nad dystrybucją ubezpieczeń przeprowadzono m.in. badanie stopnia wdrożenia i stosowania przez zakłady ubezpieczeń i agentów ubezpieczeniowych wymogów z zakresu dystrybucji ubezpieczeń oraz modelu współpracy zakładu ubezpieczeń z pośrednikami ubezpieczeniowymi, przygotowano stanowiska dotyczące wykonania obowiązku doskonalenia zawodowego przez podmioty, nałożono obowiązki sprawozdawcze dla wybranych największych brokerów i multiagentów.

9.3. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

9.3.1. ZEZWOLENIE NA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ I REASEKURACYJNEJ

W 2020 r. wydano jedną decyzję w przedmiocie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej przez krajowy zakład ubezpieczeń. Zezwolenie to dotyczyło CA Życie Towarzystwa

Ubezpieczeń Spółka Akcyjna. Ponadto wydano jedną decyzję w przedmiocie zmiany rzeczowego zakresu działalności.

Ponadto w zakresie reglamentacji działalności ubezpieczeniowej Komisja Nadzoru Finansowego, w odniesieniu do dwóch podmiotów, nie zgłosiła sprzeciwu wobec zamiaru podjęcia przez walne zgro-

madzenie członków uchwały w przedmiocie rozwiązania towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych. W 2020 r. doszło również – w jednym przypadku – do wyznaczenia przez organ nadzoru likwidatora z urzędu, a także do umorzenia postępowania w przedmiocie zarządzenia likwidacji przymusowej jednego zakładu ubezpieczeń.

W 2020 r. doszło również do przeniesienia całości portfela ubezpieczeń pomiędzy krajowymi zakładami ubezpieczeń.

9.3.2. NOTYFIKACJE W ZAKRESIE WYKONYWANIA DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ W POLSCE

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. działalność ubezpieczeniową w Polsce na zasadzie swobody świadczenia usług wykonywało łącznie 727 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej i innych państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, natomiast w formie oddziału notyfikację posiadało 27 zakładów ubezpieczeń oraz 1 zakład reasekuracji.

W 2020 r. do KNF wpłynęły 24 zawiadomienia zagranicznych zakładów ubezpieczeń o zamiarze podjęcia transgranicznej działalności ubezpieczeniowej na zasadzie swobody świadczenia usług oraz 1 zawiadomienie dotyczące zamiaru utworzenia oddziału w Polsce przez zagraniczny zakład ubezpieczeń z państwa członkowskiego Unii Europejskiej (swoboda przedsiębiorczości).

Dodatkowo 28 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej notyfikowało zamiar zmiany zakresu transgranicznej działalności ubezpieczeniowej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zaś 14 zakładów ubezpieczeń (w tym 4 działające przez oddział) z państw członkowskich Unii Europejskiej zgłosiło zaprzestanie prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponadto w 2020 r. otrzymano 29 zawiadomień dotyczących zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej w zakresie zgłoszenia zamiaru przeniesienia lub przejęcia portfela ubezpieczeń w całości lub w części oraz 1 zawiadomienie dotyczące połączenia zakładów ubezpieczeń wraz z przeniesieniem portfela.

9.3.3. ZMIANY WE WŁADZACH ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ I ZAKŁADÓW REASEKURACJI

W 2020 r. KNF wydała 14 decyzji w przedmiocie wyrażenia zgody na powołanie członków zarządu zakładów ubezpieczeń i reasekuracji (5 decyzji w sprawie o wyrażenie zgody na powołanie Prezesa Zarządu zakładu ubezpieczeń i 9 decyzji w sprawie o wyrażenie

zgody na powołanie Członka Zarządu zakładu ubezpieczeń odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem).

W 2 sprawach o wyrażenie zgody na powołanie Członka Zarządu postępowanie zakończyło się umorzeniem. Decyzję umarzającą postępowanie wydano także w 1 sprawie o odstąpienie od wymogu posiadania wyższego wykształcenia przez Członka Zarządu.

9.3.4. ZMIANY W STATUTACH PODMIOTÓW PODLEGAJĄCYCH NADZOROWI KNF

W 2020 r. KNF wydała 22 decyzje w przedmiocie zatwierdzenia zmian w statutach krajowych zakładów ubezpieczeń. Ponadto w 1 przypadku stwierdzono wygaśnięcie decyzji w przedmiocie zatwierdzenia zmian statutu.

9.3.5. NABYCIE LUB OBJĘCIE AKCJI LUB PRAW Z AKCJI

Komisja Nadzoru Finansowego w 2020 r. podjęła 5 decyzji w przedmiotowych postępowaniach. We wszystkich przypadkach stwierdzono brak podstaw do zgłoszenia sprzeciwu co do bezpośredniego nabycia akcji.

Jedną z istotnych zmian właścicielskich na rynku ubezpieczeniowym było nabycie akcji AXA TUIR S.A. oraz AXA Życie TU S.A. przez UNIQA Österreich Versicherungen AG.

9.3.6. WPIS DO REJESTRU AKTUARIUSZY

W okresie objętym sprawozdaniem wydanych zostało 9 decyzji w przedmiocie wpisu do rejestru aktuariuszy. W 2020 r. wydana została także 1 decyzja o zwolnieniu od wymogu złożenia egzaminu aktuarialnego. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w rejestrze figurowało 413 aktuariuszy.

9.3.7. ZMIANY PRAWNE DOTYCZĄCE POŚREDNIKÓW UBEZPIECZENIOWYCH

W związku z sytuacją epidemiologiczną w kraju oraz wynikającymi z niej obostrzeniami, z inicjatywy organu nadzoru dokonano zmian rozwiązań zawartych w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 21 sierpnia 2018 r. w sprawie egzaminu dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych, czynności dystrybucyjnych zakładu ubezpieczeń oraz czynności dystrybucyjnych zakładu reasekuracji (Dz. U. z 2018 r. poz. 1746) poprzez uzupełnienie dotychczasowych regulacji w zakresie organizacji przez zakłady ubezpieczeń egzaminów agencyjnych w trybie stacjonarnym o zapisy dające możliwość przeprowadzania tych egzaminów w sposób zdalny, w systemie teleinformatycznym. Zmiany zostały uregulowane w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 14 maja 2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 883).

Mając na uwadze konieczność zachowania prawidłowego nadzoru nad przygotowaniem i przeprowadzeniem egzaminu przez zakład ubezpieczeń, wprowadzony został obowiązek przekazania przed pierwszym egzaminem przeprowadzonym w systemie teleinformatycznym opisu funkcjonalności tego systemu zapewniający właściwe przeprowadzenie tego egzaminu, w tym potwierdzenie tożsamości osób przystępujących do egzaminu i samodzielności ich pracy.

Do końca 2020 r. 51 zakładów ubezpieczeń przekazało opisy funkcjonalności stosowanych systemów, z czego 45 zakładów ubezpieczeń realizuje egzaminy w sposób określony w § 8a ust. 1 ww. rozporządzenia.

Kolejną inicjatywą ustawodawczą organu nadzoru, jaka wynikła w związku z sytuacją epidemiczną w kraju, była zmiana Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2018 r. w sprawie wniosków o wpis do rejestru agentów ubezpieczeniowych i agentów oferu-

jących ubezpieczenia uzupełniające (Dz. U. z 2018 r. poz. 2417), polegająca na umożliwieniu składania wniosków na podstawie skanów dokumentów.

9.3.8. AGENCI UBEZPIECZENIOWI I OSOBY WYKONUJĄCE CZYNNOŚCI AGENCYJNE

W 2020 r. – w prowadzonym w formie elektronicznej rejestrze agentów ubezpieczeniowych – rozpatrzono łącznie 131 063 wniosków, w tym 9159 wniosków o wpis, 112 267 wniosków o zmianę danych objętych wpisem oraz 9637 wniosków o wykreślenie z rejestru.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w rejestrze wpisanych było 30 975 agentów ubezpieczeniowych oraz 239 242 osoby wykonujące czynności agencyjne, w tym 28 agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1 udu oraz 1201 osób wykonujących czynności agencyjne.

Tabela 64. Liczba zarejestrowanych agentów ubezpieczeniowych oraz osób wykonujących czynności agencyjne w latach 2017–2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Agenci:	31 828	31 427	31 293	30 975
– w tym agenci oferujący ubezpieczenia uzupełniające	–	–	23	28
OFWCA	233 346	237 692	237 033	239 242

Źródło: opracowanie własne UKNF

W rejestrze agentów ubezpieczeniowych w 2020 r. zarejestrowano również 96 podmiotów wykonujących czynności agencyjne przez osoby zatrudnione w bankach oraz spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych jedynie w odniesieniu do umów ubezpieczenia lub umów gwarancji ubezpieczeniowych zawieranych przez te podmioty lub za ich pośrednictwem, o których mowa w § 8 pkt 6 rozporządzenia

w sprawie egzaminu dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych, w tym: 93 banki i 3 SKOK-i.

Niezależnie od działań związanych z bieżącą rejestracją wniosków, w roku 2020 następował systematyczny rozwój poszczególnych elementów zewnętrznego formularza elektronicznego oraz rejestru

wewnętrznego w celu osiągnięcia kompletności rozwiązań aplikacji z wymogami regulacyjnymi.

9.3.9. BROKERZY UBEZPIECZENIOWI I REASEKURACYJNI

Tabela 65. Stan rejestru brokerów na koniec lat 2017–2020

Brokerzy		2017	2018	2019	2020
Ubezpieczeniowi	osoby fizyczne	869	878	885	886
	osoby prawne	505	516	523	531
	Razem	1 374	1 394	1 408	1 417
Reasekuracyjni	osoby fizyczne	12	14	13	14
	osoby prawne	37	40	40	42
	Razem	49	54	53	56

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2020 r. w prowadzonym rejestrze brokerów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych dokonano 3589 zmian danych objętych wpisem. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w rejestrze zarejestrowanych było 1417 brokerów ubezpieczeniowych oraz 56 brokerów reasekuracyjnych.

W 2020 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała łącznie 56 zezwoleń na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń i reasekuracji, w tym 28 zezwoleń osobom fizycznym oraz 28 zezwoleń osobom prawnym. W okresie objętym sprawozdaniem prowadzone były 44 postępowania w sprawie cofnięcia zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń i reasekuracji.

Tabela 66. Liczba zezwoleń na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń, wydanych przez KNF w latach 2017–2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Osoby fizyczne	32	33	45	27
Osoby prawne	44	46	28	26
Razem (bez reasekuracji)	76	79	73	53

Źródło: opracowanie własne UKNF

W okresie objętym sprawozdaniem odbyły się 4 egzaminy przeprowadzane przez Komisję Egzaminacyjną powołaną przez Ministra Finansów, w tym 2 egzaminy dla brokerów ubezpieczeniowych i 2 eg-

zaminy dla brokerów reasekuracyjnych. Ogółem do egzaminów przystąpiło 457 osób. Wynik pozytywny uzyskało 261 osób (w tym 18 na brokera reasekuracyjnego).

Tabela 67. Statystyka osób przystępujących do egzaminu dla brokerów ubezpieczeniowych w latach 2017–2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Ogółem osoby przystępujące do egzaminu	388	479	674	437
Osoby ze zdaniem egzaminem brokerskim	186	341	221	243

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 68. Statystyka osób przystępujących do egzaminu dla brokerów reasekuracyjnych w latach 2017–2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Ogółem osoby przystępujące do egzaminu	22	23	23	20
Osoby ze zdaniem egzaminem brokerskim	18	23	21	18

Źródło: opracowanie własne UKNF

9.3.10. NOTYFIKOWANI POŚREDNICY UBEZPIECZENIOWI

W 2020 r. notyfikowano 267 pośredników ubezpieczeniowych mających zamiar prowadzenia działalności na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, zgłoszonych przez organy rejestrowe lub organy nadzoru krajów członków Unii Europejskiej, natomiast wobec 1234 pośredników notyfikację wycofano.

9.4. DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

9.4.1. BADANIE I OCENA NADZORCZA (BION) ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

9.4.1.1. ROCZNE

W 2020 roku przeprowadzono dziesiątą edycję Badania i Oceny Nadzorczej (BION) zakładów ubezpieczeń/reasekuracji. Oceny za 2019 rok w ramach BION zostały nadane 57 zakładom⁵⁰, w tym 24 zakładom działu I i 33 zakładom działu II.

Metodyka BION podlega corocznej aktualizacji. Zmiany wprowadzone w metodyce za 2019 rok są wynikiem całkowitego przeglądu tej metodyki zapoczątkowanego w roku poprzednim i założonego na dwa lata. W toku zmian wprowadzonych na potrzeby oceny BION 2019 dokonano przeglądu wykorzystywanych wskaźników, wag i granic, kontynuowano proces dostosowywania metodyki BION do specyfiki działalności zakładów oraz istotności ryzyk, a także w szerszy sposób uwzględniono nowe oraz pojawiające się zagrożenia w ujęciu makro w ocenie ryzyka w zakładach. Do BION dodano ocenę przygotowania zakładów do przewidywanych w najbliższej przyszłości zmian w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Więcej informacji na temat BION oraz umiejscowienia go w ramach procesu nadzoru można znaleźć na stronie www.Urzędu: Proces nadzoru zakładów ubezpieczeń/reasekuracji⁵¹.

W wyniku przeprowadzonej oceny BION zakłady uzyskały ocenę ryzyka, która wraz z przypisaniem zakładu do odpowiedniej klasy, zdeterminowała podjęcie przez organ nadzoru, przy zastosowaniu zasady proporcjonalności, odpowiednich działań nadzorczych, w tym działań o charakterze inspekcyjnym. Ze względu na nową formułę podejścia do oceny, pomimo iż ocena BION przeprowadzana była według stanu na 31 grudnia 2019 roku, to zdarzenia występujące do daty nadawania oceny, a mające istotny wpływ na wynik oceny, zostały wzięte pod uwagę podczas nadawania oceny BION.

W grudniu 2020 r. przedłożono KNF informację o wynikach Badania i Oceny Nadzorczej (BION) zakładów ubezpieczeń/reasekuracji za 2019 rok.

9.4.1.2. KWARTALNE

Oprócz BION w trybie rocznym, wprowadzony został także BION kwartalny, którego nadrzędnym celem nie jest nadanie konkretnej oceny zakładu, lecz wskazanie poziomu oraz oceny poszczególnych wskaźników. Ponadto, w porównaniu z BION rocznym, wersja kwartalna jest zbiorem wybranych, kluczowych wskaźników (ocena w pełni automatyczna). Wyniki BION w trybie kwartalnym są przesyłane do zakładów ubezpieczeń/reasekuracji.

BION kwartalny przeprowadzano począwszy od I kwartału 2020 roku.

9.4.2. MONITOROWANIE SYTUACJI FINANSOWEJ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

Ocena sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń, a w szczególności ocena ich wypłacalności, dokonywana jest przede wszystkim na podstawie kwartalnych i rocznych sprawozdań finansowych, dodatkowej sprawozdawczości nałożonej przez organ nadzoru, jak również innych informacji przekazywanych przez zakłady ad hoc na żądanie organu nadzoru.

W 2020 r. działania dotyczyły:

- analizy sprawozdań finansowych oraz danych i informacji dla celów nadzoru przekazywanych w okresach kwartalnych (240 informacji) oraz rocznych (59 informacji);
- analizy zmian działalności zakładów ubezpieczeń w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania na podstawie 715 informacji miesięcznych;
- analizy informacji przekazywanych w trybie dodatkowej sprawozdawczości miesięcznej w zakresie działalności w grupie 15, tj. gwarancji ubezpieczeniowych (przeanalizowano łącznie 15 informacji w tym zakresie);
- analizy informacji przekazywanych w trybie dodatkowej sprawozdawczości miesięcznej i doraź-

⁵⁰ W związku z cofnięciem licencji dla TUW Medicum w likwidacji z dniem 31 grudnia 2019 r. zakład ten nie został objęty oceną BION (w dniu 28 września 2020 r. w KRS zarejestrowano likwidację TUW MEDICUM pod nazwą TUW MEDICUM w likwidacji). Dodatkowo w dniu 15 lipca 2020 r. KNF poinformowała o braku sprzeciwu wobec zamiaru rozwiązania AMERIGO ŻYCIE TUW, który w dniu 5 sierpnia 2020 roku złożył w KRS wniosek w sprawie dobrowolnej likwidacji Towarzystwa (w dniu 16 listopada 2020 r. zarejestrowano w KRS likwidację AMERIGO ŻYCIE TUW pod nazwą AMERIGO ŻYCIE TUW w likwidacji). Dodatkowo w związku wydaniem decyzji przez KNF w dniu 29 czerwca 2020 r. zezwalającej na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w dziale I przez CA ŻYCIE TU S.A. (w dniu 22 listopada 2020 r. zakład rozpoczął działalność ubezpieczeniową) oraz otrzymaniem zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej przez POLSKI GAZ TUW na ŻYCIE (na podstawie decyzji KNF z dnia 5 listopada 2019 r.) oraz rozpoczęciem działalności ubezpieczeniowej dopiero w dniu 1 lipca 2020 r. zakłady te nie podlegały ocenie BION za 2019 rok.

⁵¹ https://www.knf.gov.pl/dla_rynku/Informacje_dla_podmiotow_nadzorowanych/proces_nadzoru

nej (tj. powyżej ustalonego przez organ nadzoru limitu) w zakresie transakcji wewnątrzgrupowych (przeanalizowano łącznie 176 informacji w tym zakresie);

- analizy zgłoszonych wykupów w ubezpieczeniach z UFK w trybie dziennym oraz tygodniowym dla wybranych zakładów ubezpieczeń, w szczególności w związku z pandemią COVID-19. Otrzymano łącznie 767 raportów w trybie dziennym oraz 77 raportów w trybie tygodniowym. Z przekazanych danych wynikało, że w szczególności w początkowej fazie pandemii liczba i wartość wykupów utrzymywała się na podwyższonym poziomie;
- analizy działalności wybranych zakładów ubezpieczeń w zakresie lokat środków pochodzących ze składek na ubezpieczenia z UFK w certyfikaty inwestycyjne funduszy zamkniętych oraz w zakresie zawieszonych wykupów. Przeanalizowano łącznie 87 raportów przekazanych przez zakłady ubezpieczeń;
- analizy informacji przekazanych przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (UFG) w zakresie prawidłowości i terminowości wypełniania przez zakłady ubezpieczeń obowiązku przekazywania danych do ogólnopolskiej bazy danych Ośrodka Informacji UFG mające na celu poprawę jakości i terminowości przekazywanych przez zakłady ubezpieczeń danych;
- analizy informacji przekazanych w ramach dodatkowej sprawozdawczości związanej z ubezpieczeniami z grupy 3 działu I, tj. ubezpieczeń na życie związanych z UFK, przekazywanej miesięcznie i kwartalnie;
- analizy dodatkowej kwartalnej sprawozdawczości w zakresie umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych;
- spotkań z przedstawicielami zakładów ubezpieczeń celem omówienia sytuacji majątkowej i finansowej zakładów, a także sytuacji w zakresie wypłacalności wybranych zakładów ubezpieczeń, w tym wpływu pandemii COVID-19 na ich działalność;
- spotkań z europejskimi organami nadzoru w celu wymiany informacji dotyczących wpływu pandemii COVID-19 na sytuację finansową zarówno całej grupy ubezpieczeniowej, jak i poszczególnych zakładów ubezpieczeń;
- spotkań z biegłymi rewidentami celem omówienia istotnych ryzyk w działalności wybranych zakładów ubezpieczeń istotnych z punktu widzenia badania sprawozdań finansowych.

W związku z epidemią COVID-19 zakłady ubezpieczeń zostały zobowiązane do przekazywania cyklicznych dodatkowych informacji dotyczących m.in. potencjalnego wpływu pandemii COVID-19 na płynność i wypłacalność zakładów ubezpieczeń oraz identyfikacji ryzyk/zagrożeń związanych z COVID-19. W 2020 roku zakłady ubezpieczeń przekazały łącznie 1663 przedmiotowych informacji. Przedmiotowe informacje nie wykazały istotnego wpływu pandemii na poziom wypłacalności i finanse zakładów ubez-

pieczeń, jednak w wielu przypadkach spowodowała ona istotne zmiany w działalności operacyjnej zakładów ubezpieczeń. Obowiązek przekazywania dodatkowych cyklicznych informacji nt. wpływu COVID-19 na działalność został również nałożony na wybranych dystrybutorów ubezpieczeń (agentów oraz brokerów ubezpieczeniowych). W 2020 roku dystrybutorzy ubezpieczeń przekazali łącznie 126 przedmiotowych informacji.

9.4.3. TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH W SEKTORZE UBEZPIECZENIOWYM

W I kwartale 2020 r. UKNF opracował raport prezentujący wyniki dodatkowych testów warunków skrajnych zakładów ubezpieczeń wg stanu na 30 września 2019 r., które obejmowały dwa scenariusze dotyczące ryzyka blackoutu w dziale II oraz oczekiwanych zysków z przyszłych składek (4 warianty). Ich metodyka oraz założenia zostały wypracowane w wyniku m.in. współpracy przedstawicieli UKNF z przedstawicielami grupy ekspertów ds. ryzyka suszy i blackoutu oraz grupy ekspertów ds. oczekiwanych zysków z przyszłych składek, powołanych w ramach działającej przy Polskiej Izbie Ubezpieczeń Podkomisji ds. Solwency II.

W 2020 r. kontynuowano prace dotyczące wykorzystania testów warunków skrajnych (testów stresu) w procesie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń, w szczególności w zakresie zbadania wytrzymałości polskiego sektora ubezpieczeniowego na zdarzenia ekstremalne, lecz wciąż prawdopodobne, a także poprawy zarządzania ryzykiem w zakładach ubezpieczeń.

Prace UKNF z tym związane rozpoczęły się na początku II kwartału 2020 r. od weryfikacji metodyki przeprowadzania testów warunków skrajnych w sektorze ubezpieczeniowym. W stosunku do roku poprzedniego dokonano zmian metodyki testów warunków skrajnych, uwzględniając ich wyniki za poprzedni rok, wnioski z raportów dotyczących własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA), planów finansowych na 2020 rok, komentarzy zakładów ubezpieczeń do poprzedniej metodyki testów warunków skrajnych, a przede wszystkim sytuacji związanej z pandemią COVID-19. Z uwagi na istotne zmiany w metodyce przeprowadzania testów warunków skrajnych, w porównaniu z poprzednią edycją, przeprowadzono konsultacje publiczne nowej metodyki. Na podstawie otrzymanych uwag i komentarzy zakładów ubezpieczeń oraz Polskiej Izby Ubezpieczeń opracowano wersję finalną metodyki badania. Poddano rekaliibracji wartości szoków przeprowadzanych testów warunków skrajnych. Część scenariuszy w porównaniu do metodyki z roku poprzedniego została usunięta oraz zostały dodane nowe scenariusze testów prospektywne: scenariusz drugiej fali pandemii koronawirusa oraz ryzyka płynności (obejmujący zakłady ubezpieczeń działu II).

Ostatecznie w 12. edycji testów warunków skrajnych oprócz scenariuszy wg stanu na 31 grudnia 2019 r. znalazły się scenariusze wg stanu na 30 czerwca 2020 r. oraz testy prospektywne oparte na zaktualizowanych planach finansowych zakładów na 2020 rok.

W dniu 1 lipca 2020 r. opublikowano na stronie internetowej KNF zweryfikowaną metodykę przeprowadzania testów skrajnych w zakładach ubezpieczeń i w ramach 12. edycji badania zwrócono się do zakładów ubezpieczeń o przeprowadzenie testów warunków skrajnych.

Wyniki testów warunków skrajnych posłużyły UKNF m.in. do identyfikacji zakładów ubezpieczeń o podwyższonym ryzyku, czyli takich, które nie przeszły pozytywnie testów stresu i uzyskane od nich wyjaśnienia nie były wystarczające. Dodatkowo na podstawie testów warunków skrajnych dla scenariusza drugiej fali pandemii oszacowany jej potencjalny wpływ na wypłacalność zakładów ubezpieczeń jeszcze przed jej wystąpieniem. Ponadto na podstawie wyników testów warunków skrajnych wskazano zakłady ubezpieczeń, w których należy przeprowadzić kontrolę.

Dodatkowo w ramach Polskiej Izby Ubezpieczeń została powołana grupa robocza, która we współpracy z przedstawicielami UKNF opracuje scenariusze testów warunków skrajnych dotyczące zmian klimatu. Będą one docelowo wykorzystywane przez zakłady ubezpieczeń w ramach procesu ORSA.

9.4.4. POLITYKA DYWIDENDOWA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

W związku z ogłoszeniem w Polsce stanu epidemii oraz możliwymi negatywnymi konsekwencjami gospodarczymi tego stanu, jak również ich spodziewanego wpływu na sektor ubezpieczeniowy, w dniu 26 marca 2020 r. organ nadzoru wydał stanowisko, w którym zalecił zatrzymanie całości wypracowanego w poprzednich latach zysku oraz niepodejmowanie przez zakłady ubezpieczeń oraz banki, bez uzgodnienia z nadzorem, innych działań, w szczególności pozostających poza zakresem bieżącej działalności biznesowej i operacyjnej, mogących skutkować osłabieniem bazy kapitałowej.

KNF w dniu 16 grudnia 2020 r. jednogłośnie przyjęła stanowisko w sprawie polityki dywidendowej banków komercyjnych, banków spółdzielczych i zrzeszających, zakładów ubezpieczeń, zakładów reasekuracji, zakładów ubezpieczeń i reasekuracji, towarzystw funduszy inwestycyjnych, powszechnych

towarzystw emerytalnych oraz domów maklerskich w 2021 roku⁵².

W porównaniu ze stanowiskiem organu nadzoru w sprawie polityki dywidendowej zakładów ubezpieczeń z dnia 3 grudnia 2019 r. kryteria pozwalające na wypłatę dywidendy nie uległy zmianie. Jednocześnie wypłatę dywidendy ograniczono do wysokości równej 100% wielkości zysku wypracowanego w roku 2019 oraz 50% wielkości zysku wypracowanego w roku 2020, przy czym pokrycie wymogów kapitałowych (po odliczeniu od środków własnych przewidywanych dywidend) według stanu na 31 grudnia 2020 r. oraz dla kwartału, w którym wypłacono dywidendę, będzie na poziomie co najmniej 175% dla zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w dziale I oraz co najmniej 150% dla zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w dziale II.

9.4.5. REASEKURACJA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

W 2020 r. UKNF opracował raport poświęcony reasekuracji krajowych zakładów ubezpieczeń, w tym reasekuracji zdarzeń katastroficznych. Raport powstał na podstawie zagregowanych danych finansowych zawartych w sprawozdaniach finansowych zakładów ubezpieczeń za rok 2019 oraz opierając się na odpowiedziach zakładów na zapytanie organu nadzoru dotyczące wykazu reasekuratorów oraz szkód katastroficznych w 2019 roku.

Reasekuracja, w szczególności reasekuracja zdarzeń katastroficznych, pełni istotną rolę m.in. w zarządzaniu ryzykiem zakładów ubezpieczeń, stabilizacji ich wyników finansowych czy zagwarantowaniu ochrony przed skutkami szkód katastroficznych. Zakłady ubezpieczeń działu I korzystają z reasekuracji w bardzo ograniczonym zakresie, co wynika z charakterystyki (np. długi horyzont zawieranych umów) prowadzonych przez nie ubezpieczeń. W dziale II wskaźnik poziomu reasekuracji biernej⁵³ w 2019 r. wyniósł ok. 17,9%.

Z analizy ankiet 33 zakładów działu II wynika, że wartość szkód brutto ze zdarzeń katastroficznych w roku 2019 wyniosła 1437,7 mln zł, z czego 32,1% było szkodami spowodowanymi przez katastrofy wywołane przez siły natury. Około 38% wartości szkód brutto ze zdarzeń katastroficznych, tj. 547,9 mln zł, było na udziale zakładów ubezpieczeń, a 62%, tj. 889,8 mln zł – na udziale reasekuratorów. Szkody z tytułu zdarzeń katastroficznych w 2019 r. stanowiły 6,1% kwoty odszkodowań i świadczeń brutto z działalności bezpośredniej⁵⁴ w zakładach ubezpieczeń

⁵² https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stowisko_KNF_ws_polityki_dywidendowej_w_2021_r_71933.pdf

⁵³ Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto do składki przypisanej brutto.

⁵⁴ Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto powiększone o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto.

działu II. Największe pod względem wartości szkody brutto znalazły się w kategorii zdarzeń obejmujących pożary. Wartość szkód brutto dla tej kategorii wyniosła 537,7 mln zł, co stanowiło 37,4% wszystkich szkód brutto ze zdarzeń katastroficznych, które miały miejsce w 2019 r., z czego 98,8 mln zł pozostawało na udziale zakładów ubezpieczeń. Warto zauważyć, że wśród szkód katastroficznych bardzo niski udział miały zdarzenia związane z występowaniem powodzi, suszy czy wiosennych przymrozków.

9.4.6. TRÓJKĄTY SZKODOWE

W dniu 17 grudnia 2020 r. na stronie internetowej KNF zostały opublikowane trójkąty szkodowe⁵⁵, które prezentują skumulowane płatności szkód z podziałem na rok zajścia szkody i rok wypłaty odszkodowania dla poszczególnych linii biznesowych oraz współczynniki rozwoju szkód (inaczej: współczynniki przejścia) przedstawiające przeciętne relacje zachodzące pomiędzy wypłatami dokonywanymi w latach sąsiednich.

Analizę współczynników rozwoju szkód przeprowadzono na podstawie rocznych danych i informacji do celów nadzoru sporządzone przez zakłady ubezpieczeń na 31 grudnia 2019 r. na podstawie formularza S.19.01. rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/2450 dla linii biznesowych od 1. do 12. (wykazanych łącznie z odpowiadającą im reasekuracją proporcjonalną) łącznych zobowiązań z tytułu umów ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie zagregowanych po zakładach ubezpieczeń. Analizie zostały poddane zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność w danej linii biznesowej przynajmniej w jednym roku objętym analizą.

9.4.7. WŁASNA OCENA RYZYKA I WYPŁACALNOŚCI (ORSA)

W 2020 r. UKNF przeprowadził analizę sprawozdań ORSA nadesłanych w trybie regularnym i ad hoc. Jakość sprawozdań ORSA ulega poprawie z roku na rok, szczególnie w zakresie szerszej identyfikacji ryzyk, lepszego doboru testów warunków skrajnych i scenariuszy oraz zaangażowania Zarządów zakładów ubezpieczeń w proces ORSA.

Wnioski z analizy raportów ORSA są wykorzystywane przez UKNF w nadzorze bieżącym oraz do identyfikacji ryzyk, które są najbardziej istotne dla poszczególnych zakładów ubezpieczeń oraz dla całego sektora ubezpieczeniowego. Na podstawie tych analiz są projektowane scenariusze testów warunków skrajnych w kolejnych edycjach badania.

9.4.8. UBEZPIECZENIA OC POSIADACZY POJAZDÓW MECHANICZNYCH

Analogicznie jak w poprzednich latach, jednym z istotnych działań organu nadzoru była analiza sytuacji na rynku ubezpieczeń komunikacyjnych, w szczególności w zakresie ubezpieczeń z grupy 10 Działu II, tj. ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Organ nadzoru, na podstawie przekazywanych przez zakłady ubezpieczeń informacji o dokonanych zmianach taryf składek za ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, monitorował celowość wprowadzanych modyfikacji w taryfach oraz dokonywał analizy wpływu tych zmian na wynik techniczny w grupie 10.

W 2020 roku dokonano również analizy przekazanych przez zakłady ubezpieczeń danych obejmujących lata polisowe 2016–2019 w zakresie m.in. wielkości składki, odszkodowań, liczby ryzyk, również w podziale na klasy ryzyk portfela ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że w latach 2017–2019 sytuacja w przypadku ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych uległa stabilizacji, co było związane z uzyskiwaniem wyższych przychodów ze składki przypisanej brutto, głównie ze względu na wyższą składkę na ryzyko, jak również zmniejszeniem zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych („wygaszenie” wpływu zmian w otoczeniu prawno-regulacyjnym – orzecznictwo to powinno zostać uwzględnione w kalkulacji składki w nowo zawieranych umowach). Należy podkreślić, że pozytywnym zjawiskiem był wzrost składki na ryzyko w ubezpieczeniach OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, która na koniec 2019 roku wyniosła 521 zł, podczas gdy w 2016 roku wyniosła 429 zł. Ponadto składka na ryzyko w latach polisowych 2016–2019 wyniosła odpowiednio 457 zł, 560 zł, 556 zł oraz 528 zł.

9.4.9. STOPA TECHNICZNA

W 2020 roku organ nadzoru, w przypadku zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w grupie 10 Działu II, wystosował ankietę w celu zebrania niezbędnych informacji do oceny stosowanych stóp technicznych oraz stosowanych tablic trwania życia w zakresie ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przy ustalaniu wielkości rezerw na skapitalizowaną wartość rent. Przekazane przez zakłady ubezpieczeń dane ilościowe za lata obrotowe 2017–2019 pozwoliły na sprawdzenie poprawności wyliczenia ważonej stopy zwrotu z lokat za ostatnie 3 lata. W wyniku analizy przekazanych

⁵⁵ https://www.knf.gov.pl/publikacje_i_opracowania/raporty_i_opracowania/ubezpieczeniowy?articleId=72000&p_id=18

danych stwierdzono, że wysokości stosowanych przez zakłady ubezpieczeń stóp technicznych nie zagrażały realizacji zobowiązań z tytułu rent. Jednakże ze względu na istotny spadek stóp procentowych w 2020 roku przygotowywane jest wystąpienie do zakładów ubezpieczeń o uzupełnienie przedmiotowych informacji o dane obejmujące 2020 rok. Ponowna analiza wynika z zaobserwowanego w 2020 roku spadku cen instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej stanowiących lokaty uwzględniane w wyliczeniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent.

9.4.10. INTERWENCJA PRODUKTOWA

W związku z nieprawidłowościami zidentyfikowanymi na przestrzeni ostatnich lat w obszarze ochrony konsumenckiej, w 2020 r. UKNF kontynuował intensywnie prace zmierzające do wydania interwencji produktowej w sprawie zakazu wprowadzania do obrotu, dystrybucji oraz sprzedaży ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Wytężone prace prowadzone były na podstawie współpracy z przedstawicielami rynku ubezpieczeń w Polsce oraz na gruncie współpracy z organami nadzoru z UE w tym EIOPA. Wydanie decyzji zostało przełożone z 2020 na rok 2021 ze względu na sytuację wywołaną pandemią, o czym UKNF informował w komunikacie z 20 marca 2020 r. pt. Pakiet Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju w obszarze rynku ubezpieczeniowego (PIN).

9.4.11. DODATKOWA SPRAWOZDAWCZOŚĆ NAŁOŻONA PRZEZ UKNF NA ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ

W 2020 r. na zakłady ubezpieczeń działu I, prowadzące działalności w grupie 3 ubezpieczeń, zostały nałożone dodatkowe obowiązki sprawozdawcze w zakresie produktów z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi (dalej: UFK).

Przedmiotowe formularze są raportowane do UKNF przez poszczególne zakłady ubezpieczeń działu I począwszy od danych za II kwartał 2020 r. (w tym uwzględniające miesięczne dane dotyczących wykupów z polis ubezpieczeń na życie z UFK oraz kwartalne dane dotyczące m.in. aktywów netto UFK oraz wypłat z tytułu produktów z UFK, produktów z UFK, liczby polis ubezpieczeń na życie z UFK itp.).

Dodatkowo w 2020 r. UKNF wprowadził obowiązek raportowania przez zakłady ubezpieczeń działu I i II danych dotyczących 10 najistotniejszych produktów, kanałów dystrybucji, informacji o 10 najważniejszych podmiotach pośredniczących w zawieraniu umów na rzecz zakładu ubezpieczeń według składki przypisanej brutto (z wyłączeniem sprzedaży realizowanej bezpośrednio przez zakład ubezpieczeń), w tym w podziale na 5 najważniejszych produktów oraz w przypadku zakładów ubezpieczeń działu II również

danych dotyczących ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Przedmiotowe formularze są raportowane do UKNF przez poszczególne zakłady ubezpieczeń działu I i II począwszy od danych za III kwartał 2020 r.

W celu wdrożenia przedmiotowych dodatkowych formularzy sprawozdawczych do regularnej sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń (w tym uwzględniając konieczność dokonania dalszych modyfikacji dodatkowych formularzy sprawozdawczych na podstawie wniosków z analiz otrzymanych danych od zakładów ubezpieczeń) pismem z dnia 5 października 2020 r. UKNF zwrócił się do Ministerstwa Finansów z prośbą o rozpoczęcie procesu legislacyjnego mającego na celu zmianę Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 kwietnia 2016 r. w sprawie dodatkowych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz. U. z 2018 r. poz. 392).

9.4.12. NADZÓR NAD REALIZACJĄ OBOWIĄZKÓW INFORMACYJNYCH I SPRAWOZDAWCZYCH ORAZ NAD ZGODNOŚCIĄ DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ Z PRZEPISAMI PRAWA

Przepisy regulujące działalność ubezpieczeniową nakładają na zakłady ubezpieczeń szereg obowiązków informacyjnych zarówno wobec organu nadzoru, jak i ubezpieczających. Terminowe i kompletne wykonywanie obowiązków informacyjnych jest jednym z podstawowych zadań zakładów ubezpieczeń i umożliwia uzyskanie powszechnego dostępu do części danych związanych z działalnością zakładów ubezpieczeń nie tylko organowi nadzoru, ale również nabywcom usług ubezpieczeniowych.

W związku z wypełnianiem przez zakłady ustawowych obowiązków informacyjnych w 2020 r. poddano analizie:

- sprawozdania finansowe, w tym 234 dodatkowe kwartalne sprawozdania finansowe i statystyczne, 60 dodatkowych sprawozdań finansowych rocznych jednostkowych i 5 sprawozdań rocznych skonsolidowanych,
- informacje ilościowe, w tym 240 kwartalnych danych i informacji do celów nadzoru, 60 rocznych danych i informacji do celów nadzoru i 1 sprawozdanie grupy,
- sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej (pod względem spełniania warunków określonych w przepisach prawa i wytycznych EIOPA dotyczących ujawnień), w tym 60 sprawozdań jednostkowych oraz 1 sprawozdanie grupowe,
- regularne sprawozdania do celów nadzoru (sprawozdanie RSR), 60 sprawozdań jednostkowych (w tym 32 sprawozdania RSR o zmianach) oraz 1 sprawozdanie grupowe),

- informacje o transakcjach wewnątrz grupowych/koncentracji ryzyk (14 informacji w tym zakresie),
- plany finansowe zakładów ubezpieczeń na 2020 rok (60 informacji w tym zakresie),
- publikację na stronach internetowych zakładów ubezpieczeń rocznych sprawozdań UFK wg stanu na 31 grudnia 2019 r. oraz półrocznych sprawozdań UFK wg stanu na 30 czerwca 2020 r. i na 31 grudnia 2019 r.,
- informacje o Indywidualnych Kontach Emerytalnych oraz Indywidualnych Kontach Zabezpieczenia Emerytalnego wg stanu na 30 czerwca 2020 r. (23 zakładów działu I),
- informacje o Pracowniczych Planach Kapitałowych (13 informacji w tym zakresie).

9.4.13. ROZPATRYWANIE WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH PRZEZ ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ

W 2020 r. rozpatrywane były wnioski zakładów ubezpieczeń w sprawie:

- postępowania w sprawie wydania zgody na spłatę pożyczki podporządkowanej – 2 postępowania zakończone wydaniem decyzji,
- zwolnienia transakcji wewnątrzgrupowej na instrumentach pochodnych z obowiązku stosowania zabezpieczeń – 1 postępowanie zakończone wydaniem decyzji, 1 postępowanie rozpoczęte w 2020 roku.

9.4.14. NADZÓR UZUPEŁNIAJĄCY NAD PODMIOTAMI REGULOWANYMI WCHODZĄCYMI W SKŁAD KONGLOMERATÓW FINANSOWYCH

W UKNF opracowana została koncepcja i propozycje możliwych rozwiązań prawnych, służące efektywnemu zarządzaniu ryzykiem w konglomeracie finansowym. Mają one charakter wielowątkowy, uwzględniają otoczenie prawne oraz praktyczne aspekty funkcjonowania konglomeratu finansowego, w tym obejmują analizę dopuszczalności stosowania w przedmiotowym obszarze rozwiązań prawnych przewidzianych w projektowanym tzw. prawie holdingowym (tj. w regulacji prawa grup spółek zawartej w projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw).

9.4.15. NADZÓR NAD DYSTRYBUCJĄ UBEZPIECZEŃ

W ramach zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru w obszarze dystrybucji ubezpieczeń, w UKNF w 2020 r. został opracowany „Raport z Ankiety dotyczącej dystrybucji ubezpieczeń” skierowanej do

zakładów ubezpieczeń, w którym przedstawiono w szczególności wnioski i rekomendacje związane z przeprowadzeniem:

- weryfikacji spełniania wymogów z zakresu dystrybucji ubezpieczeń,
- zbadania współpracy zakładu ubezpieczeń z pośrednikami ubezpieczeniowymi,
- dokonania analizy o charakterze systemowym, dotyczącej zaangażowania na poziomie organów zakładu ubezpieczeń oraz w obszarze systemu zarządzania.

Przedstawione w ww. Raporcie wnioski i rekomendacje stanowią bazę do zaplanowania i realizacji dalszych działań nadzorczych.

9.4.15.1. DRUGA EDYCJA ANKIETY DO ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ DOTYCZĄCEJ DYSTRYBUCJI UBEZPIECZEŃ

W ramach zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru w obszarze dystrybucji ubezpieczeń UKNF w 2020 r. rozpoczął drugą edycję badania ankietowego dotyczącego dystrybucji ubezpieczeń, skierowaną do wybranych zakładów ubezpieczeń działu I i II. W porównaniu z pierwszą edycją badania oraz nawiązując do wniosków wynikających z „Raportu z Ankiety dotyczącej dystrybucji ubezpieczeń”, druga ankieta uległa modyfikacji i skoncentrowaniu na kluczowych aspektach dystrybucji. Odpowiedzi zakładów powinny wpłynąć do końca lutego 2021 roku.

9.4.15.2. ANKIETA DO DYSTRYBUTORÓW DOTYCZĄCA DYSTRYBUCJI UBEZPIECZEŃ

Na bazie wystosowanej do wybranych agentów ubezpieczeniowych w grudniu 2019 r. ankiety dotyczącej dystrybucji ubezpieczeń w 2020 r. zostały rozpoczęte prace nad raportem mającym ocenić stopień wdrożenia i stosowania przez agentów ubezpieczeniowych wymogów oraz obowiązków w zakresie dystrybucji ubezpieczeń adresowanych do tej kategorii pośredników ubezpieczeniowych. Planowany termin zakończenia prac nad raportem to I kwartał 2021 roku.

9.4.15.3. DYSTRYBUCJA UBEZPIECZEŃ GEFION INSURANCE A/S

W związku z wydaniem przez duński organ nadzoru finansowego (Finanstilsynet) w dniu 24 marca 2020 r. zakazu zawierania przez Gefion Insurance A/S umów ubezpieczenia, w tym także w ramach tzw. „automatycznych wznowień”⁵⁶, UKNF zobowiązał pośredników ubezpieczeniowych, którzy brali udział w zawieraniu umów ubezpieczenia do przekazywania klientom informacji w ww. zakresie. Działanie to miało na celu

⁵⁶ Umowy ubezpieczenia zawierane w trybie art. 28 ust. 1 Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2214, z późn. zm.).

zminimalizowanie ryzyka wystąpienia sytuacji, w której na skutek braku możliwości oferowania umów ubezpieczenia przez Gefion klienci pozostaną pozbawieni ochrony ubezpieczeniowej, w tym przede wszystkim w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych (dalej: OC ppm). UKNF prowadzi bieżący monitoring realizacji ww. obowiązku informacyjnego. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości dotyczących braku przekazania klientom informacji o braku możliwości zawarcia umowy ubezpieczenia OC ppm w Gefion Insurance A/S organ nadzoru prowadzi postępowania sankcyjne względem pośredników.

9.4.15.4. NADZÓR NAD REALIZACJĄ OBOWIĄZKU DOSKONALENIA ZAWODOWEGO PRZEZ DYSTRYBUTORÓW

UKNF w dniu 23 czerwca 2020 r. opublikował „Komunikat UKNF dotyczący skutków niezrealizowania obowiązku doskonalenia umiejętności zawodowych, o którym mowa w art.12 ust. 1 Ustawy z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń (Dz. U. z 2019 r. poz. 1881)”⁵⁷. W dokumencie skoncentrowano się przede wszystkim na potwierdzeniu braku możliwości realizacji obowiązku doskonalenia zawodowego za 2019 r. w roku 2020, wskazaniu odpowiedzialności agenta za posługiwanie się w procesie dystrybucji osobami fizycznymi wykonującymi czynności agencyjne (dalej: OFWCA), które nie zrealizowały obowiązku doskonalenia zawodowego, a także określono skutki niezrealizowania obowiązku doskonalenia zawodowego.

UKNF z dniem 22 lipca 2020 r. rozpoczął badanie realizacji obowiązku doskonalenia zawodowego za rok 2019 r. Badaniem zostało objęte 59 krajowych zakładów ubezpieczeń⁵⁸ i 34 agentów ubezpieczeniowych. Na podstawie zgromadzonych informacji opracowywany jest raport dotyczący realizacji obowiązku doskonalenia zawodowego za 2019 r. Ukończenie prac nad ww. raportem planowane jest na I kwartał 2021 r.

9.4.15.5. BADANIE DOTYCZĄCE DYSTRYBUCJI UMÓW UBEZPIECZENIA Z UFK

25 lutego 2020 r. UKNF skierował do wybranych zakładów ubezpieczeń działu I ankietę dotyczącą zawierania umów ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (dalej: UFK) w trybie art. 21 ust. 4 lub 6 Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 895, z późn. zm.) (dalej: ustawa o działalności ubezpieczeniowej). Pytania dotyczyły w szczególności: badania przyczyn zawierania umów

w ww. trybie, zasad współpracy z pośrednikami ubezpieczeniowymi, a także uwzględnienia problematyki związanej z oferowaniem umów z UFK w ramach funkcji zarządzania ryzykiem, compliance oraz audytu wewnętrznego. W II fazie badania UKNF skierował ankietę obejmującą wybrane zagadnienia związane z oferowaniem umów ubezpieczenia z UFK w trybie art. 21 ust. 4 lub 6 ustawy o działalności ubezpieczeniowej do pośredników ubezpieczeniowych.

Na podstawie zgromadzonych informacji opracowywany jest raport zarządczy dotyczący problemów związanych z oferowaniem umów ubezpieczenia z UFK. Planowany termin ukończenia prac nad raportem to I kwartał 2021 r.

9.4.15.6. SPRAWOZDAWCZOŚĆ DYSTRYBUTORÓW

W związku z objęciem nadzorem pośredników ubezpieczeniowych UKNF wprowadził, na podstawie art. 80 ust. 3 Ustawy z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń (Dz. U. z 2019 r. poz. 1881), cykliczną sprawozdawczość mającą na celu uzyskiwanie od pośredników ubezpieczeniowych (wybranych agentów oraz brokerów ubezpieczeniowych) informacji i danych finansowych na temat dystrybucji ubezpieczeń, obejmujących m.in. informacje nt. składek, prowizji, rodzajów dystrybuowanych produktów i współpracy z zakładami ubezpieczeń. Pozyskiwanie danych będzie kontynuowane również w 2021 r. Uzyskiwane w ten sposób informacje są przedmiotem stałych analiz oraz mają na celu budowanie bazy wiedzy na temat rynku pośrednictwa ubezpieczeniowego, w tym trendów sprzedażowych i produktowych oraz relacji pomiędzy zakładami ubezpieczeń a pośrednikami. W 2021 r. UKNF będzie sukcesywnie rozwijał przedmiotową sprawozdawczość oraz podejmował działania nadzorcze opierając się na uzyskiwanych informacjach.

9.4.16. PROCESY PRZEDAPLIKACYJNE DOTYCZĄCE MODELI WEWNĘTRZNYCH

Działania prowadzone przez UKNF w 2020 roku stanowiły kontynuację działań prowadzonych w poprzednich latach i polegały na roboczych kontaktach z zakładami, co przełożyło się na dalsze ich działania mające na celu wyeliminowanie błędów w modelach wewnętrznych i ich poprawę w świetle zgodności z przepisami systemu Wypłacalność II, celem złożenia w przyszłości wniosków o stosowanie modelu wewnętrznego na potrzeby wyliczania kapitałowego wymogu wypłacalności.

Prace UKNF nad oceną modeli wewnętrznych na poziomie europejskim w 2020 roku miały formę

⁵⁷ https://www.knf.gov.pl/komunikacja/komunikaty?articleId=70119&p_id=18

⁵⁸ Wszystkie krajowe zakłady ubezpieczeń wykonujące działalność ubezpieczeniową w 2019 r.

współpracy w ramach procesu przedaplikacyjnego albo procesu weryfikacji ciągłej odpowiedniości modelu. Przedstawiciele UKNF uczestniczyli w spotkaniach i konsultacjach na szczeblu międzynarodowym, w tym z przedstawicielami jednego z zagranicznych organów nadzoru, w ramach współpracy przy ocenie planowanego wniosku o zmianę główną w grupowym modelu wewnętrznym oraz pracach zespołów eksperckich powoływanych przez EIOPA. Dodatkowo pracownicy UKNF byli zaangażowani w przygotowywanie stanowisk na posiedzenia Rady Organów Nadzoru EIOPA (BoS) w kwestiach związanych z modelami wewnętrznymi.

Prace w zakresie oceny modeli wewnętrznych (zarówno krajowe, jak i międzynarodowe) będą kontynuowane w 2021 roku.

9.4.17. RAPORT DOTYCZĄCY FUNKCJI COMPLIANCE

W maju 2020 r. został sporządzony raport „Organizacja funkcji compliance w strukturze funkcjonalnej i organizacyjnej zakładów ubezpieczeń – wniośki z analizy ankiety dotyczącej funkcji compliance” oparty na ankiecie skierowanej do wybranych zakładów ubezpieczeń działu I i II w 2019. Przedmiotem badania była ocena praktyk rynkowych związanych z organizacją funkcji compliance w zakładach ubezpieczeń oraz jej rolą w systemie zarządzania zakładem ubezpieczeń oraz w systemie zarządzania produktem. Na podstawie analizy zgromadzonych materiałów UKNF zidentyfikował ogólne ramy oraz praktyki rynkowe dotyczące sposobu organizacji funkcji compliance oraz jej wykonywania.

Przedstawione w ww. Raporcie wnioski i rekomendacje stanowią bazę do zaplanowania i realizacji dalszych działań nadzorczych.

9.4.18. POZOSTAŁE KWESTIE WYNIKAJĄCE Z BIEŻĄCEGO NADZORU NAD DZIAŁALNOŚCIĄ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ I DYSTRYBUCJĄ UBEZPIECZEŃ

W ramach pozostałych obszarów nadzorczych podejmowane były w 2020 roku następujące działania:

- wydano, na żądanie zakładów ubezpieczeń, 24 opinie na temat sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń, w tym spełniania wymogów wypłacalności zgodnie z przepisami prawa,
- poddano analizie sprawozdania z przebiegu likwidacji oraz bilans otwarcia likwidacji zakładu ubez-

- pieczeń w celu oceny prawidłowości działań podejmowanych przez likwidatorów,
 - wszczęto 8 postępowań administracyjnych w stosunku do dystrybutorów ubezpieczeń związanych z podejrzeniem naruszenia przepisów ustawy o dystrybucji ubezpieczeń,
- a także prowadzono:
- 33 sprawy związane ze zgłoszeniem zmian na stanowiskach osób nadzorujących funkcje kluczowe, innych niż członkowie zarządu, w zakładach ubezpieczeń,
 - 94 sprawy (postępowania wyjaśniające) związane z realizacją obowiązku szkoleniowego, o którym mowa w art. 12 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń przez dystrybutorów,
 - 14 spraw (postępowania wyjaśniające) związanych z wezwaniem do uzupełnienia braków lub złożenia wyjaśnień w zakresie sprawozdawczości dystrybutorów,
 - 32 sprawy (postępowania wyjaśniające) w sprawie oferowania umów z UFK w stosunku do zakładów ubezpieczeń i agentów ubezpieczeniowych,
 - 186 spraw związanych z oceną zgłoszenia outsourcingu lub jego istotnej zmiany.

9.4.19. OPRACOWANIA DOTYCZĄCE RYNKU UBEZPIECZEŃ PRZEDŁOŻONE NA POSIEDZENIA KNF

Na posiedzenia KNF przedłożono następujące opracowania dotyczące rynku ubezpieczeń:

- Analizę ubezpieczeń komunikacyjnych w latach 2016–2019 oraz I kwartałe 2020 r.,
- Dodatkowe testy warunków skrajnych w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji wg stanu na 30 września 2019 roku,
- Testy warunków skrajnych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji 12. Edycja,
- Reasekuracja krajowych zakładów ubezpieczeń oraz zdarzenia katastroficzne w 2019 roku,
- Informację w sprawie przyjęcia Sprawozdania z działalności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w 2019 roku,
- Raporty o stanie sektora ubezpieczeń (po III kwartałach 2019 roku, po IV kwartałach 2019 roku, po I kwartałe 2020 roku oraz po I półroczu 2020 roku),
- Stanowisko dotyczące polityki dywidendowej zakładów ubezpieczeń, zakładów reasekuracji oraz zakładów ubezpieczeń i reasekuracji w 2021 r.,
- Wyniki rocznego badania i oceny nadzorczej (BION) zakładów ubezpieczeń/reasekuracji za 2019 rok,
- Działalność zagranicznych zakładów ubezpieczeń w Polsce oraz krajowych zakładów ubezpieczeń za granicą w 2018 r.

9.5. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

9.5.1. KONTROLE W ZAKŁADACH UBEZPIECZEŃ I ZAKŁADACH REASEKURACJI

W 2020 r. przeprowadzono czynności kontrolne w 18 zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji, w ramach których przeprowadzono 12 kontroli oraz 7 wizyt nadzorczych, przy czym w jednym podmiocie przeprowadzono zarówno kontrolę, jak i wizytę nadzorczą. Łącznie przeprowadzono czynności kontrolne w 5 zakładach ubezpieczeń na życie (4 kontrole i 1 wizyta nadzorcza) oraz 13 w zakładach ubezpieczeń i reasekuracji osobowych i majątkowych (8 kontroli i 6 wizyt nadzorczych). Należy zauważyć, że w związku z sytuacją epidemiczną w kraju, w okresie marzec – czerwiec UKNF zawiesił rozpoczęcie kontroli w zakładach ubezpieczeń i u dystrybutorów, a kontrole wszczęte prowadzone były z mniejszą intensywnością, głównie z wykorzystaniem komunikacji elektronicznej.

Wszystkie postępowania kontrolne miały charakter problemowy i obejmowały swym zakresem od jednego do trzech zagadnień.

W 2020 r. przeprowadzono czynności kontrolne w zakresie:

- oceny ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia (art. 21 udur),

- procesów likwidacji szkód/spełniania świadczeń,
- sporządzania danych i informacji dla celów nadzoru,
- wyceny aktywów i zobowiązań do celów wypłacalności,
- wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności,
- spełnienia wymogów dotyczących kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) w zakresie wybranych modułów formuły standardowej,
- polityki lokacyjnej,
- wykonania zaleceń przekazanych zakładowi ubezpieczeń w latach ubiegłych,
- spełnienia wymagań dotyczących funkcjonowania systemu zarządzania,
- sposobu przeprowadzenia testów warunków skrajnych.

W związku z ustaleniami poczynionymi w toku czynności kontrolnych wobec zakładów ubezpieczeń w 2020 r. wydano 82 zalecenia w celu zapewnienia zgodności działalności zakładu z przepisami prawa, statutu lub planem działalności; zapobieżenia naruszeniu interesów ubezpieczających, ubezpieczonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia oraz usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych w procesie nadzoru.

Tabela 69. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w 2020 r.

1.	Nieprawidłowości polegające na braku uzyskania od ubezpieczonego przed wyrażeniem zgody na objęcie ochroną ubezpieczeniową informacji dotyczących potrzeb, wiedzy i doświadczenia w dziedzinie ubezpieczeń na życie oraz sytuacji finansowej ubezpieczonego.
2.	Nieprawidłowości polegające na przedstawianiu propozycji ubezpieczenia nieodpowiedniego do potrzeb ubezpieczających ze względu na ujęcie w wykazie oferowanych w ramach umowy ubezpieczenia ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych, funduszy o profilu ryzyka niezgodnym z poziomem ryzyka określonym w ankietach dotyczących potrzeb i możliwości klienta.
3.	Nieprawidłowości polegające na przedstawianiu propozycji ubezpieczenia nieodpowiedniego do potrzeb ubezpieczających w zakresie okresu inwestowania środków.
4.	Nieprawidłowości polegające na braku przekazywania ubezpieczającym/ubezpieczonym uzasadnienia propozycji bądź rekomendacji ubezpieczenia, obejmującego w szczególności zidentyfikowanie potrzeb oraz wyjaśnienie, w jaki sposób przedstawiona propozycja ubezpieczenia bądź ochrona ubezpieczeniowa udzielana na podstawie umowy ubezpieczenia zaspokaja te potrzeby.
5.	Nieprawidłowości polegające na przekazaniu propozycji ubezpieczenia na innym trwałym nośniku niż pisemny, bez dysponowania dowodem na wyrażenie przez ubezpieczającego zgody na taki sposób przekazania propozycji ubezpieczenia.
6.	Nieprawidłowości polegające na braku zawarcia w przekazywanych ubezpieczającemu dokumentach wszystkich podstawowych informacji dotyczących umów ubezpieczenia.
7.	Naruszenie interesów uprawnionych do odszkodowania z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, polegające na stosowaniu w celu ustalania odszkodowania metodą kosztorysową, nierzetelnych danych o stawkach za roboczogodzinę na rynku napraw motoryzacyjnych, nieodzwiędających realnych stawek za roboczogodzinę obowiązujących w warsztatach naprawczych z danego rynku lokalnego, tj. nieodpowiadających faktycznym kosztom naprawy z miejsca zamieszkania, siedziby uszkodzonego lub miejsca naprawy pojazdu.
8.	Nieprawidłowości związane ze stosowaniem niewłaściwych lub nieopartych właściwym uzasadnieniem założeń do wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności.
9.	Nieprawidłowości związane z błędnym ustaleniem parametrów stosowanych w wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności.
10.	Nieprawidłowości związane ze stosowaniem niewłaściwych założeń przy ustalaniu kapitałowego wymogu wypłacalności.
11.	Błędy w implementacji formuł obliczeniowych służących do wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności.
12.	Brak wyceny aktywów i zobowiązań według wartości godziwej i inne nieprawidłowości związane z wyceną aktywów i zobowiązań według wartości godziwej.
13.	Nieprawidłowości związane z dokumentacją opisującą sposób wyceny aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności w zakresie opisu stosowanych metod wyceny.
14.	Nieprawidłowości w zakresie lokowania środków UFK: brak ustanowienia jednolitych kryteriów doboru aktywów do UFK, brak monitorowania, czy przestrzegane są limity inwestycyjne poszczególnych UFK, nieprzestrzeganie wdrożonego w towarzystwie systemu zarządzania ryzykiem lokaty.

Źródło: opracowanie własne UKNF

9.5.2. KONTROLE U DYSTRYBUTORÓW UBEZPIECZEŃ

W 2020 r. przeprowadzono czynności kontrolne u 9 agentów ubezpieczeniowych oraz u 3 brokerów ubezpieczeniowych. Powyższe postępowania kontrolne miały charakter kompleksowy i obejmowały

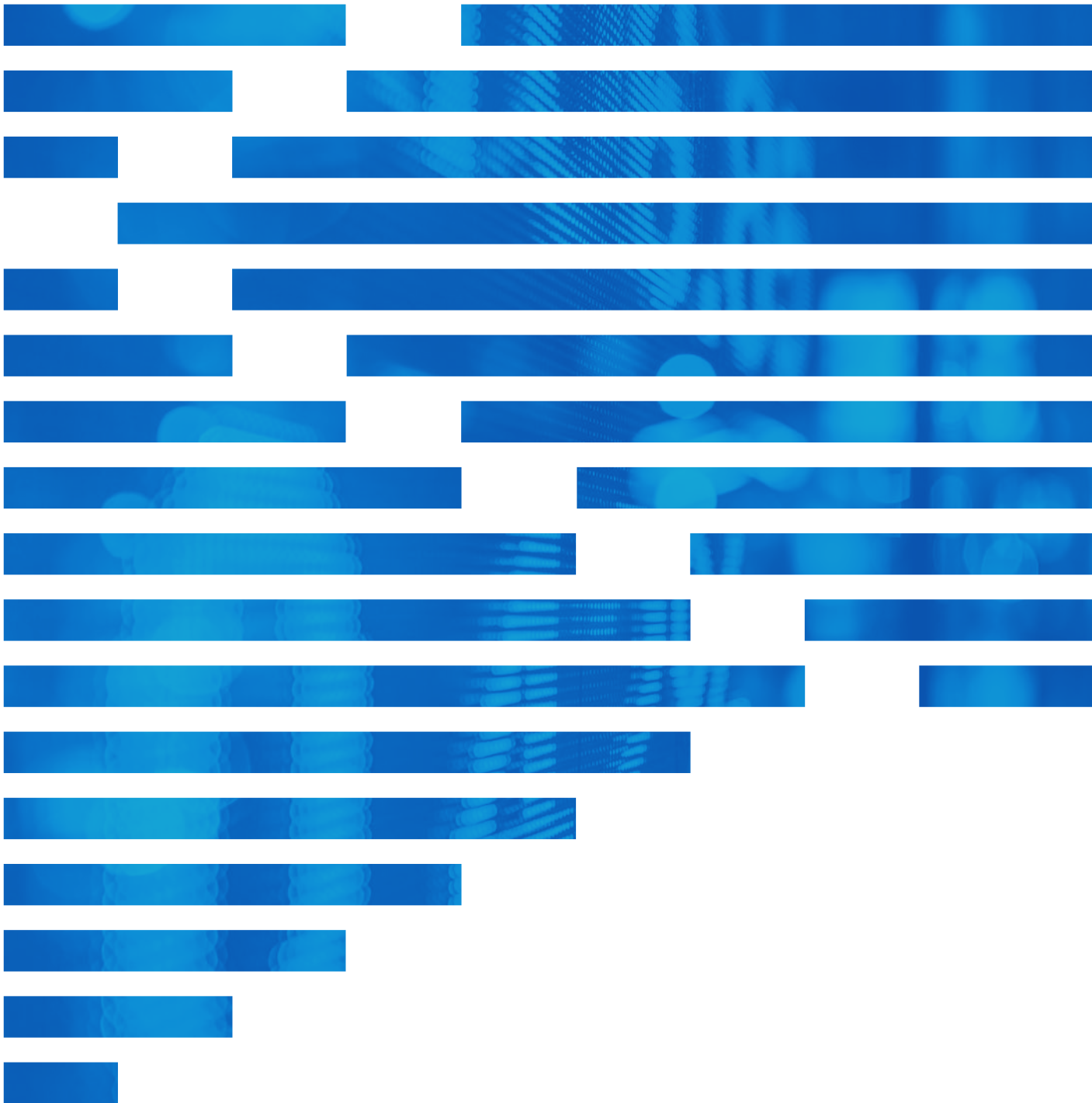
swym zakresem działalność pośrednika ubezpieczeniowego w zakresie jej zgodności z przepisami prawa.

W związku z ustaleniami poczynionymi w toku czynności kontrolnych wobec zakładów ubezpieczeń w 2020 r. wydano 52 zalecenia w celu zapewnienia zgodności działalności dystrybutorów ubezpieczeń z przepisami prawa.

Tabela 70. Najczęstsze nieprawidłowości w działalności brokerów ubezpieczeniowych stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2020 r.

1.	Nieudzielanie klientom porady wraz z rekomendacją najwłaściwszej umowy lub udzielanie klientom rekomendacji najwłaściwszej umowy bez oparcia jej na rzetelnej analizie dostępnych na rynku produktów ubezpieczeniowych, a także bez wyjaśnienia podstaw, na których oparta została rekomendacja.
2.	Udzielanie klientom porady wraz z rekomendacją najwłaściwszej umowy w formie innej niż pisemna.
3.	Nieprzekazanie klientom dokumentów zawierających informacje o produkcie przed zawarciem umowy ubezpieczenia.
4.	Brak dokonania zmiany w rejestrze pośredników danych dotyczących osób fizycznych wykonujących czynności brokerskie, niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 7 dni do zaistnienia tych zmian.
5.	Wykonywanie czynności brokerskich w zakresie dystrybucji ubezpieczeń, w tym czynności polegających na udzielaniu pomocy w sprawach o odszkodowanie lub świadczenie, za pomocą osób niewpisanych do rejestru brokerów.
6.	Wykonywanie czynności agencyjnych w zakresie dystrybucji ubezpieczeń za pomocą osób niewpisanych do rejestru agentów.
7.	Nieudzielanie klientom przy pierwszej czynności informacji o numerze wpisu do rejestru pośredników ubezpieczeniowych, adresie strony, na której dostępny jest rejestr oraz sposobie sprawdzenia wpisu do ww. rejestru, o charakterze wynagrodzenia otrzymywanego w związku z proponowanym zawarciem umowy ubezpieczenia, o możliwości złożenia reklamacji, wniesienia skargi oraz pozasądowego rozwiązywania sporów lub przekazywanie powyższych informacji w formie innej niż papierowa.
8.	Brak należytego nadzoru przez agenta nad osobami fizycznymi wykonującymi w jego imieniu czynności agencyjne.
9.	Brak realizacji obowiązku szkoleniowego przez osoby fizyczne wpisane do rejestru pośredników ubezpieczeniowych.

Źródło: opracowanie własne UKNF

10.

DZIAŁANIA O CHARAKTERZE MIĘDZYSEKTOROWYM

10.1. DZIAŁANIA INNOWACYJNE I NOWE TECHNOLOGIE

10.1.1. ROZWÓJ TECHNOLOGII INFORMATYCZNYCH

W ramach rozwoju technologii informatycznych w roku 2020 zrealizowano działania opisane poniżej w podziale na poszczególne obszary.

W obszarze nadzoru ubezpieczeniowego:

- dostosowano System Nadzoru Ubezpieczeń (SNU) do obsługi sprawozdań zgodnych z dyrektywą Wypłacalność II, w tym do obsługi nowych pakietów sprawozdawczych Solvency II wersji 2.4.0. (kwartalne dane i informacje do celów nadzoru – zakłady ubezpieczeń i reasekuracji, kwartalne dane i informacje do celów nadzoru dotyczące SCR, – zakłady ubezpieczeń, kwartalne dane na potrzeby stabilności finansowej przekazywane przez grupy, roczne dane na potrzeby stabilności finansowej przekazywane przez grupy, kwartalne dane i informacje do celów nadzoru – grupy, roczne dane i informacje do celów nadzoru – zakłady ubezpieczeń i reasekuracji, roczne dane i informacje do celów nadzoru – grupy), zgodnie z tym dostosowano raportowanie na platformie SAP BO;
- zaprojektowano i wdrożono system do prowadzenia Wykazu Pośredników Notyfikowanych. W ramach projektu zrealizowano Wykaz Ubezpieczeniowych Pośredników Notyfikowanych w Polsce wraz z publiczną wyszukiwarką;
- zrealizowano modyfikacje SNU w zakresie modyfikacji bazy o sytuacji prawno-organizacyjnej zakładów ubezpieczeń/reasekuracji. W ramach prac wykonano modyfikacje związane ze zmianą zakresu informacyjnego oraz sposobu wyświetlania oraz sortowania danych. Modyfikacje dotyczyły opcji:
 - osób reprezentujących zakłady ubezpieczeń,
 - działalności zagranicznej zakładów,
 - rad nadzorczych i zarządów zakładów,
 - dokumentów powiązanych z zakładem;
- w systemie SNU wdrożono funkcjonalność eksportu do formatu .xlsx danych ze sprawozdań bez konieczności otwierania ich w Aplikacji Sprawozdawczej;
- zrealizowano inicjatywę dotyczącą budowy raportów na potrzeby sporządzenia Roczno Sprawozdania z Działalności Brokerskiej. Zestaw ponad 30 pomocniczych raportów powstał na podstawie nowych elementów infrastruktury: bazy Microsoft SQL Server i narzędzia Power BI;
- zrealizowano wdrożenie projektu rozwoju i modyfikacji systemu Rejestru Pośredników Ubezpieczeniowych (RPU-RW), którego celem było:
 - dodanie funkcjonalności umożliwiającej korektę nieprawidłowych wpisów, które zostały zidentyfikowane w wyniku stałego nadzoru nad rejestrem pośredników ubezpieczeniowych,

- dodanie funkcjonalności umożliwiającej procedowanie wniosków historycznych złożonych przez osoby nieposiadające PESEL oraz osoby nieposiadające profilu zaufanego,
- dodanie funkcjonalności umożliwiającej uzyskanie wpisu do Rejestru dla wniosków składanych przez zakłady notyfikowane z zagranicy,
- realizacja postulatów podniesionych przez reprezentację zakładów ubezpieczeń na szkoleniach, organizowanych przez UKNF w ramach projektu edukacyjnego CEDUR, poprzez zmianę zakresu danych widocznych w aplikacji zewnętrznej co skutkuje poprawą komunikacji i wymianą informacji pomiędzy Urzędem KNF a zakładami ubezpieczeń.

W obszarze nadzoru kapitałowego:

- dostosowano system ESPI do przyjmowania i walidacji sporządzonych przez emitentów w Jednolitym Europejskim Formacie Raportowania (ESEF) rocznych raportów za lata obrotowe rozpoczynające się od 1 stycznia 2020 r. lub później;
- w ramach inicjatywy, obejmującej dostosowanie systemu ESPI dla celów raportowania o naruszeniach Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie MAR), rozszerzono funkcjonalności raportów o dane dotyczące podejrzanych transakcji i zleceń (notyfikacji STOR) oraz zbudowano narzędzie analityczne umożliwiające raportowanie zgłoszonych naruszeń;
- w ramach przygotowania do wyjścia Wielkiej Brytanii ze struktur UE (brexit) dokonano przełączenia systemów ESMA na tryb raportowania bez uwzględnienia danych z Wielkiej Brytanii: FIRDS, FITRS, TREM. Prace polegały na uwzględnieniu nowych danych referencyjnych dostarczonych przez ESMA oraz zablokowaniu możliwości przesyłania transakcji zawieranych na polskich rynkach finansowych do GB;
- przygotowano zestaw narzędzi informatycznych do obsługi Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych (UFK), w tym:
 - słownik UFK, z automatyzacją zasilania na podstawie sprawozdań zakładów ubezpieczeń przesyłanych przez Aplikację Sprawozdawczą wraz z mechanizmem zatwierdzania tych wpisów, przechowywaniem historii, synchronizacją z SNU oraz Sharepoint;
 - bibliotekę regulaminów UFK – baza danych dokumentów nieustrukturyzowanych dla ponad 2500 UFK z pełną automatyzacją zasilania ze sprawozdań ZU wraz z metadanymi ze słownika UFK;
 - udostępnienie danych z SNU – zestaw dedykowanych zoptymalizowanych wydajnościowo data martów;

- w systemach ESPI, ESNaR i SNARK wykonano modyfikacje związane z wdrożeniem nowych wersji formularzy sprawozdawczych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 28 czerwca 2017 r. w sprawie okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1285) raporty bieżące, informacje bieżące i sprawozdania okresowe TFI i FI przekazywane do KNF powinny zawierać dane identyfikacyjne oraz podstawę prawną, jak również powinny być numerowane w sposób ciągły w danym roku kalendarzowym (§ 3 ust. 4 i 5). Ponadto dokonano modyfikacji mechanizmów harmonogramu oraz odłączania załączników do raportów przesyłanych systemem ESPI;
- stworzono mechanizmy eksportujące dane z wewnętrznych rejestrów Emitentów i Emitentów ASO oraz Rejestru Krótkiej Sprzedaży do wyszukiwarki podmiotów nadzorowanych na stronie internetowej KNF.

W obszarze nadzoru bankowego:

- celem projektu EUCLID jest spełnienie wymagań postawionych UKNF przez EBA w zakresie wymiany danych rejestrowych i sprawozdawczych dotyczących instytucji kredytowych nadzorowanych przez KNF. W ramach realizacji projektu określone zostaną zaprojektowane i wdrożone rozwiązania informatyczne oraz zdefiniowane procesy związane z przetwarzaniem i przekazywaniem do EBA danych instytucji kredytowych na potrzeby rejestru podmiotów kredytowych i sprawozdawczości instytucji kredytowych w formacie zgodnym z opracowanym przez EBA (standard ITS). W ramach projektu zrealizowano zdania:
 - utworzono i uruchomiono kanał transmisji danych do EBA,
 - przygotowano infrastrukturę pod jednolitą hurtownię danych UKNF,
 - przygotowano strukturę i narzędzie dla przechowywania danych (docelowo w jednolitej hurtowni danych UKNF),
 - zaimplementowano narzędzia do walidacji i obróbki danych XBRL (konwersja XBRL do Excela),
 - utworzono strukturę dla przetwarzania równoległego i analiz dużych zbiorów danych (klaser Hadoop),
 - zakończono z sukcesem konwersję zasileń danych do starych narzędzi analitycznych zgodnie z założoną polityką (umożliwienie pracy departamentom merytorycznym po zmianie struktur danych NBP),
 - wdrożono nowe narzędzia analityczne;
- dostosowano system informatyczny BIONB, wspierający proces badania i nadawania oceny nadzorczej, do aktualnej metodyki, który umożliwił przeprowadzenie oceny w 2020 r.

W innych obszarach:

- zaprojektowano i wdrożono Rejestr Pośredników Kredytowych i Instytucji Pożyczkowych umożliwiające prowadzenie czterech rejestrów:
 - Rejestr Pośredników Kredytów Hipotecznych (RPH),
 - Rejestr Agentów Pośredników Kredytów Hipotecznych (RHA),
 - Rejestr Pośredników Kredytu Konsumentckiego (RPK),
 - Rejestr Instytucji Pożyczkowych (RIP).

W ramach projektu przygotowano rejestr umożliwiający procedowanie wniosków o wpis, aktualizację oraz wykreślenie podmiotu. W rejestrze wniosków oraz rejestrze właściwym przygotowano odpowiednie walidacje i zależności między konkretnymi danymi, które znacząco wpływają na wzrost jakości danych przechowywanych w rejestrze. Dodatkowo stworzono możliwość importu danych dotyczących agentów z Excela, co usprawnia proces dokonywania wpisów. System zawiera również moduł raportowy. W ramach wdrożenia i migracji danych wykorzystano mechanizmy walidacji i weryfikacji ich poprawności, co przyczyniło się do poprawy ich jakości w systemie. Rejestry zbudowane są w sposób umożliwiający automatyzację procesu obsługi wniosków w przypadku zbudowania formularzy zewnętrznych i modułu służącego do autoryzacji użytkowników;

- dostosowano system Portal KNF do przesyłania dużych ankiet sprawozdawczych Krajowych Instytucji Płatniczych, których przekazywanie do UKNF wynika z Rozporządzenia Ministra Finansów z 2 grudnia 2019 r. w sprawie kwartalnych i dodatkowych rocznych sprawozdań finansowych i statystycznych krajowej instytucji płatniczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 2431);
- zaimplementowano funkcjonalności sprawozdawcze dla biur usług płatniczych i małych instytucji płatniczych w nowym systemie eRUP (Elektroniczny Rejestr Usług Płatniczych) polegające na stworzeniu formularzy do składania sprawozdań zgodnie z obowiązkami sprawozdawczymi (BUP – sprawozdania w trybie miesięcznym i rocznym, MIP – sprawozdania w trybie miesięcznym, kwartalnym i rocznym) oraz udostępnieniu kanału do ich przekazywania wraz z narzędziami do ich analizy wewnątrz UKNF. Dodatkową funkcjonalnością jest możliwość korygowania sprawozdań tym samym kanałem;
- wykonano dodatkowe modyfikacje w rejestrze eRUP2 (PSD2) usprawniające działanie i przyspieszające pracę w rejestrze takie jak:
 - wdrożenie funkcjonalności hurtowej aktualizacji danych rejestrowych (Podmiotów) na podstawie plików XLSX,
 - nadawanie numerów UKNF w momencie akceptacji podmiotu.

- W obszarze nadzoru nad całym rynkiem finansowym:
- w ramach projektu Cyfrowa Agenda Nadzoru (CAN) podprojektu Elektroniczny Urząd: prowadzono pracę nad określeniem wymagań biznesowych i technicznych dla budowy i uruchomienia Rejestru podmiotów, Rejestru pełnomocnictw, Nowego Portalu UKNF oraz Centralnego Repozytorium Gromadzenia Danych i Dokumentów;
 - wdrożono narzędzie do budowy formularzy interaktywnych w celu ułatwienia komunikacji podmiotu nadzorowanego z UKNF, w tym wypełniania jego ustawowych obowiązków;
 - w ramach dostosowania do wymogów wynikających z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii, przygotowano kanał do przyjmowania takich zgłoszeń.

W obszarze zarządzania i organizacji:

- zrealizowano modyfikacje systemu eRUP (Elektroniczny Rejestr Usług Płatniczych) w zakresie deklaracji o zaliczkach wpłaconych na poczet pokrycia kosztów nadzoru:
 - Pośredników Kredytu Hipotecznego za rok 2020,
 - Krajowych Instytucji Płatniczych za rok 2019,
 - Rynku Kapitałowego za rok 2020.

W obszarze modernizacji infrastruktury:

- przygotowano infrastrukturę IT Urzędu do zwiększonego obciążenia wynikającego z konieczności przestawienia trybu pracy na pracę zdalną. Zwiększono przepustowość łączy internetowych oraz wydajność wirtualnej sieci prywatnej;
- wykonana została modernizacja systemu telefonii IP, dzięki której pracownicy mają ułatwiony kontakt ze sobą podczas realizacji obowiązków służbowych w trybie pracy zdalnej oraz mogą korzystać z wideokonferencji oraz komunikacji pod dotychczasowymi numerami telefonicznymi, pomimo pracy zdalnej poza biurem;
- modernizacji poddana została infrastruktura środowiska serwerowego – uzupełniono środowisko wirtualizacji o nowe serwery, dzięki czemu Urząd zyskał nowoczesną infrastrukturę zapewniającą wysoką moc przetwarzania dla systemów nadzorujących rynek finansowy w Polsce;
- ujednolicono i optymalizowano przetwarzanie danych w Urzędzie. Obszar przetwarzania danych jest jednym z priorytetowych kierunków rozwoju IT w UKNF, znacząco zwiększającym możliwości efektywnej pracy departamentów merytorycznych.

- Uniwersalizm modelu przechowywania danych i zaawansowane narzędzia ich przetwarzania pozwolą na elastyczność i ograniczenie kosztów przy tworzeniu nowych aplikacji na potrzeby Urzędu;
- kontynuowano prace nad modernizacją środowiska baz danych w Urzędzie poprzez uruchomienie serwerów na potrzeby nowej infrastruktury oraz rozpoczęcie procedury migracji danych do nowego środowiska – dzięki temu Urząd zyskał większą moc obliczeniową na potrzeby przetwarzania danych gromadzonych z rynku finansowego;
 - rozpoczęto budowę jednolitego systemu akwizycji, przechowywania i dystrybucji danych poprzez dostawę subskrypcji oprogramowania bazodanowego – budowa tego systemu jest niezbędna do prowadzenia szeroko rozumianych funkcji analitycznych i nadzorczych. W 2020 roku uruchomione zostały liczne dodatkowe projekty bazujące na gromadzeniu, przetwarzaniu i analizie dużych zbiorów danych.

10.1.2. DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z NADZOREM NAD CYBERBEZPIECZEŃSTWEM RYNKU FINANSOWEGO I URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

KNF sprawuje nadzór nad cyberbezpieczeństwem podmiotów rynku finansowego. UKNF realizuje zadania wynikające z Ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (Dz. U. z 2018 r. poz. 1560, zwanej dalej: u.k.s.c.) (KNF – zgodnie z u.k.s.c. jest organem właściwym do spraw cyberbezpieczeństwa dla sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych), a także podejmuje działania mające na celu zapewnienie wysokiego poziomu cyberbezpieczeństwa Urzędu KNF.

10.1.2.1. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

10.1.2.1.1. INSPEKcje W PODMIOTACH PODLEGAJĄCYCH NADZOROWI

Czynności kontrolne w podmiotach nadzorowanych w 2020 r. realizowano na podstawie przepisów prawa i rekomendacji ostrożnościowych KNF, z uwzględnieniem m.in. wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) i Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego (BCBS), opierając się na jednolitych standardach i procedurach badania zawartych w Podręczniku inspekcji.

Tabela 71. Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w podmiotach nadzorowanych w 2020 r. w zakresie ryzyka teleinformatycznego

Sektor	Czynności kontrolne	Liczba
Bankowy – banki komercyjne	Inspekcja problemowa	5 ⁵⁹
Bankowy – banki spółdzielcze	Inspekcja problemowa	1
Ubezpieczeniowy	Wizyta nadzorcza	2
Krajowe instytucje płatnicze, biura usług płatniczych i krajowe instytucje pieniądza elektronicznego	Inspekcja problemowa	2
Kapitałowy	Inspekcja problemowa	2
Razem		12

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 72. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach nadzorowanych w 2020 r. w zakresie ryzyka teleinformatycznego

Lp.	Ryzyko teleinformatyczne
1.	Nieskuteczne zarządzanie ryzykiem operacyjnym w ramach systemu zarządzania, w szczególności ryzykiem bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego polegającym na braku przeprowadzenia specjalistycznego audytu obszarów technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, w szczególności związanego z bezpieczeństwem systemu polisowo-szkodowego wraz z komponentem tego systemu udostępnionym w Internecie, jak również audytu bezpieczeństwa sieci bezprzewodowej WIFI wykorzystywanej w bieżącej działalności operacyjnej.
2.	Nieprzeprowadzanie testów planów ciągłości działania oraz nieprzeprowadzenie kompletnej analizy wpływu na biznes.
3.	Nieprzeprowadzanie cyklicznych, specjalistycznych testów bezpieczeństwa oraz audytów wewnętrznych obejmujących swoim zakresem obszar bankowości mobilnej.
4.	Nierealizowanie procesu monitorowania użytkowników uprzywilejowanych w systemach IT.
5.	Brak bieżącego monitorowania zagrożeń związanych z możliwością podszywania się złośliwego oprogramowania pod oryginalną aplikację mobilną Banku, udostępnioną klientom poprzez sklepy Google Play oraz App Store.
6.	Brak opracowanego planu awaryjnego na wypadek niezdolności do wykonywania powierzonych czynności przez dostawcę zewnętrznego (usługi IT, bankowość elektroniczna).
7.	Brak przeprowadzenia audytów wewnętrznych obejmujących swoim zakresem obszar bezpieczeństwa i zapewnienia ciągłości działania bankowości internetowej.
8.	Brak wykonania analiz rocznych w zakresie wydajnościowo-pojemnościowym.
9.	Brak wykonywania regularnych przeglądów dokumentacji i odnotowywania tego faktu w metryce dokumentów.
10.	Brak wskazanych w strategii informatyzacji priorytetów w zakresie bezpieczeństwa teleinformatycznego oraz planowanych terminów osiągnięcia wskazanych celów.
11.	Nieuwzględnienie w Systemie Informacji Zarządczej pozycji dotyczącej raportowania parametrów usług IT w obszarze bankowości elektronicznej.
12.	Wykorzystywanie w bankowości internetowej przestarzałych protokołów TLS (w wersji 1.0 oraz 1.1).
13.	Brak raportów informacyjnych nt. ryzyka informatycznego dla kluczowych dostawców usług IT w obszarze bankowości elektronicznej.
14.	Niepełne wdrożenie wybranych wytycznych dotyczących zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, pomimo zadeklarowania ich kompletnego wdrożenia.

Źródło: opracowanie własne UKNF

⁵⁹ 1 kontrolę w podmiocie sektora bankowego będącego operatorem usługi kluczowej w rozumieniu u.k.s.c.

W 2020 r. przygotowano zalecenia pokontrolne dla 11 podmiotów nadzorowanych.

10.1.2.2. DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ OBOWIĄZKÓW WYNIKAJĄCYCH Z USTAWY O KRAJOWYM SYSTEMIE CYBERBEZPIECZEŃSTWA

Ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1369 – zwanej dalej: u.k.s.c.) weszła w życie 28 sierpnia 2018 r. KNF, będąc organem właściwym do spraw cyberbezpieczeństwa dla sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych, na podstawie art. 42 oraz 53–54 u.k.s.c., zrealizowała następujący zakres działań. Do obowiązków Organu Właściwego (dalej: OW) należy m.in. identyfikacja Operatorów Usług Kluczowych (dalej: OUK), zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym do ustawy u.k.s.c. w sprawie wykazu usług kluczowych oraz progów istotności skutku

zakłócającego incydentu dla świadczenia usług kluczowych – przewidzianych dla sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych, a następnie prowadzenie bieżącej analizy podmiotów w danym sektorze lub podsektorze, pod kątem uznania ich za operatora usługi kluczowej lub niespełniania warunków kwalifikujących podmiot jako operatora usługi kluczowej.

Realizując obowiązki wynikające z u.k.s.c., KNF – jako OW – wydała dotychczas stosowne decyzje administracyjne wobec 21 podmiotów z sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych, w tym jedną decyzję o wygaśnięciu decyzji o uznaniu podmiotu za operatora usługi kluczowej. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. funkcjonowało 20 podmiotów uznanych przez KNF za operatorów usług kluczowych.

Tabela 73. Liczba operatorów usługi kluczowej w sektorze bankowym i infrastruktury rynków finansowych wg stanu na 31 grudnia 2020 r.

Rodzaj podmiotu	2018	2019	2020
Podmioty sektora bankowego oraz sektora SKOK	15	16	16
Podmioty infrastruktury rynków finansowych	4	4	4
Razem	19	20	20

Źródło: opracowanie własne UKNF

Do zadań OW należała także współpraca z Ministerstwem Cyfryzacji (dalej: MC) w zakresie: zbierania, analizowania i przekazywania do MC informacji o stanie realizacji zadań nałożonych ustawą u.k.s.c. na OUK z sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych, przekazywania do OUK-ów informacji od MC.

Ponadto OW w styczniu 2020 r. przekazał do OUK pismo przypominające o nowym rozporządzeniu (Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 4 grudnia 2019 r. w sprawie warunków organizacyjnych i technicznych dla podmiotów świadczących usługi z zakresu cyberbezpieczeństwa oraz wewnętrznych struktur organizacyjnych operatorów usług i związanego z nimi wymogu dostosowania pomieszczeń lub zespołów pomieszczeń).

W marcu 2020 r. OW przesłał do OUK (którym upłynął rok od uznania ich za OUK) prośbę o przekazanie informacji w zakresie stanu wykonywania obowiązków określonych w art. 15 u.k.s.c., tj. zapewnienia przez OUK przeprowadzenia audytu bezpieczeństwa systemu informacyjnego wykorzystywanego do świadczenia usługi kluczowej. Zgodnie z ww. artykułem audyt bezpieczeństwa winien być zrealizowany w terminie roku od dnia doręczenia decyzji o uznaniu za operatora usługi kluczowej. Analiza informacji zadeklarowanych przez OUK w ankietach wskazuje na wypełnienie nałożonych na podmioty obowiązków,

jednakże ich pełna weryfikacja możliwa będzie dopiero podczas kontroli na miejscu przeprowadzonej przez upoważnionych pracowników UKNF.

W maju 2020 r. OW przekazał do wypełnienia OUK ankietę obejmującą informacje nt. przeprowadzonego, zgodnie z art. 15 u.k.s.c. w związku z art. 16 pkt 3, audytu bezpieczeństwa systemu informacyjnego, wykorzystywanego do świadczenia usługi kluczowej. Analiza informacji zadeklarowanych przez OUK w ankietach wskazuje na wypełnienie nałożonych na podmioty obowiązków, jednakże ich pełna weryfikacja możliwa będzie dopiero podczas kontroli na miejscu, przeprowadzonej przez upoważnionych pracowników UKNF.

W czerwcu 2020 r. OW poinformował OUK o powstaniu CSIRT dla sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych.

W lipcu 2020 r. OW przekazał informację dotyczącą rozpoczęcia procesu konsultacji ws. rewizji Dyrektywy NIS oraz prośbę o przekazanie informacji na potrzeby Ministerstwa Cyfryzacji na temat zależności świadczonych usług kluczowych od usług dostarczanych przez dostawców usług cyfrowych. We wrześniu 2020 r. OW wziął udział w ogólnokrajowych, międzysektorowych ćwiczeniach cyberbezpieczeństwa KSC EXE.

W październiku 2020 r. OW, we współpracy z NASK PIB, zorganizował prezentację systemu informatycznego wspierającego szereg działań podmiotów wchodzących w skład krajowego systemu cyberbezpieczeństwa. W grudniu 2020 r. OW poinformował OUK o stanowisku European Cyber Security Organisation (ECSO) do rewizji Dyrektywy NIS, przekazał OUK pismo przewodnie wraz z ankietą dotyczącą phishingu kierowaną do klientów bankowości elektronicznej oraz zwrócił się z prośbą o weryfikację aktualności listy wyznaczonych przez OUK osób kontaktowych (o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa) odpowiedzialnych za utrzymywanie kontaktów z podmiotami krajowego systemu cyberbezpieczeństwa.

Oprócz powyższych działań OW dystrybuował do OUK szereg informacji na temat cyberzagrożeń dotyczących polskiego rynku finansowego.

10.1.2.3. DZIAŁANIA ZESPOŁU CSIRT KNF

Z dniem 1 lipca 2020 r. swoją działalność rozpoczął zespół CSIRT KNF – realizujący zadania Sektorowego Zespołu Cyberbezpieczeństwa, we współpracy z podmiotami krajowego systemu cyberbezpieczeństwa, a w szczególności zespołami CSIRT poziomu krajowego – wspiera Operatorów Usług Kluczowych w obsłudze incydentów poważnych występujących w tych podmiotach, a także prowadzi działania mające na celu analizę pozostałych incydentów, trendów i zagrożeń w obszarze cyberbezpieczeństwa. Sektorowy Zespół Cyberbezpieczeństwa został utworzony przez KNF w celu prowadzenia koordynacji działań i wsparcia obsługi incydentów bezpieczeństwa w podmiotach rynku finansowego uznanych za Operatorów Usług Kluczowych (OUK) w rozumieniu Ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (u.k.s.c.).

Głównym celem działań Sektorowego Zespołu Cyberbezpieczeństwa jest wsparcie podmiotów nadzorowanych w walce z zagrożeniami w obszarze cyberbezpieczeństwa oraz realizacja zadań określonych w art. 44 u.k.s.c. obejmujących m.in.:

- przyjmowanie zgłoszeń o incydentach poważnych oraz wsparcie w obsłudze tych incydentów,
- wspieranie OUK w wykonywaniu obowiązków określonych w ustawie,
- analizowanie incydentów poważnych, wyszukiwanie powiązań pomiędzy incydentami oraz opracowywanie wniosków z obsługi incydentu,
- współpracę z właściwym CSIRT MON, CSIRT NASK i CSIRT GOV w zakresie koordynowania obsługi incydentów poważnych.

Utworzenie Zespołu CSIRT KNF jest odpowiedzią na postulaty podmiotów nadzorowanych, dotyczące konieczności koordynacji działań w obszarze cyberbezpieczeństwa i usprawnienia wymiany informacji między podmiotami rynku finansowego i skonsolidowanego przeciwstawienia się zagrożeniom.

Dodatkowo zespół CSIRT KNF prowadził działalność mającą na celu poprawę poziomu cyberbezpieczeństwa nieprofesjonalnych uczestników rynku poprzez:

- prowadzenie szkoleń i działania edukacyjne z zakresu cyberbezpieczeństwa,
- publikowanie ostrzeżeń dla konsumentów usług finansowych odnośnie do sposobów działania cyberprzestępców,
- współpracę z zespołami CSIRT poziomu krajowego w procesie ograniczania dostępu do domen wykorzystywanych w kradzieżach środków finansowych – w 2020 r. zespół CSIRT KNF zidentyfikował i zgłosił do zablokowania ponad 400 domen.

10.1.3. DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE ROZWÓJ INNOWACJI FINANSOWYCH (FINTECH)

Program Innovation Hub funkcjonuje w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego od stycznia 2018 r. Za pośrednictwem Programu organ nadzoru prowadzi dialog z podmiotami sektora FinTech, udzielając im stosownych wyjaśnień na zadane pytania, wspierając tym samym rozwój nowoczesnych technologii na rynku finansowym przy zachowaniu bezpieczeństwa i odpowiedniej ochrony klientów. Program jest skierowany do podmiotów nadzorowanych na rynku finansowym, które zamierzają wdrożyć nowe, innowacyjne rozwiązanie, a także do podmiotów, które nie są nadzorowane przez KNF, a które planują rozpoczęcie działalności w ramach części rynku finansowego – w szczególności są to podmioty znajdujące się we wczesnej fazie rozwoju, tzw. start-upy, które posiadają innowacyjny produkt/usługę finansową opartą na nowych technologiach informatycznych (IT).

Program Innovation Hub cieszy się dużym zainteresowaniem wśród uczestników rynku finansowego. Głównymi zagadnieniami najczęściej poruszonymi w trakcie spotkań są kryptoaktywa, crowdfunding, usługi płatnicze (w tym nowe usługi płatnicze PIS, AIS), acquiring, mobilne aplikacje na smartfony oraz narzędzia wideoweryfikacji.

Funkcjonowanie Programu Innovation Hub stanowi jeden z mechanizmów wypełniających cel ustawowy nałożony na KNF – wspieranie innowacyjności na rynku finansowym, o czym mowa w art. 4 pkt 3a Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 2059).

W 2020 r. kontynuowane były działania związane z Programem Innovation Hub. W trzecim roku działalności Programu do UKNF zgłosiły się 34 podmioty, z czego 16 zgłoszeń dotyczyło sektora usług płatniczych, 8 zgłoszeń dotyczyło sektora kapitałowego, 4 zgłoszenia odnosiły się do rynku bankowego, 3 zgłoszenia dotyczyły zagadnień systemowych (dotyczących wszystkich segmentów rynku finansowego), 1 zgłoszenie dotyczyło sektora ubezpieczeniowego, a 2 wnioski nie zostały dopuszczone do

udziału w Programie Innovation Hub z uwagi na brak spełnienia wymagań dla uczestnictwa w Programie. Zgłoszenia dotyczyły takich zagadnień jak m.in.: instytucje pieniądza elektronicznego, giełdy kryptowalut, crowdfunding, aplikacje na smartfony, wideoweryfikacje, rozwiązania oparte na technologii blockchain oraz kryptoaktywa.

Największym zainteresowaniem wnioskodawców cieszą się zagadnienia dotyczące rynku kapitałowego. W przedmiotowym zakresie w roku 2020 do UKNF wpłynęło 6 wniosków (50% ogółu wszystkich wniosków z 2020 r.), których usługi dotyczyły rynku kapitałowego (w szczególności zagadnień dotyczących crowdfundingu, ICO oraz kryptowalut), 5 wniosków (40% wszystkich wniosków z 2020 r.) dotyczyło zagadnień związanych z rynkiem usług płatniczych.

W 2020 r. UKNF koordynował prace Zespołu roboczego ds. rozwoju innowacji finansowych (FinTech). Zespół roboczy został powołany na przełomie 2016 i 2017 r., a jego pierwsze spotkanie odbyło się w dniu 13 stycznia 2017 r. w celu zidentyfikowania barier dla rozwoju sektora FinTech oraz możliwości zaadresowania właściwie ich eliminacji. W 2020 roku w sumie odbyły się 23 spotkania Zespołu w czterech podgrupach roboczych:

- Podgrupie Systemowej,
- Podgrupie Kapitałowej,
- Podgrupie ds. Tożsamości i AML,
- Podgrupie ds. Konsumentów i Przetwarzania Danych.

Z uwagi na duże zainteresowanie w zakresie wykładni komunikatu UKNF z dnia 23 stycznia 2020 r. w sprawie przetwarzania przez podmioty nadzorowane informacji w chmurze obliczeniowej publicznej lub hybrydowej w kontekście barier, UKNF po przeprowadzeniu 18 spotkań Zespołu, zorganizował pięć dodatkowych spotkań poświęconych Komunikatowi. Efektem były opublikowane przez UKNF Pytania i odpowiedzi (Q&A) w sprawie wątpliwości związanych ze stosowaniem Komunikatu chmurowego UKNF.

W sierpniu 2020 r. w UKNF utworzono Zespół Analiz OSINT w Departamencie Innowacji Finansowych FinTech, mający na celu prowadzenie działań związanych z ochroną interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego oraz zwalczaniem nadużyć na rynku finansowym poprzez podnoszenie umiejętności oraz świadomości pracowników Urzędu w zakresie umiejętnego wykorzystania, analizowania i rozumienia informacji dostępnej w Internecie.

Realizując zadania z obszaru innowacji finansowych, określone w Cyfrowej Agendzie Nadzoru UKNF (CAN), 25 listopada 2020 r. uruchomiono Piaskownicę Wirtualną PSD2, środowisko testowe pozwalające na symulowanie szeregu operacji bankowych i testowanie rozwiązań bazujących na interfejsie Open API, zgodnym ze standardem Polish API. Podmiot

planujący zaoferować innowacyjną usługę płatności finansowych może za jej pomocą przetestować opracowaną funkcjonalność usług PIS, AIS i CAF. W ramach CAN rozpoczęto również prace wdrożeniowe środowiska testowego symulującego sieć blockchain, mające na celu rozwój sieci i technologii blockchain w Polsce.

Ponadto w ramach CAN opublikowano komunikat UKNF z dnia 23 stycznia 2020 r. dotyczący przetwarzania przez podmioty nadzorowane informacji w chmurze obliczeniowej publicznej lub hybrydowej, stanowisko UKNF z dnia 9 kwietnia 2020 r. dotyczące zasad funkcjonowania tzw. platform crowdfundingu inwestycyjnego, stanowisko UKNF z dnia 4 listopada 2020 r. w sprawie świadczenia usługi tzw. robo-doradztwa, czyli świadczenia usługi doradztwa inwestycyjnego z wykorzystaniem mechanizmów sztucznej inteligencji, stanowisko UKNF z dnia 10 grudnia 2020 r. w sprawie wydawania i obrotu kryptoaktywami.

UKNF od 2019 r. kontynuuje, w ramach Komitetu Sterującego ds. FinTech (KS Fintech), działania mające na celu zapewnienie koordynacji działań i współpracy instytucji państwa w zakresie rozwoju polskiego sektora FinTech. W skład KS FinTech wchodzi przedstawiciele: Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – GovTech Polska, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W ramach posiedzeń w roku 2020 odbyły się cztery spotkania w odstępach kwartalnych.

W ramach realizowanego w UKNF projektu *Feasibility study on innovative technological solution in the Polish financial market and identification of any legal, regulatory and supervisory impediments to its use, especially regarding DLT and RegTech* (#FinTech) & sandbox, którego beneficjentami są Ministerstwo Finansów i UKNF, wg stanu na 31 grudnia 2020 r. trwały prace mające na celu wypracowanie dla UKNF rekomendacji modelu piaskownicy regulacyjnej oraz rekomendacji rozwiązań dotyczących zastosowania nowych technologii w procesach nadzorczych Sup-Tech (ang. *supervisory technology*).

W grudniu 2020 r. UKNF zainicjował działania na rzecz uzyskania członkostwa w Global Financial Innovation Network (GFIN), tj. międzynarodowej sieci zrzeszającej ponad 60 organów nadzorczych i regulacyjnych oraz organizacji powiązanych w celu wspierania rozwoju innowacji finansowych.

W maju 2020 r. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju ogłosiło III otwarty konkurs *Społeczny i gospodarczy rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków GOSPOSTRATEG*. Zakres tematyczny odpowiadał na potrzeby Urzędu w zakresie potencjalnego wyko-

rzystania analiz big data we wspomaganie podejmowania decyzji w procesie nadzoru instytucjonalnego w zakresie detekcji anomalii i ochrony interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego. Z tego powodu Urząd po raz pierwszy zdecydował się aplikować w konkursie grantowym w ramach programów badawczo-rozwojowych. Aplikację złożono we współpracy z członkami powołanego w tym celu konsorcjum, tj. Uniwersytetem Warszawskim i SWPS Uniwersytetem Humanistycznospołecznym. Zespół merytoryczny konsorcjum opracował koncepcję projektu *Findexan – inteligencja obliczeniowa, psychologia społeczna oraz kontekstualna parametryzacja informacji w celu wspomaganie instytucjonalnego nadzoru finansowego w obliczu rosnącego zagrożenia związanego z cyfryzacją życia*. Potencjalne finansowanie projektów w konkursie GOSPOSTRATEG jest uzależnione od wyników oceny formalnej i merytorycznej wniosków.

Wiedza na temat nowych zjawisk na rynku finansowym nie jest powszechna, dlatego UKNF podejmuje działania mające na celu dzielenie się wiedzą w formie szkoleń/warsztatów i materiałów edukacyjnych, z instytucjami administracji publicznej, zagranicznymi przedstawicielami wybranych europejskich nadzorów oraz uczestnikami rynku finansowego. Obejmowały one m.in. tematykę bezpiecznego i świadomego korzystania z innowacji technologicznych w usługach finansowych, kwestie związane z kryptoaktywami i kryptowalutami czy analityki OSINT.

UKNF uczestniczył w pracach nad raportem *How to do FinTech in Poland*. Raport zawiera informacje na temat Polski jako kraju otwartego dla podmiotów sektora innowacji finansowej. Opisuje najważniejsze zalety, m.in. szerokie kadry wykształconych specjalistów, dobre zaplecze akademickie, jak również funkcjonowanie na terenie Polski centrów outsourcingowych dużych podmiotów. Na zakończenie Raportu wskazano główne obszary wsparcia UKNF podmiotów z sektora innowacji finansowej, w tym omówiono Program Innovation Hub, wydawanie interpretacji Komisji na podstawie art. 11b ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, wydawanie stanowisk oraz wskazano na funkcjonowanie Zespołu ds. rozwoju in-

nowacji finansowych, którego celem jest identyfikacja oraz usuwanie barier dla sektora FinTech w Polsce.

UKNF prowadzi aktywny dialog z uczestnikami rynku finansowego, w tym z FinTechami, nie tylko za pośrednictwem oficjalnych kanałów urzędowych, ale również poprzez udział w wydarzeniach branżowych, spotkaniach z wykorzystaniem nowoczesnych technik komunikacji oraz za pośrednictwem mediów społecznościowych. Działania te promują działania Urzędu w zakresie wspierania rozwoju innowacji finansowych oraz budują pozytywny wizerunek otwartego organu nadzoru. Dodatkowo, w celu poszerzenia kanałów wymiany informacji z uczestnikami rynku, w 2020 r. UKNF zaangażował się w cykl webinarów *SuperVision FinTech Talks*, organizowanych przez Fundację FinTech Poland, dedykowanych sektorowi FinTech. W ramach webinarium eksperci UKNF spotykali się z uczestnikami rynku, aby wspólnie przedyskutować aktualne problemy regulacyjne, technologiczne oraz biznesowe na rynku innowacji finansowych. Webinary umożliwiły poznanie stanowiska nadzoru do przedmiotowych kwestii w aspekcie praktycznym.

Kontynuując działania z lat ubiegłych, również w 2020 r., UKNF aktywnie uczestniczył w wydarzeniach mających na celu promocję tematyki FinTech w Polsce i na świecie. Przedstawiciele UKNF wzięli udział w *Impact'20* (23–24 września 2020 r.) oraz *Impact Finance'20* (25–26 listopada 2020 r.) w Katowicach w formule online. Przedstawiciele UKNF wzięli udział w 12 Kongresie Prawa Bankowego i Technologii Finansowych oraz konferencji *Forum Wizja Rozwoju*. W czerwcu i listopadzie 2020 r. UKNF po raz pierwszy został partnerem hackathonu *HackYeah*, podczas których uczestnicy opracowali dla Urzędu autorskie narzędzie *Scammtrapper*, wspierające analizę OSINT. Ponadto uczestniczyli w szeregu innych wydarzeń obejmujących tematykę FinTech w Polsce.

Działania związane z promocją otoczenia FinTech realizowane były również przez UKNF poza granicami kraju. Przedstawiciele Urzędu wzięli udział m.in. w *Singapore FinTech Festival 2020* (7–11 listopada 2020 za pośrednictwem *Impact Finance '20*).

10.2. REJESTRY PODMIOTÓW, WOBEC KTÓRYCH KNF NIE SPRAWUJE NADZORU, PROWADZONE PRZEZ KNF

10.2.1. POŚREDNICY KREDYTU KONSUMENCKIEGO

Dział II rejestru pośredników kredytowych dotyczy pośredników kredytu konsumenckiego w rozumieniu art. 5 pkt 3 ustawy o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1083). KNF nie sprawuje nadzoru wobec tej grupy pośredników, a jedynie prowadzi ich rejestr. Wpis pośrednika kredytu konsumenckiego do działu II rejestru pośredników kredytowych następuje na jego wniosek.

W 2020 r. KNF dokonała:

- wpisu 3242 pośredników kredytu konsumenckiego,
- wykreślenia 84 pośredników kredytu konsumenckiego.

W ramach postępowań administracyjnych, dotyczących pośredników kredytu konsumenckiego w 2020 r., KNF wydała 1 postanowienie uchylające w całości postanowienie w sprawie odmowy wszczęcia postępowania o dokonanie wpisu pośrednika kredytowego do rejestru pośredników kredytowych.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. do rejestru było wpisanych 35 367 pośredników kredytu konsumenckiego.

10.2.2. INSTYTUCJE POŻYCZKOWE

Instytucje pożyczkowe, zdefiniowane w art. 5 pkt 2a ustawy o kredycie konsumenckim, nie są objęte nadzorem KNF. KNF prowadzi rejestr instytucji pożyczkowych, o którym mowa w art. 59ab ustawy o kredycie konsumenckim. Wpis do rejestru instytucji pożyczkowych jest dokonywany na wniosek instytucji pożyczkowej.

W 2020 r. KNF dokonała:

- wpisu 40 instytucji pożyczkowych,
- wykreślenia 12 instytucji pożyczkowych.

W ramach postępowań administracyjnych dotyczących instytucji pożyczkowych należy wskazać, że w 2020 r. KNF wydała 1 decyzję odmowną w sprawie wpisu instytucji pożyczkowej do rejestru instytucji pożyczkowych. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. do rejestru były wpisane 504 instytucje pożyczkowe.

W roku 2020 do rejestru instytucji pożyczkowych został wpisany 1 podmiot, który notyfikował działalność w Polsce w formie oddziału, tym samym według stanu na 31 grudnia 2020 r. do przedmiotowego rejestru były wpisane 4 instytucje pożyczkowe, które notyfikowały działalność w Polsce w formie oddziału.

10.2.3. PODMIOTY PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ OKREŚLONĄ W ART. 6 PKT 11 USTAWY O USŁUGACH PŁATNICZYCH, DO KTÓRYCH ZASTOSOWANIE MA ART. 6C UST. 1 USTAWY O USŁUGACH PŁATNICZYCH

Podmioty prowadzące działalność określoną w art. 6 pkt 11 ustawy o usługach płatniczych, do których zastosowanie ma art. 6c ust. 1 ustawy o usługach płatniczych, nie są objęte nadzorem KNF. KNF prowadzi rejestr tych podmiotów, a wpis jest dokonywany na wniosek danego podmiotu. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. zarejestrowane były 4 takie podmioty.

10.2.4. PODMIOTY PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ OKREŚLONĄ W ART. 6 PKT 12 USTAWY O USŁUGACH PŁATNICZYCH, DO KTÓRYCH ZASTOSOWANIE MA ART. 6D UST. 1 USTAWY O USŁUGACH PŁATNICZYCH

Podmioty prowadzące działalność określoną w art. 6 pkt 12 ustawy o usługach płatniczych, do których zastosowanie ma art. 6d ust. 1 ustawy o usługach płatniczych, nie są objęte nadzorem KNF. KNF prowadzi rejestr tych podmiotów, a wpis jest dokonywany na wniosek danego podmiotu. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. zarejestrowanych było 8 takich podmiotów.

10.2.5. ZAGRANICZNE FIRMY INWESTYCYJNE BEZ ODDZIAŁU

W okresie objętym sprawozdaniem do KNF wpłynęły 84 zawiadomienia o zamiarze prowadzenia bez oddziału przez zagraniczne firmy inwestycyjne działalności maklerskiej na terytorium RP, 177 informacji dotyczących zmiany danych objętych zakresem notyfikacji oraz 57 informacji o rezygnacji z prowadzenia działalności maklerskiej w Polsce.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. było notyfikowanych 1947 zagranicznych firm bez oddziału.

10.3. NADZÓR PUBLICZNY REALIZOWANY PRZEZ KNF W ZWIĄZKU Z USTAWĄ O BIEGLYCH REWIDENTACH, FIRMACH AUDYTORSKICH ORAZ NADZORZE PUBLICZNYM

10.3.1. INFORMACJA NA TEMAT ZREALIZOWANYCH PRZEZ KNF DZIAŁAŃ ODNOŚNIE DO PLANU DZIAŁAŃ KNF NA 2020 ROK W ZAKRESIE NADZORU PUBLICZNEGO WYNIKAJĄCEGO Z USTAWY O BIEGLYCH REWIDENTACH

W 2020 r. poszczególne departamenty UKNF przeprowadziły kontrole działalności Jednostek Zainteresowania Publicznego (JZP) w zakresie wypełnienia wymogów wynikających z ustawy o biegłych rewidentach, w tym m.in. dokonano:

- weryfikacji sposobu dokonywania wyboru firmy audytorskiej w przypadku 3 banków komercyjnych, 10 banków spółdzielczych oraz 1 spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej;
- weryfikacji powołania przez JZP komitetów audytów, w tym weryfikacji zgodności składów tych komitetów audytu z wymogami ustawy o biegłych rewidentach w zakresie niezależności oraz posiadania odpowiedniej wiedzy i umiejętności przez członków komitetu audytu/rady nadzorczej w przypadku 3 banków komercyjnych, 10 banków spółdzielczych, 1 spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej oraz 2 zakładów ubezpieczeń;
- analizy prawidłowości funkcjonowania komitetów audytów w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy o biegłych rewidentach w przypadku 3 banków komercyjnych, 9 banków spółdzielczych, 1 spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej oraz 2 zakładów ubezpieczeń;
- weryfikacji przygotowania i wdrożenia polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania oraz polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem w przypadku 3 banków komercyjnych, 9 banków spółdzielczych oraz 1 spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej.

W 2020 r. UKNF prowadził w zakresie nadzoru publicznego standardowe działania polegające na:

- weryfikacji, odnośnie do wybranych JZP, sposobu dokonywania wyboru firmy audytorskiej;
- monitorowaniu, odnośnie do wybranych JZP, wypełniania wymogów w zakresie rotacji firm audytorskich oraz kluczowych biegłych rewidentów;

- weryfikacji, odnośnie do wybranych JZP, obowiązku powołania przez JZP komitetu audytu, zgodnie z wymogami określonymi w ustawie;
- analizie, odnośnie do wybranych JZP, funkcjonowania komitetu audytu w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy;
- weryfikacji, odnośnie do wybranych JZP, przygotowania i wdrożenia polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania oraz polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem;
- weryfikacji, odnośnie do wybranych JZP, posiadania polityki w zakresie świadczenia dodatkowych usług przez firmę audytorską, podmiot powiązany z firmą audytorską lub członka jego sieci.

W 2020 r. KNF udzielił w drodze decyzji dla 1 JZP (emitenta papierów wartościowych) zezwolenia na przedłużenie okresu trwania zlecenia na przeprowadzenie badań sprawozdań finansowych, po upływie maksymalnego czasu trwania zlecenia określonego w ustawie o biegłych rewidentach.

W 2020 r. były prowadzone postępowania administracyjne w związku z naruszeniem art. 192 ust. 1 ustawy o biegłych rewidentach przez poszczególne JZP, w tym w stosunku do 1 emitenta papierów wartościowych, członków komitetu audytu 1 emitenta papierów wartościowych, 1 banku komercyjnego, 1 banku spółdzielczego.

Dodatkowo w przypadku 2 zakładów ubezpieczeń skierowany został wniosek w sprawie wszczęcia postępowania w sprawie naruszenia przepisów prawa podlegającego karze administracyjnej w związku ze stwierdzeniem naruszeń, o których mowa w art. 192 ust. 1 pkt 5 ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, tj. w związku z nieprzestrzeganiem przepisów dotyczących powołania, składu i funkcjonowania komitetu audytu.

W trakcie 2020 r. odbyły się następujące 2 spotkania i 1 telekonferencja z biegłymi rewidentami badającymi sprawozdania poszczególnych JZP:

- spotkanie przedstawicieli UKNF w dniu 6 lutego 2020 r. z biegłymi badającymi sprawozdania finansowe funduszy inwestycyjnych i TFI;

- spotkanie kierownictwa UKNF w dniu 10 lutego 2020 r. z biegłymi rewidentami badającymi zakłady ubezpieczeń działu I prowadzące działalność w grupie 3 (ubezpieczenia na życie z UFK);
- telekonferencja kierownictwa UKNF w dniu 17 grudnia 2020 r. z biegłymi rewidentami badającymi sprawozdania zakładów ubezpieczeń, w trakcie której biegli rewidenty przedstawili główne wnioski/spostrzeżenia z przeprowadzonych przeglądów w 2020 r. oraz badań wstępnych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń za 2020 r.

Dodatkowo w 2020 r. odbywały się indywidualne spotkania/telekonferencje z biegłymi rewidentami dotyczące badania sprawozdań poszczególnych JZP (w tym dotyczące 2 zakładów ubezpieczeń, 4 banków komercyjnych, 1 banku spółdzielczego).

Należy wskazać, że w przypadku 3 banków komercyjnych, 8 banków spółdzielczych oraz 1 banku zrzeszającego przedstawiciele firm audytorskich uczestniczyli również w spotkaniach zespołu inspekcyjnego UKNF z zarządami ww. banków mającymi na celu podsumowanie ustaleń dokonanych w trakcie inspekcji.

Ponadto w I połowie 2020 r. prowadzona była korespondencja mailowa z biegłymi rewidentami badającymi sprawozdania zakładów ubezpieczeń w sprawie wpływu COVID-19 na kwestie badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej (SFCR) oraz badania sprawozdań statutowych.

W 2020 r. UKNF w związku z wystąpieniami Ministerstwa Finansów przekazywał stanowiska i opinie dotyczące proponowanych zmian w ustawie o biegłych rewidentach, w tym m.in. kwestii wydłużenia tzw. okresu rotacji firmy audytorskiej. Zmiana przepisów dotycząca ww. okresu rotacji, polegająca na stosowaniu, w tym zakresie, bezpośrednio przepisów rozporządzenia 537/2014 weszła w życie z dniem 31 marca 2020 r. Jednocześnie UKNF, realizując pkt 14 Planu na rok 2020 przeprowadził kompleksowy prze-

gląd przepisów ustawy o biegłych rewidentach i na podstawie zgromadzonych doświadczeń w zakresie realizowanego nadzoru publicznego nad JZP w dniu 29 lipca 2020 r. przekazał szczegółowe zestawienie kwestii, w tym również propozycje dotyczące zmian przepisów ww. ustawy, które w ocenie UKNF powinny zostać uwzględnione przez MF przy planowanym przeglądzie powdrożeniowym przepisów ustawy o biegłych rewidentach.

UKNF w 2020 r. realizował również działania związane ze współpracą z Polską Agencją Nadzoru Audytowego (PANA) w zakresie realizacji zadań dotyczących nadzoru publicznego, w tym UKNF przekazał do PANA zestawienie informacji o rozwiązaniu umów o badanie sprawozdań finansowych JZP, informację o publikacji sprawozdania z działalności UKNF za 2019 r., w którym zostało również zawarte sprawozdanie dotyczące nadzoru publicznego nad JZP za 2019 r., informacje na temat nieprawidłowości w zakresie rotacji biegłego rewidenta JZP, nieprawidłowości w działalności i raportowaniu JZP oraz możliwych zaniechań lub nieprawidłowości w działalności firmy audytorskiej, a także informacje, mogące mieć znaczenie z punktu widzenia zadań PANA określonych w art. 106 ust. 2a ustawy o biegłych rewidentach.

10.3.2. PLAN DZIAŁAŃ KNF NA 2021 ROK W ZAKRESIE NADZORU PUBLICZNEGO WYNIKAJĄCEGO Z USTAWY O BIEGŁYCH REWIDENTACH

Mając na uwadze wynikający z art. 89 ust. 3 ustawy o biegłych rewidentach obowiązek opublikowania na stronie internetowej KNF informacji dotyczących planowanych działań na rok następny, w dniu 11 grudnia 2020 r. został opublikowany na stronie internetowej KNF „Plan działania Komisji Nadzoru Finansowego na rok 2021 w zakresie nadzoru publicznego wynikającego z ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym” (https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Plan_KNF_na_rok_2021_wz_nadzoru_nad_JZP_71823.pdf).

10.4. DZIAŁANIA REGULACYJNO-PRAWNE

10.4.1. UDZIAŁ W PRACACH LEGISLACYJNYCH

Do ustawowych zadań KNF należy udział w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym. Zadanie to realizowane jest przede wszystkim przez współdziałanie z ministrem właściwym do spraw instytucji

finansowych w ramach rządowego procesu legislacyjnego, a często także na etapach poprzedzających formalne zainicjowanie rządowego procesu legislacyjnego. W 2020 r. UKNF skierował do Ministerstwa Finansów ponad 150 postulatów legislacyjnych dotyczących funkcjonowania i organizacji rynku finansowego w Polsce, w tym nadzoru nad tym rynkiem.

W roku 2020, podobnie jak w latach poprzednich, przedstawiciele UKNF brali udział również w pracach legislacyjnych na dalszych etapach rządowego procesu legislacyjnego, uczestnicząc w konferencjach uzgodnieniowych i w pracach komisji prawnych, a w przypadku projektów ustawodawczych także na etapie parlamentarnym, w szczególności poprzez udział w pracach sejmowej Komisji Finansów Publicznych i Podkomisji stałej do spraw instytucji finansowych oraz senackiej Komisji Budżetu i Finansów Publicznych.

Wskazując najważniejsze projekty ustawodawcze, w których UKNF brał udział w 2020 r. i które zakończyły się uchwaleniem ustawy w 2020 r., należy wymienić:

- **Ustawę z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw** (Dz. U. poz. 568, z późn. zm.). W ramach drugiej nowelizacji ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych wprowadzone zostały m.in. regulacje przejściowe dotyczące wstrzymania rozpoczęcia i zawieszenia biegu terminów dla czynności nadzorczych, a także biegu terminów przedawnienia oraz zmiany zapewniające skuteczne działanie KNF także w sytuacji stanu epidemii, polegające na dodaniu ust. 2a–2e obejmujących przepisy umożliwiające prowadzenie zdalnych posiedzeń lub posiedzeń ze zdalnym udziałem osób wchodzących w skład Komisji. Ustawa wprowadziła także możliwość wykorzystania innych sprawozdań finansowych, w przypadkach gdy nie są dostępne zbadane sprawozdania finansowe za 2019 r. Istotną zmianą było także upoważnienie dla ministra właściwego do spraw instytucji finansowych do określenia w drodze zarządzenia innych terminów sporządzenia, rozpatrzenia, zatwierdzenia, ujawniania, przedstawiania, złożenia i publikacji sprawozdań, a także przekazania lub dostarczania danych, informacji, deklaracji, sprawozdań, raportów, zestawień, wyników przeprowadzonej weryfikacji, decyzji, opinii, wezwań, wniosków, składek, opłat, wpłat, zaliczek, a także rozpatrywania reklamacji oraz wykonywania innych obowiązków lub czynności określonych w ustawach regulujących rynek finansowy;
- **Ustawę z dnia 16 lipca 2020 r. o wsparciu rynku ubezpieczeń należności handlowych w związku z przeciwdziałaniem skutkom gospodarczym COVID-19** (Dz. U. poz. 1422). Ustawa dokonuje ustalenia zasad wsparcia dla rynku ubezpieczeń należności handlowych w związku z przeciwdziałaniem skutkom gospodarczym COVID-19. Ustawę ogłoszono w Dzienniku Ustaw RP w dniu 20 sierpnia 2020 r.;

- **Ustawę z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych** (Dz. U. poz. 2320). Ustawa dotyczy zasad wymiany korespondencji z podmiotami publicznymi w relacji z innymi podmiotami publicznymi oraz podmiotami niepublicznymi, w tym z osobami fizycznymi. Domyślny sposób wymiany niniejszej korespondencji stanowić ma publiczna usługa rejestrowanego doręczenia elektronicznego świadczona na zasadach wzorowanych na tych wskazanych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylającym dyrektywę 1999/93/WE (Dz. Urz. UE L 257 z 28.08.2014, str. 73) (zwanym dalej „rozporządzeniem 910/2014”) dla kwalifikowanych usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Ustawa wprowadza zmiany m.in. w ustawie – Prawo bankowe, ustawie o nadzorze nad rynkiem kapitałowym, ustawie o obrocie instrumentami finansowymi, ustawie o pracowniczych programach emerytalnych, ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, ustawie o kredycie hipotecznym oraz nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami;
- **Ustawę z dnia 19 listopada 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej** (Dz. U. z 2021 r. poz. 78). Podjęcie prac legislacyjnych związane było z koniecznością implementacji postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 218/958 z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie analizy proporcjonalności przed przyjęciem nowych regulacji dotyczących zawodów.

W zakresie projektów ustawodawczych, w których UKNF brał udział w 2020 r., a w stosunku do których proces ustawodawczy nie zakończył się w 2020 r., należy wymienić:

- **Projekt ustawy o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw (UC23)**. Projekt implementuje do polskiego porządku prawnego Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/879 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniającą dyrektywę 2014/59/UE w odniesieniu do zdolności do pokrycia strat i dokapitalizowania instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz dyrektywę 98/26/WE (Dz. Urz. UE L 150 z dnia 7.06.2019), dalej: BRRDII, która stanowi kolejny etap zmian w zakresie przymusowej restrukturyzacji (tzw. resolution). Projektowana ustawa zmienia przede wszystkim ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 842), którą wdrożono dyrektywę BRR oraz dyrektywę DGS. BRRDII wprowadza zmodyfikowane rozwiązania w odniesieniu do mi-

nimalnego wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych (tzw. MREL), który ma na celu wzmocnienie zdolności banków do pokrycia strat i dokapitalizowania (rekapitalizacji), w przypadku gdy konieczne jest przeprowadzenie procesu resolution. Poza zmianami wynikającymi z BRRDII propozycje zmian obejmują także kwestie, które wynikają z dotychczasowych doświadczeń i praktyki stosowania tej ustawy. Zmiany te łączą się m.in. ze zmianami w ustawie z dnia 12 lutego 2010 r. o rekapitalizacji niektórych instytucji oraz o rządowych instrumentach stabilizacji finansowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 124, z późn. zm.). Zmiany te mają na celu usprawnienie dotychczasowych rozwiązań w zakresie zastosowania rządowych instrumentów stabilizacji finansowej (tzw. GST), tj. publicznego instrumentu wsparcia kapitałowego oraz tymczasowego przejęcia instytucji finansowych przez Skarb Państwa;

- **Projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz niektórych innych ustaw (UC24).** Projekt ma przede wszystkim na celu implementację przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniającej dyrektywę 2009/138/WE i 2013/36/UE (Dz. Urz. UE L nr 156 z 19.06.2018 r., str. 43), zwanej dalej dyrektywą 2018/843. Nałożony na państwa członkowskie Unii Europejskiej (UE) termin implementacji przepisów ww. dyrektywy 2018/843 został określony na 10 stycznia 2020 r.;
- **Projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (UC28).** Celem projektu jest dokonanie zmian w krajowym porządku prawnym w związku z wejściem w życie regulacji prawnych Unii Europejskiej dotyczących wymogów kapitałowych dla instytucji finansowych, tzw. pakietu CRD V/CRR II;
- **Projekt ustawy o zmianie ustawy o obligacjach oraz niektórych innych ustaw (UC32).** Projektowana ustawa ma na celu określenie zasad emisji instrumentów kapitałowych kwalifikowanych do kapitału regulacyjnego banków i domów maklerskich oraz środków własnych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, w tym emisji obligacji kapitałowych jako nowej kategorii obligacji przez te podmioty rynku finansowego, zgodnie z właściwymi przepisami prawa Unii Europejskiej. Projektowane rozwiązania zmiernają przede wszystkim do zniesienia barier w odniesieniu do emisji instrumentów, które będą mogły być zaliczane do tzw. kapitału dodatkowego Tier I i Tier II oraz sklasyfikowane do środków własnych jako pozycje tzw. podstawowych środków własnych kategorii 1, kategorii 2 i kategorii 3 – w przypadku podmiotów sektora ubezpieczeniowego. Proponuje się również doprecyzowanie istniejących rozwiązań prawnych,

a także określenie kręgu emitentów uprawnionych do emisji instrumentów, które mogą być zaliczane do ich funduszy własnych albo środków własnych. W ramach prac nad niniejszą ustawą przekazano do Ministerstwa Finansów projekt przepisów ograniczających możliwość nabywania przez zakłady ubezpieczeń obligacji kapitałowych oraz instrumentów o podobnych cechach. Projektowane ograniczenia obejmują wyłącznie przypadki, w których ryzyko inwestycyjne związane z nabywanymi instrumentami będzie ponosić ubezpieczający w ramach umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Wprowadzenie zaproponowanych rozwiązań zabezpieczy interesy klientów zakładów ubezpieczeń, którzy zawarli umowy ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, ponieważ klienci nie będą mogli w nieograniczonym zakresie przyjąć na siebie ryzyka inwestycyjnego związanego z niepełnymi i skomplikowanymi produktami finansowymi, jakim są obligacje kapitałowe;

- **Projekt zmiany ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (UC33).** Celem projektu jest dokonanie zmian w krajowym porządku prawnym w związku z wejściem w życie regulacji Unii Europejskiej stanowiących wynik przeglądu przepisów dotyczących Europejskich Urzędów Nadzoru (ESAs). Zmianie ulegają przepisy dotyczące działalności dostawców usług w zakresie udostępniania informacji, którzy świadczą usługi jako zatwierdzony podmiot publikujący, zatwierdzony mechanizm sprawozdawczy lub dostawca informacji skonsolidowanych. Z uwagi na rosnący udział transgranicznej działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej wykonywanej przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji na zasadzie swobody świadczenia usług lub przez oddział oraz przypadki niewypłacalności i upadłości europejskich zakładów ubezpieczeń wykonujących znaczącą działalność transgraniczną, projekt zakłada wzmocnienie nadzoru nad tego typu działalnością i zapewnienie bardziej efektywnej ochrony klientów takich zakładów;
- **Projekt ustawy Prawo komunikacji elektronicznej oraz ustawy wprowadzającej ustawę Prawo komunikacji elektronicznej (UC45 i UC46).** Projekt kompleksowo reguluje m.in. kwestie wykonywania działalności polegającej na świadczeniu usług komunikacji elektronicznej, regulowania rynków komunikacji elektronicznej, warunki gospodarowania częstotliwościami, zasobami orbitalnymi oraz zasobami numeracji, a także prawa i obowiązki użytkowników, zasady przetwarzania danych telekomunikacyjnych i ochrony tajemnicy komunikacji elektronicznej;
- **Projekt ustawy o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (UC55).** Projektowana ustawa dokonuje wdrożenia do polskiego systemu prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1160 z dnia 20 czerwca 2019 r. zmieniającej dyrektywę 2009/65/

WE i 2011/61/UE w odniesieniu do transgranicznej dystrybucji prowadzonej przez przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania (dalej: dyrektywa 2019/1160) oraz służy stosowaniu uzupełniającego ww. dyrektywę rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1156 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie ułatwienia transgranicznej dystrybucji przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 345/2013, (UE) nr 346/2013 i (UE) nr 1286/2014 (dalej: rozporządzenie 2019/1156). Dyrektywa 2019/1160 uchyla te przepisy dyrektywy UCITS, które stały się zbyt cenne w związku z wejściem w życie rozporządzenia 2019/1156. W konsekwencji zaistniała też potrzeba uchylecia implementujących te przepisy fragmentów ustawy o funduszach. Dyrektywa wprowadza przepisy uaktualniające i precyzujące wymogi w zakresie zapewniania rozwiązań na rzecz inwestorów detalicznych. Wprowadza także regułę, że państwa członkowskie nie mogą wymagać fizycznej obecności w danym państwie do celów wypełniania obowiązków informacyjnych względem inwestorów. W celu zapewnienia spójnego traktowania inwestorów detalicznych dyrektywa rozszerza wymogi dotyczące rozwiązań na ZAFI w przypadkach, gdy ci dokonują wprowadzania do obrotu jednostek uczestnictwa lub udziałów alternatywnych funduszy inwestycyjnych (AFI) wśród inwestorów detalicznych na terytorium danego państwa. Nadrzędnym celem regulacji pozostaje zapewnienie, by inwestorzy mieli dostęp do informacji, do których są uprawnieni;

- **Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o prokuraturze oraz niektórych innych ustaw (UD61).** Ustawa wprowadza regulację wskazującą, aby sumy depozytowe uzyskane w związku z postępowaniami prowadzonymi lub nadzorowanymi w powszechnych jednostkach prokuratury lub bieżącym funkcjonowaniem tych jednostek były przechowywane na rachunkach depozytowych Ministra Finansów prowadzonych przez Bank Gospodarstwa Krajowego, na tych samych zasadach co depozyty sądowe;
- **Projekt ustawy o Systemie Informacji Finansowej (UC66).** Projekt ustawy daje podstawę do realizacji zadania pt. „Utworzenie rejestru zwiększającego bezpieczeństwo funkcjonowania rynku finansowego w zakresie informacji o rachunkach bankowych, umowach ubezpieczeń z elementami inwestycyjnymi, a także innych produktach służących gromadzeniu, przechowywaniu lub inwestowaniu środków finansowych oraz zapewnienie dostępu do niego organom ścigania i innym właściwym podmiotom”, przypisanego do celu szczegółowego nr 1 – „Wzmocnienie przeciwdziałania przestępczości gospodarczej” wskazanego w „Programie przeciwdziałania i zwalczania przestępczości gospodarczej na lata 2015–2020”;
- **Projekt ustawy o ogólnoeuropejskich indywidualnych produktach emerytalnych (UC67).** Celem projektu jest dokonanie niezbędnych zmian w kra-

jowym porządku prawnym w związku z wejściem w życie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1238 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie ogólnoeuropejskiego indywidualnego produktu emerytalnego (OIPE) i zapewnienie skutecznego stosowania tego rozporządzenia w prawie polskim. Wprowadzenie nowego ogólnoeuropejskiego indywidualnego produktu emerytalnego, którym jest OIPE (inaczej zwany PEPP), ma zapewnić obywatelom Unii Europejskiej nowe możliwości oszczędzania na emeryturę. Jego największą wartością będzie możliwość inwestowania transgranicznego, a także przenoszenie przy zmianie miejsca zamieszkania z jednego do innego państwa członkowskiego UE;

- **Projekt ustawy o kasach zapomogowo-pożyczkowych (UD80).** W wyniku rozszerzenia prawa koalicji związkowej nowelizacja z 2018 r. wprowadziła zmiany w art. 39 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych. Zastąpiono pojęcie „zakład pracy” pojęciem „pracodawca” oraz pojęcie „pracownicy” pojęciem „osoby wykonujące pracę zarobkową” (w odpowiednim przypadku i liczbie), a także zmieniono nazwę kas zapomogowo-pożyczkowych, zwanych dalej „KZP”, pomijając przymiotnik „pracownicze”. Nowelizacja obowiązującego rozporządzenia z 1992 r. nie wydała się projektodawcy zasadna z tego chociażby względu, iż wymagałaby przeniesienia z rozporządzenia z 1992 r. do u.z.z. przepisów regulujących prawa i obowiązki obywateli (materia ustawowa), stanowiących znaczącą część przepisów tego aktu prawnego. Ujęcie przepisów regulujących kwestie działania KZP w jednym akcie prawnym rangi ustawowej ułatwi adresatowi norm prawnych ich stosowanie i może przyczynić się do upowszechniania instytucji KZP;
- **Projekt ustawy o zmianie ustawy Kodeks cywilny (UD111).** Projektowane zmiany dotyczyły m.in. dodania braku rozeznania do katalogu przesłanek, których zaistnienie pozwala ocenić sytuację jako stanowiącą wyzysk w rozumieniu prawa. Brak rozeznania odzwierciedla istotę opisanych wyżej sytuacji – brak wiedzy niezbędnej do odpowiedzialnego rozważenia celowości i skutków zawarcia proponowanej umowy;
- **Projekt ustawy z dnia 16 grudnia 2020 r. o rozliczaniu ceny lokali lub budynków w cenie nieruchomości zbywanych z gminnego zasobu nieruchomości (druk sejmowy nr 766).** Ustawa stanowi podstawę prawną programu „Lokal za grunt”, wprowadzając m.in. możliwość nabywania nieruchomości gminnych z przeznaczeniem na szeroko rozumiane cele inwestycyjne z rozliczeniem w cenie tych nieruchomości ceny lokali/budynków mieszkalnych lub użytkowych przekazywanych gminie przez nabywcę nieruchomości;
- **Projekt ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw (UD154).** Projekt ma przede wszystkim na celu dostosowanie obowiązujących przepisów do wymogów dotyczących sporządzania przez emitentów, któ-

rych papiery wartościowe zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Unii Europejskiej sprawozdań finansowych oraz sprawozdań z działalności w jednolitym europejskim formacie raportowania (ESEF) określonym w rozporządzeniu delegowanym Komisji UE 2019/815 z dnia 17 grudnia 2018 r. uzupełniającym dyrektywę 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących specyfikacji jednolitego elektronicznego formatu raportowania (Dz. Urz. UE L 143 z 29.05.2019, str. 1, z późn. zm.).

UKNF był także zaangażowany w prace legislacyjne aktów prawa UE, spośród których należy wskazać:

- **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1503 z dnia 7 października 2020 r. w sprawie europejskich dostawców usług finansowania społecznościowego dla przedsięwzięć gospodarczych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/1129 i dyrektywę (UE) 2019/1937.** Celem rozporządzenia jest rozwiązanie problemu różnic pomiędzy ramami prawnymi mającymi zastosowanie do usług finansowania społecznościowego, aby zapewnić należyte funkcjonowanie rynku wewnętrznego takich usług, przy jednoczesnym zwiększeniu ochrony inwestorów i efektywności rynku oraz przyczynieniu się do utworzenia unii rynków kapitałowych; UKNF opracował i przekazał do Ministerstwa Finansów wstępny projekt ustawy o świadczeniu usług finansowania społecznościowego. Projektowane przepisy mają na celu niezbędne zmiany krajowego porządku prawnego w zakresie zapewniającym stosowanie powyższego rozporządzenia;
 - **Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2162 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie emisji obligacji zabezpieczonych i nadzoru publicznego nad obligacjami zabezpieczonymi oraz zmieniającą dyrektywę 2009/65/WE i 2014/59/UE.** Celem dyrektywy jest ustanowienie wspólnych uregulowań dotyczących obligacji zabezpieczonych, aby zapewnić spójność cech dotyczących struktury obligacji zabezpieczonych w całej Unii Europejskiej z niższym profilem ryzyka uzasadniającym unijne traktowanie preferencyjne.
 - **Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie cyfrowej odporności operacyjnej unijnego sektora finansowego (ang. *Digital Operational Resilience Act – DORA*) (COM (2020) 595) oraz projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) zmieniającej dyrektywę 2006/43/WE, 2009/65/WE, 2009/138/WE, 2011/61/UE, 2013/36/UE, 2014/65/UE, (UE) 2015/2366 i UE/2016/2341.** Omawiane projekty dotyczyły zasadniczej zmiany w zakresie wymagań stawianych podmiotom rynku finansowego, zwiększenia wymagań dla podmiotów nadzorowanych w stosunku do obecnych regulacji KNF (Rekomendacja D oraz Wytyczne IT), wymuszenia zmiany dotychczas stosowanego modelu nadzoru
- czego nie tylko w zakresie bezpieczeństwa IT, ale przede wszystkim w zakresie sprawowanego nadzoru nad bezpiecznym i stabilnym funkcjonowaniem podmiotów nadzorowanych w odniesieniu do realizowanych przez nie procesów krytycznych i kluczowych;
 - **Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/103/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności (Dyrektywa MID).** Celem dyrektywy jest zapewnienie jasności oraz zrozumiałości dyrektyw poprzez ich ujednoczenie, a mianowicie: Dyrektywy 72/166/EWG z dnia 24 kwietnia 1972 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności, Dyrektywy Rady 84/5/EWG z dnia 30 grudnia 1983 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów silnikowych, Dyrektywy Rady 90/232/EWG z dnia 14 maja 1990 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych oraz Dyrektywy 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych (czwarta dyrektywa w sprawie ubezpieczeń komunikacyjnych);
 - Prace dotyczące rewizji **Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2017/653 z dnia 8 marca 2017 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) przez ustanowienie regulacyjnych standardów technicznych w zakresie prezentacji, treści, przeglądu i zmiany dokumentów zawierających kluczowe informacje oraz warunków spełnienia wymogu przekazania takich dokumentów.** Celem rewizji Rozporządzenia była modyfikacja regulacji dotyczących przekazywanych inwestorom indywidualnym kluczowych informacji dotyczących produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) w ramach dokumentu zawierającego kluczowe informacje (KID);
 - Przygotowanie **Regulacyjnego Standardu Technicznego (RTS) dla Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 li-**

- stopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych. Celem RTS jest przygotowanie przepisów dla uczestników rynku finansowego i doradców finansowych uzupełniających Rozporządzenie 2019/2088 w odniesieniu do przedstawiania przez nich informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem na temat produktów finansowych;
- Udział w wypracowaniu **projektu zmian dotyczących sekurytyzacji** obejmujący rozwiązania dla sekurytyzacji syntetycznej w ramach rozporządzenia (UE) 2017/2402 (STS) z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie ustanowienia ogólnych ram dla sekurytyzacji oraz utworzenia szczególnych ram dla prostych, przejrzystych i standardowych sekurytyzacji, i tym samym zmiany w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013 (CRR II) w odniesieniu do dostosowań ram sekurytyzacji w celu wsparcia odbudowy gospodarczej w odpowiedzi na kryzys związany z COVID-19. Z uwagi na wysoki priorytet nadany tym pracom w szybkim tempie zostały wypracowane **zmiany w treści regulacji CRR II**, które zostały opublikowane w dniu 26 czerwca 2020 r. jako **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/873 z dnia 24 czerwca 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i (UE) 2019/876 w odniesieniu do niektórych dostosowań w odpowiedzi na pandemię COVID-19**. Ostatnie zmiany dotyczyły rynku wtórnego i obrotu na nim kredytami trudnymi (ang. *non-performing loans* – NPLs). Końcowe prace o charakterze lingwistycznym zostały przeniesione na początek 2021 r.;
 - Udział w pracach nad **projektem rozporządzenia w sprawie rynków kryptoaktywów** (ang. *markets in crypto-assets* – MiCA);
 - Zgłoszenie uwag do wypracowanego **tekstu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ram na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do kontrahentów centralnych oraz zmieniającego rozporządzenia** (UE) nr 1095/2010, (UE) nr 648/2012, (UE) nr 600/2014, (UE) 806/2014 i (UE) 2015/2365 **oraz dyrektywy** 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2007/36/WE, 2014/59/UE i (UE) 2017/1132;
 - Prace nad wprowadzeniem zmian do **Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku** (MAR) oraz **Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 600/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych** (MiFIR);
 - Udział w wypracowaniu zmian w **dyrektywie o rynkach instrumentów finansowych (MiFID) II** oraz w **rozporządzeniu prospektowym** w ramach pakietu odbudowy rynków kapitałowych powstałego z myślą o wsparciu odbudowy gospodarczej po kryzysie wywołanym COVID-19. Celem pakietu było zapewnienie natychmiastowego wsparcia dla odbudowy gospodarczej poprzez ułatwienie do-

stępu do finansowania unijnym firmom, a zwłaszcza MŚP.

Z inicjatywy UKNF doszło do wydania sprostowania do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2402 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie ustanowienia ogólnych ram dla sekurytyzacji oraz utworzenia szczególnych ram dla prostych, przejrzystych i standardowych sekurytyzacji, a także zmieniającego dyrektywy 2009/65/WE, 2009/138/WE i 2011/61/UE oraz rozporządzenia (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 648/2012.

Ponadto UKNF uczestniczył w konsultacjach nad zmianą obowiązujących przepisów w zakresie dostępu do tajemnicy zawodowej przez klientów poszkodowanych na skutek działalności instytucji finansowych. Celem zmian było umożliwienie klientom niektórych instytucji finansowych, poszkodowanych na skutek ich działalności, szerszego dostępu do informacji stanowiącej tajemnicę zawodową. Zmiany miałyby objąć ustawy: o obrocie instrumentami finansowymi, o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi oraz ustawę – Prawo bankowe. W odpowiedzi na powyższą propozycję UKNF przedstawił projekt alternatywny obejmujący zmianę w ustawie o nadzorze nad rynkiem kapitałowym, polegającą na liberalizacji ochrony tajemnicy zawodowej z jednoczesnym wprowadzeniem wymogu zgody sądu powszechnego na udostępnienie tajemnicy zawodowej jeszcze przed wytoczeniem powództwa cywilnego.

W 2020 r. UKNF przygotował również założenia dla nowej koncepcji wezwań na akcje spółki publicznej. Propozycja przede wszystkim zakłada przyjęcie jednolitego modelu wezwania obligatoryjnego jako wezwania następczego oraz ustanowienie progu 50% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu jako progu przejęcia kontroli rodzącego obowiązek ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę wszystkich pozostałych akcji. Propozycja została przekazana do Ministra Finansów w celu dalszego procedowania.

W UKNF został także wstępnie opracowany projekt nowego rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie egzaminów na maklera papierów wartościowych i doradcę inwestycyjnego oraz sprawdzianu umiejętności. Postulowane wydanie nowych przepisów wykonawczych na podstawie art. 128 ust. 11 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, z późn. zm.) ma na celu przede wszystkim zoptymalizowanie organizacji egzaminów na maklera papierów wartościowych i doradcę inwestycyjnego i oparte jest na doświadczeniach komisji egzaminacyjnych odpowiadających za organizację egzaminów na maklera papierów wartościowych i doradcę inwestycyjnego oraz sprawdzianu umie-

jętności. Projekt został wysłany do Ministerstwa Finansów 11 lutego 2020 r. Dotychczas nie zainicjowano prac legislacyjnych w ww. zakresie.

10.4.2. DZIAŁANIA REGULACYJNO-OSTROŻNOŚCIOWE

10.4.2.1. REKOMENDACJE I WYTYCZNE KNF

ZMIANY REKOMENDACJI DLA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ DOTYCZĄCE BADAŃIA ADEKWATNOŚCI PRODUKTU Z 22 MARCA 2016 R.

W UKNF powstał i prowadził prace Zespół do spraw zmiany „Rekomendacji dla zakładów ubezpieczeń dotyczących badania adekwatności produktu z 22 marca 2016 r.”. Celem prac Zespołu jest opracowanie nowej treści „Rekomendacji dla zakładów ubezpieczeń dotyczących badania adekwatności produktu”, uwzględniającej w szczególności zmienione otoczenie prawne w obszarze dystrybucji ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych oraz praktykę związaną z ich oferowaniem.

REKOMENDACJA G (PROJEKT)

W 2020 r. trwały prace związane z opracowaniem projektu Rekomendacji G dotyczącej zarządzania ryzykiem stopy procentowej w bankach.

Projektowana nowelizacja Rekomendacji G ma na celu dostosowanie jej wymogów do zmieniających się regulacji w zakresie ryzyka rynkowego i ryzyka stopy procentowej na świecie, zwłaszcza dokumentu opublikowanego przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA): „Wytyczne w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego”.

Po wejściu w życie ww. Wytycznych EBA i nowelizacji pakietu CRD IV/CRR, zostało zdefiniowane środowisko regulacyjne w obszarze ryzyka stopy procentowej, które obejmuje przede wszystkim dyrektywę CRD V, rozporządzenie CRR II wraz z towarzyszącymi standardami technicznymi, Wytyczne EBA oraz Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

Zaktualizowana Rekomendacja G ma stanowić nie tylko uzupełnienie istniejących regulacji, ale także ma zawierać rekomendacje, które nie zostały ujęte w ww. regulacjach, w szczególności takie, które dotyczą specyfiki polskiego rynku finansowego i sektora bankowego oraz rekomendacje stanowiące wypuklenie i rozwinięcie postanowień ww. regulacji.

W 2020 r. projekt Rekomendacji G został skierowany do publicznych konsultacji. Według stanu na

31 grudnia 2020 r. w UKNF prowadzone były prace nad ostatecznym brzmieniem projektu.

REKOMENDACJA S (NOWELIZACJA)

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 14 lipca 2020 r. jednogłośnie zmieniła Uchwałę KNF z dnia 3 grudnia 2019 r. w sprawie wydania znowelizowanej Rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie. Zmiana uchwały dotyczy wyrażonego przez Komisję oczekiwania, że banki komercyjne i oddziały instytucji kredytowych dostosują się do Rekomendacji S nie później niż do dnia 31 grudnia 2020 r. Nowym, oczekiwanym przez Komisję terminem dostosowania był 30 czerwca 2021 r. Zmiana terminu nie odnosi się do sektora banków spółdzielczych – w ich przypadku oczekiwanie, że znowelizowana Rekomendacja S zostanie wprowadzona nie później niż do dnia 31 grudnia 2022 r. nie ulega zmianie.

W związku z działaniami podejmowanymi w ramach Pakietu Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju w obszarze sektora bankowego (#PIN), Urząd KNF wydał 31 marca 2020 r. Stanowisko w sprawie finansowania przez banki klientów korporacyjnych w obliczu pandemii koronawirusa, w którym zadeklarował, że wystąpi do KNF z wnioskiem o przesunięcie terminu wdrożenia Rekomendacji S do dnia 30 czerwca 2021 r. Podkreślenia wymaga, że nie ustały przesłanki, które skłoniły KNF do wprowadzenia rozwiązań przyjętych w znowelizowanej Rekomendacji S. Przesunięcie terminu ma umożliwić bankom skoncentrowanie się na czynnościach związanych z obsługą klientów i procesach kluczowych z punktu widzenia wyzwań wynikających ze stanu pandemii COVID-19.

Propozycja przedmiotowej zmiany była zgodnie z art. 137 ust. 2 ustawy – Prawo bankowe przedmiotem opiniowania przez KSF-M. W komunikacie z 15 czerwca 2020 r. po posiedzeniu KSF-M, poinformowano, że Komitet zgodził się z wnioskiem Przewodniczącego KNF w sprawie odroczenia do 30 czerwca 2021 r. terminu wdrożenia przez banki komercyjne i oddziały instytucji kredytowych postanowień znowelizowanej Rekomendacji S.

REKOMENDACJA Z

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 9 października 2020 r. jednogłośnie przyjęła skierowaną do banków Rekomendację Z dotyczącą zasad ładu wewnętrznego w bankach.

Rekomendacja Z stanowi zbiór dobrych praktyk w zakresie zasad ładu wewnętrznego. Na ład wewnętrzny składają się w szczególności: system zarządzania bankiem, organizacja banku, zasady działania, uprawnienia, obowiązki i odpowiedzialność oraz wza-

jemne relacje rady nadzorczej, zarządu i osób pełniących kluczowe funkcje w banku.

Rekomendacja Z stanowi uzupełnienie, uszczegółowienie i rozwinięcie zagadnień z zakresu ładu wewnętrznego w bankach, które zostały już uregulowane w prawie i dokumentach KNF.

Postanowienia Rekomendacji Z zostały opracowane przede wszystkim z uwzględnieniem wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB) oraz łącznie przez EUNB i Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (EUNGiPW). W Rekomendacji uwzględnione zostały wybrane zalecenia z wytycznych innych organizacji międzynarodowych.

Rekomendacja uwzględnia również wnioski wynikające z obserwacji i doświadczeń związanych z działaniami nadzorczymi, w tym ustaleniami inspekcji przeprowadzonych w bankach, oceną rozwiązań statutowych banków i innymi działaniami nadzorczymi.

Rekomendacja przewiduje podejście oparte na zasadzie proporcjonalności. Oznacza to, że jej postanowienia powinny być stosowane przez banki z uwzględnieniem skali, złożoności i charakteru prowadzonej przez nie działalności (czyli takich czynników, jak np. forma prawna, w jakiej działa bank, rozmiar jego działalności, rodzaje ryzyka związane z prowadzoną działalnością, wewnętrzna organizacja, struktura właścicielska, geograficzny obszar działalności, czy też etap rozwoju korporacyjnego). Powyższe dotyczy w szczególności banków spółdzielczych oraz banków zrzeszających będących uczestnikami systemów ochrony.

Projekt Rekomendacji Z był przedmiotem konsultacji publicznych, w tym ze Związkiem Banków Polskich, z Krajowym Związkiem Banków Spółdzielczych, Ministerstwem Finansów, Narodowym Bankiem Polskim, Bankowym Funduszem Gwarancyjnym, PwC, EY, Instytutem Auditorów Wewnętrznych IIA Polska i Stowarzyszeniem Zarządzania Ryzykiem POLRISK.

Termin dostosowania się przez banki do Rekomendacji Z został ustalony na 1 stycznia 2022 r.

10.4.2.2. WYBRANE STANOWISKA KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO I URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO ORAZ STANOWISKA W FORMIE KOMUNIKATÓW UKNF

STANOWISKO UKNF Z DNIA 12 LUTEGO 2020 R. DOTYCZĄCE REALIZACJI OBOWIĄZKU DOSKONALENIA UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH, O KTÓRYM MOWA W ART. 12 UST. 1 USTAWY O DYSTRYBUCJI UBEZPIECZEŃ

W dniu 12 lutego 2020 r. zostało wydane stanowisko UKNF dotyczące realizacji obowiązku doskonalenia umiejętności zawodowych, o którym mowa w art. 12

ust. 1 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń. Niniejsze stanowisko ma na celu zwrócenie uwagi na istotne zagadnienia dotyczące sposobu realizacji obowiązku z art. 12 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń w zakresie:

- wymiaru rocznego szkolenia zawodowego oraz zakresu tematycznego szkolenia,
- dokumentu poświadczającego odbycie szkolenia zawodowego,
- sposobu weryfikacji realizacji obowiązku odbycia szkolenia zawodowego,
- sankcji z tytułu niezrealizowania w części lub w całości obowiązku doskonalenia umiejętności zawodowych w postaci szkolenia zawodowego.

STANOWISKO UKNF Z DNIA 20 LIPCA 2020 R. W SPRAWIE INTERPRETACJI ART. 14 UST. 2 USTAWY O KREDYCIE HIPOTECZNYM ORAZ NADZORZE NAD POŚREDNIKAMI KREDYTU HIPOTECZNEGO I AGENTAMI

Dokument jest rezultatem analizy rynkowej dokonanej przez Urząd KNF, która wykazała wątpliwości podmiotów nadzorowanych w zakresie interpretacji przedmiotowego przepisu. Organ nadzoru przedstawił stanowisko, że bieg 21-dniowego terminu określonego w ustawie nie może się rozpocząć przed przedstawieniem przez konsumenta dokumentów i informacji niezbędnych do dokonania oceny zdolności kredytowej.

STANOWISKO KNF Z DNIA 26 MARCA 2020 R. W SPRAWIE POLITYKI DYWIDENDOWEJ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W 2021 R.

W związku z ogłoszeniem w Polsce stanu epidemii oraz możliwymi negatywnymi konsekwencjami gospodarczymi tego stanu, jak również ich spodziewanego wpływu na sektor ubezpieczeniowy, w dniu 26 marca 2020 r. organ nadzoru wydał stanowisko, w którym zalecił zatrzymanie całości wypracowanego w poprzednich latach zysku oraz niepodejmowanie przez zakłady ubezpieczeń oraz banki, bez uzgodnienia z nadzorem, innych działań, w szczególności pozostających poza zakresem bieżącej działalności biznesowej i operacyjnej, mogących skutkować osłabieniem bazy kapitałowej.

KNF w dniu 16 grudnia 2020 r. jednogłośnie przyjęła stanowisko w sprawie polityki dywidendowej banków komercyjnych, banków spółdzielczych i zrzeszających, zakładów ubezpieczeń, zakładów reasekuracji, zakładów ubezpieczeń i reasekuracji, towarzystw funduszy inwestycyjnych, powszechnych towarzystw emerytalnych oraz domów maklerskich w 2021 roku.

W porównaniu ze stanowiskiem organu nadzoru w sprawie polityki dywidendowej zakładów ubezpieczeń z dnia 3 grudnia 2019 r. kryteria pozwalające na wypłatę dywidendy nie uległy zmianie. Jednocześnie wypłatę dywidendy ograniczono do wysokości równej 100% wielkości zysku wypracowanego w 2019 r. oraz

50% wielkości zysku wypracowanego w 2020 r., przy czym pokrycie wymogów kapitałowych (po odliczeniu od środków własnych przewidywanych dywidend) na 31 grudnia 2020 r. oraz dla kwartału, w którym wypłacono dywidendę, będzie na poziomie co najmniej 175% dla zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w dziale I oraz co najmniej 150% dla zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w dziale II.

STANOWISKO UKNF Z DNIA 16 LISTOPADA 2020 R. DOTYCZĄCE GRANICY UMOWY DLA CELÓW WYZNACZANIA ZOBOWIĄZAŃ UBEZPIECZENIOWYCH LUB REASEKURACYJNYCH

W dniu 16 listopada 2020 r. zostało wydane stanowisko UKNF dotyczące wyznaczania granicy umowy. Niższe stanowisko UKNF ma na celu zwrócenie uwagi na istotne zagadnienia dotyczące granicy umowy dla celu wyznaczania zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych. Przedmiotowe stanowisko skierowane jest do krajowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji i służy spójnemu podejściu do wyznaczania granic umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji w celu wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności.

STANOWISKO KNF Z DNIA 16 GRUDNIA 2020 R. W SPRAWIE POLITYKI DYWIDENDOWEJ W 2021 R.

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 16 grudnia 2020 r. jednogłośnie przyjęła stanowisko w sprawie polityki dywidendowej banków komercyjnych, banków spółdzielczych i zrzeszających, zakładów ubezpieczeń, zakładów reasekuracji, zakładów ubezpieczeń i reasekuracji, towarzystw funduszy inwestycyjnych, powszechnych towarzystw emerytalnych oraz domów maklerskich w 2021 r.

KOMUNIKAT Z DNIA 25 CZERWCA 2020 R. DLA POLSKICH KLIENTÓW GEFION INSURANCE A/S

W związku z utratą kompetencji nadzorczych w stosunku do zagranicznego zakładu ubezpieczeń, wynikającą z wycofania notyfikacji do wykonywania działalności ubezpieczeniowej w Polsce, UKNF zamieścił na stronie internetowej komunikat skierowany do polskich klientów Gefion Insurance A/S informujący o konsekwencjach prawnych związanych z powyższym faktem. Komunikat zawierał m.in. informacje o podmiotach krajowych upoważnionych do rozpatrywania skarg w imieniu Gefion Insurance A/S, istniejącej nadal możliwości złożenia przez osobę fizyczną skargi do Rzecznika Finansowego, a także podstawowe informacje o sposobie dochodzenia roszczeń wynikających z umów ubezpieczenia zawartych z Gefion Insurance A/S, w tym również dotyczące ustalenia sądu właściwego miejscowo do rozpoznania danego roszczenia.

KOMUNIKAT UKNF Z DNIA 29 PAŹDZIERNIKA 2020 R. W SPRAWIE RAPORTU EBA DOTYCZĄCEGO MONITOROWANIA WDROŻENIA LCR

Komunikat informujący o terminach wykazania przez banki implementacji wdrożenia zaleceń sformułowanych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) w raporcie z monitorowania wdrożenia wskaźnika pokrycia płynności netto (LCR) w Unii Europejskiej: *Monitoring of Liquidity Coverage Ratio Implementation in the EU – First Report*.

STANOWISKO UKNF Z DNIA 14 LUTEGO 2020 R. W SPRAWIE WYBRANYCH ASPEKTÓW ŚWIADCZENIA PRZEZ FIRMY INWESTYCYJNE ORAZ BANKI, O KTÓRYCH MOWA W ART. 70 UST. 2 USTAWY, USŁUG DORADZTWA INWESTYCYJNEGO

W dniu 14 lutego 2020 r. UKNF opublikował jednolite i aktualne opracowanie dotyczące usługi doradztwa inwestycyjnego, które zastąpiło i w znacznej mierze uzupełniło dotychczasowe stanowiska UKNF na ten temat. Stanowisko zawiera szczegółową analizę nowej definicji usługi doradztwa inwestycyjnego. Omówione zostały m.in. wymogi stawiane osobom świadczącym usługę doradztwa, czy też rola systemu zgodności z prawem i kontroli wewnętrznej. Szczególnie podkreślony został prymat najlepiej pojętego interesu klienta, realizowany m.in. poprzez personalizację rekomendacji, uwzględnienie indywidualnych potrzeb klienta oraz rozróżnienie doradztwa zależnego i niezależnego. Istotną część publikacji stanowi jej załącznik ilustrujący omawiane zagadnienia przykładami stanów faktycznych, które dają podstawę do zakwalifikowania określonych czynności jako doradztwa inwestycyjnego.

Q&A DOTYCZĄCE REJESTRU AKCJONARIUSZY

12 maja 2020 r. UKNF opublikował odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania dotyczące obowiązków podmiotów nadzorowanych przez KNF w zakresie prowadzenia rejestru akcjonariuszy. Opracowanie, składające się z 32 szczegółowych odpowiedzi, służy ograniczeniu ryzyka prawnego związanego z nową formą działalności, jak również wspiera firmy inwestycyjne w dążeniu do wypracowania jednolitych standardów rynkowych.

Q&A DLA FIRM INWESTYCYJNYCH ORAZ BANKÓW DOTYCZĄCY RAPORTU SPRZEDAŻOWEGO

26 czerwca 2020 r. UKNF opublikował odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania dotyczące Raportu sprzedażowego. Opracowanie zawiera 44 szczegółowe odpowiedzi oraz dodatkowe wyjaśnienia ułatwiające podmiotom nadzorowanym realizację obowiązków sprawozdawczych.

KOMUNIKAT UKNF Z DNIA 5 LISTOPADA 2020 R. W SPRAWIE OBOWIĄZKOWEJ DEMATERIALIZACJI AKCJI

W komunikacie zwrócono uwagę na okoliczność wejścia w życie z dniem 1 marca 2021 r. wymogu obowiązkowej dematerializacji akcji, które dotychczas miały formę dokumentu, oraz powstały z tego powodu obowiązek pięciokrotnego wezwania akcjonariuszy do złożenia dokumentu akcji w sposób właściwy dla zwoływania walnego zgromadzenia spółki. UKNF uznał, że obowiązek złożenia dokumentów akcji w spółce może wzbudzić obawy przede wszystkim nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego. Tym samym Komunikat ma na celu wyjaśnienie omawianej problematyki oraz stanowi istotny walor informacyjny oraz edukacyjny dla akcjonariuszy.

KOMUNIKAT DOTYCZĄCY ESEF

W dniu 15 grudnia 2020 r. został opublikowany Komunikat Ministerstwa Finansów i Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie odroczenia obowiązków stosowania ESEF. Komunikat informuje, że w związku z zapowiadaniem przez Parlament Europejski oraz Radę zatwierdzeniem zmiany Dyrektywy 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe dopusz-

czane są do obrotu na rynku regulowanym, oraz zmieniającej dyrektywę 2001/34/WE (Dz. Urz. UE L 390 z 31.12.2004, str. 38) oraz w związku z COVID-19, Ministerstwo Finansów oraz Urząd Komisji Nadzoru Finansowego zdecydowały o odsunięciu o rok obowiązku stosowania przez emitentów, których papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, jednolitego elektronicznego formatu raportowania (ang. *european single electronic format – ESEF*) przy jednoczesnym utrzymaniu możliwości raportowania w tym formacie już za 2020 r. W komunikacie wskazano również, że przepisy implementujące unijne prawo do polskiego porządku prawnego zostaną opracowane przez MF we współpracy z UKNF po przyjęciu zmiany ww. Dyrektywy, a następnie niezwłocznie opublikowane.

Q&A DOTYCZĄCE ESEF

18 grudnia 2020 r. UKNF opublikował odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania dotyczące ESEF. Mają one na celu ułatwienie emitentom realizację obowiązków informacyjnych w zakresie nowego formatu sporządzania raportów rocznych.

Szczegółowy wykaz stanowisk/komunikatów Komisji Nadzoru Finansowego i Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz komunikatów UKNF zamieszczono w tabeli 12.8.2. w Aneksie 12.8.

10.5. DZIAŁANIA ZWIĄZANE ZE ZWALCZANIEM NADUŻYĆ NA RYNKU FINANSOWYM

10.5.1. POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCE I ADMINISTRACYJNE

W 2020 r. KNF prowadziła 30 postępowań wyjaśniających w celu ustalenia, czy istniały podstawy do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia

przestępstwa, określonego w ustawach regulujących funkcjonowanie rynku finansowego w Polsce oraz 5 postępowań wyjaśniających w celu ustalenia, czy istniały podstawy wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie naruszenia przepisów prawa w zakresie podlegającym nadzorowi Komisji.

Tabela 74. Liczba postępowań administracyjnych (I instancja) prowadzonych przez KNF w 2020 r. w podziale na akty prawne

Lp.	Akt prawny	Liczba postępowań administracyjnych
1.	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (MAR)	3
2.	ustawa – Prawo bankowe	1
3.	ustawa o obrocie instrumentami finansowymi	9

Lp.	Akt prawny	Liczba postępowań administracyjnych
4.	ustawa o ofercie publicznej	33
5.	ustawa o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi	9
6.	ustawa o pracowniczych programach emerytalnych	6
7.	ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej	3
8.	ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych	4
9.	ustawa o usługach płatniczych	51
10.	ustawa o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym	4
11.	ustawa Ordynacja podatkowa	3
12.	inne ustawy	4
Razem		130

Źródło: opracowanie własne UKNF

Prowadzone postępowania administracyjne dotyczyły:

- niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków związanych z niezwłocznym podawaniem do wiadomości publicznej informacji poufnych (art. 17 ust. 1 MAR) – 3,
- manipulacji instrumentem finansowym (art. 39 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 1,
- niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków informacyjnych przez emitenta (art. 56 ustawy o ofercie publicznej) – 6,
- nałożenia kar na członków zarządu emitenta w związku z rażącym naruszeniem przez emitenta art. 56 ustawy o ofercie publicznej (art. 96 ust. 6 ustawy o ofercie publicznej) – 8,
- nałożenia kar na członków rady nadzorczej emitenta w związku z rażącym naruszeniem przez emitenta art. 56 ustawy o ofercie publicznej (art. 96 ust. 6a ustawy o ofercie publicznej) – 7,
- niewywiązywania się lub nienależytego wywiązywania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji (art. 69 ustawy o ofercie publicznej) – 5,
- niewywiązywania się lub nienależytego wywiązywania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji (art. 69 w zw. z art. 87 ustawy o ofercie publicznej) – 6,
- niewywiązywania się lub nienależytego wywiązywania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji (art. 69 i art. 73 ustawy o ofercie publicznej w zw. z art. 87 ustawy o ofercie publicznej) – 1,
- niewywiązania się z obowiązku zawiadomienia o dokonaniu transakcji przez osobę pełniącą obowiązki zarządcze lub osobę blisko z nią związaną (art. 19 ust. 1 i 8 MAR) – 3,
- przestrzegania przepisów dotyczących powołania, składu i funkcjonowania komitetu audytu w jednostce zainteresowania publicznego – 4,
- udzielenia ulgi w spłacie kary pieniężnej (rozłożenie na raty lub umorzenie – 189k kpa) – 3,
- udzielenia ulgi w spłacie kary pieniężnej (art. 67a ordynacji podatkowej) – 3,
- naruszenia przepisów prawa lub regulaminów i innych przepisów wewnętrznych w związku z wykonywaniem zawodu doradcy inwestycyjnego oraz maklera papierów wartościowych – 2,
- nieprawidłowości związanych z wykonywaniem działalności maklerskiej przez firmy inwestycyjne, stanowiących naruszenie przepisów prawa, zasad uczciwego obrotu, interesów zleceniodawcy (art. 167 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, przepisy rozporządzeń wykonawczych do ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 1,
- nałożenia kary pieniężnej i cofnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej w związku z prowadzeniem usługi oferowania w sposób naruszający przepisy prawa – 1,
- niezawiadomienia Komisji o zamiarze nabycia albo objęcia akcji domu maklerskiego (art. 106 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 1,
- nieprawidłowości związanych z wykonywaniem działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych i fundusze inwestycyjne (zarządzanie funduszami inwestycyjnymi przez towarzystwo w sposób nierzetelny i nieprofesjonalny, niezapewniający zachowania należytej staranności i nieuwzględniający najlepiej pojętego interesu zarządzanych funduszy oraz ich uczestników, nieprawidłowe wykonywanie bieżącego nadzoru nad podmiotem, któremu towarzystwo powierzyło zarządzanie portfelem inwestycyjnym funduszy inwestycyjnych, przekraczanie ograniczeń inwestycyjnych, nieprawidłowa wycena aktywów, nieprawidłowości w związku z wykonywaniem funkcji likwidatora funduszy inwestycyjnych, udział funduszy inwestycyjnych w walnych zgromadzeniach emitentów) – 4,
- naruszenia art. 50 ust. 1 i ust. 6 ustawy o funduszach, w związku z nieutrzymywaniem od dnia 20 listopada 2019 r. kapitałów własnych na mini-

- malnym poziomie wymaganym przepisami ustawy o funduszach – 1,
- naruszenia przez podmiot zarządzający sekurytyzowanymi wierzytelnościami przepisów prawa lub statutów funduszy jemu powierzonych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych, z którymi podpisane zostały umowy o zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami oraz naruszenie wykonywania działalności z przekroczeniem zakresu zezwolenia, naruszeniem zasad uczciwego obrotu oraz interesów uczestników funduszu sekurytyzacyjnego – 1,
- nieprzekazania do organu nadzoru rocznej informacji dotyczącej realizacji prowadzonego przez pracodawcę pracowniczego programu emerytalnego (art. 23 ust. 1 ustawy o ppe) – 6,
- niedotrzymania terminów w zakresie likwidacji szkód (art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych) – 4,
- nieprzekazania przez biura usług płatniczych w terminie informacji o łącznej wartości i liczbie wykonanych transakcji płatniczych oraz nieprzekazania bądź niezawarcia w terminie umowy ubezpieczenia, umowy gwarancji bankowej lub gwarancji ubezpieczeniowej – 51,
- przedstawienia ubezpieczającym propozycji ubezpieczenia nieodpowiedniej do potrzeb ubezpieczających – 1,
- braku zapewnienia skutecznego zarządzania aktywami i zobowiązaniami oraz lokowania środków finansowych w aktywa, których ryzyka zakład ubezpieczeń nie mógł właściwie określić, mierzyć oraz którym nie mógł właściwie zarządzać (art. 56 ust. 1 w zw. z art. 57 ust. 2 pkt 2 i art. 276 ust. 1 w zw. z art. 276 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej) – 2,
- wykonywanie funkcji depozytariusza funduszy inwestycyjnych z naruszeniem obowiązków wynikających z ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi – 3,
- niewykonania przez akcjonariusza banku zobowiązania inwestorskiego, o którym mowa w art. 25h ust. 3 ustawy – Prawo bankowe – 1,
- naruszeń innych ustaw – 1.

W 2020 r. KNF prowadziła 41 postępowań administracyjnych, w związku ze złożeniem wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, w zakresie następujących ustaw i rozporządzeń:

- ustawy o ofercie publicznej – 13,
- ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – 4,
- ustawy o obrocie instrumentami finansowymi i rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy – 1,
- ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej – 1,
- ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – 1,
- ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi – 10,

- ustawy o pracowniczych programach emerytalnych – 1,
- ustawy Kodeks postępowania administracyjnego – 1,
- ustawy o usługach płatniczych – 3,
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 w sprawie nadużyć na rynku (MAR) – 5.
- ustawy – Prawo bankowe – 1.

Prowadzone postępowania administracyjne dotyczyły:

- niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków informacyjnych przez emitenta (art. 56 ustawy o ofercie publicznej) – 2,
- niewywiązywania się lub nienależytego wywiązywania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji (art. 69 ustawy o ofercie publicznej, art. 69 w związku z art. 87 ustawy o ofercie publicznej, art. 73 ustawy o ofercie publicznej) – 7,
- nałożenia kar na członków zarządu emitenta w związku z rażącym naruszeniem obowiązków przez emitenta określonych w ustawie o ofercie publicznej (art. 96 ust. 6 ustawy o ofercie publicznej) – 4,
- naruszenia zakazu manipulacji instrumentami finansowymi (art. 39 ust. 1 w zw. z ust. 2 pkt 4 lit. b ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 3,
- powierzenia podmiotowi zagranicznemu czynności przekazania zleceń klientów w celu ich wykonania bez zawarcia stosownej umowy oraz pobierania świadczenia pieniężnego tzw. rebate w sposób niezgodny z przepisami prawa (art. 81a ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz § 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych) – 1,
- niedotrzymania terminów w zakresie likwidacji szkód (art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych) – 1,
- niezgodnego z prawem pozostawiania jedynym uczestnikiem funduszy inwestycyjnych zamkniętych aktywów niepublicznych dłużej niż przez okres 6 miesięcy oraz braku likwidacji funduszy inwestycyjnych zamkniętych aktywów niepublicznych w związku z upływem 6-miesięcznego okresu (art. 65 ust. 3a i art. 246 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi) – 1,
- naruszenia limitów inwestycyjnych, lokowania aktywów w spółkę publiczną bez przeprowadzenia rzetelnej analizy jej sytuacji, niesporządzenia sprawozdania finansowego na dzień otwarcia likwidacji funduszy inwestycyjnych, nieogłoszenia informacji półrocznych o stanie likwidacji funduszu inwestycyjnego oraz utrzymywania aktywów płynnych funduszu inwestycyjnego w dniu wyceny poniżej wymaganego progu (art. 145, art. 196 i art. 10 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi) – 1,

- przeprowadzenia likwidacji funduszu inwestycyjnego w sposób niezgodny z przepisami prawa oraz wprowadzenia do statutu funduszu inwestycyjnego postanowienia niezgodnego z przepisami prawa (art. 249 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi) – 1,
- nieprawidłowości związanych z wykonywaniem działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych i fundusze inwestycyjne, tj. zarządzanie funduszami inwestycyjnymi przez towarzystwo w sposób nierzetelny i nieprofesjonalny, niezapewniający zachowania należytej staranności i nieuwzględniający najlepiej pojętego interesu zarządzanych funduszy oraz ich uczestników, ulokowanie aktywów funduszu w warunkach konfliktu interesów i naruszenia limitów inwestycyjnych (art. 48 ust. 2a pkt 2 w zw. z art. 10 oraz art. 107 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 145 ust. 9 oraz art. 145 ust. 3 i art. 146 ust. 6 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi) – 3,
- interpretacji skutku doręczenia decyzji po dacie i godzinie podjęcia przez Walne Zgromadzenia decyzji o likwidacji, naruszenia art. 50 ust. 1 i ust. 6 ustawy o funduszach, w związku z nieutrzymywaniem od dnia 20 listopada 2019 r. kapitałów własnych na minimalnym poziomie wymaganym przepisami ustawy o funduszach – 1,
- naruszenia przez podmiot zarządzający sekurytyzowanymi wierzytelnościami przepisów prawa lub statutów funduszy jemu powierzonych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych, z którymi podpisane zostały umowy o zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami oraz naruszenie wykonywania działalności z przekroczeniem zakresu zezwolenia, naruszeniem zasad uczciwego obrotu oraz interesów uczestników funduszu sekurytyzacyjnego – 1,
- nieprzekazania rocznej informacji dotyczącej realizacji prowadzonego przez pracodawcę pracowniczego programu emerytalnego w ustawowo określonym terminie oraz niezłożenie wyjaśnień dotyczących prowadzonego przez pracodawcę pracowniczego programu emerytalnego w terminach określonych w wezwaniach (art. 23 ust. 1 i art. 36 ust. 2 ustawy o ppe) – 1,
- nieprzekazania przez biura usług płatniczych bądź niezawarcia w terminie umowy ubezpieczenia, umowy gwarancji bankowej lub gwarancji ubezpieczeniowej (art. 125 ust. 6 ustawy o usługach płatniczych) – 1,
- nieprzekazania przez biura usług płatniczych w terminie informacji o łącznej wartości i liczbie wykonanych transakcji płatniczych (art. 128 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych) – 2,
- dokonywania transakcji w okresie zamkniętym (art. 19 ust. 11 MAR) – 2,
- braku zawiadomienia o transakcjach wykonywanych w okresie zamkniętym przez osobę pełniącą obowiązki zarządcze w emitencie lub osobę blisko z nią związaną (art. 19 ust. 1 i ust. 8 MAR) – 3,
- braku zapewnienia skutecznego zarządzania aktywami i zobowiązaniami w odniesieniu do produktu UFK oraz lokowanie środków finansowych w aktywa, których ryzyka towarzystwo nie mogło właściwie określić (art. 362 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 362 ust. 1 pkt 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej za naruszenie art. 56 ust. 1 w zw. z art. 56 ust. 2 pkt 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz art. 276 ust. 1 w zw. z art. 276 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej) – 1,
- odmowy wszczęcia postępowania (61a § 1 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego) – 1,
- naruszenia statutu emitenta, przepisów ustawy oraz stworzenie zagrożenia dla uczestników obrotu instrumentami finansowymi – 1,
- świadczenia usługi oferowania instrumentów finansowych w sposób naruszający obowiązek działania w sposób rzetelny i profesjonalny (8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 września 2012 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych w związku z art. 72 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowym) – 1,
- nienależytego sprawowania bieżącego nadzoru nad wykonywaniem czynności związanych z zarządzaniem funduszem inwestycyjnym zamkniętym – 1,
- braku wypłaty przez fundusz inwestycyjny zamknięty, reprezentowany przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych, w terminie całości kwoty równej cenie wykupu certyfikatów inwestycyjnych (art. 139 ust. 7 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi) – 1.

Tabela 75. Liczba postępowań wyjaśniających i administracyjnych (I instancja) wszczętych oraz zakończonych w latach 2017–2020

Wyszczególnienie	2017			2018			2019			2020		
	Liczba wszczętych postępowań	Liczba zakończonych postępowań	Liczba wszczętych postępowań	Liczba zakończonych postępowań	Liczba wszczętych postępowań	Liczba zakończonych postępowań	Liczba wszczętych postępowań	Liczba zakończonych postępowań	Liczba wszczętych postępowań	Liczba zakończonych postępowań		
Wyjaśniające	10	10	5	1	13	13	19	24				
Administracyjne	385	205	56	68	45	112	37	71				
Razem	395	215	61	69	58	125	56	95				

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2020 r. wydano 81 decyzji administracyjnych (I instancja), w tym:

- 25 decyzji o nałożeniu kary pieniężnej,
- 1 decyzję o nałożeniu kary pieniężnej i wykluczeniu akcji emitenta z obrotu na rynku regulowanym,
- 1 decyzję o cofnięciu zezwolenia na wykonywanie działalności przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych i nałożeniu kar pieniężnych,
- 1 decyzję o cofnięciu zezwolenia na wykonywanie działalności przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych,
- 1 decyzję o cofnięciu zezwolenia na wykonywanie działalności przez zarządzającego sekurytyzowanymi wierzytelnościami,
- 7 decyzji o nałożeniu kary pieniężnej i umorzeniu postępowania administracyjnego w części,
- 42 decyzje o umorzeniu postępowania administracyjnego,
- 3 decyzje o odstąpieniu od nałożenia kary pieniężnej na podstawie art. 189f kpa.

W 2020 r., po rozpoznaniu wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy, wydano 25 decyzji administracyjnych, w tym:

- 14 decyzji o utrzymaniu w mocy zaskarżonej decyzji,
- 8 decyzji o uchyleniu zaskarżonej decyzji i nałożeniu kary w niższej wysokości,
- 2 decyzje o uchyleniu zaskarżonej decyzji, umorzeniu postępowania pierwszej instancji w części i nałożeniu kary w niższej wysokości,
- 1 decyzję w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej.

Łączna wysokość kar pieniężnych nałożonych w 2020 r. wyniosła 26 078 800 zł (I instancja), w tym kary nałożone na:

- emitentów – 600 000 zł,
- akcjonariuszy lub inne osoby fizyczne – 350 000 zł,
- członków zarządów spółek publicznych – 2 930 000 zł,

- banki – 10 000 000 zł,
- firmy inwestycyjne – 1 800 000 zł,
- członków zarządów firm inwestycyjnych – 300 000 zł
- towarzystwa funduszy inwestycyjnych – 8 350 000 zł,
- podmiot posiadający zezwolenie na zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy inwestycyjnych – 50 000 zł,
- zakłady ubezpieczeń – 1 630 000 zł,
- biura usług płatniczych – 14 800 zł,
- powszechne towarzystwa emerytalne – 50 000 zł,
- pracodawców prowadzących pracownicze programy emerytalne – 4 000 zł.

10.5.2. ZAWIADOMIENIA O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA

W 2020 r. UKNF skierował do Prokuratury Okręgowej w Warszawie oraz do Prokuratur Rejonowych 81 zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa, m.in. w zakresie następujących aktów prawnych:

- ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – 37,
- ustawy o ofercie publicznej – 1,
- ustawy Kodeks karny – 19,
- ustawy o rachunkowości – 8,
- ustawy o usługach płatniczych – 7,
- ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi – 1,
- ustawy o kredycie konsumenckim – 2,
- ustawy o dystrybucji ubezpieczeń – 3,
- ustawy o obligacjach – 3,
- ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku – 1.

W niektórych przypadkach zawiadomienia dotyczyły kilku norm prawnych, dlatego suma naruszonych norm prawnych jest większa od ogólnej liczby skierowanych w 2020 r. zawiadomień.

Tabela 76. Zawiadomienia sporządzone w latach 2017–2020 z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej

Rodzaj naruszonej normy prawnej	Liczba naruszeń poszczególnych norm prawnych zawartych w zawiadomieniach o podejrzeniu popełnienia przestępstwa			
	2017	2018	2019	2020
Art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym)	14	5	15	15
Art. 180 i 181 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (ujawnienie i wykorzystanie informacji poufnej)	9	7	11	10
Art. 100 ustawy o ofercie publicznej (podawanie nieprawdziwych lub zatajanie prawdziwych danych w prospekcie i raportach)	2	5	3	1
Art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (prowadzenie działalności w zakresie obrotu maklerskimi instrumentami finansowymi bez zezwolenia)	12	10	9	13
Art. 171 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe (podanie nieprawdziwych danych lub zatajanie prawdziwych danych)	9	7	6	3
Inne*	27	19	19	49
Razem**	73	53	63	91

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Naruszone normy prawne:

- art. 150 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych (prowadzenie bez uprawnienia działalności w zakresie świadczenia usług płatniczych),
- art. 152 ustawy o usługach płatniczych (nieprawidłowe wykonywanie obowiązków informacyjnych),
- art. 289 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych (ujawnienie lub wykorzystanie tajemnicy zawodowej niezgodnie z jej przeznaczeniem),
- art. 45 ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku (niewykonanie albo nienależyte wykonanie obowiązków związanych z emisją obligacji, listów zastawnych lub certyfikatów inwestycyjnych),
- art. 77 ustawy o rachunkowości (prowadzenie ksiąg rachunkowych niezgodnie z zasadami określonymi w ustawie),
- art. 79 ustawy o rachunkowości (odpowiedzialność za naruszenie innych przepisów ustawy),
- art. 59e ustawy o kredycie konsumenckim (niespełnienie wymogów stawianych instytucjom pożyczkowym),
- art. 59h ustawy o kredycie konsumenckim (prowadzenie działalności bez wymaganego wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych),
- art. 90 ustawy o obligacjach (podanie nieprawdziwych danych przy propozycji nabycia obligacji),
- art. 93 ustawy o obligacjach (przeznaczenie środków z emisji obligacji na cele inne niż określone w warunkach emisji),
- art. 89 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń (wykonywanie działalności bez upoważnienia lub zezwolenia),
- art. 227 Kodeksu karnego (podszywanie się pod KNF),
- art. 270 Kodeksu karnego (podrabianie dokumentów),
- art. 286 § 1 Kodeksu karnego (oszustwo),
- art. 296 § 1a Kodeksu karnego (działanie na niekorzyść jednostki organizacyjnej).

** Liczba zawiadomień złożonych do Prokuratury wyniosła w 2020 r. 81; zawarto w nich 91 naruszeń przepisów wskazanych ustaw. Liczba zawiadomień nie obejmuje zawiadomień uzupełniających.

W 2020 r. skierowano do jednostek prokuratury również 38 zawiadomień uzupełniających pierwotnie złożone zawiadomienia.

Dostrzegalny wzrost liczby złożonych zawiadomień dotyczących naruszeń norm karnych spoza przepisów prawa rynku finansowego wynika w szczególności ze wzmożonej nielegalnej aktywności platform transakcyjnych. Podmioty te prowadzą działalność oszukańczą, wprowadzając w błąd inwestorów i wyłudając od nich środki pieniężne.

Ponadto w 2020 r., w oparciu o przepis art. 17ca ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, UKNF zacieśnił współpracę z centralnymi urzędami oraz jednostkami służb i agencji państwowych w zakresie

wymiany dokumentów i informacji niezbędnych do realizacji celów ustawowych w obszarze zapobiegania i wykrywania przestępstw na rynku finansowym. W ramach wykorzystywania powołanego ustawowego uprawnienia UKNF skierował ponad 60 wystąpień dotyczących zjawisk i podmiotów działających nielegalnie na rynku finansowym lub podszywających się pod podmioty licencjonowane.

W związku z realizacją ustawowych zadań, UKNF w trybie art. 83 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, przekazywał również do GIIF powiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 299 § 1 kk., które następnie posłużyły do formułowania kierowanych do prokuratur zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Wymiana informacji z ww. organami jest związana ze stałym wzmacnianiem organizacyjnym komórek UKNF odpowiedzialnych za prowadzenie czynności w sprawach karnych, jak również usprawniania działań związanych z gromadzeniem i przetwarzaniem informacji o obserwowanych zjawiskach przestępczych na rynku finansowym.

Rok 2020 to również czas intensyfikacji współpracy UKNF z organami ścigania w zakresie wykrywania i zwalczania przestępstw prowadzenia nielegalnej działalności na rynku finansowym. Współpraca odbywała się zarówno na poziomie ogólnym, mającym na celu wypracowanie optymalnego modelu kooperacji, jak i konkretyzowała się w obszarze poszczególnych spraw. Aktywność ta, wobec narastania zjawiska, koncentrowała się m.in. na zagadnieniu nielegalnego pośrednictwa w inwestycjach na rynku kapitałowym i wsparciu organów ścigania w zakresie identyfikacji schematów wykorzystywanych w takim procederze.

Spośród zawiadomień złożonych w 2020 r. do Prokuratury, wszczęto 61 postępowań przygotowawczych (5 spośród nich następnie umorzono, w 5 przypadkach złożono zażalenie; wg stanu na 31 grudnia 2020 r. zażalenia oczekiwały na rozpoznanie przez sąd), nie odmówiono wszczęcia dochodzenia w żadnej sprawie. Pozostałe zawiadomienia wg stanu na 31 grudnia 2020 r. oczekiwały na decyzję prokuratora, co do dalszego toku postępowania.

10.5.3. AKTY OSKARŻENIA

W 2020 r. UKNF otrzymał informację o skierowaniu przez Prokuraturę do sądów powszechnych 23 aktów oskarżenia w następstwie zgłoszonych przez Urząd KNF zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Tabela 77. Akty oskarżenia skierowane przez Prokuraturę do sądów w 2020 r. z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej

Rodzaj naruszonej normy prawnej	Akty oskarżenia
Art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (prowadzenie działalności maklerskiej bez zezwolenia)	2
Art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym)	2
Art. 171 ust. 1 i 3 ustawy Prawo bankowe (prowadzenie działalności bankowej bez zezwolenia)	1
Art. 150 ustawy o usługach płatniczych (nielegalne prowadzenie działalności)	6
Art. 181 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi	2
Inne*	10
Razem	23

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Naruszone normy prawne:

- art. 296 ustawy Kodeks karny (nadużycie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków),
- art. 77 ustawy o rachunkowości (naruszenie obowiązków w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań finansowych),
- art. 258 ustawy Kodeks karny (udział w zorganizowanej grupie przestępczej),
- art. 90 ustawy o obligacjach (podanie nieprawdziwych danych przy propozycji nabycia obligacji),
- art. 59h ustawy o kredycie konsumenckim (prowadzenie działalności bez wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych),
- art. 286 ustawy Kodeks karny (oszustwo),
- art. 284 ustawy Kodeks karny (przywłaszczenie).

10.5.4. WYROKI SKAZUJĄCE I WARUNKOWE UMORZENIA

W 2020 r. sądy powszechne wydały 20 wyroków skazujących oraz warunkowo umarzających postępowania karne w następstwie zgłoszonych przez Urząd KNF zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz podjętych przez prokuraturę z urzędu w zakresie następujących ustaw:

- o obrocie instrumentami finansowymi – 7 wyroków,
- o obligacjach – 1 wyrok,

- o ofercie publicznej i warunkach wprowadzenia instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych – 4 wyroki,
- o usługach płatniczych – 1 wyrok,
- o rachunkowości – 1 wyrok,
- o kredycie konsumenckim – 1 wyrok,
- Kodeks spółek handlowych – 1 wyrok,
- Kodeks karny – 4 wyroki.

Wyroki wydane w 2020 r.:

- wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 13 stycznia 2020 r. w sprawie z art. 183 ust. 1

- ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, utrzymujący w mocy wyrok sądu I instancji. Sąd warunkowo umorzył postępowanie wobec jednego oskarżonego na okres 2 lat próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w kwocie 15 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 31 sierpnia 2015 r.;
- wyrok Sądu Rejonowego w Płocku z dnia 23 stycznia 2020 r. w sprawie z art. 99 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 99 ust. 3 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzenia instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Sąd orzekł wobec oskarżonego karę grzywny w wysokości 30 000 zł (wyrok nieprawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 21 lutego 2018 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa z dnia 29 stycznia 2020 r. w sprawie z art. 586 Kodeksu spółek handlowych. Sąd warunkowo umorzył postępowanie wobec dwóch oskarżonych na okres 1 roku próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w kwocie 16 000 zł i 8000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 3 kwietnia 2015 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia z dnia 25 lutego 2020 r. w sprawie z art. 184 ust. 1 w zw. art. 88 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Sąd orzekł karę grzywny w wysokości 1000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 28 października 2019 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia z dnia 6 marca 2020 r. w sprawie z art. 150 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych. Sąd warunkowo umorzył postępowanie na okres 1 roku próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w wysokości 1000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 28 marca 2019 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 23 marca 2020 r. w sprawie o czyn z art. 296 § 2 kk. Sąd orzekł wobec oskarżonego karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na okres 2 lat oraz zobowiązał oskarżonego do naprawienia w całości szkody wyrządzonej przestępstwem (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 14 października 2016 r.;
 - wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 czerwca 2020 r. w sprawie z art. 38 ust. 1 i 2 ustawy o obligacjach w zw. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk, utrzymujący w mocy wyrok sądu I instancji. Sąd orzekł karę 2 lat pozbawienia wolności w zawieszeniu na 4 lata oraz grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych po 20 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 1 lutego 2013 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli z dnia 4 czerwca 2020 r. w sprawie z art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Sąd orzekł wobec oskarżonego karę grzywny w wysokości 40 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 23 grudnia 2015 r.;
 - wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 7 lipca 2020 r. w sprawie z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zb. z art. 171 ust. 1 w zw. z art. 171 ust. 3 ustawy – Prawo bankowe. Sąd orzekł karę 8 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i przepadek korzyści majątkowej w wysokości 749 259,46 zł (wyrok nieprawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 6 września 2011 r.;
 - wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 10 lipca 2020 r. w sprawie z art. 180 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Sąd warunkowo umorzył postępowanie karne oskarżonemu na okres 2 lat próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w wysokości 7000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 21 listopada 2016 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia z dnia 15 lipca 2020 r. w sprawie z art. 100 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych i art. 181 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Sąd orzekł wobec oskarżonej 200 000 zł grzywny. Zawiadomienie zostało złożone w dniu 30 kwietnia 2019 r.;
 - wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 20 sierpnia 2020 r. w sprawie z art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, utrzymujący w mocy wyrok sądu I instancji. Sąd warunkowo umorzył postępowanie karne przeciwko oskarżonemu na okres 2 lat próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w wysokości 5000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 20 stycznia 2015 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze z dnia 24 sierpnia 2020 r. w sprawie z art. 183 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. Sąd orzekł karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 1 roku próby oraz grzywnę w wysokości 10 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 26 kwietnia 2016 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego w Płocku z dnia 25 września 2020 r. w sprawie art. 100 ust. 1 i 2 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Sąd orzekł karę grzywny w wysokości 50 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 24 marca 2017 r.;
 - wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 30 września 2020 r. w sprawie z art. 258 § 1 kk w zw. z art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w zb. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk oraz z art. 299 § 1 i 5 kk. Sąd orzekł wobec oskarżonego karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych po 100 złotych i zobowiązał skazanego do naprawienia szkody w wysokości 40 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 21 lutego 2018 r.;

- wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 14 października 2020 r. w sprawie z art. 77 pkt 1 ustawy o rachunkowości, utrzymujący w mocy wyrok sądu I instancji. Sąd wobec dwóch oskarżonych warunkowo umorzył postępowanie na okres 1 roku próby (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 26 listopada 2015 r.;
 - wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 26 października 2020 r. w sprawie z art. 296 § 1, 2 i 3 kk i inne. Sąd orzekł wobec 7 oskarżonych kary: 3 lat pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 150 stawek dziennych po 500 zł, 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, 2 lat pozbawienia wolności w zawieszeniu na okres 5 lat próby, 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na okres 2 lat próby oraz karę grzywny w wysokości 250 stawek dziennych po 100 zł, 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 6 lat próby oraz karę grzywny w wysokości 250 stawek dziennych po 600 zł, 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata próby oraz karę grzywny w wysokości 150 stawek dziennych po 150 zł, 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata próby oraz karę grzywny w wysokości 15 stawek dziennych po 200 zł (wyrok nieprawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 4 lutego 2016 r.;
 - wyrok Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 29 października 2020 r. w sprawie z art. 59h ustawy o kredycie konsumenckim. Sąd warunkowo umorzył postępowanie karne wobec oskarżonego na okres 1 roku próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w wysokości 15 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 13 maja 2019 r.;
 - wyrok Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 4 listopada 2020 r. w sprawie z art. 100 ust. 1 i 2 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, utrzymujący w mocy wyrok sądu I instancji. Sąd orzekł wobec oskarżonego grzywnę w wysokości 50 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 21 lutego 2018 r.;
 - wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie z art. 181 i art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, utrzymanie w mocy wyroku sądu I instancji. Sąd orzekł wobec oskarżonego karę grzywny w wysokości 50 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 15 maja 2014 r.
- Informacje o prawomocności wyroków lub jej braku podano według stanu na 31 grudnia 2020 r.

Tabela 78. Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia w 2020 r. z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej

Podstawa skazania	Liczba wyroków
Art.183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym)	4
Art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (prowadzenie działalności w zakresie obrotu instrumentami finansowymi bez zezwolenia)	1
Art. 180 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (ujawnienie informacji poufnej)	1
Art. 100 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych	3
Inne*	11
Razem	20

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Podstawa skazania:

- art. 184 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (utrudnianie czynności kontrolnych),
- art. 150 ustawy o usługach płatniczych (nielegalne prowadzenie działalności),
- art. 77 pkt 1 ustawy o rachunkowości (naruszenie obowiązków w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych),
- art. 38 ust. 1 i 2 ustawy o obligacjach (emisja obligacji wbrew przepisom ustawy),
- art. 296 § 1 ustawy Kodeks karny (wyrządzenie szkody w obrocie gospodarczym),
- art. 59h ustawy o kredycie konsumenckim (prowadzenie działalności bez wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych),
- art. 258 ustawy Kodeks karny (udział w zorganizowanej grupie przestępczej),
- art. 284 § 2 ustawy Kodeks karny (przywłaszczenie),
- art. 286 § 1 ustawy Kodeks karny (oszustwo),
- art. 296 § 1, 2 i 3 ustawy Kodeks karny (wyrządzenie szkody w obrocie gospodarczym),
- art. 99 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (proponowanie nabycia papierów wartościowych).

10.5.5. UPRAWNIENIA REALIZOWANE W POSTĘPOWANIU KARNYM

W ramach uprawnień realizowanych w postępowaniu karnym, radcowie prawni umocowani przez

Przewodniczącego KNF działają w charakterze pełnomocników pokrzywdzonych oraz pełnomocników oskarżycieli posiłkowych.

Tabela 79. Liczba spraw, w których w latach 2017–2020 radcowie prawni zostali umocowani przez Przewodniczącą KNF w postępowaniach karnych

Rodzaj wystąpienia	Liczba spraw			
	2017	2018	2019	2020
Wystąpienia w charakterze pełnomocników pokrzywdzonego	150	218	241	221
Wystąpienia w charakterze pełnomocników oskarżyciela posiłkowego	36	60	60	70
Razem	186	278	301	291

Źródło: opracowanie własne UKNF

Ponadto radcowie prawni złożyli 22 zażalenia na postanowienia Prokuratury o odmowie wszczęcia lub umorzenia postępowania przygotowawczego.

10.5.6. UPRAWNIENIA REALIZOWANE W POSTĘPOWANIU CYWILNYM

Z zakresu rynku kapitałowego w 2020 r. Przewodniczący KNF korzystał z uprawnień prokuratora w postępowaniu cywilnym w sprawach o:

- zapłatę opłaty za transfer środków, o których mowa w art. 79 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. postępowanie apelacyjne zostało zakończone. Apelacja została oddalona zgodnie ze stanowiskiem Przewodniczącego KNF;

- o naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania wynikającego z zarządzania funduszem. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. postępowanie apelacyjne było w toku.

Z zakresu sektora bankowego w 2020 r. Przewodniczący KNF korzystał z uprawnień prokuratora w postępowaniu cywilnym w sprawie o:

- stwierdzenie nieważności oraz uchylene uchwał zebrania przedstawicieli banku spółdzielczego. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. postępowanie apelacyjne zostało zakończone. Apelacja została oddalona zgodnie ze stanowiskiem Przewodniczącego KNF.

10.6. PRZECIWDZIAŁANIE PRANIU PIENIĘDZY ORAZ FINANSOWANIU TERRORYZMU

KNF na mocy ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2020 r. poz. 971, z późn. zm.), dalej: ustawa o ppp, pełni rolę jednostki współpracującej z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej (GIIF), która w ramach swoich uprawnień nadzorczych przeprowadza czynności kontrolne i analityczne w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (dalej: AML/CFT) w instytucjach obowiązanych przez nią nadzorowanych. Czynności kontrolne w 2020 r. zostały przeprowadzone w szczególności na podstawie informacji na temat zagrożeń i głównych obszarów ryzyka w zakresie prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (dalej również: ML/FT) oraz wytycznych i kierunków działań w walce z procederem ML/FT opisanych w następujących dokumentach:

- Krajowa Ocena Ryzyka Prania Pieniędzy oraz Finansowania Terroryzmu z dnia 17 lipca 2019 r. (dalej: KOR; ang. *National Risk Assessment – NRA*),
- Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, które ma wpływ na rynek wewnętrzny i dotyczy działalności transgranicznej z dnia 24 lipca 2019 r. (dalej: Ponadnarodowa Ocena Ryzyka; ang. *Supranational Risk Assessment – SNRA*),
- Wspólna opinia Europejskich Urzędów Nadzoru (ang. *European Supervisory Authorities – ESAs*) w sprawie ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu wpływającego na sektor finansowy Unii Europejskiej z dnia 4 października 2019 r. (dalej: Wspólna opinia ESAs),

jak również na podstawie posiadanej wiedzy o ryzyku, pozyskanej w toku wykonywania czynności kontrolnych na miejscu w podmiotach nadzorowanych oraz w ramach procesu analitycznego realizowanego w UKNF (bez fizycznej obecności inspektorów UKNF w podmiocie kontrolowanym).

Mając na względzie, iż ustawa o ppp nałożyła na instytucje obowiązane nowe i bardziej restrykcyjne obowiązki, czynnościami kontrolnymi objęte zostały podmioty, które w największym stopniu narażone były na ryzyko wykorzystania ich działalności w procedurze ML/FT. Pomimo nadzwyczajnej sytuacji spowodowanej stanem pandemii wywołanej wirusem COVID-19, sukcesywnie prowadzono czynności kontrolne lub analityczno-kontrolne w trybie zdalnym wobec podmiotów ujętych w planie czynności kontrolnych na rok 2020. W związku z powyższym,

pomimo stanu pandemii, pierwotny plan czynności kontrolnych na rok 2020 w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu uległ tylko nieznacznym zmianom.

Kontrole przestrzegania przepisów ustawy o ppp przeprowadzono w formule badań kompleksowych (badanie wszystkich przepisów ustawy o ppp), przekrojowych (badanie wskazanych zagadnień w podmiotach wytypowanych do badania) oraz problemowych (m.in. realizacja zaleceń po poprzednich kontrolach). Istotnym czynnikiem, który wzięto pod uwagę w planie zadań na 2020 r., była weryfikacja obowiązku wynikającego z art. 27 ust. 1 ustawy o ppp, obligującego instytucje obowiązane do sporządzenia własnej oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu odnoszącego się do ich działalności.

Tabela 80. Liczba czynności kontrolnych prowadzonych przez UKNF w podmiotach nadzorowanych w 2020 r. w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

Podmioty nadzorowane	Liczba czynności
Banki komercyjne	8
Banki spółdzielcze	8
Domy maklerskie	1
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	3
Małe instytucje płatnicze	1
SKOK	1
Zakłady ubezpieczeń na życie	2
Razem	24

Źródło: opracowanie własne UKNF

W toku przeprowadzonych 23 czynności kontrolnych (w przypadku 1 podmiotu czynności kontrolne nie zostały zakończone) z zakresu AML/CFT zidenty-

fikowano 290 nieprawidłowości zebranych w 13 grupach naruszeń odpowiadających obszarom badanym w trakcie inspekcji.

Tabela 81. Nieprawidłowości zidentyfikowane w 2020 r. w instytucjach obowiązanych wg obszarów, w których stwierdzono naruszenia

Lp.	Obszary naruszeń	Liczba	Udział (%)
1.	Ocena ryzyka i stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego	101	34,83
2.	Analiza transakcji	39	13,45
3.	Ocena ryzyka instytucji	30	10,34
4.	System kontroli wewnętrznej	30	10,34
5.	Wewnętrzne procedury	27	9,31
6.	Organizacja procesu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu	26	8,97
7.	Przekazywanie informacji do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej	16	5,52

Lp.	Obszary naruszeń	Liczba	Udział (%)
8.	Szkolenia pracowników	13	4,48
9.	Realizacja zaleceń KNF	3	1,03
10.	Wstrzymanie transakcji i blokada rachunku oraz zamrażanie wartości majątkowych	3	1,03
11.	Informacje towarzyszące transferom pieniężnym	2	0,69
Razem		290	100

Źródło: opracowanie własne UKNF

We wszystkich sektorach najliczniejsze nieprawidłowości stwierdzono w zakresie oceny ryzyka i stosowania środków bezpieczeństwa finansowego wobec klienta oraz analizy transakcji.

Monitorowanie procesu usuwania nieprawidłowości zidentyfikowanych w trakcie kontroli UKNF odbywało się na podstawie okresowych sprawozdań składanych przez skontrolowane podmioty, w których opisywały szczegółowo podejmowane przez siebie działania naprawcze, eliminujące stwierdzone nieprawidłowości. UKNF prowadził dodatkową korespondencję w sytuacji wątpliwości co do terminowości lub właściwego zakresu realizacji zaleceń pokontrolnych. KNF jako jednostka współpracująca przekazywała wyniki czynności kontrolnych do GIIF.

W związku ze stwierdzonymi w trakcie czynności kontrolnych naruszeniami przepisów ustawy o ppp:

- KNF w 2020 r. udzieliła upomnienia dwóm bankom komercyjnym oraz dwóm bankom spółdzielczym za wykonywanie działalności z naruszeniem przepisów prawa regulujących zagadnienia związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- złożono 8 wniosków (w tym w wyniku czynności kontrolnych z 2019 r.) o wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie nałożenia kar administracyjnych na instytucje obowiążane.

Niezależnie od powyższych czynności kontrolnych gromadzono dane i prowadzono pogłębione analizy *zza biurka*, w szczególności w odniesieniu do podmiotów generujących wysokie ryzyko ML/FT. Wynikiem tych działań było m.in. opublikowanie 2 stanowisk KNF:

- doświadczenia KNF wykazały, iż instytucje finansowe nie w pełni rozumieją wagę i istotę poprawnego wykonania obowiązku związanego z dokonaniem oceny ryzyka instytucji obowiążanej, o której mowa w art. 27 ust. 1 ustawy o ppp. W związku z powyższym UKNF w dniu 15 kwietnia 2020 roku, na podstawie analizy stosowanych w praktyce metodologii oraz zaleceń Komisji Europejskiej, opublikował stanowisko dotyczące oceny ryzyka instytucji obowiążanej. W stanowisku wskazano, że ocena ryzyka instytucji obowiążanej, jest podstawą bu-

dowy wewnętrznych procesów związanych z AML/CFT oraz przedstawiono dobre praktyki w zakresie dokonywania prawidłowej oceny ryzyka przez instytucje obowiążane, podlegające nadzorowi KNF;

- po gruntownej analizie oraz konsultacjach z GIIF, a także z przedstawicielami zainteresowanych sektorów finansowych możliwe było przedstawienie przez UKNF w dniu 2 czerwca 2020 r. stanowiska oraz propozycji kwestionariusza ograniczającego ryzyko w obszarze współpracy instytucji płatniczych z sektorem bankowym, które wskazywane jest przez Komisję Europejską jako znaczne, niestannie od 2017 roku. Stanowisko zawiera przykładowy zakres informacji, które banki powinny pozyskać od klienta będącego instytucją sektora usług płatniczych, w celu zwiększenia bezpieczeństwa obsługiwanych transakcji, a także wypracowania jednolitego podejścia wobec sektora usług płatniczych.

W 2020 r. kontynuowano współpracę z GIIF, w szczególności w zakresie:

- przygotowania według właściwości zestawu informacji dotyczących zgodności technicznej polskiego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu z Rekomendacjami Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu (FATF) oraz wykazanie jego efektywności w związku z planowaną ewaluacją polskiego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w ramach 5 rundy ewaluacji Polski przez Komitet Ekspertów Rady Europy MONEYVAL;
- udziału w pracach nad implementacją przepisów Dyrektywy AML V;
- udziału w pracach mających na celu opracowanie aktualizacji krajowej oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, w tym zapewnienie merytorycznego wkładu dla GIIF;
- aktywnego uczestnictwa w pracach Komitetu Bezpieczeństwa Finansowego, działającego przy GIIF;
- powiadamiania o transakcjach, których okoliczności wskazują na związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu;
- sygnalizacji o stwierdzonych w toku nadzoru analitycznego nieprawidłowościach występujących w instytucjach obowiążanych;

- wzajemnego przekazywania informacji o planach i wynikach przeprowadzonych kontroli w instytucjach obowiązyanych;
- uczestnictwa w spotkaniach roboczych oraz szkoleniach i warsztatach.

Stała współpraca z GIIF prowadzona była także w ramach prac nowoutworzonego w 2020 r. Komitetu ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (ang. *Standing Committee on anti-money laundering and countering terrorist financing – AMLSC*) działającego przy Europejskim Urzędzie Nadzoru Bankowego (ang. *European Banking Authority – EBA*).

Dodatkowo UKNF prowadził następujące działania w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu:

- opiniowanie projektów regulacji wewnętrznych, dotyczących AML/CFT, przekazywanych do UKNF przez podmioty podlegające nadzorowi KNF,
- analizę kwartalną raportów statystycznych, dotyczących przekazywanych do GIIF informacji o realizacji postanowień ustawy o ppp,
- ocenę środków bezpieczeństwa finansowego zastosowanych przez nadzorowane podmioty, wykazanych na żądanie KNF, w szczególności w podmiotach, w których zidentyfikowano wzrost poziomu ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

Ponadto, mając na względzie konieczność zintensyfikowania działań z zakresu nadzoru analitycznego w obszarze AML/CFT, prowadzonego w UKNF, w 2020 r. utworzono Sekcję Analiz. W ramach działań analitycznych podejmowano działania mające na celu zwiększenie efektywności czynności kontrolnych przeprowadzanych w podmiotach podlegających nadzorowi KNF, a także prowadzono pogłębione i wszechstronne analizy w kontekście realizacji przez podmioty nadzorowane obowiązków dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz zidentyfikowano ryzyka ML/FT w działalności ww. podmiotów.

Celem realizacji powyższego w 2020 r. kontynuowano rozpoczętą w 2019 r. współpracę z Krajową Izbą Rozliczeniową (KIR) w zakresie korzystania z zasobów Systemu Teleinformatycznego Izby Rozliczeniowej (STIR). Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r. poz.1325, z późn. zm.), na podstawie art. 119z pkt 8, Przewodniczący KNF może zażądać od Prezesa KIR przekazania informacji przetwarzanych w ramach STIR. Jednocześnie pracowano nad rozwojem analitycznych narzędzi nadzorczych w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Opracowano narzędzie służące do wyliczania

częstkowej oceny BION (Badanie i Ocena Nadzorcza) w obszarze AML/CFT w związku z wykonywaniem czynności kontrolnych w podmiotach nadzorowanych przez KNF.

W związku z koniecznością koordynacji zwiększonej liczby zadań realizowanych w UKNF w obszarze AML/CFT na arenie międzynarodowej, w tym m.in. w Unii Europejskiej, została także utworzona nowa Sekcja Współpracy Międzynarodowej. Należy wskazać, iż intensyfikacja działań wynikała m.in. z nakreślenia w Unii Europejskiej potrzeby zmiany organizacji systemu AML/CFT oraz wzmocnienia działań w ww. obszarze. Wpływ na ww. zjawisko miały: dotychczasowe doświadczenia funkcjonowania Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego, zmieniające się otoczenie międzynarodowe (pandemia COVID-19, kryzys gospodarczy), nowe wyzwania i potrzeby cywilizacyjno-technologiczne.

Warto podkreślić, że w 2020 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w posiedzeniach stałych i ad hoc nowo utworzonego Stałego Komitetu ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (ang. *Standing Committee on anti-money laundering and countering terrorist financing – AMLSC*) przy Europejskim Urzędzie Nadzoru Bankowego (ang. *European Banking Authority*). AMLSC powierzono m.in. obowiązek koordynowania i monitorowania wysiłków w zakresie AML/CFT, podejmowanych przez wszystkie unijne podmioty świadczące usługi finansowe i właściwe organy.

Dodatkowo UKNF analizował i przygotowywał liczne materiały na potrzeby Europejskich Urzędów Nadzoru w zakresie kluczowych aspektów AML/CFT. Efektem wspólnych prac organów nadzoru są m.in. publikacje EBA z obszaru AML/CFT wyznaczające dalsze trendy i kierunki działań w ww. obszarze w Unii Europejskiej zarówno dla nadzorowanych podmiotów, jak i organów nadzoru.

Istotnym elementem oddziaływania na podmioty podlegające nadzorowi przez KNF jest organizacja i prowadzenie działań edukacyjnych w ramach projektu edukacyjnego CEDUR. W 2020 r. przeprowadzono 3 webinaria z zakresu AML/CFT, w których wzięło łącznie udział ok. 1200 przedstawicieli m.in. banków komercyjnych i spółdzielczych oraz instytucji płatniczych. W ramach projektu CEDUR przeprowadzono również webinarium dla przedstawicieli organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, podczas którego przedstawiono system przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w instytucjach finansowych oraz wyniki kontroli i doświadczenia w tym zakresie, wskazując jednocześnie na możliwości wykorzystania przez służby informacji gromadzonych przez UKNF.

10.7. NADZÓR NAD SEKTOREM WSKAŹNIKÓW REFERENCYJNYCH

W roku 2020 kontynuowane były prace mające na celu dostosowanie się polskiego rynku finansowego do pełnej implementacji wymogów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych (Dz. Urz. UE L 171/1 z dnia 29 czerwca 2016 r.) (BMR). W centrum uwagi uczestników rynku znalazł się przede wszystkim temat związany z przygotowaniem tzw. planów awaryjnych na wypadek istotnej zmiany lub zaprzestania publikacji wskaźnika referencyjnego. Najważniejszym dyskutowanym aspektem było uwzględnianie powyższych planów w relacjach umownych z klientem oraz możliwe ich wprowadzenie w ramach portfela umów sprzed wejścia w życie BMR, tj. 1 stycznia 2018 r. Powyższy problem, w szczególności w kontekście portfela historycznego, pozostaje niezwykle ważny również w kontekście roku 2021 r., wraz z końcem którego prawdopodobnie nastąpi zaprzestanie publikacji kilku wskaźników referencyjnych z rodziny LIBOR.

W roku 2020 Komisja Nadzoru Finansowego wydała dwie decyzje zezwalające na prowadzenie działalności jako administrator wskaźnika referencyjnego stopy procentowej. Zezwolenie otrzymał administrator kluczowego wskaźnika referencyjnego WIBOR, tj. spółka GPW Benchmark S.A. oraz administrator wskaźnika referencyjnego WKF, tj. spółka Instytut Rynku Finansowego Sp. z o.o. Powyższe decyzje administracyjne pozwalają obu podmiotom na opracowywanie wskaźników referencyjnych stopy procentowej, w tym również na uruchamianie nowych wskaźników referencyjnych tego typu.

Niezależnie od powyższego rok 2020 przyniósł początek intensywnych prac nad przygotowaniem wskaźników alternatywnych dla kluczowego wskaźnika referencyjnego WIBOR. Rozważane są różne koncepcje – w tym te bazujące na rozszerzonym spektrum danych wykorzystywanych do opracowywania WIBOR, jak również bazujące na zbudowaniu wskaźnika referencyjnego wolnego od ryzyka, tzw. *risk-free rate* dla PLN. Powyższe prace będą kontynuowane w roku 2021.

10.8. OCHRONA INTERESÓW NIETRZEDYJNYCH UCZESTNIKÓW RYNKU FINANSOWEGO

10.8.1. PODSTAWOWE OBSZARY DZIAŁAŃ

Jednym z ustawowych celów nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku. Działania nadzorcze KNF w tym zakresie polegają na stałym monitorowaniu praktyk rynkowych, jak i na działaniach interwencyjnych, szczególnie w tych obszarach działalności nadzorowanych podmiotów, w których mogą występować naruszenia prawa lub interesów nietrzedyjnych uczestników rynku finansowego.

KNF monitoruje praktyki rynkowe, wykorzystując uprawnienia nadzorcze, pozwalające na żądanie informacji i wyjaśnień bezpośrednio od podmiotów podlegających nadzorowi Komisji, jak i samodzielnie gromadząc dane. Działania nadzorcze podejmowane są w odpowiedzi na problemy występujące aktualnie na rynku, zidentyfikowane między innymi na podstawie informacji od nietrzedyjnych uczestników rynku finansowego.

Wystąpienia te stanowią bardzo cenne źródło informacji na temat funkcjonowania rynku finansowego. Służą one do badania i oceny poprawności działania podmiotów nadzorowanych. Jednakże należy podkreślić, iż do zadań KNF nie należy rozpatrywanie zgłaszanych zarzutów i zajmowanie stanowiska w indywidualnych sprawach przedstawionych w korespondencji kierowanej do organu nadzoru.

W przypadku potwierdzenia nieprawidłowości w działalności podmiotu nadzorowanego gromadzone informacje stanowią podstawę do podejmowania odpowiednich systemowych działań nadzorczych, mających na celu wyeliminowanie tych praktyk oraz odpowiednie kształtowanie rynku w przyszłości. Niniejsze działania nadzorcze podejmowane są w zakresie przyznanych KNF kompetencji w ramach obowiązujących przepisów prawa.

Zakres zadań realizowanych przez organ nadzoru w obszarze ochrony nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego obejmuje w szczególności:

- prowadzenie działań analitycznych i wyjaśniających w zakresie sygnałów otrzymywanych, w szczególności od odbiorców usług finansowych oraz organów państwa lub organizacji społecznych działających na rzecz ochrony uczestników rynku finansowego, dotyczących działalności podmiotów podlegających nadzorowi Komisji, pod kątem naruszeń prawa lub prawnie chronionych interesów odbiorców usług finansowych oraz zagrożeń dla przejrzystości i zaufania do rynku finansowego z tym związanych;
- podejmowanie na podstawie otrzymanych sygnałów działań nadzorczych w zakresie praktyk rynkowych podmiotów rynku finansowego;
- prowadzenie w zakresie otrzymanych sygnałów działań o charakterze analitycznym dotyczących wzorców umownych oraz konstrukcji produktów.

10.8.2. INFORMACJE OGÓŁEM

W 2020 r. do UKNF wpłynęło ogółem 4476 sygnałów, skierowanych przez nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, dotyczących nieprawidłowości związanych z działalnością podmiotów sektora ubezpieczeniowego, kapitałowego, bankowego, emerytalnego, usług płatniczych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Wystąpienia te związane były z działalnością podlegającą nadzorowi KNF lub nadzorowi organu nadzoru państwa członkowskiego EOG, które wydało podmiotowi zezwolenie (licencję) na prowadzenie danego rodzaju działalności, podejmowanej przez ten podmiot na terytorium RP w ramach wspólnotowej swobody przedsiębiorczości przy wykorzystaniu zasady jednego paszportu europejskiego.

W porównaniu do 2019 roku (w którym wpłynęło 4812 wystąpień o nieprawidłowościach) w okresie objętym sprawozdaniem odnotowano spadek liczby wystąpień o 7%.

W 2020 roku UKNF odnotował ponadto wpływ 910 innych wystąpień, związanych z działalnością podmiotów podlegających nadzorowi Komisji lub funkcjonowaniem rynku finansowego.

10.8.2.1. INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTÓW SEKTORA BANKOWEGO

W okresie objętym sprawozdaniem do UKNF wpłynęło 2287 sygnałów dotyczących nieprawidłowego funkcjonowania podmiotów sektora bankowego. W stosunku do 2019 roku liczba wystąpień dotyczących sektora bankowego wzrosła o 0,26%.

Najczęściej poruszane problemy odnosiły się do kwestii związanych z:

- prowadzeniem rachunków bankowych (w tym obsługi rachunku, nieprawidłowości związanych z blokadą rachunku na skutek egzekucji komorniczej, wysokości pobieranych opłat i prowizji),
- obsługą kredytów i pożyczek (sygnalizowano przede wszystkim nieprawidłowości wynikające z obsługi umowy, wysokości pobieranych przez banki opłat i prowizji, a także badania zdolności kredytowej/wydania decyzji kredytowej),
- inną działalnością wykonywaną przez banki (w tym dystrybucji funduszy, oferowania produktów ubezpieczeniowo-inwestycyjnych, a także oferowanych przez banki obligacji),
- jakością obsługi (sygnalizowano przede wszystkim problemy dotyczące niewłaściwej bądź niekompetentnej obsługi świadczonej przez pracowników banków),
- obsługą kredytów hipotecznych (sygnalizowano przede wszystkim nieprawidłowości wynikające z obsługi umowy),
- obsługą instrumentów płatniczych (w tym nieprawidłowości w zakresie sposobu i/lub terminu rozliczania transakcji dokonanych kartami, a także wysokości opłat i prowizji pobieranych przez banki).

Tabela 82. Podział wpływających do UKNF informacji dotyczących działalności podmiotów sektora bankowego w latach 2019–2020

Typ podmiotu	2019	%	2020	%
Banki komercyjne	2 078	91,10	2 096	91,65
Banki spółdzielcze	119	5,22	131	5,73
Oddziały unijnych instytucji kredytowych	76	3,33	50	2,19
Pośrednicy kredytu hipotecznego i agenci	2	0,09	3	0,13
Banki państwowe	0	0,00	6	0,26
Unijne instytucje kredytowe działające transgranicznie	6	0,26	1	0,04
Ogółem	2281	100,00	2287	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Przedmiotowy podział wpływających do UKNF w latach 2019–2020 wystąpień dotyczących działalności banków komercyjnych i spółdzielczych został przedstawiony w tabelach 12.6.1. i 12.6.2. w Aneksie 12.6.

10.8.2.2. INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTÓW ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI PŁATNICZE, INNYCH NIŻ PODMIOTY SEKTORA BANKOWEGO I SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH

W 2020 roku wpłynęło 131 wystąpień dotyczących nieprawidłowości w działaniu podmiotów świadczących usługi płatnicze, innych niż podmioty sektora bankowego i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Problemy poruszane w tych wystąpieniach dotyczyły przede wszystkim braku realizacji lub nieterminowej realizacji transakcji, a w dalszej kolejności sposobu realizacji umowy. W stosunku do 2019 roku liczba wystąpień dotyczących realizacji usług płatniczych, świadczonych przez podmioty inne niż podmioty sektora bankowego i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, wzrosła o 57,83%.

10.8.2.3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTÓW SEKTORA SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH

W okresie objętym sprawozdaniem wpłynęło 55 wystąpień dotyczących spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. W porównaniu do 2019 roku liczba wystąpień wzrosła o prawie 10,00%.

Poruszane w tych wystąpieniach zagadnienia dotyczyły m.in. takich kwestii, jak:

- obsługa kredytów i pożyczek (w tym przede wszystkim problemy związane z obsługą umowy, windy-

- kacją wiarytelności oraz z wysokością pobieranych opłat i prowizji),
- prowadzenie rachunków (w tym kwestie obsługi rachunku).

Przedmiotowy podział wpływających do UKNF w latach 2019–2020 wystąpień, dotyczących działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, przedstawiono w tabeli 12.6.3. w Aneksie 12.6.

10.8.2.4. INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTÓW SEKTORA UBEZPIECZENIOWEGO

W okresie objętym sprawozdaniem wpłynęły łącznie 1342 wystąpienia dotyczące działalności podmiotów sektora ubezpieczeniowego, w tym wpłynęło 112 wystąpień dotyczących zakładów ubezpieczeń z siedzibą w Polsce oferujących ubezpieczenia na życie (stanowi to 8,41% wszystkich zgłoszonych w tym sektorze sygnałów), 1114 wystąpień dotyczących zakładów ubezpieczeń oferujących pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe (stanowi to 82,95% wszystkich zgłoszonych w tym sektorze sygnałów), 14 wystąpień dotyczących działalności pośredników ubezpieczeniowych (2 dotyczące działalności brokera oraz 12 wystąpień dotyczących działalności agentów ubezpieczeniowych), a także 10 wystąpień dotyczących działalności oddziałów zakładów ubezpieczeń państw członkowskich UE (wszystkie wystąpienia dotyczyły pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych) oraz 91 wystąpień dotyczących działalności notyfikowanych zakładów ubezpieczeń państw członkowskich UE (dotyczących pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych). Liczba wystąpień dotyczących działalności podmiotów sektora ubezpieczeniowego spadła o 27,33% w stosunku do ich liczby w roku 2019.

Tabela 83. Podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności podmiotów sektora ubezpieczeniowego w latach 2019–2020

Typ podmiotu	Dział	2019	%	2020	%
Zakłady ubezpieczeń z siedzibą w Polsce	I	158	8,55	112	8,35
Zakłady ubezpieczeń z siedzibą w Polsce	II	1 498	81,06	1 114	83,01
Oddziały zakładów ubezpieczeń państw członkowskich UE	I	4	0,22	1	0,07
Oddziały zakładów ubezpieczeń państw członkowskich UE	II	18	0,97	10	0,75
Notyfikowane zakłady ubezpieczeń państw członkowskich UE	I	0	0,00	0	0,00
Notyfikowane zakłady ubezpieczeń państw członkowskich UE	II	139	7,52	91	6,78
Agenci ubezpieczeniowi	–	24	1,30	12	0,89
Brokerzy ubezpieczeniowi	–	7	0,38	2	0,15
Ogółem	–	1 848	100,00	1 342	100,00

W zakresie ubezpieczeń na życie do najczęściej zgłaszanych przez klientów problemów należały kwestie dotyczące odmowy wypłaty świadczenia, a w mniejszym stopniu zagadnienia związane ze sposobem wykonywania umowy przez zakład ubezpieczeń, a także kwestie związane z opieszałością w wypłacie świadczenia.

W zakresie ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych do najczęściej sygnalizowanych problemów należały kwestie związane z:

- wysokością wypłaconych odszkodowań,
- nieprawidłowościami w procesie likwidacji szkody,
- opieszałością w likwidacji szkód, głównie ubezpieczeń komunikacyjnych, przede wszystkim OC posiadaczy pojazdów mechanicznych,
- nieprawidłowościami w zakresie udostępniania przez zakład ubezpieczeń akt szkodowych,
- odmową wypłaty odszkodowania.

Przedmiotowy podział wpływających do UKNF w latach 2019–2020 wystąpień dotyczących zakładów ubezpieczeń na życie został przedstawiony w tabeli 12.6.4. w Aneksie 12.6., natomiast podział wystąpień dotyczących zakładów ubezpieczeń majątkowych – w tabeli 12.6.5. w Aneksie 12.6.

W tabelach 12.6.6. i 12.6.7. w Aneksie 12.6. zaprezentowano ponadto przedmiotowy podział wystąpień dotyczących działalności zakładów ubezpieczeń państw członkowskich Unii Europejskiej, które wpłynęły do UKNF w okresie objętym sprawozdaniem.

10.8.2.5. INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTÓW SEKTORA EMERYTALNEGO

W 2020 roku wpłynęło 15 wystąpień dotyczących nieprawidłowego funkcjonowania podmiotów sektora emerytalnego. Odnotowano 10 wystąpień dotyczących działania otwartych funduszy emerytalnych oraz

5 dotyczących powszechnego towarzystwa emerytalnego. W stosunku do 2019 roku zanotowano wzrost liczby wystąpień dotyczących działania podmiotów sektora emerytalnego o 25,00%, natomiast w odniesieniu do funkcjonowania otwartych funduszy emerytalnych liczba wystąpień nie uległa zmianie.

Informacje dotyczące działalności OFE, które wpłynęły do UKNF w 2020 roku, odnosiły się w największym stopniu do problemów z uzyskaniem wypłaty środków z rachunku zmarłych członków OFE przez osoby uprawnione.

Przedmiotowy podział informacji w tym zakresie przedstawiono w tabeli 12.6.8. w Aneksie 12.6.

10.8.2.6. INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTÓW RYNKU KAPITAŁOWEGO

W okresie objętym sprawozdaniem wpłynęły 644 wystąpienia dotyczące funkcjonowania podmiotów rynku kapitałowego. W porównaniu do 2019 roku liczba wystąpień w tym sektorze wzrosła o 19,70%. W przypadku spółek publicznych zgłaszane problemy odnosiły się najczęściej do ewentualnych manipulacji kursem instrumentów finansowych, a w mniejszym stopniu do zagadnień związanych z obowiązkami informacyjnymi spółek notowanych na New Connect. Uwagi zgłaszane w odniesieniu do działalności firm inwestycyjnych, w tym również zagranicznych firm inwestycyjnych, dotyczyły przede wszystkim kwestii jakości świadczonych usług. W odniesieniu do towarzystw funduszy inwestycyjnych zgłaszane zastrzeżenia dotyczyły najczęściej kwestii zarządzania funduszem oraz jakości świadczenia usług. Odnotowano ponadto zgłoszenia przedstawiające zastrzeżenia wobec sposobu prowadzenia działań windykacyjnych przez podmioty zarządzające sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego.

Tabela 84. Podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności podmiotów rynku kapitałowego w latach 2019–2020

Typ podmiotu	2019	%	2020	%
Spółki publiczne i inni uczestnicy rynku kapitałowego	206	38,29	339	52,64
Firmy inwestycyjne	82	15,24	115	17,86
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	141	26,21	108	16,77
Zagraniczne firmy inwestycyjne	9	1,67	13	2,02
Zarządzający aktywami funduszu sekurytyzacyjnego	98	18,22	64	9,94
Spółki prowadzące giełdę/rynek giełdowy	2	0,37	5	0,78
Dystrybutorzy jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych	1	0,00	0	0,00
Ogółem	593	100,00	644	100,00

Przedmiotowy podział wpływających do UKNF w latach 2019–2020 wystąpień dotyczących działalności podmiotów rynku kapitałowego z podziałem na poszczególne segmenty rynku został przedstawiony odpowiednio w tabelach: 12.6.9., 12.6.10., 12.6.11. oraz 12.6.12. w Aneksie 12.6.

10.8.3. CZYNNOCI WYJAŚNIAJĄCE W SPRAWIE INFORMACJI NIEPROFESJONALNYCH UCZESTNIKÓW RYNKU FINANSOWEGO, ANALIZY I PODEJMOWANE INTERWENCJE

Informacje dotyczące działania podmiotów podlegających nadzorowi Komisji, wpływające do UKNF od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, stanowią istotne źródło informacji na temat pojawiających się zjawisk w zakresie praktyk stosowanych przez instytucje finansowe. Przedmiotem analizy informacji zawartych w tych wystąpieniach jest w szczególności ocena działań podejmowanych przez podmioty podlegające nadzorowi Komisji w kontekście zgodności tych działań z przepisami prawa. Wyniki ustaleń dokonanych na podstawie czynności analityczno-wyjaśniających przeprowadzonych wobec podmiotów podlegających nadzorowi Komisji mogą stać się podstawą do zastosowania środków o charakterze nadzorczym celem eliminacji praktyk rynkowych budzących zastrzeżenia.

Szczegółowe zestawienie czynności analitycznych zostało przedstawione w Aneksie 12.5.1., natomiast poniżej przedstawiona jest syntetyczna informacja zawierająca najważniejsze analizy przeprowadzone w 2020 r.

Analiza praktyki wybranych podmiotów w zakresie terminów przekazywania decyzji w sprawie udzielenia kredytu hipotecznego. Analiza została zainicjowana w 2019 roku. W związku ze zidentyfikowanymi wątpliwościami podmiotów nadzorowanych w zakresie stosowania art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1027) Urząd 20 lipca 2020 r. na stronie organu nadzoru przedstawił stanowisko w niniejszej sprawie, a w ślad za nim 30 lipca 2020 r. wystosował pismo do podmiotów nadzorowanych. Organ nadzoru stoi na stanowisku, że bieg 21-dniowego terminu określonego w ustawie nie może się rozpocząć przed przedstawieniem przez konsumenta dokumentów i informacji niezbędnych do dokonania oceny zdolności kredytowej. Jednakże, w przypadku zbędnego przedłużania procesu zbierania dokumentów i informacji przez kredytodawcę, dojść może do nadużycia jego pozycji, dlatego kredytodawcy powinni dołożyć należytej staranności, aby wyeliminować ryzyko postawienia im takiego zarzutu.

Analiza realizacji obowiązków wynikających z tzw. ustawy o rachunkach uśpionych przez

wybrane podmioty zobowiązane. Analiza przeprowadzana jest cyklicznie w związku z obowiązkami nałożonymi na Komisję Nadzoru Finansowego określonymi w art. 133 ust. 1 pkt 8 oraz 138 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe oraz analogicznymi rozwiązaniami przyjętymi w art. 67 pkt 8 i art. 71 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. Analizą objęto 18 banków komercyjnych, 1 bank państwowy, 2 banki zrzeszające, 527 banków spółdzielczych, 6 oddziałów instytucji kredytowych oraz 25 kas. Łącznie badaniu poddano 579 podmiotów. Badanie objęło zagadnienia dotyczące zapisu na wypadek śmierci, weryfikacji umów w określonych w ustawie okolicznościach, obsługi zapytań w ramach Centralnej Informacji oraz kwestię informowania gmin ostatniego miejsca zamieszkania. Analiza potwierdziła konieczność stałego weryfikowania danych przekazywanych przez podmioty w zakresie *rachunków uśpionych*, z uwagi na fakt nadal występujących rozbieżności. Zidentyfikowano potrzebę zweryfikowania zasygnalizowanych przez podmioty uwag co do trudności w przekazywaniu odpowiedzi w ramach Centralnej Informacji z KIR S.A. Badanie pozwoliło także wyodrębnić podmioty, wobec których zostaną podjęte dodatkowe czynności wyjaśniające w związku z przekazaniem nieprecyzyjnych danych albo podaniem informacji o trwających procesach, np. związanych z usuwaniem zaległości m.in. powstałych w związku z fuzją podmiotów czy organizacją pracy w stanie epidemii COVID-19.

Analiza praktyki wybranej grupy banków dotycząca zawierania umów za pośrednictwem kuriera. Analiza została zainicjowana w 2019 r. na podstawie sygnału skargowego dotyczącego jednego podmiotu, w którym zidentyfikowano nieprawidłowości polegające na niedokonywaniu przez grupę kurierów prawidłowej identyfikacji osób, które zadeklarowały chęć zawarcia umowy z bankiem, co w efekcie skutkowało przekazywaniem do banku fikcyjnych danych. Urząd KNF dokonał analizy analogicznego procesu w innych podmiotach na próbie 8 banków. Wszystkie poddane badaniu banki zapewniły, że kurierzy mają obowiązek weryfikacji dokumentu tożsamości (porównanie danych i wizerunku, sprawdzenie daty ważności dokumentu), natomiast banki dokonują dodatkowej weryfikacji (bazy banku, MIG_DZ i inne bazy) otrzymanych od kuriera dokumentów przed zawarciem umowy.

Analiza wypełniania przez wybrane banki komercyjne obowiązków wynikających z art. 15a ust. 2–3 ustawy o usługach płatniczych (w zakresie rozpatrywania reklamacji). Analiza stanowi kontynuację działań nadzorczych prowadzonych przez KNF w 2019 r. Analiza wykazała, że w okresie objętym badaniem w 2020 r. w porównaniu do okresu objętego badaniem w 2019 r. banki odnotowały wzrost liczby reklamacji. Natomiast wzrost liczby przypadków naruszenia terminu 35 dni na udzielenie

odpowiedzi zidentyfikowano w pięciu bankach, w kolejnych pięciu bankach liczba naruszeń tego terminu zmalała, w czterech bankach nie wystąpiło naruszenie terminu 35 dni, w dwóch bankach naruszenia tego terminu wystąpiły w 2020 roku. Podmioty, które udzieliły odpowiedzi na reklamacje użytkowników z przekroczeniem ustawowych terminów wskazały przyczynę naruszenia ustawowych terminów oraz poinformowały o podjętych działaniach w celu ograniczenia ryzyka udzielenia odpowiedzi po terminie. Z uwagi na poczynione ustalenia, proces związany z realizacją obowiązków wynikających z ustawy o usługach płatniczych będzie przedmiotem stałego zainteresowania Komisji Nadzoru Finansowego w ramach nadzoru bieżącego.

Analiza wypełniania przez banki spółdzielcze obowiązków wynikających z art. 15a ust. 1-4 ustawy o usługach płatniczych (w zakresie rozpatrywania reklamacji). Urząd KNF zwrócił się do 533 banków spółdzielczych o przekazanie informacji na temat realizacji nowych obowiązków wynikających z ustawy o usługach płatniczych. Przedmiotowa analiza wykazała, że 141 banków spółdzielczych udzieliło odpowiedzi na reklamacje użytkowników z przekroczeniem ustawowego terminu 35 dni roboczych. Banki te wskazały przyczynę naruszenia ustawowych terminów oraz poinformowały o podjętych działaniach w celu ograniczenia ryzyka udzielenia odpowiedzi po terminie. Z uwagi na poczynione ustalenia proces związany z realizacją obowiązków wynikających z ustawy o usługach płatniczych będzie przedmiotem stałego zainteresowania Komisji Nadzoru Finansowego w ramach nadzoru bieżącego.

Analiza dotycząca wypełniania przez wybrane banki obowiązków wynikających z ustawy o wsparciu dla kredytobiorców, którzy zacięgnęli kredyt mieszkaniowy. Analiza została przeprowadzona na próbie 13 banków w związku z obowiązującymi regulacjami prawnymi wprowadzonymi ustawą z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców, którzy zacięgnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 2138). Badanie miało na celu weryfikację skuteczności i terminowości zastosowanych w ustawie rozwiązań pomocowych. Ustalono, że banki od strony organizacyjnej są przygotowane do realizacji obowiązków wynikających z ustawy. Dostosowały się również do nowych uwarunkowań i dodatkowych zadań wprowadzonych od 1 stycznia 2020 r. Organ nadzoru w drugiej połowie 2021 r. ponownie przeprowadzi czynności nadzorcze w omawianym zakresie. Ponadto po dokonaniu nowelizacji przepisów ustawy obowiązujących od 1.01.2020 r. powstały wątpliwości interpretacyjne wskazane w imieniu banków przez Związek Banków Polskich w zakresie przyjętego kręgu kredytobiorców wyłączonych z możliwości otrzymania wsparcia lub pożyczki na spłatę zadłużenia. W tym zakresie część banków wyklucza możliwość wsparcia osoby posiadającej spółdzielcze

prawo do jednego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej, natomiast część banków uważa, że takim osobom wsparcie przysługuje. W konsekwencji może to skutkować odmiennym traktowaniem kredytobiorców w zależności od tego, u którego kredytodawcy posiadają kredyt mieszkaniowy. Zagadnienie będzie poddane dalszej szczegółowej analizie.

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie realizacji obowiązków wynikających z art. 52 ustawy o kredycie konsumenckim. Analiza została przeprowadzona w związku z nałożonym na kredytodawców obowiązkiem *rozliczenia z konsumentem kredytu w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty kredytu w całości* oraz wpływem do Urzędu KNF pierwszych sygnałów wskazujących na brak dokonania przez bank stosownego rozliczenia oraz na stosowanie przez banki różniących się od siebie praktyk w zakresie realizacji przedmiotowego obowiązku. Analiza dotyczyła okresu 2018–2020 i objęła 10 banków. Biorąc pod uwagę brak sprecyzowania przez ustawodawcę, na czym ma polegać rozliczenie, o którym mowa w art. 52 ukk, banki interpretują swój obowiązek przede wszystkim jako wyliczenie kwoty ewentualnej nadpłaty i w przypadku klientów posiadających rachunek płatniczy przekazanie jej na rachunek klienta, a w przypadku klientów nieposiadających rachunku płatniczego w banku jako pozostawienie kwoty nadpłaty do dyspozycji klienta na rachunku technicznym banku. W ocenie banków sformułowany w ww. przepisie obowiązek rozliczenia kredytu nie obliguje ich do obowiązku informacyjnego wobec klientów. Przyjęta przez część banków praktyka w odniesieniu do klientów, wobec których nie ma możliwości automatycznego rozliczenia kredytu z uwagi na brak w banku ich rachunku płatniczego, generuje na rachunkach technicznych banku (dedykowanych do obsługi kredytów konsumenckich lub ogólnych rachunkach wewnętrznych banków) kwoty środków należnych klientom oczekujących na zadysponowanie przez klientów. Poczynione ustalenia będą poddane dalszej pogłębionej analizie.

Analiza w zakresie możliwości odwoływania zleceń płatniczych. Na kanwie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 grudnia 2018 r. sygn. akt I AGa 322/18 oraz zgłoszeń otrzymywanych od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego dokonano analizy praktyki stosowanej przez dostawców usług płatniczych dla złożonych zleceń płatniczych, względem których płatnik wycofał zgodę na ich realizację. Analizie poddano uprawnienie do odwołania zlecenia płatniczego jako prawo podmiotowe przynależne płatnikowi. Badaniem objęto 14 podmiotów. Ustalono, iż niektórzy dostawcy uniemożliwiają swoim klientom odwołanie złożonego, a jeszcze niezrealizowanego w systemie rozrachunku zlecenia płatniczego, mimo że klient/płatnik, kontaktując się z danym dostawcą, poinformował o błędnie złożonym zleceniu płatniczym (na niewłaściwy numer ra-

chunku, na nieistniejący numer rachunku, na błędną kwotę) i braku następczej zgody na jego realizację.

Większość pomiotów wskazała, iż w zapisach regulaminowych wskazują godziny graniczne, które zostały wprowadzone w związku z koniecznością dostosowania działań banków do wymogów art. 54 ustawy o usługach płatniczych (Dz. U. z 2020 r. poz. 794) odnoszących się do liczenia terminów realizacji zleceń płatniczych i które w ich ocenie realizują wyłącznie ten cel. Zdefiniowanie godzin granicznych przez niektóre banki daje ich klientom możliwość odwołania złożonego błędnie zlecenia płatniczego w określonym czasie. Dla części banków określenie godzin granicznych jest irrelevantne i klient nie może odwołać zlecenia wraz z momentem dokonania autoryzacji czy z chwilą zapewnienia środków na rachunku. W ocenie UKNF praktyka ta wymaga harmonizacji i nadzorczej interwencji. Prace w przedmiotowym zakresie będą kontynuowane w 2021 r.

Analiza praktyki w zakresie wymiany zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych na rzecz klientów na przykładzie wybranej grupy banków. Analizą objęto 10 banków komercyjnych i 14 banków spółdzielczych. Na podstawie analizy ustalono, iż w każdym z banków objętych badaniem wprowadzono regulacje wewnętrzne obejmujące instrukcje i procedury dotyczące wymiany zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych (banknotów i monet), pracownicy zajmujący się obsługą kasową, przed objęciem stanowiska, odbywają szkolenia obejmujące swym zakresem kwestię rozpoznawania autentyczności znaków pieniężnych i obrotu gotówkowego oraz zapoznają się z wewnętrznymi regulacjami banku, także w zakresie wymiany zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych. W ramach kontroli wewnętrznej banki weryfikują czynności podejmowane przez pracowników obsługi kasowej w związku z wymianą zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych. W badanym okresie 16 banków nie odnotowało wpływu reklamacji dotyczących przedmiotowego procesu, a pozostałe banki zarejestrowały pojedyncze reklamacje dotyczące weryfikacji zasadności odmowy wymiany znaków pieniężnych. Incydentalność wystąpienia takich przypadków i możliwość ich wyjaśnienia w ramach procedury reklamacyjnej nie pozwala na sformułowanie zarzutu o występowaniu nieprawidłowości na tym obszarze.

Analiza dostosowania działalności banków do wymogów określonych w art. 3b pkt 2 CBP 2019 – Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/518 z dnia 19 marca 2019 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) 924/2009 w odniesieniu do niektórych opłat za płatności transgraniczne w Unii i opłat za przeliczenie waluty (Dz. Urz. UE L z 2019 r. nr 91 str. 36). Poddanych próbie 9 banków potwierdziło dostosowanie działalności do przedmiotowej regulacji w zakresie równoważności i transparentności opłat przy transakcjach walutowych.

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie egzekwowania w dobie pandemii COVID-19 sankcji umownych wynikających z braku zapewnienia obrotów/wpływu wynagrodzenia na rachunek klienta. Badaniem objęto próbę 9 banków, które posiadają w portfelu kredyty zawierające warunek zapewnienia określonych obrotów/wpływu wynagrodzenia. Ustalono, że przedmiotowy warunek dotyczy przede wszystkim limitów w rachunku ROR oraz rachunku bieżącym, kredytów dla mikroprzedsiębiorstw i biznesu oraz kredytów hipotecznych. Konsekwencje braku wywiązania się klienta z przedmiotowego warunku są różne, ale przede wszystkim banki stosują sankcję podwyższenia marży kredytu lub dodatkową prowizję. Niemal wszystkie poddane badaniu banki zadeklarowały, że w dobie pandemii COVID-19 albo zaprzestały weryfikowania wywiązania się kredytobiorców z obowiązku utrzymania określonych obrotów/wpływów wynagrodzenia na rachunek, albo zidentyfikowały grupę klientów niespełniających tego warunku umownego i zawiesiły nakładanie sankcji, albo przygotowały inne rozwiązania pomocowe.

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie polityki kredytowej w dobie pandemii wobec klientów, którzy korzystali z wakacji kredytowych. Badaniem objęto próbę 10 banków. Ustalono, że banki, co do zasady, w trakcie trwania zawieszania spłaty nie udzielają nowych kredytów i pożyczek osobom korzystającym z aktywnego zawieszenia spłat, ze względu na negatywny wynik oceny zdolności kredytowej. Udzielanie kolejnych zaangażowań klientom wcześniej korzystającym z działań pomocowych uruchomionych w związku z pandemią uzależniają od indywidualnej sytuacji każdego wnioskodawcy. Banki nie wykluczają możliwości przyznania nowego kredytu, jeżeli tylko w ramach badania zdolności kredytowej klient potrafi wykazać, że posiada stabilną sytuację finansową, w tym źródło dochodu lub majątek, które pozwolą na spłatę w całości i w terminie wszystkich posiadanych i wnioskowanych zobowiązań finansowych.

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie rozpatrzenia wniosków o wakacje kredytowe. Na podstawie sygnałów skargowych weryfikowano w bankach zasady i terminy procedowania wniosków o wakacje kredytowe w stanie epidemii COVID-19. Zidentyfikowano przypadki nieprawidłowości w procedowaniu wniosków, w tym przewlekłość w ich rozpatrywaniu i brak rzetelnej informacji o statusie wniosku. Jednak co do zasady problemy miały charakter incydentalny i czasowy. Przewlekłość była bardzo często powodowana błędami w składanych przez klientów wnioskach, ale także dużą ich liczbą w porównaniu do liczby pracowników obsługujących i rozpatrujących wnioski. Banki deklarowały na bieżąco wprowadzenie dodatkowych mechanizmów i procedur mających na celu przyspieszenie rozpatrywania wniosków klientów.

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie realizowania działań pomocowych w związku z pandemią COVID-19. Na podstawie otrzymanych sygnałów Urząd KNF uznał, że niektóre z proponowanych przez banki rozwiązań pomocowych skutkujące koniecznością spłaty wyższych rat kredytu po upływie okresu prolongaty, w następstwie naliczenia wyższych odsetek od zwiększonej kwoty kapitału, mogły stanowić dodatkowe, nieuprawnione opłaty nakładane na kredytobiorców. Ustalenia zostały przekazane do wykorzystania w ramach posiadanych kompetencji przez UOKiK. 23 kwietnia 2020 r. Prezes UOKiK wydał stanowisko ws. skutków zawierania aneksów dotyczących odroczenia płatności rat kredytów i pożyczek bankowych w ramach tzw. wakacji kredytowych.

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie proporcjonalnego zwrotu prowizji w przypadku wcześniejszej całkowitej spłaty kredytu konsumenckiego. Na podstawie sygnałów skargowych poddano analizie próbę 8 banków w zakresie realizacji postanowień tzw. małego TSUE. Zidentyfikowano niejednorodną praktykę banków w zakresie sposobu postępowania w sprawie zwrotu części całkowitego kosztu kredytu konsumenckiego w sytuacji jego wcześniejszej spłaty. Wyniki badania zgodnie z właściwością przekazano do UOKiK wraz ze wskazaniem na potrzebę doprecyzowania przez UOKiK informacji dotyczącej przedziału czasowego przy stosowaniu obniżenia kosztów kredytu oraz w ramach art. 17ca ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2020 poz. 180) przekazano do wykorzystania w ramach uprawnień przewidzianych dla UOKiK część otrzymanych sygnałów skargowych.

Analiza praktyki przyjętej przez dostawców usług płatniczych w zakresie identyfikacji uczestników transakcji płatniczych. Na podstawie sygnałów skargowych zidentyfikowano problem braku harmonizacji w zakresie dostarczanych przez dostawców usług płatniczych danych identyfikacyjnych o rzeczywistych uczestnikach transakcji płatniczej. Obowiązkiem dostawców usług płatniczych jest właściwa identyfikacja stron transakcji, która nie powinna w tym zakresie korzystać z jakiegokolwiek uznaniowości. Jeżeli transakcja płatnicza odbywa się zdalnie, dostawcy płatnika dysponują danymi uwierzytelniającymi rzeczywistego płatnika, tym samym wyłącznie te dane powinny być przekazane dostawcy odbiorcy w komunikacie płatniczym, nie mogą być to żadne inne dane identyfikacyjne, np. innego użytkownika, będącego również współposiadaczem danego rachunku. Wyniki analizy zostały włączone w proces uzgodnień prowadzonych z sektorem bankowym, sektorem usług płatniczych oraz Krajową Izbą Rozliczeniową, który ma prowadzić do wyeliminowania dostrzeżonych przez organ nadzoru nieprawidłowości. Zainicjowany proces będzie kontynuowany w 2021 r.

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie sposobu rozliczania kredytu konsolidacyjnego, z którego środki zostały rozdysponowane na spłatę konsolidowanych zobowiązań zanim kredytobiorca skorzystał z prawa do odstąpienia od kredytu, o którym mowa w art. 53 i 54 ustawy o kredycie konsumenckim. Na próbie 12 banków dokonano analizy praktyki kredytodawców w zakresie rozliczania kredytu konsolidacyjnego, z którego środki zostały rozdysponowane na spłatę konsolidowanych zobowiązań zanim kredytobiorca skorzystał z ustawowego prawa do odstąpienia od kredytu. Ustalono, iż banki, realizując złożone przez klienta oświadczenia o odstąpieniu od umowy o kredyt konsolidacyjny, wzywają klienta do zwrotu udzielonego kredytu konsolidacyjnego wraz z należnymi odsetkami do dnia jego spłaty. Większość banków wskazuje, iż w ramach dokonywanych wzajemnych rozliczeń między stronami nie jest możliwe przywrócenie salda kredytu, gdy środki z kredytu konsolidacyjnego zostały rozdysponowane na spłatę zobowiązań konsolidowanych również w innych bankach. Tym samym, w każdym takim przypadku wykreowany zostaje kolejny stosunek obligacyjny, a nie przywrócony stan, jaki istniał przed zawarciem umowy o kredyt konsolidacyjny. W związku z zidentyfikowaną praktyką będą podejmowane kolejne czynności nadzorcze w sprawie w 2021 r.

Analiza praktyki wybranych banków w przypadku powzięcia wiarygodnej informacji o nieaktualnych danych identyfikacyjnych klienta. Na kanwie otrzymywanych sygnałów poddano szerokiej analizie sposób komunikacji banków z klientami, względem których bank dysponuje informacją o nieaktualnych danych kontaktowych. Mając na względzie obowiązujące banki przepisy w zakresie ochrony informacji korzystających z rygoru tajemnicy bankowej, poproszono grupę 13 wybranych banków o wskazanie, w jaki sposób realizują względem klientów obowiązki informacyjne, gdy wejdą w posiadanie wiarygodnej informacji, iż dane, na które kierują korespondencję bankową są nieaktualne, a klient nie dokonał ich modyfikacji. Ustalono brak jednolitej praktyki w przedmiotowym obszarze. W przedmiotowym temacie będą prowadzone dalsze czynności nadzorcze w 2021 r.

Analiza dotycząca niehonorowania pełnomocnictw udzielanych profesjonalnym pełnomocnikom. Na podstawie korespondencji, w której profesjonalny pełnomocnik powołał się na wystąpienia Naczelnej Rady Adwokackiej z 2015 roku do Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie braku honorowania przez banki uprawnienia adwokata, podobnie jak notariusza, do poświadczania za zgodność z oryginałem odpisów dokumentów, Urząd KNF zwrócił się do 8 banków o przedstawienie stanowiska w przedmiotowej sprawie. Ustalono, że poddane badaniu banki podjęły działania mające na celu ograniczenie nadmiernej uciążliwości w honorowaniu pełnomocnictw

udzielonych profesjonalnym pełnomocnikom oraz mają pełną świadomość obowiązku zachowania należytej staranności i ostrożności przy przyjmowaniu pełnomocnictw udzielonych poza siedzibą danego banku.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie realizacji obsługi/dyspozycji związanych ze śmiercią posiadacza rachunku bankowego. Na podstawie otrzymanych sygnałów przeprowadzono analizę i zidentyfikowano problemy w jakości obsługi, w tym niekompetencję pracowników bezpośredniej obsługi w zakresie procedowania umowy rachunku po śmierci jednego ze współposiadaczy, opieszale procedowanie realizacji spadku oraz nieprawidłowości w realizacji dyspozycji zapisu na wypadek śmierci. Bank zapewnił, że w celu zapobieżenia występowania w przyszłości nieprawidłowości przygotował komunikat dla pracowników bezpośredniej obsługi przypominający zasady obsługi rachunków wspólnych w przypadku śmierci jednego współwłaściciela, wdrożył wsparcie operacyjne dla pracowników bezpośredniej obsługi oraz przygotował ścieżkę doszkalającą.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie realizacji wniosków o wypłatę spadku po zmarłych posiadaczach rachunków. W wyniku podjętych działań nadzorczych ustalono, że w banku występowały opóźnienia w realizacji wniosków dotyczących spadkobrania wynikające ze znacznego przyrostu zadań w jednostce odpowiedzialnej za obsługę. W celu wyeliminowania opóźnień bank podjął działania zaradcze, które mają wyeliminować problem w przyszłości.

Analiza dotycząca przeprowadzonej przez jeden z banków korekty oprocentowania na niektórych rodzajach rachunków bankowych. Na podstawie sygnału skargowego ustalono, że w jednym z banków wystąpiły nieprawidłowości systemowe w naliczeniu odsetek na niektórych rachunkach oszczędnościowych. Bank dokonał zmiany programu w celu usunięcia błędu oraz przeprowadził korekty na rachunkach osób fizycznych i przedsiębiorców, zgodnie z zapisami znajdującymi się w regulaminie świadczenia usług przez bank. Błąd dotyczył 558 416 klientów indywidualnych będących posiadaczami 586 166 rachunków oszczędnościowych oraz 12 456 klientów prowadzących działalność gospodarczą będących posiadaczami 12 814 otwartych kont oszczędnościowych.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie sposobu dokonywania blokady rachunku bankowego klientów w związku z prowadzonym postępowaniem egzekucyjnym. Urząd KNF otrzymał sygnał skargowy, z którego wynikało, że w jednym z banków doszło do blokady rachunku bankowego należącego do stowarzyszenia, podczas gdy zajęcie komornicze dotyczyło indywidualnego rachunku bankowego pełnomocnika stowarzyszenia. Weryfi-

kacja sygnału wykazała, że doszło do błędnego oznaczenia w systemie informatycznym banku powiązań personalnych. Analogiczne nieprawidłowości dotyczyły łącznie 139 przypadków i skutkowały nieprawidłową realizacją zajęć komorniczych przez bank. Na skutek podjętych przez organ nadzoru działań, bank z końcem maja 2020 r. wdrożył zmiany, które mają wyeliminować podobne błędy w przyszłości.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie obsługi rachunków bankowych podopiecznych jednego z Domów Pomocy Społecznej. Urząd KNF otrzymał sygnał skargowy, z którego wynikało, że w jednym z banków doszło do wstrzymania realizacji wszystkich dyspozycji na rachunkach bankowych klientów, którzy byli mieszkańcami DPS. Przyczyną powyższego były zidentyfikowane nieprawidłowości dotyczące m.in. nieprawidłowej interpretacji zapisu postanowień sądu o ustanowieniu kuratora oraz udzielania pełnomocnictw dla pracowników DPS przez opiekunów prawnych osób ubezwłasnowolnionych. Bank wskazał, że nieprawidłowości mogły dotyczyć rachunków bankowych mieszkańców DPS-u otwieranych od 2005 r. W celu zapewnienia prawidłowej obsługi rachunków klientów oraz wyeliminowania analogicznych sytuacji w przyszłości doszło do aktualizacji dokumentacji pod względem formalnoprawnym; mieszkańcy DPS-u, u których zidentyfikowano nieprawidłowości osobiście w placówce banku udzielili nowych pełnomocnictw do swoich rachunków.

Analiza przypadków kradzieży tożsamości, a następnie zawierania umów rachunków bankowych za pośrednictwem kurierów przez jeden z banków. Analiza została przeprowadzona w związku z odnotowanym sygnałem dotyczącym zawarcia, na podstawie nielegalnie pozyskanych danych osobowych, umowy rachunku bankowego za pośrednictwem kuriera. Weryfikacja sygnału wykazała, że wykorzystywane przez bank bazy danych są niewystarczające do wykrycia tego typu nieprawidłowości, ponieważ bank nie wykorzystywał w procesie wnioskowania o rachunek z finalizacją zawarcia umowy za pośrednictwem firmy kurierskiej bazy Rejestr Dowodów Osobistych (RDO). Bank wprowadził we wszystkich procesach o rachunek regułę, której zadaniem jest zweryfikowanie w bazie RDO, czy osoba widniejąca na wniosku posiada wydany i ważny dokument tożsamości wskazany na wniosku.

Analiza praktyki banku w zakresie nieprawidłowości przy zawieraniu umowy rachunku za pośrednictwem kuriera oraz przy założeniu Profilu Zaufanego z wykorzystaniem tego rachunku. W wyniku podjętych działań nadzorczych bank zidentyfikował 112 przypadków, w których został zakwestionowany fakt podpisania umowy w procesie zawarcia umowy za pośrednictwem kuriera. Bank wprowadził zmiany w procesie zakładania rachunków bankowych za pośrednictwem kuriera. Zmiana doty-

czy braku możliwości założenia Profilu Zaufanego do czasu potwierdzenia tożsamości w oddziale banku.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie wysokości pobieranych opłat za wydanie zaświadczenia o saldzie kredytu lub/i historii spłat.

Na kanwie otrzymywanych sygnałów poddano analizie praktykę jednego z banków, który za wydanie na wniosek klienta-kredytobiorcy posiadającego w banku walutowy kredyt hipoteczny zaświadczenia o saldzie kredytu i/lub historii spłat naliczał wysoką opłatę, która nie znajdowała odzwierciedlenia w faktycznie poniesionych przez bank nakładach w związku z realizacją przedmiotowego wniosku. Z uwagi na materię zidentyfikowanej praktyki, której przedmiot dotyczy obszaru nieuczciwych praktyk rynkowych, zgromadzona w sprawie dokumentacja została przekazana zgodnie z właściwością do UOKiK. Prezes UOKiK nałożył na podmiot karę administracyjną, której szczegóły zostały podane do wiadomości publicznej w stosownym komunikacie.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie udostępnienia ustawowych moratoriów kredytowych.

Na podstawie sygnału skargowego poddano analizie informacje publikowane na stronie internetowej jednego z banków w zakresie możliwości skorzystania przez kredytobiorców z ustawowego moratorium kredytowego. Strona internetowa banku wskazywała, iż z dniem 30 września 2020 r. bank zaprzestał przyjmowania wniosków o odroczenie spłat rat kredytów, a z dniem 21 października 2020 r. – oświadczeń o odstąpieniu, czym m.in. naruszył dyspozycję art. 31fa ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Podjęto czynności nadzorcze, w rezultacie których bank dokonał modyfikacji strony internetowej, tak aby nie wprowadzała klientów banku w błąd, co do faktycznej możliwości skorzystania z ustawowych moratoriów kredytowych.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie realizacji zlecenia wypłaty dewiz.

Na kanwie otrzymanego sygnału dokonano analizy przyjętych procedur w zakresie realizacji wypłaty dewiz. Zidentyfikowano przypadki realizacji zleceń wypłaty dewiz w systemie transzowym. Klient nie otrzymywał zamówionych dewiz w jednym, konkretnym dniu. Zlecenie bank realizował w kilku wypłatach po różnym kursie, a klient nie miał wpływu ani na termin, ani na kwotę i kurs, po jakim zostanie zrealizowane zlecenie wypłaty. Zidentyfikowano, iż regulamin usług bankowych nie przewidywał procedury realizacji wypłaty dewiz w transzach. W rezultacie podjętych działań nadzorczych bank wskazał, iż dokona modyfikacji przyjętych rozwiązań proceduralnych.

Analiza praktyki jednego z banków zaliczania kredytowanych kosztów zakupu ubezpieczenia

na życie do całkowitej kwoty kredytu. Na kanwie otrzymanego sygnału poddano analizie praktykę jednego z banków w zakresie słuszności zaliczania do całkowitej kwoty kredytu, kredytowanych kosztów zakupu ubezpieczenia na życie, którego poniesienie nie jest konieczne dla uzyskania kredytu. Powzięto wątpliwość, czy przyjęte rozwiązanie jest zgodne z definicją całkowitej kwoty kredytu, o której mowa w art. 5 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1083). Ustawodawca wyraźnie wskazuje, iż do całkowitej kwoty kredytu nie zalicza się kredytowanych kosztów, niezależnie od tego, czy zostały one poniesione dobrowolnie, czy też ich poniesienie jest obligatoryjne. Bank błędnie postąpił, zaliczając jednocześnie koszt ubezpieczenia na życie do całkowitej kwoty kredytu oraz pozaodsetkowych kosztów kredytu oraz – jednocześnie – nie zaliczając go do całkowitych kosztów kredytu. Piśmiennictwo stoi bowiem na stanowisku, że pozycja w umowie kredytowej (w tym wypadku koszt ubezpieczenia na życie) nie może być zaliczona jednocześnie do całkowitej kwoty kredytu i całkowitych kosztów kredytu (czyli też pozaodsetkowych kosztów kredytu). Błędne jest także zachowanie banku polegające na zaliczeniu kosztu ubezpieczenia na życie do pozaodsetkowych kosztów kredytu przy jednoczesnym niezaliczeniu go do całkowitych kosztów kredytu. Zidentyfikowana praktyka zostanie wykorzystana w toku bieżącego nadzoru.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie wypowiedzenia umowy rachunku pomimo uzupełnienia oświadczenia o beneficjencie rzeczywistym przez klienta.

W wyniku podjętych czynności nadzorczych bank wykrył nieprawidłowości związane z działaniem mechanizmu kontrolnego, który odpowiada za anulowanie wypowiedzenia umowy ze strony banku po tym, jak klient uzupełni wszystkie wymagane dane. Aby wyeliminować w przyszłości podobne sytuacje, bank udoskonalił mechanizm kontrolny poprzez wprowadzenie automatyzacji raportowania.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie zwrotu środków wpłaconych gotówką na rachunek klienta banku przez osobę trzecią, która nie jest klientem banku.

W wyniku podjętych działań nadzorczych bank zidentyfikował lukę w procedurze zwrotu wpłat gotówkowych na wniosek osoby trzeciej (niebędącej klientem) – brak scenariusza dotyczącego zwrotu środków na wniosek wpłacającego. W celu wyeliminowania i przeciwdziałania występowaniu tego rodzaju nieprawidłowości w przyszłości bank zmodyfikował procedury, które dotyczą obsługi wpłat gotówkowych.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie niewłaściwie pobranej prowizji za odnowienie kredytu odnawialnego w ramach promocji.

W wyniku podjętych działań nadzorczych, bank zidentyfikował 1034 klientów, którym niewłaściwie pobrał

pro wizję za prolongatę kredytu odnawialnego. Bank poinformował, że powodem nieprawidłowości był błąd techniczny, który został zidentyfikowany i naprawiony. Niesłusznie pobrane prowizje zostały klientom zwrócone.

Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej automatycznej zmiany sposobu autoryzacji transakcji na mobilną wbrew woli klienta w jednym z banków. W wyniku podjętych działań nadzorczych bank poinformował, że automatyczną zmianę sposobu autoryzacji podczas aktualizacji aplikacji, jak i przy jej pobraniu, bank wdrożył dla wszystkich klientów. Bank wyjaśnił, że podjął decyzję o zmianie tej funkcjonalności. Po aktualizacji aplikacji mobilnej, bank nie zmienia automatycznie trybu autoryzacji na mobilną autoryzację. Obecnie bank udostępnia możliwość użytkowania aplikacji mobilnej przy jednoczesnym korzystaniu z trybu autoryzacji za pomocą haseł sms.

Analiza praktyki dotyczącej wymagania przez jeden z banków niestandardowej dokumentacji do wszczęcia procedury chargeback. W wyniku podjętych działań nadzorczych bank zidentyfikował 6 klientów, którzy w odpowiedzi na zgłoszenie zostali poproszeni przez bank o dostarczenie m.in. wpisu usługodawcy na listę ostrzeżeń publicznych KNF. Bank poinformował, że obecnie w przypadku konieczności uzupełnienia dokumentacji wymaganej do wszczęcia procedury chargeback żąda od klientów tylko dokumentów określonych przez organizację płatniczą.

Analiza praktyki dotyczącej naliczenia przez jeden z banków opłaty za wyciąg elektroniczny z rachunku, który zgodnie z taryfą jest bezpłatny. W wyniku podjętych działań nadzorczych bank potwierdził bezpodstawne pobranie opłat za wyciąg elektroniczny u 1701 klientów. Przyczyną nieprawidłowości był błąd informatyczny, który został usunięty. Niesłusznie pobrane opłaty zostały klientom zwrócone.

Analiza praktyki dotyczącej uruchomienia przez jeden z banków funkcjonalności płatności zbliżeniowej kartą pomimo rezygnacji klienta z tej opcji. W wyniku podjętych działań nadzorczych bank zidentyfikował problem systemowy, który dotyczył 104 kart płatniczych. Bank potwierdził, że dostawca usługi zidentyfikował problem w synchronizacji danych i poinformował bank o jego naprawie oraz dostarczył poprawę aplikacji, która ma zapobiec podobnym sytuacjom w przyszłości. Bank objął przypadek monitoringiem pod kątem weryfikacji, czy dostarczone przez dostawcę rozwiązania skutecznie eliminują problem.

Analiza praktyki pobierania przez jeden z banków opłaty za dodatkową usługę do rachunku bankowego pomimo spełnienia przez posiada-

cza rachunku warunku zwolnienia z tej opłaty. Na podstawie sygnału skargowego przeprowadzono analizę i zidentyfikowano błąd systemowy, który nie zaliczał części wpływów do mechanizmu zwalnającego rachunek z opłaty. Bank zobowiązał się do wprowadzenia zmiany eliminującej przyczynę nieprawidłowości oraz zwrotu nienależnie naliczonych opłat w styczniu 2021 r.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie realizacji zwrotu środków na konto nadawcy w związku z podejrzeniem prania pieniędzy. Na podstawie otrzymanych sygnałów przeprowadzono analizę i zidentyfikowano problem w jakości obsługi oraz braki kadrowe. Bank zablokował środki klienta w celu ich weryfikacji pod kątem prania pieniędzy. Po potwierdzeniu ze strony banku nadawcy legalności tego przelewu, środki były w dalszym ciągu przetrzymywane na rachunkach technicznych. Dopiero po interwencji reklamacyjnej klienta środki zostały zwrócone z kilkumiesięcznym opóźnieniem. Bank w celu uniknięcia podobnych sytuacji wprowadził zmiany w procedurach reklamacyjnych, wprowadził dodatkowe punkty kontrolne oraz zatrudnił dodatkowe osoby do obsługi tego typu spraw.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie kierowania do klientów błędnych harmonogramów spłaty kredytu. Na podstawie otrzymanego sygnału przeprowadzono analizę i zidentyfikowano nieprawidłowości polegające na wysyłce harmonogramów dla 12 914 umów, w których to zastosowano niezgodną z przewidzianą w przepisach Kodeksu cywilnego stawkę maksymalnego oprocentowania. Przyczyną powyższych nieprawidłowości była błędna historyczna parametryzacja tabel odsetek maksymalnych. Bank zapewnił, że w ramach działań naprawczych przygotował skrypty zmieniające tabelę maksymalnego oprocentowania, dokonał korekt harmonogramów spłaty oraz zrealizował ich wysyłkę do klientów dotkniętych problemem. W celu uniknięcia podobnych nieprawidłowości w przyszłości zweryfikowane zostały tabele przy poszczególnych typach kredytów istniejące w systemie głównym banku.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie podwójnego obciążenia rachunków klientów z tytułu operacji kartowych. Na podstawie otrzymanego sygnału przeprowadzono analizę i zidentyfikowano nieprawidłowości polegające na podwójnym wygenerowaniu not księgowych dla operacji kartowych, które następnie spowodowały podwójne obciążenie rachunków. Łącznie 32 315 klientów zostało dotkniętych awarią. Bank wyjaśnił, że przyczyną powyższych nieprawidłowości był błąd ludzki w trakcie importu danych o transakcjach kartowych do systemu informatycznego banku, zerwana sesja, ponowne uruchomienie generowania not księgowych. W ramach działań naprawczych bank skontaktował się z dostawcą systemu informatycznego celem przygotowania rozwiązania korygującego skutki

zdarzenia. Właściwe komórki banku otrzymały także niezbędne informacje o awarii oraz wytyczne co do komunikacji z klientem. Bank zapewnił o dokonaniu korekt na rachunkach klientów poprzez stornowanie niepoprawnych transakcji oraz o przywróceniu poprawnych sald na tych rachunkach.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie pobierania nienależnych opłat za przelewy z tytułu zwrotu środków z zapadłych lokat. Na podstawie otrzymanego sygnału przeprowadzono analizę i zidentyfikowano nieprawidłowości polegające na pomniejszeniu o 5 zł kwoty zapadłej lokaty z tytułu obciążenia za przelew Elixir. Bank potwierdził nieprawidłowości w powyższym zakresie i wyjaśnił, że przedmiotowe zajście było następstwem błędu systemowego. Bank zapewnił o wszczęciu prac celem wyeliminowania błędu na otwartych wtedy oraz przyszłych lokatach i potwierdził zrealizowanie operacji zwrotu niezasadnie pobranych opłat.

Analiza praktyki jednego z towarzystw funduszy inwestycyjnych w zakresie terminowości przesłania formularza IKE-2 do nowego operatora IKE. Z przeprowadzonej analizy wynika, że opóźnienia w realizacji transferu IKE do innej instytucji zarządzającej wynikały przede wszystkim ze zwiększonej liczby przypadków konieczności manualnego wystawienia kwestionariuszy IKE/IKZE. Sytuacja dotyczyła około 44% przypadków z miesiąca lutego 2020 r. W celu przeciwdziałania występowaniu takich nieprawidłowości w przyszłości towarzystwo podjęło prace nad pełną automatyzacją procesu przygotowania kwestionariuszy informacyjnych, których zakończenie planuje w pierwszym kwartale 2021 roku.

Analiza praktyki agenta firmy inwestycyjnej w zakresie możliwości wprowadzenia klientów w błąd co do faktycznego zakresu działalności agenta. Do agenta firmy inwestycyjnej skierowało 25 osób, które mogą być pokrzywdzone w związku z działalnością jego pracownika, który oferował klientom agenta nabycie obligacji korporacyjnych spółki z o.o. Agent w rzeczywistości nie uczestniczył w procesie dystrybucji jakichkolwiek produktów tej spółki. Analiza sprawy wykazała, że agent mógł w niedostateczny sposób sprawować nadzór nad czynnościami wykonywanymi przez swojego pracownika, co doprowadziło do braku wykrycia nieprawidłowości w odpowiednim czasie i wprowadzenia w błąd osób poszkodowanych, co do faktycznego zakresu działalności agenta. W związku z zaistniałą sytuacją agent rozwiązał stosunek umowny łączący go ze wskazanym podmiotem w trybie natychmiastowym oraz złożył zawiadomienie do prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa przez jego pracownika.

Analiza praktyki jednego z biur maklerskich w zakresie gromadzenia informacji od uczestników IKE. Na kanwie sygnału jednego z uczestników

rynku finansowego poddano analizie treść formularza przygotowanego przez biuro maklerskie, które w związku z art. 7 ustawy o indywidualnych kontaktach emerytalnych oraz indywidualnych kontaktach zabezpieczenia emerytalnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1808) zobowiązany jest wypełnić klient wnioskujący o otwarcie rejestru IKE. Zidentyfikowano, iż zakres zbieranych informacji wykracza poza wymogi ustawowe. Biuro maklerskie żądało oświadczenia, czy klient gromadził kiedyś środki na IKE, gdy z treści ww. ustawy wynika wyłącznie prawo do gromadzenia przez biuro maklerskie informacji w zakresie obecnie gromadzonych środków na IKE w innej instytucji. Podjęte działania nadzorcze doprowadziły do modyfikacji formularzy przedkładanych klientowi przez biuro maklerskie.

Analiza praktyki jednego z biur maklerskich w zakresie blokowania możliwości składania zleceń w ramach systemu transakcyjnego. Na podstawie sygnału jednego z uczestników rynku finansowego dokonano analizy praktyki jednego z biur maklerskich, która uzależnia możliwości składania zleceń za pośrednictwem systemu transakcyjnego od uprzedniego wypełnienia oświadczenia publikowanego w formie pop-upu. Po zalogowaniu do tego systemu pojawiał się komunikat pop-up, którego celem było pozyskanie od klientów biura maklerskiego informacji o preferowanej przez nich formie wysyłki przez biuro maklerskie, informacji o aktywności inwestycyjnej oraz innych informacji dotyczących usług świadczonych przez to biuro. Klient nie miał możliwości zamknięcia komunikatu, co tym samym uniemożliwiało mu złożenie zlecenia. W rezultacie podjętych działań nadzorczych biuro maklerskie wprowadziło możliwość zamknięcia komunikatu, tak aby zapewnić klientom prawo do swobodnego/nieograniczonego składania zleceń.

Analiza praktyki jednej z firm inwestycyjnych w zakresie obligatoryjnej sprzedaży. Na podstawie otrzymanego sygnału skargowego poddano analizie praktykę stosowania przez jedną z firm inwestycyjnych mechanizmu tzw. obligatoryjnej sprzedaży instrumentów zapisanych na rachunku inwestycyjnym klientów, w przypadku braku na rachunkach klienta środków pieniężnych wystarczających na pokrycie opłat i prowizji. Poproszono o wskazanie, czy przed przeprowadzeniem „obligatoryjnej sprzedaży” firma inwestycyjna informowała klientów o braku środków na rachunku wystarczających na pokrycie należnych jej opłat i prowizji. Ustalono, iż firma informowała wyłącznie tych klientów, którzy wyrazili zgodę na komunikację elektroniczną, co świadczy o braku stosowania zharmonizowanych praktyk informacyjnych względem klientów. Klienci, którzy wskazali adres e-mail, stanowią grupę uprzywilejowaną. Ustalono również, iż mechanizm „obligatoryjnej sprzedaży” instrumentów finansowych odbywa się na podstawie kryteriów niezdefiniowanych regulaminowo. Firma inwestycyjna kwalifikuje wg własnego uznania, które instrumenty finansowe zostaną przeznaczone do

sprzedaży. Zapis regulaminowy o „obligatoryjnej sprzedaży” nie wskazuje również, jak często firma inwestycyjna może korzystać z ww. uprawnień. Zidentyfikowana praktyka w ocenie organu nadzoru może wskazywać na naruszenie zasady działania w najlepiej pojętym interesie klientów. Poczynione w sprawie ustalenia zostały wykorzystane w dalszych czynnościach nadzorczych.

Analiza praktyki dotyczącej zmian treści statutu jednego z funduszy inwestycyjnych zamkniętych w zakresie zasad realizacji wykupu. Na podstawie sygnału jednego z uczestników rynku finansowego, będącego posiadaczem certyfikatów inwestycyjnych jednego z funduszy dokonano analizy statutowych zasad realizacji wykupu oraz zastosowanych przez towarzystwo zmian jego zapisów w zakresie realizacji żądań wykupu niezrealizowanych uprzednio w związku z zastosowaniem mechanizmu proporcjonalnej redukcji. Zmiany brzmienia jednego z paragrafów statutu funduszu przewidywały, że żądania wykupu niezrealizowane w związku z proporcjonalną redukcją mogą zostać zrealizowane w następnym dniu wykupu na podstawie żądania ponownie złożonego przez uczestnika funduszu. Poprzednie brzmienie statutu przewidywało, że w przypadku zastosowania proporcjonalnej redukcji wykupu certyfikatów inwestycyjnych, niewykupione certyfikaty zostaną wykupione w kolejnym dniu wykupu bez konieczności składania przez uczestnika kolejnego żądania. W rezultacie dokonanej analizy stwierdzono, iż towarzystwo nie powinno obciążać uczestników do ponownego złożenia żądania wykupu, gdyż poprzednie zlecenia nadal są aktualne i powinny być wykonane w najbliższym dniu wykupu. Przedmiotową zmianę statutu oceniono negatywnie pod względem jej zgodności z interesem dotychczasowych uczestników funduszu. Poczynione w sprawie ustalenia zostały wykorzystane w dalszych czynnościach nadzorczych.

Analiza opóźnionego rejestrowania przez zakład ubezpieczeń roszczeń zgłoszonych drogą elektroniczną. W związku z otrzymaną informacją od nieprofesjonalnego uczestnika rynku finansowego zidentyfikowano przypadek zarejestrowania przez zakład ubezpieczeń roszczenia z miesięcznym opóźnieniem względem faktycznej daty otrzymania roszczenia. Powodem wystąpienia takiej sytuacji było błędne zakwalifikowanie numeru polisy jako numeru roszczenia przez robota indeksującego korespondencję elektroniczną przychodzącą do zakładu ubezpieczeń. W konsekwencji wpływającą korespondencję przekazano do niewłaściwej szkody, dodatkowo przypisaną do likwidatora, który w momencie przesłania tej korespondencji nie był już pracownikiem zakładu ubezpieczeń. W wyniku działań podjętych przez UKNF zakład ubezpieczeń dokonał zmian w algorytmie robota obsługującego indeksację korespondencji. Ponadto zakład ubezpieczeń zmodyfikował procedurę przekazywania korespondencji, wprowadzając rozwiązanie mające na celu uniknięcie przekazania

korespondencji do szkody prowadzonej przez nieaktywnego likwidatora i w takiej sytuacji przekazanie korespondencji będzie następowało do likwidatora aktualnie zajmującego się likwidacją szkód.

Analiza zasad zwrotów przez 3 zakłady ubezpieczeń kosztów dezynfekcji pojazdu zastępczego oraz pojazdu uszkodzonego i naprawionego z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Z informacji od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego wynikało, iż trzy zakłady ubezpieczeń odmawiają zwrotu kosztów dezynfekcji pojazdu zastępczego oraz pojazdu uszkodzonego i naprawionego pomimo panującej pandemii wirusa SARS-CoV-2, co w ocenie nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego było niezasadne. UKNF przeprowadził analizę rozpatrywania przez zakłady ubezpieczeń, których te informacje dotyczyły, roszczeń o zwrot kosztów dezynfekcji pojazdu zastępczego oraz pojazdu uszkodzonego i naprawionego z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. W wyniku przeprowadzonej analizy UKNF przyjął stanowisko, zgodnie z którym koszty dezynfekcji pojazdu zastępczego oraz pojazdu uszkodzonego i naprawionego nie pozostają w adekwatnym związku przyczynowo-skutkowym ze zdarzeniem powodującym szkodę. Związana z pandemią konieczność dezynfekcji pojazdów nie stanowi normalnego następstwa zdarzenia, z którym system prawny łączy powstanie obowiązku naprawienia szkody. Zatem odmowa zwrotu kosztów dezynfekcji pojazdu zastępczego oraz pojazdu uszkodzonego i naprawionego przez zakłady ubezpieczeń jest zasadna.

Analiza zasad udostępniania przez zakład ubezpieczeń informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń lub wysokości odszkodowania lub świadczenia. Nieprofesjonalny uczestnik rynku finansowego twierdził, że zakład ubezpieczeń nie udostępnia akt szkodowych pomimo wielokrotnych wniosków składanych drogą elektroniczną na adres poczty elektronicznej zakładu. W wyniku działań podjętych przez UKNF zakład ubezpieczeń ustalił, że serwer poczty przychodzącej zakładu ubezpieczeń zakwalifikował określone wiadomości e-mail jako wiadomości niebezpieczne. Zakład ubezpieczeń przeprowadził szczegółową analizę systemową dotyczącą zaistniałego problemu i w jej wyniku zidentyfikował domenę, z której korespondencja była odrzucana jako niebezpieczna. Zakład ubezpieczeń dodał domenę do adresów zaufanych.

Wydanie zalecenia w stosunku do zakładu ubezpieczeń dostosowania do wymogów art. 29 ust. 6 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 895 ze zm.) sposobu postępowania w zakresie udostępniania informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowie-

działności zakładu ubezpieczeń lub wysokości odszkodowania, lub świadczenia nabywcom wiarytelności, lub ekspektatywy wiarytelności z tytułu odszkodowania, lub zadośćuczynienia z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. UKNF zidentyfikował ograniczanie przez zakład ubezpieczeń dostępu do akt szkodowych nabywcom (cesjonariuszom) roszczeń o świadczenie z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych poprzez wiązanie prawa dostępu do akt szkodowych z bezspornością faktu istnienia danego roszczenia. Zakład ubezpieczeń odmawiał udostępnienia akt szkodowych, jeżeli w jego opinii w związku z danym zdarzeniem zaspokoił już wszystkie roszczenia, z którymi mogła wystąpić osoba poszkodowana. W odpowiedzi na wydane w stosunku do zakładu ubezpieczeń zalecenie, zakład poinformował o odstąpieniu od stosowanej dotychczas praktyki i zadeklarował udostępnianie akt szkodowych wszystkim nabywcom roszczeń, w tej części, w jakiej akta danej szkody związane są z danym roszczeniem.

Analiza uzasadniania przez zakład ubezpieczeń korekt ujemnych stosowanych przez technicznych opiekunów klienta podczas ustalania wartości pojazdu w stanie sprzed szkody w toku realizacji roszczeń w ramach ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Przeprowadzona analiza doprowadziła do zidentyfikowania braku należytego uzasadniania korekt ujemnych stosowanych przez technicznych opiekunów klienta podczas ustalania wartości pojazdu w stanie sprzed szkody w toku realizacji roszczeń w ramach ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Techniczny opiekun klienta, ustalając wartość pojazdu w stanie sprzed szkody zastosował korekty ujemne w sposób niezgodny z procedurą obowiązującą w zakładzie ubezpieczeń. Dodatkowo uzasadnienie zastosowania korekty ujemnej, sporządzone przez technicznego opiekuna klienta, nie pozwalało na weryfikację zasadności i prawidłowości takiej decyzji. W wyniku działań podjętych przez UKNF zakład ubezpieczeń zobowiązał się do przeprowadzenia dodatkowych szkoleń dla technicznych opiekunów klientów w zakresie uzasadniania korekt ujemnych, których zastosowanie i rozmiar zależą od indywidualnej decyzji takiego opiekuna oraz procedur obowiązujących w zakładzie ubezpieczeń w zakresie ustalania wartości pojazdu w stanie sprzed szkody.

Wydanie zaleceń w stosunku do brokera ubezpieczeniowego w związku z nieprawidłowościami dotyczącymi sporządzonego przez brokera ubezpieczeniowego dokumentu przedstawiającego ofertę ubezpieczenia NNW dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2019/2020. W związku z tym w stosunku do brokera ubezpieczeniowego wydano zalecenia zaprzestania naruszania art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń (Dz. U. z 2019 r. poz. 1881 ze zm.), polegającego na sporządzaniu kierowanych do klientów informacji

o charakterze reklamowym i marketingowym w taki sposób, że nie są one wyraźnie oznaczone, oraz do zaprzestania naruszania art. 7 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń, polegającego na sporządzaniu kierowanych do klientów informacji, w tym informacji o charakterze reklamowym i marketingowym, w taki sposób, że nie są one jasne, rzetelne i niewprowadzające w błąd. Broker ubezpieczeniowy przedstawił informację o wykonaniu zaleceń.

Analiza zasad udostępniania przez zakład ubezpieczeń informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń lub wysokości odszkodowania lub świadczenia. Do UKNF wpłynęły informacje od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego wskazujące na brak udostępniania przez zakład ubezpieczeń akt szkodowych pomimo wielokrotnych wniosków składanych drogą elektroniczną na adres poczty elektronicznej zakładu ubezpieczeń. W wyniku działań podjętych przez UKNF zakład ubezpieczeń ustalił, że wnioski o udostępnienie akt szkodowych nie docierały na skrzynkę poczty elektronicznej zakładu ubezpieczeń, ponieważ serwer poczty przychodzącej kwalifikował te wiadomości e-mail jako niebezpieczne. Analiza systemowa dotycząca zaistniałego problemu przeprowadzona przez zakład ubezpieczeń ujawniła, że część korespondencji nadawanej do zakładu ubezpieczeń z dwóch wskazanych domen była odrzucana jako niebezpieczna. W celu rozwiązania zaistniałego problemu zakład ubezpieczeń dodał te domeny do adresów zaufanych.

Wydanie w stosunku do 7 zakładów ubezpieczeń zaleceń dostosowania działalności do wymogów art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2214 ze zm.); dalej: uuo. Zalecenia wydano dla tych zakładów ubezpieczeń, które nie respektowały uprawnienia nowego właściciela pojazdu do wypowiedzenia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych (dalej: umowa ubezpieczenia OC ppm) – wynikającego z art. 31 ust. 1 uuo – w przypadku, gdy w toku umowy ubezpieczenia OC ppm doszło do przeniesienia lub przejścia prawa własności pojazdu, przy czym nabywca był jednocześnie ubezpieczającym, który pierwotnie zawarł wypowiedzaną umowę. Typowym przykładem przywołanej powyżej sytuacji jest nabycie pojazdu przez leasingobiorcę po wygaśnięciu umowy leasingu, jeżeli w trakcie trwania stosunku leasingu dany pojazd był ubezpieczony w ramach umowy ubezpieczenia OC ppm zawartej przez tego leasingobiorcę. Wspomniane wyżej zalecenia miały swoje źródło właśnie w sygnałach przekazywanych przez byłych leasingobiorców, którzy ze strony zakładów ubezpieczeń spotkali się z odmową uznania skuteczności wypowiedzeń złożonych w trybie art. 31

ust. 1 uuo, w odniesieniu do umów ubezpieczenia OC ppm, zawartych przez nich jako ubezpieczających jeszcze w czasie trwania umowy leasingu. Wśród wielu skutków prawnych wyrażonego w ww. zaleceniach stanowiska KNF dla nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego najbardziej doniosłe są trzy: 1) Powstanie po stronie nabywcy pojazdu uprawnienia do wypowiedzenia na piśmie umowy ubezpieczenia OC ppm (art. 31 ust. 1 zd. 2 uuo). 2) Brak automatycznego zawarcia umowy ubezpieczenia OC ppm na kolejny dwunastomiesięczny okres ochrony, jako skutek wyłączenia stosowania art. 28 uuo (art. 31 ust. 1 zd. 4 uuo). 3) Powstanie uprawnienia nabywcy do żądania rekalkulacji składki za okres od momentu nabycia własności pojazdu (art. 31 ust. 2 zd. 2 uuo). A zatem, nabywca pojazdu, w tym m.in. ten, który zawarł umowę ubezpieczenia OC ppm w warunkach ograniczonej swobody

wyboru ubezpieczyciela, jak np. wspomniany wyżej leasingobiorca, zyskuje prawo do natychmiastowego zakończenia bytu takiej umowy ubezpieczenia OC ppm oraz zawarcia nowej umowy, która będzie odpowiadała jego wymaganiom i potrzebom. Dodatkowo, KNF wyraziła stanowisko, że w sytuacji, gdy nabywca zdecyduje się wypowiedzieć umowę ubezpieczenia OC ppm w trybie art. 31 ust. 1 zd. 2 uuo, to celowościowa wykładnia art. 41 ust. 1 pkt 3 uuo każe przyjąć, że uprawnionym do uzyskania zwrotu składki za niewykorzystany okres ubezpieczenia jest wyłącznie poprzedni ubezpieczający. Oznacza to, że zwrot składki w opisanym przypadku powinien trafić do osoby, która ją zapłaciła, nie zaś, jak wynika z wykładni literalnej art. 41 ust. 1 pkt 3 uuo, do zbywcy pojazdu. Wszystkie zakłady ubezpieczeń, do których skierowano zalecenia, przedstawiły informację o ich wykonaniu.

10.9. SĄD POLUBOWNY PRZY KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Komisja Nadzoru Finansowego zapewnia uczestnikom rynku finansowego możliwość pozasądowego rozpatrywania sporów w Sądzie Polubownym przy Komisji Nadzoru Finansowego. Kognicja utworzonego przez ustawę o nadzorze nad rynkiem finansowym Sądu Polubownego przy KNF obejmuje rozpatrywanie sporów między uczestnikami rynku finansowego, w szczególności sporów wynikających ze stosunków umownych między podmiotami podlegającymi nadzorowi Komisji a odbiorcami usług świadczonych przez te podmioty. Nie jest to zatem sąd wyłącznie konsumencki, choć jest jedną z instytucji systemu ADR w zakresie postępowania mediacyjnego i arbitrażu uproszczonego.

Postępowania prowadzone przed Sądem Polubownym przy KNF mają charakter dobrowolny. Oznacza to, że warunkiem wszczęcia postępowania jest zgoda obu stron na polubowne rozwiązanie sporu w ramach Sądu Polubownego przy KNF. Sąd Polubowny przy KNF oferuje dwie zasadniczo różne drogi postępowania: mediację i arbitraż. W ramach arbitrażu istnieje także możliwość prowadzenia postępowania zdalnego w formie elektronicznej, tzw. arbitraż uproszczony.

Szczególnym zainteresowaniem uczestników rynku finansowego cieszą się postępowania mediacyjne. W 2020 r. do Sądu Polubownego przy KNF wpłynęło 2187 wniosków o przeprowadzenie mediacji, złożonych zarówno przez instytucje finansowe,

jak i ich klientów. W 1006 przypadkach obie strony sporu wyraziły chęć podjęcia próby rozwiązania sporu w drodze mediacji, co oznacza, że postępowania mediacyjne przeprowadzane były w przypadku 46% wniosków. W 2020 r. 29 instytucji finansowych z różnych sektorów rynku wyraziło wolę rozwiązania sporu ze swoimi klientami w drodze mediacji. Natomiast 16 instytucji finansowych skierowało wnioski do Centrum Mediacji Sądu Polubownego przy KNF, proponując swoim klientom mediację jako sposób rozwiązania wynikłego sporu.

Największa liczba wniosków złożonych do Sądu Polubownego przy KNF według przedmiotu sporu dotyczyła odmowy lub częściowej odmowy wypłaty odszkodowania lub świadczenia – ponad 78% wniosków.

W 2020 r. po raz kolejny przyznano wyróżnienie *Instytucja finansowa przyjazna mediacji*, którego celem jest propagowanie polubownego rozwiązywania sporów pomiędzy instytucjami finansowymi a odbiorcami świadczonych przez nie usług, a także docenienie instytucji finansowych, które kontakty ze swoimi klientami opierają na otwartości, dialogu i dążeniu do porozumienia. Wyróżnionych zostało siedem podmiotów: PZU S.A., STU ERGO Hestia S.A., Generali TU S.A., TUIR Warta S.A., Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, InterRisk TU S.A. oraz AXA Ubezpieczenia TUIR S.A.

Po raz trzeci przyznano także wyróżnienie *Ambasador mediacji na rynku finansowym*. Wyróżnienie to ma przyczynić się do propagowania polubownego rozwiązywania sporów na rynku finansowym poprzez wyróżnianie osób fizycznych, osób prawnych, a także innych podmiotów, które podejmują działania na rzecz upowszechniania idei polubownego rozwiązywania sporów na rynku finansowym oraz wykazują szczególną wagę, zakres lub skuteczność. Wyróżnienie może być przyznane także pełnomocnikom stron w postępowaniach mediacyjnych prowadzonych w Centrum Mediacji Sądu Polubownego przy KNF, którzy swoją postawą i zaangażowaniem w sposób

istotny przyczyniają się do polubownego rozwiązywania sporów. W roku 2020 wyróżniono dwie osoby: Jakuba Sewerynika i Wojciecha Kolasę – przedstawicieli zakładów ubezpieczeń.

W dniach od 16 marca do 15 kwietnia 2020 r. z uwagi na sytuację epidemiologiczną działalność Sądu Polubownego przy KNF była zawieszona. Począwszy od drugiej połowy kwietnia 2020 r. Sąd Polubowny przy KNF działał w trybie zdalnym, a postępowania były prowadzone przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość.

Tabela 85. Wnioski kierowane do Sądu Polubownego przy KNF w roku 2020 w porównaniu do lat 2017, 2018 i 2019

Wyszczególnienie	Łącznie				Arbitraż				Mediacja			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Wnioski	2 964	2 361	2 748	2 203	23	47	24	16	2 941	2 314	2 724	2 187
Zgody	1 020	1 044	1 571	1 009	4	4	2	3	1 016	1 040	1 569	1 006
Sprawy pozytywnie załatwione na rzecz wnioskodawcy przed rozpoczęciem postępowania polubownego (zawarto ugodę lub złożono propozycję ugody)	43	28	43	22	0	0	1	0	43	28	42	22
Odmowy	1 349	1 170	1 005	768	12	34	19	6	1 337	1 136	986	762
Pozostałe (m.in. wycofanie lub niezuzupełnienie wniosku przez wnioskodawcę, brak właściwości sądu)	13	32	38	43	1	5	1	2	12	27	37	41
Sprawy będące w toku (brak odpowiedzi drugiej strony w przedmiocie zgody na mediację/arbitraż)	539	87	91	361	6	4	1	5	533	83	90	356

Źródło: opracowanie własne Sądu Polubownego przy KNF

Tabela 86. Wnioski kierowane do Sądu Polubownego przy KNF w roku 2020 w porównaniu do lat 2017, 2018 i 2019 w podziale na sektory rynku finansowego

Sektory rynku finansowego	2017	2018	2019	2020
Sektor ubezpieczeniowy	2 458	2 103	2 528	2 085
Rynek bankowy	497	249	152	103
Rynek kapitałowy	3	3	58	2
Sektor SKOK	2	1	2	0
Pozostałe	4	5	8	13
Razem	2 964	2 361	2 748	2 203

Źródło: opracowanie własne Sądu Polubownego przy KNF

10.10. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Zaangażowanie UKNF na forum międzynarodowym jest niezbędnym elementem procesu budowy stabilnego otoczenia regulacyjnego dla uczestników rynku finansowego w Polsce. Współpraca z organami nadzoru finansowego z innych państw w formie dwustronnej i na forach wielostronnych, w tym w ramach kolegiów nadzorczych, poprzez wymianę informacji i doświadczeń stanowi istotny element wsparcia realizacji celów nadzorczych UKNF.

Szczególnie istotnym polem działalności międzynarodowej jest Europejski System Nadzoru Finansowego, co wynika z faktu, iż kluczowe akty prawne (np. dyrektywy CRD IV, Wypłacalność II i MiFID II, rozporządzenia CRR, MiFIR oraz rozporządzenie PRIIPS) wyznaczające ramy dla funkcjonowania instytucji finansowych, są przyjmowane na forum UE.

Działania UKNF w obszarze międzynarodowym przybierają też formę pogłębiania współpracy w ramach regionu Europy Środkowo-Wschodniej oraz krajów nienależących do strefy euro, których organy nadzoru, z uwagi na charakterystykę rynków lub zbieżne interesy, dość często prezentują podobne stanowiska.

UKNF współpracuje na bieżąco z urzędami centralnymi (Ministerstwem Finansów, Ministerstwem Spraw Zagranicznych, Ministerstwem Rozwoju) i europejskimi organami nadzoru finansowego w kontekście wydarzeń międzynarodowych mogących wpłynąć na stabilność polskiego rynku finansowego. Przez cały 2020 rok na forum instytucji europejskich wchodzących w skład Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego prowadzone były działania związane z koniecznością wprowadzenia rozwiązań mających na celu minimalizację negatywnych konsekwencji pandemii COVID-19. Dyskutowano również nt. zadań przedstawionych w nowym planie działania Komisji Europejskiej mającym na celu harmonizację funkcjonowania rynków kapitałowych w poszczególnych państwach członkowskich w ramach unii rynków kapitałowych (CMU).

Ponadto w 2020 roku kontynuowana była współpraca związana z wyjściem Wielkiej Brytanii ze struktur Unii Europejskiej (brexit) i wynikającymi z tego konsekwencjami dla polskiego i unijnego rynku finansowego. W efekcie UKNF prowadził m.in. analizę sytuacji wspólnie z partnerami zagranicznymi, komunikację z uczestnikami rynku finansowego zarówno z Polski, jak i z Wielkiej Brytanii, uczestniczył w przygotowywaniu polskich stanowisk do umowy o handlu i współpracy pomiędzy UE a Wielką Brytanią, jak również współpracował z Ministerstwem Finansów w zakresie rozwiązań prawnych mogących złago-

dzić skutki brexitu (czego rezultatem było przyjęcie przez Radę Ministrów pod koniec 2020 roku projektu przepisów regulujących kwestię kontynuacji realizacji przez brytyjskie i gibraltarskie zakłady ubezpieczeń trwających umów ubezpieczenia).

10.10.1. WSPÓŁPRACA Z ORGANAMI NADZORU Z INNYCH PAŃSTW

10.10.1.1. KOLEGIA NADZORCZE ORAZ KOLEGIA PRZYMUSOWEJ RESTRUKTURYZACJI

Podstawową płaszczyzną współpracy UKNF z organami nadzoru z innych państw są kolegia nadzorcze. W 2020 r. pracownicy UKNF uczestniczyli w 74 posiedzeniach 37 kolegiów nadzorczych (bankowych i ubezpieczeniowych). W zakresie sektora bankowego były to przede wszystkim kolegia organizowane przez Europejski Bank Centralny (EBC), który od listopada 2014 r. sprawuje bezpośredni nadzór nad największymi bankami w strefie euro. Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2020 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w 7 posiedzeniach 7 kolegiów organów nadzoru organizowanych przez EBC dla międzynarodowych grup bankowych, których spółki zależne są obecne na polskim rynku. Wspomniane kolegia mają na celu koordynację działań nadzorczych w odniesieniu do grup bankowych, włączając w to przygotowania do ewentualnych działań antykrzysowych. W ramach ww. posiedzeń prowadzone były uzgodnienia w zakresie wspólnych ocen ryzyka i adekwatności kapitałowej (ang. *Joint Risk Assessment and Decision Process*) oraz wymogów kapitałowych i płynnościowych na poziomie grupy. Omawiano i uzgadniano również projekty decyzji w zakresie oceny planów naprawy przygotowywanych przez podmioty dominujące w grupie.

Ponadto odbywała się intensywna wymiana informacji na temat wypracowanych praktyk nadzorczych oraz stosowanych narzędzi i metodologii, mająca na celu harmonizację podejść nadzorczych.

Zgodnie z dyrektywą BRRD i przepisami ją implementującymi UKNF jest członkiem (bez prawa głosu) kolegiów przymusowej restrukturyzacji ustanowionych dla grup bankowych, których podmioty zależne funkcjonują na polskim rynku. Rok 2020 był kolejnym rokiem funkcjonowania ww. kolegiów, których zasadniczym zadaniem jest opracowanie zasad współpracy organów przymusowej restrukturyzacji i organów nadzoru w sytuacji kryzysowej. Przedstawiciele UKNF brali udział w 11 posiedzeniach 10 kolegiów razem z przedstawicielami Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Narodowego Banku Polskiego i Ministerstwa Finansów, uczestnicząc w dyskusjach nad

planami przymusowej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji przygotowanymi przez właściwe organy przymusowej restrukturyzacji.

W okresie objętym sprawozdaniem przedstawiciele UKNF brali udział w 29 telekonferencyjnych posiedzeniach 19 ubezpieczeniowych kolegiów nadzorczych. Celem współpracy w kolegiach była wymiana informacji i doświadczeń pomiędzy organami nadzoru odpowiedzialnymi za nadzór nad zakładami ubezpieczeń należącymi do międzynarodowych grup ubezpieczeniowych, w tym ocena sytuacji finansowej i ryzyk identyfikowanych na poziomie grup i poszczególnych zakładów ubezpieczeń, wpływ pandemii COVID-19, jak również podjętych i planowanych działań nadzorczych, w tym inspekcji nadzorczych.

Przedstawiciele UKNF byli również zaangażowani w procesy przedaplikacyjne i procesy weryfikacji ciągłej odpowiedniości modeli wewnętrznych międzynarodowych grup ubezpieczeniowych.

W 2020 roku przedstawiciele UKNF uczestniczyli w 5 spotkaniach w formie telekonferencji z europejskimi organami nadzoru w celu wymiany informacji w związku z transakcjami nabycia zakładów ubezpieczeń należących do międzynarodowych grup ubezpieczeniowych.

UKNF kontynuował realizację zadań związanych z pełnieniem roli grupowego organu nadzoru dla Grupy PZU. KNF koordynowała współpracę z członkami Kolegium Grupy PZU oraz przygotowała i monitorowała wykonanie planu pracy Kolegium. KNF zorganizowała także doroczne posiedzenie Kolegium organów nadzoru Grupy PZU. KNF ponownie przyjęła informację o dalszym wypełnianiu przez Grupę PZU kryteriów pozwalających uznawać ją za konglomerat finansowy i kontynuowaniu wobec niej nadzoru uzupełniającego.

Ponadto w 2020 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w nadzwyczajnym – związanym z wpływem pandemii COVID-19 – posiedzeniu kolegium ds. kluczowego wskaźnika referencyjnego EURIBOR (ang. *Euro Interbank Offer Rate*). Głównym celem funkcjonowania ww. kolegium jest wymiana informacji nadzorczych między właściwymi organami oraz koordynacja ich działań i środków prowadzących do harmonizacji praktyk nadzorczych w zakresie wskaźników referencyjnych.

10.10.1.2. WSPÓŁPRACA DWUSTRONNA

UKNF pozostaje w bieżącym kontakcie z zagranicznymi organami nadzoru. Relacje dwustronne obejmują wymianę informacji nadzorczych, opinii oraz doświadczeń i przebiegają przede wszystkim na poziomie roboczym.

Współpracę dwustronną ułatwiają porozumienia o współpracy i wymianie informacji, które KNF za-

warła do tej pory z 62 zagranicznymi instytucjami, nie licząc porozumień wielostronnych zawartych w ramach członkostwa w instytucjach europejskich oraz międzynarodowych. W bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano porozumienie o współpracy i wymianie informacji z National Commission for Financial Markets (rum. *Comisia Națională a Pieței Financiare*) – organem nadzoru właściwym dla innych niż bankowy sektorów rynku finansowego w Republice Mołdawii.

10.10.2. UCZESTNICTWO W EUROPEJSKIM SYSTEMIE NADZORU FINANSOWEGO

Na mocy przepisów unijnych KNF jest członkiem Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego. System ten tworzą – obok organów nadzoru ze wszystkich państw Unii Europejskiej oraz Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ESRB) – trzy instytucje odpowiadające poszczególnym sektorom rynku, tj.: Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA), Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA) oraz Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) oraz ich Wspólny Komitet (ang. *Joint Committee*). EBA, EIOPA i ESMA opracowują projekty standardów technicznych oraz wytyczne uzupełniające unijne akty prawne, a także mają ułatwiać sprawowanie nadzoru nad transgranicznymi grupami finansowymi.

W tym zakresie jednym z kluczowych tematów w 2020 r. było przygotowanie propozycji zmiany przepisów oraz opracowanie wytycznych i rekomendacji mających na celu pilne podjęcie działań zmniejszających negatywny wpływ pandemii COVID-19 zarówno na instytucje finansowe, jak i na gospodarkę realną. Ponadto kontynuowano działania informacyjne skierowane do uczestników rynku przypominające o konsekwencjach związanych z brexitem. Prace europejskich organów nadzoru skupiały się również na kwestiach związanych z cyberbezpieczeństwem oraz instrumentami wspierającymi uwzględnianie czynników środowiskowych, społecznych i z zakresu ładu korporacyjnego w sposób spójny we wszystkich sektorach.

Jednym z istotnych tematów w 2020 r. było wdrażanie pakietu rozporządzeń, reformującego kompetencje Europejskich Urzędów Nadzoru, który został przyjęty w dniu 18 grudnia 2019 r. (przepisy weszły w życie w dniu 1 stycznia 2020 r.).

W wyniku ww. nowelizacji przepisów Europejskim Urzędowi Nadzoru powierzono m.in. zadanie stworzenia i koordynacji „europejskich strategicznych priorytetów w zakresie nadzoru”, mających być odpowiedzią na tendencje i wyzwania dla rynku finansowego o zasięgu ogólnounijnym. Zgodnie z obowiązującymi przepisami priorytety te muszą być cyklicznie uzgadniane na forum ww. urzędów, uwzględniane

w pracach krajowych organów nadzoru finansowego, a następnie monitorowane pod kątem podjętych działań. Z tego względu celem UKNF było (i będzie w latach kolejnych) aktywne uczestnictwo w tworzeniu ww. priorytetów na forum EIOPA, EBA i ESMA – tak, aby w miarę możliwości uwzględnić w tych priorytetach specyfikę polskiego rynku finansowego.

W ostatnich latach Europejskie Organy Nadzoru przy wsparciu krajowych organów nadzoru rozwijały zagadnienie konwergencji nadzorczej, czyli zbieżności praktyk nadzorczych w poszczególnych krajach członkowskich. Działania EBA, ESMA i EIOPA zmierzają do wyeliminowania zjawiska arbitrażu regulacyjnego polegającego na odmiennym interpretowaniu i egzekwowaniu przepisów prawa przez nadzory krajowe.

Konwergencja nadzorcza ma zatem na celu identyfikowanie oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk stanowiących wzorzec postępowania dla krajowych organów nadzoru. Wskutek rewizji rozporządzeń ustanawiających Europejskie Urzędy Nadzoru wprowadzono zmiany i proces zarządzania obszarem pogłębiania konwergencji nadzorczej został przejęty bezpośrednio przez Europejskie Urzędy Nadzoru.

Prace w EIOPA mające na celu wsparcie konwergencji nadzorczej, w które byli zaangażowani pracownicy UKNF obejmowały m.in. przeglądy wzajemne (ang. *peer review*) w zakresie rewizji decyzji EIOPA o współpracy organów nadzoru (ang. *Decision on the collaboration of the insurance supervisory authorities*) i regularnych raportów nadzorczych (ang. *Regular supervisory report – RSR*) oraz opracowywanie kolejnych rozdziałów podręcznika nadzorczego EIOPA (ang. *supervisory handbook*).

Przedstawiciele UKNF na forum EBA, EIOPA, ESMA i ESRB zabiegają o to, by instytucje te stały się uzupełnieniem organów krajowych, koordynującym współpracę nadzorczą w ramach jednolitego rynku UE, z uwzględnieniem dużej różnorodności rynków finansowych w poszczególnych krajach europejskich.

10.10.2.1. EUROPEJSKI URZĄD NADZORU BANKOWEGO (EBA)

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) wykonuje szeroki zakres zadań dotyczących przede wszystkim sektora bankowego, ale także instytucji płatniczych i instytucji pieniądza elektronicznego. Pracownicy UKNF uczestniczyli w pracach 56 komitetów, zespołów i grup roboczych EBA, zajmujących się zagadnieniami m.in. oceny ryzyka i zagrożeń sektora bankowego w UE, oceny jakości modeli działalności banków, transgranicznej działalności instytucji pieniądza elektronicznego i instytucji płatniczych, rejestru instytucji kredytowych, ochrony klienta, przeciwdziałania praniu pieniędzy, monitorowania płynności, wymogów kapitałowych, audytu, sprawozdawczości

oraz stosowanych praktyk w zakresie oceny nadzorczej, jak również w zakresie tematyki zarządzania kryzysowego.

W warunkach kryzysu spowodowanego pandemią COVID-19 Urząd KNF aktywnie współpracował z EBA w zakresie wypracowania stanowisk/wytucznych wspierających działalność operacyjną banków oraz koncentrujących procesy nadzorcze na ocenie kluczowych zagrożeń w sektorze, w tym wywołanych pandemią, m.in. przy opracowaniu wytycznych dotyczących ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów. Prowadzono również działania mające na celu konwergencję praktyk nadzorczych w zakresie badania i oceny nadzorczej 2020 na poziomie UE. Podjęte ustalenia znalazły swoje odzwierciedlenie w inicjatywie UKNF w postaci PIN i umożliwiły sprawowanie efektywnego nadzoru nad bankami w warunkach kryzysu. Temu celowi służyło także przygotowanie stanowiska w zakresie odroczenia terminów ujawniania informacji, przygotowanie projektów rozporządzeń standardów technicznych ujawnień na podstawie rozporządzenia CRR oraz ujawnień dla firm inwestycyjnych na podstawie rozporządzenia IFR.

Dodatkowo pracownicy UKNF aktywnie uczestniczyli w aktualizacji metodyki ogólnoeuropejskich testów warunków skrajnych. W pracach nad nią główny nacisk położono na uwzględnienie w badaniu wpływu pandemii COVID-19 (oraz działań zaradczych) na sytuację banków.

W celu zmniejszenia bezpośredniego obciążenia operacyjnego banków wynikającego z pandemii COVID-19 podjęto decyzję o przełożeniu ogólnounijnego testu warunków skrajnych na 2021 r. Wyniki testu będą miały kluczowe znaczenie dla oceny odporności instytucji finansowych na dalsze niekorzystne zmiany na rynku, szczególnie istotne w 2021 r.

W 2020 r. zwrócono również uwagę na kwestie związane z realizacją obowiązków wynikających z dyrektywy PSD2 w zakresie raportowania incydentów i nadużyć finansowych na rynku usług płatniczych (opinia EBA dotycząca przeszkód związanych ze świadczeniem usług inicjowania transakcji płatniczych i dostępu do informacji o rachunku ang. *Opinion on obstacles*). Ponadto Europejski Urząd Nadzoru Bankowego wydał opinię wskazującą na konsekwencje brexitu dla użytkowników usług płatniczych (m.in. wygaśnięcie zasady jednego paszportu czy wygaśnięcie certyfikatów eIDAS).

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego przyjął również unijne priorytety nadzorcze na lata 2021–2023 ukierunkowane na zrównoważony rozwój modeli biznesowych i odpowiednią strukturę zarządzania, jak również określił szczegółowe priorytety działalności na 2021 r. wskazujące na konieczność wdrażania pakietu środków zmniejszających ryzyko oraz sku-

tecznych instrumentów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, przeglądu unijnych ram testów warunków skrajnych, budowy infrastruktury w UE w celu prowadzenia, koordynowania i monitorowania nadzoru w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, rozwój innowacji finansowych i odporności operacyjnej w sektorze finansowym.

10.10.2.2. EUROPEJSKI URZĄD NADZORU UBEZPIECZEŃ I PRACOWNICZYCH PROGRAMÓW EMERYTALNYCH (EIOPA)

Realizowane zadania dotyczyły głównie rozwijania wspólnej kultury nadzorczej, wdrożenia pakietu zmian legislacyjnych dotyczących EIOPA (w ramach przeglądu Europejskich Urzędów Nadzoru), prac dotyczących zmian legislacyjnych w ramach przeglądu dyrektywy Wypłacalność II oraz kwestii związanych z konsekwencjami brexitu. Istotnym elementem współpracy nadzorczej w kontekście EIOPA są także platformy współpracy, powoływane w przypadkach zidentyfikowanych problemów związanych z prowadzeniem przez zakłady ubezpieczeń działalności w oparciu o swobodę świadczenia usług.

Przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach Rady Organów Nadzoru EIOPA oraz w pracach ponad 40 komitetów, grup roboczych oraz sieci eksperckich zajmujących się zagadnieniami dotyczącymi m.in. polityki ubezpieczeniowej, stabilności finansowej, wymogów kapitałowych, modeli wewnętrznych, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, oceny własnej ryzyka i wypłacalności, systemu zarządzania ryzykiem, uporządkowanej upadłości, pośrednictwa ubezpieczeniowego, ochrony konsumenta, zrównoważonych inwestycji, funduszy emerytalnych, ogólnoeuropejskiego indywidualnego produktu emerytalnego, a także ubezpieczeń od ryzyk cybernetycznych, bezpieczeństwa cybernetycznego oraz rozwoju innowacji technologicznych w ubezpieczeniach.

W obszarze zadań mających na celu zapewnienie stabilności sektora finansowego przedstawiciele UKNF wzięli udział w pracach nad metodyką europejskich testów warunków skrajnych dla sektora ubezpieczeń oraz nad raportem i rekomendacjami z tych testów. Przedstawiciele UKNF kontynuowali prace zmierzające do stworzenia ram prawnych dla europejskich zasad naprawy, restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zakładów ubezpieczeń oraz przyjęcia do prawa UE Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej MSSF 17.

Zaangażowanie w zmianę dyrektywy Wypłacalność II koncentrowało się na aktualizacji ram regulacyjnych i narzędzi nadzorczych, w tym m.in. na wdrożeniu zasady proporcjonalności, modyfikacji parametrów stosowanych przy obliczaniu kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR), wykorzystaniu reasekuracji jako narzędzia do ograniczania ryzyka w tym

rozpoznawaniu reasekuracji nieproporcjonalnej oraz problematyce raportowania i ujawniania informacji dla celów wypłacalności, w tym także zmianami w formularzach sprawozdawczych dla grup.

Pracownicy UKNF brali także udział w pracach EIOPA mających na celu wzmocnienie zdolności nadzorczych Urzędu w dziedzinie dobrowolnych form zabezpieczenia emerytalnego (pracowniczych programów emerytalnych), a także nadzoru nad zakładami ubezpieczeń. Prace dotyczyły także nadzoru nad działalnością transgraniczną instytucji pracowniczych programów emerytalnych (IORP) w zakresie stosowania dyrektywy IORP II.

10.10.2.3. EUROPEJSKI URZĄD NADZORU GIEŁD I PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (ESMA)

W 2020 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach Rady Organów Nadzoru ESMA, 13 stałych komitetów oraz kilkunastu grup roboczych i zadaniowych. Działając aktywnie na forum ESMA przedstawiciele UKNF starali się, aby instytucja ta była użytecznym uzupełnieniem organów krajowych, koordynującym współpracę nadzorczą z perspektywy jednolitego rynku UE, ale mającym jednocześnie na uwadze fakt, iż poszczególne kraje europejskie cechuje duża różnorodność.

W ramach prac przygotowano projekty standardów technicznych, wytycznych, dokumentów konsultacyjnych oraz pytań i odpowiedzi dotyczących regulacji MiFID II i MiFIR, MAR, EMIR, UCITS, AIFMD, CSDR, BMR, SSR, SFTR, rozporządzenia prospektowego, rozporządzenia w sprawie sekurytyzacji, rozporządzenia o CRA oraz rozporządzenia w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych. W szczególności przedstawiciele UKNF brali udział w pracach nad wytycznymi dotyczącymi ograniczeń stosowania dźwigni finansowej, o których mowa w art. 25 dyrektywy ZAFI, wytycznymi w sprawie wynagrodzeń za wyniki pobieranych przez zarządzających funduszami UCITS oraz niektórymi typami AFI, wytycznymi w sprawie stosowania wymogów dotyczących informacji reklamowych oraz w pracach nad zmianą wytycznych w sprawie nadzoru nad informacją finansową.

Stworzono i zatwierdzono wykonawcze standardy techniczne opracowane na mocy rozporządzenia w sprawie ułatwienia transgranicznej dystrybucji przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania.

Kontynuowano prace nad implementacją dyrektywy MiFID II w obszarze towarowych instrumentów pochodnych w zakresie aktów delegowanych oraz praktycznych aspektów implementacji. Priorytetowe w tym zakresie było wprowadzenie zmian do regulacyjnych standardów technicznych z pakietu prawodawstwa MiFID II/MiFIR. Przedstawiciele UKNF uczestniczyli w opracowaniu raportu końcowego

z przeglądu rozporządzenia w sprawie nadużyć na rynku (MAR), a także w przygotowaniu raportów na prośbę Komisji Europejskiej w związku z przygotowaniem do rewizji MiFID II/MiFIR. Kontynuowano prace nad implementacją i zastosowaniem w praktyce pakietu regulacji MiFID II/MiFIR w obszarze wtórnych rynków instrumentów finansowych. Pracownicy UKNF brali również udział w przygotowaniu opinii ESMA w odniesieniu do szeregu zwolnień z przejrzystości przedtransakcyjnej. Prowadzono także prace w zakresie przygotowania, przeprowadzenia oraz sformułowania końcowych wniosków europejskich testów warunków skrajnych dla CCP. Zweryfikowano dane źródłowe i kalkulacje wykonane w ramach testów warunków skrajnych oraz przygotowano i opublikowano raport końcowy, w którym wskazano zidentyfikowane obszary ryzyka. Kontynuowano prace dotyczące nowych europejskich ram sekurytyzacji, w tym szczególnie kwestii o charakterze przekrojowym i międzysektorowym.

Wypracowano i opublikowano stanowisko ESMA dotyczące obowiązków sprawozdawczych związanych z wykonywaniem zleceń oraz stanowisko ESMA w sprawie wspólnych europejskich priorytetów nadzorczych w odniesieniu do raportów okresowych emitentów za 2020 r. Opublikowano pakiet decyzji w sprawie stosowania Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonych do stosowania w Unii Europejskiej (MSSF UE).

W związku z kryzysem wywołanym wybuchem pandemii COVID-19 przedstawiciele UKNF aktywnie uczestniczyli w działaniach ESMA mających na celu zminimalizowanie negatywnych skutków pandemii w zakresie rynku kapitałowego, a szczególnie zaangażowani byli w prowadzenie prac nad wdrożeniem rekomendacji Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ERRS) dotyczącej przeprowadzenia przez służby ESMA dodatkowych działań nadzorczych w zakresie ryzyk odnoszących się do kwestii płynności w określonych typach funduszy inwestycyjnych. Wypracowano i opublikowano również szereg publicznych stanowisk oraz pytań i odpowiedzi w sprawie wpływu pandemii COVID-19 na kwestie związane ze sprawozdawczością finansową, ujawnianiem informacji na rynku oraz planami ciągłości działania.

Był to również czas wyjątkowej pracy związanej z opuszczeniem przez Wielką Brytanię Unii Europejskiej. Przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach grupy roboczej powstałej z myślą o ustanowieniu forum wymiany informacji i doświadczeń związanych z relokacją podmiotów brytyjskich do innych państw członkowskich w konsekwencji brexitu. Wymiana poglądów oraz doświadczeń przyczyniła się do podniesienia wiedzy właściwych organów nadzoru, a w wielu kwestiach udało się wypracować wspólne podejście i wspólne rozwiązania nadzorcze.

Niewątpliwym sukcesem UKNF w 2020 r. był wybór Magdaleny Łapsy-Parczewskiej – Dyrektora Zarządzającego Pionem Nadzoru nad Rynkiem Kapitałowym w naszym Urzędzie, na Przewodniczącą Komitetu do spraw proporcjonalności (ACP). Komitet został utworzony w związku z wejściem w życie zrewidowanego rozporządzenia o ESMA, zgodnie z którym ESMA ustanawia, jako swoją integralną część, komitet doradzający w kwestii tego, w jaki sposób – w pełnej zgodności z mającymi zastosowanie przepisami – jego działania i środki powinny uwzględniać specyficzne różnice występujące w danym sektorze, związane z charakterem, skalą i złożonością ryzyka, modelami i praktykami biznesowymi, jak również z wielkością instytucji i rynków finansowych, w zakresie, w jakim czynniki te są istotne w świetle rozważanych przepisów.

10.10.2.4. EUROPEJSKA RADA DS. RYZYKA SYSTEMOWEGO (ESRB)

W 2020 r. przedstawiciele KNF uczestniczyli w posiedzeniach Rady Generalnej (najważniejszego organu decyzyjnego), Doradczego Komitetu Technicznego (ATC) oraz wybranych grup roboczych ESRB. Począwszy od pierwszego kwartału 2020 roku, ESRB podjęła szereg działań skierowanych na: analizę wpływu pandemii COVID-19 na stabilność finansową, wymianę informacji o działaniach podjętych przez poszczególne państwa członkowskie w celu złagodzenia kryzysu (utworzono bazę danych dostępną poprzez witrynę ESRB, która jest okresowo aktualizowana), a także wydała szereg zaleceń (ang. *recommendations*) dotyczących bieżącej sytuacji rynków finansowych.

Jednym z istotniejszych działań Rady było wydanie w maju 2020 r. zalecenia w sprawie ograniczenia podziału dochodów (w zakresie wstrzymania wypłaty dywidend, odkupu akcji oraz zasad wypłaty składników wynagrodzenia zmiennego lub uznaniowych świadczeń emerytalnych) w czasie pandemii COVID-19, które obowiązywać miało do końca 2020 r. W związku z utrzymującą się trudną sytuacją związaną ze skutkami pandemii Rada Generalna postanowiła w grudniu 2020 r. przedłużyć obowiązywanie tego zalecenia do dnia 30 września 2021 r. oraz zmodyfikować jego zakres i dokonać pewnego uelastyczenia brzmienia zalecenia (ang. *extremely prudent approach to pay-outs until 30 September 2021*).

Koncentrując działania na bieżących priorytetach, Rada wydała zalecenie w sprawie monitorowania wpływu na stabilność finansową środków zastosowanych przez państwa członkowskie w celu ochrony gospodarek przed skutkami pandemii COVID-19.

W analizowanym okresie Rada wydała także: zalecenie w sprawie ryzyka płynności w funduszach inwestycyjnych, zalecenie w sprawie ryzyka płynności wynikającego z wezwań do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego, jak również zalecenie ws. LEI

(ang. *Legal Entity Identifier*), które służyć ma upowszechnieniu stosowania kodu LEI na rynku finansowym.

Rada opublikowała raport badający wpływ działań podjętych przez państwa członkowskie UE na stabilność finansową w związku z pandemią COVID-19. Podobnie jak w poprzednich latach, Rada Generalna podjęła decyzję o akceptacji scenariusza szokowego na potrzeby ogólnoeuropejskiego testu warunków skrajnych, który zostanie przeprowadzony w 2021 r. przez EBA.

10.10.3. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI MIĘDZYNARODOWYMI

Przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach międzynarodowych grup roboczych zajmujących się m.in. problematyką fintech, suptech oraz regtech. Poza transferem wiedzy UKNF aktywnie współpracował ze swoimi odpowiednikami w Unii Europejskiej w obszarze wymiany informacji o rynku pozyskanych z wykorzystaniem analizy OSINT. W ramach prowadzonego monitoringu sieci w zakresie detekcji aktywności podmiotów, których działalność nosiła znamiona ryzykownej, pracownicy UKNF zidentyfikowali kilkadziesiąt podmiotów o wysokim ryzyku, których działania były wymierzone w obywateli Unii Europejskiej. W ramach wymiany informacji do wybranych europejskich organów nadzoru został przekazany bogaty materiał analityczny.

W 2020 r. KNF stała się oficjalnym członkiem Network for Greening the Financial System (NGFS), międzynarodowego forum utworzonego z inicjatywy banków centralnych oraz instytucji nadzorujących rynki finansowe mającego na celu współpracę w obszarze zarządzania ryzykiem środowiskowym i klimatycznym oraz podejmowanie działań zmierzających w kierunku szeroko pojętego zrównoważonego rozwoju sektora finansowego.

W 2020 r. UKNF zainicjował działania na rzecz uzyskania członkostwa w Global Financial Innovation Network (GFIN) – międzynarodowej sieci zrzeszającej ponad 60 organów nadzorczych i regulacyjnych oraz organizacji powiązanych w celu wspierania rozwoju innowacji finansowych.

10.10.3.1. MIĘDZYNARODOWA ORGANIZACJA KOMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (IOSCO)

W 2020 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach 11 stałych komitetów oraz grup roboczych IOSCO. W minionym roku aktywność IOSCO została zdeterminowana przez działania na rzecz walki z następstwami pandemii COVID-19. Zmieniono priorytety zadań, a pewne prace zostały wstrzymane. W ramach uczestnictwa w pracach stałych komitetów oraz grup roboczych pracownicy UKNF angażowali się w prace i mandaty dotyczące wytycznych

oraz wspólnych działań nadzorczych w zakresie m.in.: uregulowania i nadzoru nad rynkami towarowych instrumentów pochodnych, agencji raportujących ceny ropy naftowej, outsourcingu, zrównoważonych finansów oraz minimalizowania skutków fragmentaryzacji rynku. Aktywny udział przedstawicieli Urzędu we wskazanych wyżej pracach przyczynił się do wypracowania treści dokumentów ustalających międzynarodowe standardy spójne z zasadami obowiązującymi w UE. Przedstawiciele UKNF kontynuowali również prace związane z prowadzeniem procesu weryfikacji wniosków aplikacyjnych organów nadzoru o przystępowanie do wielostronnych porozumień IOSCO.

10.10.3.2. MIĘDZYNARODOWE STOWARZYSZENIE NADZORÓW UBEZPIECZENIOWYCH (IAIS)

W 2020 r. przedstawiciele UKNF byli zaangażowani w prace Komitetu ds. Rozwoju Standardów oraz Komitetu ds. Implementacji oraz przeprowadzania ocen. Przedstawiciele UKNF kontynuowali zaangażowanie w prace dotyczące standardów nadzoru nad transgranicznymi grupami ubezpieczeniowymi (ang. *Common Framework*), w prace nad ubezpieczeniowym standardem kapitałowym (ang. *Insurance Capital Standard – ICS*) oraz prace dotyczące zasad sprawowania nadzoru nad grupami ubezpieczeniowymi istotnymi systemowo w skali globalnej (ang. *Global Systemically Important Insurers – G-SII*). W 2020 roku IAIS rozpoczął również wdrażanie całościowych ram oceny i ograniczania ryzyka systemowego w sektorze ubezpieczeń (ang. *holistic framework*) oraz rozpoczął przygotowania do pierwszej globalnej analizy rynku (ang. *Global Monitoring Exercise – GME*) mającej na celu przegląd globalnych trendów rynkowych i zmian w sektorze ubezpieczeniowym. Zaangażowanie przedstawicieli UKNF związane było także z pracami mającymi na celu identyfikację potrzeb organów nadzoru reprezentujących rynki rozwijające się, a także z opracowywaniem dokumentów wspomagających właściwe wdrożenie standardów przyjętych przez Stowarzyszenie.

10.10.3.3. ORGANIZACJA WSPÓŁPRACY GOSPODARCZEJ I ROZWOJU (OECD)

W 2020 r. UKNF był zaangażowany w działalność Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) uczestnicząc w pracach Komitetu Rynków Finansowych (CMF), Komitetu Ładu Korporacyjnego (CGC), Komitetu ds. Ubezpieczeń i Prywatnych Funduszy Emerytalnych (IPPC), Grupy Roboczej ds. Prywatnych Funduszy Emerytalnych (WPPP), Grupy Ekspertkiej ds. Finansów i Digitalizacji oraz Grupy Roboczej wspierającej inicjatywę Global Money Week działającej przy Międzynarodowej Sieci Edukacji Finansowej OECD.

Praca ww. grup skupiona była przede wszystkim na wpływie pandemii COVID-19 na poszczególne obszary i monitorowaniu działań oraz wymianie doświadczeń

z tym związanych. Z pozostałych tematów wymienić można m.in.: prace CGC nad aktualizacją publikacji OECD Corporate Governance Factbook (opisującej prawne i instytucjonalne ramy ładu korporacyjnego w poszczególnych państwach), analizy CMF związane z rynkami nieruchomości w krajach OECD, problematykę uwzględnienia czynników zrównoważonego finansowania na rynku ubezpieczeniowym (IPPC), oceny adekwatności świadczeń emerytalnych (WPPP) czy szanse dla rozwoju nowych technologii związane z Central Bank Digital Currencies – CBDC.

10.10.3.4. MIĘDZYNARODOWA ORGANIZACJA NADZORÓW EMERYTALNYCH (IOPS)

W 2020 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach IOPS w ramach Komitetu Technicznego. Zaangażowanie to obejmowało m.in. wzmocnienie cyberbezpieczeństwa w prywatnym sektorze emerytalnym, analizy w zakresie tematu nadzoru opartego na ryzyku, wymianę informacji w zakresie działań podejmowanych na świecie przez nadzorców emerytalnych w związku z pandemią COVID-19.

10.10.3.5. DZIAŁANIA W RAMACH INNYCH INSTYTUCJI I ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWYCH

W 2020 r. przedstawiciele UKNF wzięli udział we wspólnej ankiecie Banku Światowego i Bazylejskiego Komitetu Nadzoru Bankowego *Joint World Bank Group – Basel Consultative Group Survey on Proportionality in Regulation and Supervision*. UKNF kontynuował również udział w pracach tzw. Regionalnej Grupy Konsultacyjnej Rady Stabilności Finansowej (FSB) dla Europy, które w 2020 r. koncentrowały się na kluczowych wyzwaniach dla rynków finansowych, takich jak: wpływ pandemii COVID-19, przyszłość wskaźnika LIBOR czy też rosnąca rola firm BigTech.

Od 2006 r. UKNF prowadzi Sekretariat Grupy BSCEE – organizacji zrzeszającej 26 organów nadzoru bankowego z 25 państw Europy Środkowej i Wschodniej, współpracującej m.in. z Komitetem Bazylejskim. W 2020 roku nadzory zrzeszone w BSCEE podjęły decyzję o przedłużeniu mandatu KNF w zakresie prowadzenia Sekretariatu o kolejne 5 lat. Grupa BSCEE zorganizowała w październiku 2020 r. spotkanie (odbywające się w formie zdalnej), w trakcie którego nadzorczy wymienili doświadczenia związane z kryzysem spowodowanym pandemią COVID-19, a przedstawiciel Bazylejskiego Komitetu Nadzoru Bankowego zaprezentował kluczowe inicjatywy podejmowane przez tę organizację w ostatnim czasie.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW) oraz Bank Światowy regularnie przysyłają do Polski misje eksperckie (m.in. misje tzw. Art. IV Statutu MFW). Spotkania takie miały miejsce również w analizowanym okresie, począwszy od marca 2020 r. odbywały się one w formie zdalnej z uwagi na pandemię COVID-19.

W 2020 r. UKNF był zaangażowany w działalność Regulacyjnego Komitetu Nadzorczego ds. Identyfikatorów Podmiotów Prawnych (LEI ROC) nadzorującego globalny system identyfikowania stron transakcji na rynkach finansowych.

10.10.4. PROJEKTY POMOCOWE I EDUKACYJNE

10.10.4.1. PROJEKT WSPÓŁPRACY BLIŹNIACZEJ (TWINNING) NA RZECZ NARODOWEGO BANKU GRUZZJI

UKNF w ramach działań wspierających wiedzę i doświadczeniem administracji państw priorytetowych polskiej polityki zagranicznej spoza UE kontynuował realizację projektu współpracy bliźniaczej (ang. *twinning*) na rzecz Narodowego Banku Gruzji (NBG), finansowanego przez Unię Europejską. Projekt o budżecie w wysokości 1,750 mln euro realizowany jest w okresie od marca 2019 do maja 2021 r. w ramach dwóch komponentów obejmujących wspólne działania polskiego i gruzińskiego nadzoru skoncentrowane wokół dostosowania przepisów prawa gruzińskiego do prawodawstwa Unii w obszarze sektora bankowego oraz w zakresie usług płatniczych zgodnie z wymogami stosownych dyrektyw i rozporządzeń, wraz ze wsparciem w ich wdrożeniu.

Jest to czwarty twinning realizowany przez Urząd i zarazem pierwszy skutecznie wdrażany przez polski nadzór z wykorzystaniem elektronicznych platform komunikacji i pracy eksperckiej w trybie pracy zdalnej z zaangażowaniem polskich, litewskich i gruzińskich administracji. Odpowiadając na wyzwania związane z COVID-19, w drugim kwartale 2020 r. UKNF dokonał pomyślnego przekształcenia złożonej struktury projektu z trybu misji stacjonarnych w Tbilisi na całkowicie zdalny. Realizacja misji w takiej formie jest wysoko oceniana przez przedstawicieli administracji beneficjenta projektu oraz delegaturę UE w Gruzji.

Do końca roku 2020 zrealizowano pomyślnie 78% misji z ustalonego planu pracy Projektu, uwzględniając dodatkowe zagadnienia w odpowiedzi na bieżące potrzeby NBG. UKNF jako Wykonawca projektu odpowiadał za zarządzanie budżetem, planem pracy i około 50-osobowym zespołem eksperckim, z udziałem 33 ekspertów UKNF oraz 16 przedstawicieli tematycznie właściwych polskich i litewskich współpracujących instytucji. W 2020 roku eksperci UKNF we współpracy, w przypadku właściwych kompetencyjnie działań, z ekspertami Narodowego Banku Polski, Banku Litwy, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego i Biura Rzecznika Finansowego pomyślnie zrealizowali łącznie 28 specjalistycznych misji eksperckich w Tbilisi i w trybie zdalnym, z udziałem łącznie 43 uczestników z ramienia Narodowego Banku Gruzji.

Działania projektowe ukierunkowane były na dalsze stopniowe dostosowywanie zasad regulacyjnych, nadzorczych i sankcyjnych do prawodawstwa UE, wzmocnienie funkcji i możliwości nadzorczych NBG w zakresie regulacji rynku usług bankowych i płatniczych zgodnie z dorobkiem prawnym i najlepszymi praktykami stosowanymi w nadzorach Unii Europejskiej wraz z przeszkoleniem pracowników NBG i przygotowaniem ich do stosowania nowych zasad i przepisów prawa. W ramach misji eksperci dokonali przeglądu regulacji gruzińskich oraz przekazali praktyczne wskazówki w zakresie koniecznych zmian wraz z opracowaniem raportów z zaleceniami dotyczącymi propozycji nowelizacji przepisów, a także materiałów warsztatowych i pomocniczych do wykorzystania w czynnościach nadzorczych NBG.

10.10.4.2. POMOC TECHNICZNA W RAMACH TAIEK

Na zaproszenie Komisji Europejskiej w wyniku przeprowadzonego naboru ekspert UKNF został ponownie wybrany do udziału w kolejnym cyklu działań pomocy technicznej TAIEK w obszarze zagadnień systemu i usług płatniczych na rzecz społeczności tzw. Tureckiej Republiki Cypru Północnego, planowanych w formie misji doradczo-szkoleniowych w latach 2021–2022. Będzie to trzecia edycja programu z udziałem przedstawiciela Urzędu, służącego wsparciem eksperckim i doświadczeniami polskiego nadzoru w dostosowywaniu regulacji beneficjenta do wymogów unijnych w powyższym zakresie.

10.10.4.3. INICJATYWY POMOCOWE NA RZECZ WSPARCIA ZDOLNOŚCI I KOMPETENCJI NADZORU NAD RYNKIEM FINANSOWYM W POLSCE

W ramach pozyskanego wsparcia ze środków unijnego Programu Wspierania Reform Strukturalnych UKNF był zaangażowany w wielowymiarowe zadania projektu zaadresowane szerszemu rozwojowi FinTech w Polsce – *Feasibility study on innovative technological solutions in the Polish financial market and identification of any legal, regulatory and supervisory impediments to its use, especially regarding DLT and RegTech (#FinTech)& sandbox*.

Projekt jest finansowany ze środków Komisji Europejskiej i wykonywany przez doradców konsorcjum

firm sektora prywatnego zakontraktowanych przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju. Działania projektowe zostały zaplanowane w okresie 18 miesięcy z wykonaniem do końca czerwca 2021 r.

Głównym obszarem wsparcia dla UKNF jest przeprowadzenie oceny możliwości wdrożenia piaskownicy regulacyjnej w Polsce w oparciu o istniejące mechanizmy nadzorcze w innych krajach z opracowaniem propozycji modelu i zmian przepisów w polskim prawie oraz oceny ze wskazówkami w ramach analizy wykonalności zastosowania innowacyjnych technologii w instytucji nadzoru nad rynkiem finansowym.

Zakres działań projektowych w roku 2020 objął uzyskanie analizy multijurysdykcyjnej z przeglądem przepisów prawa, rozwiązań nadzorczych, mechanizmów i praktyk, które mogłyby wspierać rozwój FinTech, w szczególności związanych z funkcjonowaniem piaskownicy regulacyjnej. Na podstawie dokonanego przeglądu wykonawca projektu rozpoczął prace nad rekomendacją modelu piaskownicy regulacyjnej możliwą do wdrożenia w Polsce. Równolegle UKNF otrzymał propozycje wykorzystania innowacyjnych technologii w celu wspierania kompetencji nadzorczych w niektórych obszarach rynku (SupTech) wraz z oceną przydatności przedstawionych rozwiązań w praktyce sprawowania nadzoru. Rekomendowane rozwiązania przyczynią się do digitalizacji i automatyzacji procesów regulacyjnych i nadzorczych w celu wzmocnienia efektywności i skuteczności sprawowanego nadzoru nad rynkiem finansowym w Polsce.

Ponadto w ramach czwartego naboru wniosków z Programu Wspierania Reform Strukturalnych UKNF otrzymał wsparcie Komisji Europejskiej w obszarze wzmocnienia kompetencji pracowników polskiego nadzoru w celu sprostania nowym wyzwaniom sektora ubezpieczeniowego. Pilotażowy program szkoleniowy Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA) będzie obejmował problematykę stosowania dyrektywy Wypłacalność II. Projekt przyczyni się do wsparcia procesu aktualizacji przez UKNF modelu prowadzenia nadzoru nad ubezpieczycielami oraz reasekuratorami w Polsce. Planowany termin implementacji działań projektowych to maj 2021 r.

10.11. DZIAŁANIA EDUKACYJNE I INFORMACYJNE

UKNF, wypełniając ustawowe zadanie organu nadzoru w zakresie upowszechniania wiedzy z obszaru funkcjonowania rynku finansowego, kontynuował prowadzony od 2009 r. projekt edukacyjny Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku – CEDUR, w ramach którego w okresie objętym sprawozdaniem realizowana była głównie działalność szkoleniowa oraz wydawnicza.

Dostosowując się do potrzeb i oczekiwań odbiorców, działalność szkoleniowa w 2020 r. realizowana była w formule online. W okresie od września do grudnia 2020 r. zorganizowano 47 spotkań w formie webinarium przeprowadzonych przez pracowników UKNF, skierowanych przede wszystkim do podmiotów podlegających nadzorowi KNF, funkcjonariuszy organów ścigania, a także środowiska szkolnego, w których uczestniczyło łącznie ponad 9,4 tys. słuchaczy.

Zestawienie webinarium zorganizowanych w ramach projektu edukacyjnego CEDUR w 2020 r. przedstawiono w Aneksie 12.7.

Przedstawiciele UKNF wzięli udział w charakterze prelegentów lub słuchaczy w blisko 30 wydarzeniach zewnętrznych, tj. panelach, kongresach i konferencjach. Z uwagi na pandemię ich liczba się zmniejszyła w stosunku do 2019 roku. W dużym stopniu udział przedstawicieli UKNF w wydarzeniach, na przestrzeni ubiegłego roku, odbywał się w formule online.

W okresie objętym sprawozdaniem nakładem UKNF wydano broszurę o charakterze edukacyjnym pt. *Pośrednicy kredytowi w zakresie kredytu konsumpcyjnego oraz instytucje pożyczkowe – formalne i praktyczne aspekty rejestracji*.

W ramach IV edycji międzynarodowej kampanii edukacyjnej organizowanej przez IOSCO – *World Investor Week (WIW)* – UKNF zorganizował cykl trzech webinarium dla środowiska szkolnego, skierowanych przede wszystkim do doradców metodycznych, nauczycieli przedmiotów ekonomicznych, nauczycieli kształcenia zawodowego oraz innych nauczycieli zainteresowanych zagadnieniami finansowymi, m.in. szkolnych koordynatorów kampanii *Global Money Week*. Cykl szkoleń obejmował następującą tematykę: „Działalność firm inwestycyjnych”, „Jak bezpiecznie i świadomie korzystać z innowacji technologicznych w usługach finansowych” oraz „Działalność funduszy inwestycyjnych”. Celem szkoleń było wprowadzenie do tematyki działalności firm inwestycyjnych oraz funkcjonowania rynku kapitałowego, z uwzględnieniem rynku funduszy inwestycyjnych oraz roli pełnionej w tym zakresie przez UKNF, przybliżenie zawodu

maklera papierów wartościowych i doradcy inwestycyjnego, a także przekazanie kluczowych pojęć związanych z bezpiecznym i świadomym korzystaniem z innowacji finansowych.

Inną formą działań edukacyjnych, skierowaną do środowiska akademickiego, była organizacja IX edycji Konkursu o Nagrodę Przewodniczącego KNF za najlepszą pracę doktorską z zakresu rynku finansowego. Celem Konkursu jest inspirowanie rozwoju rynku finansowego i jego innowacyjności poprzez zwiększanie zainteresowania środowiska akademickiego zagadnieniami związanymi z organizacją i funkcjonowaniem rynku finansowego oraz nadzorem nad tym rynkiem.

Urząd KNF kontynuował udział w pracach *Zespołu roboczego ds. działań edukacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku finansowego* przy Radzie Rozwoju Rynku Finansowego. Przedstawiciele UKNF brali ponadto udział w koordynowanych przez Ministerstwo Finansów pracach grupy roboczej opracowującej rekomendacje dla Rady Edukacji Finansowej w zakresie sposobów opracowania strategii edukacji finansowej, a następnie kontynuowali prace w ramach grupy roboczej ds. strategii edukacji finansowej powołanej przez Ministra Finansów.

Jako inicjator i koordynator kampanii *Global Money Week* w Polsce, UKNF był obecny na międzynarodowym forum edukacji finansowej poprzez udział przedstawiciela w charakterze obserwatora w pracach grupy roboczej *The Global Money Week Working Group* działającej przy Międzynarodowej Sieci Edukacji Finansowej OECD (ang. *International Network on Financial Education OECD – OECD/INFE*), której celem jest koordynacja prac projektowych związanych z kampanią edukacyjną *Global Money Week* w wymiarze globalnym.

10.11.1. OBECNOŚĆ W MEDIACH I SERWIS INTERNETOWY

Głównym narzędziem prowadzenia przez UKNF działań informacyjnych jest serwis internetowy, w którym w 2020 r. odnotowano blisko 5,8 mln odsłon. Informacje prezentowane w serwisie internetowym, dotyczące Komisji jako organu nadzoru nad rynkiem finansowym, obejmują m.in. zadania i skład Komisji, komunikaty z posiedzeń, strukturę organizacyjną UKNF, zadania departamentów, zamówienia publiczne, ogłoszenia o pracy oraz listę ostrzeżeń publicznych Komisji Nadzoru Finansowego. Ponadto serwis zawiera informacje na temat nadzorowanych rynków – aktualne zestawienia podmiotów działających na poszczególnych rynkach, dane finansowe

wo-statystyczne, publikacje (raporty i opracowania tematyczne), akty prawne, w tym także akty prawa wspólnotowego, informacje na temat aktywności w ramach instytucji UE i inne.

W 2020 r. w mediach ukazało się 103 365 materiałów zawierających odniesienia do Komisji Nadzoru Finansowego, z czego: w Internecie – 99 392, w prasie – 2100 oraz w radiu i telewizji – 1873.

Współpracując z mediami, UKNF prowadzi otwartą politykę komunikacyjną. Zadania w tym zakresie obejmują m.in.:

- publiczne prezentowanie stanowisk oraz wyników prac Komisji oraz Urzędu,
- informowanie o działaniach, inicjatywach i programach podejmowanych przez Komisję i Urząd,
- komentowanie wydarzeń na rynku finansowym,
- odpowiadanie na pytania przedstawicieli mediów.

10.11.2. KAMPANIE SPOŁECZNE

W roku 2020 UKNF przeprowadził 4 kampanie społeczne.

Pierwsza, kwietniowa kampania dotyczyła **idei crowdfundingu**. Jej zadaniem było przybliżenie zasad funkcjonowania tego alternatywnego sposobu na pozyskiwanie kapitału. Przygotowano materiały edukacyjne dotyczące ryzyk wynikających z takiego sposobu inwestowania, reguł panujących w crowdfundingu, prawidłowego reklamowania projektów. Treści zostały podzielone tematycznie na platformy, inwestorów i emitentów.

W czerwcu 2020 r. zwrócono się z przesłaniem, by decyzje o skorzystaniu z oferty weksli inwestycyjnych były przemyślane, a osoby zainteresowane ofertą miały świadomość potencjalnych zagrożeń. Na stronie KNF stworzono specjalną podstronę **Weksle inwestycyjne – uświadom sobie zagrożenia!**, na której zamieszczono materiały edukacyjne i apel o ostrożność przy podejmowaniu decyzji. UKNF informował również, że weksle inwestycyjne nie są objęte nadzorem KNF oraz gwarancją Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

We wrześniu 2020 r., w ramach kampanii **Inwestuj świadomie!** opublikowano materiały, w których zwrócono szczególną uwagę klientów firm inwestycyjnych i banków na kluczowe elementy, jakie każdy z nich powinien wziąć pod uwagę, decydując się na zakup produktów inwestycyjnych. Na stronie kampanii zawarto wskazówki, jak inwestować w sposób świadomy, gdzie sprawdzić informacje o emitencie, na jakie dane zwrócić szczególną uwagę, czego wymagać od sprzedawcy. Kampanii towarzyszyły specjalnie przygotowane spoty radiowe prezentowane na antenach grupy RMF oraz grupy Radia Zet.

Pod koniec 2020 roku, w połowie grudnia wystartowała **kampania informacyjna UWAGA! CYBER-OSZUST** w związku z sygnałami dotyczącymi oszustw z wykorzystaniem dokumentów opatrzonych logiem KNF/UKNF lub osób powołujących się na KNF. Wspólnie z Policją UKNF przybliżyła metody działań przestępców, a także uświadamia klientom sektora finansowego możliwe zagrożenia i ryzyka. Kampania ma wskazać, jakie mechanizmy wykorzystują oszuści w procederze wyłudzenia pieniędzy m.in. przy transakcjach pośrednictwa wymiany kryptowalut czy przy fałszywych działaniach podejmowanych rzekomo przez KNF lub UKNF.

Warto wspomnieć, że KNF, oprócz wymienionych kampanii społecznych, zaangażowała się w **projekt FakeHunter**, tworzony we współpracy z Polską Agencją Prasową oraz GovTech Polska. Projekt ten ma przeciwdziałać rozpowszechnianiu nieprawdziwych informacji, które mogą destabilizować rynek finansowy w Polsce. Celem projektu jest społeczna weryfikacja treści dotyczących wirusa SARS-CoV-2, publikowanych w Internecie.

10.11.3. CYKLICZNE SPOTKANIA Z IZBĄ DOMÓW MAKLERSKICH I ZWIĄZKIEM BANKÓW POLSKICH

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego w 2020 r. zorganizował 5 cyklicznych spotkań z przedstawicielami rynku zrzeszonymi w ramach Izby Domów Maklerskich i Związku Banków Polskich. W trakcie tych spotkań dyskutowane były bieżące problemy firm inwestycyjnych, a także ich wątpliwości w zakresie interpretacji przepisów. Prowadzenie otwartego dialogu z firmami inwestycyjnymi pozwoliło efektywnie reagować na zaobserwowane przez Komisję nieprawidłowości na rynku, a także wypracowywać rozwiązania, które są optymalne również dla firm inwestycyjnych.

10.11.4. ROZPATRYWANIE WNIOSEK O DOSTĘP DO INFORMACJI PUBLICZNEJ

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176) w zw. z art. 3 ust. 1 i ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 2059) Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego jest podmiotem obowiązany do udostępniania informacji publicznej. W świetle przepisów prawa w przypadku państwowych osób prawnych, jaką jest Urząd KNF, zobowiązanymi do udostępnienia informacji publicznej są podmioty reprezentujące państwowe osoby prawne. Przewodniczący KNF taki status posiada, gdyż jako organ Urzędu KNF jest uprawniony do kierowania jego działalnością i reprezentowania go na zewnątrz. Udostępnianie informacji publicznej przez Urząd KNF obejmuje swym zakresem całokształt działań tej państwowej osoby prawnej, w tym także informacje o ak-

tywności jednego z organów Urzędu KNF, jakim jest Komisja Nadzoru Finansowego, będąca podmiotem właściwym w sprawach nadzoru nad rynkiem finansowym.

Zgodnie z regulacjami ustawy o dostępie do informacji publicznej zasadniczo udostępnianie informacji publicznej następuje na dwa sposoby. Podstawowym sposobem udostępniania informacji publicznej jest

publikowanie informacji w ramach Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu KNF. Jeżeli zaś informacja publiczna nie została udostępniona w rzeczonym Biuletynie Informacji Publicznej, podmiot zainteresowany jest uprawniony do złożenia wniosku o udostępnienie informacji publicznej, który następnie jest każdorazowo indywidualnie procedowany. W 2020 r. do Urzędu KNF wpłynęło 458 wniosków o udostępnienie informacji publicznej.

10.12. WSPÓŁPRACA Z ORGANAMI PAŃSTWOWYMI ORAZ PODMIOTAMI ZEWNĘTRZNYMI

10.12.1. WSPÓŁPRACA W RAMACH KOMITETU STABILNOŚCI FINANSOWEJ (KSF)

Ustawa z 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad rynkiem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym wyposażała Komitet Stabilności Finansowej w kompetencje w zakresie nadzoru makroostrożnościowego i zarządzania kryzysowego. W Komitecie Stabilności Finansowej są reprezentowane cztery najważniejsze instytucje wchodzące w skład sieci bezpieczeństwa finansowego w Polsce, tj. Narodowy Bank Polski, Komisja Nadzoru Finansowego, Ministerstwo Finansów oraz Bankowy Fundusz Gwarancyjny. W zakresie nadzoru makroostrożnościowego posiedzeniom Komitetu przewodniczy Prezes NBP, a w zakresie zarządzania kryzysowego Minister Finansów.

Przedmiotem posiedzenia 16 marca 2020 r. było omówienie możliwych działań zaradczych, mających na celu ograniczenie wpływu epidemii koronawirusa na krajowy sektor bankowy i otoczenie gospodarcze. Komitet zdecydował o wystosowaniu rekomendacji ws. niezwłocznego uchylecia obowiązku stosowania przez instytucje bufora ryzyka systemowego. Komitet zaznaczył, że mniejszy wymóg kapitałowy przekłada się równocześnie na niższy wymóg MREL.

Na posiedzeniu 15 czerwca 2020 r. Komitet zgodził się z wnioskiem Przewodniczącego KNF w sprawie odroczenia do 30 czerwca 2021 r. terminu wdrożenia przez banki komercyjne i oddziały instytucji kredytowych postanowień znowelizowanej Rekomendacji S Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie. Na posiedzeniu omówiono także dotychczasowy przebieg tzw. wakacji kredytowych oferowanych przez krajowe banki.

W czasie posiedzenia 13 lipca 2020 r. głównym tematem obrad Komitetu była kwestia wag ryzyka obowiązujących banki w odniesieniu do niektórych kredytów zabezpieczonych nieruchomościami. Zdaniem Komitetu skutki epidemii COVID-19 wymagały podjęcia działań wspierających zdolność banków do prowadzenia akcji kredytowej i utrzymania aktywności gospodarczej w kraju. Komitet rekomendował obniżenie z poziomu 100% do 50% wag ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach komercyjnych służących prowadzeniu przez kredytobiorcę własnej działalności gospodarczej i nieprzynoszących dochodu generowanego przez czynsz lub zyski z ich sprzedaży.

Na posiedzeniu Komitetu Stabilności Finansowej, które odbyło się 21 września 2020 r. podjęto uchwałę ws. rekomendacji skierowanej do Ministra Finansów dotyczącej utrzymania w II i III kwartale 2020 r. wskaźnika bufora antycyklicznego na poziomie 0%. Na wniosek Komisji Nadzoru Finansowego Komitet wydał opinie w sprawie identyfikacji innych instytucji o znaczeniu systemowym (O-SII) oraz nałożenia na nie bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym.

W czasie posiedzenia 11 grudnia 2020 r. podjęto uchwałę ws. rekomendacji skierowanej do Ministra Finansów dotyczącej utrzymania w IV kwartale 2020 r. wskaźnika bufora antycyklicznego na poziomie 0%. Komitet wskazał, że dostrzega rosnące ryzyko związane z portfelem walutowych kredytów mieszkaniowych, spowodowane podważaniem ich statusu prawnego. Komitet zapoznał się z najnowszymi danymi i analizami dotyczącymi tego ryzyka oraz omówił propozycje wypracowania pozasądowych rozwiązań dotyczących portfela kredytów walutowych.

10.12.2. WSPÓŁPRACA W RAMACH KOMITETU STERUJĄCEGO DS. FinTech

Celem Komitetu ds. FinTech jest koordynacja działań i współpracy instytucji państwa w zakresie rozwoju polskiego sektora FinTech.

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, dalej również UKNF, koordynuje działania związane z Komitetem Sterującym ds. FinTech.

W skład Komitetu Sterującego FinTech wg stanu na 31 grudnia 2020 r. wchodził przedstawiciel:

- Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego,
- Ministerstwa Finansów,
- Narodowego Banku Polskiego,
- Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – GovTech Polska,
- Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej,
- Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii,
- Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Posiedzenia Komitetu Sterującego ds. FinTech odbywają się raz na kwartał. W 2020 r. odbyły się cztery posiedzenia KS FinTech.

10.12.3. WSPÓŁPRACA Z NARODOWYM BANKIEM POLSKIM

UKNF prowadzi stałą dwustronną współpracę w zakresie wymiany informacji niezbędnych do wykonywania ustawowych zadań banku centralnego i organu nadzoru nad rynkiem finansowym. Zasady współpracy określają obustronne umowy dotyczące współpracy oraz wymiany informacji pomiędzy KNF a NBP.

Na mocy umowy KNF przekazywała w 2020 r. do NBP szereg danych w obszarze:

- sektora bankowego: m.in. w zakresie stress testów, wykorzystania środków pomocowych oferowanych przez banki w odpowiedzi na kryzys wywołany pandemią COVID-19, ryzyka prawnego związanego z portfelem walutowych kredytów mieszkaniowych oraz domiaru kapitałowego nałożonego z tego tytułu, informacje pozasprawozdawcze dotyczące kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych, oceny BION, a także informacje o wynikach inspekcji z zaleceniami nadzorczymi kierowanymi do banków systemowo ważnych oraz o wynikach czynności kontrolnych przeprowadzonych w zakresie prawidłowości naliczania i odprowadzania wymaganej wysokości rezerwy obowiązkowej;
- sektora usług płatniczych: nadawanie numerów rozliczeniowych rachunkom płatniczym, wymiana danych dotyczących transakcji realizowanych przez agentów rozliczeniowych i wydawców instrumentów płatniczych, a w sferze pieniądza elektronicznego – wymiana danych dotyczących schematów płatniczych. NBP raportuje ponadto dane o oszustwach dokonywanych instrumentami płatniczymi;

- sektora SKOK: przekazywanie informacji o płynności kas, wysokości współczynnika wypłacalności, informacji o sytuacji kas objętych programami postępowania naprawczego oraz o ocenie poziomu ryzyka nadanej przez UKNF poszczególnym kasom. Z drugiej strony, NBP przesyłał do KNF szereg materiałów analitycznych, które znajdują się w obszarze działania KNF. Jednocześnie odbywała się bieżąca współpraca pomiędzy obiema instytucjami na poziomie operacyjnym (dotyczącym wymiany informacji, uzgadniania stanowisk, czy też kwestii informatycznych), w tym w zakresie poszczególnych podmiotów nadzorowanych;
- sektora ubezpieczeniowego: informacje oparte zarówno na dodatkowych sprawozdaniach finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (statutowe), jak również sprawozdaniach zgodnych z systemem Wypłacalności II. Wyżej wymienione dane zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz podjęte działania w ramach współpracy były prowadzone w celu realizacji zadań Narodowego Banku Polskiego oraz zadań wynikających z uczestnictwa Narodowego Banku Polskiego w Europejskim Systemie Banków Centralnych;
- sektora emerytalnego: dane o funduszach emerytalnych i towarzystwach emerytalnych, pracowniczych programach emerytalnych, indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego. Dane te są przekazywane lub udostępniane NBP przez UKNF w interwałach miesięcznych, kwartalnych i rocznych. W 2020 r. udostępniono NBP 72 zestawienia danych miesięcznych, 56 zestawień danych kwartalnych i 12 zestawień danych rocznych;
- sektora rynku funduszy inwestycyjnych, w szczególności dane dotyczące: akcjonariuszy towarzystw funduszy inwestycyjnych, wybranych danych finansowych towarzystw funduszy inwestycyjnych, podmiotów prowadzących obsługę funduszy inwestycyjnych (depozytariuszy i podmiotów prowadzących rejestry uczestników funduszy), wybrane dane finansowe funduszy inwestycyjnych i subfunduszy oraz dane identyfikujące towarzystw funduszy inwestycyjnych, funduszy inwestycyjnych i subfunduszy;
- sektora domów maklerskich: dane statystyczne dotyczące podmiotów prowadzących działalność maklerską oraz banków powierniczych. Z częstotliwością roczną przekazywane są informacje o liczbie domów maklerskich, biur maklerskich i jednostek organizacyjnych banków oraz informacje o emisjach publicznych i prywatnych, a także papierach udziałowych wprowadzonych do obrotu na rynku regulowanym. Z częstotliwością półroczną przekazywane są informacje o rachunkach papierów wartościowych i rachunkach pieniężnych prowadzonych przez podmioty prowadzące działalność maklerską i banki powiernicze, a także zagregowane dane z zakresu bilansu oraz rachunku zysków i strat domów maklerskich;

- danych o pierwotnych i wtórnych ofertach publicznych i niepublicznych akcji przeprowadzanych za pośrednictwem firm inwestycyjnych.

Na podstawie przepisów ustawy o obrocie instrumentami finansowymi zatwierdzenie przez KNF regulaminów Krajowego Depozytu, regulaminów KDPW_CCP SA, regulaminu izby rozliczeniowej i izby rozrachunkowej wraz z regulaminem funduszu zabezpieczającego prawidłowe wykonanie zobowiązań wynikających z transakcji rozliczanych przez izbę rozliczeniową, oraz ich zmian w zakresie wskazanym w przepisach ww. ustawy, następuje po zasięgnięciu opinii Prezesa NBP. W związku z powyższym KNF przesyła do Prezesa NBP postanowienia w przedmiocie prośby o wyrażenie opinii w zakresie wniosków KDPW i KDPW_CCP o zatwierdzenie zmian w regulaminie Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, regulaminie rozliczeń transakcji (obróć zorganizowany), regulaminie rozliczeń transakcji (obróć niezorganizowany) oraz regulaminie funduszu rozliczeniowego, a także wniosków IRGiT S.A. o zatwierdzenie zmian w regulaminie Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej oraz w regulaminie Funduszu Gwarancyjnego Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej. Ponadto NBP jest członkiem kolegium nadzorczego dla KDPW_CCP SA, który został powołany przez KNF w 2013 r. w celu bieżącego nadzoru nad KDPW_CCP SA w związku z wymogami rozporządzenia EMIR. Dodatkowo, na podstawie art. 12 rozporządzenia CSDR, NBP pełni funkcję organu odpowiedniego w zakresie nadzoru nad KDPW SA jako centralnym depozytem papierów wartościowych, w związku z czym jest organem, z którym KNF jest zobowiązany dokonać konsultacji m.in. w sprawie charakterystyki systemu rozrachunku papierów wartościowych prowadzonego przez KDPW SA zgodnie z art. 17 ust. 4 rozporządzenia CSDR.

KNF na podstawie porozumienia z Narodowym Bankiem Polskim w sprawie współpracy w roku 2020 skierowała do zaopiniowania przez Prezesa NBP 2 wnioski dotyczące zezwolenia dla krajowej instytucji płatniczej.

W zależności od specyfiki poszczególnych spraw współpraca między NBP i UKNF odbywa się na zasadzie zarówno regularnej wymiany informacji (rocznie, kwartalnie, miesięcznie), jak i kontaktów ad hoc. W szczególności istotnych i aktualnych w danym okresie kwestiach kooperacja ta nabiera charakteru ciągłego.

10.12.4. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI OCHRONY PRAW KLIENTÓW

UKNF przekazał Rzecznikowi Finansowemu dokumenty i informacje dotyczące postępowań likwidacyjnych, w których doszło do naruszenia przez zakłady ubezpieczeń obowiązków przewidzianych w art. 5–10 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego

i o Rzeczniku Finansowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2279, z późn. zm.).

Realizując zapisy porozumienia o współpracy, zawartego pomiędzy Komisją Nadzoru Finansowego a Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, UKNF podejmował działania mające na celu zapewnienie ochrony interesów uczestników rynku finansowego oraz zapobieganie i przeciwdziałanie występowaniu na rynku finansowym zjawisk mających charakter praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Na bieżąco wymieniano informacje z UOKiK w zakresie nieprawidłowości występujących w działaniu podmiotów rynku finansowego, a także przekazywano informacje istotne dla postępowań prowadzonych przez Prezesa UOKiK.

10.12.5. WSPÓŁPRACA Z INNYMI INSTYTUCJAMI

W okresie objętym sprawozdaniem UKNF współpracował w szczególności z:

- Bankowym Funduszem Gwarancyjnym (BFG) na podstawie przepisów ustawy – Prawo bankowe oraz ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, a także na podstawie Umowy o współpracy i wymianie informacji pomiędzy KNF a BFG z dnia 27 grudnia 2016 r. Na mocy wspomnianej umowy KNF oraz BFG przekazywały pomiędzy sobą informacje niezbędne do wykonywania ustawowo określonych zadań obydwu instytucji. W odniesieniu do banków UKNF przekazywał BFG m.in. informacje dotyczące ocen nadawanych bankom w procesie badania i oceny nadzorczej oraz kwartalnych ocen poziomu ryzyka występującego w ich działalności, a także informacje dotyczące sytuacji ekonomiczno-finansowej banków, w tym w zakresie ich pozycji płynnościowej i kapitałowej. Istotnym zagadnieniem w ramach współpracy KNF z BFG były plany naprawy opracowywane przez banki oraz plany przymusowej restrukturyzacji banków sporządzone przez Fundusz (krajowy organ przymusowej restrukturyzacji). UKNF współpracował z BFG w zakresie realizacji zadań BFG związanych z gwarantowaniem depozytów oraz restrukturyzacją spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. UKNF przekazywał również informacje dotyczące ocen nadawanych domom maklerskim w procesie badania i oceny nadzorczej, informacje z zakresu sytuacji finansowej i adekwatności kapitałowej. Przedstawiciele UKNF uczestniczyli wspólnie z przedstawicielami Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w 5 spotkaniach (o charakterze telekonferencji) 4 kolegiów przymusowej restrukturyzacji;
- Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej (GIIF): KNF będąca na mocy ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu jednostką współpracującą z GIIF, w ramach swoich uprawnień nadzorczych

przeprowadza czynności kontrolne i analityczne w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w instytucjach obowiązanych podlegających nadzorowi KNF. Zgodnie z ustawowymi wymaganiami, o wynikach kontroli każdorazowo informowany jest GIIF⁶⁰;

- Głównym Urzędem Statystycznym (GUS): regularne przekazywanie do GUS danych na podstawie Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej dotyczących sektora ubezpieczeniowego, sektora emerytalnego, sektora rynku funduszy inwestycyjnych. UKNF brał również udział w pracach nad programami badań na lata 2020, 2021, 2022;
- Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym (UFG): W składzie Rady Funduszu, jako przedstawiciel organu nadzoru, od IV kwartału 2020 r. jest Zastępca Przewodniczącego KNF – Pani Dagmara Wiczorek-Bartczak. Rok 2020 wymagał szczególnego zaangażowania UFG i UKNF w monitorowanie sytuacji polskich obywateli, którzy byli klientami duńskiego zakładu ubezpieczeń Gefion Insurance A/S. W związku z decyzją Finansilsynet z dnia 24 marca 2020 r. Gefion Insurance A/S utracił możliwość zawierania umów ubezpieczenia, w tym odnawiania umów istniejących. UKNF i UFG szczególny nacisk położyły na poinformowanie osób ubezpieczonych w Gefion Insurance A/S o braku możliwości kontynuowania ubezpieczenia, w celu uniknięcia sytuacji, w której osoby te utraciłyby ochronę ubezpieczeniową, a w konsekwencji zostały narażone na ryzyko opłacenia opłaty karnej z tytułu niedopełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, a także kosztów ewentualnych spowodowanych wypadków lub kolizji. Ponadto w 2020 r. UKNF współpracował z UFG nad propozycjami zmian w legislacji (w zakresie problemu „uśpionych polis”, projektem rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz sprawozdań z działalności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego), Urząd poparł projekt Systemu Monitorowania Ubezpieczeń Obowiązkowych – modyfikującego system informatyczny UFG obsługujący sprawy dotyczące nakładania opłat z tytułu braku ubezpieczenia OC oraz zaprezentował swoje stanowisko w sprawie metodyki szacowania rezerw na szkody szczególne. Niepewność związana z rozwojem sytuacji epidemicznej spowodowała, że UKNF bacznie monitoruje wpływ epidemii na działalność statutową Funduszu. Analiza danych finansowych UFG nie wykazuje znacznego pogorszenia wyników działalności operacyjnej oraz finansowej Funduszu w związku z pandemią COVID-19. Niezaprzeczalny jest negatywny wpływ pandemii COVID-19 na stan Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego. W celu złagodzenia negatywnych skutków gospodarczych branży turystycznej, na mocy ustawy z dnia 17 września 2020 r.

o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 1639) utworzony został Turystyczny Fundusz Zwrotów oraz Turystyczny Fundusz Pomocowy, za których obsługą odpowiedzialny jest Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny;

- Krajową Izbą Rozliczeniową (KIR) w zakresie korzystania z zasobów Systemu Teleinformatycznego Izby Rozliczeniowej (STIR);
- Polską Izbą Ubezpieczeń (PIU): organ nadzoru przedstawił członkom PIU założenia interwencji produktowej. Jednocześnie po zakończeniu procesu konsultacji z rynkiem tych założeń, przedłożono do PIU ostateczny kształt założeń interwencji produktowej, harmonogram jej wdrożenia oraz koncepcję przeprowadzania testu zgodności produktów z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym z treścią interwencji produktowej. Metodyka rocznego Badania i Oceny Nadzorczej (BION) zakładów ubezpieczeń za 2019 r. była konsultowana z PIU i jej ostateczny kształt jest wynikiem współpracy z PIU oraz przedstawicielami zakładów ubezpieczeń. W 2020 roku prowadzono w UKNF działania w celu przygotowania podmiotów nadzorowanych i UKNF na zmiany regulacyjne i nadzorcze zachodzące w zakresie zrównoważonego rozwoju, w tym dotyczące obowiązkowych ujawnień publicznych przez te podmioty. W ich ramach nawiązano współpracę z PIU w celu wypracowania rozwiązań w zakresie testów stresu i ujawnień spełniających z jednej strony oczekiwania organu nadzoru, z drugiej optymalne wykorzystanie dostępnych danych i pokazanie wpływu zmian na polski rynek ubezpieczeń. Wprowadzono też do oceny BION ocenę przygotowania zakładów do przewidywanych w najbliższej przyszłości zmian w zakresie zrównoważonego rozwoju. W ramach testów warunków skrajnych UKNF współpracował z PIU w celu opracowania:
 - scenariuszy dla ryzyka blackoutu w dziale II oraz oczekiwanych zysków z przyszłych składek w ramach grupy ekspertów ds. ryzyka suszy i blackoutu oraz grupy ekspertów ds. oczekiwanych zysków z przyszłych składek, powołanych w ramach działającej przy PIU podkomisji ds. Solvency II,
 - finalnej wersji metodyki badania,
 - scenariuszy testów warunków skrajnych dotyczących zmian klimatu.
- Związkiem Banków Polskich (ZBP): przedstawiciel KNF jest członkiem Rady Arbitra Bankowego, na której forum omawiane są uwagi dotyczące praktyk rynkowych stosowanych przez banki w relacjach z klientami;

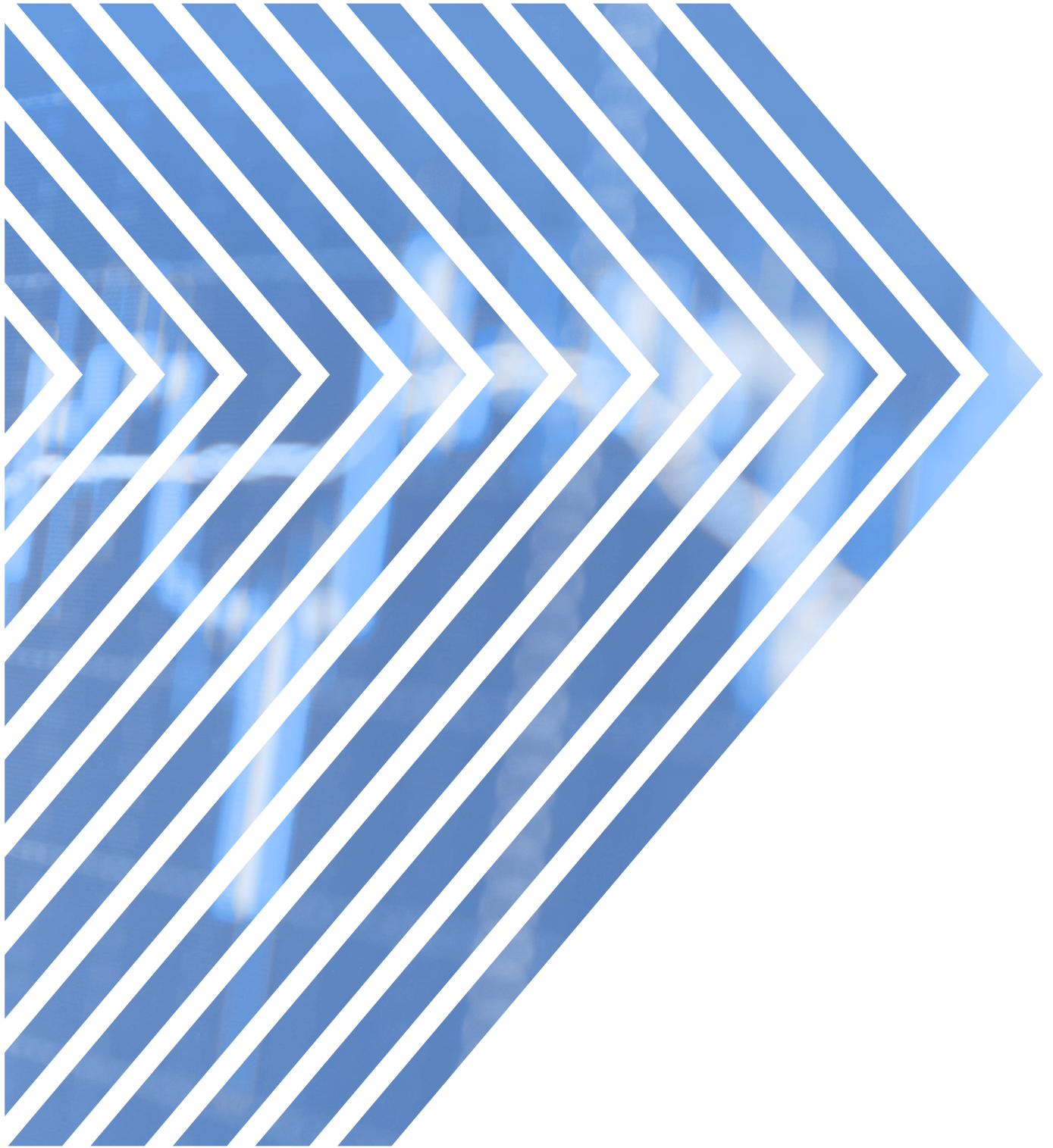
⁶⁰ Zob. więcej: podrozdział 10.6. *Sprawozdania*.

- Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW): udział przedstawiciela Komisji Nadzoru Finansowego w pracach Komisji do Spraw Oceny Ofert, o której mowa w art. 8 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. Do zadań ww. Komisji, zgodnie z art. 9 ust. 5 ww. ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich należy sprawdzenie, czy oferty złożone Ministrowi Rolnictwa przez zakłady ubezpieczeń wykonujące działalność w zakresie ubezpieczeń majątkowych, zainteresowane zawarciem umów z Ministrem Rolnictwa w sprawie dopłat do składek ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, spełniają pod względem formalnym warunki określone w art. 9 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. W szczególności Komisja zobowiązana została ww. ustawą do sprawdzenia, czy opinia Komisji Nadzoru Finansowego potwierdza, że sytuacja finansowa zakładu ubezpieczeń gwarantuje wywiązanie się z oferty ubezpieczenia. W roku 2020 posiedzenie Komisji do Spraw Oceny Ofert miało miejsce w dniu 8 grudnia 2020 r.
- Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwem Finansów w związku z wymogami ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 220, z późn. zm.);
- Radą Edukacji Finansowej (REF): Przedstawiciel Komisji Nadzoru Finansowego jest członkiem Rady Edukacji Finansowej, której głównym zadaniem jest zwiększanie finansowej świadomości obywateli oraz wyznaczanie kierunku i sposobu realizacji zadań Funduszu Edukacji Finansowej (FEF). Przed-

stawiciel Przewodniczącego KNF brał czynny udział w pracach Rady, która wyznacza kierunki i sposób realizacji zadań Funduszu, służącego finansowaniu edukacji finansowej, a także sprawuje nadzór nad realizacją zadań FEF oraz nad gospodarowaniem środkami FEF. W 2020 r. przedmiotem prac REF były m.in. liczne kwestie natury prawnej i proceduralnej dotyczące wydatkowania środków FEF oraz działania w zakresie opracowania strategii edukacji finansowej.

Ponadto Urząd prowadził bardzo szeroką współpracę z Ministerstwem Finansów w zakresie licznych inicjatyw legislacyjnych, o czym szerzej jest mowa w podrozdziale 10.4.1. *Udział w pracach legislacyjnych.*

W 2020 r., na podstawie przepisu art. 17ca ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, UKNF zacieśnił współpracę z centralnymi urzędami oraz jednostkami służb i agencji państwowych w zakresie wymiany dokumentów i informacji niezbędnych do realizacji celów ustawowych w obszarze zapobiegania i wykrywania przestępstw na rynku finansowym. W 2020 r. zawarte zostały trzy nowe porozumienia w sprawie zasad współpracy oraz przekazywania dokumentów i informacji – odpowiednio z Komendantem Głównym Policji, Szefem CBA i Szefem ABW. Rok 2020 to również czas intensyfikacji współpracy UKNF z organami ścigania w zakresie wykrywania i zwalczania przestępstw prowadzenia nielegalnej działalności na rynku finansowym. Współpraca odbywała się zarówno na poziomie ogólnym – mającym na celu wypracowanie optymalnego modelu kooperacji, jak i konkretyzowała się w obszarze poszczególnych spraw.

11.

ORGANIZACJA URZĘDU KOMISJI
NADZORU FINANSOWEGO

11.1. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W CELU PRZECIWDZIAŁANIA RYZYKU KORUPCJI I KONFLIKTOWI INTERESÓW

W 2020 roku w ramach obszaru zarządzania konfliktami interesów i przeciwdziałania korupcji zrealizowano w szczególności następujące zadania:

- wdrożenie procesu identyfikacji i oceny ryzyka wystąpienia konfliktu interesów lub działań korupcyjnych w Urzędzie,
- centralizację i optymalizację obu procesów,
- identyfikację obszarów występowania konfliktów interesów oraz korupcji,
- wydawanie opinii i doradztwo, w tym ocena wszelkich zgłoszonych wątpliwości lub informacji w ramach wskazanych procesów.

W 2020 roku zgłoszono 192 sprawy w zakresie zarządzania konfliktem interesów.

W 2020 r. zostało wydane zarządzenie Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie sposobów przeciwdziałania ryzyku korupcji oraz zasad postępowania w przypadku wystąpienia lub podejrzenia wystąpienia korupcji w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego, mające na celu utrwalenie

i wzmocnienie świadomości pracowników UKNF dotyczącej możliwości wystąpienia ryzyka korupcji.

Wydane zostało również zarządzenie Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zasad zarządzania konfliktem interesów w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego, wprowadzające nowe reguły sposobu zarządzania danym konfliktem interesów poprzez wskazanie ogólnych i szczegółowych zasad stosowania środków minimalizujących ryzyko jego powstania oraz podkreślające najistotniejszy obszar działań, z racji funkcji pełnionej przez UKNF, czyli prowadzenie czynności nadzorczych, które to działania mogą być obciążone podwyższonym ryzykiem wystąpienia konfliktu interesów.

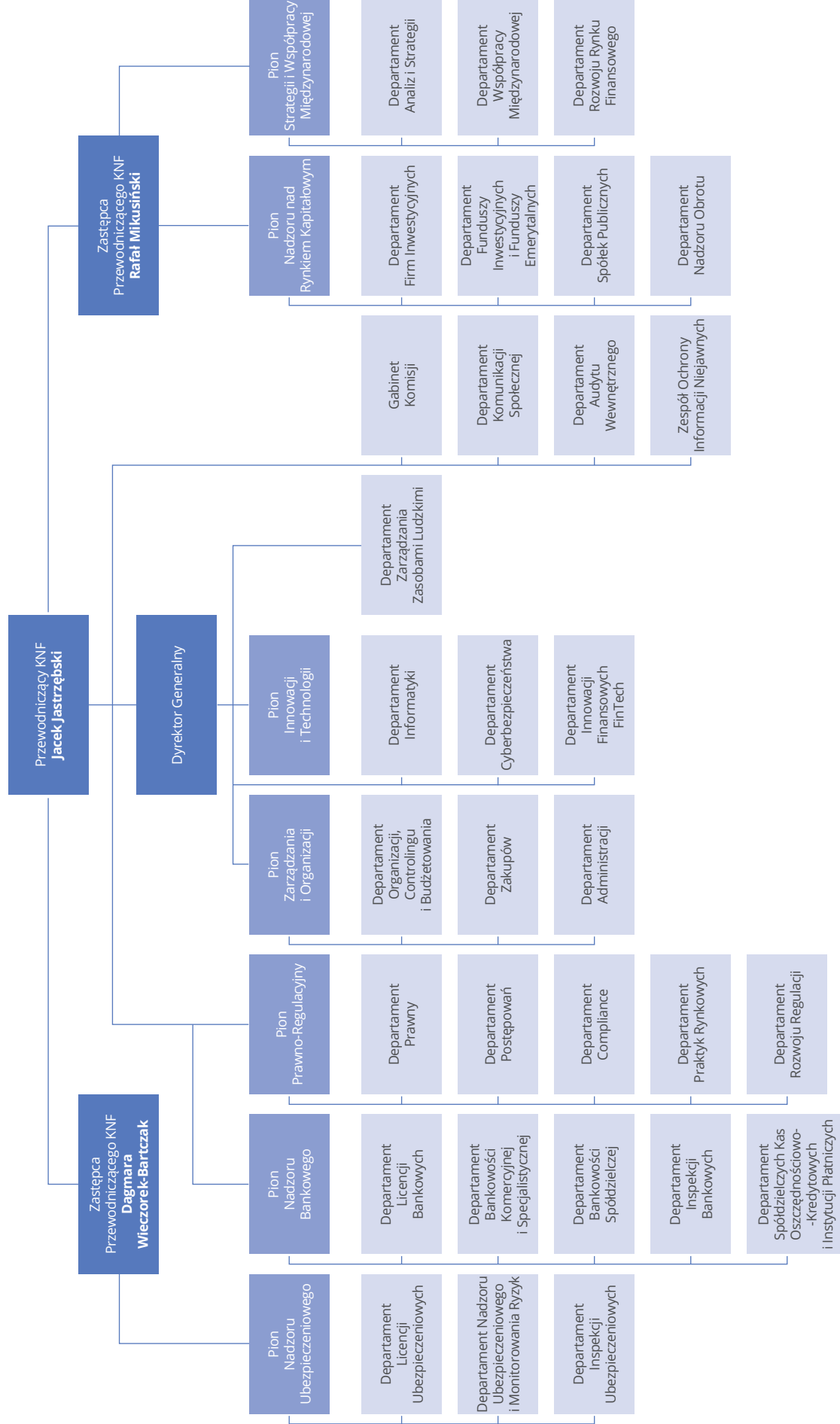
W ramach realizacji „Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2018–2020” UKNF przeprowadził dla pracowników UKNF szkolenia pt. „Praktyczne aspekty przeciwdziałania korupcji” we współpracy Ekspertów Komendy Głównej Policji, Biura Kryminalnego, Wydziału do Walki z Korupcją.

11.2. AUDYT WEWNĘTRZNY

W Urzędzie realizowane są zadania z zakresu systematycznej oceny systemu kontroli wewnętrznej, w tym kontroli zarządczej oraz przeprowadzania czynności doradczych. Celem audytu wewnętrznego jest przysparzanie wartości oraz usprawnianie procesów w UKNF, poprzez wydawanie rekomendacji i udzielanie porad dotyczących kształtu, działania i ulepszania istniejących mechanizmów kontrolnych.

Audyt wewnętrzny jest działalnością niezależną (co zapewnia m.in. odpowiednia linia raportowania do Przewodniczącego KNF) i obiektywną, która poprzez swoje działania wspiera Przewodniczącego KNF w realizacji celów i zadań. Rolą audytu wewnętrznego jest systematyczne dostarczanie Przewodniczącemu KNF zapewnienia o adekwatności, skuteczności i efektywności funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej, w tym kontroli zarządczej, poprzez niezależne oraz obiektywne i ukierunkowane na ryzyko badanie i ocenę.

Struktura organizacyjna Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego wg stanu na 31.12.2020 r.

11.3. GOSPODARKA FINANSOWA URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego od 1 stycznia 2019 r. na mocy ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku jest państwową osobą prawną, o której mowa w art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Zadaniem UKNF jest zapewnienie obsługi Komisji Nadzoru Finansowego i Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego. Nadzór nad działalnością Urzędu Komisji sprawuje Prezes Rady Ministrów.

Gospodarka finansowa Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego opiera się na zasadzie finansowania kosztów funkcjonowania UKNF i Komisji Nadzoru Finansowego, co do zasady, z wpłat od podmiotów nadzorowanych. Oznacza to, że w założeniu występuje równowaga między planowanymi przychodami i planowanymi kosztami.

UKNF realizuje gospodarkę finansową na podstawie planu finansowego, który podlega dwustopniowej akceptacji. Komisja Nadzoru Finansowego uchwala plan finansowy UKNF, który jest przekazywany do Prezesa Rady Ministrów do zatwierdzenia. Plan Finansowy UKNF na 2020 r. został przygotowany w wysokości uwzględniającej potrzeby wydatkowe wynikające z rozszerzenia zakresu podmiotowego i przedmiotowego nadzoru sprawowanego przez KNF w ostatnich latach.

Kary pieniężne nakładane przez Komisję Nadzoru Finansowego nie stanowią przychodu UKNF.

Wpływy z tytułu kar pieniężnych, nakładanych przez Komisję na podstawie art. 138 ust. 3 pkt 3a i art. 141 ustawy – Prawo bankowe, przekazywane są na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Wpływy z tytułu kar pieniężnych, nakładanych przez Komisję na podstawie art. 72 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, powiększają fundusz stabilizacyjny prowadzony przez Kasę Krajową.

Pozostałe wpływy z tytułu kar pieniężnych, nakładanych przez Komisję zgodnie z art. 19e ustawy o nadzorze finansowym, stanowią środki Funduszu Edukacji Finansowej.

W planie finansowym na 2020 r. koszty funkcjonowania oraz przychody służące finansowaniu tych kosztów zaplanowano w kwotach:

Przychody ogółem:	407 695 tys. zł
– z tego:	
wpłaty podmiotów nadzorowanych:	390 612 tys. zł
Koszty ogółem:	390 612 tys. zł

W tabelach 87 i 88 przedstawiono w układzie memoriałowym plan i wykonanie przychodów i kosztów zrealizowanych w 2020 r.

Tabela 87. Wykonanie planu przychodów UKNF w latach 2019 i 2020

Przychody	Plan 2019	Wykonanie planu 2019 (memoriałowo)		Plan 2020	Wykonanie planu 2020 (memoriałowo)		Plan roku 2020 do 2019	Wykonanie 2020 do 2019
	(tys. zł)	(tys. zł)	(%)	(tys. zł)	(tys. zł)	(%)	(%)	(%)
Wpłaty zakładów ubezpieczeń na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską	57 786	58 994	102	62 655	64 142	102	108	109
Wpłaty PTE na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością OFE	22 042	16 207	74	14 726	12 772	87	67	79
Wpłaty podmiotów rynku kapitałowego na pokrycie kosztów nadzoru	55 073	33 702	61	100 415	73 428	73	182	218
Wpłaty podmiotów rynku bankowego (banki komercyjne, spółdzielcze, SKOK, BUP, PKH, KIP, MIP)	234 702	227 873	97	212 816	173 365	81	91	76
Przychody z tytułu wpłat na pokrycie kosztów nadzoru	369 604	336 776	91	390 612	323 708	83	106	96
Oplaty pobrane z tytułu czynności związanych z egzaminami oraz z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych	1 000	860	86	1 000	422	42	100	49
Kary nałożone na nadzorowane podmioty	0	0		0	0			
Pozostałe	89 450	93 319	104	16 083	22 077	137	18	24
Przychody z innych tytułów	90 450	94 179	104	17 083	22 499	132	19	24
Przychody ogółem	460 054	430 955	94	407 695	346 206	85	89	80

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 88. Wykonanie planu kosztów UKNF w latach 2019 i 2020

Koszty budżetowe	Plan 2019	Wykonanie planu 2019		Plan 2020	Wykonanie planu 2020		Plan roku 2020 do 2019	Wykonanie roku 2020 do 2019
	(tys. zł) po zmianach	(tys. zł)	(%)	(tys. zł) po zmianach	(tys. zł)	(%)	(%)	(%)
Koszty wynagrodzeń łącznie z narzutami i pochodnymi na wynagrodzenie	170 626	167 525	98	232 609	208 730	90	136	125
Koszty pozapłacowe, w tym:	198 978	202 027	102	158 003	145 367	92	79	72
– koszty bieżące	182 978	184 757	101	142 003	125 670	88	78	68
– koszty obronne	0	0		0	0		n/d	n/d
– koszty majątkowe	16 000	17 270	108	16 000	19 696	123	100	114
Ogółem	369 604	369 552	100	390 612	354 096	91	106	96

Źródło: opracowanie własne UKNF

Podstawową część dochodów/przychodów przedstawionych w tabeli 87 stanowiły dochody/przychody z tytułu wpłat nadzorowanych podmiotów na pokrycie kosztów nadzoru. Inne dochody niestanoowiące kosztów nadzoru zrealizowano w wysokości 22 499 tys. zł.

W tabeli 89 przedstawiono podział kosztów nadzoru nad poszczególnymi rynkami na koszty bezpośrednie i pośrednie.

Tabela 89. Podział kosztów nadzoru na koszty bezpośrednie i pośrednie w latach 2019–2020 (w tys. zł) w ujęciu porównawczym

Nazwa rynku	2019				2020			
	plan po zmianach	wykonanie	w tym:		plan po zmianach	wykonanie	w tym:	
			bezpośrednie koszty nadzoru	pośrednie koszty nadzoru*			bezpośrednie koszty nadzoru	pośrednie koszty nadzoru*
Rynek kapitałowy**	95 016	115 857	46 717	69 140	122 457	102 117	57 110	45 007
Rynek ubezpieczeniowy**	59 282	57 536	23 197	34 339	60 818	59 929	26 903	33 026
Rynek emerytalny	13 929	13 926	5 612	8 314	14 726	18 395	10 793	7 602
Rynek bankowy w tym:	201 377	182 233	73 483	108 750	192 611	173 655	76 113	97 542
– Banki**	188 764	169 621	68 397	101 224	179 561	161 889	70 956	90 933
– BUP	1 482	1 482	598	884	1 903	1 716	752	964
– KIP	4 995	4 995	2 014	2 981	5 462	4 924	2 158	2 766
– SKOK	3 542	3 542	1 428	2 114	3 449	3 110	1 363	1 747
– PKH	2 470	2 470	996	1 474	2 019	1 820	798	1 022
– MIP	124	123	49	74	217	196	86	110
– krajowe instytucje pieniądza elektronicznego	0	0	0	0	0	0	0	0
– dostawcy świadczący wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	369 604	369 552	149 009	220 543	390 612	354 096	170 919	183 177

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Koszty administracyjne

** 18% kosztów rynku kapitałowego pokrywają banki oraz rynek ubezpieczeniowy, odpowiednio: 16,5% i 1,5%

Zestawienie kosztów działalności UKNF oraz KNF poniesionych w 2020 r., w podziale na obszary nadzoru określone w art. 1 ust. 2 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, oraz kosztów administracyjnych przedstawiono w Aneksie 12.9.

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania

materiałów do projektu ustawy budżetowej, UKNF opracował również projekt budżetu w układzie zadaniowym. Na realizację zadania 4.3. Nadzór nad rynkiem kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym w 2020 r., zgodnego z „Katalogiem funkcji, zadań, podzadań i działań na rok 2020” zaplanowano kwotę 390 612 tys. zł. Budżet UKNF w układzie zadaniowym przedstawiono w tabeli 90.

Tabela 90. Wykonanie planu finansowego w układzie zadaniowym w 2020 r. (w tys. zł)

Nr	Nazwa funkcji/ zadania/podzadania/działania	Plan na 2020 r. po zmianach	Wykonanie planu na 31.12.2020 r.
4.	Zarządzanie finansami państwa	390 612	354 096
4.3.	Nadzór nad rynkiem finansowym	390 612	354 096
4.3.2.	Nadzór nad rynkiem finansowym	390 612	354 096
4.3.2.1.	Nadzór nad rynkiem kapitałowym	122 457	102 117
4.3.2.2.	Nadzór nad rynkiem ubezpieczeniowym	60 818	59 929
4.3.2.3.	Nadzór nad rynkiem emerytalnym	14 726	18 395
4.3.2.4.	Nadzór nad rynkiem bankowym	192 611	173 655

Źródło: opracowanie własne UKNF

ZADANIE 4.3. NADZÓR NAD RYNKIEM KAPITAŁOWYM, UBEZPIECZENIOWYM, EMERYTALNYM I BANKOWYM

Celem zadania było zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku finansowego oraz zapewnienie ochrony interesów uczestników rynku finansowego. Wspomniany cel został osiągnięty poprzez:

- prowadzenie postępowań kontrolnych (inspekcji kompleksowych i problemowych) w nadzorowanych podmiotach, których sposób prowadzenia zależał od wybranych w danym przypadku czynności inspekcyjnych, przepisów prawa w zakresie kontroli oraz od stopnia skomplikowania problemu, a przez to wpływał na ilość dedykowanych zasobów,
- przeprowadzenie postępowań administracyjnych polegających na rozpatrywaniu wniosków składanych przez podmioty nadzorowane i wydawaniu decyzji, których procedowanie uzależnione było od stopnia złożoności sprawy oraz jakości i kompletności dokumentacji złożonej przez stronę.

Do monitorowania realizacji zadania 4.3. zastosowano następujące mierniki:

- liczbę zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku finansowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty. Miernik został zaplanowany na poziomie 88%,
- liczbę zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do

liczby postępowań inspekcyjnych planowanych. Wartość miernika została zaplanowana na poziomie 100%.

Przyjęte mierniki zostały zastosowane w układzie zadaniowym za 2020 r., a osiągnięte wartości wyniosły odpowiednio 98% i 91%.

Różnice w odchyleniach od planowanych wartości mierników wynikają w dużej mierze z panującej pandemii SARS-CoV-2 w trzech kwartałach 2020 r.

Wzrost miernika postępowań administracyjnych związany jest z dużym zaangażowaniem i wydajnością pracowników Urzędu przy dobrej i szybkiej organizacji pracy zdalnej w trudnej sytuacji, jaka miała miejsce w 2020 r.

Jednakże pomimo dołożenia największych starań, dobrej i szybkiej organizacji pracy zdalnej, a także ogromnego zaangażowania pracowników UKNF, część inspekcji wyjazdowych nie mogła dojść do skutku w związku z obostrzeniami obowiązującymi w całym kraju, co miało znaczący wpływ na spadek miernika postępowań inspekcyjnych poniżej zaplanowanej wartości.

W tabeli 91 przedstawiono planowane i osiągnięte wartości mierników na poziomie działań (odnoszących się do poszczególnych rynków) oraz podzadania.

Tabela 91. Klasyfikacja budżetu zadaniowego – wykonanie mierników w 2020 r.

Lp.	Nazwa funkcji/zadania/pod zadania/działania	Cel	Miernik		
			Nazwa	2020	
				Plan	Wykonanie miernika 31.12.2020 r.
4.	Zarządzanie finansami państwa				
4.3.	Nadzór nad rynkiem finansowym	Zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku finansowego oraz ochrona interesów uczestników rynku finansowego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku finansowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty	88%	98%
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych	100%	91%
4.3.2.	Nadzór nad rynkiem finansowym	Zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku finansowego oraz ochrona interesów uczestników rynku finansowego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku finansowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty	88%	98%
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych	100%	91%
4.3.2.1.	Nadzór nad rynkiem kapitałowym	Zapewnienie zgodności postępowania z regulacjami rynku kapitałowego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku finansowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty	84%	104%
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych	100%	61%
4.3.2.2.	Nadzór nad rynkiem ubezpieczeniowym	Zapewnienie zgodności postępowania z regulacjami rynku ubezpieczeniowego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku finansowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty	90%	106%
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych	100%	103%

Lp.	Nazwa funkcji/zadania/podziałania/działania	Cel	Miernik		
			Nazwa	2020	
				Plan	Wykonanie miernika 31.12.2020 r.
4.3.2.3.	Nadzór nad rynkiem emerytalnym	Zapewnienie zgodności postępowania z regulacjami rynku emerytalnego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku finansowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty	91%	92%
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych	100%	0%
4.3.2.4.	Nadzór nad rynkiem bankowym	Zapewnienie zgodności postępowania z regulacjami rynku bankowego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku finansowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty	90%	97%
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych	100%	100%

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykonanie planu finansowego Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego będącego w załączniku nr 14 do ustawy budżetowej, jest corocznie kontrolowane przez Najwyższą Izbę Kontroli. Roczne sprawozdanie finansowe Urzędu Komisji podlega badaniu przez firmę audytorską, której wyboru dokonuje Prezes Rady Ministrów. Sporządzone przez Komisję roczne

sprawozdanie finansowe Urzędu Komisji jest przekazywane wraz ze sprawozdaniem z badania Prezesowi Rady Ministrów w celu zatwierdzenia. Zatwierdzone sprawozdanie finansowe Urzędu Komisji jest następnie przekazywane ministrowi właściwemu do spraw instytucji finansowych.

11.4. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Wszystkie wydatki bieżące i majątkowe w UKNF realizowane są na podstawie planu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, na mocy przepisów ustawy Pzp (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, z późn. zm.) oraz zgodnie z regulacjami wewnętrznymi UKNF dotyczącymi udzielania zamówień publicznych.

W 2020 roku w UKNF podpisano 58 umów o zamówienie publiczne w trybach przewidzianych ustawą Prawo zamówień publicznych, w tym: 12 umów na dostawy, 45 umów na usługi oraz 1 umowę na usługę społeczną.

Tabela 92. Liczba udzielonych zamówień publicznych w 2020 r. wg trybu postępowania

Tryb	Liczba udzielonych zamówień publicznych
Przetarg nieograniczony o wartości zamówienia przekraczającej kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp	32
Przetarg nieograniczony o wartości zamówienia mniejszej niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp	22
Zamówienia z wolnej ręki o wartości zamówienia mniejszej niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp	3
Przeprowadzone na podstawie art. 138o ustawy Pzp, dotyczącego zamówień na usługi społeczne i inne szczególne usługi	1
Łączna liczba udzielonych zamówień publicznych w trybach przewidzianych ustawą Prawo zamówień publicznych w 2020 roku	58

Źródło: opracowanie własne UKNF

11.5. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI LUDZKIMI

W 2020 roku działania podejmowane w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi skupiały się na zapewnieniu zasobów właściwych do realizacji zadań nadzorczych i zapewnienia ciągłości działań Urzędu w sytuacji zagrożenia epidemicznego i przejścia Urzędu w tryb pracy zdalnej. Działania te obejmowały wypracowanie i wdrożenie nowej organizacji pracy i obiegu dokumentów kadrowych oraz proces planowania, pozyskiwania i alokacji zasobów ludzkich w strukturze organizacyjnej Urzędu, a także proces zarządzania środkami na wynagrodzenia pracowników, obsługę finansową Urzędu w części dotyczącej

funduszu wynagrodzeń, wypłat świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, rozliczeń z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, rozrachunków z urzędem skarbowym, sprawozdawczość w zakresie wynagrodzeń oraz obsługę finansową unijnych projektów twinningowych.

Plan zatrudnienia w Urzędzie na 2020 rok wynosił 1362 etaty. Stan zatrudnienia na 31 grudnia 2020 roku wyniósł 1259,905 etatów (bez umów na zastępstwo).

Tabela 93. Wskaźnik fluktuacji zatrudnienia w UKNF w latach 2017–2020 (w %)

2017	2018	2019	2020
10,99	12,87	11,48	7,26

Źródło: opracowanie własne UKNF

Pomimo działania w warunkach zagrożenia epidemicznego i czasowego wstrzymania procesów rekrutacyjnych i szkoleniowych na przełomie pierwszego i drugiego kwartału, w ciągu całego roku zainicjowano 116 projektów rekrutacyjnych, w wyniku których zatrudniono 229 osób. Zrealizowane procesy rekrutacyjne obejmowały zarówno wakaty powstałe w wyniku bieżących odejść, jak i nowe stanowiska pracy. Obsługa kadrowa pracowników realizowana była w trybie ciągłym na podstawie wdrożonych procedur dotyczących nowej organizacji pracy i obiegu dokumentów.

W sferze działań szkoleniowo-rozwojowych w roku 2020 kontynuowany był proces analizy motywacyjnej z wykorzystaniem metodologii MAPP3 dla określonych grup pracowniczych oraz zrealizowane zostały nowe inicjatywy szkoleniowe w ramach 117 szkoleń grupowych z 39 zakresów tematycznych. Spośród tematów zrealizowanych szkoleń większość stanowiły szkolenia specjalistyczne, głównie z obszarów rynków finansowych: kapitałowego, bankowego oraz ubezpieczeniowego, a także zagadnień prawnych. W porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosła liczba projektów szkoleniowych z zakresu tzw. miękkich

umiejętności, m.in. z zarządzania zespołem rozproszonym, zarządzania zmianą, efektywnej pracy zdalnej. Wzrosła też liczba przeprowadzonych szkoleń wewnętrznych. Pracownicy przeszli także obowiązkowe szkolenia z zakresu przeciwdziałania korupcji i szkolenia BHP. W wyniku prowadzonej na bieżąco analizy potrzeb szkoleniowych, procesy szkoleń grupowych wspomagane były przez szkolenia indywidualne. W 2020 roku skorzystało z nich 475 uczestników, w tym w szkoleniach krajowych uczestniczyło 468, a w szkoleniach zagranicznych 7 pracowników. Nieduża liczba osób uczestniczących w szkoleniach zagranicznych spowodowana była sytuacją epidemiczną w kraju i za granicą.

W 2020 roku zrealizowano ogółem 3620,86 osobodni szkoleniowych. Dla porównania w latach

2018–2019 wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 5441,03 i 2836,91. Wskaźnik intensywności udziału pracowników w szkoleniach w 2020 roku wyniósł 3,1 dnia szkoleniowego, co stanowi blisko 25 godzin szkoleń przypadających średnio na jednego pracownika. Dla porównania w latach 2018–2019 wskaźnik ten wynosił odpowiednio: 45 i 22 godziny. Ze względu na globalną sytuację pandemiczną od marca 2020 r. projekty szkoleniowe realizowane były w formule zdalnej, dzięki czemu pracownicy mieli zapewniony dostęp do szerokiej wiedzy specjalistycznej przy jednoczesnym zachowaniu reżimu sanitarnego. Pomimo formy pracy procesy nadzorcze realizowane były w sposób ciągły, a praca odbywała się bez zakłóceń.

11.6. DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU DOSKONALENIE SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY INFORMACJI NIEJAWNYCH W UKNF

1. Wypracowano zasady postępowania dla pracowników Urzędu w celu przeciwdziałania COVID-19 w UKNF. Określono tryb działania zarówno pod kątem prawdopodobieństwa wystąpienia zakażenia SARS-CoV-2, jak też ograniczenia jego ewentualnych skutków. Odpowiednio zaplanowane działania na czas pandemii pozwoliły zachować nieprzerwaną ciągłość pracy Urzędu. Dodatkowo podpisano umowę z ogólnopolską siecią laboratoriów diagnostycznych ALAB na przeprowadzenie testów PCR, w przypadku podejrzenia o kontakt pracownika z osobą zarażoną.
2. Opracowano zasady postępowania w przypadku konieczności uruchomienia Stałego Dyżuru UKNF zgodnie z ustawowymi wymaganiami. Określenie schematu i sposobu działań osób wyznaczonych do pracy w Stałym Dyżurze umożliwiło prawidłową reakcję w przypadkach wprowadzenia stanu stałej gotowości obronnej państwa lub w wyższych stanach gotowości obronnej państwa.
3. Uregulowano kwestie działań podejmowanych przez Urząd w momencie wprowadzenia przez organ państwowy poszczególnych stopni alarmowych lub stopni alarmowych CRP. Podział zadań i obowiązków wynikających z ustawowych uregulowań przygotowuje Urząd do sprawnego działania przeciwko ewentualnym zagrożeniom.
4. Stworzono wymagania dotyczące nadzorowania prac realizowanych przez firmy zewnętrzne w obiektach UKNF. Pracownicy Urzędu odpowiedzialni za organizację i nadzór nad personelem firm zewnętrznych otrzymali instrukcję postępowania, zgodnie z którą pozostawał zapewniony odpowiedni poziom bezpieczeństwa Urzędu.
5. Unormowano zasady dotyczące postępowania z kluczami i kartami dostępu w obiektach UKNF. Rozwiązanie to zagwarantowało odpowiedni poziom kontroli dostępu do stref bezpieczeństwa wydzielonych w obiektach Urzędu; dostęp do poszczególnych stref nadawany jest zgodnie z przysługującymi uprawnieniami.
6. Dokonano standaryzacji działań w przypadku prowadzenia czynności służbowych przez funkcjonariuszy RP na terenie budynków UKNF. Określono zasady postępowania dla pracowników Urzędu odpowiadających za dostarczenie informacji dla funkcjonariuszy.
7. Realizowano bieżącą współpracę z organami oraz instytucjami działającymi w obszarze bezpieczeństwa państwa w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom dla bezpieczeństwa systemu finansowego oraz bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej w związku z ustawą o zarządzaniu kryzysowym.
8. Zaktualizowano ogólną instrukcję BHP dla wszystkich pracowników Urzędu oraz zasady

- postępowania w przypadku otrzymania przesyłki niewiadomego pochodzenia.
9. Zapewniano bezpieczeństwo informacji przetwarzanych w Urzędzie, m.in. poprzez modernizację systemu zabezpieczeń i aktualizację dokumentacji z zakresu ochrony informacji niejawnych.
 10. Kontynuowano bieżącą współpracę z Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK).
 11. Wypełniano obowiązek wynikający z art. 41a i 47 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

11.7. ZADANIA REALIZOWANE W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY INFORMACJI PRZETWARZANYCH W UKNF

Do zadań realizowanych z zakresu ochrony danych osobowych dla wewnętrznych potrzeb Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego należy w szczególności wykonywanie czynności, które stanowiły realizację obowiązków wynikających z przepisów powszechnie obowiązującego prawa, w tym m.in. przygotowywanie obowiązków

informacyjnych, udzielanie odpowiedzi na wnioski osób, których dane dotyczą, w tym realizowanie ich praw w tych przypadkach, gdy znajdowało to oparcie w obowiązujących przepisach prawa. W UKNF ww. obszar realizuje wyspecjalizowana komórka organizacyjna oraz wyznaczony Inspektor Ochrony Danych.

11.8. ZADANIA REALIZOWANE W ZAKRESIE CYBERBEZPIECZEŃSTWA

Do zadań w zakresie cyberbezpieczeństwa wewnętrznego Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego i Komisji Nadzoru Finansowego należą m.in.:

- nadzorowanie, monitorowanie oraz obsługa incydentów w zakresie systemów bezpieczeństwa teleinformatycznego,
- audyty bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych, m.in.: audyty bezpieczeństwa aplikacji UKNF dostępnych z sieci publicznej,
- wykrywanie podatności w systemach teleinformatycznych UKNF,

- wdrażanie systemów bezpieczeństwa,
- działania związane z zabezpieczaniem cyfrowych materiałów dowodowych na potrzeby działań inspekcyjnych prowadzonych przez UKNF w odniesieniu do podmiotów nadzorowanych,
- budowanie świadomości pracowników w obszarze cyberbezpieczeństwa poprzez cyklicznie szkolenia budujące świadomość pracowników w obszarze cyberzagrożeń oraz dystrybucję informacji o zagrożeniach.

11.9. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W OBSZARZE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

W 2020 r. została przyjęta „Polityka Zarządzania Ryzykiem Braku Zgodności w UKNF” w celu wprowadzenia podstawowych zasad zapewniania zgodności w procesach związanych z organizacją i funkcjonowaniem UKNF. Polityka stanowi pomoc i wsparcie dla pracowników UKNF w zarządzaniu ryzykiem braku zgodności w trakcie wykonywania przez nich obowiązków służbowych, zapobiegając tym samym negatywnym następstwom braku zgodności.

UKNF realizował zadania związane z zapewnieniem funkcjonowania kontroli zarządczej w jednostce. W UKNF realizowano procesy dotyczące zarządzania ryzykiem oraz oceny funkcjonowania kontroli zarządczej, zarówno w formie anonimowej ankiety, jak i formularzy oceny wypełnianych przez dyrektorów komórek organizacyjnych UKNF.

UKNF wdrożył narzędzie do monitorowania poziomu dostosowania UKNF do otoczenia prawnego, którego celem jest:

- zapewnienie spójności działania komórek organizacyjnych z wymogami prawa mającymi wpływ na funkcjonowanie KNF oraz UKNF,
- ocena ryzyka braku zgodności w przypadku, gdy minął ustawowy termin i powstało niedostosowanie działalności danej komórki organizacyjnej UKNF do zidentyfikowanego wymogu prawnego,
- realizacja działania dostosowującego w celu wyeliminowania/ograniczenia ryzyka braku zgodności w przypadku powstania luki.

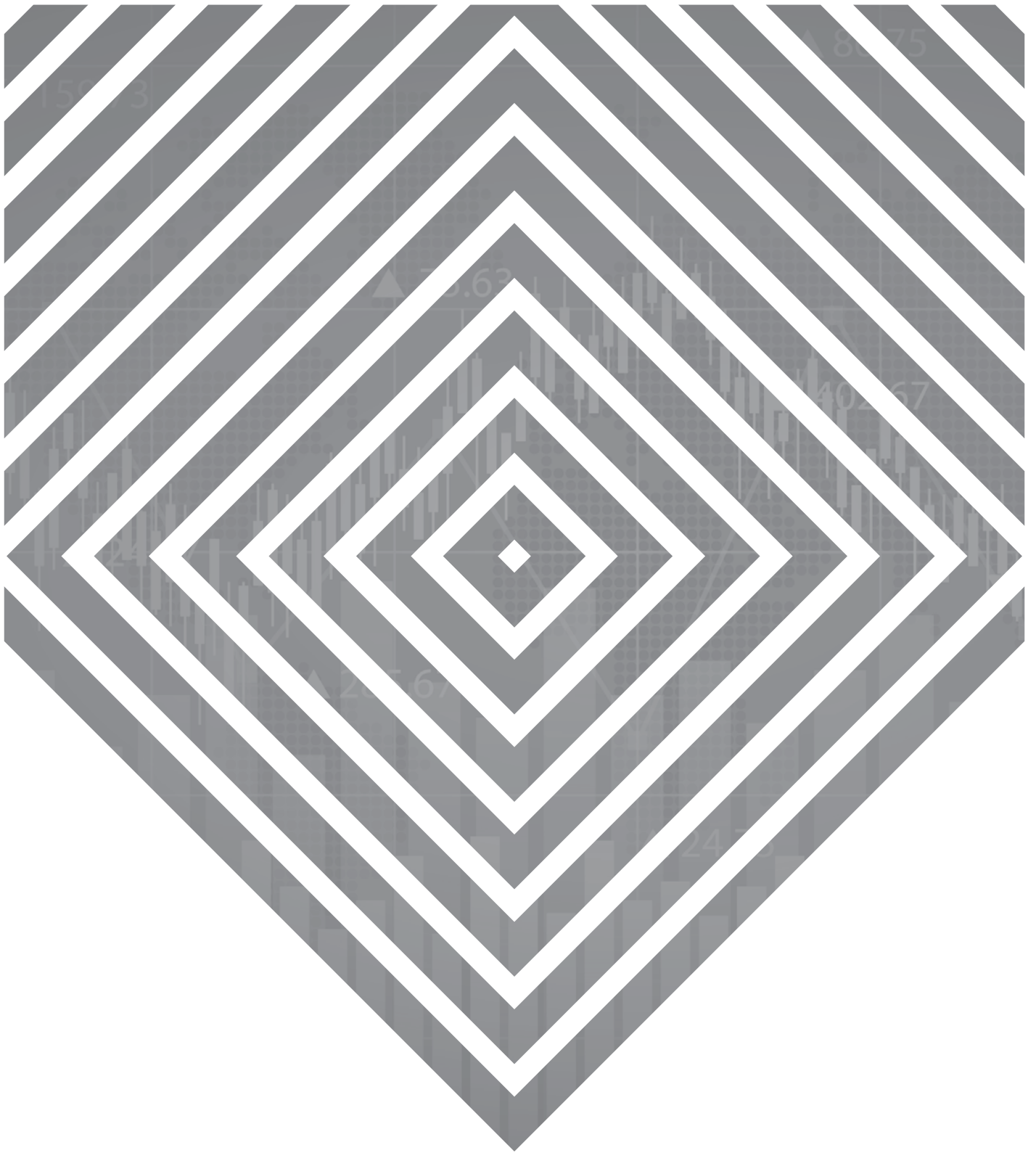
W ramach wzmacniania systemu kontroli wewnętrznej w UKNF opracowano i przeprowadzono cykl szkoleń „Identyfikacja mechanizmów kontrolnych w procesach UKNF”.

11.10. SKARGI NA DZIAŁALNOŚĆ UKNF I POSTĘPOWANIE PRACOWNIKÓW UKNF ORAZ DZIAŁANIA UKNF NA RZECZ WZMOCNIENIA ETYCZNYCH STANDARDÓW ZACHOWAŃ PRACOWNIKÓW UKNF

W 2020 r. wpłynęło 38 skarg na działalność UKNF i postępowanie pracowników UKNF. W 2020 r. realizowano działania mające na celu wzmocnienie standardów etycznych pracowników UKNF. W UKNF dokonano aktualizacji regulacji dotyczącej standardów etycznych oraz rozwiązań służących przeciwdziałaniu mobbingowi i dyskryminacji w zatrudnieniu w UKNF, w szczególności zaktualizowano „Kodeks etyki Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego” (dalej: Kodeks etyki), który w swoim przekazie zawiera podstawowe wartości i zasady, na których UKNF powinien opierać swoje działania. Opracowany został również „Kodeks etycz-

nych standardów postępowania pracownika Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego”, który uszczegóławia wartości i zasady wymienione w Kodeksie etyki. W 2020 r. został wybrany rzecznik etyki UKNF na lata 2020–2022.

W 2020 r. w UKNF utworzono system zgłaszania naruszeń zgodny z wymogami wynikającymi z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii (Dz. Urz. UE L 2019.305.17).

12.

ANEKSY

ANEKS 12.1.

INFORMACJE O UCHWAŁACH, DECYZJACH ADMINISTRACYJNYCH I POSTANOWIENIACH WYDANYCH PRZEZ KNF ORAZ Z UPOWAŻNIENIA PRZEWODNICZĄCEGO KNF, ORAZ POSTANOWIENIACH O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA Z URZĘDU LUB O ROZSZERZENIU ZAKRESU PRZEDMIOTOWEGO POSTĘPOWANIA – Z ART. 13 USTAWY O NADZORZE NAD RYNKIEM KAPITAŁOWYM, WYDANYCH W 2020 ROKU

Tabela 12.1.1. Liczba uchwał podjętych przez KNF w 2020 r.

Przedmiot uchwały	Liczba podjętych uchwał
Sprawy dotyczące sektora bankowego	
wyrażenie zgody na powołanie prezesa lub wiceprezesa zarządu banku w formie spółki akcyjnej, banku spółdzielczego, spółdzielczego systemu ochrony	42
wyrażenie zgody na powierzenie funkcji członka zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banku w formie spółki akcyjnej lub banku spółdzielczego	7
odmowa wyrażenia zgody na powierzenie funkcji członka zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banku w formie spółki akcyjnej	1
zezwolenie na połączenie lub przejęcie banków	4
zatwierdzenie planu naprawy banku w formie spółki akcyjnej lub banku spółdzielczego	10
zezwolenie na utworzenie banku lub oddziału banku zagranicznego	2
utrzymanie w mocy decyzji, uchylenie decyzji, uchylenie i umorzenie decyzji, zmiana decyzji, umorzenie postępowania	15
zatwierdzenie grupowego planu naprawy banku	4
odmowa zatwierdzenia planu naprawy banku	2
nałożenie kary pieniężnej na bank	3
ustanowienie kuratora	1
nadanie oceny BION bankowi w formie spółki akcyjnej lub bankowi spółdzielczemu	3
brak podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec planowanego objęcia akcji banku	1
odmowa wstrzymania wykonania decyzji	1
uchwała w sprawie przekazania do publicznej wiadomości informacji	2
inne	31
Razem	129
Sprawy dotyczące rynku emerytalnego	
udzielenie zezwolenia na powołanie na członka zarządu powszechnego towarzystwa emerytalnego lub członka zarządu pracowniczego towarzystwa emerytalnego	3
udzielenie zezwolenia na zmianę statutu powszechnego towarzystwa emerytalnego, otwartego funduszu emerytalnego, pracowniczego towarzystwa emerytalnego, dobrowolnego funduszu emerytalnego	19
udzielenie zezwolenia na skrócenie terminu wejścia w życie zmian statutu otwartego funduszu emerytalnego, dobrowolnego funduszu emerytalnego	9
utrzymanie decyzji w mocy	1

Przedmiot uchwały	Liczba podjętych uchwał
nałożenie kary na PTE	1
udzielenie zezwolenia na nabycie akcji PTE	1
uchwała w sprawie przekazania do publicznej wiadomości informacji	1
inne	1
Razem	36
Sprawy dotyczące rynku ubezpieczeń	
wyrażenie zgody na powołanie na stanowisko prezesa zarządu zakładu ubezpieczeń	5
wyrażenie zgody na powołanie na stanowisko członka zarządu zakładu ubezpieczeń odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem	9
udzielenie zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej	1
zatwierdzenie statutu zakładu ubezpieczeń	1
zezwozenie na zmianę rzeczowego zakresu działalności zakładu ubezpieczeń	1
nałożenie kary pieniężnej na zakład ubezpieczeń	4
umorzenie postępowania	3
brak podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia akcji krajowego zakładu ubezpieczeń	5
inne	7
Razem	36
Sprawy dotyczące rynku kapitałowego	
wycofanie akcji z obrotu na rynku regulowanym/alternatywnym	25
udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej	6
udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności towarzystwa funduszy inwestycyjnych	2
udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności zarządzającego ASI	1
nałożenie kar pieniężnych na podmioty (TFI, emitenci, akcjonariusze będący osobami prawnymi, firmy inwestycyjne) oraz wykluczenie bezterminowe akcji spółki z obrotu na rynku regulowanym	11
nałożenie kar pieniężnych na osoby fizyczne	17
utrzymanie decyzji w mocy, uchylene decyzji, umorzenie postępowania	27
odmowa wpisu spółce do rejestru zarządzających ASI	6
brak podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec stania się pośrednim podmiotem dominującym TFI	2
udzielenie zezwolenia na nabycie udziałów	1
brak podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec planowanego nabycia akcji TFI	2
brak podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec planowanego nabycia akcji towarowego domu maklerskiego	1
brak podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec planowanego nabycia akcji domu maklerskiego	1
udzielenie zgody na zmianę depozytariusza	1
nakazanie przeniesienia instrumentów finansowych	1
udzielenie zgody emitentowi na opóźnienie podania do wiadomości publicznej informacji poufnej	1
uchwała w sprawie przekazania do publicznej wiadomości informacji	50

Przedmiot uchwały	Liczba podjętych uchwał
inne	4
Razem	159
Sprawy dotyczące sektora usług płatniczych	
nałożenie kar pieniężnych na BUP/KIP/MIP	10
odstąpienie od nałożenia kary pieniężnej	1
uchylenie decyzji, uchylenie i umorzenie decyzji, zmiana decyzji KNF, utrzymanie decyzji w mocy, umorzenie postępowania administracyjnego	18
zezwolenie na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej/małej instytucji płatniczej	1
cofnięcie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej/małej instytucji płatniczej	1
odmowa dokonania wpisu do rejestru jako małej instytucji płatniczej	2
stwierdzenie braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia akcji KIP	2
Razem	35
Sprawy dotyczące sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych	
wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu	2
zezwolenie na połączenie z inną kasą	2
Razem	4
Sprawy dotyczące organizacji wewnętrznej prac Komisji	
Sprawozdanie z działalności UKNF i KNF	1
Projekt planu finansowego UKNF	3
inne	4
Razem	8

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.1.2. Liczba decyzji oraz postanowień wydanych w 2020 r. z upoważnienia KNF oraz Przewodniczącego KNF

Przedmiot decyzji i postanowień	Liczba wydanych decyzji i postanowień
Sprawy dotyczące sektora bankowego	
zezwoleń na zaliczenie do kapitału podstawowego Tier I zysku za dany okres	29
zezwoleń do zaklasyfikowania wyemitowanych akcji do kapitału podstawowego Tier I	89
zezwoleń na obniżenie funduszy własnych	474
zezwoleń na obniżenie funduszy własnych – zgoda uprzednia	46
zgoda na zakwalifikowanie środków pieniężnych banku pozyskanych z emisji obligacji długoterminowych i pożyczek podporządkowanych jako instrumenty w kapitale Tier II	6
zezwoleń na wcześniejszy wykup obligacji podporządkowanych zaliczonych do kapitału Tier II	2
decyzja dotycząca IPS (w tym: odstąpienie od stosowania na zasadzie indywidualnej przez banki przepisów określonych w art. 412 oraz art. 414 Rozporządzenia CRR, zezwalająca na niestosowanie przez banki wymogów art. 113 ust. 1 Rozporządzenia CRR w odniesieniu do ekspozycji wobec banków, z którymi bank przystąpił do Systemu Ochrony, zezwalająca na nieodliczanie posiadanych przez bank udziałów kapitałowych w banku zrzeszającym, do celów obliczania funduszy własnych na zasadzie indywidualnej)	24
umorzenie postępowania	17
odmowa wszczęcia postępowania	1
zalecenie bankowi utrzymywania dodatkowego wymogu w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 138 ust. 1 pkt 2a ustawy – Prawo bankowe	14
zezwoleń na wcześniejszy zwrot środków pieniężnych pochodzących z pożyczki podporządkowanej zaliczanych do kapitału Tier II	1
zgoda na zwolnienie z obowiązku przekazania tłumaczenia na język polski sprawozdania finansowego podmiotu dominującego	1
zgoda na ograniczenie zakresu tłumaczenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	1
zezwoleń na powierzenie wykonywania przez wskazanych w decyzji przedsiębiorców w imieniu i na rzecz banku czynności innych niż wymienione w art. 6a ust. 1 pkt 1 lit. a-l ustawy – Prawo bankowe	16
zezwoleń na zawarcie umowy z przedsiębiorcą zagranicznym, który nie posiada siedziby na terytorium państwa członkowskiego lub umowy przewidującej wykonywanie czynności poza terytorium państwa członkowskiego	13
zezwoleń na dokonanie zmian w statucie banku w formie spółki akcyjnej	35
zezwoleń na dokonanie zmian w statucie banku spółdzielczego	238
powołanie powiernika lub zastępcy powiernika przy banku hipotecznym	2
umorzenie postępowania w sprawie powołania prezesa/członka zarządu/powierzenia funkcji członka zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banku	6
umorzenie postępowania w sprawie zezwolenia na zmianę w statucie banku	11
umorzenie postępowania (pozostałe)	2
zezwoleń KNF na zmiany/rozszerzenia stosowania metody AMA oraz na obliczanie współczynników delta na podstawie własnego modelu wyceny opcji	4
wszczęcie postępowania administracyjnego z urzędu	14

Przedmiot decyzji i postanowień	Liczba wydanych decyzji i postanowień
zwolnienie BGK z obowiązku przestrzegania wymogów ostrożnościowych dotyczących zasad tworzenia grup powiązanych klientów, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 39 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz w aktach przyjętych zgodnie z przepisami tego rozporządzenia, z udziałem rządu centralnego poprzez wyłączenie rządu centralnego (art. 3 ust.1e ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o BGK) w związku z art. 4 ust.1 pkt 39 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013	1
zezwolenie na stosowanie 100% wskaźnika wpływów w odniesieniu do niewykorzystanej części instrumentu kredytowego na podstawie art. 34 ust. 1 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) nr 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych	1
wyrażenie zgody na całkowite wyłączenie z ograniczenia uznawania wpływów płynności do 75% całkowitych wpływów płynności dla niewykorzystanej części instrumentu kredytowego na podstawie art. 33 ust. 2 lit. a Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych	1
dot. SCA (na podstawie art. 17 ust. 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiej i Rady (UE) nr 537/2014)	4
decyzje wydawane na podstawie art. 17 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2018/389 z dnia 27 listopada 2017 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących silnego uwierzytelnienia klienta i wspólnych i bezpiecznych otwartych standardów komunikacji	4
postanowienie ws. przedłużenia terminu na uzupełnienie planu naprawy o jeden miesiąc	3
zezwolenie na zawarcie aneksu do umowy agencyjnej dotyczącego powierzenia przedsiębiorcy pośrednictwa w zakresie czynności bankowych, polegającego na zawieraniu umów bankowości elektronicznej z klientami banku – na podstawie art. 6a ust. 1 pkt 1 lit. m ustawy – Prawo bankowe	1
wniosek banku o cofnięcie decyzji o niezastosowaniu okresu przejściowego łagodzącego wpływ wprowadzenia MSSF9 na fundusze własne, tj. udzielenia zezwolenia, o którym mowa w art. 473a ust. 9 akapit pierwszy Rozporządzenia CRR	1
postanowienie o zawieszeniu postępowania ws. wydania zgody na wykup instrumentów CET1	1
nakazanie opracowania planu naprawy	1
przedłużenie postępowania ws. nałożenia dodatkowego wymogu kapitałowego	1
inne decyzje i postanowienia	53
Razem	1118

Sprawy dotyczące sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych

zatwierdzenie zmiany statutu SKOK	1
umorzenie postępowania w przedmiocie zatwierdzenia zmian statutu SKOK	2
postanowienie dotyczące odmowy dopuszczenia podmiotu do udziału na prawach strony w postępowaniu administracyjnym dotyczącym ustanowienia zarządcy komisarycznego w SKOK	1
postanowienie w sprawie podjęcia zawieszono postępowania	1
Razem	5

Przedmiot decyzji i postanowień**Liczba
wydanych
decyzji
i postanowień****Sprawy dotyczące sektora usług płatniczych**

zawieszenie postępowania w sprawie wydania zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej	2
umorzenie w całości postępowania w sprawie wydania zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej	4
umorzenie postępowania	45
Razem	51

Sprawy dotyczące rynku ubezpieczeniowego

decyzja w sprawie spłaty pożyczki podporządkowanej	2
decyzja na podstawie art. 11 ust. 6 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiej i Rady (UE) nr 648/2012	1
zawieszenie, podjęcie i odmowa zawieszenia postępowania	4
umorzenie postępowania	11
wyznaczenie nowego terminu do załatwienia sprawy	29
zatwierdzenie zmian statutu zakładu ubezpieczeń	22
wpis do rejestru aktuariuszy	9
zezwozenie na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń	53
zezwozenie na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji	3
cofnięcie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń	44
zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego	2
inne	5
Razem	185

Sprawy dotyczące rynku emerytalnego

zezwozenie na powołanie członka rady nadzorczej powszechnego towarzystwa emerytalnego	8
zezwozenie na zmianę umowy o przechowywanie aktywów otwartego/dobrowolnego funduszu emerytalnego	3
wpis pracowniczego programu emerytalnego do rejestru	254
wpis pracodawcy do programu międzyzakładowego	8
wpis zmian pracowniczego programu emerytalnego do rejestru	170
wykreślenie pracowniczego programu emerytalnego z rejestru	54
podjęcie zawieszzonego postępowania	19
zawieszenie postępowania	19
umorzenie postępowania	12
przywrócenie terminu do usunięcia braków formalnych/nieprawidłowości	10
wyznaczenie nowego terminu do załatwienia sprawy	39
nałożenie kary pieniężnej na pracodawcę prowadzącego pracowniczy program emerytalny	6
zatwierdzenie sprawozdania z działalności KDPW SA w zakresie administrowania Funduszem Gwarancyjnym za rok 2018	1

Przedmiot decyzji i postanowień	Liczba wydanych decyzji i postanowień
zezwolenie na wydłużenie terminu na dostosowanie działalności lokacyjnej OFE	2
usunięcie z ewidencji PPK	1
inne	1
Razem	607

Sprawy dotyczące rynku kapitałowego i towarowego

zatwierdzenie prospektu	16
zatwierdzenie aneksu/suplementu do prospektu	24
zawieszenie postępowania administracyjnego	17
podjęcie postępowania administracyjnego	16
umorzenie postępowania administracyjnego	86
sprostowanie oczywistej omyłki	2
zezwolenie na prowadzenie rejestrów lub rachunków towarów	4
odmowa uwzględnienia wniosków dowodowych	16
odmowa wstrzymania wykonania decyzji	10
utrzymanie w mocy postanowienia o odmowie wznowienia postępowania	3
odmowa wszczęcia postępowania administracyjnego	1
odmowa udzielenia zgody	1
odmowa wstrzymania wykonania decyzji	2
odmowa udzielenia zezwolenia	1
żądanie zawieszenia obrotu akcjami spółki publicznej	15
uchylenie decyzji	21
żądanie zmiany treści wezwania na podstawie art. 78 ust. 1 ustawy o ofercie	2
decyzja na podstawie art. 17 ust. 5 i 6 rozporządzenia MAR	2
stwierdzenie wygaśnięcia decyzji	9
zezwolenie na rozszerzenie przedmiotu działalności towarzystwa funduszy inwestycyjnych o zarządzanie portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych	1
zezwolenie na rozszerzenie przedmiotu działalności towarzystwa funduszy inwestycyjnych o doradztwo inwestycyjne	1
zezwolenie na rozszerzenie przedmiotu działalności towarzystwa funduszy inwestycyjnych o przyjmowanie i przekazywanie zleceń zbycia lub nabycia instrumentów finansowych	1
zgoda na połączenie wewnętrzne dwóch subfunduszy funduszu inwestycyjnego otwartego albo specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego	7
zezwolenie na zmianę statutu funduszu inwestycyjnego, w tym na skrócenie terminu wejścia w życie zmian statutu funduszu	122
zezwolenie na przejęcie zarządzania funduszem	2
zezwolenie na utworzenie publicznego funduszu inwestycyjnego zamkniętego, co jest równoznaczne z zatwierdzeniem prospektu certyfikatów inwestycyjnych	2
zezwolenie na utworzenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego	1

Przedmiot decyzji i postanowień	Liczba wydanych decyzji i postanowień
zatwierdzenie prospektu certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego	5
zatwierdzenie aneksu/suplementu do prospektu certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego	6
zgoda na zawieszenie zbywania jednostek uczestnictwa	2
zgoda na zawieszenie odkupywania jednostek uczestnictwa	3
zgoda na zawarcie przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych umowy, o której mowa w art. 46 ust. 3a ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi	6
wyznaczenie likwidatora	1
wykreślenie z rejestru zarządzających ASI na podstawie art. 70zf ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi	5
wpis na listę doradców inwestycyjnych	31
wpis na listę maklerów papierów wartościowych	32
wpis do rejestru agentów firm inwestycyjnych	10
skreślenie agenta firmy inwestycyjnej	25
zmiana decyzji	2
stwierdzenie wygaśnięcia decyzji	1
zgoda na powołanie członka zarządu domu maklerskiego nadzorującego system zarządzania ryzykiem	3
odmowa wstrzymania wykonania decyzji	1
zaliczanie akcji do kapitału podstawowego Tier I	3
zaliczenie do kapitału podstawowego Tier I zysku za dany okres	4
zezwolenie na przekroczenie limitu koncentracji	1
postanowienie dotyczące zakresu informacji przedstawionych we wniosku	1
zatwierdzenie Regulaminu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA lub zatwierdzenie w nim zmian	6
udzielenie zezwolenia na rozszerzenie działalności centralnego depozytu papierów wartościowych	1
zatwierdzenie zmian w regulaminie rozliczeń transakcji KDPW_CCP SA lub regulaminie funduszu rozliczeniowego	5
postanowienie w sprawie wyrażenia opinii przez NBP	5
udzielenie zezwolenia na prowadzenie platformy aukcyjnej	1
udzielenie zezwolenia na prowadzenie zorganizowanej platformy obrotu	1
udzielenie zgody na dokonanie zmian w regulaminie spółki prowadzącej giełdę towarową	3
udzielenie zgody na dokonanie zmian w regulaminie spółki prowadzącej rynek regulowany	4
udzielenie zgody na dokonanie zmiany w składzie zarządu spółki prowadzącej rynek regulowany	2
udzielenie zezwolenia na dokonanie zmian w statucie spółki prowadzącej rynek regulowany	3

Przedmiot decyzji i postanowień	Liczba wydanych decyzji i postanowień
odmowa skierowania sprawy do mediacji	4
zezwoleń na przedłużenie współpracy z firmą audytorską	1
inne	2
Razem	565
Sprawy dotyczące pośredników kredytu hipotecznego	
zezwoleń na prowadzenie działalności w charakterze pośrednika kredytu hipotecznego i wpis do rejestru pośredników kredytowych (do działu I)	10
cofnięcie zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze pośredników kredytu hipotecznego i wykreślenie z rejestru pośredników kredytowych (z działu I)	33
umorzenie postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze pośrednika kredytu hipotecznego	1
umorzenie postępowania w sprawie cofnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze pośrednika kredytu hipotecznego	10
Razem	54
Sprawy dotyczące instytucji pożyczkowych	
odmowa w sprawie wpisu instytucji pożyczkowej do rejestru instytucji pożyczkowych	1
Razem	1
OGÓŁEM	2 586

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.1.3. Liczba postanowień o wszczęciu postępowania z urzędu lub o rozszerzeniu zakresu przedmiotowego postępowania – z art. 13 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym – wydanych w 2020 r.

Przedmiot postanowienia	Liczba postanowień
wszczęcie postępowania administracyjnego z urzędu	75

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.1.4. Liczba decyzji administracyjnych wydanych przez Przewodniczącego KNF w 2020 r.

Przedmiot decyzji	Liczba decyzji
w przedmiocie odmowy udostępnienia informacji publicznej	40

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 12.2.

EMITENCI, KTÓRYCH PROSPEKTY ZOSTAŁY ZATWIERDZONE PRZEZ KNF W 2020 R., ORAZ PUBLICZNE FUNDUSZE INWESTYCYJNE ZAMKNIĘTE, KTÓRYCH PROSPEKTY ZOSTAŁY ZATWIERDZONE PRZEZ KNF W 2020 R.

Tabela 12.2.1. Emitenci, których prospekty zostały zatwierdzone przez KNF w 2020 r.

Lp.	Emitent	Data
1.	Ghelamco Invest Sp. z o.o.	27.02.2020
2.	Games Operators SA	28.02.2020
3.	Alior Bank SA	04.05.2020
4.	Gaming Factory SA	19.06.2020
5.	KRUK SA	24.08.2020
6.	Polwax SA	25.08.2020
7.	PKO Bank Hipoteczny SA	08.10.2020
8.	Polski Bank Komórek Macierzystych SA	27.10.2020
9.	Canal + Polska SA	02.11.2020
10.	Pure Biologics SA	06.11.2020
11.	Mo-Bruk SA	17.11.2020
12.	PCF Group SA	25.11.2020
13.	Dadelo SA	03.12.2020
14.	Answear.com SA	08.12.2020
15.	Medinice SA	18.12.2020
16.	Alior Bank SA	31.12.2020

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.2.2. Publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte, których prospekty zostały zatwierdzone przez KNF w 2020 r.

Lp.	Nazwa funduszu	Data zatwierdzenia prospektu
1.	Beta ETF WIG40TR Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	25.06.2020
2.	Beta ETF WIG20lev Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	11.07.2020
3.	Beta ETF WIG20short Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	11.07.2020
4.	Beta ETF WIG20TR Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	20.10.2020
5.	Ipopema Benefit 3 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	08.12.2020

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 12.3.

WYKAZ POZYCJI DZIENNIKA URZĘDOWEGO KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO WYDANEGO W 2020 R.

Poz. Dz. Urz. KNF	Data ogłoszenia	Tytuł ogłoszonego aktu
1.	15.01.2020 r.	Komunikat nr 251 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie terminu oraz zasad punktacji i zaliczania zadań trzeciego etapu egzaminu na doradców inwestycyjnych
2.	28.01.2020 r.	Komunikat Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 27 stycznia 2020 r. w sprawie wysokości maksymalnej stopy technicznej
3.	05.02.2020 r.	Ogłoszenie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie nałożenia na Altus Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA z siedzibą w Warszawie kar pieniężnych oraz cofnięcia zezwolenia na wykonywanie działalności (sygn. DFF-FIZ.456.4.2018.WZ)
4.	14.02.2020 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 14 lutego 2020 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej w roku 2020 i wysokości kosztów nadzoru, o których mowa w § 2 ust. 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru bankowego, do pokrycia w 2020 roku
5.	27.02.2020 r.	Ogłoszenie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie nałożenia kar pieniężnych na Copernicus Capital Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA z siedzibą w Warszawie (sygn. DPS.456.22.2019.MZ)
6.	02.03.2020 r.	Komunikat nr 252 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 27 lutego 2020 r. w sprawie terminu sprawdzianu umiejętności
7.	02.03.2020 r.	Komunikat nr 253 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 28 lutego 2020 r. w sprawie zakresu tematycznego sprawdzianu umiejętności
8.	11.03.2020 r.	Komunikat nr 1/2020 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie zmiany terminu egzaminu na maklera papierów wartościowych
9.	11.03.2020 r.	Komunikat nr 256 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie zmiany terminu pierwszego etapu egzaminu na doradcę inwestycyjnego
10	13.03.2020 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 12 marca 2020 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej w roku 2020 i wysokości kosztów nadzoru, o których mowa w § 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową, reasekuracyjną oraz w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego, do pokrycia w 2020 roku
11.	04.05.2020 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej i wysokości kosztów nadzoru nad biurami usług płatniczych do pokrycia w roku 2020
12.	04.05.2020 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie stawki obowiązującej i wysokości kosztów nadzoru nad dostawcami świadczącymi wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku do pokrycia w roku 2020

Poz. Dz. Urz. KNF	Data ogłoszenia	Tytuł ogłoszonego aktu
13.	29.05.2020 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 29 maja 2020 r. w sprawie wysokości kosztów nadzoru nad pośrednikami kredytu hipotecznego w 2019 r. i należnej sumy zaliczek od wszystkich pośredników kredytu hipotecznego za 2019 r.
14.	29.05.2020 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 29 maja 2020 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej w roku 2020 i kosztów nadzoru nad małymi instytucjami płatniczymi do pokrycia w roku 2020
15.	02.06.2020 r.	Komunikat nr 2/2020 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych z dnia 1 czerwca 2020 r. w sprawie kolejnej zmiany terminu egzaminu na maklera papierów wartościowych
16.	02.06.2020 r.	Komunikat nr 257 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 2 czerwca 2020 r. w sprawie kolejnej zmiany terminu pierwszego etapu egzaminu na doradcę inwestycyjnego
17.	02.06.2020 r.	Komunikat nr 258 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 2 czerwca 2020 r. w sprawie zmiany terminu sprawdzianu umiejętności
18.	05.06.2020 r.	Ogłoszenie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie nałożenia kary pieniężnej na Copernicus Capital Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA z siedzibą w Warszawie (sygn. DPS.456.5.2019)
19.	21.07.2020 r.	Uchwała nr 173/2020 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 14 lipca 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wydania Rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie
20.	31.07.2020 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 30 lipca 2020 r. w sprawie wysokości kosztów nadzoru nad instytucjami pieniądza elektronicznego w 2019 r., sumy opłat uiszczonych przez wszystkie krajowe instytucje pieniądza elektronicznego w 2019 r. oraz maksymalnej kwoty należnej od wszystkich krajowych instytucji pieniądza elektronicznego za 2019 r.
21.	31.07.2020 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 30 lipca 2020 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej w roku 2020 oraz wysokości kosztów nadzoru nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową do pokrycia w roku 2020
22.	20.08.2020 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 19 sierpnia 2020 r. w sprawie wysokości kosztów nadzoru nad instytucjami płatniczymi w 2019 r., sumy opłat za niektóre czynności Komisji Nadzoru Finansowego uiszczonych przez wszystkie krajowe instytucje płatnicze w 2019 r. oraz sumy kwot, o których mowa w art. 76 ust. 4 pkt 2 ustawy o usługach płatniczych, ustalonej dla wszystkich krajowych instytucji płatniczych za 2019 r.
23.	31.08.2020 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 28 sierpnia 2020 r. w sprawie wysokości stawki obowiązującej w roku 2020 oraz pozostałych danych związanych z pokryciem kosztów nadzoru nad rynkiem kapitałowym za rok 2020
24.	31.08.2020 r.	Ogłoszenie rozstrzygnięcia Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie nałożenia kary pieniężnej na Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA z siedzibą w Warszawie w drodze decyzji o sygn. DPS.456.14.2019.KE
25.	14.10.2020 r.	Ogłoszenie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie nałożenia kary pieniężnej na Origin Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA z siedzibą w Warszawie (sygn. DPS.456.21.2019)

Poz. Dz. Urz. KNF	Data ogłoszenia	Tytuł ogłoszonego aktu
26.	14.10.2020 r.	Komunikat nr 261 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 14 października 2020 r. w sprawie terminu, zakresu tematycznego treści zadań problemowych, zasad punktacji i zaliczania zadań drugiego etapu egzaminu na doradcę inwestycyjnego
27.	28.10.2020 r.	Komunikat nr 262 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 28 października 2020 r. w sprawie odwołania terminu drugiego etapu egzaminu na doradcę inwestycyjnego wyznaczonego na dzień 8 listopada 2020 r.
28.	29.10.2020 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 28 października 2020 r. w sprawie stawki obowiązującej w roku 2020, sumy przychodów z działalności pośrednictwa kredytu hipotecznego w roku 2019 oraz kosztów nadzoru nad pośrednikami kredytu hipotecznego do pokrycia w roku 2020
29.	03.11.2020 r.	Uchwała nr 289/2020 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 9 października 2020 r. w sprawie wydania Rekomendacji Z dotyczącej zasad ładu wewnętrznego w bankach
30.	04.11.2020 r.	Ogłoszenie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie udzielenia Instytutowi Rynku Finansowego sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie zezwolenia na prowadzenie działalności jako administrator wskaźników referencyjnych stóp procentowych (sygn. DAS – DASZ2.4000.1.2019)
31.	20.11.2020 r.	Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 listopada 2020 r. w sprawie wysokości stawki stosowanej do wyliczenia kwoty należnej wpłaty na pokrycie kosztów nadzoru emerytalnego za 2019 r., wysokości stawki stosowanej do wyliczenia pierwszej części należnej wpłaty na pokrycie kosztów nadzoru emerytalnego za 2020 r., wysokości planowanych kosztów nadzoru emerytalnego w roku 2019 i w roku 2020 oraz wykonanych kosztów nadzoru emerytalnego za rok 2019
32.	17.12.2020 r.	Ogłoszenie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie udzielenia GPW Benchmark SA z siedzibą w Warszawie zezwolenia na prowadzenie działalności jako administrator wskaźników referencyjnych stóp procentowych, w tym kluczowych wskaźników referencyjnych (sygn. DAS-DASZ2.4000.2.2019)

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 12.4.

WYKAZ ROZPORZĄDZEŃ I PROJEKTÓW ROZPORZĄDZEŃ ORAZ OBWIESZCZEŃ OPINIOWANYCH W TRAKCIE PRAC LEGISLACYJNYCH PROWADZONYCH W 2020 R.

Tabela 12.4.1. Wykaz rozporządzeń wydanych w 2020 r. opiniowanych w trakcie prac legislacyjnych prowadzonych w 2020 r.

Lp.	Rozporządzenie
1.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 marca 2020 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz sprawozdań z działalności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego (Dz. U. poz. 541).
2.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu określania profilu ryzyka banków i oddziałów banków zagranicznych oraz uwzględniania tego profilu w wyznaczaniu składek na fundusz gwarancyjny banków (Dz. U. poz. 518).
3.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 7 kwietnia 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wykonania niektórych obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych (Dz. U. poz. 622).
4.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 8 kwietnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie minimalnej wysokości sumy ubezpieczenia na rzecz podróżnych związanej z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych (Dz. U. poz. 649).
5.	Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad instytucjami płatniczymi oraz opłat za niektóre czynności Komisji Nadzoru Finansowego (Dz. U. poz. 767).
6.	Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad instytucjami pieniądza elektronicznego, w zakresie działalności związanej z wydawaniem pieniądza elektronicznego, oraz opłat za niektóre czynności Komisji Nadzoru Finansowego (Dz. U. poz. 770).
7.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 kwietnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie minimalnej sumy gwarancji ubezpieczeniowej z tytułu wykonywania czynności agencyjnych przez agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające (Dz. U. poz. 768).
8.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 6 maja 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania działalności brokerskiej (Dz. U. poz. 845).
9.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 6 maja 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania działalności agencyjnych (Dz. U. poz. 846).
10.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 maja 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinno odpowiadać memorandum informacyjne (Dz. U. poz. 1053).
11.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 maja 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wniosków o wpis do rejestru agentów ubezpieczeniowych i agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające (Dz. U. poz. 941).
12.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie egzaminu aktuarialnego (Dz. U. poz. 999).
13.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 czerwca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wyłączenia lub ograniczenia stosowania art. 26 ust. 2e ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. poz. 1096).
14.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 września 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia innych terminów wykonania niektórych obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych (Dz. U. poz. 1606).

Lp.	Rozporządzenie
15.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 września 2020 w sprawie dopuszczania instrumentów finansowych niebędących papierami wartościowymi do obrotu na rynku regulowanym (Dz. U. poz. 1724).
16.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 września 2020 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2021 (Dz. U. poz. 2062).
17.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 października 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. poz. 1710).
18.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 października 2020 r. w sprawie zakresu informacji wykazywanych w sprawozdaniach finansowych i skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych wymaganych w prospekcie dla emitentów z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dla których właściwe są polskie zasady rachunkowości (Dz. U. poz. 2000).
19.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 października 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wyższej wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach (Dz. U. poz. 1814).
20.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 13 listopada 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu informacji oraz rodzaju i formy dokumentów dołączanych do wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze krajowej instytucji płatniczej (Dz. U. poz. 2225).
21.	Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie kosztów nadzoru emerytalnego (Dz. U. poz. 2041).
22.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z 18 listopada 2020 r. w sprawie sposobu, trybu oraz warunków prowadzenia działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych (Dz. U. poz. 2103).
23.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie wymogów stosowanych wobec członków zarządu i rady nadzorczej spółki prowadzącej rynek regulowany oraz trybu i warunków postępowania w zakresie utrzymywania i doskonalenia ich wiedzy i kompetencji (Dz. U. poz. 2100).
24.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie wzorów wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółki publicznej, szczegółowego sposobu ich ogłaszania oraz warunków nabywania akcji w wezwaniach (Dz. U. poz. 2114).
25.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 3 grudnia 2020 r. w sprawie składki członkowskiej płaconej na rzecz Polskiej Izby Ubezpieczeń (Dz. U. poz. 2223).
26.	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 4 grudnia 2020 r. w sprawie danych zawartych w upomnieniu (Dz. U. poz. 2194).
27.	Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie określenia składki na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny (Dz. U. poz. 2372).
28.	Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie określenia składki na Turystyczny Fundusz Pomocowy (Dz. U. poz. 2379).

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.4.2. Wykaz projektów rozporządzeń opiniowanych w trakcie prac legislacyjnych prowadzonych w 2020 r. niewydanych przed końcem 2020 r.

Lp.	Rozporządzenie
1.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych.
2.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych.
3.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

Lp.	Rozporządzenie
4.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie nabywania akcji spółki publicznej w drodze przymusowego wykupu.
5.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie rocznej sprawozdawczości firm audytorskich.
6.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej zmieniającego rozporządzenie w sprawie niektórych podatników i płatników, w odniesieniu do których zadania są wykonywane przez naczelnika urzędu skarbowego innego niż właściwy miejscowo.
7.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej zmieniającego rozporządzenie w sprawie postępowania kwalifikacyjnego na biegłych rewidentów.
8.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej zmieniającego rozporządzenie w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014–2020.
9.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej zmieniającego rozporządzenie w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020.
10.	Projekt rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie określenia wzoru deklaracji członka otwartego funduszu emerytalnego o przeniesieniu środków zgromadzonych na jego rachunku w otwartym funduszu emerytalnym do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, działającego w imieniu i na rzecz Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, oraz szczegółowego zakresu danych zawartych w deklaracji.
11.	Projekt rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie określenia wzoru oświadczenia o stosunkach majątkowych istniejących między ubezpieczonym, niebędącym oszczędzającym na indywidualnym koncie emerytalnym w funduszu inwestycyjnym utworzonym w związku z przeniesieniem środków z otwartego funduszu emerytalnego na indywidualne konto emerytalne, a jego współmałżonkiem.
12.	Projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii zmieniającego rozporządzenie w sprawie nadania statutu Bankowi Gospodarstwa Krajowego.
13.	Projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji zmieniającego rozporządzenie w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne.
14.	Projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego sposobu gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego Skarbu Państwa.
15.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.4.3. Przegląd opiniowanych tekstów jednolitych ustaw ogłoszonych w 2020 r.

Lp.	Obwieszczenie
1.	Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 października 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym.
2.	Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 grudnia 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 12.5.

OCHRONA NIEPROFESJONALNYCH UCZESTNIKÓW RYNKU FINANSOWEGO – DZIAŁANIA ANALITYCZNE I WYJAŚNIAJĄCE, PODEJMOWANE PRZEZ UKNF W 2020 ROKU W ZAKRESIE NIEPRAWIDŁOWYCH PRAKTYK STOSOWANYCH PRZEZ PODMIOTY PODLEGAJĄCE NADZOROWI KNF

Tabela 12.5.1. Zestawienie czynności analitycznych podejmowanych przez UKNF w 2020 r. w zakresie nieprawidłowych praktyk stosowanych przez podmioty podlegające nadzorowi KNF

Sektor bankowy

Analiza praktyki wybranych podmiotów w zakresie terminów przekazywania decyzji w sprawie udzielenia kredytu hipotecznego.

Analiza realizacji obowiązków wynikających z tzw. ustawy o *rachunkach uśpionych* przez wybrane podmioty zobowiązane.

Analiza praktyki kilku banków dotycząca zawierania umów za pośrednictwem kuriera.

Analiza wypełniania przez wybrane banki komercyjne obowiązków wynikających z art. 15a ust. 2–3 ustawy o usługach płatniczych (w zakresie rozpatrywania reklamacji).

Analiza wypełniania przez banki spółdzielcze obowiązków wynikających z art. 15a ust. 1–4 ustawy o usługach płatniczych (w zakresie rozpatrywania reklamacji).

Analiza dotycząca wypełniania przez wybrane banki obowiązków wynikających z ustawy o wsparciu dla kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy.

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie realizacji obowiązków wynikających z art. 52 ustawy o kredycie konsumenckim.

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie możliwości odwoływania zleceń płatniczych.

Analiza praktyki w zakresie wymiany zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych na rzecz klientów na przykładzie wybranej grupy banków.

Analiza dostosowania działalności banków do wymogów określonych w art. 3b pkt 2 CBP 2019.

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie egzekwowania w dobie pandemii sankcji umownych wynikających z braku zapewnienia obrotów/wpływu wynagrodzenia na rachunek klienta.

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie rozpatrywania wniosków o wakacje kredytowe, możliwości odstąpienia od złożonego wniosku o wakacje kredytowe oraz polityki kredytowej w dobie pandemii wobec klientów, którzy korzystali z wakacji kredytowych.

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie proporcjonalnego zwrotu prowizji w przypadku wcześniejszej całkowitej spłaty kredytu.

Analiza praktyki przyjętej przez dostawców usług płatniczych w zakresie identyfikacji uczestników transakcji płatniczych.

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie sposobu rozliczania kredytu konsolidacyjnego, z którego środki zostały rozdysponowane na spłatę konsolidowanych zobowiązań zanim kredytobiorca skorzystał z prawa do odstąpienia od kredytu, o którym mowa w art. 53 i 54 ustawy o kredycie konsumenckim.

Analiza praktyki wybranych banków w przypadku powzięcia wiarygodnej informacji o nieaktualnych danych identyfikacyjnych klienta.

Analiza praktyki wybranych banków dotycząca niehonorowania pełnomocnictw udzielanych profesjonalnym pełnomocnikom.

Analiza praktyki trzech banków w zakresie realizacji obsługi/dyspozycji związanych ze śmiercią posiadacza rachunku bankowego.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie korekty oprocentowania na niektórych rodzajach rachunków bankowych.

Sektor bankowy

Analiza praktyki kilku banków dotyczącej możliwości ograniczenia wypłat gotówki w walutach obcych w czasie pandemii COVID-19.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie sposobu dokonywania blokady rachunku bankowego klientów w związku z prowadzonym postępowaniem egzekucyjnym.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie obsługi rachunków bankowych podopiecznych jednego z Domów Pomocy Społecznej.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie wysokości pobieranych opłat za wydanie zaświadczenia o saldzie kredytu lub/i historii spłat.

Analiza praktyki jednego z banków zaliczania kredytowanych kosztów zakupu ubezpieczenia na życie do całkowitej kwoty kredytu.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie wypowiedzenia umowy rachunku pomimo uzupełnienia oświadczenia o beneficjencie rzeczywistym przez klienta.

Analiza działalności jednego z banków w zakresie transakcji przeprowadzanych przez klienta na rachunku bankowym.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie zwrotu środków wpłaconych gotówką na rachunek klienta banku przez osobę trzecią, która nie jest klientem banku.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie niewłaściwie pobranej prowizji za odnowienie kredytu odnawialnego w ramach promocji.

Analiza praktyki w zakresie automatycznej zmiany sposobu autoryzacji transakcji na mobilną wbrew woli klienta w jednym z banków.

Analiza praktyki wymagania przez jeden z banków niestandardowej dokumentacji do wszczęcia procedury chargeback.

Analiza praktyki dotyczącej naliczenia przez jeden z banków opłaty za wyciąg elektroniczny z rachunku, który zgodnie z taryfą jest bezpłatny.

Analiza praktyki dotyczącej uruchomienia przez jeden z banków funkcjonalności płatności zbliżeniowej kartą pomimo rezygnacji klienta z tej opcji.

Analiza praktyki pobierania przez jeden z banków opłaty za dodatkową usługę do rachunku bankowego pomimo spełnienia przez posiadacza rachunku warunku zwolnienia z tej opłaty.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie realizacji zwrotu środków na konto nadawcy w związku z podejrzeniem prania pieniędzy.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie kierowania do klientów błędnych harmonogramów spłaty kredytu.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie podwójnego obciążenia rachunków klientów z tytułu operacji kartowych.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie pobierana nienależnych opłat za przelewy z tytułu zwrotu środków z zapadłych lokat.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie udzielania odpowiedzi na reklamacje w ustawowym terminie 30/60 dni.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie podwyższenia marży kredytu hipotecznego, pomimo wywiązania się z obowiązku dostarczenia odnowienia polisy ubezpieczeniowej wraz z cesją praw na rzecz banku.

Analiza praktyki jednego z banków realizacji dyspozycji zamknięcia umowy ramowej rachunków bankowych we wszystkich kanałach dostępu.

Analiza praktyki jednego z banków dotycząca wystawiania zaświadczeń dotyczących spłaty kredytów hipotecznych w walutach.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie rozliczenia całkowitej spłaty umowy kredytu hipotecznego i wystawienia zaświadczeń pozwalających na zdjęcie zabezpieczeń.

Analiza praktyki dotyczącej formułowania oferty na stronie internetowej przez jeden z banków, w tym braku uwidocznienia wielkości oprocentowania dla klientów w ramach bankowości elektronicznej.

Sektor bankowy

Analiza praktyki leadowania usług kredytowych jednego z banków przez podmiot zewnętrzny współpracujący z bankiem.

Analiza praktyki dotyczącej braku uaktualnienia przez jeden z banków stawki WIBOR 3M zgodnie z zapisami umów kredytu hipotecznego.

Analiza praktyki dotyczącej generowania nieprawidłowych harmonogramów spłaty kredytów objętych wakacjami kredytowymi oraz automatycznego pobierania w związku z tym zawyżonych rat w jednym z banków.

Analiza praktyki dotyczącej pobierania przez jeden z banków opłaty za prowadzenie jednego z rodzajów rachunku nieuwzględnionej w taryfie.

Analiza praktyki dotycząca nieudzielenia przez niektóre podmioty odpowiedzi na zapytania kierowane przez KIR SA w ramach Centralnej Informacji.

Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej wygenerowania nieprawidłowych indywidualnych kont bankowych dla członków wspólnoty mieszkaniowej.

Analiza praktyki dotyczącej obciążenia przez jeden z banków karty płatniczej transakcjami przeprowadzonymi bez wiedzy i zgody jej właściciela.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie wymagania dokumentów na potrzeby badania zdolności kredytowej spółki z o.o.

Analiza dotycząca błędnego działania serwisu bankowości elektronicznej wykorzystywanego do płatności Split Payment w jednym z banków.

Analiza praktyki dotyczącej księgowania przez jeden z banków wielokrotnie tej samej operacji na rachunku klienta.

Analiza praktyki jednego z banków dotycząca realizacji spadku na podstawie notarialnego poświadczenia dziedziczenia.

Analiza praktyki dotyczącej odmowy możliwości założenia lokaty bankowej z uwagi na brak posiadania przez klientów rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego w tym banku.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie blokady dostępu do środków udostępnionych przez bank w ramach umowy limitu odnawialnego w rachunku bieżącym.

Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej realizacji usługi konwersji polegającej na zamianie limitu w karcie kredytowej na kredyt gotówkowy.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie niedostatecznego zabezpieczenia dokumentów klientów w oddziale banku.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie blokady środków z rachunku bankowego stanowiących kwotę wolną od zajęcia komorniczego, tj. tzw. 13. emerytury.

Analiza praktyki stosowanej przez pośrednika kredytowego jednego z banków polegającej na uzależnianiu otrzymania kredytu przez klientów od przekazywania znacznej kwoty środków z wypłaconego kredytu na rzecz podmiotu trzeciego.

Analiza praktyki banku w zakresie terminowości wydawania zaświadczeń o spłacie kredytu hipotecznego.

Analiza praktyki jednego z banków dotycząca funkcjonalności dostępu do rachunku bankowego w banku za pośrednictwem aplikacji mobilnej.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie stosowanych terminów na odstąpienie od umowy kredytu wiążanego zwieranego za pośrednictwem pośrednika.

Analiza dotycząca informacji o deponowaniu w jednym z banków instrumentów finansowych, które mają być przeznaczone na emisję „cegiełek do nieodpłatnego przekazania uczelniom i centrom technologicznym”.

Analiza praktyki jednego z banków dotycząca odmowy wypłaty środków z lokaty bankowej na inny rachunek bankowy niż rachunek w banku, w którym klient miał założoną lokatę.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie odmowy założenia lokaty bankowej na nowe środki pomimo spełnienia przez klienta warunków obowiązującej promocji.

Sektor bankowy

Analiza praktyki jednego z banków dotycząca odmowy udzielenia pełnomocnictwa do rachunku bankowego klientów za pośrednictwem Elektronicznego Kanału Dostępu.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie corocznej aktualizacji polis ubezpieczeniowych stanowiących zabezpieczenie wiarygodności banku.

Analiza praktyki czterech banków dotyczącej udostępniania ustawowych moratoriów kredytowych, procedowania wniosków oraz realizacji odstąpienia kredytobiorcy od uprzednio złożonego wniosku.

Analiza praktyki jednego z banków dotycząca blokowania środków na rachunku do wysokości salda, niezależnie od wysokości kwoty stanowiącej zabezpieczenie roszczeń.

Analiza praktyki jednego z banków dotycząca naliczania kredytobiorcom zawyżonych kosztów pozaodsetkowych dla kredytów gotówkowych.

Analiza działania systemu antyfraudowego w banku w związku z wyłudzeniami kredytu na zakup produktów inwestycyjnych, m.in. kryptowalut – autoryzacja kredytu za pośrednictwem sms-a.

Analiza procedur dostępu do rachunku doradcy tymczasowego, ustanowionego przez sąd w postępowaniu o całkowite ubezwłasnowolnienie.

Analiza praktyki w zakresie zaliczania przez bank do całkowitego kosztu kredytu, kredytowanych kosztów finansowania składki na ubezpieczenie na życie, które nie jest niezbędne do udzielenia kredytu.

Analiza praktyki banku w zakresie pobierania i anulowania opłat za obsługę kart kredytowych – mechanizm redukcji opłat.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie udzielania kredytu udzielanego za pośrednictwem zdalnych kanałów kontaktu.

Analiza praktyki banku w zakresie braku wglądu do całej historii rachunku płatniczego poprzez bankowość elektroniczną oraz opłaty pobieranej za duplikat wyciągu bankowego.

Analiza praktyki banku w zakresie naliczenia prowizji za odnowienie dopuszczalnego salda debetowego w okresie wypowiedzenia umowy rachunku bieżącego.

Analiza praktyki stosowanej przez bank w zakresie zwolnienia prawnych zabezpieczeń w przypadku całkowitej spłaty kredytu hipotecznego.

Analiza przypadków wykorzystywania rachunków bankowych w pięciu bankach do działań niezgodnych z prawem.

Analiza praktyki wybranych banków w zakresie pobierania dodatkowych opłat za wpłatę bilonu w oddziałach banków.

Analiza praktyki jednego z banków polegającej na ograniczeniu możliwości zamknięcia rachunku bankowego.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie kierowania niezasadnych wezwań do zapłaty z tytułu zobowiązania kredytowego.

Analiza praktyki dotycząca problemów z logowaniem do rachunku płatniczego w jednym z banków.

Analiza praktyki dotyczącej nieprecyzyjnego zamieszczenia informacji na stronie internetowej jednego z banków dotyczącej możliwości uzyskania odroczenia spłaty rat kredytu.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie blokowania rachunku w związku z wystąpieniem ZUS o zwrot świadczeń.

Analiza praktyki dotyczącej potrącenia przez jeden z banków opłat za prowadzenie rachunku ROR z rachunku lokaty terminowej bez stosownego upoważnienia.

Analiza praktyki dotyczącej nieprawidłowego procedowania przez jeden z banków częściowej nadpłaty kredytu.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie wykonania transakcji płatniczej zgodnie z unikatowym identyfikatorem.

Sektor SKOK

Analiza praktyki jednej z Kas w zakresie procedowania wniosków o proporcjonalny zwrot kosztów związanych z okresem kredytowania w warunkach przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego.

Sektor ubezpieczeniowy

Analiza opóźnionego rejestrowania przez zakład ubezpieczeń roszczeń zgłoszonych drogą elektroniczną.

Analiza ograniczenia przez zakład ubezpieczeń zakresu przedmiotowego gwarancji na wypadek niewypłacalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego.

Analiza zasad zwrotów przez 3 zakłady ubezpieczeń kosztów dezynfekcji pojazdu zastępczego oraz pojazdu uszkodzonego i naprawionego z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Analiza zasad udostępniania przez zakład ubezpieczeń informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń lub wysokości odszkodowania lub świadczenia.

Analiza zasad udostępniania przez zakład ubezpieczeń informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń lub wysokości odszkodowania lub świadczenia.

Analiza uzasadniania przez zakład ubezpieczeń korekt ujemnych stosowanych przez technicznych opiekunów klienta podczas ustalania wartości pojazdu w stanie sprzed szkody w toku realizacji roszczeń w ramach ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Analiza sporządzonego przez brokera ubezpieczeniowego dokumentu przedstawiającego ofertę ubezpieczenia NNW dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2019/2020.

Analiza przyjętych przez zakłady ubezpieczeń zasad postępowania w przypadku nabycia własności pojazdu przez podmiot, który zawarł umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w momencie, w którym nie był jeszcze właścicielem pojazdu.

Analiza, na podstawie informacji od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, realizowania przez zakłady ubezpieczeń obowiązków przewidzianych w art. 14 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2214, z późn. zm.).

Sektor usług płatniczych

Analiza praktyki w zakresie przebiegu procesu weryfikacji tożsamości na podstawie przelewu weryfikacyjnego podczas aktywacji konta na stronie krajowej instytucji płatniczej.

Analiza praktyki dotyczącej zakresu danych osobowych wymaganych w procesie weryfikacji tożsamości użytkownika podczas aktywacji konta na stronie krajowej instytucji płatniczej w celu zakupu biletu.

Sektor kapitałowy

Analiza praktyki jednego z towarzystw funduszy inwestycyjnych w zakresie terminowości przesłania formularza IKE-2 do nowego operatora IKE.

Analiza praktyki agenta firmy inwestycyjnej w zakresie możliwości wprowadzenia klientów w błąd co do faktycznego zakresu działalności agenta.

Analiza praktyki jednego z biur maklerskich w zakresie gromadzenia informacji od uczestników IKE.

Analiza praktyki jednego z biur maklerskich w zakresie blokowania możliwości składania zleceń w ramach systemu transakcyjnego.

Analiza praktyki jednej z firm inwestycyjnych w zakresie obligatoryjnej sprzedaży.

Analiza zmian treści statutu jednego z funduszy inwestycyjnych zamkniętych w zakresie zasad realizacji wykupu.

Analiza praktyki agenta firmy inwestycyjnej w zakresie pośrednictwa w oferowaniu obligacji w kontekście wyniku przeprowadzonego badania wiedzy i doświadczenia inwestycyjnego klientów zgodnie z MiFID.

Analiza awarii dotyczącej braku możliwości logowania się klientów do platformy transakcyjnej prowadzonej przez biuro maklerskie.

Sektor kapitałowy

Analiza praktyki dotyczącej odrzucenia przez biuro maklerskie internetowych wniosków klientów o aktywację dostępu do Rachunku Rejestrowego z uwagi na status AML.

Analiza praktyki towarzystwa funduszy inwestycyjnych w zakresie braku realizacji dyspozycji wypłaty środków z pracowniczego planu emerytalnego.

Analiza praktyki towarzystwa funduszy inwestycyjnych w zakresie ustalania wysokości wynagrodzenia za zarządzanie PPK oraz wysokości wypłaty świadczenia na rzecz uczestników PPK.

Analiza praktyki jednej z firm inwestycyjnych dotyczącej automatycznego przedłużania usługi przeglądu notowań GPW w czasie rzeczywistym.

Analiza praktyki w zakresie rzetelności weryfikacji emitenta w związku z pośrednictwem domu maklerskiego w procesie oferowania obligacji (tryb publiczny).

Analiza praktyki jednego z domów maklerskich w zakresie przeprowadzonego dodatkowego rolowania.

Analiza praktyki dotyczącej stosowania przez dom maklerski niesymetrycznych wartości punktów swapowych dla otwartych pozycji, których wartość w sposób rażąco odbiega od standardów rynkowych przyjętych w innych firmach inwestycyjnych.

Analiza praktyki dotyczącej niezrealizowania wykupu przez jeden z subfunduszy, wyodrębnionego w ramach funduszu inwestycyjnego zamkniętego.

Analiza praktyki dotyczącej przydzielania dostępu do zasobów strony internetowej dedykowanej publikacji informacji o działalności funduszy zamkniętych przejętych po towarzystwie funduszy inwestycyjnych, któremu cofnięto zezwolenie na prowadzenie działalności.

Analiza zmian statutowych jednego z funduszy w sprawie zasad składnia żądań wykupu uprzednio niezrealizowanych w związku z zastosowaniem mechanizmu proporcjonalnej redukcji.

Analiza praktyki jednej z firm inwestycyjnych w zakresie pośrednictwa w dystrybucji obligacji korporacyjnych.

Analiza praktyki jednej z firm inwestycyjnych dotyczącej blokowania dostępu do arkusza zleceń do momentu uzupełnienia treści komunikatu (pop-up) wyświetlanego wraz z momentem zalogowania się do systemu transakcyjnego.

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 12.6.

PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ INFORMACJI KIEROWANYCH DO UKNF W 2020 ROKU

Tabela 12.6.1. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności banków komercyjnych w latach 2019–2020

Przedmiot zgłoszenia	2019	%	2020	%
Prowadzenie rachunków	863	41,53	710	33,87
Kredyty konsumpcyjne i pożyczki	407	19,59	419	19,99
Inna działalność banku	274	13,19	367	17,51
Kredyty hipoteczne	192	9,24	301	14,36
Jakość obsługi	263	12,66	225	10,73
Instrumenty płatnicze	77	3,15	72	3,44
Inne	2	0,10	2	0,10
Ogółem	2 078	100,00	2 099	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.2. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności banków spółdzielczych w latach 2019–2020

Przedmiot zgłoszenia	2019	%	2020	%
Inne	19	15,97	57	43,51
Prowadzenie rachunków	54	45,38	42	32,06
Kredyty konsumpcyjne i pożyczki	23	19,33	10	7,63
Inna działalność banku	9	7,56	9	6,87
Jakość obsługi	10	8,40	6	4,58
Kredyty hipoteczne	4	3,36	6	4,58
Instrumenty płatnicze	0	0,00	1	0,76
Ogółem	119	100,00	131	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.3. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności SKOK w latach 2019–2020

Przedmiot zgłoszenia	2019	%	2020	%
Kredyty konsumpcyjne i pożyczki	32	56,14	35	63,64
Prowadzenie rachunków	12	21,05	14	25,45
Jakość obsługi	5	8,77	5	9,09
Inna działalność SKOK	7	12,28	1	1,82
Kredyty hipoteczne	1	1,75	0	0,00
Ogółem	57	100,00	55	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.4. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności zakładów ubezpieczeń na życie w latach 2019–2020

Przedmiot zgłoszenia	2019	%	2020	%
Odmowa wypłaty	31	19,50	24	21,43
Wartość wykupu	14	8,81	16	14,29
Sposób wykonywania umowy	24	15,09	15	13,39
Opieszałość	21	13,84	10	8,93
Zastrzeżenia wobec procesu likwidacji szkody	14	8,18	9	8,04
Wysokości odszkodowania	10	6,33	9	8,04
Interpretacja zapisów OWU	4	2,52	7	6,25
Wycena jednostek UFK lub sposób inwestowania przez TU	9	5,66	3	2,68
Problemy z udostępnieniem akt szkodowych	4	2,52	3	2,68
Nierzetelność agenta	3	2,25	3	2,68
Problemy z zawarciem umowy	3	1,89	3	2,68
Zmiana warunków umowy	1	0,63	3	2,68
Odmowa przyjęcia do ubezpieczenia	3	1,89	2	1,79
Polityka informacyjna zakładów ubezpieczeń	1	0,63	2	1,79
Działalność transgraniczna podmiotów krajowych	1	0,63	1	0,89
Odstąpienie od umowy	1	0,63	1	0,89
Ochrona danych osobowych	0	0,00	1	0,89
Zwrot składki	1	0,63	0	0,00
Transfer IKE	1	0,63	0	0,00
Wysokość składki	1	0,63	0	0,00
Indeksacja składki	1	0,63	0	0,00
Problemy z wypowiedzeniem umowy	10	6,33	0	0,00
Ogółem	158	100,00	112	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.5. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności zakładów ubezpieczeń majątkowych w latach 2019–2020

Przedmiot zgłoszenia	2019	%	2020	%
Wysokość odszkodowania	226	15,09	280	25,13
Zastrzeżenia wobec procesu likwidacji szkody	268	17,89	249	22,35
Opieszałość	267	17,82	195	17,50
Problemy z udostępnieniem akt szkodowych	398	26,57	146	13,11
Odmowa wypłaty	159	10,61	120	10,77
Problemy z wypowiedzeniem umowy	31	2,07	28	2,51
Wysokość składki	21	1,40	21	1,89
Sposób wykonywania umowy	46	3,07	20	1,80
Niesłusznie prowadzona windykacja	39	2,60	17	1,53
Problemy z zawarciem umowy	8	0,53	9	0,81
Zwrot składki	6	0,40	5	0,45
Nierzetelność agenta	2	0,13	5	0,45
Odstąpienie od umowy	5	0,33	4	0,36
Ochrona danych osobowych	2	0,13	4	0,36
Interpretacja zapisów OWU	4	0,27	3	0,27
Odmowa przyjęcia do ubezpieczenia	3	0,20	3	0,27
Zmiana warunków umowy	2	0,13	3	0,27
Polityka informacyjna towarzystwa	5	0,33	2	0,18
Wysokość sumy ubezpieczenia	6	0,40	0	0,00
Naruszenie tajemnicy ubezpieczeniowej	0	0,00	0	0,00
Ogółem	1 498	100,00	1 114	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.6. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności oddziałów zakładów ubezpieczeń państw członkowskich UE w latach 2019–2020

Przedmiot zgłoszenia	2019	%	2020	%
Odmowa wypłaty	6	27,27	2	20,00
Opieszałość	5	22,73	2	20,00
Sposób wykonywania umowy	4	18,18	2	20,00
Wysokość odszkodowania	1	4,55	2	20,00
Problem z udostępnieniem akt szkodowych	2	9,09	1	10,00
Wartość wykupu	0	0,00	1	10,00
Niesłusznie prowadzona windykacja	2	9,09	0	0,00
Nierzetelność agenta	1	4,55	0	0,00
Ochrona danych osobowych	1	4,55	0	0,00
Ogółem	22	100,00	10	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.7. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności notyfikowanych zakładów ubezpieczeń państw członkowskich UE w latach 2019–2020

Przedmiot zgłoszenia	2019	%	2020	%
Opieszałość	80	57,55	31	34,07
Wysokość odszkodowania	20	14,39	25	27,47
Zastrzeżenia wobec procesu likwidacji szkody	18	12,95	21	23,08
Problemy z udostępnieniem akt szkodowych	13	9,35	4	4,30
Odmowa wypłaty	4	2,88	3	3,30
Nierzetelność świadczonych usług	1	0,72	2	2,20
Sposób wykonywania umowy	1	0,72	2	2,20
Zmiana warunków umowy	0	0,00	2	2,20
Problemy z wypowiedzeniem umowy	1	0,72	1	1,10
Niesłusznie prowadzona windykacja	1	0,72	0	0,00
Ogółem	139	100,00	91	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.8. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności OFE w latach 2019–2020

Przedmiot zgłoszenia	2019	%	2020	%
Nieprawidłowości dotyczące podziału i wypłat środków zgromadzonych na rachunku	4	40,00	7	70,00
Nieprawidłowości w zakresie środków zgromadzonych na rachunku w OFE	0	0,00	2	20,00
Skargi dotyczące danych w rejestrze członków OFE i ich zmiany	0	0,00	1	10,00
Działalność informacyjna funduszu	3	30,00	0	0,00
Polityka inwestycyjna funduszu	2	20,00	0	0,00
Transfery do innych OFE	1	10,00	0	0,00
Ogółem	10	100,00	10	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.9. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących spółek publicznych i innych uczestników rynku finansowego w latach 2019–2020

Przedmiot zgłoszenia	2019	%	2020	%
Kurs notowań instrumentu finansowego	62	30,10	174	51,33
Inne	35	16,99	42	12,39
Obowiązki informacyjne spółek notowanych na New Connect	14	6,80	40	11,80
Prawa korporacyjne akcjonariuszy	53	25,73	30	8,85
Obowiązki informacyjne spółek notowanych na rynku regulowanym	30	14,56	29	8,55
Zarządzanie spółką publiczną	5	2,43	14	4,13
Spółki wycofane z publicznego obrotu	2	0,97	9	2,65
Emisja prywatna instrumentów finansowych	5	2,43	1	0,29
Ogółem	206	100,00	339	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.10. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności firm inwestycyjnych w latach 2019–2020

Przedmiot zgłoszenia	2019	%	2020	%
Jakość świadczonych usług	31	37,80	33	28,70
Świadczenie usług przez Internet	6	7,32	32	27,83
Inne	20	24,39	18	15,65
Realizacja zleceń	10	12,20	13	11,30
Wysokość opłat i prowizji	6	7,32	10	8,70
Wynik zarządzania	1	1,22	3	2,61
Dystrybucja certyfikatów inwestycyjnych	3	3,66	2	1,74
Obsługa publicznej emisji	1	1,22	2	1,74
Rekomendacje	2	2,44	1	0,87
Prowadzenie IKE	1	1,22	1	0,87
Pobranie podatku od dochodów kapitałowych	1	1,22	0	0,00
Ogółem	82	100,00%	115	100,00%

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.11. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności zagranicznych firm inwestycyjnych w latach 2019–2020

Przedmiot zgłoszenia	2019	%	2020	%
Jakość świadczonych usług	5	55,56	11	84,62
Inne	2	22,22	1	7,69
Realizacja zleceń	1	11,11	1	7,69
Świadczenie usług przez Internet	1	11,11	0	0,00
Ogółem	9	100,00	13	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.6.12. Przedmiotowy podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2019–2020

Przedmiot zgłoszenia	2019	%	2020	%
Zarządzanie FI	34	24,11	41	37,96
Jakość świadczenia usług	12	8,51	14	12,96
Wycena certyfikatów inwestycyjnych	12	8,51	12	11,11
Inne	13	9,22	10	9,26
Termin realizacji zleceń (dot. certyfikatów inwestycyjnych)	28	19,86	8	7,41
Wycena jednostek uczestnictwa	2	1,42	5	4,63
Termin realizacji zleceń (dot. jednostek uczestnictwa)	1	0,71	4	3,70
Likwidacja funduszu	6	4,26	4	3,70
Prowadzenie polityki inwestycyjnej	12	8,51	2	1,85
Prowadzenie IKE	8	5,67	2	1,85
Wysokość opłat i prowizji	5	3,55	2	1,85
Przelew wiarytelności na FIZ sekurytyzacyjny	4	2,84	2	1,85
Świadczenie usług przez Internet	1	0,71	1	0,93
Prowadzenie IKZE	1	0,71	1	0,93
Poinformowanie uczestnika o zmianie treści statutów	1	0,71	0	0,00
Łączenie funduszy inwestycyjnych	1	0,71	0	0,00
Ogółem	141	100,00	108	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 12.7.

ZESTAWIENIE WEBINARIÓW ZORGANIZOWANYCH PRZEZ UKNF, W RAMACH PROJEKTU EDUKACYJNEGO CEDUR W 2020 R.

Tabela 12.7.1. Webinaria skierowane do przedstawicieli podmiotów nadzorowanych przez KNF (w podziale na sektory)

Lp.	Temat	Termin
Sektor bankowy		
1.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w bankach komercyjnych w kontekście ustawy z 1 marca 2018 r. Wyniki inspekcji oraz praktyki rynkowe w tym zakresie	05.11.2020
2.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w bankach spółdzielczych w kontekście ustawy z 1 marca 2018 r. Wyniki inspekcji oraz praktyki rynkowe w tym zakresie	18.11.2020
3.	Reforma wskaźników referencyjnych – wyzwania dla polskiego sektora finansowego	02.12.2020
4.	Ciągłość działania w banku spółdzielczym. Utrzymanie procesów krytycznych i kluczowych w aspekcie regulacyjnym – podejście praktyczne i nadzorcze	04.12.2020
5.	Zarządzanie obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w bankach spółdzielczych	09.12.2020
6.	Zasady oceny zdolności i wiarygodności kredytowej klientów indywidualnych w bankach spółdzielczych – praktyka bankowa i wymogi regulacyjne	14.12.2020
7.	Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej (IRRBB) w świetle wytycznych EBA i Rekomendacji G – seminarium dla banków spółdzielczych	16.12.2020
8.	Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej (IRRBB) w świetle wytycznych EBA i Rekomendacji G – seminarium dla banków komercyjnych	18.12.2020
Rynek kapitałowy		
1.	Sprawozdawczość towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych – zmiany w sposobie raportowania do KNF wynikające m.in. z #PIN	29.09.2020
2.	Zasady przeprowadzania kontroli w podmiotach sektora funduszy inwestycyjnych nadzorowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego	30.09.2020
3.	Zarządzanie obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego podmiotów rynku kapitałowego – TFI	21.10.2020
4.	Zarządzanie obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego podmiotów rynku kapitałowego – firmy inwestycyjne	23.10.2020
5.	Wykrywanie nadużyć rynkowych oraz raportowanie przez firmy inwestycyjne o podejrzanym zleceniach i transakcjach w świetle przepisów rozporządzenia MAR	27.10.2020
6.	Zarządzanie funduszami inwestycyjnymi i reprezentowanie ich wobec osób trzecich – wymogi regulacyjne oraz wyniki kontroli i inne doświadczenia nadzorcze	28.10.2020
7.	Oferta publiczna akcji – wybrane aspekty z zakresu i charakteru informacji w prospekcie, zatwierdzenie prospektu przez KNF, obowiązki związane z prowadzeniem oferty na podstawie prospektu	09.11.2020
8.	ESEF – nowe obowiązki związane ze sprawozdawczością w Jednolitym Europejskim Formacie Raportowania	17.11.2020
9.	Formy, metody i zakres nadzoru nad działalnością funduszy inwestycyjnych – teoria i praktyka	30.11.2020

Lp.	Temat	Termin
10.	Wymogi prawne dla członków organów towarzystw funduszy inwestycyjnych – tryb i warunki postępowania przy dokonywaniu oceny i weryfikacji spełniania wymogów	08.12.2020
11.	Rejestracja i sprawozdawczość zarządzających alternatywnymi spółkami inwestycyjnymi	10.12.2020
12.	Raportowanie okresowe emitentów – zgodność z obowiązującymi regulacjami (ang. <i>financial framework</i>), w szczególności MSR/MSSF*	11.12.2020
13.	Wymogi kapitałowe wynikające z pakietu IFR/IFD	15.12.2020
14.	Raportowanie o podejranych zleceniach i transakcjach w świetle przepisów Rozporządzenia MAR przez instytucje zarządzające aktywami	17.12.2020

Rynek ubezpieczeniowy

1.	Zarządzanie obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego podmiotów rynku ubezpieczeniowego	10.11.2020
2.	Wnioski z kontroli pośredników ubezpieczeniowych w zakresie wypełniania obowiązków wynikających z ustawy o dystrybucji ubezpieczeń	23.11.2020

Sektor usług płatniczych

1.	Prawne aspekty silnego uwierzytelnienia oraz nowych usług płatniczych – PIS i AIS	03.11.2020
2.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w instytucjach płatniczych w kontekście ustawy z 1 marca 2018 r. Wyniki inspekcji oraz praktyki rynkowe w tym zakresie	06.11.2020

Międzysektorowe

1.	Wymierzanie administracyjnych kar pieniężnych przez Komisję Nadzoru Finansowego w świetle nowelizacji Kodeksu postępowania administracyjnego	22.09.2020
2.	Wymierzanie administracyjnych kar pieniężnych przez Komisję Nadzoru Finansowego w świetle nowelizacji Kodeksu postępowania administracyjnego. Omówienie tematyki kar wymierzanych przez Rzecznika Finansowego w związku z naruszeniami ustawy reklamacyjnej**	26.10.2020

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Seminarium skierowane jednocześnie do biegłych rewidentów

** Seminarium z udziałem przedstawiciela Biura Rzecznika Finansowego w charakterze prelegenta

Tabela 12.7.2. Webinaria skierowane do funkcjonariuszy organów ścigania*

Lp.	Temat	Termin
1.	Działalność funduszy inwestycyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem działalności funduszy inwestycyjnych otwartych i zamkniętych. Fundusze inwestycyjne oraz sekurytyzacyjne – identyfikowanie posiadaczy, obowiązki sprawozdawcze, nadzór państwa	23.09.2020
2.	Organizacja i prowadzenie sprzedaży instrumentów finansowych przez domy maklerskie i banki pod kątem naruszenia przepisów karnych	13.10.2020
3.	Działalność maklerska bez zezwolenia KNF – bezprawne oferowanie i promowanie nabycia papierów wartościowych oraz granice dozwolonego crowdfundingu niewymagającego zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej	29.10.2020
4.	Funkcjonowanie towarzystw funduszy inwestycyjnych i podmiotów współpracujących. Zasady działania i funkcjonowania funduszy inwestycyjnych. Praktyka nadzorcza i kontrolna UKNF	30.10.2020
5.	Bezpieczeństwo teleinformatyczne w podmiotach sektora funduszy inwestycyjnych. Podejście praktyczne	04.11.2020
6.	Cyberbezpieczeństwo sektora finansowego z perspektywy rynku i klienta. Aspekty systemowe i profilaktyka przeciwdziałania cyberprzestępczości	13.11.2020

Lp.	Temat	Termin
7.	Zasady weryfikacji rzetelności oraz wiarygodności podmiotów oferujących usługi na rynku produktów finansowych oraz inwestycyjnych	16.11.2020
8.	Zarządzanie ciągłością działania w podmiotach sektora funduszy inwestycyjnych. Nadzór nad procesami powierzonymi podmiotom zewnętrznym	19.11.2020
9.	Wdrożenie przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych	25.11.2020
10.	System przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w instytucjach finansowych – doświadczenia nadzoru finansowego oraz wyniki inspekcji. Wskazanie możliwości wykorzystania informacji zbieranych w ramach systemu AML/CFT na potrzeby spraw prowadzonych przez wymiar sprawiedliwości i organy ścigania	03.12.2020
11.	Funkcjonowanie rynku finansowego w warunkach pandemii. Cyberbezpieczeństwo w modelu pracy zdalnej, uwarunkowania biznesowe i technologiczne	16.12.2020

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Seminarium zorganizowane we współpracy z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, Centralnym Biurem Śledczym Policji, Komendą Główną Policji, Komendą Główną Straży Granicznej

Tabela 12.7.3. Webinaria skierowane do biegłych rewidentów

Lp.	Temat	Termin
1.	Cyberbezpieczeństwo w sektorze banków i ubezpieczycieli	20.11.2020
2.	Raportowanie okresowe emitentów – zgodność z obowiązującymi regulacjami (ang. <i>financial framework</i>), w szczególności MSR/MSSF*	11.12.2020

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Seminarium skierowane jednocześnie do podmiotów rynku kapitałowego

Tabela 12.7.4. Webinaria skierowane do środowiska szkolnego

Lp.	Temat	Termin
1.	Działalność firm inwestycyjnych*	08.10.2020
2.	Jak bezpiecznie i świadomie korzystać z innowacji technologicznych w usługach finansowych*	09.10.2020
3.	Działalność funduszy inwestycyjnych*	14.10.2020

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Seminarium zorganizowane w ramach World Investor Week 2020

ANEKS 12.8.

ZESTAWIENIE REKOMENDACJI, STANOWISK/KOMUNIKATÓW KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO I URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Tabela 12.8.1. Rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego wydane w 2020 r.

Lp.	Przedmiot rekomendacji	Data
Sektor bankowy		
1.	Rekomendacja S dotycząca dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie (nowelizacja). https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Nowelizacja_Rekomendacja_S_23-07-2020_70340.pdf	14.07.2020
2.	Rekomendacja Z dotycząca zasad ładu wewnętrznego w bankach. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Rekomendacja_Z_70998.pdf	09.10.2020

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12.8.2. Stanowiska Komisji Nadzoru Finansowego i Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz komunikaty UKNF w 2020 r.

Lp.	Przedmiot stanowisk/komunikatów	Data
Rynek kapitałowy		
1.	Stanowisko UKNF dotyczące zasad funkcjonowania tzw. platform crowdfundingu inwestycyjnego. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_UKNF_dot_platform_crowdfundingu_inwestycyjnego_69487.pdf	09.04.2020
2.	Komunikat dla emitentów o przebiegu i zasadach przeprowadzania testów raportowania zgodnego z ESEF https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_dla_emitentow_o_przebiegu_i_zasadach_przeprowadzania_testow_raportowania_zgodnego_z_ESEF_70917.pdf	05.10.2020
3.	Komunikat UKNF w sprawie obowiązkowej dematerializacji akcji. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_UKNF_ws_obowiazkowej_dematerializacji_akcji.pdf	05.11.2020
4.	Komunikat dla emitentów o dodatkowej możliwości testowania raportowania zgodnego z ESEF. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_dla%20emitentow_o_dodatkowej_mozliwosci_testowania_raportowania_71796.pdf	10.12.2020
5.	Stanowisko Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie wydawania i obrotu kryptoaktywami. https://www.knf.gov.pl/aktualnosci?articleId=71795&p_id=18	10.12.2020
6.	Komunikat MF i UKNF w sprawie odroczenia obowiązku stosowania ESEF. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_MF_i_UKNF_ws_odroczenia_obowiazku_stosowania_ESEF.pdf	15.12.2020
7.	Q&A dotyczące rejestru akcjonariuszy. https://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/Informacje_dla_podmiotow_nadzorowanych/Rynek_kapitalowy/Q&A_dot_rejestru_akcjonariuszy	12.05.2020

Lp.	Przedmiot stanowisk/komunikatów	Data
8.	Q&A dotyczące ESEF. https://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/ESEF/Q&A	18.12.2020
Sektor bankowy		
1.	Komunikat UKNF w sprawie raportu EBA dotyczącego monitorowania wdrożenia LCR. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat%20Raport_EBA_dot_LCR.pdf	29.10.2020
Sektor usług płatniczych		
1.	Komunikat UKNF ws. nowego kanału elektronicznego do sprawozdawczości okresowej biur usług płatniczych i małych instytucji płatniczych. https://www.knf.gov.pl/komunikacja/komunikaty?articleId=71693&p_id=18	02.12.2020
Sektor pośredników kredytu hipotecznego		
1.	Stanowisko UKNF ws. interpretacji art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_UKNF_ws_biegu_terminu_na_wydanie_decyzji_kredytowej_70323.pdf	20.07.2020
Rynek ubezpieczeniowy		
1.	Komunikat w sprawie działań nadzorczych duńskiego organu nadzoru finansowego wobec Gefion Insurance A/S. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_ws_dzialan_nadzorczych_dot_Gefion_AS%20_68540.pdf	14.01.2020
2.	Stanowisko dotyczące realizacji obowiązku doskonalenia umiejętności zawodowych, o którym mowa w art. 12 ust. 1 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_UKNF_dot_realizacji_obowiazku_art_12_ust_1_ustawy_o_dystrybucji_ubezpieczen_68834.pdf	12.02.2020
3.	Komunikat UKNF w sprawie zmiany terminów i zakresu przekazywanych informacji w ramach sprawozdań rocznych za 2019 rok oraz sprawozdania za I kwartał 2020 r., które są sporządzane dla celów Wypłacalność II. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_dot_sprawozdawczosci_SII_w_zwiazku_ze_stanowiskiem_EIOPA_69333.pdf	24.03.2020
4.	Komunikat w sprawie działań nadzorczych duńskiego organu nadzoru finansowego wobec Gefion Insurance A/S. https://www.knf.gov.pl/o_nas/komunikaty?articleId=69353&p_id=18	27.03.2020
5.	Komunikat UKNF w sprawie zmiany terminów oraz zakresu przekazywanych informacji przez zakłady ubezpieczeń/reasekuracji w związku z wejściem w życie Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 kwietnia 2020 r. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_UKNF_dot_rozporzadzenia_MF_z_7_kwietnia_2020_69455.pdf	07.04.2020
6.	Komunikat UKNF dotyczący skutków niezrealizowania obowiązku doskonalenia umiejętności zawodowych, o którym mowa w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń, z dnia 23 czerwca 2020 r. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_dot_obowiazku_szkoleniowego_dystrybutorow_70118.pdf	23.06.2020
7.	Komunikat dla polskich klientów Gefion Insurance A/S. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_dla_polskich_klientow_Gefion_Insurance_AS.pdf	25.06.2020
8.	Komunikat w sprawie działań nadzorczych duńskiego organu nadzoru finansowego wobec Gefion Insurance A/S. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_ws_Gefion_Insurance_AS_70187.pdf	30.06.2020

Lp.	Przedmiot stanowisk/komunikatów	Data
9.	Komunikat w sprawie Gefion Insurance A/S. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_w_sprawie_Gefion_Insurance_AS_70280.pdf	15.07.2020
10.	Komunikat dla polskich klientów Gefion Insurance A/S. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_dla_polskich_klientow_Gefion_Insurance_AS_70549.pdf	28.08.2020
11.	Stanowisko UKNF dotyczące granicy umowy dla celów wyznaczania zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_UKNF_dotycz%C4%85ce_granicy_umowy_dla_cel%C3%B3w_wyznaczania_zobowi%C4%85za%C5%84_ubezpieczeniowych_lub_reasekuracyjnych_71444.pdf	16.11.2020

Stanowiska o charakterze międzysektorowym

1.	Komunikat Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego dotyczący przetwarzania przez podmioty nadzorowane informacji w chmurze obliczeniowej publicznej lub hybrydowej. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_UKNF_Chmura_Obliczeniowa_68669.pdf	23.01.2020
2.	Stanowisko UKNF w sprawie wybranych aspektów świadczenia przez firmy inwestycyjne oraz banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy, usług doradztwa inwestycyjnego. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_UKNF_ws_doradztwa_inwestycyjnego.pdf	14.02.2020
3.	Wypowiedź Przewodniczącego KNF ws. dywidend banków oraz zakładów ubezpieczeń. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Wypowiedz_Przewodniczacego_KNF_ws_dywidend_bankow_oraz_zakladow_ubezpieczen.pdf	26.03.2020
4.	Q&A dla firm inwestycyjnych oraz banków dotyczący raportu sprzedażowego. https://www.knf.gov.pl/komunikacja/raportowanie/rozporzadzenie_obowiazki_informacyjne_firm_inwestycyjnych/Q&A	26.06.2020
5.	Komunikat UKNF w sprawie realizacji przez banki i inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów prawa wnioskującego o kredyt do uzyskania wyjaśnień na temat dokonanej oceny zdolności kredytowej. https://www.knf.gov.pl/komunikacja/komunikaty?articleId=70333&p_id=18	21.07.2020
6.	Stanowisko KNF ws. polityki dywidendowej w 2021 r. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_KNF_ws_polityki_dywidendowej_w_2021_r_71933.pdf	16.12.2020

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 12.9.

ZESTAWIENIE KOSZTÓW DZIAŁALNOŚCI UKNF ORAZ KNF PONIĘSIONYCH W 2020 R., W PODZIALE NA OBSZARY NADZORU OKREŚLONE W ART. 1 UST. 2 USTAWY O NADZORZE NAD RYNKIEM FINANSOWYM, ORAZ KOSZTÓW ADMINISTRACYJNYCH

Obszar	Koszt nadzoru
nadzór bankowy	161 889 tys. zł, w tym koszty administracyjne – 90 933 tys. zł
nadzór emerytalny	18 395 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 7 602 tys. zł
nadzór ubezpieczeniowy	59 929 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 33 026 tys. zł
nadzór nad rynkiem kapitałowym	102 117 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 45 007 tys. zł
nadzór nad instytucjami płatniczymi, małymi instytucjami płatniczymi, dostawcami świadczącymi wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku, biurami usług płatniczych, instytucjami pieniądza elektronicznego, oddziałami zagranicznych instytucji pieniądza elektronicznego	6 836 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 3 840 tys. zł
nadzór nad agencjami ratingowymi	– **
nadzór uzupełniający	– **
nadzór nad SKOK-ami oraz Kasą Krajową	3 110 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 1 747 tys. zł
nadzór nad pośrednikami kredytu hipotecznego oraz ich agentami	1 820 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 1 022 tys. zł

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Przepisy w zakresie systemu finansowania kosztów nad rynkiem finansowym nie wymagają wyodrębniania kosztów nadzoru uzupełniającego oraz kosztów nadzoru nad agencjami ratingowymi. Ze względu na przyjęte w UKNF rozwiązania organizacyjne koszt nadzoru uzupełniającego oraz koszty nadzoru nad agencjami ratingowymi są traktowane jako koszty nieprzypisywane bezpośrednio do wyodrębnionych sektorów (są traktowane jako koszty pośrednie).

** Przez koszty administracyjne rozumie się tzw. koszty pośrednie, a więc koszty funkcjonowania KNF i UKNF, których nie wiąże się bezpośrednio z poszczególnymi odrębnie przypisanymi kosztami. Koszty te są proporcjonalnie przypisane do poszczególnych, odrębnie rozliczonych sektorów, według kosztów bezpośrednich.

SPIS TABEL

Tabela 1.	Liczba podmiotów podlegających nadzorowi KNF według stanu na 31 grudnia 2020 r.	22
Tabela 2.	Liczba podmiotów, wobec których KNF nie sprawuje nadzoru, a zostały wpisane do stosownych rejestrów/list prowadzonych przez KNF według stanu na 31 grudnia 2020 r.	23
Tabela 3.	Liczba podmiotów, które notyfikowały działalność w Polsce w formie oddziału, według stanu na 31 grudnia 2020 r.	24
Tabela 4.	Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w bankach komercyjnych w 2020 r. ...	38
Tabela 5.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2020 r. w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym z uwzględnieniem wyceny aktywów wg MSSF9	39
Tabela 6.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2020 r. w zakresie zarządzania z uwzględnieniem systemu kontroli wewnętrznej	40
Tabela 7.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2020 r. w obszarze zarządzania ryzykiem płynności i finansowania	41
Tabela 8.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2020 r. w obszarze zarządzania ryzykiem rynkowym i ryzykiem ogólnym stóp procentowych w portfelu bankowym	42
Tabela 9.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2020 r. w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym	43
Tabela 10.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2020 r. w obszarze adekwatności kapitałowej	44
Tabela 11.	Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w bankach spółdzielczych w 2020 r. ...	45
Tabela 12.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach spółdzielczych w obszarze ryzyka kredytowego w 2020 r.	46
Tabela 13.	Wybrane dane finansowe spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych w mln zł w okresie IV 2019–IV 2020	49
Tabela 14.	Liczba i wartość transakcji płatniczych wykonanych przez KIP	55
Tabela 15.	Zestawienie funduszy własnych KIP	57
Tabela 16.	Skala działalności KIPE	58
Tabela 17.	Liczba podmiotów prowadzących działalność maklerską i powierniczą w latach 2017–2020	62
Tabela 18.	Liczba rachunków klientów domów i biur maklerskich w latach 2017–2020	63
Tabela 19.	Rejestry agentów firm inwestycyjnych na koniec lat 2017–2020	63
Tabela 20.	Liczba osób wpisanych na listę maklerów papierów wartościowych oraz łączna liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych w latach 2017–2020	63

Tabela 21. Liczba osób wpisanych na listę doradców inwestycyjnych oraz łączna liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych w latach 2017–2020	63
Tabela 22. Liczba podmiotów posiadających zezwolenie na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych na koniec lat 2017–2020	63
Tabela 23. Zagregowane koszty, przychody i wynik finansowy netto towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2017–2020 (w mln zł)	66
Tabela 24. Kapitalizacja Główny Rynek GPW na koniec lat 2017–2020 (mln zł)	67
Tabela 25. Kapitalizacja NewConnect na koniec lat 2017–2020 (mln zł)	68
Tabela 26. Wartość obrotu akcjami (mln zł) – Główny Rynek i NewConnect	68
Tabela 27. Wartość obrotu (mld zł) – TBSP BondSpot S.A.	68
Tabela 28. Liczba członków i wolumen obrotu energią elektryczną i gazem ziemnym (TWh) – rynek towarowy TGE	69
Tabela 29. Wartość i liczba ofert publicznych o charakterze gotówkowym w latach 2017–2020	70
Tabela 30. Liczba notyfikowanych zagranicznych firm inwestycyjnych na koniec lat 2017–2020	74
Tabela 31. Liczba polskich firm inwestycyjnych, które notyfikowały zamiar prowadzenia działalności maklerskiej poza terytorium RP na koniec lat 2017–2020	74
Tabela 32. Średnia wartość funduszy własnych (w mln zł), łącznej kwoty ekspozycji (w mln zł) i łącznego współczynnika kapitałowego w domach maklerskich w latach 2017–2020	75
Tabela 33. Podstawowe dane z bilansu domów maklerskich (w mln zł) w latach 2017–2020	75
Tabela 34. Podstawowe dane z rachunku zysków i strat domów maklerskich (w mln zł) w latach 2017–2020	76
Tabela 35. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2020 r., w obszarze struktury organizacyjnej, funkcjonowania i warunków technicznych prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi	79
Tabela 36. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2020 r., w obszarze postępowania w kontaktach z klientem przez firmy inwestycyjne, agentów firmy inwestycyjnej i banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi	80
Tabela 37. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2020 r., w obszarze świadczenia usług maklerskich przez firmy inwestycyjne lub banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi	81
Tabela 38. Wartość aktywów netto OFE w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia)	82
Tabela 39. Liczba członków OFE w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia)	83
Tabela 40. Stopy zwrotu OFE w latach 2017–2020 (w %)	84
Tabela 41. Aktywa netto PFE w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia)	84
Tabela 42. Stopy zwrotu PFE w latach 2017–2020 (w %)	85
Tabela 43. Aktywa netto DFE w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia)	85

Tabela 44. Stopy zwrotu DFE w latach 2017–2020 (w %)	86
Tabela 45. Rozwój PPE w latach 2017–2020	86
Tabela 46. Liczba kont oraz aktywa IKE w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia)	88
Tabela 47. Liczba kont oraz wartość aktywów IKZE w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia)	88
Tabela 48. Liczba wniosków, które wpłynęły do KNF w latach 2017–2020	96
Tabela 49. Liczba przeanalizowanych raportów bieżących i okresowych funduszy inwestycyjnych i towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz informacji od depozytariuszy w latach 2017–2020	97
Tabela 50. Wartość aktywów w zarządzaniu przez zarządzających ASI w latach 2017–2020	99
Tabela 51. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w towarzystwach funduszy inwestycyjnych oraz w zarządzanych przez nie funduszach inwestycyjnych w 2020 r.	100
Tabela 52. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach zarządzających sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych w 2020 r.	101
Tabela 53. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych u agenta transferowego w 2020 r.	101
Tabela 54. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiocie, któremu towarzystwo funduszy inwestycyjnych powierzyło wykonywanie czynności związanych z działalnością prowadzoną przez towarzystwo w 2020 r.	101
Tabela 55. Liczba decyzji wydanych w latach 2017–2020	102
Tabela 56. Liczba zatwierdzonych prospektów oraz aneksów/suplementów do prospektów w latach 2017–2020	103
Tabela 57. Liczba decyzji udzielających zezwolenia na wycofanie akcji spółki z obrotu na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu (art. 91 ust. 1 i 2 ustawy o ofercie publicznej), wydanych przez KNF w latach 2017–2020	104
Tabela 58. Metodologie wyceny przekazane przez fundusze emerytalne do akceptacji KNF w latach 2017–2020	107
Tabela 59. Ustawowe stopy zwrotu OFE wyliczone i opublikowane przez KNF w 2020 r. (w %)	108
Tabela 60. Przepisy prawa w zakresie limitów inwestycyjnych naruszone przez fundusze emerytalne w 2020 r.	109
Tabela 61. Raporty elektroniczne dotyczące działalności finansowej i operacyjnej wraz z korektami przesłane i zweryfikowane w ramach realizacji obowiązków informacyjnych funduszy i towarzystw emerytalnych otrzymane w 2020 r.	110
Tabela 62. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń działu I w latach 2017–2020 (dane finansowe w mld zł)	115
Tabela 63. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń działu II w latach 2017–2020 (dane finansowe w mld zł)	115
Tabela 64. Liczba zarejestrowanych agentów ubezpieczeniowych oraz osób wykonujących czynności agencyjne w latach 2017–2020	118

Tabela 65. Stan rejestru brokerów na koniec lat 2017–2020	118
Tabela 66. Liczba zezwoleń na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń, wydanych przez KNF w latach 2017–2020	119
Tabela 67. Statystyka osób przystępujących do egzaminu dla brokerów ubezpieczeniowych w latach 2017–2020	119
Tabela 68. Statystyka osób przystępujących do egzaminu dla brokerów reasekuracyjnych w latach 2017–2020	119
Tabela 69. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w 2020 r.	129
Tabela 70. Najczęstsze nieprawidłowości w działalności brokerów ubezpieczeniowych stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2020 r.	130
Tabela 71. Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w podmiotach nadzorowanych w 2020 r. w zakresie ryzyka teleinformatycznego	135
Tabela 72. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach nadzorowanych w 2020 r. w zakresie ryzyka teleinformatycznego	135
Tabela 73. Liczba operatorów usługi kluczowej w sektorze bankowym i infrastruktury rynków finansowych wg stanu na 31 grudnia 2020 r.	136
Tabela 74. Liczba postępowań administracyjnych (I instancja) prowadzonych przez KNF w 2020 r. w podziale na akty prawne	151
Tabela 75. Liczba postępowań wyjaśniających i administracyjnych (I instancja) wszczętych oraz zakończonych w latach 2017–2020	155
Tabela 76. Zawiadomienia sporządzone w latach 2017–2020 z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej	156
Tabela 77. Akty oskarżenia skierowane przez Prokuraturę do sądów w 2020 r. z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej	157
Tabela 78. Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia w 2020 r. z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej	159
Tabela 79. Liczba spraw, w których w latach 2017–2020 radcowie prawni zostali umocowani przez Przewodniczącego KNF w postępowaniach karnych	160
Tabela 80. Liczba czynności kontrolnych prowadzonych przez UKNF w podmiotach nadzorowanych w 2020 r. w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu ...	161
Tabela 81. Nieprawidłowości zidentyfikowane w 2020 r. w instytucjach obowiązanych wg obszarów, w których stwierdzono naruszenia	161
Tabela 82. Podział wpływających do UKNF informacji dotyczących działalności podmiotów sektora bankowego w latach 2019–2020	165
Tabela 83. Podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności podmiotów sektora ubezpieczeniowego w latach 2019–2020	166
Tabela 84. Podział wpływających do UKNF wystąpień dotyczących działalności podmiotów rynku kapitałowego w latach 2019–2020	167
Tabela 85. Wnioski kierowane do Sądu Polubownego przy KNF w roku 2020 w porównaniu do lat 2017, 2018 i 2019	179

Tabela 86. Wnioski kierowane do Sądu Polubownego przy KNF w roku 2020 w porównaniu do lat 2017, 2018 i 2019 w podziale na sektory rynku finansowego	179
Tabela 87. Wykonanie planu przychodów UKNF w latach 2019 i 2020	199
Tabela 88. Wykonanie planu kosztów UKNF w latach 2019 i 2020	199
Tabela 89. Podział kosztów nadzoru na koszty bezpośrednie i pośrednie w latach 2019–2020 (w tys. zł) w ujęciu porównawczym	200
Tabela 90. Wykonanie planu finansowego w układzie zadaniowym w 2020 r. (w tys. zł)	201
Tabela 91. Klasyfikacja budżetu zadaniowego – wykonanie mierników w 2020 r.	202
Tabela 92. Liczba udzielonych zamówień publicznych w 2020 r. wg trybu postępowania	204
Tabela 93. Wskaźnik fluktuacji zatrudnienia w UKNF w latach 2017–2020 (w %)	204

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1.	Liczba uchwał podjętych przez KNF w 2020	16
Wykres 2.	Liczba decyzji oraz postanowień wydanych w 2020 r. z upoważnienia KNF.....	17
Wykres 3.	Struktura aktywów polskiego sektora finansowego według stanu na koniec 2020 r. (w mld zł)	21
Wykres 4.	Podstawowe dane sektora bankowego w Polsce w latach 2017–2020 (w mld zł).....	26
Wykres 5.	Wynik finansowy netto sektora bankowego w latach 2017–2020 (w mln zł).....	27
Wykres 6.	Koncentracja aktywów w latach 2017–2020	28
Wykres 7.	Liczba decyzji wydanych w formie uchwał, rozstrzygających co do istoty sprawy, w sprawie zgody na powołanie lub powierzenie funkcji członków zarządów, w tym prezesów, banków komercyjnych oraz banków spółdzielczych w latach 2017–2020	30
Wykres 8.	Liczba wydanych decyzji rozstrzygających co do istoty sprawy, zezwalających na zmiany w statutach banków komercyjnych oraz banków spółdzielczych w latach 2017–2020	31
Wykres 9.	Liczba nowych notyfikacji instytucji kredytowych i instytucji finansowych działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez oddziały i w ramach działalności transgranicznej w latach 2017–2020.....	31
Wykres 10.	Liczba banków komercyjnych i spółdzielczych objętych postępowaniem naprawczym w latach 2017–2020	33
Wykres 11.	Udział aktywów banków komercyjnych i spółdzielczych objętych postępowaniem naprawczym w aktywach sektora bankowego (w %) w latach 2017–2020.....	33
Wykres 12.	Fundusze własne i adekwatność kapitałowa krajowego sektora bankowego w latach 2017–2020	36
Wykres 13.	Porównanie łącznej liczby i wartości transakcji płatniczych zrealizowanych przez MIP i KIP za okres od IV kwartału 2019 r. do IV kwartału 2020 r.	52
Wykres 14.	Średnia wartość pojedynczej transakcji wykonanej przez KIP (w zł).....	55
Wykres 15.	Wartość pobranych opłat i prowizji przez wszystkie KIP (w mln zł)	56
Wykres 16.	Średnia wysokość opłat i prowizji od transakcji (w zł).....	56
Wykres 17.	Podstawowe dane sektora domów maklerskich w latach 2017–2020	62
Wykres 18.	Łączna liczba nadzorowanych towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych i subfunduszy na koniec lat 2017–2020 (narastająco z podziałem na rodzaje).....	64
Wykres 19.	Łączna liczba nadzorowanych zagranicznych funduszy inwestycyjnych (typu UCITS) i subfunduszy wchodzących w skład zagranicznych funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2017–2020 (narastająco z podziałem na rodzaje).....	65
Wykres 20.	Aktywa funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2017–2019 oraz w 2020 r. (w mld zł)	66
Wykres 21.	Liczba nadzorowanych zarządzających ASI na koniec lat 2017–2020 (narastająco).....	67

Wykres 22.	Koncentracja aktywów netto OFE w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia)	83
Wykres 23.	Struktura rynku PPE w 2020 r. (w %)	87
Wykres 24.	Wartość aktywów oraz liczba kont IKE i IKZE w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia)	87
Wykres 25.	Fundusze inwestycyjne typu UCITS w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)	91
Wykres 26.	Spółki zarządzające w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)	92
Wykres 27.	Alternatywne fundusze inwestycyjne AFI, EuVECA, EUSEF w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)	93
Wykres 28.	Zarządzający alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)	94
Wykres 29.	Towarzystwa funduszy inwestycyjnych w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)	95
Wykres 30.	Fundusze inwestycyjne w latach 2017–2020 (według stanu na 31 grudnia każdego roku)	95
Wykres 31.	Średnia wartość współczynnika pokrycia kapitału towarzystw funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2017–2019 oraz w 2020 r. (kapitał własny/minimalny wymóg kapitałowy) . . .	97
Wykres 32.	Liczba zarządzających ASI wykonujących działalność zarządzającego ASI w latach 2017–2020 w podziale na wewnętrznie i zewnętrznie zarządzających ASI (narastająco) . . .	98
Wykres 33.	Suma bilansowa w latach 2017–2020 (w mld zł)	112
Wykres 34.	Struktura portfela ubezpieczeń działu I w latach 2017–2020	113
Wykres 35.	Struktura portfela ubezpieczeń działu II w latach 2017–2020	114